ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ
ΦΟΙΒΗ Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ
19 21

ΛΙΒΑΔΕΙΑ 2003

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ο Γεώργιος Μυτιληναίος γεννήθηκε στον Πειραιά το 1943 και μεγάλωσε στη Λιβαδειά. Τελείωσε το ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ το 1962 και σπούδασε Ελληνική και Γαλλική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πήρε το Πτυχίο της Γαλλικής Γλώσσας και υπηρέτησε ως καθηγητής Γαλλικών σε Γυμνάσια και Λύκεια της Πτολεμαΐδας και της Λιβαδειάς. Είναι διευθυντής στο 1ο Λύκειο Λιβαδειάς.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Γεώργιος Π. Μυτιληναίος
Φοίβη Γ. Μυτιληναίου
Εκπαιδευτικοί

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ

Εξώφυλλο: Ιδέα και σύνθεση Μπάμπη Χουτζουμη
Πληκτρολόγηση κειμένου: Πόπη Χουτζούμη
Υπεύθυνος τυπογραφείου: Χριστόφορος Χουτζούμης
Το βιβλίο τυπώθηκε στο τυπογραφείο της ***«ΒΟΙΩΤΙΚΗΣ ΩΡΑΣ»***
Θεσσαλονίκης 7, 32100 Λιβαδειά, τηλ.: 22610-23175, 81050

Copyright: Γεώργιος Π. Μυτιληναίος και Φοίβη Γ. Μυτιληναίου
Λιβαδειά

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ
ΦΟΙΒΗ Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ

ΛΙΒΑΔΕΙΑ 2003

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Αφιερώνεται
στον ακούραστο δ ά σ κ α λ ο,
το φωτοδότη των γενεών

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Της παιδείας αι μεν ρίζαι πικραί
οι δε καρποί γλυκείς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ . . . . . **Σελ.: 9**
ΣΥΝΟΨΗ . . . . . **Σελ.: 11**

ΜΕΡΟΣ Α'
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
Η ιστορία του . . . . . **Σελ.: 23**
Ελληνικόν Σχολείον ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ (1889-1909, το πρόγραμμα, η εξέλιξη, οι διδάσκοντες, οι διδασκόμενοι, η σύγκριση, οι πρώτες μαθήτριες, η κοινωνική προέλευση των μαθητών, γενικά, γενικά συμπεράσματα.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' -Γυμνάσιον εν ΛΕΒΑΔΕΙΑ
περιοδος Α: 1921 - 1940 . . . . . **Σελ.: 49**
(Ιστορικές μαρτυρίες, οι πρόσφυγες του '22, "Χαλιά" και ηλεκτρισμός, αγορά στάμνας και τενεκέ, Ελληνικό Σχολείο τέλος, ο κανονισμός του σχολείου, μόνο πρωί, νέο διδακτήριο, περίπατος, απεργία, 1938.)

περίοδος Β: 1940 - 1944 . . . . . **Σελ.: 65**
(Κατοχή, μετ' εμποδίων, καταστροφές, τιμωρία για τη σημαία, άστεγοι, κατάληψη, απαλλαγή λόγω..., Γυμνασιακό Παράρτημα στην Αράχοβα, περιπλανώμενα γραφεία, και τύφος, οι καθηγητές πεινούν, απαλλαγές, συλλήψεις μαθητών, απουσίες, απότοκοι των σημερινών συνθηκών, ανάκληση, εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, η στρογγυλοποίηση, το ανοσιούργημα, Βρασταμίτα, φτώχεια... φτώχεια..., ...και ποινές, αποτελέσματα πρωικής εποχής, ειρήνη, ειρηνικές εισπήριες εξετάσεις, τα αποτελέσματα, αποτελεσμάτων συνέχεια.)

περίοδος Γ: 1944 - 1964 . . . . . **Σελ.: 97**
(Ημερία, πάστωμα κατά τμήμα, υποτροφίες, βιβλία και θρανία, σύρραξις, υπέρ των θρανίων, επανάσταση και ηθική, έλλειψη θρανίων, απαγορεύσεις, πλήρες σχολικό έτος, καλότυχος Κων/νος, ο Γυμνασιάρχης της κατοχής, συσσίτιο;, Εθνική επέτειος, 28η Οκτωβρίου, δώστε νερό, βραβεία, εποχή Σαΐνη, εξορία, 1.000.000, πρόβατα και ερίφια, οι φρουροί της ειρήνης, σφαγή, τα ιδιαίτερα, σύλλογος γονέων και κηδεμόνων, διδάσκαλος ο μέγας και αφανής εργάτης, μόνο το 30%, επιτέλους!, γυμνασιακοί επιδείξεις και ιδιαίτερα, Σεραφείμ Βελέτζας, 1952-53 Απολύονται, το εργαστήριο, οι ευνοούμενοι, ποδόσφαιρο και οκταήμερη, ηλεκτρικό κουδούνι, Δημητρίου Σωτήριος ή Φαρούκ, οι μεταφράσεις, από τους 159, οι 118, έπαινοι και βραβεία, ο εκπαιδευτικός παράδειγμα για μίμηση, 68 στο τμήμα, μια ζωή κοντά στη φύση, ουδείς πρίστευσε, χαμηλή νοημοσύνη, μπασκέτες, Βασιλιάς Ανδρέας, Μουσικός, παράρτημα Αραχώβης, το ΙΚΑ κτυπά, πρεμία, εισπήριες, Ελένη Τάσου, Αρετή Σωτηρίου, έξοδα... έξοδα, 30.000 δραχμές για την Αράχωβα, μάσκα, ντομινό και φαντασία, υποτροφίες, μισθός γλίσχρος, οι έκτακτοι, η δωρεά του οσίου Λουκά, εις μνήμην Σ. Δημητρίου, Νικόλαος Πατακιάς, απολυόμεθα, το τέλος, η διχοτόμηση.)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΜΕΡΟΣ Β'

Η πειθαρχία του ..... **Σελ.: 165**

(Κοσμία, χρηστή, απρεπής, ήταν όλοι κόσμιοι, τεσσάρα, τριαντάρα και εικοσιπεντάρα, άγρια ένστικτα, καπνίζων, η εξαήμερος, θα πάω εις τας φυλακάς, και για τα φρονήματα, χαραυγή και οκταήμερος, το δακτύλιον του αρραβώνος, διά τον Υμνον της Γ Διεθνούς, ερωτικές επιστολές, ιεροσυλία= διά παντός, σφαγή διά μαχαιριδίου....σαν σαρδέλα, 1 μέχρι 7, το οχίσμα, και απεργία, αδιάσπαστη ομάδα, σωφρονισμός και όχι γράμματα, πάντων των αρρένων, αρχή κατοχής, μαθητική Αντίσταση, έρως ανίκατε μάχαν, ανώμαλος κατάστασις, ποινή με έκπτωση, ποικίλα, σάκκοι με άμμο, σαΐνιος πειθαρχία, και εξορία, ο έρωτας τιμωρείται., παιδονομικά μέσα, σύρραξις, πταίσματα, αντε στρίβε ρε!, αθώος λόγω αμφιβολιών, το τίμημα της αγάπης, η ... ράβδος και η βακτηρία, 30 ημέρας διά τους άδοντας, ακόμη και τη Σημαία, εφωράθησαν εν σφαιριστηρίω, ... και το ΑΛΚΑΖΑΡ ή η ΑΡΜΟΝΙΑ, εφωράθη χαρτοπαίζων, γιατί.)

ΜΕΡΟΣ Γ'

Η ζωή του ..... **Σελ.: 211**

(Το τίμημα της αγάπης, ο Γερο Μαρτέν και η Τύχη του Αλέξη, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Η "Συμμορία των έξη", το μάθημα που δεν έγινε..., αναμνήσεις, για μια συνάντηση, ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ, ΣΑΤΥΡΑ, μαθητές στην Αντίσταση, στις φυλακές Κοντογιάννη, στις φυλακές Αβεέρωφ, μια βέρα για λίγη κουραμάνα, οι κύριοι Καθηγητές μου, Ανασταίος Τσιροπούλας (θυμάται), οι στολές των φαλαγγιτών, απεργία και νταμιζάνα, οι λαιμοδέτες, οι Γερμανοί στην Πολωνία, ο κ. Βελέντζας Νικόλαος (θυμάται), βάψιμο και κοντοσούβλι, Αργος: έφοδος στο θηλέων, αντιγραφή κατ' επάγγελμα, τον Ιούνιο με παλτό, ο κ. Δημήτριος Β. Μακρής (θυμάται), πάρε κρέας, δώσε μου κόκκαλα..., δουλειά από τα 13, η κ. Ορσα Αποστολίδου (θυμάται), ιδε ο άνθρωπος, να με κοπάτε στο κούτελο, μαύρη ποδιά και κοτσίδες, η Ηγουμένη, οι φουφούλες, τα ρουμελιώτικα, στέκα και ψαλλιδιές, Ρίτα Ανδρεούλη - Βαρυμπόπη, διάβασμα ή Απ Βλάση, η γενιά της Κατοχής, τότε και σήμερα, Λούλας Βασιλπά-Κουντούρη: Οι επιδείξεις, Σοφία Τσιτσοπούλου - Γεωργά: Το Λεύκωμα, η μαθητική ζωή, τι είναι ανήρ;, τι είναι γυνή;, τι είναι έρως;, τι είδους ψυχαγωγία σας αρέσει;, ποίον από τα σπόρτ προτιμάτε;) Το ανήσυχο τρίο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ ..... **Σελ.: 276**

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αν το παρόν δεν είναι παρά η τελευταία λέξη του παρελθόντος κι αν η γνώση του παρελθόντος δίνει τη δυνατότητα να προσδιορίσουμε καλύτερα τη θέση μας στο παρόν και την πορεία μας στο μέλλον, τότε το πόνημα τούτο του εκπαιδευτικού και Διευθυντή του 1ου Λυκείου Λιβαδειάς κ. Γεωργίου Μυτιληναίου και της εκπαιδευτικού κας Φοίβης Μυτιληναίου είναι για μας τους Λειβαδίτες ένα πολιτιστικό αγαθό μεγάλης αξίας.

Μέσα από τα αρχεία του «Εν Λεβαδεία Γυμνασίου» που αφορούν την περίοδο 1889 έως το 1964 και την επίπονη έρευνα και επεξεργασία που υπέστησαν από τους συγγραφείς, ο αναγνώστης του βιβλίου μπορεί να κάνει ένα αποκαλυπτικό ταξίδι στην πρόσφατη ιστορία της Λιβαδειάς και της ευρύτερης περιφέρειας.

Η ζωή των κοντινών μας προγόνων, των παππούδων και των πατεράδων μας, ζωντανή και ανάγλυφη, περνά σαν καλό ασπρόμαυρο φιλμ μπροστά στα μάτια μας, μέσα από το κλίμα και τη ζωή της σχολικής κοινότητας και των πρακτικών της, αλλά και μέσα από τις μαρτυρίες όσων ζουν ακόμη ή ζούσαν μέχρι πολύ πρόσφατα.

Το εκπληκτικό όμως είναι ότι, στο βάθος αυτού του φόντου της «σχολικής» ιστορίας παρελαύνουν, με τρόπο βιωματικό και οικείο, όλα τα σημαντικά γεγονότα της νεώτερης ιστορίας μας. Μικρασιατικός πόλεμος, Πόλεμος του '40, Κατοχή, Εμφύλιος. Και πλάι σ' αυτά οι συνήθειες, τα ήθη και τα έθιμα, οι αξίες, οι κάθε λογής ιδιαιτερότητες της κάθε εποχής. Πρόσωπα και γεγονότα, καθηγητές, μαθητές, τόποι και μνήμες που έγραψαν τη δική τους ιστορία στη μικρή μας κοινωνία, και που ο απόηχός τους ακόμα υπάρχει ανάμεσά μας.

Συγκινητικό, διδακτικό και πρωτότυπο μαζί, το βιβλίο τούτο είναι πάνω απ' όλα μια από τις σημαντικότερες ιστορικές συγγραφές για την πόλη μας, μέσα από πηγές γνήσιες, πολύτιμες και δυσεύρετες.

Αξίζουν συγχαρητήρια στους συγγραφείς του.

Αξίζει όλοι μας να το διαβάσουμε.

Ο Δήμαρχος Λεβαδέων
Αριστείδης Ρούσσαρης

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όταν το 1986 θελήσαμε να τακτοποιήσουμε το αρχείο και τη βιβλιοθήκη του 1ου Λυκείου Λιβαδειάς* δεν φαντάζόμασταν ότι αυτά τα παλιό και σχεδόν εγκαταλελειμμένα βιβλία έκρυβαν μέσα τους την ιστορία της περιοχής της Λιβαδειάς. Και η έκπληξή μας έγινε αφάνταστη χαρά όταν διαπιστώσαμε ότι κληθήκαμε να τακτοποιήσουμε ντοκουμέντα μιας ιστορίας εκατό ετών και πλέον. Πράγματι το άριστα διατηρημένο αρχείο του σχολείου από το 1889 μέχρι σήμερα και ιδιαίτερα μέχρι το 1964, περίοδο με την οποία ασχολουμαστε, μας δίνει τη δυνατότητα να διεισδύσουμε στα μικρά και μεγάλα «μυστικά» ενός ζωντανού οργανισμού, όπως το σχολείο, και ταυτόχρονα να ξαναζήσουμε, είτε ως μαθητές, είτε ως περιπατητές του χώρου, εκείνες τις ανεπανάληπτες (δυστυχώς!!) στιγμές της εφηβικής (μας) ηλικίας.

Δεν είναι μόνο τα ονόματα στους Γενικούς Ελέγχους και στα Μαθητολόγια που ανάγουν τη σκέψη μας σε ιστορικές προσωπικότητες αλλά, και κυρίως, είναι οι σελίδες των βιβλίων πράξεων είτε του Συλλόγου των διδασκόντων είτε της Σχολικής Εφορείας που ξυπνούν στιγμές γλυκές και ξεχασμένες από τη ζωή των μικρών τότε παιδιών, αλλά εκείνων που αργότερα σημάδεψαν με το πέρασμά τους την ιστορία της περιοχής μας.

Φέρνουμε μεγάλη ευθύνη οι διευθυντές των σχολείων κάθε βαθμίδας όταν συντάσσοντας τα πρακτικά των συνεδριάσεων των Συλλόγων των διδασκόντων αναφερόμαστε στεγνά και τυπικά στα θέματα και στις αποφάσεις και δεν χρησιμοποιούμε ως υπόβαθρο του κατασταλάγματος των συνεδριάσεων την περιρρέουσα κοινωνική ατμόσφαιρα με τα θετικά και αρνητικά της. Ο ιστορικός που θα καταγράψει στο μέλλον την ιστορία της περιοχής πολλά θα είχε να αντλήσει και από τα υπηρεσιακά βιβλία των σχολείων.

Μεγάλη και λαμπρή η ιστορία του ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ, αντάξια της αποστολής του στις δύσκολες περιόδους της πατρίδας μας. Παραδίδουμε την εργασία μας αυτή στα χέρια των μαθητών του αλλά και των μαθητών κάθε σχολείου σήμερα με την πεποίθηση ότι παραδίδουμε ένα ζωντανό κομμάτι της ζωής τους αποτυπωμένο σε μερικές σελίδες χαρτί.

Ευχαριστούμε όλους εκείνους που μας βοήθησαν να φέρουμε σε πέρας την εργασία αυτή είτε με τα κείμενά τους, είτε με τις φωτογραφίες τους, είτε με τις συνεντεύξεις τους, είτε και με οποιοδήποτε άλλο υλικό και τρόπο.

Αν σε μερικούς υπενθυμίζουμε «οικεία κακά» πιστεύουμε ότι θα τύχουμε της κατανοήσεως τους και φυσικά θα το θεωρήσουμε μεγάλη μας τιμή να διαβάσουν το βιβλίο αυτό.

Λεβάδεια 30 Ιανουαρίου 2003
Γεώργιος Π. Μυτιληναίος
Φοίβη Γ. Μυτιληναίου
Εκπαιδευτικοί

** Ο εκ των συγγραφέων Γ. Π. Μυτιληναίος τοποθετήθηκε τότε εκεί ως διευθυντής του Λυκείου*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΣΥΝΟΨΗ

100 χρόνια.* "ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ". Τουλάχιστον από τότε σώζεται το αρχείο του "εν Λεβαδεία Γυμνασίου" στο σημερινό 1ο Λύκειο Λιβαδειάς. Θα μπορούσε λοιπόν να πεί κανείς ότι το σχολείο αυτό είναι η πηγή, ή καλλίτερα η ρίζα των σχολείων Β/θμιας Εκπαίδευσης της πόλεώς μας, του Ορχομενού, της Αράχοβας, του Διστόμου, του Κυριακίου, της Δαυλειας, του Αγίου Γεωργίου, της Χαιρώνειας, του Αγίου Δημητρίου και του Παύλου. Και αυτό δεν είναι υπερβολή. Αρκεί να επισκεφθεί κανείς το 1ο Λύκειο Λιβαδειάς και να ανασκαλέψει για λίγο το αρχείο του. Ανάμεσα στις σελίδες των Γενικών Ελέγχων και των Μαθητολογίων θα διαβάσει: Σχολικόν έτος 1889-1890, ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ, ή αργότερα ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΚΡΙΠΟΥΣ, ή ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΡΑΧΩΒΗΣ ή ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ ή ΛΥΚΕΙΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ.

Παρά τις ταλαιπωρίες των εποχών που πέρασε η Λιβαδειά, από το 1889 το αρχείο του Σχολείου σώζεται σχεδόν ακέραιο. Το ξεφύλλισμα των σελίδων των Γενικών Ελέγχων, μυρίζει ιστορία και σινική μελάνη, οι δε υπογραφές στο τέλος των πρακτικών από τους Διευθυντές και καθηγητές του Σχολείου ξυπνούν στις μνήμες των παλαιοτέρων ωραίες αυστηρές σχολικές μέρες:

Σχολάρχες: Παρασκευόπουλος, Σταμνόπουλος, Ισσαριώτης.

Γυμνασιάρχες:Παπανικολάου, Ν. Γιδόπουλος, Ι. Γιαννούτσος, Ι. Κουλόπουλος, Β. Καλότυχος, Σαΐνης, Δημητρίου, Πατακιάς κ.α.

Καθηγητές: Περδίκης, Αναστασίου, Γκιζελής, Δούκας, Βασιλπάς, Δημακόπουλος, Βασταρδής, Στριφτός, Μιχαλέτος, Κωστόπουλος, Παπαθανασίου, Σκόπας, Βαρυμπόπη Μαργ., Κατσούλης, Ράπτης Ν. και πολλοί άλλοι.

*

Τρία μέχρι έξι χρόνια, περνούσαν, όπως και σήμερα, οι μαθητές στις αί-

* Η δημοσίευση στην εφημερίδα "Βοιωτική Ώρα" άρχισε το 1989, όταν το Γυμνάσιο συμπλήρωσε 100 χρόνια ζωής.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

θουσες του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, και του ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ. Ξεφυλλίζοντας τις σελίδες των υπηρεσιακών βιβλίων βλέπεις ονόματα παιδιών, τότε, και με τη φαντασία σου παρακολουθείς το τρέξιμο και το παιγνίδι τους, τις αταξίες τους και τις ζαβολιές τους. Τους βλέπεις στην αίθουσα να αγωνιούν και να καρδιοχτυπούν βλέποντας τον καθηγητή τους να ανοίγει τον κατάλογο. Παιδιά αυτό τότε, τα οδηγούσαν οι γονείς και οι κηδεμόνες τους στο σχολείο για εγγραφή ή για να ελέγξουν τις απουσίες τους. Αξίζει να θυμηθούμε τα ονόματα κάποιων από εκείνους τους μαθητές:

Ι. Λάππας, Καλλιαγκάκης, Λ. Κουτσοπέταλος, Λ. Μπουρνόζος, Β. Λεοναρδίδης, Β. Σπυρίδωνος, Θ. Σ. Λαζαρής, Μαγιάκος, Λ. Δούκας, Ι.Ν. Ανδρεαδάκης, Π. Καραγιαννόπουλος, Α. Καζάζης, Π. Κίνιας, Β. Κοϊτσάνος, Κ. Κορόζος, Λ. Νίκαινας, Α.Μ. Βέργος, Ι.Ε. Γαζής, Χ. Μετζίλης, Ε. Γονής, Δ. Παπασπύρου, Ανδρέας Βασιλπάς, Ε. Σωληναραίος και μια ολόκληρη στρατιά- χιλιάδες ακόμη μαθητές.

*

Οι γειτονιές της Λιβαδειάς φιλοξενούσαν κατά καιρούς τους μαθητές του Ελληνικου Σχολείου και του Γυμνασίου. Ετσι το ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ- η πρώτη βαθμίδα της Εκπαίδευσης- στεγαζόταν κατ' αρχήν στο Λυκοχώρι- στην περιοχή του Ναού της Ευαγγελίστριας- στο σπίτι του Σκαλτσά. Αυτό γινόταν μέχρι το 1921. Την ίδια εποχή στη Λιβαδειά λειτουργούσε Ιδιωτικό Γυμνάσιο με την επωνυμία "Ο ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ". Το Γυμνάσιο ήταν η δευτερη βαθμίδα της Εκπαίδευσης. Δεν υπήρχε Δημόσιο Γυμνάσιο στη Λιβαδειά. Ετσι πολλοί μαθητές που ήθελαν να συνεχίσουν σπουδές στο Γυμνάσιο πήγαιναν στην Αθήνα.

Ο "ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ" στεγαζόταν στην περιοχή του Μητροπολιτικου Ναού, ανηφορίζοντας για το Ζαγαρά, κοντά στο Ρολοϊ.

Το ιδιωτικό Γυμνάσιο "Ο ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ"

Γύρω στο 1920 με ενέργειες του τότε βουλευτή Λ. Μπουρνόζου ιδρύθηκε στη Λιβαδειά δημόσιο Γυμνάσιο. Ηταν η εποχή που η ιδιωτική εκπαίδευση περνούσε κρίση, ο δε Γυμνασιάρχης του Ιδιωτικού Γυμνασίου Ι. Γιαννούτσος βλέ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ποντας την ίδρυση Δημοσίου Γυμνασίου επί θύραις, δωρίζει στο Δημόσιο όλο το υλικό του ιδιωτικου Γυμνασίου: θρανία, πίνακες, εποπτικό υλικό κλπ. Ετσι με την 9601/26-2-1921 τηλεγραφική διαταγή του Υπουργείου των Εκκλησιαστικών και Παιδείας ιδρύεται στη Λιβαδειά το πρώτο δημόσιο Γυμνάσιο με την επωνυμία: ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ. Να τι αναφέρει το πρώτο Πρακτικό του Συλλόγου των διδασκόντων:

ΠΡΑΞΙΣ 1η: Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 8η Μαρτίου του έτους 1921, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10η π.μ. συνελθόντα τα κάτωθι υπογεγραμμένα παρόντα μέλη του συλλόγου των καθηγητών του νεωστί ιδρυθέντος ενθάδε δημοσίου Γυμνασίου, εποιήσαντο έναρξιν των εργασιών του Γυμνασίου τούτου. Λαβόντες δ' ούτοι υπ' όψει το υπ' αριθμ. 9601 και από 26 Φεβρουαρίου ..ε.ε. πρός τον Γυμνασιάρχην τηλεγράφημα του Σεβ. Υπουργείου των Εκκλησιαστικών κλπ. έχον ωδε: "Κατόπιν ιδρύσεως αυτόθι δημοσίου Γυμνασίου υποβάλατε μαθητάς ιδιωτικού τοιούτου εις κατατακτήριον εξέτασιν και εγγράψατε εν αυτώ τοιούτους κατά τας κειμένας διατάξεις" αποφαίνονται, ότι ο νύν Γυμνασιάρχης και πρώην διευθυντής του ιδιωτικού ενθάδε Γυμνασίου Ο ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ δύναται να θεωρηθή ως εποπτεύων διευθυντής του δημοσίου σχολείου, ος και παραλαβών ως τοιούτος το αρχείον του ιδιωτικού σχολείου κατά το 9 άρθρον του 997 νόμου περί ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων κλπ, κλπ. Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις, ήτις υπογράφεται νομίμως ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης: Ι. Γιαννούτσος, οι καθηγητές: Παπανικολάου και Ν. Κορωναίος".

*

Το Γυμνάσιο στεγάστηκε μετά την ίδρυσή του στο σπίτι που βρίσκεται δυτικά του 1ου Γυμνασίου. Είναι ένα λιθόκτιστο αρχοντικό, τα μεγάλα δωμάτια του οποίου μοιάζουν με αίθουσες διδασκαλίας. Υπήρχαν στο ισόγειο και στον 1ο όροφο εννέα (9) αίθουσες. Τα γραφεία βρίσκονταν στον 1ο όροφο. Το προαυλιο ήταν εκεί που είναι το Γυμνάσιο σήμερα, αλλά και όλη η γύρω περιοχή ήταν προαύλιο εφ' όσον δεν

Το παλιό σχολείο πίσω από το Γυμνάσιο

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ήταν περιφραγμένο και δεν υπήρχαν σπίτια τριγύρω. Πίσω από το κτίριο, εκεί που είναι σήμερα το Κτίριο του παλαιού Κρατικού Νοσοκομείου, η πλαγιά ήταν αθέατη από τους καθηγητές. Εκεί οι μαθητές κρύβονταν για να κάνουν τις αταξίες τους.

Το κτίριο αυτό επρόκειτο να φιλοξενήσει και τους πρώτους πρόσφυγες που έφτασαν από τη Μικρά Ασία το 1922. Το ισόγειο του που είχε τρεις ευρύχωρες αίθουσες έγινε στέγη των Μικρασιατών αδελφών μας, οι δε μαθητές του Γυμνασίου αφού με ευχαρίστηση παραχώρησαν τις αίθουσές τους, υποχρεώθηκαν να "στιβαχτούν" 70 και 80 σε κάθε αίθουσα προκειμένου να οικονομηθεί η κατάσταση. Να μην παραλήψουμε να πούμε ότι ήδη είχε μεταφερθεί εκεί και το Ελληνικό σχολείο που, όπως είπαμε, στεγαζόταν μέχρι τότε στο κτίριο του Σκαλτσά.

*

Ηταν πολύ δύσκολη εκείνη η εποχή. Μεταπολεμική περίοδος, Μικρασιατική καταστροφή, Οχτωβριανή επανάσταση, ήταν γεγονότα που επιρρέαζαν πολύ τη μάθηση και δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που ήλθαν σε σύγκρουση οι μαθητές με τους καθηγητές τους. Ο ενθουσιασμός εξάλλου των μαθητών είναι χαρακτηριστικός σε όλες τις εποχές. Μια τέτοια περίπτωση- σύγκρουση μαθητή με καθηγητή έφτασε μέχρι σε μας αποτυπωμένη στα σχόλια που έκανε ο καθηγητής σε έκθεση μαθητή του: "*Σας είπα να μου γράψετε περί αλτρουισμού και σεις μου αραδιάσατε τας αρετάς του μπολσεβικισμού κατά της ανθρωπότητος. Σεις μεν από ιδεολογίαν καταργείτε την πατρίδα, οι Βούλγαροι όμως συνάδελφοι σας θέλουν την Μακεδονίαν εις την Θεσσαλίαν μέχρι του Σπερχειού, γιατί εκεί λένε είναι σπαρμένα τα κόκκαλα των προγόνων των. Και οι μπολσεβίκοι καθ' εκάστην απειλούν με τα δύο εκατομμύρια των ερυθρών στρατευμάτων των το σύμπαν. Συνέλθετε διότι θα δουλωθώμεν εις τους ομοϊδεάτας σας Βουλγάρους οι οποίοι θα βασανίζουν και σας και μας. Σήμερον εν Ελλάδι δεν υπάρχει ανισότητα υπό το δημοκρατικόν πολίτευμα*".

*

Το 1929-30 είχαμε μεταρρύθμιση. Το Ελληνικό Σχολείο και Γυμνάσιο ενώνονται σε εξατάξιο Γυμνάσιο. Ενα ενιαίο σχολείο έκανε την εμφάνισή του τότε στη Λιβαδειά που κράτησε τριάντα πέντε χρόνια: ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ, εξατάξιο πλέον.

Η μεγάλη όμως αύξηση του μαθητικού δυναμικού της περιοχής της Λιβαδειάς δεν επέτρεπε τη στέγαση του Γυμνασίου στο πρώτο του διδακτήριο πέρα από το 1932. Ετσι στα 1932 θεμελιώνεται σε δημοτικό χώρο από τον πρωθυπουργό της Ελλάδος Ελευθέριο Βενιζέλο το διδακτήριο του "ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ" (το σημερινό 1° Γυμνάσιο Λιβαδειάς).

Μεγάλο και επιβλητικό ήταν το κτίριο και μαζί με το κληροδότημα Λάππα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Το κτίριο του ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ Γυμνασίου όπως είναι σήμερα

(το Ασυλο Ανιάτων)[1] δέσποζαν στην περιοχή.

Τρεις αίθουσες διδασκαλίας στο ισόγειο, το γραφείο του Γυμνασιάρχη, του υποδιευθυντή και των καθηγητών ανατολικά. Στον 1ο όροφο τρεις αίθουσες διδασκαλίας, η βιβλιοθήκη και μία μικρή αποθήκη. Στο τέλος του κλιμακοστασίου, στην ταράτσα, το εργαστήριο Φυσικής και Χημείας. Στο υπόγειο τα λουτρά και οι αποθήκες του αθλητικού υλικού. Στο προαύλιο η αποθήκη για τα ξύλα και τα κάρβουνα και το σκάμμα για τα άλματα. Το πάνω προαύλιο (δυτικά) για τα αγόρια· το κάτω προαύλιο (ανατολικά) για τα κορίτσια. Το 1934, Απρίλιο ή Μάϊο, γίνονται τα εγκαίνια του νέου διδακτηρίου από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Γεώργιο Παπανδρέου. Γυμνασιάρχης ο Ι. Γιαννούτσος, επιβλητική μορφή την οποία με πολύ τέχνη προσωπογράφησε ο ερασπέχνης ζωγράφος Δημάκης[2].

Η Σχολική Εφορεία του Νέου Γυμνασίου από τη συστάσεώς της έπαιξε ενεργό ρόλο στην ομαλή και εύρυθμη λειτουργία του Σχολείου. Ιδιαίτερα με την ενοποίηση του Ελληνικού Σχολείου και του Γυμνασίου σε ενιαίο 6/τάξιο Γυμνάσιο οι αποφάσεις της έπαιξαν σημαντικό ρόλο όχι μόνο στην σχολική ζωή αλλά και στην κοινωνία της Λιβαδειάς. Στο πρακτικό αριθμ. 22 της δεκάτης έκτης του μηνός Μαρτίου μεταξύ άλλων αναφέρονται:

"*... Η Σχολική Εφορεία φρονούσα ότι τα εγκαίνια του Νέου Γυμνασίου δέον να εορτασθώσι επισήμως ,αποφασίζει να παρακαλέση τον κ. Υπουρ-*

1. Το παλιό Κρατικό Νοσοκομείο
2. Αυτή η προσωπογραφία σώζεται ακόμη ανηρτημένη στο διάδρομο του διδακτηρίου

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

γόν της Παιδείας[1] *καθώς και τον κ. Γενικόν Επιθ. Α' Εκπ. Περιφ. ινα ευαριστηθώσι και τιμήσωσι ταυτα διά της παρουσίας των. Παρακαλεί δε τον κ. Υπουργόν, ίνα προσδιορίση την ημέραν της τελετής των εγκαινίων και ανακοινωση ταύτην τη Σχολική Εφορεία δια τα περαιτέρω. Επί τη ευκαιρία δε ταυτη παρακαλεί η Σχολική Εφορεία, ίνα ο προσδιορισμός της ημέρας των εγκαινίων συμπέση μεταξύ του τελευταίου δεκαημέρου του μηνός Απριλίου και του πρώτου δεκαημέρου του μηνός Μαΐου....".*

Ο Γ. Γιαννούτσος όπως τον φιλοτέχνησε ο ερασιτέχνης ζωγράφος Δημάκης

Με την πράξη της αριθμ. 28 της 24ης Ιανουαριου 1935 η Σχολική Εφορεία εκφράζει και διατυπώνει την ανησυχία της για ένα φαινόμενο που σήμερα έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις. Αναφέρονται λοιπόν μεταξύ άλλων και τα εξής:

"*.... Η Σχολική Εφορεία ακούσασα την γενομένην ανάπτυξιν παρά του υπό των μελών κ. Γ. Μαντζουράνη όντος συνάμα και Προέδρου του Συλλόγου Πολυτέκνων Λεβαδείας, αναπτύξαντος τους κινδύνους τους οποίους εγκυμονεί δια την νεολαίαν της Λεβαδείας η αθρόα γενομένη τελευταίως εκτόπισις παρά των διαφόρων δικαστηρίων του Κράτους πολλών πρωινομανών, μορφινομανών, χασισοποτών διά τους οποίους ωρίσθη ως τόπος εξορίας η Λεβάδεια και αντιλαμβανομένη το μέγα και ανεπανόρθωτον κακόν εις την νεολαίαν της Λεβαδείας εκ της συναναστροφής μετ' αυτών και αναλογιζομένη τας ολεθριας συνεπείας αίτινες ασφαλώς θα προκύψουν εκ της μετά των αλητών τούτων συναναστροφής, αποφασίζει να παρακαλέση τον κ. Υπουργόν επί της Παιδείας ίνα υιοθετών ούτος τας άνω απόψεις της Σχολικής Εφορείας παρακαλέσει τον συνάδελφόν του Υπουργόν επί της Δικαιοσύνης ίνα δι' εγκυκλίου του συστήση εις τα δικαστήρια του Κράτους ίνα εν τω μέλλοντι αποφεύγωσι να ορίζωσιν ως τόπον εξορίας την Λεβάδειαν.....*".

*

Μέχρι το 1940 το σχολείο λειτούργησε κανονικά και χρόνο με το χρόνο ο αριθμός των μαθητών αυξανόταν. Η περιοχή της επαρχίας Λιβαδειάς τρο-

1. Σ.Σ. Ήταν ο Γεώργιος Παπανδρέου

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

φοδοτούσε με μαθητικό δυναμικό τις τάξεις του Γυμνασίου. Μέσα όμως από τα πρακτικά του Συλλόγου των διδασκόντων καθώς και της Σχολικής Εφορείας φαίνονται και οι δυσκολίες που αντιμετώπιζε στη λειτουργία του, ιδιαίτερα (όπως και σήμερα) στα οικονομικά του.

Σε πρακτικό της 16ης Μαρτίου 1934 μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται και τα εξής:

"... *Η Σχολική εφορεία έχουσα υπ' όψιν της το υφιστάμενον ανεπαρκές ταμείον της καθώς και τα μεγάλα του έξοδα, τα οποία αντιμετωπίζει, τα εντελώς δυσανάλογα προς τους χρηματικούς της πόρους, δια τον καλωπισμόν του νέου Γυμνασίου, δι' αγοράν των απαραιτήτων επίπλων, ων στερείται εντελώς, καθώς και διά την προμήθειαν των αναγκαίων φυσικών και χημικών οργάνων, των οποίων στερείται τελείως το Γυμνάσιον, έχουσα δε υπ' όψιν της ότι εξ όλων των χωρίων της Επαρχίας Λεβαδείας πλείστοι μαθηταί φοιτώσιν εν τω Γυμνασίω, χάριν των οποίων το ταμείον της Σχολ. Εφορείας υπόκειται εις πολλαπλάς δαπάνας, λαμβάνει την τιμήν να παρακαλέση τον κ. Νομάρχην Αττικής και Βοιωτίας ίνα εν τη εγνωσμένη αυτού φροντίδι δια την μαθητιώσαν νεολαίαν αποφασίση και συστήση εις τε τον κ. Δήμαρχον Λεβαδέων καθώς και άπαντας τους κ.κ. Προέδρους των Κοινοτήτων της Επαρχίας Λεβαδείας, ίνα δια την άνω αιτίαν εγγράψωσιν ανάλογον ποσόν εν τοις Δημοτικοίς και Κοινοτικοίς προϋπολογισμοίς των δια την ενίσχυσιν του Ταμείου της Σχολ. Εφορείας...*".

Παρά τις οικονομικές δυσκολίες το Σχολείο λειτούργησε ομαλά μέχρι τον Οκτώβριο του 1940. Ηδη από το καλοκαίρι του 1940 επιστρατεύτηκαν οι καθηγητές: Δ. Παπαϊωάννου, Ν. Σούλιας, Η. Περδίκης, Ν. Αναστασίου, Δ. Παπιώτης, Ευσ. Δημακόπουλος και Ι. Γεωργιόπουλος. Οπως λοιπόν ήταν φυσικό με την έναρξη των μαθημάτων από τους δεκατρείς καθηγητές, ήταν έτοιμοι να διδάξουν οι έξι και αυτοί οι έξι με την αγωνία του πολέμου αλλά και με τα υψηλά ιδανικά της φυλής φωλιασμένα στην καρδιά τους. Από τον Απρίλιο του 1941 το σχολείο σταμάτησε να λειτουργεί λόγω έλλειψης προσωπικού. Ομως για λίγο· γιατί τον Ιούνιο του ίδιου έτους το σχολείο επαναλειτούργησε. Να η πράξη επαναλειτουργίας του:

"*Πράξις 9. Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος, απούσης δεδικαιολογημένως της καθηγητρίας των γαλλικών δίδος Λυγδοπούλου, σήμερον την 7 Ιουνίου 1941 ημέραν Σάββατον και ώραν 5.30 μμ· διεσκέφθη επί των ακολούθων θεμάτων:*

α) Ο κ. Γυμνασιάρχης εξ ονόματος πάντων απηύθυνε χαιρετισμόν προς τους εκ του μετώπου και της στρατιωτικής υπηρεσίας επανελθόντας καθηγητάς κ.κ. Δ. Παπαϊωάννου, Ν. Σούλιαν, Ηλ. Περδίκην, Ν. Αναστασίου, Δ. Παπιώτην, Ευστ. Δημακόπουλον και Ιω. Γεωργιόπουλον, τονίσας ότι ο εκπαιδευτικός κόσμος είναι ιδιαιτέρως υπερήφανος διά την λαμπράν δράσιν εν πολέμω των εκπαιδευτικών λειτουργών, οίτινες εν προκειμένω εδικαίωσαν την πανθομολογουμένην γνώμην ότι οι διδάσκαλοι σώματι και ψυχή εί-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ναι αφιερωμένοι εις τα υψηλότερα ιδανικά της φυλής.

β) Λαμβανομένων υπ' όψιν των ιδιαιτέρων συνθηκών της ενάρξεως της λειτουργίας του σχολείου μετά πολύμηνον διακοπήν, ο κ. Γυμνασιάρχης συνέστησε την μετά πάσης υπομονής προσοικείωσιν των μαθητών, οι οποίοι είναι ενδεχόμενον εκ παντοίων επιδράσεων να έχουν αποστή της ημέρου και πειθαρχικής μαθητικής ζωής.

γ) Κανονισθεισών των ωρών των μαθημάτων κατά την κρίσιν του Συλλόγου και γενομένης της κατανομής ανατίθεται εις τον κ. Σηφάκην η συντομος σύνταξις του προγράμματος, ίνα άνευ απωλειας χρόνου ευθύς αμέσως από της ενάρξεως της 10 Ιουνίου τεθή εις έργον η σχολική εργασία κανονικώς.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης: Καλότυχος, ο Υπ/ντής: Κυριαζής, Οι καθηγητές: Γκιζελής, Δημακόπουλος, Ξύδη, Περδίκης, Γεωργιόπουλος, Κωνσταντίνου, Παπαϊωάννου, Σούλιας, Αναστασίου, Παπιώτης, Σηφάκης."

Για λίγο χρόνο όμως λειτούργησε το σχολείο στο διδακτήριό του.

*

Στα τέλη του '41 με αρχές του '42 οι Ιταλοί κατακτητές χρησιμοποίησαν το διδακτήριο ως στρατώνα, αφού προηγουμένως επέφεραν και τις απαραίτητες τροποποιήσεις. Σημάδια αυτών των επεμβάσεων μπορούμε ακόμη και σήμερα να διακρίνουμε στους διαδρόμους του κτιρίου που οδηγούν στις αίθουσες διδασκαλίας.

Η περίοδος αυτή είναι και για το μαθητικό δυναμικό του Σχολείου πολύ δύσκολη. Οι μαθητές λιγόστεψαν αφού από τα γύρω χωριά ελάχιστοι έφταναν στη Λιβαδειά για να φοιτήσουν. Αλλά και οι Λιβαδείτες μαθητές με πολύ μεγάλη δυσκολία κατόρθωναν να φοιτούν. Δεν είναι σπάνια η λέξη: ΑΠΕΒΙΩΣΕΝ στα ετήσια αποτελέσματα στο Γενικό Έλεγχο του Σχολείου.

Στο τέλος του '44 το διδακτήριο επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί προσωρινά και ως στρατιωτικό νοσοκομείο. Από πληροφορίες που έχουμε για το γεγονός αυτό καταλήξαμε στο εξής: Οταν το ΕΑΜ αποχώρησε από την Αττική, πέρασε από τη Λιβαδειά πηγαίνοντας προς Βορράν. Τότε, επειδή δεν ήταν δυνατόν να μεταφέρουν μαζί τους και τους τραυματίες, επίταξαν το κτίριο του Γυμνασίου και το μετέτρεψαν σε νοσοκομείο. Πρώτος διευθυντής του ορίστηκε ο συνταξιούχος σήμερα δάσκαλος Ευθύμιος Δάλκας. Ακόμη και σήμερα ο κ. Δάλκας θυμάται με πόση καλωσύνη και αγάπη ο γιατρός Κόκαλης περιποιόταν τους τραυματίες. Πολλοί θα θυμούνται ότι πάνω από την ταράτσα του γραφείου του Γυμνασιάρχη υπήρχε ζωγραφισμένος στον τοίχο ένας μεγάλος Ερυθρός Σταυρός.

*

Μετά το 1945 και μέχρι το 1964 το Γυμνάσιο της πόλης μας λειτούργησε

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ήρεμα και σωστά. Με συγκίνηση θυμούνται σήμερα οι μαθητές του τα ωραία αυιά χρόνια.

Σοβαρή αυστηρότητα επικρατούσε στις σχέσεις μαθητών και καθηγητών, καθηγητών και γονιών. Οι διευθυντές-Γυμνασιάρχες, όπως ο Σαΐνης, ο Δημητρίου, ο Πατακιάς, στάθηκαν πραγματικοί "κέρβεροι" σε μια εποχή δύσκολη, όπως ήταν η μεταπολεμική και μετεμφυλιοπολεμική περίοδος. Αφθονα είναι τα περιστατικά των συγκρούσεων ανάμεσα στους καθηγητές και στους μαθητές, όπως αυτά περιγράφονται μέσα στα πρακτικά του Συλλόγου των διδασκόντων.

Προκαλεί αίσθηση σήμερα στους νεότερους και κυρίως στους μαθητές όταν διαβάζουμε στον "κανονισμό λειτουργίας του Σχολείου" κανόνες όπως: *Απαγορεύεται η κυκλοφορία στους δρόμους πέραν της 8.30 νυχτερινής. Ή: Απαγορευεται η είσοδος των μαθητών εις καφενεία. Ή: Οι μαθητές οφείλουν να έχουν "κεκαρμένην την κόμην εν χρω" πλην των μαθητών της Ζ' και Η' τάξεως οι οποίοι οφείλουν να κείρωνται κοσμίως κλπ.* Δεν θα ξεχάσουμε ακόμη τις πρωινές αναφορές των μαθητών οι οποίοι την προηγούμενη ημέρα είχαν υποπέσει σε κάποιο παράπτωμα. Ηχούν ακόμη στ' αυτιά μας εκείνα τα: "*Αφηρημένε, αποβάλλεσαι επί οκταήμερον διότι συνελήφθης παρακολουθών κινηματογραφικόν έργον εις το ΑΛΚΑΖΑΡ*", ή "*αποβάλλεσαι επί εξαήμερον διότι συνελήφθης εις τα σφαιριστήρια του Μπαρμπακώστα*".

Διηγούνται οι παλιότεροι ότι Γυμνασιάρχης εκείνης της εποχής λόγω των καταστάσεων είχε στο συρτάρι του περίστροφο και ότι πολλές φορές χρησιμοποίησε βία προκειμένου να "συνετίσει" μαθητές του Σχολείου. Αλλος Γυμνασιάρχης λόγω της αυστηρότητός του τον αποκάλεσαν Φαρούκ και αποτύπωσαν το παρατσούκλι αυτό στον τσιμεντένιο διάδρομο, στην αυλή του Σχολείου. Ηταν εκείνος ο Γυμνασιάρχης που "περιπολούσε" στους δρόμους της Λιβαδειάς και που τολμούσε και έμπαινε στα υπόγεια σφαιριστήρια και στις γαλαρίες των κινηματογράφων. Δεν ήταν λίγες οι φορές που μαθητές πήδησαν στην Έρκυνα ή κάτω από τον εξώστη του Κινηματογράφου προκειμένου να μην τους συλλάβει η τσιμπίδα του Γυμνασιάρχη.

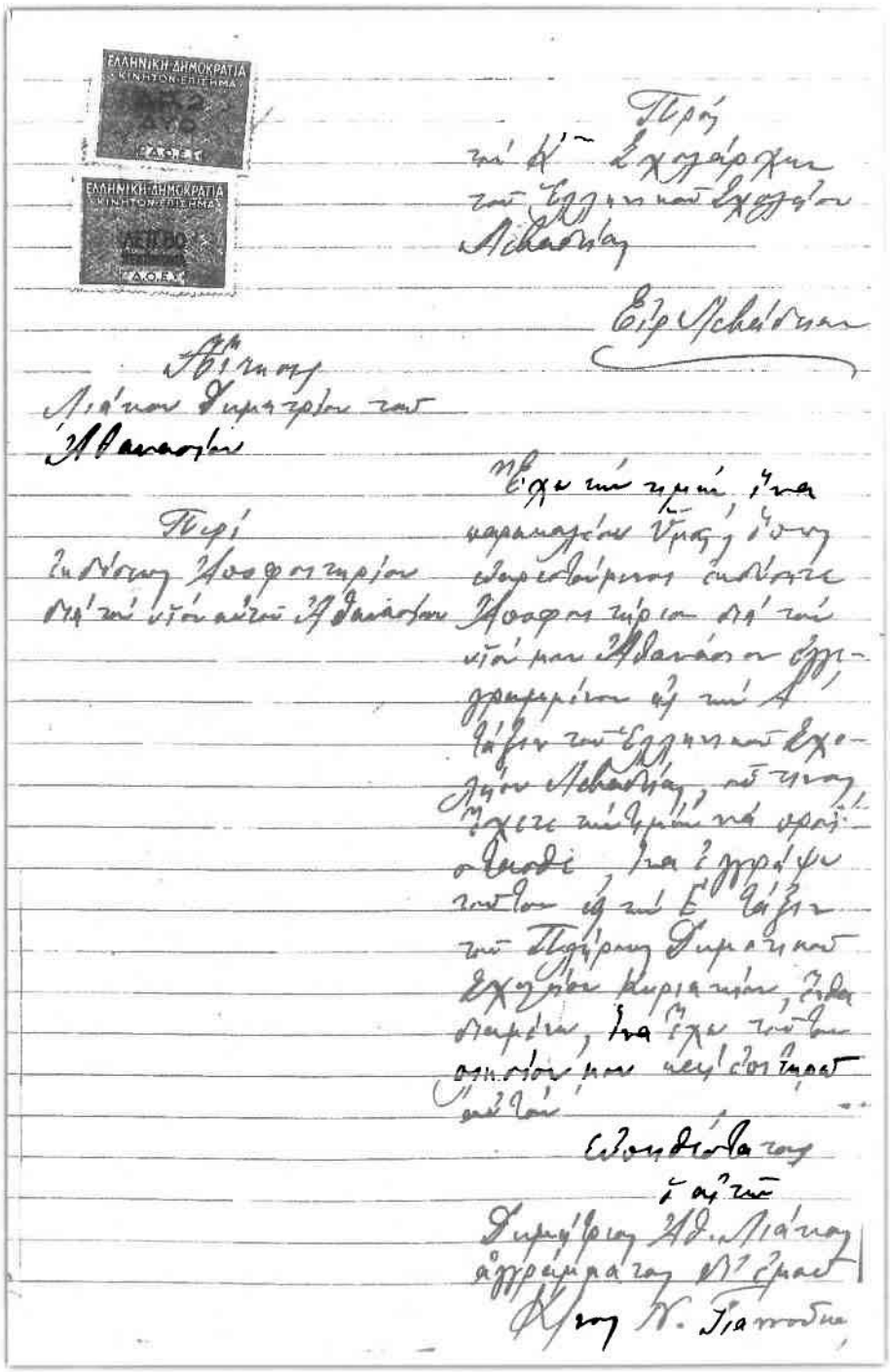
*

Μέσα όμως από αυτή την ωραία αυστηρότητα αποφοίτησαν εκείνοι που σήμερα κρατούν στα χέρια τους την κοινωνική ζωή της πόλης μας και της γύρω περιοχής, την οικονομία και τις επιστήμες, τα γράμματα και τις τέχνες. Και όλοι αυτοί κάτι θα είχαν να προσθέσουν από τις μνήμες τους για τη ζωή του ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ.

*

Μετά το 1964 το ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ λόγω του μεγάλου αριθμού των μαθητών μοιράστηκε στα δύο. Δημιουργήθηκαν δύο Σχολεία: το Γυμνάσιον Αρρένων και το Γυμνάσιον Θηλέων. Αργότερα τα δύο αυτά σχολεία έγιναν τέσσερα λόγω της ιδρύσεως δύο Λυκείων και σήμερα όπως εί-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Αίτηση προς το Σχολάρχη του Ελληνικού Σχολείου Λεβαδείας

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ναι γνωστό λειτουργούν στην πόλη μας δυο Γενικό Λύκεια, ένα Τεχνικό Λυκειο, πέντε Γυμνάσια και μία Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή[1].

Στο κτίριο του ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ στεγάζεται σήμερα το 1ο Γυμνάσιο Λιβαδειάς. Το κτίριο αυτό λόγω της ιστορίας του θα πρέπει να χαρακτηριστεί διατηρητέο μνημείο. Πιστεύουμε ότι αυτό κάποτε θα γίνει.

1. Αυτά γράφονταν πριν τη μεταρρύθμιση του Αρσένη.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΜΕΡΟΣ Α'
Η ιστορία του

Είδαμε μέχρι τώρα εν περιλήψει πώς έχει η ιστορία του Γυμνασίου από το 1889 μέχρι το 1964, δηλαδή από τότε που έχουμε τις πρώτες εγγραφές στο Γενικό έλεγχο του σχολείου μέχρι το έτος που το σχολείο, λόγω του μεγάλου αριθμού των μαθητών μοιράστηκε στα δύο και κάθε κομμάτι απετέλεσε ανεξάρτητο σχολείο.

Πολλοί φίλοι και γνωστοί αλλά και άγνωστοι μας έγραψαν και μας ζήτησαν να συνεχίσουμε να γράφουμε με περισσότερες λεπτομέρειες για το Γυμνάσιο της Λιβαδειάς και τούτο γιατί η ιστορία του συνδέεται άρρηκτα με την ιστορία χιλιάδων ανθρώπων που πέρασαν και κάθισαν στα θρανία του. Χαρακτηριστικά αναφερόμαστε στη σημείωση του ενημερωτικού δελτίου του Συλλόγου Λεβαδέων "Ο ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΤΣΩΝΗΣ" που μεταξύ άλλων γράφει:

Η δημοσίευση αυτή "μας ανασύρει πολύτιμες πληροφορίες για την εκπαιδευτική κατάσταση του τόπου μας κατά τα τέλη του παρελθόντος και τις αρχές του τωρινού αιώνα. Είναι δουλειά που πρέπει να παραδειγματίσει και άλλους άξιους πνευματικούς ανθρώπους του τόπου μας, ώστε να διασωθούν στοιχεία της ιστορίας του που δυστυχώς χάνονται από αδιαφορία, άγνοια ή εγκατάλειψη".

Στο μέρος αυτό θα ασχοληθούμε με τρία κυρίως θέματα από τη ζωή του Ελληνικού Σχολείου και του Γυμνασίου. Το πρώτο θα περιλαμβάνει μια έρευνα για την τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα και την 1η του 20ου για το ελληνικό σχολείο στη Λιβαδειά. Το δεύτερο θα περιλαμβάνει χαρακτηριστικές ιστορικές μαρτυρίες παρμένες από τα πρακτικά του Συλλόγου των Καθηγητών και από τα Πρακτικά των Σχολικών Επιτροπών. Οι μαρτυρίες αυτές θα είναι γενικότερου ιστορικού ενδιαφέροντος, εφ' όσον στα πρακτικά γίνεται αναφορά σε σοβαρά εθνικά γεγονότα, όπως αυτά τα έζησαν μαθητές και καθηγητές στους χώρους του "Εν Λεβαδεία Γυμνασίου".

Το τρίτο θα περιλαμβάνει χαρακτηριστικές στιγμές από τη ζωή των μαθητών στο σχολείο, ιδιαίτερα των ζωηρών μαθητών, όπως αυτές αποτυπώθηκαν στα πρακτικά του Συλλόγου των καθηγητών και στις συνεδριάσεις που εγένοντο προκειμένου να τιμωρηθούν οι ατακτήσαντες. Εδώ θα πρέπει να πούμε ότι δεν είναι στις προθέσεις μας να αναμοχλεύσουμε άσχημες μνήμες δημοσιεύοντας τα περιστατικά της αταξίας, αλλά μέσα από τα περιστατικά αυτά να ζήσουν οι παλιότεροι για άλλη μια φορά τη σχολική ζωή, αλλά και οι νεότεροι να διαπιστώσουν ότι σήμερα οι τιμωρίες που επιβάλλουμε κάθε άλλο παρά μπορούν να συγκριθούν με την αυστηρότητα άλλων εποχών. Στα πρακτικά δεν θα δημοσιεύουμε τα ονόματα των τιμωρημένων (για λόγους... ευνοήτους), όμως πιστεύουμε ότι εκείνοι που πήραν τότε μέρος στην αταξία θα θυμηθούν, θα συγκινηθούν και θα κλάψουν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
Ελληνικόν Σχολείον ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ*

1889-1909. Στην έρευνα αυτή το θέμα μου είναι η μελέτη συγκεκριμένων τομέων, λ.χ. αριθμός διδασκόντων-διδασκομένων, κοινωνική καταγωγή μαθητών κλπ. στο Ελληνικό σχολείο της Λιβαδειάς κατά τα έτη 1889-1909. Θεωρούμε ωστόσο απαραίτητη για τον ιστορικό προσανατολισμό μια πολύ μικρή γενική ιστορική αναδρομή του σχολείου, από τότε που τα στοιχεία μας το επιτρέπουν:

Οι γεπονιές της Λιβαδειάς φιλοξενούσαν κατά καιρούς τους μαθητές του Ελληνικού σχολείου. Ετσι, το "Ελληνικον σχολείον" -η πρώτη βαθμίδα της

Το διδακτήριο όπου στεγάστηκε το σχολαρχείο όπως ειναι σήμερα

εκπαίδευσης στεγαζόταν καταρχήν στο Λυκοχώρι (περιοχή Ευαγγελίστριας), στο σπίτι του Σκαλτσά.

Αυτό γινόταν μέχρι το 1928. Την ίδια εποχή στη Λιβαδειά λειτουργούσε ιδιωτικό Γυμνάσιο με την επωνυμία "Πλουταρχος". Δεν υπήρχε δημόσιο Γυ-

* Παρουσιάστηκε ως εισήγηση στο Συμπόσιο του Δήμου Λεβαδέων με θέμα "Η Λιβαδειά χθες, σήμερα, αύριο" το 1997 από την παιδαγωγό δ. Μυτιληναίου Φοίβη.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

μνάσιο, κι έτσι πολλοί μαθητές που ήθελαν να συνεχίσουν σπουδές στο Γυμνάσιο ή πήγαιναν στην Αθήνα ή στο ιδιωτικό "Ο ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ".

Ο "Πλουταρχος" στεγαζόταν στην περιοχή του Μητροπολιτικού Ναού, αναφορίζοντας για το Ζαγαρά, προς την ΩΡΑ.

Γύρω στα 1920, με ενέργειες του τότε βουλευτή Λ. Μπουρνόζου, ιδρύθηκε στη Λιβαδειά δημόσιο Γυμνάσιο. Ηταν η εποχή που η ιδιωτική εκπαίδευση στη Λιβαδειά περνούσε κρίση, ο δε γυμνασιάρχης του ιδιωτικού γυμνασίου Ι. Γιαννούτσος βλέποντας την ίδρυση του δημόσιου γυμνασίου επί θύραις, δωρίζει στο Δημόσιο όλο το υλικό του ιδιωτικού Γυμνασίου: θρανία, πίνακες, εποπτικά μέσα κλπ.

Ετσι με την 9601/26-2-1921 τηλεγραφική διαταγή του Υπουργείου των Εκκλησιαστικών και Παιδείας ιδρύεται στη Λιβαδειά το πρώτο δημόσιο Γυμνάσιο με την επωνυμία: "Γυμνάσιον εν Λεβαδεία". Το πρακτικό της ίδρυσής του δημοσιεύεται στη ΣΥΝΟΨΗ (σελίδα 3).

Το πρακτικό αυτό είναι το μόνο ιδρυτικό πρακτικό που μας σώθηκε. Δυστυχώς, παρά την επίμονη αναζήτηση του πρακτικού ίδρυσης του Ελληνικού Σχολείου δεν μπορέσαμε να το βρούμε· ένα μεγάλο-υποθέτουμε- μέρος του αρχείου πριν το 1889 είναι κατεστραμμένο.

Το πρόγραμμα. Το πρόγραμμα κάθε χρονιάς ανά τάξη ήταν εύκολο να το πληροφορηθούμε από τους Γενικούς Ελέγχους που σώθηκαν, στους οποίους καταγράφεται η βαθμολογία των μαθητών για τα μαθήματα ολόκληρης της χρονιάς. Οπως ήταν επόμενο, από τα μαθήματα που προέβλεπε το αναλυτικό πρόγραμμα, λίγα ήταν αυτά που και στις τρεις τάξεις διδάσκονταν συστηματικά. Οι παρακάτω πίνακες δείχνουν ότι ορισμένα μαθήματα, όπως Λογική, Ψυχολογία, Κοσμογραφία επί είκοσι (20) χρόνια δε διδάχτηκαν σε καμμία από τις τρεις τάξεις του Ελληνικού σχολείου της Λιβαδειάς. Οι λόγοι, όπως μπορούμε να εικάσουμε, είναι: α)Το σχολείο ήταν νεοσύστατο και αρκούνταν στα βασικά. β)Το επίπεδο των μαθητών και οι απαιτήσεις αρκετά πεσμένα, με αποτέλεσμα να μη δίνεται έμφαση σε δευτερεύοντα αλλά αρκετά προοδευτικά για την εποχή μαθήματα. γ)Δεν ήταν επαρκές το διδακτικό προσωπικό, το οποίο μόλις και μετά βίας έφτανε για να καλύψει τις ανάγκες για τα κύρια μαθήματα.

Η ορολογία των μαθημάτων έτσι όπως μας διασώθηκε είναι η παρακάτω: Ελληνικά, Λατινικά, Μαθηματικά, Θρησκευτικά, Γαλλικά, Ιστορία, Γεωγραφία, Λογική, Ψυχολογία, Φυσική, Κοσμογραφία, Φυσική Ιστορία, Γυμναστική και Στρατιωτικές Ασκήσεις, Καλλιγραφία και Ιχνογραφία

Ας παρακολουθήσουμε την εξέλιξη των προγραμμάτων μέσα στα χρόνια 1889-1909 ανά τάξη, μέσα από τους παρακάτω πίνακες.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΛΑΤΙΝΙΚΑ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	ΛΟΓΙΚΗ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	ΦΥΣΙΚΗ	ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ	ΦΥΣ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΓΥΜΝ. & ΣΤΡ. ΑΣΚΗΣ	ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ	ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ
1889	#		#	#		#	#							#	
1890	#		#	#		#	#								
1891	#		#	#		#	#							#	
1992	#		#	#		#	#							#	
1893	#		#	#		#	#							#	
1894	#		#	#		#	#							#	
1895	#		#	#		#	#							#	
1896	#		#	#		#	#								
1897	#		#	#		#	#			#				#	
1898	#		#	#		#	#					#	#	#	
1899	#		#	#		#	#					#			
1900	#		#	#		#	#					#		#	
1901	#		#	#		#	#					#		#	
1902	#		#	#		#	#					#	#		
1903	#		#	#		#	#					#	#		
1904	#		#	#		#	#					#	#		
1905	#		#	#		#	#					#	#	#	
1906	#		#	#		#	#					#	#	#	
1907	#		#	#		#	#					#	#	#	
1908	#		#	#		#	#					#	#	#	
1909	#		#	#		#	#					#	#	#	

Τάξη Α' πίνακας 1

Η εξέλιξη. Γενικά και για τις τρεις τάξεις έχουμε να συμπεράνουμε τα παρακάτω:

-Οπως φαίνεται απά τη σειρά που έχουν τεθεί τα μαθήματα, αξιολογικά πρώτο μάθημα είναι τα Ελληνικά.Τα Θρησκευτικά βρίσκονται σε χαμηλότερη αξιολογική θέση από ότι σήμερα. Αντίθετα, τα Λατινικά αν και διδάσκονται μόνο στην Γ' τάξη, βρίσκονται σε πολύ καλή σειρά. Εντύπωση επίσης προξενεί το γεγονός ότι μοναδική ξένη γλώσσα είναι τα Γαλλικά και ότι α) βρίσκονται σε πολύ καλή αξιολογική σειρά και β) διδάσκονται στη Β' τάξη

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

με μικρές διακοπές και ατη Γ' τάξη συνεχώς. Επισης, αν και η Φυσική Ιστορία βρίσκεται σε χαμηλή αξιολογική σειρά, ακόμη και σε σχέση με τη Λογική, την Ψυχολογία και την Κοσμογραφία που δε διδάχτηκαν ποτέ, διδάσκεται ωστόσο με μικρές διακοπές, πράγμα που πιθανό οφείλεται στην ύπαρξη ενός καθηγητή για να ικανοποιεί τις διδακτικές ανάγκες για Φυσικές Επιστήμες.

	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΛΑΤΙΝΙΚΑ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	ΛΟΓΙΚΗ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	ΦΥΣΙΚΗ	ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ	ΦΥΣ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΓΥΜΝ.&ΣΤΡ.ΑΣΚΗΣ	ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ	ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ
1889	#		#	#		#								#	
1890	#		#	#	#	#						#			
1891	#		#	#	#	#						#		#	
1992	#		#	#	#	#						#		#	
1893	#		#	#		#								#	
1894	#		#	#	#	#						#		#	
1895	#		#	#	#	#						#		#	
1896	#		#	#	#	#						#			
1897	#		#	#	#	#						#		#	
1898	#		#	#	#	#						#	#	#	
1899	#		#	#	#	#						#			
1900	#		#	#		#						#		#	
1901	#		#	#		#						#		#	
1902	#		#	#		#						#	#		
1903	#		#	#	#	#						#	#		
1904	#		#	#	#	#						#	#		
1905	#		#	#	#	#						#	#	#	
1906	#		#	#	#	#						#	#	#	
1907	#		#	#	#	#						#	#	#	
1908	#		#	#	#	#						#	#	#	
1909	#		#	#	#	#						#	#	#	

Τάξη Β' πίνακας 2

-Εξάλλου, όπως προανέφερα, τα τρία αρκετά προοδευτικά μαθήματα για την εποχή Λογική, Ψυχολογία, Κοσμογραφία δε διδάχτηκαν καθόλου. Αντίθετα, η Γυμναστική (που περιλάμβανε και Στρατιωτικές Ασκήσεις) και η Καλλιγραφία-Ιχνογραφία, διδάσκονταν με μικρές διακοπές.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	ΛΑΤΙΝΙΚΑ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΙΣΤΟΡΙΑ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	ΛΟΓΙΚΗ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	ΦΥΣΙΚΗ	ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ	ΦΥΣ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΓΥΜΝ. & ΣΤΡ. ΑΣΚΗΣ	ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ	ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ
1889	#	#	#	#	#	#	#			#		#			
1890	#	#	#	#	#	#	#			#					
1891	#	#	#	#	#	#	#			#					#
1992	#	#	#	#	#	#	#			#					#
1893	#	#	#	#	#	#	#			#					#
1894	#	#	#	#	#	#	#			#					#
1895	#	#	#	#	#	#	#			#					
1896	#	#	#	#	#	#	#			#					
1897	#	#	#	#	#	#	#			#					#
1898	#	#	#	#	#	#	#			#			#		#
1899	#	#	#	#	#	#	#			#					
1900	#	#	#	#	#	#	#			#					
1901	#	#	#	#	#	#	#			#					#
1902	#	#	#	#	#	#	#			#					#
1903	#	#	#	#	#	#	#			#			#		
1904	#	#	#	#	#	#	#			#			#		
1905	#	#	#	#	#	#	#			#					#
1906	#	#	#	#	#	#	#			#			#		#
1907	#	#	#	#	#	#	#			#			#		#
1908	#	#	#	#	#	#	#			#			#		#
1909	#	#	#	#	#	#	#								#

Τάξη Γ' πίνακας 3

Είναι εύκολο να κατανοήσουμε από τα παραπάνω συμπεράσματα ότι τα προγράμματα των μαθημάτων εκείνη την εποχή είχαν περισσότερο σαν στόχο τους τον εφοδιασμό των μαθητών με τις απαραίτητες γνώσεις. Αυτό εξάλλου αποδεικνύει και το γεγονός ότι στην Α' τάξη τα μαθήματα ήταν τα πιο βασικά και έλειπαν εντελώς δευτερεύουσες γνώσεις, όπως Φυσική, Γαλλικά κλπ. Όσοι κατάφερναν να περάσουν στη Β' τάξη (λίγοι) διδάσκονταν επιπλέον Γαλλικά και Φυσική Ιστορία. Και οι ακόμη λιγότεροι που έφταναν στη Γ' διδάσκονταν Φυσική και Λατινικά, που θεωρούνται δυσκολότερα, και οπωσδήποτε δευτερεύοντα. Το Ελληνικό σχολείο τότε στην περιοχή της Λιβαδειάς λειτουργούσε για να ικανοποιήσει κάποιες άμεσες ανάγκες, αρχικό όπως θα φανεί και παρακάτω των παιδιών των χαμηλότερων

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

κοινωνικών στρωμάτων. Γι' αυτό άλλωστε άργησε να ιδρυθεί και δημόσιο Γυμνάσιο, αφού οι απαιτήσεις των διδασκομένων και το επίπεδο τους δεν ενθάρρυναν τέτοια προσπάθεια.

Οι διδάσκοντες.

Το "εν Λεβαδεία Ελληνικόν σχολείον" όπως είπαμε, ήταν αρκετά μικρό, με αρκετά περιορισμένες -από κάθε άποψη - δυνατότητες. Γι αυτό και το διδακτικό προσωπικό είναι κι αυτό περιορισμένο.

Θα δουμε εδώ τον αριθμό των διδασκόντων και -όσο μας το επιτρέπουν οι υπογραφές- τη μονιμότητά τους. Και τα δύο σκέλη πήγασαν απ' τις υπογραφές στο τέλος της κάρτας Γενικού Ελέγχου.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρακολουθούμε την εξέλιξη του αριθμού των διδασκόντων μέσα σε 20 χρόνια.

1889	3
1890	3
1891	3
1892	3
1893	3
1894	3
1895	3
1896	3
1897	3
1898	3
1899	3
1900	4
1901	4
1902	4
1903	3
1904	4
1905	4
1906	4
1907	4
1908	4
1909	4

πίνακας 4

Σημ. Στο συνολικό αριθμό των διδασκόντων κάθε έτους, ο ένας είναι ο σχολάρχης.

Από τον πίνακα 4 μπορούμε να βγάλουμε τα εξής συμπεράσματα:

- Ο αριθμός του διδακτικού προσωπικού παρουσιάζει μια σχετική σταθερότητα μέσα στο διάστημα των 20 χρόνων.

Κυμαίνονται ανάμεσα στους 3 και στους 4.

- Ως το 1899 οι καθηγητές ήταν 2 (3 μαζί με το σχολάρχη)

- Από το 1900 ως το 1902 αυξήθηκε το διδακτικό προσωπικό από τρεις σε τέσσερις διδάσκοντες.

-Το 1903 μειώνονται κατά ένας.

- Από το 1904 ως το 1909 παραμένουν σταθερά τέσσερις.

Ο αριθμός βέβαια παρουσιάζει κάποια σταθερότητα, με μια φυσιολογική τάση προς αύξηση, απόλυτα δικαιολογημένη λόγω του πλήθους των παιδιών που εμφανιζόταν σε ορισμένες περιόδους. Ωστόσο οι καθηγητές δεν παρουσιάζουν ως πρόσωπα μια σταθερότητα.

Οσο μας επέτρεψαν οι υπογραφές στο τέλος του Γενικού Ελέγχου κάθε έτους, μπορούμε να βγάλουμε τα εξής συμπεράσματα για την μονιμότητα των διδασκόντων:

- Ο σχολάρχης αλλάζει το 1891, το 1895, το 1896. Το 1897 επανέρχεται

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ο παλιός σχολάρχης, το 1900 αλλάζει, όπως και το 1902 και το 1909. Παρατηρούμε ότι πριν το 1897 υπήρχε μια εξαιρετική αστάθεια σε ό,τι αφορά τη θέση του σχολάρχη. Σταθερότητα παρουσιάστηκε από το 1902 ως το 1909.

- Οι υπόλοιποι καθηγητές, που από δυο αυξάνονται σε τρεις όταν στην Α' τάξη σχηματίζεται δεύτερο τμήμα, παρουσιάζουν κι αυτοί μια αστάθεια. Μόνο ένας παραμένει στη θέση του σταθερά επί 20 χρόνια. Οι υπόλοιποι μέχρι το 1902 αλλάζουν σχεδόν κάθε χρονιά, ενώ από το 1902 ως το 1909 μένουν κι αυτοί σταθεροί.

Γενικά θα είχαμε να παρατηρήσουμε ότι από το 1902 και μετά αρχίζει μια περίοδος σχετικής μονιμότητας των διδασκόντων.

Οι διδασκόμενοι.

Πηγή για την εύρεση του αριθμού διδασκομένων ανά τάξη και ανά έτος ήταν και πάλι η κάρτα Γενικού Ελέγχου. Στους παρακάτω πίνακες θα παρακολουθήσουμε τα αριθμητικά δεδομένα και τη γραφική τους παράσταση. Επειτα από τα δεδομένα κάθε τάξης ακολουθούν συμπεράσματα για την τάξη αυτή.

Α΄ ΤΑΞΗ	
1889	34
1890	45
1891	61
1892	40
1893	48
1894	40
1895	58
1896	33
1897	63
1898	44
1899	41
1900	32+33=65*
1901	40+39=79*
1902	36+37=73*
1903	47+48=96*
1904	36+34=70*
1905	46+46=92*
1906	44+44=88*
1907	38+38=76*
1908	40+42=82*
1909	35+38=73*

πίνακας 5

Συμπεράσματα:

Α' ΤΑΞΗ - Ο αριθμός των μαθητών της Α' τάξης καταρχήν είναι πολύ μεγάλος. Παρουσιάζονται περιπτώσεις τμημάτων με 63 ή 58 μαθητές.

- Παρουσιάζει αρκετά μεγάλες διαφορές από τη μία χρονιά στην άλλη. Ωστόσο αν κοιτάξουμε τον πίνακα (πιν. 5) θα δούμε πως ο αριθμός των μαθητών παρουσιάζει τάση ανόδου, όπως άλλωστε είναι φυσικό.

- Αυτό που μπορούμε να υποθέσουμε είναι ότι δύο βασικά γεγονότα επηρέασαν καθοριστικά τον αριθμό των διδασκομένων: Α) Ο ρωσοτουρκικός πόλεμος και η εμπλοκή της Ελλάδας προκειμένου να ζητήσει τη Μακεδονία, το 1897, που ωστόσο φαίνεται ότι αυτός καθαυτός δεν επηρέασε άμεσα τον αριθμό των μαθητών, αλλά οι συγκυρίες γενικά της εποχής τα δύο προηγούμενα και τα δυο επόμενα χρόνια έκαναν τον κόσμο να βλέπει τα πράγματα με μια επιφύλαξη. Και αν λάβουμε υπόψη μας ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των μαθητών ήταν χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων, που παρουσιάζουν ιδιαίτερη ευαισθησία σε ζητήματα αναστάτωσης, δικαιολογείται

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

νομίζω η πτώση του αριθμού από 58 σε 33 και από 63 σε 44 και μετά σε 41.

Β) Η είσοδος στο νέο αιώνα, που οπως φαίνεται έγινε πολύ θριαμβευτικό, και με μεγάλα όνειρα για βελτίωση του βιοτικου και πολιτιστικου επιπέδου, και ακόμη πιο μεγάλα συνθήματα. Αμεση συνέπεια αυτού του γεγονότος ήταν η θεαματική αύξηση του αριθμού των μαθητών. Αρκεί να λάβουμε υπόψη μας το γεγονός ότι απ' αυτή τη χρονιά αρχίζουν να λειτουργούν στην Α' τάξη δύο τμήματα από ένα, και οι καθηγητές από 3 (μαζί με το σχολάρχη) γίνονται 4.

Β΄ ΤΑΞΗ	
1889	36
1890	25
1891	18
1892	36
1893	25
1894	33
1895	33
1896	30
1897	28
1898	31
1899	38
1900	33
1901	49
1902	60
1903	39
1904	65
1905	44
1906	43
1907	39
1908	38
1909	52

πίνακας 6

Συμπεράσματα:

Β' ΤΑΞΗ - Σε αντίθεση με την Α' τάξη, η Β' δεν παρουσιάζει πολύ σοβαρές αυξομειώσεις στον αριθμό των μαθητών.

- Οι περίοδοι 1893-1899 & 1905-1908 είναι περίοδοι σχετικής στασιμότητας, με ελάχιστες μεταβολές στον αριθμό.

- Τα πολεμικά γεγονότα του 1897 δε φαίνεται να επηρέασαν τη φοίτηση των μαθητών της Β' τάξης.

- Αντίθετα η μείωση στον αριθμό κατά περιόδους, πιθανό να οφείλεται στην αλλαγή του σχολάρχη και των διδασκόντων.

- Επίσης, στην αρχή του καινούργιου αιώνα υπάρχει και στη Β' τάξη θεαματική αύξηση των μαθητών.

Συμπεράσματα:

Γ' ΤΑΞΗ - Ο αριθμός των διδασκομένων στη Γ' τάξη παρουσιάζει μεγαλύτερη κινητικότητα απ' ό,τι της Β' τάξης.

- Απ' αυτές τις αυξομειώσεις, οι περισσότερες εικάζω ότι οφείλονται στην αλλαγή του σχολάρχη και των άλλων διδασκόντων κατά περίπτωση. Αυτό άλλωστε αποδεικνύει και μια σύντομη έρευνα στη βαθμολογία των μαθητών εκείνες τις χρονιές.

- Γενικά, συμπεραίνουμε ότι ήταν αρκετά δύσκολο να καταφέρει κάποιος μαθητής να φτάσει στη Γ' του Ελληνικού Σχολείου. Στις "παρατηρήσεις" της κάρτας Γενικού Ελέγχου των μαθητών που από τη Β' θα πήγαιναν στη Γ' συναντούμε πολλά "απερρίφθη". Χαρακτηριστική είναι η ακαμψία των διδασκόντων σε ορισμένες περιπτώσεις: "Απερρίφθη, γενικός βαθμός 4 6/8, μετρίως".

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Γ΄ ΤΑΞΗ	
1889	33
1890	21
1891	18
1892	21
1893	32
1894	20
1895	19
1896	21
1897	26
1898	21
1899	32
1900	32
1901	33
1902	36
1903	55
1904	40
1905	45
1906	30
1907	32
1908	38
1909	32

πίνακας 7

- Εξάλλου η αυξηση των μαθητών της Α' τάξης στην αρχή του καινούργιου αιώνα μεταφέρεται στη Γ' τάξη δύο χρονια αργότερα.

- Από το 1889 ως το 1891, υπάρχει μια τάση μείωσης του αριθμού. Από το 1894 ως το 1898 μια σχετική σταθερότητα. Από το 1898 ως το 1903 μία τάση αύξησης και από το 1903 ως το 1909 μια θεαματική μείωση, μάλλον όπως προανέφερα λόγω αυστηρότητας του διδακτικού προσωπικού.

Για να φανεί καλύτερα αυτό που ισχυρίζομαι για την αυστηρότητα του διδακτικού προσωπικού και το πόσο επηρεάζει τον αριθμό των διδασκομένων στη Β' και Γ' τάξη του Ελληνικού σχολείου, ας παρακολουθήσουμε τον παρακάτω πίνακα, που δείχνει τη σχέση του αριθμού των μαθητών των τριών τάξεων:

Η σύγκριση. - Καταρχήν γίνεται σαφές από τη γραφική παράσταση (σελ. 34) και από τον πίνακα (σελ.33) ότι προχωρώντας από την Α' προς τη Γ' τάξη, τα νούμερα όλο και μικραίνουν.

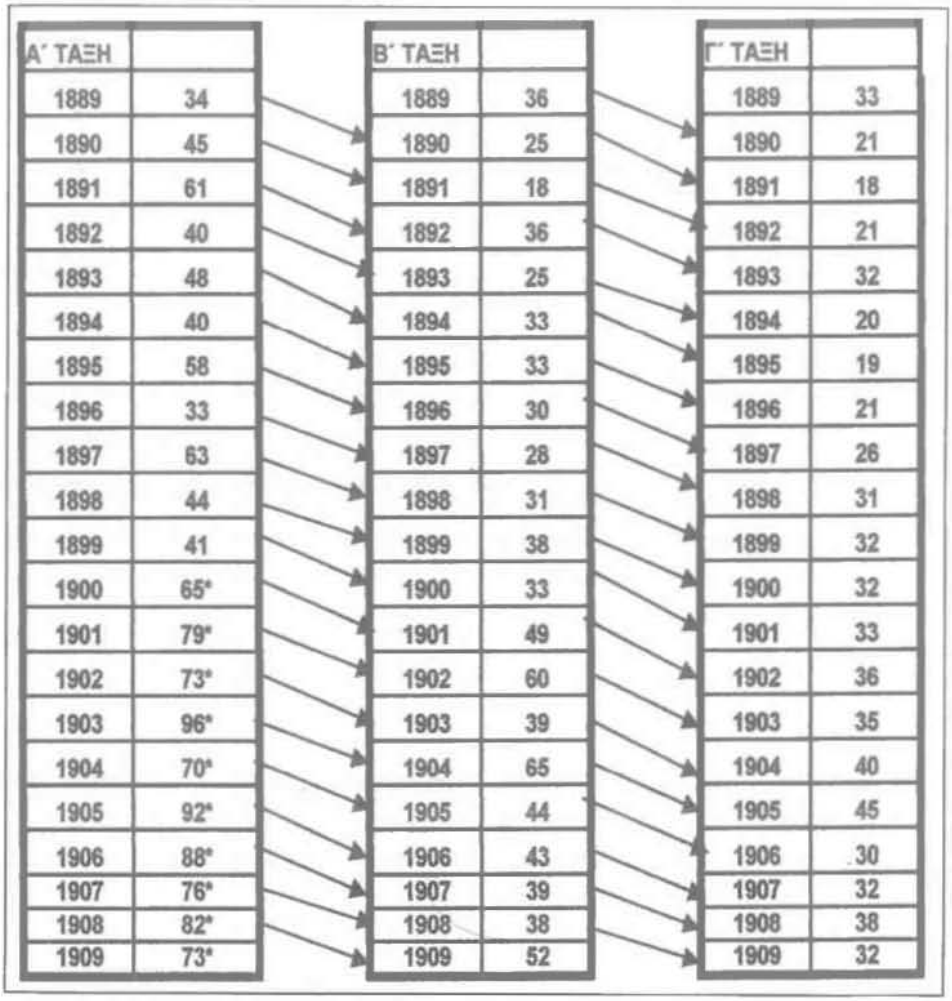
- Ο,τι συμβαίνει (αύξηση ή μείωση) στην Α' τάξη, συμβαίνει, αναλογικά πάντα, και με μεγάλη προσέγγιση, την επόμενη χρονιά στη Β' και μετά από δύο χρόνια στη Γ' τάξη του Ελληνικού Σχολείου.

- Η αναλογία φαίνεται να τηρείται σε μεγαλύτερο βαθμό από την Α' στη Β'. Η γραμμή της Γ' τάξης φαίνεται αποδεσμευμένη σχετικά από τις άλλες δύο, πιθανόν λόγω δυσκολίας των μαθημάτων, τόσο της Β', από την οποία χρειάζεται να εξασφαλίσουν κάποιον αρκετά καλό βαθμό για να προχωρήσουν στη Γ', όσο και της Γ', στην αρχή της οποίας αρκετοί εγκαταλείπουν την προσπάθεια.

- Παρατηρώντας τους δύο αυτούς πίνακες και συγκρίνοντάς τους με τα δεδομένα που έχουμε από τις παρατηρήσεις της κάρτας Γενικού Ελέγχου, διακρίνουμε μια αυστηρότητα από πλευράς των καθηγητών -σε σχέση πάντα με τα σημερινά δεδομένα. Ετσι άτομα που αποκλείστηκαν, ή απορρίφθηκαν (σύμφωνα με ορολογία διαφόρων ετών) κατά κανόνα δεν παρακολουθούν την επόμενη χρονιά την ίδια τάξη και εγκαταλείπουν.

- Οι μεγαλύτερες διαφορές παρατηρούνται ανάμεσα στην Α' και στη Β' τάξη, παρά ανάμεσα στη Β' και τη Γ'. Αυτο συμβαίνει επειδή στην Α' υπάρχει

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Α΄ ΤΑΞΗ	
1889	34
1890	45
1891	61
1892	40
1893	48
1894	40
1895	58
1896	33
1897	63
1898	44
1899	41
1900	65*
1901	79*
1902	73*
1903	96*
1904	70*
1905	92*
1906	88*
1907	76*
1908	82*
1909	73*

Β΄ ΤΑΞΗ	
1889	36
1890	25
1891	18
1892	36
1893	25
1894	33
1895	33
1896	30
1897	28
1898	31
1899	38
1900	33
1901	49
1902	60
1903	39
1904	65
1905	44
1906	43
1907	39
1908	38
1909	52

Γ΄ ΤΑΞΗ	
1889	33
1890	21
1891	18
1892	21
1893	32
1894	20
1895	19
1896	21
1897	26
1898	31
1899	32
1900	32
1901	33
1902	36
1903	35
1904	40
1905	45
1906	30
1907	32
1908	38
1909	32

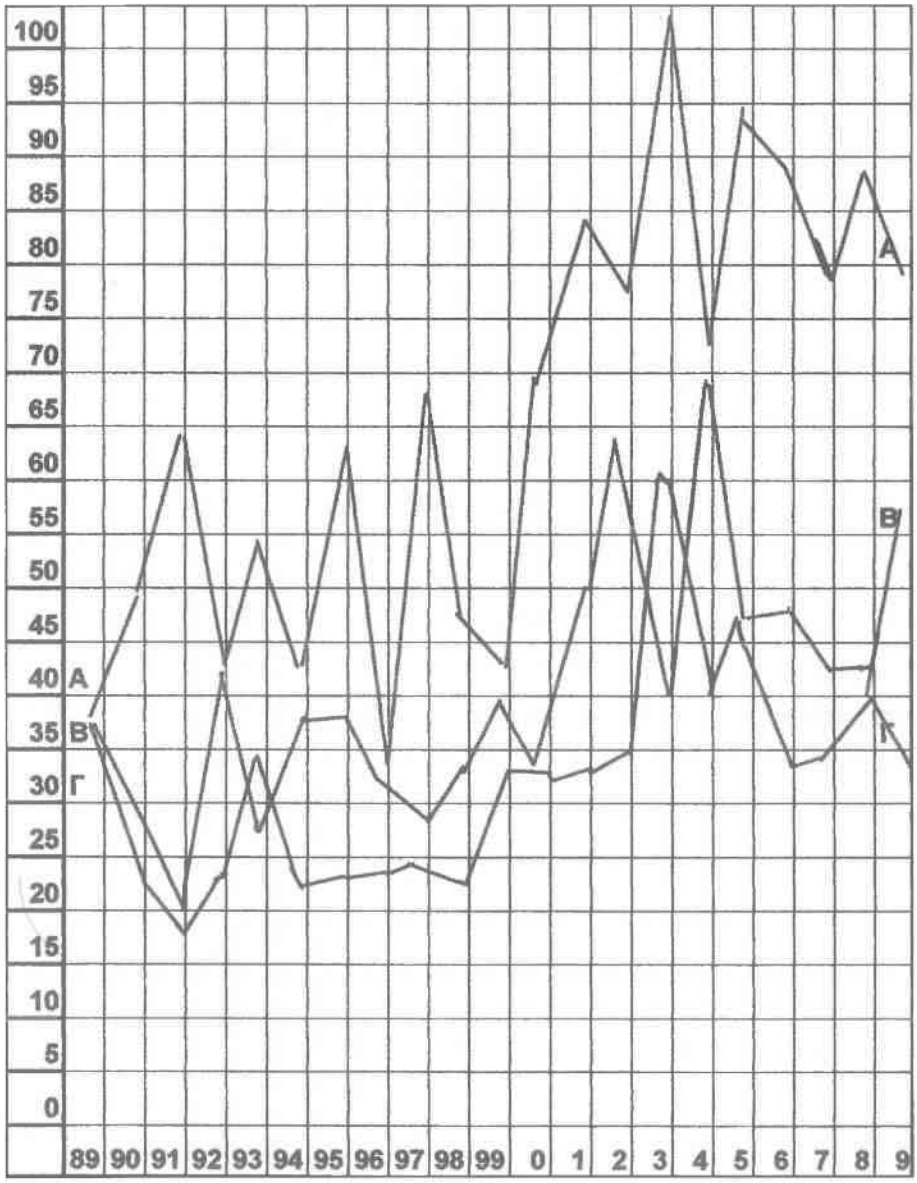
πίνακας 8

ανεξέλεγκτη εισροή μαθητών και η πρώτη επιλογή γίνεται στο τέλος της Α'.

- Κατά κανόνα η διαφορά από τη μία τάξη στην άλλη την προηγούμενη και την επόμενη χρονιά είναι αρκετά μεγάλη. Αυτό συμβαίνει πάντα ανάμεσα στην Α' και στη Β'. Ωστόσο παρατηρούμε περιπτώσεις ανάμεσα στη Β' και στη Γ', που όχι απλώς δεν υπάρχει διαφορά, αλλά κάποιες φορές η Γ' της επόμενης χρονιάς ξεπερνά σε αριθμό τη Β' της προηγούμενης. Για παράδειγμα: 1891: Β', 18-Γ' 21* 1898: Β', 31- Γ', 32* 1900: Β' 33- Γ'33* 1903: Β' 39- Γ' 40. Στο φαινόμενο αυτό συνετέλεσαν διάφοροι παράγοντες όπως : α) εισροή μαθητών από μετεγγραφή β) Πιθανόν ανεβασμένο επίπεδο μαθητών Β' τάξης γ) επιείκεια διδασκόντων.

- Είναι αξιοσημείωτο ότι και στην Β' και στη Γ', ενώ τα παιδιά φτάνουν κάποτε και στα 65 και 55 αντίστοιχα, δεν δημιουργούνται δεύτερα τμήματα, προφανώς λόγω έλλειψης διδακτικού προσωπικού και στέγης.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Σχήμα 1

- Σε γενικές γραμμές, αυτό που κατά τη γνώμη μου επηρεάζει τη διαμόρφωση του αριθμού των μαθητών κατά χρονιά και κατά τάξη είναι κατά κύριο λόγο η αυστηρότητα όχι μόνο των διδασκόντων αλλά και γενικά του εκπαιδευτικού συστήματος. Το "εν Λιβαδεία Ελληνικόν σχολείον", είναι από εκείνα τα σχολεία που τα πάντα - εκείνη την εποχή- πρέπει να βρίσκονται κάτω από πλήρη έλεγχο της Αρχής. Τα πάντα προγραμματίζονται και διαμορφώνονται σύμφωνα με τις διαθέσεις και τη νοοτροπία αυτών που έχουν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

κάποιες δικαιοδοσίες (στην προκειμένη περίπτωση των καθηγητών). Ωστόσο, από μαρτυρίες μελετητών εκείνης της εποχής, η νοοτροπία της αυστηρότητας και της ακαμψίας δεν ήταν μόνο χαρακτηριστικό των διδασκόντων, αλλά και ως ένα μεγάλο βαθμό και των γονιών, που ηταν διατεθειμένοι οποιαδήποτε στιγμή να διακόψουν τη φοίτηση του παιδιού τους, αν δεν "παίρνει τα γράμματα"...

Οι πρώτες μαθήτριες. Σ' αυτό το σημείο, πρέπει ν' αναφέρω κάτι που προέκυψε από τη μελέτη του αριθμού των μαθητών: Η αρχή της εμφάνισης κοριτσιών στο σχολείο. Αρχισε πολύ δειλά, σχεδόν ανεπαίσθητα. Και στα 20 αυτά χρόνια η παρουσία κοριτσιών υπολανθάνει. Οφείλουμε όμως να την επισημάνουμε.

Πρέπει βέβαια να πω ότι και γι' αυτό το τμήμα της έρευνας ως πηγή χρησιμοποιήθηκε και πάλι η κάρτα Γενικού Ελέγχου, πηγή αρκετά επισφαλής για τη συγκεκριμένη περίπτωση, αφού α) κάποια επίθετα είναι αμφίβολου γένους και β) τα μικρά ονόματα συχνά γράφονται διακεκομμένα. Ως εκ τούτου, ό,τι αποτέλεσμα αναφερθεί θα είναι κατά προσέγγιση.

- Κατά το σχολικό έτος 1898/99 έχουμε κατά πάσα πιθανότητα το πρώτο κορίτσι. Είναι 10 ετών (μικρή) και ο πατέρας της είναι συνταξιούχος.
- Κατά το σχολικό έτος 1899/1900 η ίδια προβιβάζεται στη Β' τάξη. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μικρή Παρασκευή, παρά το γεγονός ότι το σχολικό περιβάλλον είναι όλο αγόρια, καταφέρνει και τις δύο χρονιές και βγάζει πολύ καλό αποτέλεσμα, με γενικό χαρακτηρισμό "πάνυ καλώς".
- Κατά το σχολικό έτος 1900-1901 εμφανίζεται πάλι η ίδια μαθήτρια στη Γ' τάξη. Ο γενικός βαθμός της 6, 31/36 "καλώς", είναι από τους μεγαλύτερους!
- Για αρκετά χρόνια από τότε δεν ξαναεμφανίζεται μαθήτρια στο "εν Λεβαδεία Ελληνικόν Σχολείον". Ξαφνικά το 1908-1909 εμφανίζονται στη Γ' τάξη 5 μαθήτριες: Ολες τους κάτάγονται από υψηλή κοινωνική τάξη. Οι πατέρες τους είναι: Κτηματίας (για τη Λιβαδειά ανώτερο κοινωνικό στρώμα, λόγω της πεδιάδας της Κωπαΐδας, που επέφερε πολλά κέρδη), Μουσικοδιδάσκαλος, Δικηγόρος, Αντιμοίραρχος.
- Το σχολικό έτος 1909-1910 η μία από τις προηγούμενες μαθήτριες, που ήταν στη Β' τάξη συνεχίζει, ενώ εμφανίζεται και μία ορφανή μέτριας απόδοσης.

Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι την παράδοση να φοιτούν στο Ελληνικό σχολείο της Λιβαδειάς κορίτσια την εγκαινίασαν τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα, ίσως λόγω του ζήλου των γονιών των κοριτσιών για μόρφωση των παιδιών τους. Την τακτική αυτή με τον καιρό την ακολούθησαν κι άλλοι απλοί άνθρωποι. Ωστόσο η γενική εντύπωση για ολόκληρη την εικοσαετία

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

είναι ότι η παρουσία των κοριτσιών είναι αμυδρή. Ισως είναι μια περίοδος προετοιμασίας σ' ότι αφορά αυτό το ζήτημα. Δεν παύει όμως να είναι μια μικρή, αλλά θετική αρχή *.

Η κοινωνική προέλευση των μαθητών.

Τις πληροφορίες για την κοινωνική προέλευση των μαθητών τις παίρνουμε από το επάγγελμα του πατέρα τους, το οποίο αναγράφεται στην κάρτα γενικού ελέγχου, δίπλα στο χαρακτηρισμό της διαγωγής.

Τα επαγγέλματα ήταν πάρα πολλά και είχαν αφάνταστη ποικιλία. Γι' αυτό κωδικοποίησα όλα τα επαγγέλματα που βρήκα και τα κατέταξα σε έξι (6) μεγάλες κατηγορίες, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές δομές του χρόνου και του χώρου. Οι έξι μεγάλες κατηγορίες είναι:

Κατηγορία Α: Εδώ κατατάσσουμε τους εργάτες, τους αγρότες, τους βοσκους, τους κηπουρούς και τους αγωγιάτες. Είναι η χαμηλότερη κοινωνική τάξη.

Κατηγορία Β: Σ' αυτήν την κατηγορία ανήκουν κάθε είδους υπάλληλοι: Δάσκαλοι, ιερείς, δημογραμματείς, ταμίες, στρατιωτικοί, δικαστικοί κλπ. Είναι οι μεσοαστοί.

Κατηγορία Γ: Εδώ ανήκουν οι γιατροί, οι δικηγόροι, οι τραπεζίτες και οι υψηλού βαθμού αξιωματικοί και δικαστικοί: Ολοι αυτοί ανήκουν στην αστική τάξη.

Κατηγορία Δ: Η κατηγορία των ελευθερων επαγγελματιών: υποδηματοποιοί, παντοπώληδες, μαχαιροποιοί, φωτογράφοι, μάγειροι κλπ. Αυτοί έχουν αρκετά μεγάλο εισόδημα, αλλά όχι ιδιαίτερη παίδευση.

Κατηγορία Ε: Για τους κτηματίες (τους "κτηματικούς" όπως τους ήθελαν οι γραμματείς του σχολείου εκείνης της εποχής) σχημάτισα ξεχωριστή κατηγορία, λόγω του ότι η Λιβαδειά είναι κατεξοχήν αγροτική περιοχή, μια και υπάρχει η πεδιάδα της Κωπαΐδας. Τη γή της Κωπαΐδας την είχαν μοιρασμένη οι κτηματίες, οι οποίοι νοίκιαζαν τη γή τους στους αγρότες, ή έπαιρναν εργάτες για να δουλέψουν στα χωράφια τους. Είναι λοιπόν κατανοητό ότι ένα τέτοιο επάγγελμα είναι προσοδοφόρο. Οι κτηματίες ανήκουν ως εκ τούτου στην αστική τάξη, χωρίς ωστόσο και αυτοί να έχουν ιδιαίτερη μόρφωση, όπως όσοι ανήκουν στην Γ' κατηγορία.

Κατηγορία ΣΤ: Στα 20 αυτά χρόνια συναντάμε πολλούς ορφανούς. Γι' αυτό τους κατατάσσω σε ξεχωριστή κατηγορία, σαν μια ιδιόρρυθμη περίπτωση μιας ιδιαίτερης κοινωνικής τάξης.

Ας παρακολουθήσουμε τους παρακάτω πίνακες που δείχνουν την κοινωνική προέλευση των μαθητών ανά τάξη. Μετά από κάθε τάξη ακολουθούν συμπεράσματα.

---

* Δεν έχουμε γραπτά στοιχεία στο αρχείο του σχολείου για την ύπαρξη Παρθεναγωγείου

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Α' ΤΑΞΗ

-Τα παιδιά των αγροτών-εργατών κλπ. φαίνεται να κατέχουν τη συντριπτική πλειοψηφία. Παρά τις έντονες αυξομοιώσεις της Α' κατηγορίας., υπάρχει μιά τάση αύξησης.

-Τα παιδιά των υπαλλήλων είναι σαφώς λιγότερα. Στη Β' κατηγορία υπάρχουν ως ένα σημείο έντονες αυξομοιώσεις, συμβαίνει κορύφωση το 1897, ενώ από το 1899 παρατηρείται μια καταπληκτική σταθερότητα. Προφανώς όπως συμπεράναμε και από την μονιμότητα των διδασκόντων, είναι η εποχή που ήδη αρχίζει να τίθεται επιτακτικότερα το αίτημα της μονιμότητας των υπαλλήλων.

-Τα παιδιά των αστών είναι ελάχιστα και κάποιες χρονιές (1896, 1899, 1903) εξαφανίζονται εντελώς. Γενικά κυμαίνονται σε σταθερά επίπεδα. Πάντως απ' αυτό αποδεικνύεται ακόμη μια φορά ότι ο πληθυσμός της Λιβαδειάς είναι κατεξοχήν αγροτικός.

-Οι ελεύθεροι επαγγελματίες (Δ) αρχικά κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα. Ωστόσο το 1897 συμβαίνει μια θεαματική αύξηση, ενώ ταυτόχρονα παρατηρούμε μεγάλη μείωση της Α κατηγορίας. Προφανώς η αβεβαιότητα του πολέμου έσπρωξε πολλούς από την Α κατηγορία να ασκήσουν κάποιο ελεύθερο επάγγελμα. Εκείνα τα χρόνια επίσης,

Α΄ ΤΑΞΗ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ
1889	13	2	5	6	3	4
1890	18	4	3	5	8	7
1891	24	7	2	15	1	12
1892	14	2	2	8	5	7
1893	14	4	1	14	10	5
1894	14	7	1	6	10	2
1895	23	5	2	6	10	5
1896	16	2	0	6	5	4
1897	13	9	2	23	9	7
1898	10	7	2	15	5	5
1899	16	4	0	9	1	11
1900	29	4	1	19	3	9
1901	31	4	2	25	6	11
1902	24	5	2	22	10	10
1903	42	6	0	23	12	12
1904	23	6	2	13	14	12
1905	32	6	3	22	12	15
1906	37	6	3	15	9	17
1907	31	8	2	19	3	12
1908	36	8	1	20	6	11
1909	27	7	1	15	8	15

πίνακας 9

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

όπως φαίνεται και από την θεαματική μείωση των κτηματιών, μάλλον οι σοδειές δεν πήγαιναν καλά, και έτσι πολλοί και από την Α και από την Ε κατηγορία προσχωρούν για λόγους οικονομικούς στην Δ.

-Οι κτηματίες καταλαμβάνουν ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό μέσα στο συνολικό πληθυσμό. Ωστόσο είναι μια κατηγορία εξαιρετικά ασταθής. Από το 1895 παρουσιάζουν κλιμακωτή μείωση και φτάνουν στο minimum το 1899. Οπως εξήγησα και παραπάνω συγκρίνοντας την Α και την Ε κατηγορία προφανώς πολλοί θα εγκατέλειψαν τα αγροτικά επαγγέλματα λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης στην παραγωγή της γης και στα έσοδα που θα εισέπρατταν. Από το 1899 η αύξηση είναι ομαλή και κλιμακωτή, ώσπου να φτάσει το 1904 στο maximum, χρονιά που οι κτηματίες βρίσκονται στα ίδια επίπεδα και ξεπερνούν -ελάχιστα- και τους ελεύθερους επαγγελματίες.

-Οι ορφανοί είναι μια σημαντική μερίδα, που κι αυτή παρουσιάζει κάποιες αυξομειώσεις. Την έντονη παρουσία ορφανών δεν είναι εύκολο να την εξηγήσουμε. Το μόνο πιο σίγουρο είναι ότι η κοινωνία του σχολείου αντικατοπτρίζει τη γενική εικόνα της κοινωνίας εκείνης της εποχής, όπου τα ορφανά ήταν πάρα πολλά.

Β' ΤΑΞΗ

- Σε γενικές γραμμές ισχύει ό,τι λέχθηκε και για την Α' τάξη. Θα πρέπει ωστόσο να επισημάνουμε την εξής πολύ σημαντική διαφορά: Στη Β' τάξη παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα με την Α' όλες οι κοινωνικές ομάδες, εκτός όμως από την Α, η

Β΄ ΤΑΞΗ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ
1889	7	4	0	10	5	10
1890	8	3	1	4	2	7
1891	1	3	2	5	6	1
1892	11	4	3	9	3	6
1893	11	4	1	4	2	3
1894	9	3	1	8	8	3
1895	10	5	0	4	10	4
1896	9	4	0	7	5	5
1897	9	3	1	5	6	4
1898	10	5	3	8	1	4
1899	8	5	2	14	5	3
1900	11	4	0	9	2	7
1901	20	5	1	14	4	5
1902	13	5	1	16	4	10
1903	12	3	1	11	4	8
1904	27	4	1	15	8	9
1905	14	6	0	5	12	7
1906	12	5	3	5	13	4
1907	13	3	2	6	7	8
1908	10	5	3	7	2	11
1909	24	4	1	11	5	6

πίνακας 10

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

οποία παρουσιάζει μείωση σε σχέση με την Α' τάξη. Αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά των αγροτών-εργατών απορρίπτονταν και διέκοπταν το σχολείο σε μεγαλύτερη συχνότητα απ' ό,τι τα παιδιά π.χ. των ελευθερων επαγγελματιών.

Γ' ΤΑΞΗ

- Οι παρατηρήσεις είναι οι ίδιες με των δύο προηγουμενων τάξεων. Αξίζει ωστόσο να επισημάνουμε ότι ενώ από την Α' προς την Γ' τάξη τα επίπεδα στα οποία κυμαίνεται ο αριθμός των αγροτών φθίνουν, οι υπάλληλοι, οι ελευθεροι επαγγελματίες, οι ορφανοί και εν μέρει και οι κτηματίες διατηρούν σταθερά τα επίπεδά τους.

Γ΄ ΤΑΞΗ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ
1889	8	3	0	5	9	8
1890	6	1	0	4	7	3
1891	3	2	2	4	2	5
1892	5	5	2	5	3	1
1893	7	5	4	9	4	1
1894	7	3	2	4	2	2
1895	1	3	2	5	6	2
1896	2	5	1	3	7	3
1897	5	6	1	5	4	5
1898	9	3	1	3	3	2
1899	8	4	3	6	7	4
1900	9	5	2	9	5	2
1901	14	5	1	6	2	4
1902	13	6	1	10	1	5
1903	24	5	3	12	4	8
1904	10	3	0	8	2	9
1905	7	6	1	10	5	6
1906	7	3	1	6	6	7
1907	6	7	2	1	12	4
1908	13	1	2	6	11	5
1909	6	5	2	8	3	8

πίνακας 11

Γενικά. Αν συγκρίνουμε τους τρεις πίνακες, θα μπορέσουμε να βγάλουμε συμπεράσματα τόσο για την μορφή του σχολείου εκείνης της εποχής, όσο και για την κοινωνική πραγματικότητα κατ' επέκταση.

- Είναι προφανές ότι η πλειοψηφία των μαθητών προέρχεται από αγροτικές οικογένειες -Τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα αρχικά φαίνονται επιφυλακτικά στο νεοσύστατο ελληνικό σχολείο και προτιμούν οι γονείς να στέλνουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικά σχολεία στη Θήβα και στην Αθήνα και αρ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Σχολικόν έτος 1920 — 1921

Όνομα καὶ ἕδρα Σχολείου [illegible] ἐξάμηνον [illegible]

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ἐμφαίνουσα τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω σχολείου εἰσπραχθέντα ἐκπαιδευτικὰ τέλη ἐγγραφῆς [illegible]

ΑΡΙΘΜΟΣ Α/ξεων	ΑΡΙΘΜΟΣ Μαθητολ.	Ὀνοματεπώνυμον μαθητῶν	Τάξεις εἰς ἃς ἐνεγράφησαν	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΤΕΛΗ Ἀριθ. ἀποδείξεως	Δραχ.	Λ.	Παρατηρήσεις
1	24	Ἀγγελῆς Μιχ. Βασίλειος	Τρίτη	71	30	—	
2	11	Ἀγραμπάτης Κωστ. Κωνσταντῖνος	Πρώτη	5	30	—	
3	90	Ἀδαμτάκκας Παν. Χαραλάμπης	Τρίτη	80	30	—	
4	61	Ἀναγνώστου Ἰωάννου Δημήτριος	Τρίτη	67	30		
5	2	Ἀναστασίου Ἀναστ. Ἰωάννης	Πρώτη	16	30	—	
6	3	Ἀνδρεαδάκις Νικηφ. Βασίλειος	Τρίτη	64	30	—	
7	71	Ἀνδρίκου Νικηφ. Ἀγαμέμνων	Τρίτη	56	30	—	
8	72	Ἀργυρίου Ἀργυρίου Εὐστάθιος	Πρώτη	18	30	—	
9	5	Βελλοπούλου Ἡρακλέους Ζωή	Τρίτη	27	30	—	
10	32	Βλαχάκις Βασιλείου Ἀθανάσιος	Δευτέρα	4	15	—	Υἱὸς γυμνοδιδασκάλου Τάξις 2ᾳ
11	53	Βλαχάκις Κωνστ. Λεωνίδας	Δευτέρα	36	30	—	
12	21	Γαμβρίης Βασ. Γεώργιος	Τρίτη	45	30	—	
13	67	Γεραγγελος Ἀθαν. Βασίλειος	Δευτέρα	68	30	—	
14	39	Γιαννάκας Νικ. Ἀχιλλεύς	Τρίτη	12	30	—	
15	73	Γιαννακόγης Λουκᾶ Ἰωάννης	Τρίτη	49	30	—	
16	31	Γκίκας Ἰωάννου Ζαχαρίας	Τρίτη	82	30	—	
17	74	Γούγας Βασιλείου Ἀναστάσιος	Πρώτη	7	30	—	
18	87	Δημαρίου Ἰωάννου Νικόλαος	Τρίτη	34	15	—	Υἱὸς γυμνοδιδασκάλου Τάξις 2ᾳ
19	69	Δαναλιάγκας Λουκᾶ Γεώργιος	Δευτέρα	83	30	—	
20	1	Δαῆλιας Δημητρίου Ἀλεξανδρος	Τρίτη	53	30	—	
21	85	Δαῆλιας Ἰωάννου Λουκᾶς	Πρώτη	31	30	—	
22	58	Δασαρῆνος Δημητ. Γεώργιος	Δευτέρα	76	30	—	
23	84	Δέλλιος Θεοδώρου Ἀναργύρος	Τρίτη	70	30	—	
24	64	Δέλλιος Θεοδώρου Λουκᾶς	Διαγράφεται	—	—	—	— — — — — —
25	20	Διαμείκης Δημητρίου Ἰωάννης	Τρίτη	52	15	—	Υἱὸς γυμνοδιδασκάλου Τάξις 2ᾳ
26	65	Δρόσος Ἰωάννου Παναγιώτης	Δευτέρα	47	30	—	
27	15	Ἰωάννου Γεωργίου Θηρεῖδων	Δευτέρα	—	—	—	Ἐκπαιδεύεται παρὰ τῷ ἐν Γυμνασίῳ
28	59	Καββαδᾶς Λουκᾶ Νικόλαος	Πρώτη	24	30	—	
29	54	Καμηλίτσας Παναγιώτης	Δευτέρα	40	30	—	
30	27	Καππος Ἀνδρέου Δημήτριος	Δευτέρα	58	30	—	
31	75	Καραγιώργος Παναγ. Εὐάγγελος	Πρώτη	19	30	—	
		ΣΣ μεταφοραν			825		[illegible]

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΑΡΙΘΜΟΣ Αυξων	Μαθητολ.	Ὀνοματεπώνυμον μαθητῶν	Τάξεις εἰς ἃς ἐνεγράφησαν	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΤΕΛΗ Ἀριθ. ἀποδείξεως	Δρα.	Λ.	Παρατηρήσεις
		Ἐκ μεταφορᾶς			1770		
67	62	Παναναγιώτου Ἰωαν. Γεώργιος	Δευτέρα	37	30	—	
68	52	Παναρρόντας Λεωνίδας Ἀναστάσιος	Τρίτη	26	30	—	
69	80	Πασσιώνη Ἀθανασίου Δημήτριος	Πρώτη	32	30	—	
70	51	Πάσσο Νικολάου Ἀθανάσιος	Δευτέρα	39	30	—	
71	34	Πετροχείλου Χαραλάμπ. Γεώργιος	Τρίτη	21	30	—	
72	28	Πέτσαγας Χωρεβών. Κωνσταντῖνος	Πρώτη	10	30	—	
73	40	Παντελεήμονος Δημητρ. Ἀντώνιος	Πρώτη	60	30	—	
74	92	Περαγιάννη Δημητρ. Λεωνίδας	Τρίτη	14	30	—	
75	29	Πρεντζάκης Δημητρ. Κωνσταντῖνος	Τρίτη	59	30	—	
76	18	Χαμαράς Ἠλίας Δημήτριος	Τρίτη	77	30	—	
77	23	Ζαχαίνα Λεωνίδ. Ἀθανάσιος	Δευτέρα	88	30	—	
78	49	Ζιμπιώνγα Παναγ. Ἀχιλλεύς	Δευτέρα	54	30	—	
79	81	Ζιμπιώνγα Παναγ. Θεόδωρος	Πρώτη	—	—	—	Ἀδεγμ. τοπικοῦ Περ. 24
80	42	Ζταΐνος Ἰωαννίδου Ζήσης	Πρώτη	55	30	—	
81	55	Ζάνος Γεωργίου Νικόλαος	Πρώτη	73	30	—	
82	44	Ζαντηρχαινάς Κωνστ. Λεωνίδας	Πρώτη	50	30	—	
83	56	Ταΐκας Ἰωάννου Ζωρζέων	Πρώτη	11	30	—	
84	82	Τάνταγας Δημητ. Νικόλαος	Πρώτη	25	30	—	
85	7	Τάτσης Πέτρου Ἀναστάσιος	Τρίτη	72	30	—	
86	6	Τσιάμης Γεωργίου Ἀνδρέας	Τρίτη	81	30	—	
87	83	Ἰγγαντζῆς Κωνστ. Γεώργιος	Πρώτη	17	30	—	
88	43	Ταστσόγιωμενος Ἀναμπλιώτης	Πρώτη	63	30	—	
89	50	Χατζηαντωνίου Ἐμμανουὴλ Ζωή	Τρίτη	9	15	—	υἱὸς ἐνοδιδασκάλου Περ. 24
90	30	Χάτζης Γεωργίου Βασίλειος	Δευτέρα	33	30	—	
91	4	Χατζιόσογλου Νικολάου Δημήτριος	Τρίτη	51	30	—	
92	46	Χοντζουμπλιζιώτου Ἀθανάσιος	Πρώτη	62	30	—	
93	10	Χριστοδούλου Γεωργ. Εὐστάθιος	Δευτέρα	2	30	—	
94	94	Χαμαλπούρης Γεωργίου Ἰγνάτιος	Τρίτη	22	30	—	
95	95	Βούλγαρις Κωνστ. Περικλῆς	Πρώτη	—	—	—	— — — —
96	96	Λιμνάρης Βασ. Λεωνίδας	Πρώτη	—	—	—	Ἀδεγμ. τοπικοῦ Περ. 24
97	97	Λιμνάρης Βασιλ. Νικόλαος	Πρώτη	86	15	—	Υἱὸς διμοδιδασκάλου Περ. 24
		Ἐκ δεξιῶν ὑποτετράδιον		ὅλον	2530		Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐβεβαιώθη ὑπογραφόμενον.

Ἐν Λιβαδειᾷ τῇ 6ῃ Φεβρουαρίου 1921

Ὁ Διευθυντὴς Διονυσίου

Εἰς μεταφοράν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

γότερα και στην ίδια τη Λιβαδειά.

- Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι τα παιδιά των υπαλλήλων, των γιατρών, των δικηγόρων κλπ κυμαίνονται στα ίδια ποσοτικά επίπεδα και στις τρείς τάξεις, πράγμα που σημαίνει ότι στην πλειοψηφία τους προβιβάζονταν. Ωστόσο, όπως ήδη προαναφέρθηκε, τα επίπεδα των αγροτών-εργατών φθίνουν από τη μια τάξη στην άλλη.

- Ισως είναι τολμηρό, αλλά μάλλον ισχυει σ' ένα μικρό έστω βαθμό: Από την παραπάνω παρατήρηση μπορούμε να σπουδάσουμε την προκατάληψη των διδασκόντων για τις χαμηλότερες κοινωνικές τάξεις: Τα παιδιά των εργατών και αγροτών είναι καταδικασμένα στην αμάθεια αφού είναι "ανεπίδεκτα μαθήσεως", ενώ το λαμπρό μέλλον της κοινωνίας το αποτελούν τα παιδιά των μορφωμένων και των πλουσίων!

- Σπουδάζουμε επίσης και τη νοοτροπία των γονιών, ειδικά των απλών ανθρώπων της δουλειάς, που προτιμούν -κι αυτή η νοοτροπία είναι διάχυτη μέχρι και σήμερα στην πόλη της Λιβαδειάς - όταν τα παιδιά τους "δεν παίρνουν τα γράμματα" να διακόψουν τη φοίτησή τους, για να μάθουν μια τέχνη ή για να βοηθήσουν στη δουλειά τον πατέρα τους.

- Είναι επίσης έντονη η θνησιμότητα εκείνα τα χρόνια, αφού οι ορφανοί είναι πάρα πολλοί.

Γενικά συμπεράσματα.

Το "εν Λεβαδεία Ελληνικόν Σχολείον" είναι ένα σχολείο με λίγες σχετικά και μικρές προοπτικές, ένα σχολείο που θα έλεγε κανείς υπήρχε μόνο και μόνο για να καλύψει κάποιες ανάγκες. Επηρεάζεται σε αρκετά μεγάλο βαθμό από τις συγκυρίες κάθε εποχής. Ετσι βλέπουμε ότι γύρω στο 1897 κάτω από την επήρεια της γενικής αναστάτωσης λόγω των εθνικών θεμάτων υπάρχει μια επιφύλαξη και μια ανασφάλεια. Στην αρχή πάλι του αιώνα παρατηρείται μια θεαματική αύξηση του μαθητικού δυναμικού, επηρεασμένη από τα μεγαλόστομα συνθήματα για τον νέο αιώνα. Οταν ακόμη οι σοδειές της Κωπαΐδας δεν πάνε καλά, τότε κάποιοι απ' αυτούς που ασκούν αγροτικά επαγγέλματα αλλάζουν επάγγελμα και κάποιοι άλλοι παίρνουν στη δουλειά και τα παιδιά τους, επειδή τα έχουν ανάγκη.

Οι καθηγητές απ' την άλλη είναι χαρακτηριστικοί γραφειοκράτες. Δυσκολεύονται να δείξουν επιείκια και απορρίπτουν ακόμη και για ελάχιστα μόρια πολλούς μαθητές.

Το γενικό πνεύμα υπό την επίδραση του οποίου λειτουργεί το σχολείο είναι η ιδέα της βασικής μόρφωσης αφού διδάσκονται τα απόλυτα βασικά μαθήματα και αφού σε ένα τμήμα μπορεί να συναντήσουμε μέχρι και 65 άτομα, γεγονός που δυσκολεύει τη δουλειά του δασκάλου μέσα στην τάξη.

Ετσι, το σχήμα που επικρατεί είναι:

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

δάσκαλος ⟶ μαθητές, και όχι:
μαθητές ⟵ δάσκαλος ⟶ μαθητές

Είναι το χαρακτηριστικό σχήμα της εποχής, που θέλει το δάσκαλο αυθεντία, να μεταδίδει γνώση αποθηκευμένη, προκειμένου να την αποθηκεύσουν οι μαθητές με τη σειρά τους, κι αν αυτό δε συμβεί... ο βαθμός μικραίνει απελπιστικά.

Ωστόσο το σχολείο αυτό, παρά τις ατέλειες- που δεν είναι ιδιορρυθμίες, αλλά συμβαδίζουν με το γενικό πνευμα της εποχής, -κατάφερε να κρατήσει μέχρι τη δημιουργία των πιο σύγχρονων εκπαιδευτικών δομών και να αντέξει στις δοκιμασίες των καιρών.

Ο γενικός προβληματισμός που τέθηκε στην εισαγωγή, αν δηλαδή θα πούμε ότι η ιστορία επαναλαμβάνεται μέσα στο σχολείο, νομίζουμε πως ύστερα απ' όλα αυτά θα πρέπει να βρει την αρνητική απάντηση. Η ιστορία δεν επαναλαμβάνεται και δεν είναι φρόνιμο να επαναλαμβάνεται. Συμφωνούμε ότι κάποια πράγματα εξακολουθούν να παραμένουν ίδια σε σχέση με εκείνους τους καιρούς -δυστυχώς για μας- έστω καλυμμένα, ή με αλλαγμένο το όνομά τους. Οφείλουμε ωστόσο να παραδεχτούμε ότι -αν μη τι άλλο- ένας σημαντικός αριθμός των όσων συντελούν με διάφορους τρόπους στην εξέλιξη του σχολείου δεν αποδέχεται συνειδησιακά μια τέτοια νοοτροπία. Ισως αυτή να είναι και η βασική ελπίδα για το ότι το σχολείο θα εξακολουθήσει να ζεί, και μάλιστα όχι έτσι όπως έχει σήμερα, αλλά συνεχώς αναπτυσσόμενο και εξελισσόμενο προς το καλύτερο.

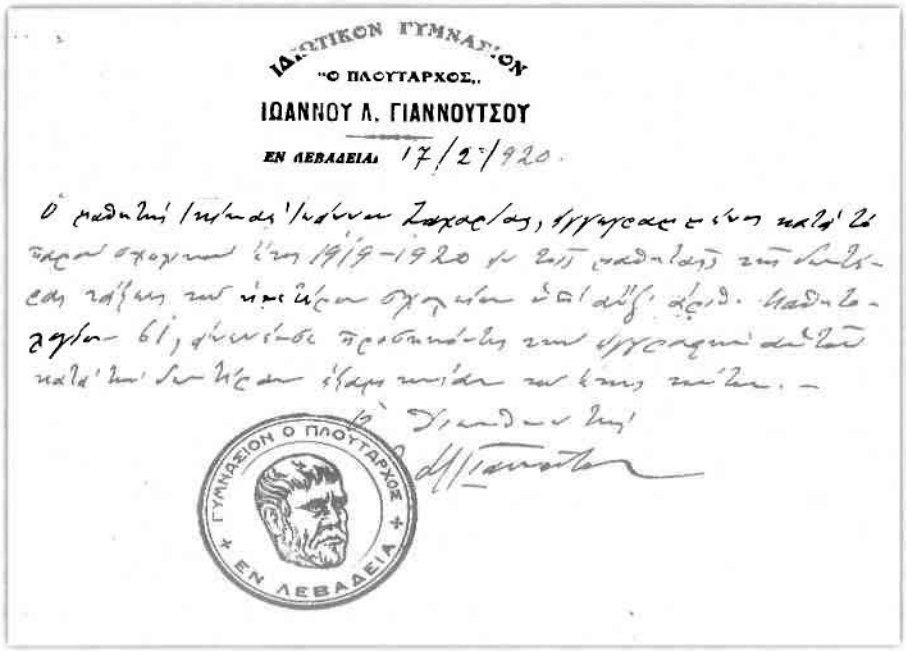

Ο απλός και απέριττος τάφος του Γυμνασιάρχη Ιωάννη Γιαννούτσου όπως ήταν στο παλιό κοιμητήριο της Αγίας Παρασκευής Λιβαδειάς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Το διδακτήριο του ιδιωτικού Γυμνασίου "Ο Πλούταρχος" όπως είναι σήμερα

ΙΔΙΩΤΙΚΟΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ
"Ο ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ,,
ΙΩΑΝΝΟΥ Λ. ΓΙΑΝΝΟΥΤΣΟΥ
ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑι 17/2/1920.

Ο μαθητής Γκίκας Ζαχαρίας, εγγραφείς εις την Δ' τάξιν σχολικού έτους 1919-1920 ως έσω μαθητής του Ιδιωτικού Γυμνασίου Λεβαδείας, έχει δικαίωμα εις την Δ' τάξιν του Γυμνασίου Λεβαδείας, διότι προσεκόμισε πρωτοκόλλως την εγγραφήν αυτού και δεν ήσαν πλέον τα έτη της ηλικίας του.

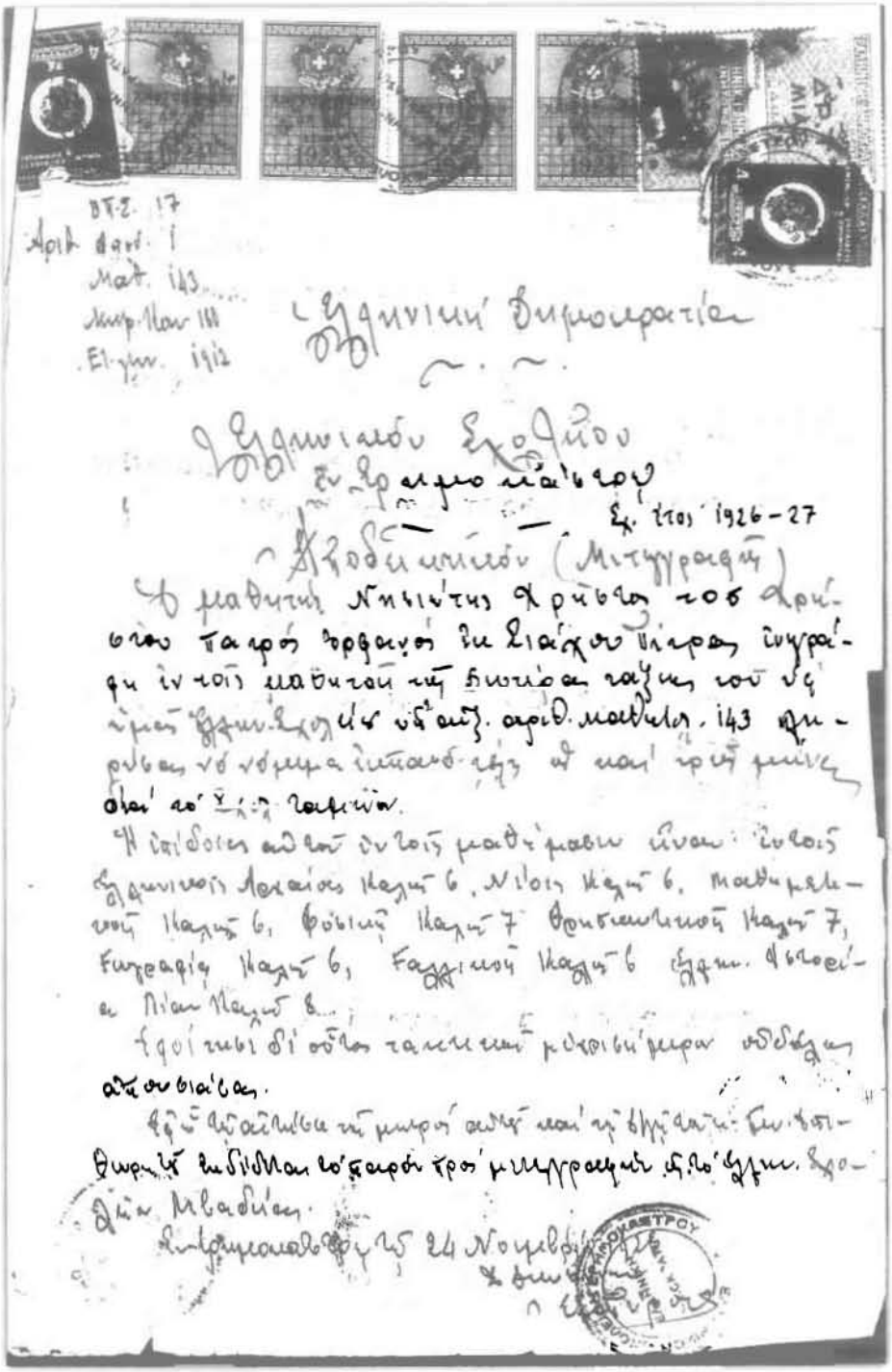
Ο Διευθυντής

Γ. Γιαννούτσος

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ Ο ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ

Βεβαίωση του ιδιωτικού Γυμνασίου για το μαθητή Γκίκα Ζαχαρία

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Αριθ. Πρωτ. 17
Αριθ. Φακ. 1
Ματ. 143
Ταμ. Πολ. 111
Εξ. χρ. 1912

Ελληνική Δημοκρατία

Ελληνικού Σχολείου
Ερμοκάστρου
Σχ. έτους 1926-27

Αποδεικτικόν (Μετεγγραφής)

Ο μαθητής Νικόλαος Αρώνης του Δημητρίου τάξεως Δευτέρας τμήματος Β΄ εγράφη εν τοις μαθηταίς της δευτέρας τάξεως του ημετέρου Ελλην. Σχολείου υπό αύξ. αριθ. ματρίκ. 143 φοιτήσας δε τον χρόνον τούτον εις πάσας τας μαθήσεις

Η επίδοσις αυτού εν τοις μαθήμασιν είναι: Εν τοις Θρησκευτικοίς Λόγοις Καλώς 6. Νέοις Καλώς 6. Μαθηματικοίς Καλώς 6. Φυσικής Καλώς 7. Θρησκευτικοίς Καλώς 7. Γεωγραφία Καλώς 6. Γαλλικοίς Καλώς 6. Ελλην. Φιλολογία Λίαν Καλώς 8.

Έχει δε ούτος τακτικώς μετασχεθή πάσης απουσίας.

Εξ ου χορηγείται τω μεν αυτώ και η βεβαιωτική δικαιοσύνη προς μετεγγραφήν εις άλλο Ελλην. Σχολείον Μπαρδίας.

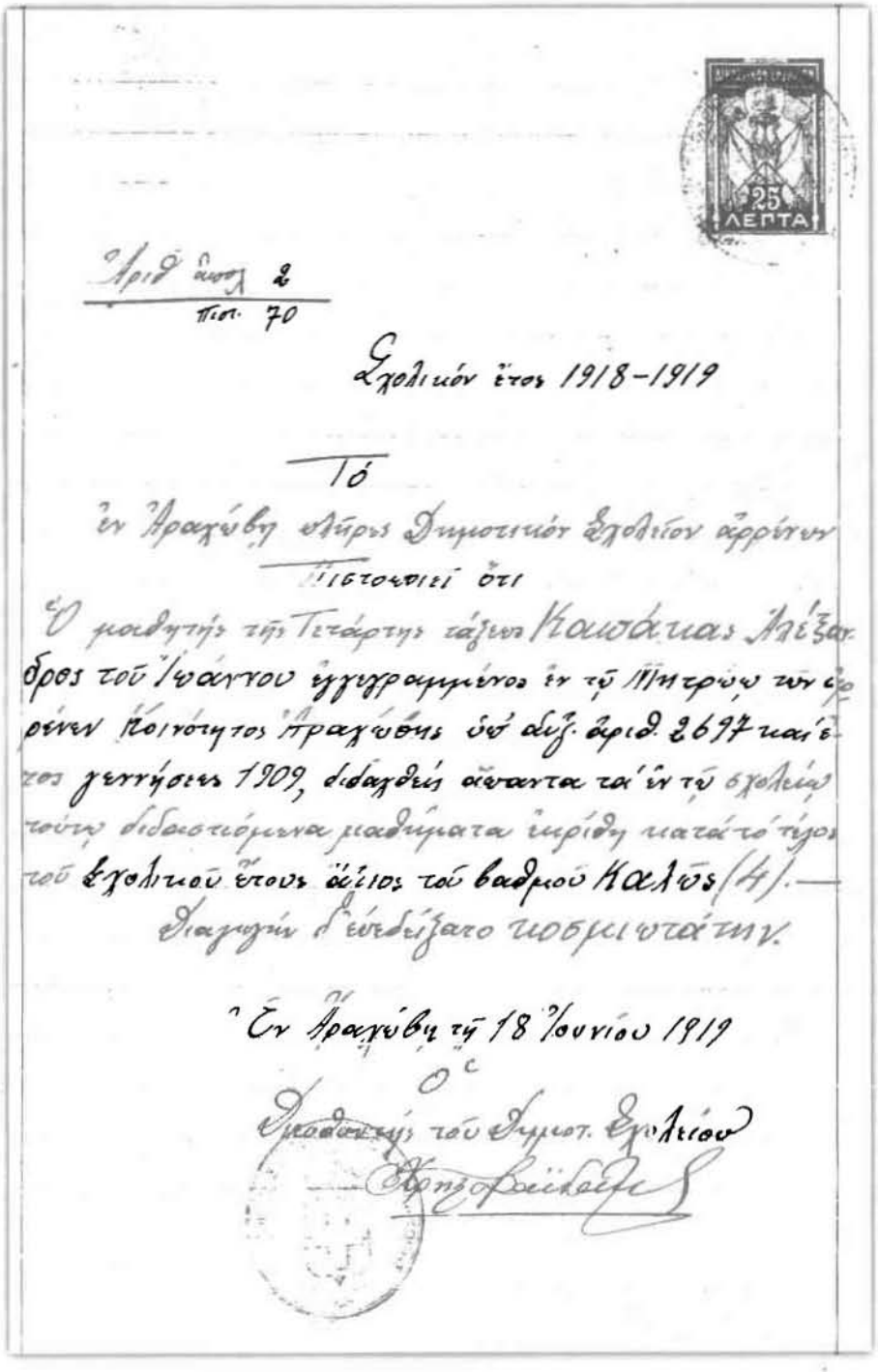
Διευθυντής 24 Νοεμβρίου 1926

Ο Διευθυντής

ΕΡΜΟΚΑΣΤΡΟΥ

Αποδεικτικό μετεγγραφής του Ελληνικού Σχολείου Ερημοκάστρου

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Αριθ. εισερχ. 2
πιστ. 70

Σχολικόν έτος 1918-1919

Τό

Εν Αραχώβη δημοτικόν σχολείον αρρένων

Πιστοποιεί ότι

Ο μαθητής της Τετάρτης τάξεως Καισάρειας Αλέξανδρος του Ιωάννου εγγεγραμμένος εν τω Μητρώω των αρρένων Κοινότητος Αραχώβης υπ' αύξ. αριθ. 2697 παιδικός γεννήσεως 1909, διδαχθείς επαρκώς και εν τω σχολείω τούτω διδασκόμενα μαθήματα επιτυχώς κατά το τέλος του σχολικού έτους άξιος του βαθμού Καλώς (4).—

Διαγωγήν δ' ενδείξατο υποδειγματικήν.

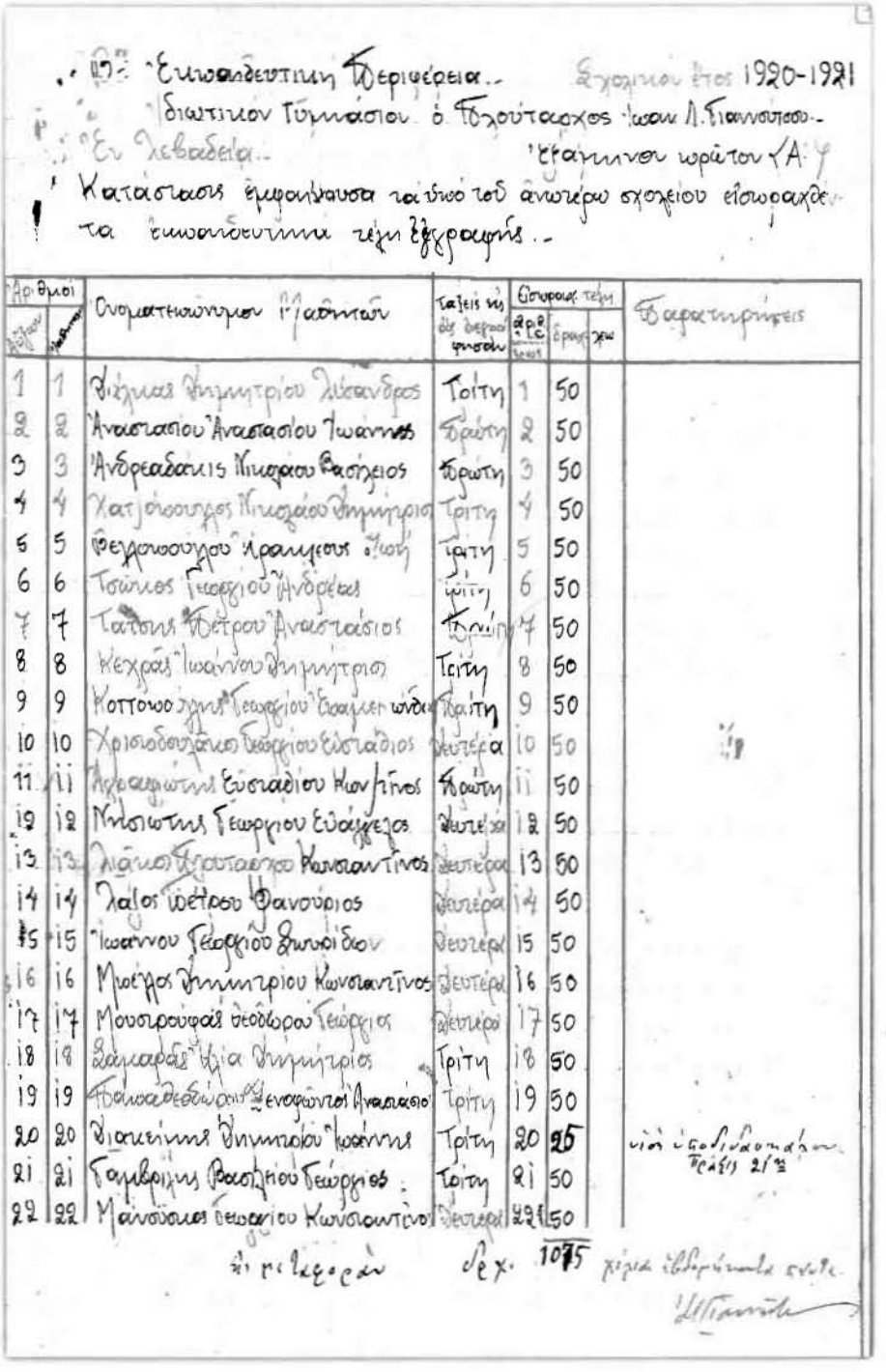
Εν Αραχώβη τη 18 Ιουνίου 1919

Ο Διευθυντής του Δημοτ. Σχολείου

Κ. Τσιφτσιάδης

Πιστοποιητικό Δημοτικού Σχολείου αρρένων Αραχώβης

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ε' Δημοτικόν Σχολείον Θερμαϊκού. Σχολικόν έτος 1920-1921
Ιδιωτικόν Γυμνάσιον ο Πλούταρχος Ιωαν. Λ. Γιαννόπουλος.
Εν Χαβάδειαι. Ετάχθησαν μαθηταί τμ. Α' 9
Κατάστασις εμφανίσασα τον αριθμόν των ανωτέρω σχολείου εισαχθέντα συνοπτικώς κατά την εγγραφήν.

Αριθμοί μητρώου	Αριθμοί καταλόγου	Ονοματεπώνυμον μαθητών	Τάξεις κατά τας διαφόρους φάσεις	Εισφορά τέλη Δραχμαί			Παρατηρήσεις
				Δραχμαί	Λεπτά		
1	1	Βίλμας Δημητρίου Αλέξανδρος	Τρίτη	1	50		
2	2	Αναστασίου Αναστασίου Ιωάννης	Τρίτη	2	50		
3	3	Ανδρεαδάκις Νικολάου Βασίλειος	Τρίτη	3	50		
4	4	Χατζησάββας Νικολάου Δημήτριος	Τρίτη	4	50		
5	5	Φεγγουσούλου Ηρακλείου Αλκή	Τρίτη	5	50		
6	6	Τσώλιος Γεωργίου Ανδρέας	Τρίτη	6	50		
7	7	Τσιτσής Πέτρου Αναστάσιος	Τρίτη	7	50		
8	8	Κεχράς Ιωάννου Δημήτριος	Τρίτη	8	50		
9	9	Κοττόπουλος Γεωργίου Εμμανουήλ	Τρίτη	9	50		
10	10	Χρισοδουλάκος Γεωργίου Ευσταθίος	Δευτέρα	10	50		
11	11	Ηλιοφώτης Ευσταθίου Κωνσταντίνος	Τρίτη	11	50		
12	12	Νικολιώτης Γεωργίου Ευάγγελος	Δευτέρα	12	50		
13	13	Λιάκος Χρυσταλλάκου Κωνσταντίνος	Δευτέρα	13	50		
14	14	Λαλός Πέτρου Θανάσιος	Δευτέρα	14	50		
15	15	Ιωάννου Γεωργίου Δημοσθένης	Δευτέρα	15	50		
16	16	Μοίρας Δημητρίου Κωνσταντίνος	Δευτέρα	16	50		
17	17	Μουσιρούφαλ Θεοδώρου Γεώργιος	Δευτέρα	17	50		
18	18	Σαλιαφάς Ηλία Δημήτριος	Τρίτη	18	50		
19	19	Βαλιαθεοδώρου Ενεφρώνιος Αναστάσιος	Τρίτη	19	50		
20	20	Βιομηχανία Δημητρίου Ιωάννης	Τρίτη	20	25		υπό εξοφλήσεως Τρίτη 21/11
21	21	Γαμβρίμης Βασιλείου Γεώργιος	Τρίτη	21	50		
22	22	Μανούσος Θεοδώρου Κωνσταντίνος	Δευτέρα	22	50		
		Αι εισπράξεις		Δρχ.	1075		χιλίαι εβδομήκοντα πέντε

Σελίδα από το βιβλίο ταμείου του ιδιωτικού Γυμνασίου "Ο Πλούταρχος"

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
Γυμνάσιον ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ

Περίοδος Α: 1921 - 1940

Ιστορικές μαρτυρίες. Από το 1921 το Γυμνάσιο στεγαζόταν στο σπίτι που βρίσκεται δυτικά από το σημερινό παλαιό Γυμνάσιο. Ο Θεόδωρος Κοντέρης καθηγητής του Γυμνασίου από το 1928 γράφει "Οτε το 1928 μετετέθην εκ Πειραιώς εις το εκεί Γυμνάσιον, δια το οποίον εχρησιμοποιείτο οίκημα, όπερ ήτο πρότερον φυλακαί και εθεωρήθη ακατάλληλον δια φυλακάς..." (περ. Δελτίο "Λάμπρου Κατσώνη" τ. 8/1990 σελ. 4). Αυτό λοιπόν το "κτίριο" χρειάστηκε ύστερα από 2-3 χρόνια να συντηρηθεί. Να πώς παρουσιάζεται σε πρακτικό της 15-9-1924.

Το διδακτήριο του εν Λεβαδεία Γυμνασίου

Πράξις 9η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 15η Σεπεμβρίου 1924 συνελθούσα η σχολική επιτροπεία του Γυμνασίου και επισκεψαμένη το ενταύθα γυμνάσιον κατά πρόσκλησιν του κ. γυμνασιάρχου παρετήρησεν, άτι τούτο ευρίσκεται εις αθλίαν από πάσης απόψεως κατάστασιν τόσον ένεκεν της πληθώρας των μαθητών, όσον και διότι εν τω κάτω αυτού ορόφω παραμένουσιν από του 1922 πρόσφυγες, αποφάσισεν ομοφώνως να προβή εις την επισκευήν αυτού και ασβέστωμα αυτού, καθ' όσον εν εναντία περιπτώσει θα*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

εκινδύνευε και των διδασκομένων και των διδασκόντων η υγεία. Προς τούτο ενετείλατο τω ταμία αυτής κ. Ν. Χατζοπούλω να πληρώση εις τον αναλαβόντα την επισκευήν του σχολείου εργάτην δραχμάς τριακοσίας (300) ας και επλήρωσεν ούτως, ως φαίνεται εκ της συνημμένης αποδείξεως. Το ποσόν τούτον είναι το ήμισυ της γενομένης δαπάνης, του ετέρου ημίσεως πληρωθέντος υπό του ιδιοκτήτου του γυμνασίου, αρνηθέντος να πληρώση το όλον ποσόν, επειδή αι ζημίαι, αι γενόμεναι εις το κτίριόν του, δεν προήλθον εκ της συνήθους χρήσεως.

Ο Πρόεδρος: Οικονόμου Β. ο Γραμματεύς: Κουλόπουλος, τα μέλη: Σ. Στράγκας, Ν. Χατζόπουλος.

Η σφραγίδα του σχολείου

Οι πρόσφυγες του '22.

Αυτούς όμως τους πρόσφυγες, οι οποιοι δια της βίας είχαν καταλάβει το σχολείο και που τελικά διέμενον στα υπόγεια του σχολείου, η σχολική επιτροπεία του Γυμνασίου ιδιαίτερα τους φρόντιζε.

Πράξις 14η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 29η Ιανουαρίου 1925 η σχολική Επιτροπεία του Γυμνασίου ενέκρινε την εκ δραχμών διακοσίων τριάκοντα τεσσάρων και λεπτών δέκα (234,10) γενομένην δαπάνην προς αγοράν ξυλανθράκων ίνα ούτοι χορηγούνται εις τους κάτωθι του γυμνασίου κατοικούντας πρόσφυγας και ενετείλατο τω ταμία αυτής να πληρώση προς τον ανθρακοπώλην την ρηθείσαν δαπάνην.*

Ο Πρόεδρος: α.α. Σ. Στράγκας Τα μέλη: Κουλόπουλος, Καράντζαλης.

Φαίνεται όμως ότι η κατάσταση του διδακτηρίου δεν διαρθώθηκε ή ότι εν τω μεταξυ δημιουργήθηκαν νέες φθορές στο κτίριο γιατί στις αρχές του σχολικου έτους 1925-26 η σχολική Επιτροπεία αποφάσισε:

Πράξις 19η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 21η Οκτωβρίου 1925 συνελθούσα η σχολική Επιτροπή του γυμνασίου εις το γραφείον του γυμνασίου κατά πρόσκλησιν του κ. γυμνασιάρχου, αφού προηγουμένως επεσκέφθημεν τας αιθούσας αυτού και αντελήφθημεν την αθλίαν αυτού κατάστασιν, απεφασίσαμεν ομοφώνως να προβώμεν εις την επιδιόρθωσιν αυτών. Προς τούτο ενεκρίναμεν δαπάνην τριακοσίων (300) δραχμών την θέλει πληρώσει ο ταμίας ημών κ. Ν. Χατζόπουλος...*

Υπήρχε ακόμη σοβαρό πρόβλημα με τις πόρτες του διδακτηρίου:

Πράξις 20: *Εν Λεβαδεία σήμερον 24η Οκτωβρίου 1925 συνελθούσα η σχολική Επιτροπή του γυμνασίου εις το γραφείον αυτού απεφάσισεν ομοφώνως να προβή εις την αγοράν οκτώ κλαπών (ρεζέδων), ίνα κλείωσιν αι θύραι αυτού, ως και εις την επιδιόρθωσιν πέντε καρεκλών του γυμνασίου. Προς τούτο ενέκρινε δαπάνην δια μεν το πρώτον δραχμών είκοσι δύο, δια*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

δε το δεύτερον δραχμών τριάκοντα επτά και 5%, την θέλει πληρώσει ο Ταμίας αυτής κ. Ν. Χατζόπουλος.

"Χαλιά" και ηλεκτρισμός. Μετά ένα χρόνο και αφού έγιναν οι απαραίτητες επιδιορθώσεις άρχισε ο εξωραϊσμός του διδακτηρίου. Γι' αυτό αγοράστηκαν "χαλιά", σανίδες για τους τοίχους και εγκρίθηκε η εγκατάσταση ηλεκτρικού ρεύματος.

Πράξις 40. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 20 Νοεμβρίου 1926 συνελθούσα η σχολική επιτροπή του γυμνασίου, ενέκρινε την εκ δραχμών εκατόν είκοσι δύο γενομένην δαπάνην προς αγοράν δύο ψαθών προς χρήσιν του γυμνασίου.*

Ο Πρόεδρος Μπαρμπέρης, ο Γραμματεύς: Κουλόπουλος, Τα μέλη Μεραναίος, Καράντζαλης, Κουλελής.

Πράξις 41. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 20η Νοεμβρίου 1926 συνελθούσα η σχολική επιτροπή του γυμνασίου ενέκρινε δαπάνην εκ δραχμών είκοσιν εξ (26) προς αγοράν τεσσαράκοντα πήχεων σανίδος προς ανάρτησιν εικόνων της Φυσικής και της Γεωγραφίας.*

Πράξις 42. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 4η Δεκεμβρίου 1926 συνελθούσα η σχολική επιτροπή του γυμνασίου κατόπιν προσκλήσεως του κ. γυμνασιάρχου εν τω γυμνασιακώ καταστήματι απεφάσισεν να προβεί εις την εγκατάστασιν εν αυτώ ηλεκτρικού φωτός δαπάναις του ταμείου αυτής, καθ' όσον κατά τας δύο απογευματινάς ώρας (3-5) η διδασκαλία των μαθητών καθίσταται σχεδόν αδύνατος ένεκα του επικρατούντος κατά τας ώρας ταύτας σκότους και δη κατά τους χειμερινούς μήνας. Παρακαλεί δε τον κ. γενικόν Επιθεωρητήν όπως εγκρίνει την προς τούτο απαιτηθησομένην δαπάνην προϋπολογισθείσαν εις δραχμάς ενακοσίας (900).*

Ο Πρόεδρος: Μπαρμπέρης, ο Γραμματεύς: Κουλόπουλος, Τα μέλη: Μεραναίος, Καράντζαλης, Κουλελής.

Η δια της ανωτέρω πράξεως γενομένη δαπάνη ενεκρίθη.

Αγορά στάμνας και τενεκέ. - Μετά ένα χρόνο διαπιστώθηκε ότι δεν ήταν εύκολο να πηγαίνουν μαθητές και καθηγητές στη δημοτική βρύση που έτρεχε στην Απλα, γι' αυτό και αποφασίστηκε:

Πράξις 59. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 5 Μαΐου 1927 συνελθούσα η σχολική Επιτροπή του γυμνασίου ενέκρινε την εκ δραχμών είκοσι και 80 εκατοστά γενομένην δαπάνην προς αγοράν μιας στάμνας και ενός τενεκέ προς χρήσιν του γυμνασίου.*

Μετά τη ζέστη του καλοκαιριού του 1927 οπότε η στάμνα και ο τενεκές δρόσιζαν διδάσκοντες και διδασκομένους ενέσκηψε ο χειμώνας. Τα καυσόξυλα που κουβαλούσαν οι μαθητές για τη θέρμανση του σχολείου δεν αρ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

κούσαν γι' αυτό και η σχολική Επιτροπή φρόντισε:

Πράξις 3η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 5 Φεβρουαρίου 1928 συνελθούσα η σχολική Επιτροπή του γυμνασίου ενέκρινε δαπάνην εκ δραχμών εβδομήκοντα μιας (71) δια την αγοράν καυσοξυλων προς θέρμανσιν του γυμνασίου.*

Λίγο αργότερα μέσα στα 1928 η σχολική Επιτροπή εγκρίνει την εγγραφή του σχολείου ως συνδρομητή σιο Δελτίο της ΟΛΜΕ:

Πράξις 5η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 22 Μαΐου 1928 συνελθούσα η σχολική Επιτροπή του γυμνασίου ενέκρινε δαπάνην εξ εκατόν (100) δραχμών προς ετησίαν εγγραφήν του γυμνασίου εις το Δελτίον της Ομοσπονδίας των λειτουργών της Μ. Εκπαιδεύσεως.*

Ελληνικό Σχολείο τέλος.

Οπως είχαμε γράψει στη συνοψη (σελ. 14) από το σχολικό έτος 1929-30 είχαμε εκπαιδευτική μεταρρυθμιση. Με το Νόμο 4373/29 το Ελληνικό Σχολείο και το Γυμνάσιο συγχωνεύονται σε ένα ενιαίο εξατάξιο Γυμνάσιο. Στη Λιβαδειά αυτό έγινε επίσημα στις 14-10-1929.

Πράξις 27. *Εν Λεβαδεία σήμερον την δεκάτην τετάρτην (14) του μηνός Οκτωβρίου του 1929 έτους αι κάτωθι σχολικαί Επιτροπαί, αφ' ενός η σχολική Επιτροπή του Γυμνασίου αποτελουμένη από τους Γεωργ. Μπαρμπέρην ως πρόεδρον, Ιωάν. Καράντζαλην και Λάμπρον Κούλελήν ως μέλη, Λουκάν Μεραναίον ως ταμιαν και κ. Ν. Γιδόπουλον ως γραμματέα και αφ' ετέρου η σχολική επιτροπή του Ελληνικού Σχολείου αποτελουμένη από τους Κωνστ. Τομαράν ως πρόεδρον, Θεοφ. Κοντούρην και Κωνστ. Παπαγεωργίου ως ταμίαν και Αθ. Ηλιάδην ως γραμματέα, συνελθούσα σήμερον εις το γραφείον του ενταύθα γυμνασίου απεφήνατο ότι δέον κατόπιν του Νόμου 4373 του καταργούντος την λειτουργίαν των Ελληνικών σχολείων και την συγχώνευσιν τούτων εν τοις γυμνασίοις, του επιτάσσοντος την παράδοσιν των τε βιβλίων ως και του ταμείου της σχολικής Επιτροπής του Ελληνικού σχολείου, η δευτέρα να παραδώση ως παρέδωσε σήμερον, τα τε βιβλία αυτής εις την πρώτην ως και το μέχρι σήμερον χρηματικόν ποσόν ανερχόμενον εις δραχμάς τριάκοντα τέσσαρας χιλιάδας επτακοσίας δέκα οκτώ (34.718), όπερ ποσόν παρέδωκεν ο ταμίας ταύτης Κωνστ. Παπαγεωργίου προς τον ταμίαν της σχολικής Επιτροπής του γυμνασίου Λουκάν Κ. Μεραναίον, όστις και παρέλαβε το ποσόν τούτο, όπως καταθέση τούτο παρά τη Τραπέζη Αθηνών· συνάμα η αυτή Επιτροπή παρέδωκεν εις τον αυτόν ταμίαν Λουκάν Μεραναίον επτά ομολογίας του Α' αναγκαστικού δανείου μετά του υπ' αριθμ. 7 τοκομεριδίου των και υπ' αριθμ. σειράς Α' 13291, 13922 και υπ' αριθμ. 271821-271825 και πέντε τοιαύτας του Β' αναγκαστικού δανείου υπ' αριθμ. σειράς Α' 276796- 276800 μετά του υπ' αριθμ. 3 τοκομεριδίου των.*

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται...

- Πριν από την παράδοση και παραλαβή του ταμείου και των άλλων οικο-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

νομικών στοιχειων της σχολικής Επιτροπής είχε γίνει η παράδοση και η παραλαβή του υλικού του Ελληνικού Σχολείου από το Δ/ντή του Γυμνασίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Βεβίωσις

Ως έμφαίνεται έκ του παρ'ήμιν γενικου μητρώου έρρένων, ο Πυρρης Νικόλαος του Ιωάννου πρόσφυξ έκ Μικρασίας, είναι έγγεγραμμένος υπο έτος γεννήσεως 1917 και κατά σειραν έγγραφης γ/κατόπιν της υπ'άριθ.πρωτ /928 Διαταγης της Νομαρχίας Αττικοβοιωτίας.----

Τό παρόν έκδίδεται τω αίτήσει της μητρός αύτου Θεοδώρας Ι.Πυρρη,εφ'απαλου, πρός σχολικήν χρησιν.-----

Έν Λεβαδεία τη 18 Ιουλίου 1929

Έκ του Γραφείου της κοινότητος

ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ

Βεβαίωση της Κοινότητας Λεβαδείας για σχολική χρήση

Πράξις 5η. *Εν Λεβαδεία τη 18 Σεπεμβρίου 1929 ο υποφαινόμενος Ν. Γιδόπουλος, γυμνασιάρχης του εν Λεβαδεία Γυμνασίου, παρέλαβον παρά του Αθανασίου Ηλιάδου, τέως Διευθυντού του δυνάμει του Νόμου 4373 καταργηθέντος Ελληνικού σχολείου Λεβαδείας, τα επίσημα βιβλία, σκεύη κλπ. ως εξής:*

1)Μαθητολόγιον παλαιόν από 1889 έως 1920 από σελ. 1-240

2) Μαθητολόγιον νέον από έτος 1920 και εξής μέχρι 1929

3) Γενικόν έλεγχον παλαιόν από 1889 έτους σελίδος 1 μέχρι 1917 σελ. 159

4) Ειδικόν έλεγχον παλαιόν από 1889 σελ. 1 μέχρι 1917 σελ. 199

5) Γενικόν έλεγχον Νέον από 1911 και εξής μέχρι 1929

6) Ειδικόν έλεγχον Νέον από 1917 και εξής μέχρι 1929

7) Βιβλίον Πράξεων μέχρι πράξεως 135 της 15/9/29 από σχολικό έτος 1921 μέχρι 1929

8) Πρωτόκολλον εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων

9) Βιβλίον πιστοποιητικών Σπουδής από έτους 1892 μέχρι 1929 σελίδων 167

10) Βιβλία διεκπεραιώσεως εγγράφων

11) Δύο βιβλία καταστάσεως πληρωμών προσωπικού

12) Καταστάσεις και γραμμάτια καταβολής εκπαιδ. τελών από σχολ. έτους 1920-21 μέχρι σήμερον.

13) Σημαίαν μεταξωτήν μετά σταυρού και κοντού

14) Τίτλους εγγραφής παρελθόντων ετών.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

15) Παλαιάν και Καινήν Διαθήκην στερεότυπον εκδ. Ζωσιμαδών, εν Μόσχα 1821.

16) Βιβλιοθήκην του Ελληνικού σχολείου (εν ερμάριον) με τα βιβλία της πριθμημένα από αριθμού 1 μέχρι 158 (εκατόν πεντήκοντα οκτώ) πάντα υπάρχοντα.

Γίνεται μνεία, ότι εν τω βιβλίω Πιστοποιητικών σπουδής τω υπ' αριθμ. 9 άνω καταγραφέντι και εν σελίδι 167 αυτού του σχολ. έτους 1928-29 φέρεται τελευταίον όνομα Χρας Σπυρίδων του Λουκά και μετά τούτον του σχολικού έτους 1929-30 αναγράφεται εν όνομα μαθητού "Κουτσογιωργόπουλος Χαράλαμπος του Κων/νου "λαβόντος απολυτήριον" εν δε τω βιβλίω εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων καταχωρίζεται τελευταίον έγγραφον υπ' αριθμ. πρωτ. 102 προς το Υπουργείον Παιδείας.

17) Δύο τραπέζια

18) Δύο θρανία

Γίνεται μνεία, ότι τα υπόλοιπα θρανία και τραπέζια και πάντα τα καθίσματα, τους πίνακας και σκέυη και όργανα του ελληνικού σχολείου κατέστρεψαν οι πρόσφυγες καταλαβόντες κατά το 1922 το Ελληνικόν Σχολείον.

19) Μίαν συλλογήν ορυκτών.

Τα βιβλία της βιβλιοθήκης του Ελληνικού Σχολείου, τα υπ' αριθμ. 16 έναντι καταγραφόμενα κατεχωρίσθησαν εις το βιβλίον υλικού του Γυμνασίου υπ' αριθμ. 236 μέχρι 352 συμπεριλαμβανομένου.

Εφ' ω συνετάχθη και υπογράφεται η παρούσα.

Ο παραδούς: Ηλιάδης Ο παραλαβών: Γιδόπουλος

Μετά δώδεκα μέρες ο σύλλογος των καθηγητών συνέρχεται και αποφασίζει για το παρακάτω σοβαρό θέμα:

Πράξις 14η. *Εν Λεβαδεία τη 30 Σεπτεμβρίου 1929 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου Λεβαδείας και λαβών υπ' όψιν το αρθρ. 36 του από 8 Ιανουαρίου 1929 Π.Δ. και την καθυστέρησιν λόγω ελονοσίας και θεομηνιών των εγγραφών πλέον των 50 μαθητών του Γυμνασίου αποφασίζει την παράτασιν εγγραφών και παντός είδους εξετάσεων μέχρι 15ης Οκτωβρίου.*

Ο Διευθυντής: Γιδόπουλος, οι καθηγητές: Αναγνωστόπουλος, Κόντερης, Ξυνόπουλος, Παπακωνσταντίνου, Παπανικολάου, Αποστολίδου.

Ο κανονισμός του σχολείου.

- Στις αρχές του Νοεμβρίου του **1929** όπως ήταν επόμενο λύθηκε η σύμβαση μίσθωσις μεταξύ του Δημοσίου και του Δ. Σκαλτσά ιδιοκτήτη του διδακτηρίου του Ελληνικού σχολείου, εφ' όσον όπως είδαμε τα δύο σχολεία, Ελληνικό και Γυμνάσιο απετέλεσαν ένα ενιαίο σχολείο.

Πράξις 22. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 8η Νοεμβρίου 1929 οι υποφαινόμενοι, αφ' ενός μεν Ν.Π. Γιδόπουλος γυμνασιάρχης του Γυμνασίου Λεβαδεί-*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ,

ΤΟΥΤΕΣΤΙΝ,

Η ΘΕΙΑ ΓΡΑΦΗ

ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ,

ΚΑΙ Η ΜΕΝ ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ, ΕΚ ΤΟΥ ΩΣ ΟΙΟΝ ΤΕ ΑΚΡΙΒΩΣ ΕΚΔΟΘΕΝΤΟΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ, Η ΔΕ ΚΑΙΝΗ ΕΚ ΤΗΣ ΚΑΤ ΕΠΙΚΥΡΩΣΙΝ ΤΟΥ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΤΕΙ ΑΩΙ. ΓΕΝΟΜΕΝΗΣ,

ΕΞΕΤΥΠΩΘΗ

ΔΙ ΕΤΑΟΓΙΑΣ ΜΕΝ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΔΙΟΙΚΟΤΣΗΣ ΣΤΝΟΔΟΤ ΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΡΩΣΣΙΩΝ, ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΟΣΧΑΝ ΙΕΡΟΒΙΒΛΙΑΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ,

διά δαπάνης δὲ τῆς πολυθρυλλήτε καὶ φιλοχρίςε Ἀνταδελφότητος Ζωσιμάδων τῶν ἐξ Ἰωαννίνων.

ΕΝ ΜΟΣΧΑ.

ΕΝ ΤΩ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΣΤΝΟΔΟΤ ΤΤΠΟΓΡΑΦΕΙΩ,

ἔτει ,αωκά.

Το εσώφυλλο της Βίβλου που φυλάσσεται στη βιβλιοθήκη του 1ου Λυκείου Λιβαδειάς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ας ως αντιπρόσωπος του Σ. Υπουργείου Παιδείας και αφ' ετέρου ο κ. Σκαλτσάς Δημήτριος, ιδιοκτήτης του διδακτηρίου, εν ω εστεγάζετο το καταργηθέν Ελληνικόν σχολείον Λεβαδείας, υπογράφουσι την παρουσαν πράξιν, δι' ης λυθείσης δια της υπ' αριθμ. 54855 διαταγής του Υπουργείου Παιδείας της μισθώσεως του περί ου ο λόγος διδακτηρίου, ομολογουσιν ο μεν Ν. Π. Γιδόπουλος ότι παρέδωκε το διδακτήριον εις ην ευρίσκεται κατάστασιν εις τον ιδιοκτήτην αυτού κ. Σκαλτσάν Δημήτριον, ο δε κ. Σκαλτσός Δημήτριος ότι παρέλαβεν αυτό και ότι ούτω από της σήμερον παύει η πληρωμή μισθώματος δια την ειρημένην οικίαν του κ. Σκαλτσά Δημητρίου.

Η οικία Σκαλτσά Δημητρίου που χρημοποιήθηκε για πολλα χρόνια ως διδακτήριο του Ελληνικού Σχολείου

Ο παραδούς: Ν.Π. Γιδόπουλος, ο παραλαβών Δ. Χ. Σκαλτσάς.

Την ίδια εποχή παραδίνουν το αρχείο τους στο Γυμνάσιο της Λιβαδειάς τα Ελληνικά σχολεία της περιοχής (Διστόμου, Αράχοβας κλπ)

Μετά τη λήξη των μαθημάτων στο ενιαίο πλέον σχολείο, τον Ιούνιο του 1930, ο συλλογος των διδασκόντων αποφασίζει και συντάσσει τον κανονισμό του σχολείου.

Πράξις 33. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη δεκάτη του μηνός Ιουνίου 1930 συνελθόντες εν τω γραφείω του γυμνασίου οι υπογραφόμενοι αφ' ενός μεν καθηγηταί του γυμνασίου, αφ' ετέρου δε μέλη της Σχολικής Επιτροπής του Γυμνασίου Λεβαδείας, λαβόντες υπ' όψιν τας διατάξεις της υπ' αριθμ. 14 του 1930 εγκυκλίου του Υπουργείου της Παιδείας περί διακανονισμού της*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

δια το επόμενον σχολικον έτος 1930-1931 ενδυμασίας και κομμώσεως των μαθητών του γυμνασίου μετά συζήτησιν επί των τοπικών συνθηκών αποφαίνεται ότι πρέπει 1) η κόμμωσις των μαθητών να είναι κεκομμένη δια μηχανής. 2) από της αρχής του σχολικού έτους μέχρι του Απριλίου οι μαθηταί και εν τω σχολείω και εκτός αυτού να είναι ακάλυπτοι την κεφαλήν. 3)των δύο κατωτέρων τάξεων οι μαθηταί να φέρωσι πέδιλα ευρέα και όχι υποδήματα, από δε του Μαρτίου και εξής να μη φορώσι περιπόδια (κάλτσες). 4)Το υποκάμισο να είναι εντελώς ακολλάριστον, με άνετον ανοικτόν περιλαίμιον και χωρίς λαιμοδέτην (σ.σ. γραβάτα), απαγορευομένων των κολλάρων και προσθέτων περιλαιμίων και κολλαρισμένων επιστηθίων. 5) Απαγορεύονται αυστηρότατα αι τιράνται και αι εις το μέσον της κνήμης καλτσοδέται δια τους μαθητάς και τας μαθητριας, τα υψηλά τακούνια, αι ρεμπούμπλικαι, τα κοινά κασκέτα και τα μέχρι σήμερον καθιερωμένα σχολικά πηλίκια. 6) Τα επανωφόρια να είναι κοντά, όπως αι βραχείαι χλαίναι των αξιωματικών. 7) Κατά τα λοιπά η ενδυμασία να είναι απλή, ευθηνή, άνετος, καθαρά και ευπρεπής (όχι με υφάσματα πολυτελείας) και 8) όσον αφορά εις την μορφήν, το ύφασμα και το χρώμα του πηλικίου δια το χρονικό διάστημα από Απριλίου μέχρι τέλους του σχολικού έτους θα δοθώσιν εν καιρώ οδηγίαι, επειδή υπάρχει πιθανότης, ότι δυνατόν να επέλθη μεταρρύθμισις εις το σχήμα του υπό της άνω εγκυκλίου οριζομένου πηλικίου.

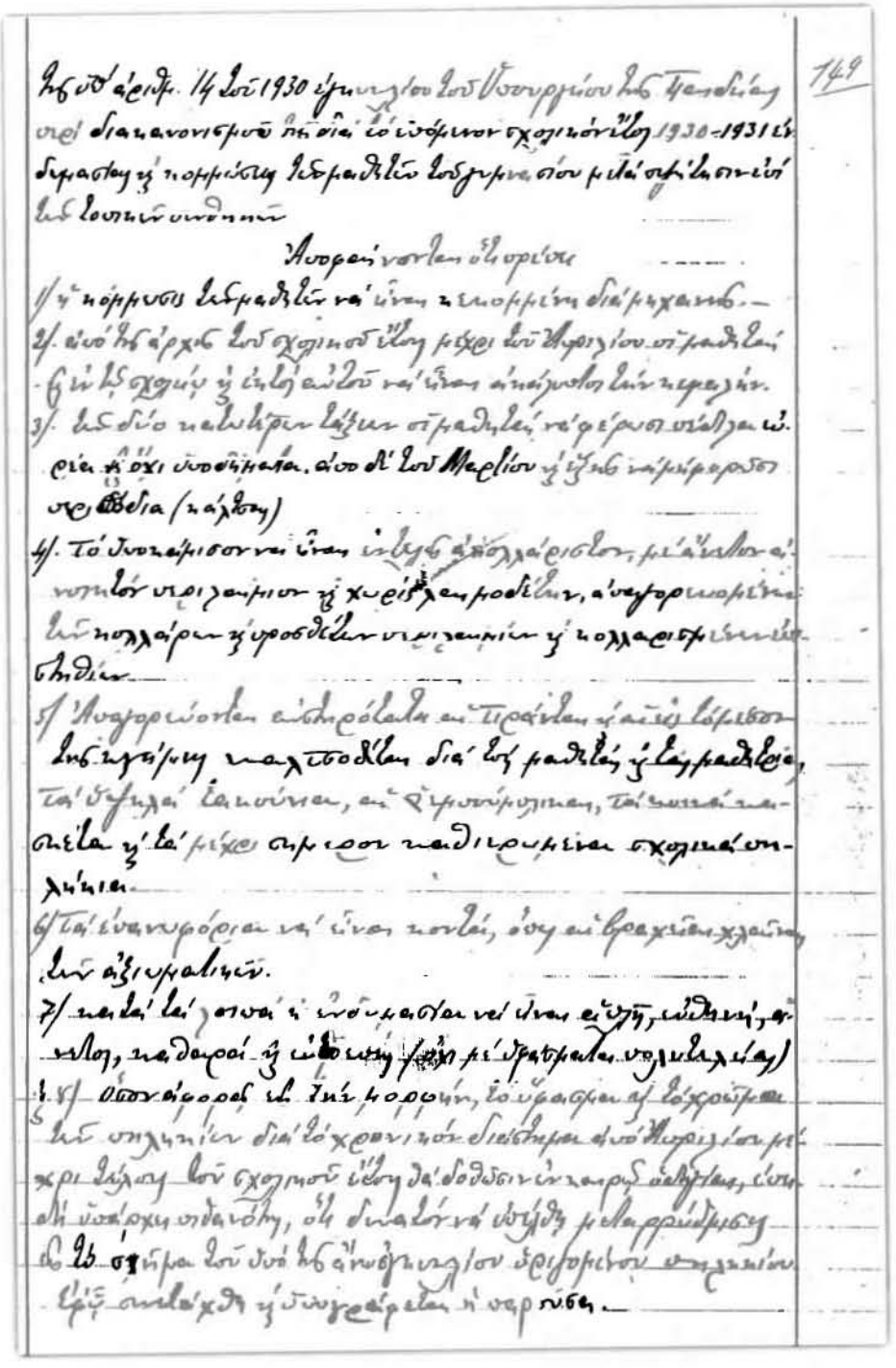
Εφ' ω συνετάχθη και υπογράφεται η παρούσα.

Οι παλαιότεροι θα θυμούνται φυσικά γιατί τους απαγόρευσαν τότε τα "υποδήματα" και τους υποχρέωσαν να φορούν σανδάλια. Τώρα πώς θα κατόρθωναν να περάσουν το χειμώνα, σε μας σήμερα και στους μαθητές μας φαίνεται σκληρό. Ωστόσο θα πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή στο άρθρο 7 του κανονισμού σχετικό με την ενδυμασία των μαθητών και των μαθητριών.

Μόνο πρωί. Το 1932 ο σύλλογος των καθηγητών συνεδρίασε προκειμένου να αποφασίσει για τη λειτουργία του σχολείου με πρωινό και μόνο πρόγραμμα. Φαίνεται ότι θα έγιναν διαρυθμίσεις στο διδακτήριο ώστε να γίνει αυτή η τροποποίηση εφικτή κι αυτό διότι όπως είδαμε σε προηγούμενο πρακτικό οι μαθητές ήταν υποχρεωμένοι 2-3 ώρες και το απόγευμα να φοιτούν στο σχολείο.

Πράξις 24η. *Εν Λεβαδεία σήμερον την 9η Απριλίου, ημέραν Σάββατον 1932, συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου ίνα συσκεφθή επί της μεταβολής του ωρολογίου προγράμματος κατά τρόπον εξυπηρετούντα περισσότερον το συμφέρον των μαθητών και λαβών υπ' όψιν την κατάστασιν του διδακτηρίου, τας ιδιαιτέρας τοπικός ατμοσφαιρικάς συνθήκας καθ' ας τον χειμώνα διαδέχεται ενταύθα απότομος υψηλή θερμοκρασία και*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ο κανονισμός του σχολείου από το βιβλίο πράξεων

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

θεωρήσας από απόψεως παιδαγωγικής ωφελιμώτερον δια τους μαθητάς το ενιαίον πρόγραμμα, αποφασίζει να μεταβάλη τουτο δοκιμαστικώς εις τρόπον ώστε το σχολείον να λειτουργεί ως επί το πλείστον από της 8ης πρωινής μέχρι μιας μεταμεσημβρινής.

Δι' ό συνετόγη η παρούσα και υπογράφεται δεόντως.

Εν τω μεταξύ έχει αρχίσει να ανεγείρεται το νέο διδακτήριο εμπρός από το νοικιασμένο κτίριο. Με μεγάλη επισημότητα είχε τεθεί ο θεμέλιος λίθος στις αρχές του 1932 από τον Πρωθυπουργό της Ελλάδος Ελευθέριο Βενιζέλο. Η χαρά των μαθητών αλλά και του προσωπικου ήταν απερίγραπτη. Παρ' όλ' αυτά όμως η ζωή στο κτίριο των παλαιών φυλακών συνεχιζόταν κάτω από τις ίδιες συνθήκες.

Ο Ελευθεριος Βενιζέλος

Νέο διδακτήριο. 1934. Το κτίριο είναι έτοιμο. Οι μαθητές αγωνιούν να μπουν μέσα. Ο Γυμνασιάρχης Παπαθανασίου με τους καθηγητές και τα μέλη της Σχολικής Εφορείας συσκέπτονται για να οργανώσουν τα εγκαίνια. Το Μάϊο του 1934 η Λιβαδειά γιορτάζει. Ο υπουργός Παιδείας Γεωργ. Παπανδρέου επισκέπτεται την πόλη και εγκαινιάζει το νέο διδακτήριο.

Ο Γεώργιος Παπανδρέου

Το νέο σχολικό έτος 1934-35 βρίσκει τους μαθητές και τους καθηγητές στο καινούργιο τους σχολείο. Μια νέα σχολική περίοδος άρχιζε με τις καλύτερες προδιαγραφές για μόρφωση εκείνη την εποχή.

Περίπατος. Νοέμβριος 1934. Ο Σύλλογος των διδασκόντων αποφασίζει περίπατο. Την πληροφορία την παίρνουμε από το Περιοδικό Ενημερωτικό Δελτίο του Συλλόγου Λεβαδέων Ο ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΤΣΩΝΗΣ. Εδώ δημοσιεύεται το χρονικό του περιπάτου, όπως αυτό πέρασε στα ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, το μαθητικό περιοδικό του Γυμνασίου. Να το άρθρο:

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΜΑΣ

Επίσης την 7 Νοεμβρίου έκαμε άλλη μία εκδρομή, αρχαιολογικής φύσεως, η Στ' τάξις μετά του κ. Γυμνασιάρχου, εις το ωραίον τοπείον, έξω από την πόλι, "Αγιος Βλάσιος". Εκεί ο κ. Γυμνασιάρχης μας ανέπτυξε ότι το μέρος αυτό ονομάζεται "Δίον" εν αντιθέσει προς το "Δίον" του Ολύμπου. Εκτός των άλλων μας είπεν ότι η θέσις "Πιλαλίστρα" ήτο αρχαίον στάδιον και εκ της λέξεως "πιλάλα" (τρέξιμο) ωνομάσθη "Πιλαλίστρα" (μέρος όπου τρέχουν). Κατόπιν προς το Β. μέρος εις ένα σημείον του δρόμου, εσκάψαμε διότι είμεθα εφοδιασμένοι με τσαπιά, κι ευρήκαμε ένα ορθογώνιον λιθάρι σκαλισμένο, επιτύμβιο με τας εξής σκαλισμένας λέξεις:

"Ευνοσείδας, Σωκράτας Συρείνα". Φαίνεται ότι εκεί θα ήτο νεκροταφείον. Το εύρημα τούτο φυλάσσεται εις το Γυμνάσιόν μας[1].

ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΑΘΗΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ Δ΄ ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 8 | Έν Λεβαδείᾳ τῇ 25 Δεκεμβρίου 1936 | ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧ. 3

Η ΑΝΑΠΑΥΣΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΙ

Το περιοδικό του Γυμνασίου Λεβαδείας

(από το ενημερωτικό δελτίο του Συλλόγου «Ο Λάμπρος Κατσώνης» τ.1/1991)

Απεργία. Το Μάρτιο του 1936 για πρώτη φορά παρατηρείται το φαινόμενο της απεργίας των μαθητών σαν μέσο διαμαρτυρίας. Μέχρι την εποχή αυτή οι αντιδράσεις των μαθητών ήταν φραστικές, γι' αυτό, όπως θα δούμε στο δεύτερο μέρος της έρευνας, πολλές από τις ποινές των μαθητών ήταν αποτέλεσμα φραστικών διαπληκτισμών. Φαίνεται όμως ότι οι μαθητές επηρεασμένοι από το γενικό κλίμα αντίδρασης που επικρατούσε εκείνη την εποχή στην πατρίδα μας, αλλά και παραδειγματιζόμενοι από τις κινητοποιήσεις των εργαζομένων αποφάσισαν να εκδηλώσουν την αντίδρασή τους με απεργία (αποχή). Δεν γνωρίζουμε εμείς τους λόγους αυτής της απεργίας.

Ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες[2] λένε ότι η απεργία έγινε διότι από το Υπουργείο Παιδείας αποφασίστηκε η καθιέρωση του μαθήματος των Λατινικών. Αξιοσημείωτο στην προκειμένη περίπτωση είναι ότι δεν συμμετείχαν στην απεργία οι μαθητές της ΣΤ' (τελευταία) τάξης φοβούμενοι τη μείωση της διαγωγής που θα είχε σαν αποτέλεσμα τον αποκλεισμό τους από τα ΑΕΙ.

Φυσικά ο σύλλογος των διδασκόντων πήρε τα επιβαλλόμενα μέτρα. Επειδή για τις μέρες μας και για την ιστορία το περιστατικό αυτό έχει ιδιαίτερη

[1] Η επιτύμβια αυτή πλάκα φυλάσσεται σήμερα στο Μουσείο της Χαιρώνειας.

2 Δες και σελίδα 242

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

σημασία, το δημοσιεύουμε και πιστεύουμε ότι όσοι από τους απεργήσαντες βρίσκονται σήμερα ανάμεσά μας θα συγκινηθούν ενθυμούμενοι τις μέρες εκείνες:

Πράξις 22. *Εν Λεβαδεία σήμερον την 17ην του μηνός Μαρτίου του έτους 1936 συνελθών ο σύλλογος των κ. κ. καθηγητών εις τακτικήν συνεδρίασιν εν τω γραφείω του γυμνασίου αποφαίνεται: αποβάλλει των μαθημάτων του Γυμνασίου τους κάτωθι μαθητάς: Λ'. 1) Ζαχαρίαν Γεωργίου, της Γ' τάξεως, επί επτά (7) ημέρας, ως πρωτοστατήσαντα και οργανώσαντα την απεργίαν των μαθητών κατά την 11ην και 12ην τρέχοντος μηνός Μαρτίου. Β'. Επί πέντε (5) ημέρας τους: 1) Καλλιακούδαν Νικ., Γ' τάξεως, 2) Μόρφην Διαμαντήν, Γ' τάξεως, 3) Παπακωνσταντίνου Νικ., Γ' τάξεως, 4) Νικόλαον Δημήτριον, Ε' τάξεως και 5) Καλπούζον Ευθ. Ε' τάξεως διότι προέτρεπον και παρημπόδιζον παντοιοτρόπως τους συμμαθητάς των να προσέλθουν εις τα μαθήματα κατά τας δύο ως άνω ημέρας. Γ'. Επί τρεις (3) ημέρας, τους: 1) Καραλήν Λουκάν, Δ' τάξεως, 2) Νικολάου Ευάγγ., Β' τάξεως, 3) Αθανασίου Γεώργ. Β' τάξεως, 4) Αραμπάνον Γεώργ., Γ' τάξεως και 5) Τσολάκον Δημήτρ., Γ' τάξεως, διότι ανεμίχθησαν ενεργώς εις την απεργίαν. Δ'. Επί δύο (2) ημέρας τους: 1) Καλογερήν Κων. 2) Αίσωπον Νικ. 3) Κουτσογιάννην Ιωαννν. 4) Σπίτσαν Νικ., Α' τάξεως, 5) Καλπούζον Παναγ. 6) Αλμπάνην Νικ. 7) Βλάχου Ιωαν. 8) Οικονόμου Σπ. 9) Αργυρίου Συμεών. 10) Μακρήν Κων. 11) Καραγεώργου Κων. 12) Παραμπάτην Ιωαν., Β' τάξεως, 13) Ιακώβου Θεμ. 14) Πρασούλαν Χαρίλαον. 15) Ροδίτην Σπ. 16) Τζερεμόπουλον Αθανάσιον της Γ' τάξεως. 17) Τσιροπούλαν Αναστασ. 18) Τζερεμόπουλον Λουκάν. 19) Μέτταν Κων/νον. 20) Κουρεμένον Παν. 21) Σοφόν Κων. 22) Κοκορέλην Κων. 23) Αποστόλου Κων. 24) Ρουμουνδούμην Χρ. της Δ' τάξεως. 25) Κουτσούκην Γεώργ. και 26) Δούκαν Θωμάν, Ε' τάξεως διότι απλώς απήργησαν. Απάντων των ανωτέρω μειοί την διαγωγήν κατά ένα βαθμόν και υποχρεοί τούτους να επανέλθωσι μετά των κηδεμόνων των. Οι δε εκ τούτων απαλλαγέντες των τελών εγγραφής, στερούνται του δικαιώματος τούτου δια το Γ' τρίμηνο.*

Ο Γυμνασιάρχης: Παπαπαναγιώτου, Οι καθηγηταί.

Η ζωή στο Γυμνάσιο κυλούσε φυσιολογικά. Κατά καιρούς την ήρεμη σχολική ζωή τάραζαν οι αταξίες των μαθητών και των μαθητριών. Αυτά όμως είναι δείγματα ζωντανών ανθρώπων, ιδιαιτέρως μάλιστα νέων που στην εποχή της εφηβείας κάνουν αισθητή την παρουσία τους.

1938. Οι μαθητές αποφασίζουν να βγουν τα Χριστούγεννα για τα κάλαντα. Έτσι κι έγινε. Οι εισπράξεις; Ας δούμε πως αποτυπώθηκε αυτή η εκδήλωση στα πρακτικά του Συλλόγου των καθηγητών.

Πράξις 20. *Εν Λεβαδεία σήμερον και εν τω γραφείω του Γυμνασίου την 31ην του μηνός Δεκεμβρίου του έτους 1938, οι κάτωθι υπογεγραμμένοι συ-*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

νήλθον και κατεμέτρησαν το προϊόν του συλλέγοντος υπό των μαθητών κατά τα κάλαντα, και εύρον τούτο ανερχόμενον εις το ποσόν των δραχμών χιλίων οκτακοσίων ογδοήκοντα οκτώ (1888) υπέρ των απόρων φαλαγγιτών του Γυμνασίου. Εφ' ω συνετάγη η παρούσα ήτις και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης: Κωνσταντόπουλος, Οι καθηγηταί: Παπαζαφειρόπουλος, Γιαννόπουλος, Ξύδη.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι αρκετοί από τους μαθητές του σχολείου ήταν συνδρομητές του περιοδικού της ΕΟΝ "Η ΝΕΟΛΑΙΑ". Δεν γνωρίζουμε τον αριθμό. Εκείνο που γνωρίζουμε είναι ότι στις 24-4-1940 το Γυμνάσιο στέλνει χίλιες τριακόσιες δύο (1302) δραχμές "διά συνδρομήν του Περιοδικού ", " Η ΝΕΟΛΑΙΑ". Αυτό προκύπτει από την απόδειξη πληρωμής που εξέδω-

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

№ 023585 *

ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ "Η ΝΕΟΛΑΙΑ"
ΑΘΗΝΑΙ

Ἐν Λεβαδείᾳ τῇ 24/4 1940
Ἔτος Ε

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΔΡΑΧ. 1302

Ἐλήφθησαν παρά τοῦ Γυμνασίου Λεβαδείας
ἐπάγγελμα κατοικου
Δραχμαί χίλιαι τριακόσιαι δύο
διά συνδρομήν τοῦ Περιοδικοῦ "Η ΝΕΟΛΑΙΑ,, ἀπό τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῆς 28/4/40

ΔΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ "Η ΝΕΟΛΑΙΑ"
Ο ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΙΝ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Η απόδειξη της Γ.Γ. της Ε.Ο.Ν.

σε η Γενική Γραμματεία της Εθνικής Οργανώσεως Νεολαίας.

Το 1939 κυλησε ήρεμα για το εν Λεβαδεία Γυμνάσιον. Ήδη όμως, η Ευρώπη έχει αρχίσει να σείεται από τα ναζιστικά και φασιστικά κινήματα. Το έθνος, όπως αφηγούνται οι παλιότεροι ετοιμαζόταν για να αντιμετωπίσει πιθανή επίθεση. Το Υπουργείο Παιδείας δίνει τις σχετικές οδηγίες. Έκαστος εφ' ω ετάχθη.

Απόσπασμα πράξεως 23ης και 27ης Φεβρουαρίου 1940:

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

" Α' έλαβε γνώσιν της δ/γής της Γ' εκπαιδ. Περιφερείας καθ' α παραγγέλεται ίνα οι θεολόγοι κηρύπτωσι τον θείον λόγον εφ' όσον είναι δυνατόν και οι γνωρίζοντες εκκλησιαστικήν μουσικήν καθηγηταί ψάλλωσι κατά τον εν σώματι εκκλησιασμόν των μαθητών κατά τας καθημερινάς".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΕΛΛ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑΙ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 192 - 192

Άριθ. { Πιστ. σπουδ. ____ / Ενδεικτ. ____

ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΝ

Ο μαθητής

πατρος και εγγεγραμμένος ὑπ. αὔξ. ἀριθ. Μητρώου

ἀρρένων της Κοινότητος και ὑπὸ ετος γεννη-

σεως διακούσας κατὰ τὸ Σχολ. ετος 192 -

— 192 πάντα τὰ κατὰ τὸν Νόμον διδασκόμενα ἐν τῇ τάξει τοῦ

Ἑλλ. Σχολείου μαθήματα καὶ πάσας τὰς κατὰ τὸν Νόμον δοκιμασίας ὑπο-

στας ἐπιτυχῶς ἐγράφθη ἀξιωθεὶς τοῦ γενικοῦ βαθμοῦ

Ἡ δὲ ἐν τῷ Ἑλλ. Σχολείῳ διαγωγὴ αὐτοῦ ὑπῆρξε

Ἐν τῇ 192

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ἐκπαιδ. περιφέρεια

Ἑλλ. Σχολεῖον ἐν

Ἐνεγράφη ἐν τῇ τάξει ὑπ' αὔξ. ἀριθ. μαθητολ.

Ἐν τῇ 192

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

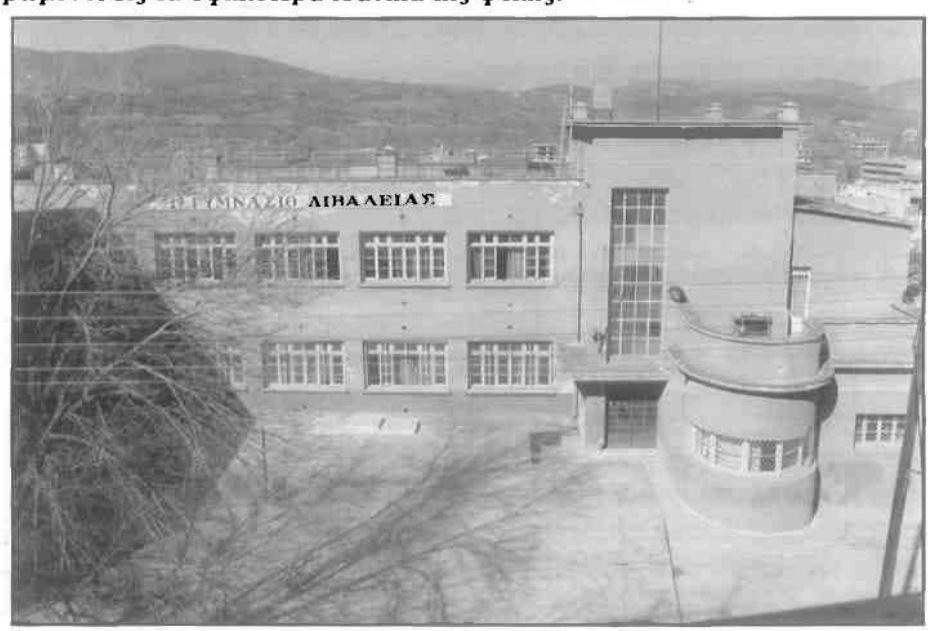
Σχέδιο εντύπου αποδεικτικού με τις σημειώσεις του Γυμνασιάρχη

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Περίοδος Β: 1940 - 1944

Κατοχή. Από το καλοκαίρι του 1940 η πατρίδα μας βρίσκεται επί ποδός πολέμου. Η γενική επιστράτευση αγγίζει και τους καθηγητές του Γυμνασίου. Αρκετοί επιστρατεύονται. Δεν γνωρίζουμε τα περιστατικά της αναχώρησης των καθηγητών για το μέτωπο. Φαίνεται όμως ότι η αναχώρηση αυτή θα δημιουργησε συναισθήματα εθνικής έξαρσης και υπερηφάνειας αν λάβουμε υπ' όψιν μας τα περιστατικά της επιστροφής. Μετά την κατάρρευση του μετώπου με την επίθεση των σιδηρόφραχτων γερμανικών μεραρχιών, οι επιστρατευμένοι καθηγητές επέστρεψαν στη θέση τους. Αξίζει να θυμηθούμε και πάλι την υποδοχή που επεφύλαξαν στους καθηγητές:

Πράξις 9. *Εν Λεβαδεία σήμερον και εν τω γραφείω του Γυμνασίου συνελθων ο Σύλλογος, απούσης δεδικαιολογημένως της καθηγητρίας των γαλλικών δίδος Λυγδοπούλου σήμερον την 7ην Ιουνίου 1941, ημέρα Σάββατον και ώραν 5.30 μ.μ. διεσκέφθη επί των ακολούθων θεμάτων: 1) Ο κ. Γυμνασιάρχης εξ ονόματος πάντων απηύθυνε χαιρετισμόν προς τους εκ του μετώπου και της στρατιωτικής υπηρεσίας επανελθόντας καθηγητάς κ.κ. Δ. Παπαϊωάννου, Ν. Σόλιαν, Ηλ. Περδίκην, Ν. Αναστασίου, Δ. Παπιώτην, Ευστ. Δημακοπούλον και Ιωαν. Γεωργιόπουλον, τονίσας ότι ο εκπαιδευτικός κόσμος είναι ιδιαιτέρως υπερήφανος δια την λαμπράν δράσιν εν πολέμω των εκπαιδευτικών λειτουργών, οίτινες εν προκειμένω εδικαίωσαν την πανθομολογουμένην γνώμην ότι οι διδάσκαλοι σώματι και ψυχή είναι αφιερωμένοι εις τα υψηλότερα ιδανικά της φυλής.*

Το διδακτήριο του Γυμνασίου όπως είναι σήμερα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Η κατοχή της πατρίδας μας από τα ξένα στρατεύματα είχε σαν αποτέλεσμα να ταράξει την ομαλή λειτουργία του σχολείου. Εν τούτοις καταβάλλεται προσπάθεια από τους καθηγητές για να μην σταματήσει η λειτουργία του.

Στη συνέχεια του προηγουμένου πρακτικού αριθμ. 9 της 7ης Ιουνίου 1941 διαβάζουμε:

...Β) Λαμβανομένων υπ' όψιν των ιδαιτέρων συνθηκών της ενάρξεως της λειτουργίας των σχολείων μετά πολύμηνον διακοπήν, ο κ. Γυμνασιάρχης συνέστησε την μετά πάσης υπομονής προσοικείωσιν των μαθητών, οι οποίοι είναι ενδεχόμενον εκ παντοίων επιδράσεων να έχουν αποστή της ημέρου και πειθαρχικής μαθητικής ζωής.

Γ) Κανονισθεισών των ωρών των μαθημάτων κατά την κρίσιν του Συλλόγου και γενομένης της κατανομής ανατίθεται εις τον κ. Σηφάκην η σύντομος σύνταξις του προγράμματος, ίνα άνευ απωλειας χρόνου, ευθύς αμέσως από της ενάρξεως της 10 Ιουνίου τεθή εις έργον η σχολική εργασία κανονικώς.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης: Καλότυχος, ο Υπ/ντής: Κυριαζής, ο καθηγταί.

Μετ' εμποδίων. Μέχρι το τέλος του 1944 το Γυμνάσιο δεν λειτούργησε κανονικά. Άλλοτε το διδακτήριο, άλλοτε οι καθηγητές και άλλοτε οι μαθητές γίνονταν απία ώστε να διαταράσσεται η ομαλή του λειτουργία. Αλλά και το γύρω κλίμα ήταν τέτοιο που δεν επέτρεπε την ομαλή διεξαγωγή των μαθημάτων. Οι σκληρές αυτές εικόνες είναι αποτυπωμένες στα πρακτικά του συλλόγου των καθηγητών.

Πράξις 12. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου, συνελθών ο Σύλλογος, απόντος μόνον του εν αδεία διατελούντος κ. Ιωαν. Γεωργιοπούλου, σήμερον την 12η Ιουλίου 1941, ημέραν Σάββατον και ώρα 6.00 μ.μ. επελήφθη των ακολούθων θεμάτων:*

Α. Ο κ. Γυμνασιάρχης ανακοινοί εις τον Σύλλογον ότι ενώ μέχρι τούδε απεφεύχθη ο κίνδυνος της καταλήψεως του διδακτηρίου του Γυμνασίου υπό του Ιταλικού στρατού της κατοχής και ούτω από της 10 Ιουνίου, ημέρας της επαναλήψεως των μαθημάτων, απροσκόπτως ελειτούργησε το Γυμνάσιον και εφιλοξενήθησαν

Η βόρεια πλευρά του Γυμνασίου

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

εν αυτώ και δύο δημοτικά σχολεία (σ.σ. το 1ο και 2ο Δημοτικό Σχολείο), ων τα οικήματα κατελήφθησαν, δυστυχώς το ωραίον κτίριον κατά τα φαινόμενα και τας υπαρχούσας ειδοποιήσεις, μετά τας διακοπάς θα καταληφθή. Δεν θα λείψουν βεβαίως αι ενέργειαι προς αποφυγήν του κακού, αλλ' αι ελπίδες είναι μικραί.

Β) Συνεζητήθη η από της επαναλήψεως των μαθημάτων επιδειχθείσα επίδοσις των μαθητών εις τα μαθήματα και η εν γένει διαγωγή αυτών και εν συνόλω και κατά τάξεις. Διεπιστώθη δε και ωμολογήθη παρά πάντων ο ζήλος και η προθυμία των μαθητών και η εύρυθμος λειτουργία του Γυμνασίου, παρά την προηγηθείσαν πολύμηνον διακοπήν, παρά τας δυσχερείς βιοτικάς συνθήκας, παρά την εισροήν νέων μαθητών εκ διαφόρων δοκιμασθεισών πόλεων, παρά το άκαιρον των μαθημάτων εν μηνί Ιουλίω. Χαρακτηριστικόν είναι ότι δεν ευρέθη το Γυμνάσιον εις την ανάγκην τιμωριών δι' αταξίας αξιοποίνους. Και των ολίγων υστερούντων η υστέρησις περισσότερον οφείλεται εις έλλειψιν βάσεων παρά εις απροθυμίαν.

Γ) Παρεκλήθησαν οι κ.κ. καθηγηταί να καταθέσωσι υπομνήμα της επιδόσεως εις τα μαθήματα και προς διαφωτισμόν των γονέων και κηδεμόνων και δι' οποιανδήποτε άλλην σχολικήν χρήσιν.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης, ο Υπ/ντής, οι καθηγηταί.

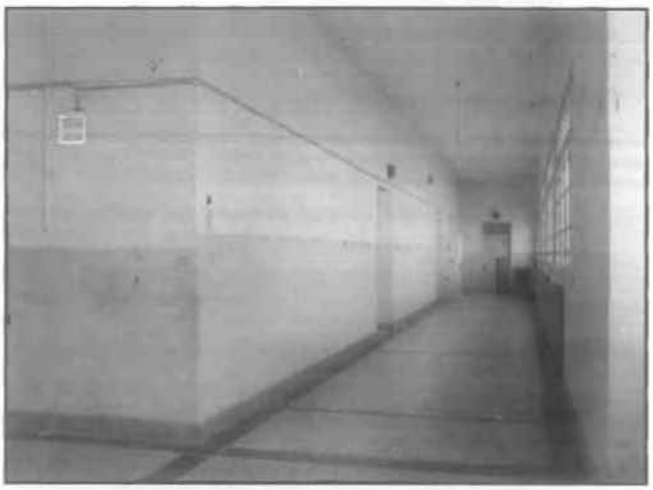
Καταστροφές. Λίγες μέρες αργότερα και συγκεκριμένα στις 21 Ιουλίου 1941 με εντολή του Υπουργείου Παιδείας γίνεται αποτίμηση των καταστροφών που υπέστη το διδακτήριο εξ αιτίας των πολεμικών επιχειρήσεων. Όπως φαίνεται από τα πρακτικά του Συλλόγου των διδασκόντων αλλά και από τη θέση που βρισκόταν το διδακτήριο, χρησιμοποιήθηκε από το στρατό κατοχής για διάφορες χρήσεις. Είναι ακόμη εμφανή τα σημάδια στους διαδρόμους και στους τοίχους από τις "συμπληρωματικές" εργασίες που έγιναν, προκειμένου να μετατραπεί το κτίριο για το σκοπό που ήθελαν οι εισβολείς ή αργότερα μετά την απελευθέρωση, οι ελληνικές υπηρεσίες. Θυμάμαι την εντύπωση που μου είχε κάνει όταν μικρός μαθητής τότε στα 1955 διέκρινα ακόμη στον τοίχο πάνω από το ημικυκλικό γραφείο του δ/ντή το μεγάλο σταυρό που είχαν ζωγραφίσει για να δείχνει ότι το κτίριο ήταν νοσοκομείο. Θυμάμαι ακόμη ότι στην ταράτσα υπήρχαν, αρκετά χρόνια μετά την απελευθέρωση, σακκιά γεμάτα με άμμο, δείγμα ότι επάνω εκεί είχαν στήσει οι Ιταλοί πολυβολείο και ότι μέσα στο διδακτήριο στεγαζόταν η διοίκησή τους.

Εξάλλου τα σημάδια στο μωσαϊκό των διαδρόμων δείχνουν ότι στα σημεία εκείνα και στους τοίχους στερέωσαν το σιδερένιο κιγκλίδωμα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

για να ασφαλισουν τα γραφεία που λειτουργούσαν στις αίθουσες διδασκαλίας ή τους κοπώνες των Ιταλών καραμπινιέρων.

Πράξις 14η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού αποτελούμενος εκ των παρευρισκομένων εν Λεβαδεία κατά τας θερινάς διακοπάς μελών του κ.κ. Κων/νου Καλότυχου, γυμνασιάρχου, Γ. Γκιζελή, Ευστ. Δημακοπούλου, Ι. Γεωργιοπούλου, Μαρίας Κωνσταντίνου, Νικολάου Αναστασίου και Νικολ. Σπφάκη, καθηγητών σήμερα την 21 Ιουλίου 1941, ημέραν Δευτέραν και ώραν 6 μ.μ. επελήφθη των ακολούθων θεμάτων:*

Ο διάδρομος του ισογείου

Α) Έλαβε γνώσιν της υπ' αριθμ. 43106 ε.ε. εγκυκλίου του Υπουργείου Εθν. Παιδείας, δι' ης εγκρίνεται η απομάκρυνσις εκ της θέσεως των των λειτουργών, εφ' όσον ουδεμία ανάγκη κωλύει.

Β) Ο κ. Γυμνασιάρχης, συμφώνως τη υπ' αριθμ. 45520 ε.ε. διαταγή του Υπουργείου Εθν. Παιδείας, δι' ης παραγγέλλεται να συνταχθή πρακτικόν περί των καταστροφών ή απωλειών του εποπτικού υλικού του Γυμνασίου κατά τη διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων, αναφέρει, ότι εις την υπ' αριθμ. 4/25-6-1941 πράξιν της Σχολ. Εφορείας, έχουν λεπτομερώς καταγραφή αι ζημίαι ή απώλειαι του Γυμνασίου κατά τον χρόνον των πολεμικών επιχειρήσεων και μετέπειτα. Ως εκ της θέσεώς του το διδακτήριον, ευρισκόμενον εις κυριωτάτην διαβατικήν οδόν και έχον πολλάς ευκολίας, εχρησιμοποιήθη ποικιλοτρόπως από του παρελθόντος Νοεμβρίου, ως κέντρον επιτάξεως ζώων, ως διαβατικός σταθμός διερχομένων στρατιωτικών τμημάτων, ως στρατών εμπέδου ελληνικού στρατιωτικού τμήματος, ως στρατών γερμανικού στρατιωτικού τμήματος, ως γερμανικόν στρατιωτικόν νοσοκομείον μέχρι της 17ης Μαΐου, ως διαβατικός σταθμός διερχομένων στρατιωτικών γερμανικών τμημάτων μέχρι της 21ης Μαΐου και ήδη από της 17ης Ιουλίου ως στρατών Ιταλών Καραμπινιέρων. Εκ των ζημιών τούτων αι αναφερόμενοι εις εποπτικά και άλλα όργανα είναι αι ακόλουθοι: 1 τράπεζα-έδρα, 4 καρέκλαι, 2 μελανοπίνακες και 20 πινακίδες, απολεσθέντα κατά τον

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

χρόνον της χρησιμοποιήσεως του διδακτηρίου ως γερμανικού στρατ. νοσοκομείου, 6 αραιόμετρα, 1 κολυμβητής του Καρτεσίου και 1 μετροταινία εκ παραβιάσεως του εργαστηρίου του Γυμνασίου κατά την διανυκτέρευσιν εις το Γυμνάσιον διερχομένου στρατιωτικού γερμανικού τμήματος.

Εκδρομή

Τιμωρία για τη σημαία. *Γ) Τιμωρεί με οκταήμερον αποβολήν τον μαθητή της Δ' τάξεως παλαιού τύπου Γεώργιον Καρνιλάκην ή Κουρνελάκην, διότι την επομένην της λήξεως των μαθημάτων, την 16ην Ιουλίου, εισελθών εις το Γυμνάσιον κατά την ώραν του καθαρισμού, εσχεδίασεν επί του πίνακος διαφόρους σημαίας[1], ίσως προς επίδειξην ικανότητος, χωρίς να σκεφθή, εξ επιπολαιότητος, ότι ηδύνατο να παρεξηγηθεί η παρουσία ταύτης ή εκείνης της σημαίας. Το σχεδίασμα τούτο, του οποίου την ύπαρξιν ουδείς ηδύνατο να υποπτεύση, ευρέθη εκεί, όταν το απόγευμα επισκέφθησαν το Γυμνάσιον Ιταλοί αξιωματικοί προς επίταξίν του. Είναι αληθές ότι παρομοία επιπολαιότης εις άλλην περίστασιν μόνον με παρατήρησιν ή επίπληξιν θα ετιμωρείτο, αλλά η επιβαλλομένη τιμωρία είναι παραδειγματική, ίνα και τους άλλους συνετίση και διδάξη ότι δεν είναι επιτεταμένον εξ επιπολαιότητος να εκτίθεται το Γυμνάσιον, του οποίου αι διαταγαί ήσαν ρηταί και επανειλημμέναι περί της οφειλομένης αξιοπρεπείας απέναντι του στρα-*

Ο μαθητής Κουρνελάκης σε προσωπογραφία που φιλοτέχνησε ο κ. Ι. Δημητριάδης

1. Οπως ο ίδιος ο κ. Κουρνελάκης μας δήλωσε είχε ζωγραφίσει την ελληνική, την αγγλική και τη ρώσικη σημαία.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

του της κατοχής και της προσοχής προς αποφυγήν πάσης παρεξηγήσεως.

Εφ ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης

Οι καθηγηταί

Άσεγοι. Μετά τις διακοπές του καλοκαιριού του 1941 και με την έναρξη του νέου σχολικού έτους 1941-42 μαθητές και καθηγητές έμειναν δίχως διδακτήριο.

Πράξις 15η: *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 1 Σεπτεμβρίου 1941, ημέραν Δευτέραν, ημέραν της επαναλήψεως των μαθημάτων, εμφανισθέν άπαν το προσωπικόν του Γυμνασίου αποτελούμενον εκ των οργανικώς ανηκόντων εις αυτό κ.κ. Κ. Καλοτύχου, γυμνασιάρχου, Κωνστ. Κυριαζή, υποδιευθυντού, Γ. Γκιζελή, Ευστ. Δημακοπούλου, Ελευθερίας Λυγδοπούλου, Ισμήνης Ξύδη, Ηλία Περδίκη, Μαρίας Κωνσταντίνου, Ιωάν. Γεωργιοπουλου, Δημ. Παπαϊωάννου, Νικολ. Σούλια, Νικολάου Αναστασίου και Νικολ. Σηφάκη, καθηγητών, και του εξ αποσπάσεως εκ του Γυμνασίου Θηλέων Καβάλλας καθηγητού κ. Δημ. Πασιώτου, ανέλαβεν υπηρεσίαν. Μετά τούτο διασκεφθείς ο Σύλλογος περί του τρόπου της λειτουργίας του Γυμνασίου ένεκα ελλείψεως του διδακτηρίου, κατεχομένου υπό της Β' Ιταλικής Χωροφυλακής, απεφάσισε, μέχρι της ελπιζομένης αποδόσεως του διδακτηρίου, να περιορισθή η διδασκαλία εις τα Ελληνικά, Μαθηματικά και Φυσικά, ως τόπος δε συγκεντρώσεως να χρησιμοποιηθούν αι Εκκλησίαι των Εισοδίων της Θεοτόκου και Αγ. Γεωργίου, όπου να διδάσκονται ανά δύο τάξεις εις δύο σειράς μέχρι της 13 και 20' από της 8 πρ. ώρας.*

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Ο Υποδιευθυντής Οι καθηγηταί

Μετά από είκοσι μέρες:

Πράξις 16η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού... σήμερα την 19 Σεπτεμβρίου 1941 ημέραν Παρασκευήν και ώραν 5 και 30 μ.μ. επελήφθη των ακολούθων θεμάτων:*

Α/ α) Ελαβε γνώσιν του ωρολογίου προγράμματος του Γυμνασίου του δημοσιευομένου εις το υπ' αριθμ. 300/6-9-41 φυλλον της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και ανέθεσεν εις τον καθηγητήν κ. Λέντζον να συντάξη επί τη βάσει τούτου το πρόγραμμα του Γυμνασίου, περιοριζομένων των ωρών διδασκαλίας εις τρεις καθ' ημέραν εφόσον εξακολουθούν τα μαθήματα να γίνονται εις τας εκκλησίας ένεκα της καταλήψε-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ως του διδακτηρίου.

β) Ομοίως της υπ' αριθμ. 2491 εγκ. του κ. Γ. Επιθεωρητού γνωστοποιούντος την υπ' αριθμ. 59470 διαταγήν του Υπ. Θρησκ. και Εθν. Παιδείας, δι' ης απαγορεύονται εκδηλώσεις εν σχέσει με τον διεξαγόμενον πόλεμον και παραγγέλλεται η αξιοπρεπής και άμεμπτος στάσις προσωπικού και μαθητών των σχολείων προς τα στρατεύματα της κατοχής.

Ο Μητροπολιτικός Ναός της Λιβαδειάς όπως ήταν στην Κατοχή

Β/ Συνοψίζει ως ακολούθως τας παρατηρήσεις του επί της λειτουργίας του Γυμνασίου εις τας εκκλησίας, ίνα αυται λαμβάνονται υπ' όψιν υπό των καθηγητών. Δέον α) οι καθηγηταί να προσέρχωνται ενωρίτερον, β) να παρακολουθούν την είσοδον και έξοδον των μαθητών, γ) κατά την ώραν του μαθήματος να λαμβάνουν υπ' όψιν των ότι γίνεται πλησίον των και άλλο μάθημα, δ) να κρατούνται εις το τέλος μαθηταί προς διευθέτησιν των καθισμάτων προ της αναχωρήσεως.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Ο Υποδ/ντής Οικαθηγητές

Ο Ναός του Αγίου Γεωργίου όπως είναι σήμερα

Σκληρές πράγματι οι μέρες για την παιδεία εκείνης της εποχής. Και έχουν περάσει λίγα χρόνια από τότε! Οι δυσκολίες όμως συνεχίστηκαν. Οι καθηγητές και οι μαθητές αγωνίζονται το δικό τους αγώνα μέσα σ' ένα χώρο που τον "έσκιαζε η φοβέρα και τον πλάκωνε η σκλαβιά".

Κατάληψη. Η κατάληψη του διδακτιρίου από τα Ιταλικά στρατεύματα κατοχής συνεχίζεται. Συνεχίζεται και η ταλαιπωρία μαθητών και καθηγητών. Αρχίζουν όμως να φαίνονται και οι σοβαρές συνέπειες που είχε ο πόλεμος στη συμπεριφορά των μαθητών, στο βιοτικό επίπεδο των καθηγητών και γενικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι το σχολείο,

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ο μικρός αυτός καθρέπτης της κοινωνίας, ανέπνεε πλέον και ζούσε στο ρυθμό της κατοχής.

Πράξις 17η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού σήμερον την 18ην Οκτωβρίου 1941 ημέραν Σάββατον και ώρα 5 μ.μ. διεσκέφθη επί των ακολούθων θεμάτων, απόντων του κ. Αγ. Λέντζου ένεκα ασθενείας και των κ.κ. Ευστ. Δημακόπουλου και Γ. Γκιζελή δι' ευλόγους αιτίας.*

Α. Έλαβε γνώσιν του νέου διατάγματος περί εκπαιδευτικών τελών των σχολ. μέσης εκπαιδεύσεως της 29-9-1941, ίνα κατατοπισθή και συμμορφωθή προς τα παραγγελόμενα. Ομοίως έλαβε γνώσιν της υπ' αριθμ. 72.000 ε.ε. διαταγής περί εορτασμού της παραμονής της επετείου της απελευθερώσεως της Θεσ/νίκης.

Β'. Συνεζήτησε διάφορα ζητήματα αφορώντα εις την καλήν λειτουργίαν του γυμνασίου, εις το των εφημερευόντων καθηγητών και της υποχρεώσεως αυτών να καταβάλλωσι πάσαν προσπάθειαν προς καλήν εφαρμογήν του θεσμού τούτου, το της καταχωρήσεως της διδασκομένης ύλης καθ' εβδομάδα, ίνα υπάρχει πάντοτε ο καθρέπτης της γενομένης εργασίας, το της επικουρίας του κ. Υποδ/ντού εις την εποπτείαν του γυμνασίου, διεσπασμένου ηδη εις 3 αιθούσας κεχωρισμένας και εις την Μητρόπολιν, το της κόμης των μαθητών και μαθητριών, των μεν τελευταίων κατά τον σεμνότερον τρόπον διευθετουμένης, των δε πρώτων κοπτομένης δια της μηχανής.

Εκδρομή στον Όσιο Λουκά

Γ'...

Δ'. Ανακοινούνται υπό του κ. γυμνασιάρχου τα ονόματα, αι ποιναί και αι αιτίαι τούτων μαθητών τιμωρηθέντων υπ' αυτού από της επαναλήψεως των μαθημάτων. Διαπιστούται δε ότι πολλοί λόγοι συντελούν εις την ζωηρότητα των μαθητών: η εξωσχολική επίδρασις, ήτις ήτο μοιραία μετά την μακράν διακοπήν των μαθημάτων, αι δειναί βιοτικοί συνθήκαι, η συρροή εις το γυμνάσιον πολλών, αναλόγως, ξένων μαθητών και τέλος και εις μεγαλύτερον βαθμόν η διάσπασις του γυμνασίου ένεκα της καταλήψεως του διδακτηρίου εξ ης η εποπτεία και επιτήρησις των μαθητών γίνονται πλημμελώς.

Ε'...

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Εφ'ω συνετάχθη η παρούσα πράξις και υπογράφεται ως έπεται.
Ο Γυμνασιάρχης, ο Υποδ/ντής, Οι καθηγηταί.

Απαλλαγή λόγω... Τον ίδιο μήνα η Επιτροπή για την απαλλαγή των μαθητών από το μάθημα της γυμναστικής αποφαίνεται: Απαλλάσσει τους μαθητές από τη γυμναστική για τους εξής λόγους: λόγω σκωληκοειδίτιδος, χρονίας σκωλικοειδίτιδος, καταβολής θρέψεως, κατάγματος, ρευματισμών, υγράς πλευρίτιδος, χρονίας ελονοσίας (!), τραχειοβρογχικής αδενίτιδος, χρονίων ρευματισμών, αδυναμίας, μετατραυματικού υδράρθρου, αδενίτιδος.

Γυμνασιακό Παράρτημα στην Αράχοβα. Μετά από λίγες μέρες ανακοινώνεται στο Σύλλογο των διδασκόντων η ίδρυση Γυμνασιακού παραρτήματος στην Αράχωβα. Λειτουργούσε όμως εκεί από το 1897 Ελληνικό Σχολείο, το οποίο με τη μεταρρύθμιση του 1929 καταργήθηκε.

1η Μαρτίου 1897: δεν εγκρίνεται η μίσθωση κτιρίου για το ελληνικό σχολείο της Αράχωβας

Πράξις 19η. *Εν Λεβαδείᾳ και εν τῳ γραφείῳ του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού απόντος του ασθενούντος καθηγητού Αγησιλάου Λέντζου, σήμερον την 16ην Νοεμβρίου 1941, ημέραν Κυριακήν και ώρα 10.30 πμ. επελήφθη των ακολούθων θεμάτων:*

Α. Ο κ. γυμνασιάρχης ανακοινοί 1) απόσπασμα της υπ' αριθμ. 68/13-9-41 πράξ. του Γεν. Επιθ. της Α' εκπαιδ. περιφερείας περί ιδρύσεως εν Αραχώβη παραρτήματος του Γυμνασίου Λεβαδείας κοινοποιη-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

θέν δια του υπ' αριθμ. 3024/20-10-41 εγγράφου του κ. επιθεωρητού. 2) Κοινοποίησιν διαταγής υπ' αριθμ. 3242/11-11-1941 προς το εν Αραχώβη παράρτημα του Γυμνασίου Λεβαδείας ότι πάντες οι εις αυτό φοιτώντες εκτός των προερχομένων εκ του γυμνασίου Λεβαδείας δέον να μετεγγραφώσιν εις το Γυμνάσιον Λεβαδείας υπό του οποίου και θα εκδοθώσι τα αποτελέσματα, μετά την υποβολήν κατασταάσεων εις αυτό, ομοιοτύπων προς τους γεν. ελέγχους.

Β....

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης, ο Υποδ/ντής, οι καθηγηταί.

Περιπλανώμενα γραφεία. Γεννιέται όμως η απορία: εφ' όσον το διδακτήριο του Γυμνασίου είναι κατειλημμένο που πραγματοποιούνται οι συνεδριάσεις του συλλόγου των διδασκόντων; Την απορία αυτή μας λύνουν δυο πρακτικά του Συλλόγου:

"**Πράξις 21η.** *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Δημαρχειακού καταστήματος συνελθών ο Σύλλογος του Γυμνασίου Λεβαδείας σήμερον την 17ην Δεκεμβρίου 1941 ημέραν Τετάρτην και ώραν 2.00 μ.μ. κ.λ.π.*"

"**Πράξις 1η.** *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου- χρησιμοποιείται ως τοιούτον το γραφείον του Α' Δημοτικού σχολείου Λεβαδείας-σήμερα την 10η Ιανουαρίου 1942 ημέραν Σάββατον, ημέραν επαναλήψεως της λειτουργίας του γυμνασίου, προσήλθον και ανέλαβον υπηρεσίαν εκτός των κ.κ. Ελευθερίας Λυγδοπούλου, Ηλία Περδίκη και Νικολάου Σούλια οι λοιποί λειτουργοί σημειούμενοι κατωτέρω και προσυπογράφοντες κ.λ.π.*"

Γίνεται λοιπόν φανερό ότι εκτός από την έλλειψη των αιθουσών διδασκαλίας, την οποίαν έλλειψη συμπλήρωναν τα κλίτη των ναών της πόλης μας, ο Συλλογος των καθηγητων δεν είχε που "την κεφαλήν κλίναι". Άλλοτε μέσα στους ναούς, άλλοτε στο "Δημαρχειακό κατάστημα", άλλοτε στο Γραφείο του Α' Δημοτικού σχολείου (εκεί που στεγάζεται σήμερα το 2ο Δημοτικό σχολείο),

Εκδρομή στον Αγιο Μελέτιο

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

έπαιρνε τις αποφάσεις του. Και οι αποφάσεις αυτές για γεγονότα της εποχής εκείνης είναι για μας σήμερα πολυτιμες, εφ' όσον σηματοδοτουν την ιστορία της πόλης μας.

Και τύφος. **Πράξις 7η.** *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου, συνελθών ο Σύλλογος αυτού εκ των παρόντων καθηγητών, σήμερον την 4ην Μαΐου 1942 ημέραν Δευτέραν και ώραν 5.00 μ.μ. έλαβε γνώσιν του αριθμ. 774 ε.ε. εγγράφου του κ. Γεν. επιθεωρητού καθ' ο εξουσιοδοτούνται οι διευθυνταί συμβουλευόμενοι και τους Συλλόγους να ρυθμίζουν και αποφασίσουν την έναρξι της λειτουργίας των σχολείων. Μετά λύπης ο Σύλλογος, ένεκα της εξαπλώσεως του εξανθηματικού τύφου*[1]*, γνωματεύει ότι επί του παρόντος δεν είναι δυνατή η λειτουργία. Και αν απεφασίζετο τοιούτον τι θα αντέκειτο εις τα γενικά μέτρα τα λαμβανόμενα υπό των υγειονομικών και άλλων αρχών προς περιστολήν και καταπολέμησιν της επιδημίας.*

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης: Καλοτύχος. Οι καθηγηταί: Κουντουρης, Δημακόπουλος, Λυγδοπούλου, Ξυδη, Κωνσταντίνου, Παπαϊωάννου, Σηφάκης, Πασιώτης.

Το σχολείο παρέμεινε κλειστό μέχρι 1 Σεπτεμβρίου 1942.

Πράξις 10. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 1ην Σεπτεμβρίου 1942, ημέραν της επαναλήψεως της λειτουργίας του γυμνασίου μετά την εκ της επιδημίας του εξανθηματικού τύφου και των θερινών διακοπών παύσιν, εγένετο η τυπική εμφάνισις του προσωπικού του Γυμνασίου παρόντων των κατωτέρω υπογεγραμμένων καθηγητών.*

Ο Γυμνασιάρχης, ο Υπ/ντής, οι καθηγηταί.

Οι καθηγητές πεινούν. **Βρισκόμαστε στο δεύτερο χρόνο της Ιταλογερμανικής κατοχής και η κατάσταση για τους μαθητές και το προσωπικό του σχολείου έχει αρχίσει να επιδεινώνεται. Δεν ευνοείται η ομαλή λειτουργία του σχολείου και έχουν αρχίσει δυσκολίες ακόμη και για την ανεύρεση και αγορά γραφικής υλης. Το σχολείο προσπαθεί να απαλύνει τις δυσκολίες και παίρνει κάποια μέτρα για την εμφάνιση και συμπεριφορά των μαθητών, ακόμη και για την επίδοσή τους.**

Πράξις 11. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμε-*

1. Η επιδημία του εξανθηματικου τύφου είχε ενσκήψει τότε σ' όλη την περιοχή της Λιβαδειάς

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ρον την 7ην Σεπεμβρίου 1942 ημέραν Δευτέραν και ώραν 5.00 μ.μ. συνελθών ο Συλλογος ... απόντων των μήπω εμφανισθέντων κ.κ. Παπαϊωάννου Δημητρίου και Περδίκη Ηλία, των υποβαλόντων αίτησιν αναρρωτικής αδείας κ.κ. Κοτρωνάρου Αλεξάνδρου και Παπασπύρου Αναστασίου επελήφθη των κατωτέρω θεμάτων:

1) Περί εκπαιδευτικών τελών...

2) Αποβλέπων εις την όσον ένεστι κανονικοτέραν λειτουργίαν του σχολείου υπό τας παρούσας εξαιρετικάς συνθήκας αποφασίζει

α) όπως ο έλεγχος της προόδου και των απουσιών των μαθητών γίνωνται συχνότερον και ουσιαστικώτερον λόγω της περιορισμένης διάρκειας του σχολικού έτους

β) όπως αι γραπταί εργασίαι των μαθητών περιορίζονται εις το ελάχιστον και απολύτως απαραίτητον λόγω της υπερτιμήσεως των γραφικών ειδών και προς αποφυγήν υπερβολικής κοπώσεως των μαθητών

Μαθητές με πηλήκια

γ) όπως οι μαθηταί φέρωσι πηλήκιον αι δε μαθήτριαι ποδιάν κατά το δυνατόν

δ) όπως οι μαθηταί κείρωσι την κόμην ιδιαιτέρως δια λόγους υγείας, εξαιρουμένων των της τελευταίας τάξεως ως απολυομένων μετά εικοσαήμερον και

ε) όπως απαγορευθεί εις αυτούς η φοίτησις εις τον κινηματογράφον, τα καφενεία και παρόμοια κέντρα και η χρήσις ποδηλάτου και εν γένει τεθώσιν εν ισχυϊ αι αφορώσαι εις την καλήν εμφάνισιν και συμπεριφοράν των μαθητών διατάξεις και παλαιότεροι αποφάσεις του σχολείου."

Στη συνέχεια ο Σύλλογος των διδασκόντων παίρνει απόφαση για ένα γεγονός που σήμερα θα προκαλούσε σε όλους μας σοκ. Θεωρείται απόφαση-όπως θα δούμε και αργότερα- ιστορικής σημασίας, εφ' όσον δείχνει το επίπεδο διαβίωσης των καθηγητών εκείνη τη δύσκολη περίοδο:

και " 3) διαπιστών την εξαιρετικώς δυσχεράν οικονομικήν θέσιν των καθηγητών και την απόλυτον ανάγκην όπως ανταποκριθώσιν εις την υψηλήν αυτών αποστολήν συνεζήτησαν επισταμένως την δια τι-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

νος τρόπου μη θίγοντος την ακεραιότητα αυτών ποιάν τινα ενίσχυσιν αυτών και αποφασίζει όπως μετά πάσης φρονήσεως και λεπτότητος ζητήση την κατά βουλησιν και εν ανάγκη επί πληρωμή συνδρομήν εις είδος των δυναμένων ως παραγωγών να παράσχωσι τοιαύτην εκ των γονέων των μαθητών.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται. Ο Γυμνασιάρχης, ο Υποδ/ντής, οι Καθηγηταί. Για την ιστορία γράφουμε τα ονόματα των καθηγητών: Καλότυχος, Κυριαζής, Κουντούρης, Δημακόπουλος Ευστ., Λυγδοπούλου Ελ., Ξύδη Ισμ., Κωνσταντίνου Μαρ., Γιωργιόπουλος Ι., Σουλιας Νικ., Πασιώτης Δ., Αναστασίου Νικ., Σπφάκης Νικ.

Απαλλαγές. Φαίνεται όμως ότι δεν εφταναν οι δυσκολίες του σχολείου για τους καθηγητες είχαμε εκείνη τη χρονιά, το 1942, και τις αποσπάσεις σε άλλες υπηρεσίες. Ετσι στο πρακτικό 13 της 15ης Οκτωβρίου 1942 διαβάζουμε μεταξύ των άλλων *"συνελθών ο Σύλλογος αυτού απόντων των κ.κ.Κυριαζή Κων/νου και Περδίκη Ηλία ως αποσπασμένων εις την συγκέντρωσιν οψιμων προϊόντων , Κουντούρη Σπυρίδωνος και Μπελούμπαση Γεωργίου ως εκτελούντων ετέραν υπηρεσίαν..."*

Λίγο πριν από τις προαγωγικές εξετάσεις επανέρχεται από το Γυμνασιάρχη Καλότυχο το θέμα της επιείκειας "λόγω των εξαιρετικών περιστάσεων".

Πράξις 14. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 3ην Δεκεμβρίου 1942 ημέραν Πέμπτην και ώραν 11.30' συνελθών ο Σύλλογος αυτού απόντος μόνον του κ. Σπυρ. Κουντούρη λόγω ασθενείας προέβει εις συζήτησιν και λήψιν αποφάσεων επί του τρόπου της διεξαγωγής των επικειμένων γραπτών προαγωγικών εξετάσεων: Ακούσας του κ. Γυμνασιάρχου αναπτύξαντος τους λόγους, δι' ους δέον όπως καταβληθή μεγάλη προσοχή εις τον προφορικόν έλεγχον των μαθητών κατά τον υπολειπόμενον μέχρι των εξετάσεων χρόνον και επιδειχθή πάσα δυνατή επιείκεια λόγω των εξαιρετικών περιστάσεων, αίτινες ως εικός αφ' ενός μεν έσχον επίδρασιν επί της επιδόσεως των μαθητών, αφ' ετέρου δ' επιβάλλοντος πάσαν υπέρ αυτών περίσκεψιν και ομοφώνως αποδεχθείς πάντα ταύτα καθώρισε περαιτέρω κατά τους σχετικούς νόμους και διατάγματα τας λεπτομερείας της διεξαγωγής των εξετάσεων.*

Εφ ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται Ο Γυμνασιάρχης Ο υποδ/ντής Οι καθηγηταί.

Την προτελευταία μέρα του Φεβρουαρίου του 1943, με την έναρξη του νέου σχολικού έτους συνεδριάζει η επιτροπή για την απαλλαγή απο τη γυμναστική εκείνων των μαθητών που είχαν σοβαρούς λόγους για να απαλλαγούν. Αξίζει να δούμε τους λόγους για τους οποίους αρκετοί μαθητές απαλ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

λάχτηκαν:

Πράξις 7η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 27ην Φεβρουαρίου ημέραν Σάββατον και ώραν 4 μμ του 1943 έτους συνελθούσα η επιτροπή επί της απαλλαγής εκ του μαθήματος της γυμναστικής των εχόντων προ τούτο λόγους μαθητών , αποτελουμένη εκ του γυμνασιάρχου Κωνστ. Καλότυχου, του σχολιάτρου Νικολάου Πολυζώη και των γυμναστών Ισμήνης Ξύδη και Ηλία Περδίκη.*

Α . Απαλλάσσει του μαθήματος της γυμναστικής τους ακολούθους μαθητάς έχοντας προφανή αναπηρία...

Β. Ομοίως απαλλάσει τον ιερέα μαθητή Τσώνον Λουκάν

Γ. Λαβούσα υπ' όψιν τας αιτήσεις και την εξέτασιν των υπό του σχολιάτρου απαλλάσει και τους ακολούθους επί χρόνον και δια νόσον ιδιαιτέρως δι' έκαστον αναφερόμενα.

Στη συνέχεια αναφέρονται τα ονόματα των μαθητών και η ασθένειά τους. Διαβάζουμε:

".....συνεπεία προσφάτου εγχειρίσεως, πάσχων εκ χρονίας ελονοσίας , εξ υποσιτισμού , εξ αδενίτιδος, εκ ρευματισμών των άρθρων , εξ υδρονεφρώσεως, εξ ελονοσίας μετά μεγαλοσπληνίας".

Συλλήψεις μαθητών.

Το 1943 ήταν οδυνηρό για την πόλη της Λιβαδειάς. Αλλά και ποιό από τα τέσσερα χρόνια της Φασιστικής κατοχής δεν ήταν οδυνηρό; Το '43 όμως όπως και το '44 που θα δούμε παρακάτω επρόκειτο να μαυροφορέσουν την πόλη μας. Τα περιστατικά που διαδραματίστηκαν σημάδεψαν και τη λειτουργία του Γυμνασίου. Ετσι λοιπόν στο τέλος Απριλίου και στις αρχές Μαΐου του 1943 η λειβαδίτικη αντίσταση ταπεινώνει το γερμανό ο οποίος προβαίνει σε αντίποινα. Συλλαμβάνει μαθητές του Γυμνασίου.

Πράξις 9. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού σήμερον την 17 Μαΐου 1943, ημέραν Δευτέραν και ώραν 5.30 μ.μ. απόντος του καθηγητού Ευσταθίου Δημακοπούλου, ένεκα ασθενείας, επελήφθη των εξής ζητημάτων. Α. Εγένετο μακρύς λόγος περί της προόδου των μαθητών και ωμολογήθη ότι εις τας δύο ανωτέρας τάξεις παρατηρείται απροθυμία. Αιτία τούτου είναι η ταραχή η οποία επήλθεν εις τους μαθητάς εκ των συλλήψεων μαθητών υπό των Αρχών κατοχής.* Τούτο άλλους μεν μαθητάς απεμάκρυνεν εκ των τάξεων, άλλους κρατεί μετεώρους και τέλος εις τους υπολοίπους έχει εμβάλει ταραχήν και διάσπασιν της απαιτουμένης προσπλώσεως. Και εις τας άλλας τάξεις, αλλ' εις μικρότερον βαθμόν, έχει επιδράσει η εκ του πολέμου ανωμαλία. Ανωμαλία ένεκα ανεπαρκείας του χώρου στεγάσεως, ένεκα της κινήσεως του προσωπικού, ένεκα*

* Στο τελευταίο μέρος της έρευνας θα αναφερθούμε λεπτομερώς στις συλλήψεις αυτές, όπως μας τις κατέθεσαν αυτοί που έζησαν τα γεγονότα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

των κακών βιοτικών συνθηκών. Παρεκλήθησαν οι καθηγηταί να δώσουν ιδιαιτέραν προσοχήν εις τους αδυνάτους μαθητάς, ώστε να εξαντληθεί υπέρ αυτών όλη η προσπάθεια υπέρ της βελτιώσεώς των".

Και ενώ αυτά συνέβαιναν, η εφηβική ηλικία ζει το δικό της ρυθμό. Στο ίδιο πρακτικό διαβάζουμε:

"Β. Επελήφθη της εξετάσεως της ακολούθου υποθέσεως. Ο μαθητής της Ε' τάξεως ν.τ. Β.Χ. κατηγορείται ότι έστειλεν επιστολήν ερωτικού περιεχομένου προς μαθήτριαν. Η επιστολή αύτη περιήλθε, χωρίς να φθάση εις τον προορισμόν της, εις χείρας του γυμνασιάρχου. Η πράξις επιβεβαιώθη. Επειδή αύτη είναι βαρύ πλήγμα κατά του πνεύματος και της υποστάσεως του μεικτού γυμνασίου ο γυμνασιάρχης εισηγήθη την αποπομπήν του μαθητού εκ του γυμνασίου. Ο Σύλλογος όμως λαβών υπ' όψιν την καταστροφήν ήτις θα προσεγένετο εις τον μαθητήν, αν εις το τέλος του σχολ. έτους υπό τας σημερινάς περιστάσεις εκλείετο η θύρα του σχολείου δι' αυτόν, λίαν επιεικώς αποφασίζει την επί οκτώ ημέρας αποβολήν και την επίπληξίν του ενώπιον του Συλλόγου.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται: Ο Γυμνασιάρχης, Ο Υποδ/ντής Οι καθηγηταί.

Αναφέρουμε τα ονόματα του Γυμνασιάρχη, του Υποδ/ντή και των καθηγητών, οι οποίοι με ψυχραιμία και αιρόμενοι στο ύψος των περιστάσεων αντιμετωπίζουν τα γεγονότα:

Καλότυχος, Κυριαζής, Γκιζελής, Παπασπύρου, Κουτουμάνης, Λυγδοπούλου, Κωνσταντίνου, Μπελούμπασης, Αναστασίου, Δούκας, Ξύδη, Περδίκης, Σηφάκης, Πασιώτης.

Απουσίες. Απότοκοι των σημερινών συνθηκών.

Αυτές τις δύσκολες περιστάσεις γεμάτες ταραχή και αγωνία για το αύριο ήταν φυσικό να αποτρέπουν τους μαθητές να προσέρχονται και να φοιτούν στο σχολείο. Επί πλέον και αυτό το σχολείο δεν λειτούργησε παρά μόνο πέντε μήνες, από το Γενάρη του '43 μέχρι τα μέσα Ιουνίου '43. Και αυτή η περίοδος λογίστηκε σαν ολόκληρο σχολικό έτος. Στις 7 Ιουνίου 1943 ο συλλογος των διδασκόντων συνεδρίασε προκειμένου να αποφασίσει για τις απουσίες των μαθητών. Στο πρακτικό αυτής της συνεδριάσεως αποτυπώνονται σε απλές γραμμές οι δυσκολίες της περιόδου. Αξίζει, νομίζω να αναφερθούν και ονόματα μαθητών οι οποίοι δεν κατόρθωσαν να παρακολουθήσουν κανονικά τα μαθήματά τους.

Πράξις 10η: *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου συνελθών ο σύλλογος αυτού παρόντων απάντων των καθηγητών σήμερον την 7ην Ιουνίου 1943 ημέραν Δευτέραν και ώραν 10ην π.μ. και λαβών υπ' όψει την υπ' αριθμ. 1 27808/43 απόφασιν του Υπουργείου Παιδείας περί προαγωγής και απολύσεως των μαθητών προέβη: α) εις την κατά τας διατάξεις της άνω*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

αποφάσεως εξακρίβωσιν του συνόλου ωρών διδασκαλίας κατά τάξεις κατά το λήξαν σχολικόν έτος και β) εις απόφασιν περί παραπομπής ή απορρίψεως των ελλιπώς φοιτησάντων. Σύνολο ωρών διδασκαλίας: τάξις α' 253, τάξις β' 253, τάξις γ',δ', ε' ν. τύπου ανά 293, τάξις στ' ν. τύπου 317 και τάξις Ε' και ΣΤ' παλαιού τύπου ανά 341.

Απορρίπτεται η μαθήτρια Σ.Α. τάξεως α' ν.τ. ως έχουσα υπέρ τα 2/3 απουσίας, 181.

*Παραπέμπονται εις ολικήν κατά Σεπτέμβριον εξέτασιν οι ακόλουθοι: **Τάξις α'** 1) Γεωργατσέλος Δ. απουσίες 140 απότοκοι των σημερινών συνθηκών. 2) Πατσιαούρας Ν. απουσίες 93, 3) Ράπτης Α. απουσίες 113, 4) Σταυρίδου Ρ. απουσίες 99, **Τάξις β'** 1) Μάρκου Ηλίας απ. 140 απότοκοι σημερινών συνθηκών. **Τάξις γ'.** 1) Καθάριος Αθανασ. απουσίες 195, ασθένεια και 2) Νταραδήμος Π. απουσίες 109. **Τάξις δ'.** 1) Πέτρου Η. απουσίες 188 απότοκοι των σημερινών συνθηκών 2) Στουραΐτου Ε. απουσίες 123. **Τάξις στ' ν. τύπου** 1) Κόντος Α. απουσίες 113. **Τάξις Ε' παλ. τύπου** 1) Αγγελής Λ. απουσίες 184 απότοκοι των σημερινών συνθηκών 3) Κοντογιάννης Χρ. 153 4) Σκοτίδας Ξεν. 177 απότοκοι των σημερινών συνθηκών και 5) Βαρουξής Αγγ. απουσίες 137. **Τάξις ΣΤ' παλ. τύπου** 1) Δαλιάνης Γ. απουσίες 186 απότοκοι των σημερινών συνθηκών 2) Καρατζάς Χαρ. 183 απότοκοι των σημερινών συνθηκών 3) Κατσώνης Γεώργιος 213 απότοκοι των σημερινών συνθηκών 4) Κουρνελάκης Γ. 191 απότοκοι των σημερινών συνθηκών 5) Λιανός Απ. 195 απότοκοι των σημερινών συνθηκών 6) Μωραΐτης Τιμ. απουσίες 196 απότοκοι των σημερινών συνθηκών 7) Παπαευσταθίου Βασ. 135 8) Παπαϊωάννου Ιω. 124 9) Παπαλαμπρόπουλος Ευθ. 146 και 10) Σωτηρόπουλος Λουκάς 191 απότοκοι των σημερινών συνθηκών*.*

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης, ο Υπ/ντής, οι καθηγηταί

Ανάκληση. Πέντε μέρες αργότερα:

Πράξις 12. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού, παρόντων πάντων, σήμερον την 12η Ιουνίου 1943 και λαβών υπ' όψει 1) την υπ' αρ. 10 ε.έ πράξιν αυτού και 2) την υπ' αριθμ. εμπιστ. πρωτοκόλλου 235/10-6-43 απάντησιν του Υπουργείου Παιδείας εις αναφοράν του Επάρχου Λεβαδείας, κοινοποιηθείσαν και ημίν, και καθ' ην "μαθηταί του γυμνασίου Λεβαδείας σημειώσαντες απουσίας υπερβαίνουσαν το συμφώνως τη υπ' αριθμ. 808 ε.έ. αποφάσει καθωρισμένον όριον, εφ' όσον*

* Οι αποφάσεις αυτές είναι αποτέλεσμα του εξής περιστατικού: Την 25η Μαρτίου 1943 οι μαθητές αποφάσισαν να καταθέσουν στέφανο στον Άγνωστο στρατιώτη χωρίς να ενημερώσουν το σχολείο και τις Αρχές. Αυτό όμως έγινε αφορμή να εξοργισθούν οι Αρχές Κατοχής και ν' αποφασίσουν συλλήψεις. Οι μαθητές τότε για να μην συλληφθούν προτίμησαν να διακόψουν το σχολείο και να φύγουν στα βουνά. Άλλοι φυλακίστηκαν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

κατά την κρίσιν του Συλλόγου ήθελον θεωρηθή ως αποσχόντες των μαθημάτων εξ αφορμής της τελευταίας περιπτώσεως της παρ. 7 της άνω αποφάσεως εγκρίνεται, όπως γίνουν δεκτοί προς εξέτασιν κατά την περίοδον του Ιουνίου και ευρίσκουν ότι μέρος τουλάχιστον των απουσιών, όσον εχρειάζετο δια την παραπομπήν, είναι απότοκοι ιδιαιτέρων συνθηκών σημερινών, αποφασίζει όπως οι εν τη μνημονευθείση πράξει παραπεμπόμενοι εις ολικήν κατά Σεπτέμβριον εξέτασιν, εφ' όσον επιθυμώσι, λάβωσι μέρος εις την κατ' Ιουνίον εξετασιν. Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης, ο Υ/ντής, οι καθηγηταί.

Ύστερα απ' αυτό πολλοί από τους μαθητές που είχαν παραπεμφθεί σε "ολική κατά Σεπτέμβριον εξέτασιν" με πράξη του Συλλόγου των καθηγητών προσήλθαν για εξέταση τον Ιουνιο.

Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Φαίνεται όμως ότι εν τω μεταξύ στο Υπουργείο Παιδείας έχει αρχίσει προεργασία για κάποιες αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ήδη από το 1939 είχε δημιουργηθεί ο νέος τύπος του Γυμνασίου, οι τάξεις του οποίου δεν είχαν την αρίθμηση την παλαιά δηλαδή Α' τάξη, Β' τάξη κ.λ.π. αλλά νέα αρίθμηση αρχίζοντας από τη Γ' τάξη που ήταν η πρώτη του Γυμνασίου και φτάνοντας στην Η' τάξη που ήταν και η τελευταία. Το Υπουργείο Παιδείας για τις αλλαγές που προετοίμαζε ζήτησε την άποψη των καθηγητών μέσα από τους συλλόγους των διδασκόντων. Ο Σύλλογος συνεδρίασε·

Πράξις 15η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του γυμνασίου συνελθών ο συλλογος αυτού αποτελούμενος εκ των εν Λεβαδεία παρευρισκομένων μελών του σήμερον την 14ην Ιουλίου 1943 ημέραν Τετάρτην και ώραν 11ην πμ. διεσκέφθη επί των εξής:*

Α' λαβών υπ' όψει την υπ' αριθμ. 1265 ε.έ. εντολήν του κ. γενικού Επιθεωρητού, ίνα κατά την υπ' αριθμ. 32650 ε.έ. διαταγήν του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας εκφέρη γνώμην περί του καλυτέρου τρόπου διεξαγωγής των κατατακτηρίων και απολυτηρίων εξετάσεων εξ ιδιωτικών σχολείων προερχομένων και κατ' ιδίαν διδασκομένων, αποφαίνεται ότι ο τρόπος της διεξαγωγής ως ωρίσθη δια της υπ' αριθμ. 27808 ε.έ. πράξεως του Υπουργείου, είναι άριστος, ιδίως η σύγχρονος και από κοινού εξέτασις μετά των άλλων μαθητών· διότι ούτω οι προσερχόμενοι εξετάζονται και βαθμολογούνται δια του αυτού μέτρου με τους τακτικούς μαθητάς, αποφεύγονται δε και αι δυσκολίαι εις την εκλογήν των ζητημάτων.

Β' Ομοίως (ο Σύλλογος) λαβών υπ' όψει την υπ' αριθμ. 1351 εντολήν του κ. γενικού Επιθεωρητού, ίνα κατά την υπ' αρίθμ 34492 ε.έ. διαταγήν του υπουργείου εθνικής παιδείας αποφανθή περί της διαρθρώσεως των σχολεί-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ων Μέσης και Δημοτικής Εκπαιδεύσεως, αποφαίνεται ότι η μεν Δημοτική Εκπαίδευση δέον να παραμείνη εξαυτής· ολιγώτερα έτη δεν είναι ικανά διά τους μαθητάς οίτινες δεν πρόκειται να εξακολουθήσουν περαιτέρω σπουδήν. Τα δε σχολεία της Μέσης Εκπαιδεύσεως δέον να χωρισθούν εις δύο κύκλους , τα προγυμνάσια και τα γυμνάσια, αμφότερα με τετραετή φοίτησιν.

Εις ταύτα θα εισάγονται οι μαθηταί του δημοτικού σχολείου μετά την τετάρτην ταξιν, εις δε την δευτέραν μετά την έκτην. Κυριώτεροι λόγοι του χωρισμού είναι α) ότι η διοίκησις των τοιούτων σχολείων είναι ευκολωτέρα β) ότι αποφεύγεται ο συγχρωτισμός μαθητών εχόντων απόστασιν ηλικίας μεγάλην γ) διότι η επιλογή δια το γυμνάσιον μετ' αυστηράν εισιτήριον δοκιμασίαν θα είναι ασφαλεστέρα και δ) διότι ούτω ικανοποιούνται και αι κωμοπόλεις εις ας δεν είναι δυνατόν να ιδρυθούν γυμνάσια.

Ως προς την διαφοροποίησιν των δύο τελευταίων τάξεων του γυμνασίου υπάρχουν και οι προτιμώντες, ως ο κ. γυμνασιάρχης, τον ενιαίον τύπον δια λόγους εθνικούς και κοινωνικούς, θέλουν οι νέοι οι μέλλοντες να πρωταγωνιστήσουν εις την εθνικήν και κοινωνικήν ζωήν να έχουν ομοιόμορφον μόρφωσιν.

Δύνανται αι ειδικαί σχολαί να προσθέσουν αύται προκαταρκτικάς τάξεις.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται: ο γυμνασιάρχης, ο υποδ/ντής Οι καθηγηταί

Η στρογγυλοποίηση.

Εκείνο το καλοκαιρι το Υπουργείο Παιδείας λογω των ειδικών συνθηκών έδωσε κάποια προνόμια στους μαθητές.

Ιδιαίτερα φρόντισε για τη στρογγυλοποίηση των κλασμάτων που προέκυψαν κατά την εξαγωγή του γενικου βαθμου των μαθητών μετά τις εξετάσεις του Ιουνίου 1942. Ο συλλογος των καθηγητών πριν ακόμη αρχίσει το νέο σχολικό έτος 1943-44 συνεδρίασε προκειμένου να αποφασίσει.

Πράξις 16. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού σήμερον την 2θην Αυγούστου 1943, αποτελούμενος εκ των παρευρισκομένων εν Λεβαδεία κατά τας θερινός διακοπάς καθηγητών, και λαβών υπ' όψει α) την υπ' αριθμ. 29503 ε.έ απόφασιν του Υπουργείου Εθν. Παιδείας περί υπολογισμού των παραλειφθέντων κλασμάτων εις την εξαγωγήν των αποτελεσμάτων των μαθητών του σχολ. έτους 1941-42 και β) τας υπ' αριθμ. 32441 και 34147 διαταγάς του αυτού υπουργείου δι' ων τυχόν προελθούσα μεταβολή βαθμολογίας εις μαθήματα. γ) Δεν ελήφθη απόφασις περί του μαθητού της τρίτης τάξεως Ζαχαροδήμου Ιωάννου ένεκα ασαφείας του βαθμού των Φυσικών και μέχρι λήψεως νεωτέρας πληροφορίας.*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:
Ο Γυμνασιάρχης, Ο υποδ/ντης, Οι καθηγηταί

Το ανοσιούργημα. Τρεις εβδομάδες είχαν περάσει από την ημέρα που ο Σύλλογος των διδασκόντων πήρε την τελευταία του απόφαση. Την πόλη μας άρχισαν να ταράζουν σοβαρά γεγονότα . Το αντιστασιακό κίνημα είχε αρχίσει να φουντώνει, αλλά τα αντίποινα των Γερμανών κτηνώδη. Στις 7 Σεπτεμβρίου 1943 ΕΛΑΣίτες κατεβαίνουν στο Ζαγαρά και σκοτώνουν γερμανό. Η κομαντατούρα αντιδρά ακαριαία . Συλλαμβάνει αδιάκριτα όποιον λειβαδίτη βρίσκει μπροστά της. Στις 8 Σεπτεμβρίου 1943 οι αποθήκες του Πανουργιά στην Κρύα είναι γεμάτες από μελλοθάνατους. Γίνονται προσπάθειες από παντού για την απελευθέρωσή τους. Μάταιος κόπος. Οι γερμανοί έχουν πάρει την απόφασή τους. Αντίποινα. Στις 9 Σεπτεμβρίου 1943 το πρωΐ Γερμανοί στρατιώτες μπαίνουν στο χώρο συγκεντρώσεως.

Φωνάζουν δέκα ονόματα.

-Ακολουθείστε μας χωρίς τα πράγματά σας, τους λένε.

Κανείς δεν γνωρίζει τι θα επακολουθήσει. Νεκρική σιγή απλώνεται στο χώρο. Ύστερα... μείον δέκα. Τη νύχτα 9 προς 10 Σεπτεμβρίου 1943 επιτελείται το ανοσιούργημα. Ξυπνούν οι Λειβαδίτες και βλέπουν στην πλατεία της πόλης τα παιδιά τους:

Το ηρώο των εκτελεσθέντων στην κεντρική πλατεία της Λιβαδειάς

Γαζής Παναγιώτης, Γαμβρίλης Λουκάς, Γεωργουλής Χαράλαμπος, Δασόπουλος Λουκάς, Ιντζίδης Ανέστης, Κομπότης Νικόλαος, Κουντουργιώτης Χρίστος, Μπάτσαρης Γεώργιος , Τσάβας Παναγιώτης, Σύρος Κων/τίνος.

Και οι δέκα μετέωροι στις μαρκίζες και στα μπαλκόνια των εστιατορίων

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

και των ξενοδοχείων ΣΟΥΓΙΑ, ΓΑΛΛΙΑ, ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ. Πάγωσε η πόλη. Πάγωσε όπως ήταν φυσικό και το σχολείο.

Δεν άνοιξε. Μετά από δέκα μερες:

Πράξις 1η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 20 Σ/βρίου 1943 ημέρα της ενάρξεως του σχολικού έτους 1943-44 , προσελθόντες ανέλαβον τα καθήκοντά των οι ακόλουθοι καθηγηταί:*

1) Κων. Καλότυχος, γυμνασιάρχης 2) Κων/νος Κυριαζής, υπ/ντής, 3) Γ.Γκιζελής 4) Ευστ. Δημακόπουλος 5) Γ.Μπελούμπασης 6) Ισμ. Ξύδη, 7) Μαρ. Κωνσταντίνου 8) Δημ. Πασιώτης 9)Νικολ. Αναστασίου και 10) Λουκάς Δούκας. Λόγω ελλείψεως διαταγών σχετικών με την έναρξιν και τον κανονισμό των εξετάσεων ο Σύλλογος κατά την παρούσαν συνεδρίαν ουδεμίαν έλαβεν απόφασιν, τοσούτω μάλλον όσον η παρατηρουμένη νευρικότης εις την πόλιν και η απροθυμία προσελεύσεως μαθητών, ιδία χωρικών, επιβάλλουν μικράν αναβολήν.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης Ο Υπ/ντής Οι καθηγηταί.

Λίγο αργότερα.

Πράξις 2α. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 2αν Οκτωβρίου 1943 ημέραν Σάββατον και ώραν 5 μ.μ συνελθών ο Σύλλογος .... και λαβών υπ' όψιν τας ιδιαιτέρας τοπικάς συνθήκας ένεκα των οποίων η προσέλευσις ιδίως εκ των χωρίων των μαθητών δεν είναι εύκολος , αποφασίζει και ορίζει ημέραν ενάρξεως των εξετάσεων ανεξεταστέων και εξ ιδιωτικών σχολείων προερχομένων ή κατ' ιδίαν διδαχθέντων την 11ην του τρέχοντος μηνός μέχρι της 16ης. Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:*

Ο Γυμνασιάρχης, ο Υπ/ντής Οι καθηγηταί.

Βρασταμίτα. Οι μέρες περνούσαν και ο απόηχος των γεγονότων της 10-9-43 εξακολουθεί να κρατά κλειστές τις πόρτες του Γυμνασίου. Κάποιες προσπάθειες που έγιναν από τους καθηγητές για να προσελκύσουν τους φοβισμένους μαθητές της Λιβαδειάς και των χωριών απέβησαν άκαρπες. Βρισκόμαστε ήδη στις αρχές του Ιανουαρίου 1944 και ένα νέο χτύπημα των κατακτητών ταράσσει την περιοχή: Η εκτέλεση πενήντα πατριωτών στη Βρασταμίτα. Το σχολείο με μεγάλη δυσκολία πραγματοποιεί κατακτήριες εξετάσεις από 10-15 Ιανουαρίου, αλλά είναι αδύνατο να αρχίσουν τα μαθήματα.

Πράξις 7. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού αποτελούμενος εκ των υπογεγραμμένων, απόντος του καθηγητού Δημ. Πασιώτου, σήμερα την 19 Ιανουαρίου 1944 ημέραν Τετάρτην και ώραν 10 π.μ. επελήφθη των ακολούθων θεμάτων.*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Α. Εχων υπ' όψει την υπ' αριθμ. 66983 π.ε διαταγήν του Υπουργείου Εθν. Παιδείας περί διενεργείας εισαγωγικών κατατακτηρίων εξετάσεων από 10-15 Ιανουαρίου ε.έ. και την εξέτασιν των υποστάντων ταύτην, συμφώνως του περί κατατακτηρίων εξετάσεων Β. Διατάγματος Σ/βρίου 1939, εκδίδει τα αποτελέσματα καθ' ά:

α)Κατατάσσονται εις την δευτέραν τάξιν του οκταταξίου γυμνασίου κατά σειράν επιτυχίας οι ακόλουθοι:

1) Βασιλιά Αγγελική του Νικολάου, 2)Βαλλά Βασιλ. Γεωργίου, 3)Γιαννάκης Νεοκλής Σεραφείμ 4)Κριεμάδη Μαρία Κων/νου, 5) Περλεπέ Βασιλική Νικολάου 6)Τρωγάδας Βασίλειος Γεωργίου, 7)Παπαπαναγιώτου Ελένη Γεωργίου, 8)Μαρτιναίος Νικόλαος Πλουτάρχου και 9)Αβδελάς Λεωνίδας Ιωάννου.

β)Δεν γίνονται δεκτοί οι 1).....

γ)Επιφυλάσσεται να εκδώσει αποτέλεσμα περί της Π.Ε. μέχρι προσαγωγής των δικαιολογητικών της.

Β. Ομοίως έχων υπ' όψει την αυτήν ανωτέρω διαταγήν περί διενεργείας εξετάσεων των μη δυνηθέντων να προσέλθωσι εις προηγηθείσας εξεταστικός περιόδους και την υπ' αριθμ. 58719 Π.Ε. του Υπ. Εθν. Παιδείας περί ανεξετάσεως των ανεξετασθέντων και απορριφθέντων κατά τας προηγουμένας Οκτωβρίου και Νοεμβρίου 1943 εξεταστικάς περιόδους και την εξέτασιν των προσελθόντων αποφασίζει. Α) προάγονται εις την έκτην τάξιν παλ. τύπου ο Κοντογιάννης Γεώργιος του Παντελή και Παπακωνσταντίνου Παναγιώτης του Χρίστου, εις την εβδόμην νέου τύπου ο Τσόγκας Ηρακλής του Νικολάου και εις την Τετάρτην νέου τύπου ο Καθάριος Αθανάσιος Γεωργίου. β) Απορρίπτονται της πρώτης τάξεως οκταταξίου 1) Σ.Δ. και 2) Σ.Π. Της δευτέρας νέου τύπου 1) Π.Π.Γ. 2) Π.Ε.Γ. και 3) Π.Ε.Γ.

Το ηρώο των εκτελεσθέντων στη Βρασταμίτα (σημ. Υψηλάντης)

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

και της τρίτης νέου τύπου η Φ.Ε.Α.

Γ. Εχων υπ' όψιν την υπ' αρίθ. 2446/ 31 - 12 - 1943 εξουσιοδότησιν του κ. Γεν. Επιθεωρητού της Α' εκπ. περιφέρειας μ.εκπ. προς τον κ. γυμνασιάρχην ν' αποφασίση, συμβουλευόμενος και τον Σύλλογον, αναλόγως των τοπικών συνθηκών, περί της ενάρξεως ή μη των μαθημάτων επελήφθη της συζητήσεως του πρακτέου επ' αυτού. Ο κ. γυμνασιάρχης αναπτύσσων τας γνώμας του λέγει ότι είναι αναμφισβήτητον ότι η λειτουργία του γυμνασίου είναι γενική ευχή και ότι χρειάζεται επιχειρήματα ή υποστήριξη της ευχής ταύτης. Μερικά γεγονότα όμως εμβάλλουσιν εις σκέψιν αν ευθύς αμέσως ημπορεί να γένη τούτο. Είναι γνωστόν ότι οι χωρικοί κατόπιν μερικών συλλήψεων είναι φοβισμένοι και είναι λίαν ενδεχόμενον να μη στείλουν τα τέκνα των εις το γυμνάσιον. Εν τη πόλει ομοίως ένεκα της θανατικής εκτέλεσης την 8 Ιανουαρίου 50 εκ των κρατουμένων δια τον φόνον 2 γερμανών στρατιωτών και του τραυματισμού ετέρων 2 επικρατεί νευρικότης και φόβος και οι δυνάμενοι φεύγουν εξ αυτής, φαίνεται δε ότι και τους μαθητάς δεν πρόκειται να στείλουν οι γονείς των εις το γυμνάσιον. Εκτός τούτων και το προσωπικόν του γυμνασίου είναι ελλιπές, άνευ καθηγητών των μαθηματικών και γαλλικών και άλλων, με έναν μόνον φυσικόν, τέσσαρας φιλολόγους, έναν των θρησκευτικών και μιαν γυμνάστριαν.

Το ηρώο των εκτελεσθέντων στον Καρακόλιθο

Αλλά και η διά φροντιστηρίων θεραπεία - αν είναι δυνατόν να θεωρηθεί τοιαύτη - έχει τα μειονεκτήματά της.

1ον. διότι κινδυνεύουν οι καθηγηταί να παρεξηγηθούν ότι μεταβάλλονται εις επιχειρηματίας, 2ον διότι αποκλείονται οι μη πλούσιοι μαθηταί και 3ον. Διότι οι εν φροντιστηρίοις διδάσκαλοι θα αποτελέσουν εν τέλει και την επιτροπήν κατακτηρίων εξετάσεων, όπερ παρέχει την υπόνοιαν μεροληψίας.

Ο Σύλλογος συνεφώνησε με τας απόψεις του γυμνασιάρχου και απεφασίσθει η αναβολή επί του παρόντος της ενάρξεως των μαθημάτων.

Δ. κατόπιν της ανωτέρω αποφάσεως περί αναβολής και της ειδικής αδείας, ως προς το γυμνάσιον Λεβαδείας, περί ελευθέρων προθεσμιών πάσης

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

φύσεως εξετάσεων (αρ. διατ. Υπουργ. εθν. Παιδείας 56603 π.ε) και επειδή κατά τας εισαγωγικός κατακτηρίσυς εξετάσεις δεν ηδυνήθησαν να προσέλθουν ικανοί μαθηταί δι' ουσιώδεις λόγους ο Σύλλογος αποφασίζει να ορίσει και νέαν περίοδον παντός είδους εξετάσεων αρχομένων την 3 Φεβρουαρίου ε. έ.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται. Ο γυμνασιάρχης Καλότυχος, ο υποδ/ ντης Κυριαζής. Οι καθηγηταί:Γκιζελής, Δημακόπουλος, Ξύξη, Κων/νου, Δούκας.

Φτώχεια... φτώχεια... Ενα μήνα μετά τη δραματική εκείνη συνεδρίαση της **19-1-1944** ο σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου φανερά συγκλονισμένος και καταβεβλημένος από τις κακουχίες αλλά έχοντας ως γνώμονα την υψηλή αποστολή συνεδριάζει και πάλι. Ακόμη τα μαθήματα για το σχολικό έτος **1943-44** δεν έχουν αρχίσει. Ο πόνος και η θλίψη για τους 50 της Βρασταμίτας (Υψηλάντης) δεν είναι εύκολο να εκλείψει. Παραθέτουμε ολόκληρο το πρακτικό της **20-2-1944** του οποίου και μόνο η ανάγνωση είναι συγκλονιστική.

Πράξις 11. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού, αποτελούμενος εκ των υπογεγραμμένων καθηγητών, απούσης ένεκα ασθενείας της καθηγητρίας της σωματικής αγωγής Ισμήνης Ξύδη, σήμερον την 20 Φεβρουαρίου 1944 ημέραν Κυριακήν και ώραν 10.30 π.μ διεσκέφθη επί των εξής:*

Α. Παιδαγωγικά και Παιδονομικά μέτρα. Μετά την έναρξιν από της 7ης του μηνός των μαθημάτων και την παρατηρουμένην οσημέραι αθρωτέραν προσέλευσιν των μαθητών προς εύρυθμον λειτουργίαν επιβάλλεται α) ως προς τας απουσίας η καταγραφή αυτών εις το απουσιολόγιον, ο έλεγχος των απουσιαζόντων και η παρακολούθησις και εποπτεία της εργασίας ταύτης υπό του υποδ/ντού κ. Κυριαζή του και άλλοτε επιτυχώς ασκήσαντος την υπηρεσίαν ταύτην. β) Ο καταμερισμός της εποπτείας των μαθητών κατά τα διαλείμ-

Πείνα... πείνα... πείνα...

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ματα· δι' ο ορίζονται οι εφημερεύοντες καθηγηταί της εβδομάδος γ) η καταγραφή της διδασκομένης ύλης εις τα επί τούτω υπάρχοντα βιβλία.

Εν αρχή, καθ' ην και οι απουσιάζοντες είναι περισσότεροι και δεν έχουν πάντες προμηθευθή τα βιβλία των ενδείκνυται η προχώρησις των μαθημάτων να γίνεται με βάσιν το σπεύδε βραδέως και αι γραπταί εργασίαι να ελέγχωνται επιμόνως. Ομοίως είναι πρέπον να γίνεται συνεργασία εν τοις μαθήμασι, ώστε να μη επιβαρύνωνται οι μαθηταί υπερμέτρως καθ' ορισμένας ημέρας και τας άλλας ολίγον. Και τέλος δέον το ωριαίον μάθημα να κανονίζεται, ώστε να διαρκή μόνον 40' λ. όχι περισσότερον διότι μετά την κρούσιν του κώδωνος η προσοχή των μαθητών διασπάται.

Β. Ο κ. γυμνασιάρχης ανακοινοί ενεργείας του περί τοποθετήσεως καθηγητού μαθηματικών· ομοίως ανακοινοί την υπ' αριθ. 136 διαταγήν του κ. Γ.Ε. της Μ. εκπ. της Α' περιφ. περί εφαρμογής της υπ' αριθμ. 3046 διαταγής του Υ.Π. περί της απαγορεύσεως διδασκαλίας εν φροντιστηρίοις εις τους εν υπηρεσία εις δημόσια σχολεία λειτουργούς.

Γ. Ο Σύλλογος ευρισκόμενος ένεκα της ανεπαρκείας του μισθού εις αδιέξοδον οικονομικόν θεωρεί δίκαιον να ζητήση την οικονομικήν αρωγήν των ευπόρων γονέων δια της προσφοράς εις είδος. Περί τούτου έχει άλλωστε εκπεφρασμένην την συγκατάθεσιν βολιδοσκοπηθέντων γονέων. Η πείρα εδίδαξεν ότι ομοία ενέργεια και κατά το σχολ. έτος 1941-42 γενομένη όχι μόνον ουδόλως κατεκρίθη, αλλά ευστόχως ασκηθείσα έσωσε την κατάστασιν των καθηγητών τότε χωρίς ούτε ελάχιστον παράπονον να ακουσθή.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης: Καλότυχος, Ο υποδ/ντής: Κυριαζής Οι καθηγηταί: Γκιζελής, Δημακόπουλος, Πασιώτης, Κων/νου, Δούκας.

Από την ανάγνωση των πρακτικών εκείνης της περιόδου δηλαδή από τις 20 Φεβρουαρίου 1944 μέχρι τον Ιούνιο του 1944 φαίνεται ότι το σχολείο λειτούργησε με πολλές περικοπές μαθημάτων και με πολλές απουσίες καθηγητών και μαθητών. Προφορικές πληροφορίες που έχουμε από μαθητές εκείνης της εποχής ο " έρανος" υπέρ των καθηγητών στέφθηκε από επιτυχία πλήν όμως αρκετοί ήταν εκείνοι, και μαθητές και καθηγητές, που στερήθηκαν στοιχειώδη για τα προς ζήν. Ο ζήλος τους όμως, παρά τις κακουχίες, των μεν να αποκτήσουν παιδεία,των δε να προσφέρουν για τους νέους και την πατρίδα,

Σκασιαρχείο στον Αγιο Μελέτιο

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

είχε ως αποτέλεσμα το σχολικό έτος 1943-44 να φθάσει στο τέλος του.

...Και ποινές. Πράξις 15η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου, σήμερον την 8 Ιουνίου 1944, ημεραν Πέμπτην και ώραν 6 μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος αυτού εκ των υπογεγραμμένων καθηγητών αποτελούμενος, απόντος του κ. Περδίκη Ηλ., ένεκα ασθενείας, επελήφθη των ακολούθων θεμάτων:*

Α' Έλαβεν γνώσιν 1) της υπ' αριθμ. 23046 ε.έ. αποφάσεως του Υπουργείου Εθν. Παιδείας περί καθορισμού χρόνου διακοπής μαθημάτων και διενεργείας απολυτηρίων εξετάσεων. 2) Αναφοράς του κ. γυμνασιάρχου περί συντομεύσεως των χρονολογιών τούτων κατά 15 ημέρας ενωρίτερον και 3) της υπ' αριθμ. 7284 ε.έ διαταγής του Υπουργείου Εθν. Παιδείας περιεχούσης οδηγίας σχετικός με τον περιορισμόν των ωρών διδασκαλίας και μαθημάτων και την εφαρμογήν του ισχύοντος αναλυτικού προγράμματος. Η διαταγή αύτη ελήφθη καθυστερημένα, το δε γυμνάσιον αντιμετωπίζον την πραγματικότητα εγκαίρως είχε λάβει σχετικάς αποφάσεις, συμφώνως τη μνημονευμένη εγκυκλίω. Διά λόγους δε τάξεως δέον να καταγραφή ενταύθα ότι ορισμένα μαθήματα δεν διδάσκονται κατά το έτος τούτο, είτε εξ ελλείψεως ειδικών καθηγητών είτε ένεκα ελλείψεως διαθεσίμων ωρών, ως είναι τα τεχνικά, η ωδική, η γυμναστική των αρρένων, τα Γαλλικά, Γερμανικά , τα φιλοσοφικά, η Κοσμογραφία και η Γεωγραφία.

Β' Ο Σύλλογος λίαν επιεικώς τιμωρεί δι' οκταημέρου αποβολής του μαθητήν της Ζ' τάξεως Τ.Γ.Κ .διότι ούτος κατά την ώραν του μαθήματος των Λατινικών ανακληθείς εις την τάξιν απείθησε και προσπνέχθη ανευλαβώς προς τον διδάσκοντα καθηγητήν , παρακούσας δε εις την πρόσκλησιν ν'απέλθη εξενεύρισε τον καθηγητήν και βιαίως εκδιωχθείς εξύβρισεν αυτόν. Η τιμωρία έπρεπε να ήτο βαρυτέρα και παραδειγματική αλλ' ο Σύλλογος έλαβεν υπ' όψει ιδιαιτέρας τινάς συνθήκας της ζωής του μαθητή και την ανώμαλον κατάστασιν την σήμερον διερχόμεθα και έδειξε τόσην επιείκειαν.

Εφ' ω συνετόγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης: Καλότυχος, ο Υποδ/ντής, Κυριαζής, Οι καθηγηταί: Γκιζελής, Δημακόπουλος, Κων/νου, Ξύδη, Πασιώτης, Δούκας.

Αποτελέσματα πρωϊκής εποχής. Το δραματικό σχολικό έτος 1943-44 δεν επρόκειτο να φθάσει στο τέλος του. Οι ηρωικοί μαθητές αυτού του σχολικού έτους δεν είχαν την τύχη να δουν τα αποτελέσματά τους, όπως όλοι οι μαθητές, τελειώνοντας τα μαθήματά τους. Προφορικές πληροφορίες μαρτυρούν ότι το σχολικό εκείνο έτος διακόπηκε. Αυτό φαίνεται έμμεσα και από το βιβλίο των πράξεων του Συλλόγου των καθηγητών. Η τελευταία πράξη για το 1944 που έχουμε είναι στις 12 Ιουλίου 1944 και αυτή όχι του Συλλόγου των καθηγητών αλλά μιας επιτροπής που συγκροτή-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

θηκε για να εκδώσει αποτελέσματα παρελθόντων ετών. Η επομένη πράξη του Συλλόγου των καθηγητών συντάσσεται στις 6 Φεβρουαρίου 1945. Τα αποτελέσματα για το σχολικό έτος 1943-44 εκδόθηκαν εννέα μήνες αργότερα.

Ας δούμε τα πράγματα με τη σειρά.

Πράξις 17η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 12 Ιουλίου 1944, ημέραν Τετάρτην και ώραν 9 π.μ. συνελθούσα η υπό του κ. Γεν. Επιθεωρητού Μ. Εκπ. Α' εκπαιδευτικής περιφέρειας διορισθείσα δια του υπ' αριθ. 1003 ε. έ εγγράφου του Επιτροπή εις εκτέλεσιν της περί απολυτηρίων εξετάσεων υπ' αριθμ. 23771 ε.έ αποφάσεως του Υπουργείου Εθν. Παιδείας αποτελουμένη εκ του γυμνασιάρχου Κ. Καλοτύχου, ως προέδρου, και των Φιλολόγων καθηγητών Δ. Πασιώτη και Λ. Δούκα, απόντων των υπολοίπων μελών Γ. Γκιζελή, φυσικού και Κ. Κυριαζή, θεολόγου, απελθόντων εις τας εις ας απεσπάσθησαν εις Αθήνας θέσεις των μετά την λήξιν της εξετάσεως των μαθητών των, και έχουσα υπ' όψει τας υπ' αριθ. 23046 και 23771 ε.έ αποφάσεις του Υπουργείου Εθν. Παιδείας περί τρόπου εξετάσεως και εκδόσεως των αποτελεσμάτων των μαθητών της Έκτης τάξεως παλ. τύπου και την γραπτήν εξέτασιν των προσελθόντων, προβαίνει εις την έκδοσιν των αποτελεσμάτων ως ακολούθως:*

Α. Χαρακτηρίζει " Κοσμιωτάτην " την διαγωγήν 1) πάντων των εγγραφέντων και φοιτησάντων, 2) των εγγραφέντων και υποστάντων την απολυτήριον εξέτασιν μαθητών της Έκτης τάξ. παλαιού τύπου, 3) των κατ' ιδίαν διδαχθέντων τριών κατωτέρω, διατελεσάντων κατά τα παρελθόντα έτη μαθητών του γυμνασίου.

Β. Απολύει τους ακολούθους μαθητάς: 1) Ζαχαράκο Λουκά του Ζαχαρία 2) Κασσάρα Αγγελον του Γεωργίου 3) Κεραμάρην Χρίστον του Νικολάου 4) Μιχαλάκην Αναστάσιον του Παναγιώτου, 5) Μυτάν Κων/νον του Δήμου 6) Παπασταματίου Νικολ. του Σταματίου, 7) Ρήγαν Ευάγγελον του Γεωργίου, 8) Τσεκούραν Χρίστον του Ιωάννου, 9) Αναστασίου Ειρήνην του Δημητρίου, 10) Βαρουξή Αγγελικήν του Δημητρίου 11) Γολεμάτη Αικατερίνη του Νικολάου, 12) Κρίκου Άρτεμιν του Παναγιώτου 13) Μύθη Δήμητραν του Παναγιώτου 14) Παπαλιάκου Αικατερίνην του Γεωργίου και 15) Στεφοπούλου Λουκίαν του Χαραλάμπους.

Γ. Απολύει τους ακολούθους υποστάντας την απολυτήριον εξέτασιν ως κατ' ιδίαν διδαχθέντων : 1) Καρύδην Δημήτριον του Γεωργίου , 2) Μαράντον Σεραφείμ του Αγγέλου και 3) Τσαλίκην Ελευθέριον του Νικολάου. Ουδείς εκ των προσελθόντων και εξετασθέντων απορρίπτεται ή παραπέμπεται εις συμπληρωματικήν κατά Σεπτέμβριον ανεξέτασιν.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται :

Ο Γυμνασιάρχης : Καλότυχος , Τα μέλη: Πασιώτης Δ., Δούκας Λ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ειρήνη. Από τις 13 Ιουλίου 1944 μέχρι τις 5 Φεβρουαρίου 1945 το σχολείο έκλεισε ή υπολειτουργησε. Ακολουθησαν για την πατρίδα μας τα δραματικά γεγονότα μετά την αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής.

Το Γυμνάσιο της Λιβαδειάς σίγησε για μερικους μήνες.

Το διδακτήριο του μετατράππκε για λίγο διάστημα σε νοσοκομείο. Μαθητές και καθηγητές σκόρπισαν. Στις αρχές του '45 αρχίζει να λειτουργεί το γραφείο του σχολείου. Μία πληροφορία από βιβλίο πράξεων του Γυμνασιάρχη (πράξις 1/30-1-1945) μας πληροφορεί ότι στο τέλος του Ιανουαρίου 1945 το γραφείο ήταν ανοικτό. Στις 6 Φεβρουαρίου συντάσσεται πρακτικό με το οποίο η επιτροπή ελέγχου δικαιολογητικών δέχεται σε κατατακτήριο εξέταση τους παρακάτω μαθητές: 1) Γερονικολόν Θεόδωρον 2)Παπακωνσταντίνου Παναγιώτην 3) Μωραΐτην Τιμολ. 4) Μουζακίτην Σπυρ. 5) Κουρελήν Ιωάννην 6) Μελισσάρην Ευστ. 7) Μαράντον Νικ. 8) Πελέκη Αφένδραν 9) Λάζον Αθαν. 10) Μαγκλάραν Λουκάν 11) Νένεν Γεώργιον 12) Γεωργίου Σωτ. 13) Μουσαν Χαριλ. 14) Ζαχαροδήμον Ιωάννην 15) Βασιλείου Γεώργιον 16) Χουσιάδαν Δημ. 17) Καρυδην Χρ. 18) Κεραμάρην Χρ. 19) Κουρελήν Ζαχαρίαν 20) Πελέκην Νικ. 21) Δημακόπουλον Πέτρον 22) Δρίβαν Αλεξανδρήν 23) Δρίβα Αγγελικήν 24) Τσίκητην Ιωάννην 25) Λιανου Ελσαν 26) Παπασταθόπουλον Ιωάννην και 27) Σπανούδη Σωτήρ.

Στις 12 Φεβρουαρίου 1945 η ίδια επιτροπή δέχεται τα εκπρόθεσμα δικαιολογητικά και των παρακάτω μαθητών:

1)Καραμπέτσου Αριστοτέλη 2) Κουτσογεωργόπουλου Κων/νου 3) Ρουμάνη Κων/νου 4) Σωτηρόπουλου Λουκά 5) Σκόνδρα Φωτίου 6) Καρρά Σπυρίδωνα 7) Λαζαρή Γεωργίου 8) Μπάφα Νικολάου 9) Μηνά Παρασκευής 10) Πλαστή Δημητρίου και 11) Τζέμου Δημητρίου.

Ειρηνικές εισιτήριες εξετάσεις.

Την περίοδο αυτή γίνονται οι εισαγωγικές εξετάσεις των μαθητών για το Γυμνάσιο:

Πράξις 20: *Εν Λιβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 15ην Φεβρουαρίου 1945 συνελθών ο σύλλογος αυτού αποτελούμενος εκ του Γυμνασιάρχου Κ. Καλότυχου και των Καθηγητών Ευσ. Δημακοπούλου, Ισμήνης Ξύδη, Ηλία Περδίκη, Μαρίας Κων/νου, Δημ. Πασιώτου και Λουκά Δούκα και λαβών υπ'όψει την υπ' αρίθμ. 1303/1945 απόφασιν του Υπουργείου Παιδείας και την επιδειχθείσαν επίδοσιν των υποστάντων εισαγωγικάς εξετάσεις μαθητών προβαίνει εις την έκδοσιν των αποτελεσμάτων. Α. Γίνονται δεκτοί: 1) Αδάμ Παναγ. Σταύρου 2) Γούλας Λουκάς Αθαν. 3) Δούκας Χαράλαμπος Σερ. 4) Κουκιάσας Ανδρέας Νικ. 5) Μπούρας Κων. Λεων. 6) Νάκος Πέτρος Ιωάννου 7) Νιάχας Ζαχαρίας Δημ. 8) Πάνος Δημ. Κων. 9) Παπαγεωργόπουλος Νικόλαος Παν. 10) Παπαλάμπρος Λουκάς Μιχαήλ. 11) Παπαχαραλάμπους Σταύρος Λουκά 12) Στιβακτάς Δημ. Αθαν. 13) Τα-*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

μπαξής Αθανάσιος Γεωργ. 14) Χανιώτης Παρασκευάς Γεωργίου 15) Πίτσας Ιωάννης Νικολάου 16) Αλεξίου Κων/να Λουκά 17) Ζαχαροπούλου Αννα Ζαχαρίου 18) Καλπογιάννη Χρυσή Δημ. 19) Μπουλμπασά Παναγιώτα Λεωνίδα 20) Πανάγου Βασιλική Λεονάρδου 21) Παπακωνσταντίνου Σοφία Ιωάννου.

Β. Απορρίπτονται:....

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται: ο Γυμνασιάρχης, οι Καθηγηταί

Δέκα πέντε μέρες αργότερα, την 1 Μαρτίου 1945, η επιτροπή δέχεται για κατατακτήρια εξέταση και τους παρακάτω μαθητές: 1) Κορδαλή Βασίλειο Δημ. 2) Καζίκα Νικόλαο Γ. 3) Κατσαρου Λουκίαν Αθ. 4) Δουλάκαν Ιωάννην Κων/νου. 5) Καραδημητρίου Γεώργιο Δημ. και 6) Κατσαρό Κων/νο Αθαν.

Στις 7 Μαρτίου 1945 ύστερα από απόφαση του Υπουργείου Παιδείας γίνονται δεκτοί μετά από εισαγωγικές εξετάσεις και οι παρακάτω μαθητές: 1) Θειακουλης Δημήτριος Ζησίμου 2) Παλαιολόγος Δημήτριος Ιωάννου και 3) Χατζημανώλη Αιμιλία Νικολάου. Απορρίφθηκε ένας μαθητής: Ο Κ. Α. του Ι.

Τα αποτελέσματα. Στις 19 Μαρτίου 1945 ο Συλλογος των διδασκόντων εκδίδει με καθυστέρηση δέκα (10) μηνών τα αποτελέσματα του πρωικού εκείνου σχολικού έτους 1943 - 44. Τιμής ένεκεν για τους μαθητές εκείνους που με θλίψεις και στερήσεις παρακολούθησαν τα μαθήματα δημοσιεύουμε όλα τα ονόματα.

Πράξις 23η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του γυμνασίου σήμερον 19 Μαρτίου 1945 συνελθών ο σύλλογος αυτού, απόντος δεδικαιολογημένως του καθηγητού κ. Η. Περδίκη, και λαβών υπ' όψει το από 20ης Σεπεμβρίου 1939 Β.Δ. "Περί εγγραφών, μετεγγραφών κ.λ.π." την υπ' αριθμ. 23046/44 απόφασιν του Υπουργείου Παιδείας και την υπ' αριθμ. 1303 ε.ε ομοίαν προέβη:*

Α' Εις τον χαρακτηρισμόν της διαγωγής των μαθητών κατά το σχολ. έτος 1943 - 1944 ως ακολούθως: την διαγωγήν του μαθητού της Ζ' τάξεως νέου τύπου Τ. Γ. ως καλήν, δι' απρεπή συμπεριφοράν προς καθηγητήν του γυμνασίου, δι' ην και είχεν αποβληθή του σχολείου επί οκτώ ημέρας, απάντων δε των λοιπων φοιτησάντων μαθητών ως κοσμιωτάτην.

Β' Εις την έκδοσιν των αποτελεσμάτων των υποστάντων εξέτασιν:

***Τάξις** Β' α) Προάγονται οι 1) Αλμπάνης Χρίστος του Γ. 2) Βασιλάκης Νικ. του Αθ. 3)Γεωργίου Γεώργ. Ι. 4) Γιαννάκης Νεοκλής Σ. 5) Δημακόπουλος Ιωάννης Σ. 6) Δημητριάδης Νικ. Ανδρ. 7) Διαμαντόπουλος Αδάμ Σπ. 8) Ιωαννίδης Ηρακλής Ν. 9) Καλμαντής Ευστ. Κ. 10) Καρατσόλης Παναγ. Λ. 11) Κρίκος Ηλίας Σ. 12) Κυριάκος Νικ. Κ. 13)Λεονάρδος Λάμπρος Σ. 14) Μαγκούφης Λουκάς Γ. 15) Μαγκούφης Χρίστος Λ.16) Μαρτιναίος Νικ. Πλ. 17) Μιχάλης Πολύφημος Λ. 18) Μπάκας Γεωργ. Αγ. 19) Μπάκας Δημοσθ.*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Β. 20) Νταραδήμος Αναστ. Λεων. 21) Πανουργιας Γεωργ. Σ. 22) Παπαϊωάννου Γεωργ. Σ. 23) Παπαϊωάννου Ταξιάρχης Αν. 24) Παπακωνσταντίνου Γεωργ. Κων. 25) Πλατανιώτης Παναγιώτης Γ. 26) Ροζάνας Σωτήριος Ηλ. 27) Σίμος Αριστ. Ηλ. 28) Στριμπής Δημήτριος Ι. 29) Τασόπουλος Αναστ. Παρ. 30) Τζώρτζης Θωμάς Ανδρ. 31) Τρωγάδας Βασιλ. Γ. 32) Τσαμπής Δημ. Γ. 33) Τζανάκος Θεοδ. Στ. 34) Ψαρόμυαλος Λάμπρος Ν. 35) Αγραφιώτου Αικατ. Αν. 36) Βασιλπά Αγγελική Ν. 37) Γουρούνα Βενετσάνα Περ. 38) Δασοπούλου Μαρία Ν. 39) Δασοπούλου Φλώρα Αν. 40) Δημητρακοπούλου Ασημίνα Σπ. 41) Δούκα Παναγιώτα Ταξ. 42) Δρόσου Βασιλική Κων. 43) Θεοδωροπούλου Χρυσ. Γ. 44) Κακαϊδώνη Αγγελική Γ. 45) Κριεμάδη Μαρία Κ. 46) Κυριαζή Ελένη Λ. 47) Κυριακοπούλου Ελένη Γ. 48) Μέλλιου Πιπίτσα Ευ. 49) Μελισσάρη Αικατ. Π. 50) Μπακάρα Αγγελ. Λ. 51) Μπράλιου Αννα Ι. 52) Οικονόμου Δήμητρα Κ. 53) Παπαϊωάννου Βασ. Ι. 54) Παπαναγιώτου Ελένη Γ. 55) Περλεπέ Βασιλική Ν. 56) Πλατανιώτου Ελένη Γ. 57) Προυτσάλη Αναστ. Κ. 58) Σκοτίδα Πετρούλα Σπ. 59) Σταυρίδου Ρόζα Χαρ. 60) Σταύρου Σταυρούλα Χαρ. 61) Σωτήρχαινα Χρυσ. Παν. 62) Τζώλη Ασημ. Δημ. 63) Τσατσαρώνη Αννα Στ.

Ανατολικά του διδακτηρίου

Αποτελεσμάτων συνέχεια. *Κατατάσσονται εις την Γ' τάξιν*

1) Δημακόπουλος Πέτρος Ν. 2) Κορδαλής Βασιλ. Δημ. 3) Καζίκας Νικ. Γ. 4) Κατσαρού Λουκία Αθ. 5) Κουρελής Ζαχ. Σπ. 6) Μπνά Παρασκ. Ανδρ. 7) Πλαστής Δημ. Ευθυμ.

Απορρίπτονται:...

Επιφυλάσσεται ως προς το αποτέλεσμα του μαθητού Βλάχου Ιωάννου Θωμά, μη συμπληρώσαντος λόγω ασθενείας την εξέτασιν του μέχρι γνωματεύσεως παρά προϊσταμένης αρχής περί του πρακτέου.

Τάξις Γ' Προάγονται: 1) Ανέστης Δημ. Λουκά, 2) Ανέστης Δημ. Σωτηρίου, 3) Βούτσας Σπυρ. Δημ. 4) Γαμβρίλης Ιωάννης Γεωργ. 5) Γκίκας Ηρα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

κλής Ευστ. 6) Ζητουνιάτης Γεώργιος Αναστ. 7) Ζητουνιάτης Γεώργ. Κων. 8) Κίνιας Γεωργ. Ι. 9) Κουκόπουλος Αθαν. Κ. 10) Λεβέτας Αλκιβιάδης Κ. 11) Μαράντος Γεωργ. Δημ. 12) Μαράντος Γεώργ. Σπ. 13) Μέλλιος Νικ. Ευαγ. 14) Μπράλιος Γεωργ. Νικ. 15) Νένες Νικ. Γ. 16) Ντούσας Ιωαν. Λουκ. 17) Παναγιωτόπουλος Ανδρέας Δημ. 18) Παπαγεωργίου Αλεξ. Λ. 19) Παπαϊωάννου Αργ. Ν. 20) Παπαϊωάννου Ιωάννης Ευθ. 21) Περίνης Παναγ. Μιχ. 22) Σαμαρτζής Νικόλ. Τριαντ. 23) Σιαμήτρος Νικόλ. Κ. 24) Σταμάτης Αλεξ. Κ. 25) Στιβακτάς Γεωργ. Βασ. 26) Σωτήρχαινας Κων. Β. 27) Τριανταφύλλου Κων. Ν. 28) Τσαμπής Χαραλ. Γεωργ. 29) Τσάπρας Αργυρ. Κ. 30) Ψιλόπουλος Γεώργ. Θεοφ. 31) Αλεξιάδου Ελένη Κων. 32) Αντωνίου Μαρία Αντ. 33) Αραπατσάκου Παν. Λ. 34) Γουργιώτου Αγγελική Λουκά 35) Δασοπούλου Μαρία Γ. 36) Καΐλα Μαρία Γ. 37) Κανελλοπούλου Δήμητρα Γεωργ. 38) Κομνηνού Κων. Λάμπρου 39) Κοντογιάννη Ελπινίκη Παντελή 40) Κουρούμπαλη Ευαγγελία Μιχ. 41) Κωνσταντίνου Παναγιώτα Ν. 42) Λαμπροπούλου Ολυμπία Δημ. 43) Μαχαιρίτσα Αγγελική Ν. 44) Μιχαλάκη Φανή Παν. 45) Παπαδιαμαντοπούλου Παναγιώτα Αθ. 46) Παπακωνσταντίνου Σοφία Ι. 47) Πελέκη Κων/νο Ζαχ. 48) Σκαμνέλη Αργυρώ Κ. 49) Στεργίου Σταματίνα Στυλ.

Κατατάσσονται εις την Δ' τάξιν: 1) Δρίβα Αγγελική Σωτηρίου 2) Βασιλείου Γεώργ. Αναστ. 3)Καρράς Σπυρίδων Ζ. 4) Καρύδης Χρίστος Γ. 5) Χουσιάδας Δημήτρ. Χρ.

Κατατάσσονται εις την Γ' τάξιν: 1) Δρίβας Αλεξανδρής Σωτ. 2) Κεραμάρης Χρίστος Παναγ. 3) Λαζαρής Γεώργ. Α. 4) Μπάφας Νικόλαος Αθαν.

Απορρίπτονται: (27 μαθητές).

Επιφυλάσσεται ως προς το αποτέλεσμα της μαθητρίας Φούφουλα Ευτυχίας Αθ. μη συμπληρωσάσης εξέτασιν λόγω ασθενείας μέχρι γνωματεύσεως προϊσταμένης αρχής.

***Τάξις Δ' Προάγονται:** 1)Αγραφιώτης Δημ. Ι. 2)Αλαντάλας Χρ. Δημ. 3)Αμερικάνος Κων. Χαρ. 4)Βασιλείου Ιω. Ευστ. 5)Γουργιώτης Παναγιώτης Λουκά 6)Δημακόπουλος Γεώργ. Ν. 7)Δημητρέλλος Λουκάς Παν. 8)Δούκας Θεοφ. Σερ. 9)Ζαχαρόπουλος Ευστ. Σερ. 10)Καθάριος Αθαν. Γ. 11)Κόκκινος Παναγιώτης Νικ. 12)Κώτσου Δημοσθ. Ν. 13)Μαλιάρας Δημ. Ευαγ. 14)Μελισσάρης Κων. Παν. 15)Μιχαλάκης Γεώργιος Μιχ. 16)Πάνου Παναγιώτης Κ. 17)Πανάγου Παναγιώτης Γ. 18)Παπαγεωργίου Αντ. Παν. 19)Πουρνάρας Βασίλ. Χαρίλ. 20)Ρούσος Ανάργυρος Δημ. 21)Σωληναραίος Αθαν. Χαραλ. 22)Σωτήρχαινας Σπυρίδ. Β. 23)Τριανταφύλλου Δημ. Π. 24)Φούφουλας Μάρκος Νικ. 25)Χουτζούμης Δημ. Αθ. 26)Ψαρόμυαλος Γεώργ. Ν. 27)Ψιλόπουλος Δημ. Θεοφ. 28)Αϊνικολιώτου Δήμητρα Γ. 29)Αλεξανδροπούλου Κων. Λ. 30)Γέρου Αλεξάνδρα Κων. 31)Δασοπούλου Ευσταθια Ν. 32)Κουρεντή Πηνελόπη Λ. 33)Κρίκου Παναγιώτα Παν. 34)Μαλιάρα Αναστασία Ευαγ. 35)Μαρκοπούλου Παρασκ. Στ. 36)Μεϊδάνη Ξανθ. Λ. 37)Μελισσάρη Χρυσαφούλα Παν. 38)Μπάκα Μαρία Αγγ. 39)Μπογδάνου*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Αγγελική Αλεξ. 40)Μπράλιου Ευθυμία Ι. 41)Πανουργιό Ιουλία Ευστ. 42)Παπακούσουλα Ιωάννα Ι. 43)Παπαλαμπροπουλου Λελούδα Επαμ. 44)Σίμου Πόπη Κων. 45)Σκορδά Φλώρα Νικ. 46)Τριανταφύλλου Μαρία Π. 47)Τσιροπούλα Ορσαλία Γ. 48)Φόρτη Ασπασία Γ. 49)Χατζηπαντωνίου Αγγελική Σπυρ.

Κατατάσσονται εις την Ε' τάξιν : 1)Γεωργίου Σωτήριος Κ. 2)Ζαχαροδήμος Ιωάννης Αθ. 3)Λάζος Αθαν. Χρ. 4)Νένες Γεώργιος Λ. 5)Σκόνδρας Φώτιος Λ. 6)Τσίκπτης Ιωάννης Τριανταφ. 7)Καραδημητρίου Γεώργιος Ν. και 8)Κατσαρός Κων. Αθ.

Κατατάσσονται εις την Δ' τάξην: 1)Μαγκλάρας Λουκάς Σ. 2)Μούσας Χαρίλ. Β.

Απορρίπτονται: (Τέσσερεις μαθητές)

***Τάξις** Ε' Προάγονται: 1)Ανδρούτσος Οδυσ. Θεοδ. 2)Αργυρίου Παναγ. Δημ. 3)Γολεμάτης Χρίστος Ν. 4)Δασόπουλος Λουκάς Θεμ. 5)Δελήμπασης Ιωαν. Κ. 6)Δημακόπουλος Γεώργιος Ευστ. 7)Δημακόπουλος Δημ. Ευστ. 8)Ζησιμάπουλος Κωνστ. Γ. 9)Καθάριος Νικ. Γ. 10)Κάθάριος Σπυρ. Γ. 11)Καρατσόλης Δημ. Λ. 12)Κοντογιάννης Ιωάννης Παντ. 13)Κυριακάτης Νικολ. Σπ. 14α)Λαζάρου Παναγ. Παν. 14β)Παναγιωτόπουλος Σωτήριος Δημ. 15)Πέτρου Ηλίας Ζαχ. 16)Ρήγας Γιαννακός Λ. 17)Σίμος Ιωάννης Ηλ. 18)Σκλαβούνος Χαρικλής Ν. 19)Τάγκας Ιωάνν. Σπ. 20)Τζάθας Αριστοφάνης Γ. 21)Τσιπλάκος Αριστ. Λ. 22)Τσιτσόπουλος Αλέξ. Χρ. 23)Τσάγκας Ελευθέριος Ι. 24)Αναστασιάδου Καλλιόπη Ρωμύλου 25)Αντωνίου Μαρία Κ. 26)Καρούζου Ασπασία Ηλία 27)Κουρούμπαλη Ευαγ. Σωτ. 28)Λάζου Χρυσαφούλα Κ. 29)Μαγκούφη Χρυσαφούλα Γ. 30) Μαγουλά Βασιλική Γ. 31)Μαγουλά Δήμητρα Γ. 32)Μοσχοπούλου Ουρανία Χρ. 33)Νησιώτου Χαρίκλεια Ευαγ. 34)Πανουργιά Αικατ. Παναγ. 35)Παπαθανασοπούλου Αικατερ. Σπ. 36)Παπαλιόκου Γαλάτεια Γ. 37)Παπαποστόλου Ελλη Αθ. 38)Σίμου Φαίδρα Κων. 39)Σώκου Ευασταθία Αλ. 40)Τίγκελη Μαρία Χρ. 41)Τράγκα Ελένη Γεωρ. 42)Φούφουλα Ελένη Αθ. 43)Ψιλοπούλου Παναγιώτα Θεοφάνους.*

Κατατάσσονται εις την ΣΤ' τάξιν:1)Κουρελής Ιωαν. Σπ. 2)Μαρόντος Νικ. Αγγ. 3)Μελισσάρης Ευστ. Ιω. 4)Πελέκη Αφένδρα Ζαχαρίου.

Απορρίπτονται: (Εξι μαθητές)

Επιφυλάσσεται ως προς το αποτέλεσμα της μαθητρίας Ελσας Λιανού του Κων. μέχρι προσκομίσεως του τίτλου της.

***Τάξις Στ'** Προόγονται 1) Αλαντάλλας Τριαντ. Δ. 2) Βαβουλιώτης Χαραλ. Δημ. 3) Γιαννάκης Λουκάς Σερ. 4) Γιαννακίτσας Λουκάς Λ. 5) Δαλιάνης Παναγ. Χρ. 6) Καραβασίλης Χριστόδ. Αντ. 7) Κόκκινος Γεώργ. Νικ. 8) Λέφας Ιωάν. Ν. 9) Μπαμπλέκος Χρίστος Γεωργ. 10) Μπάρλος Νικολ Σπ. 11) Ξηρομερίτης Παναγ. Λουκ. 12) Παπαγεωργίου Αντων. Κ. 13) Παπακωνσταντίνου Κων. Παν. 14) Πραγιάννης Κων. θεοδ. 15) Πουρνάρας Ανδρέας Χαριλ. 16) Ρούσος Παναγιώτης Δημ. 17) Σκοτίδας Αναστ. Σπ. 18) Σουγιάς*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Λουκάς Παν.19) Σταύρου Λουκάς Χαρ. 20) Τζίμας Γεώργ. Δημ. 21) Νταραδήμος Ευστάθ. Λεων. 22) Θεοδωρόπουλος Αριστ. Κ. 23) Αλεξιάδου Ασημίνα Κ. 24) Αναστασίου Βασιλική Δημ. 25) Αργυρίου Θεοδώρα Γ. 26) Βαβουλιώτου Θεοδώρα Δ. 27) Καλοτύχου Αικατ. Κ. 28) Καρούζου Βασιλική Ηλία 29) Κουρούμπαλη Ευαγγελία Χρ. 30) Μαντζουράνη Αλκμήνη Παν. 31) Μπαλαγούρα Ευθυμ. Κ. 32) Πανουργιά Ευανθία Ευστ. 33) Παπαδημητροπούλου Κρίνα Κ. 34) Παπαϊωάννου Παρασκευή Σπ. 35) Σαμαρά Δήμητρα Χρίστου 36) Σώκου Αγγελική Αλεξ. 37) Τσολάκου Βασιλική Λουκά 38) Χέβα Αικατερίνη Ι. 39) Χριστοδούλου Αννα Χρίστου 40) Ψωμά Αστερία Λουκά.

Απορρίπτονται: (τρεις μαθητές): 1) Γ.Γ.Ζ. 2) Σ.Ε.Δ. 3) Χ.Φ.Ι.

***Τάξις Ζ'** Προάγονται: 1) Αργυρίου Ιωάννης Δ. 2) Βασιλιάς Γεώργιος Ανδ. 3) Βελώνης Σπυρίδων Γ. 4) Ζαμπάπουλος Δημ. Θωμά 5) Θεοδώρου Μηνάς Σπ. 6) Καλής Ηρακλής Δημ. 7) Καλμαντής Αριστοτ. Κ. 8) Καλογήρου Γεώργιος Ταξιάρχης. 9) Κουκόπουλος Γεώργ. Κ. 10) Παντελίδης Ιωάννης Παντ. 11) Τσότρας Γεώργ. Κ. 12) Σπίτσας Σωτήριος Αθανασ. 13) Πανουργιά Μαρία Ευστ. 14) Περίνη Καλλιόπη Μιχ. 15)Σαμαρτζή Αντιγόνη Ευσ. 16) Τάγκα Γαρυφαλιά Σπ. 17) Χατζημανώλη Μαρία Μιχ. 18) Γουργιώτης Δημ. Στάμου.*

Κατατάσσονται εις την Η' τάξιν: 1) Μουζακίτης Σπυρίδων Σταμ. 2) Παπαθανασίου Αθανάσιος Λουκά και 3) Παπασταθόπουλος Ιωάν. Κων.

***Τάξις Στ'** Παλαιού τύπου. Απολύονται: 1) Αγγελής Λουκάς Γ. 2) Γαμβρίλης Αργύριος Γ. 3) Καραμπέτσος Αριστοτέλης Ν. 4) Κοντογιάννης Γεώργιος Παντελή. 5) Κοντογιάννης Χρίστος Παντελή 6) Μοσχόπουλος Νικολ. Χ.7) Περγαντόπουλος Κων. Περγανά 8) Πλατανιώτης Βασιλ. Γ. 9) Πούλος Κωνστ. Σπ. 10) Σκοτίδας Ξενοφών Σπυρ. 11) Γερονικολός Θεόδωρος Κων. και 12) Παπακωνσταντίνου Παναγιώτης Χρίστου.*

Παραπέμπονται εις συμπληρωματικήν ανεξέτασιν εις τα Μαθηματικά και Φυσικά ο Μωραΐτης Τιμολέων Στυλιανού .

Απορρίπτεται ο Σ.Λ.Σ.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης : Καλότυχος . Οι καθηγηταί. Γκιζελής, Δημακόπουλος, Κωνσταντίνου, Πασιώτης, Ξύδη, Δούκας.

Με τα αποτελέσματα αυτά, τα ταραγμένα σχολικά έτη 1943 και 1944 έληξαν. Όμως, όπως μας πληροφορούν πολλοί αναγνώστες μας, έχουν μείνει βαθειά χαραγμένα στη μνήμη των μαθητών εκείνης της εποχής. Κι ήταν πράγματι ήρωες εκείνοι οι μαθητές, αφού κατόρθωσαν και παρακολούθησαν τα μαθήματα του Γυμνασίου σε εκκλησίες, αποθήκες, καταστήματα, δημοτικά σχολεία και όπου αλλού μπορούσαν να στεγαστούν. Και όχι μόνο αυτό, αλλά αυτοί οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά και στην αντίσταση κατά του εχθρού. Αλλά γι' αυτό θα γράψουμε αργότερα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Περίοδος Γ: 1944 - 1964

Ηρεμία. Μετά ένα μήνα από την έκδοση των αποτελεσμάτων και ενώ έχει αρχίσει το Γυμνάσιο να λειτουργεί ήρεμα, ο συλλογος των διδασκόντων συσκέπτεται "*περί συντάξεως κανονισμού του γυμνασίου εν ω θα αναφέρωνται ρητώς τι απαγορεύεται εις τους μαθητάς και ο εν γένει τόνος ο οποίος πρέπει να δοθή εις την εσωσχολικήν και εξωσχολικήν εμφάνισιν του σχολείου*". Δεν γνωρίζουμε αν συντάχθηκε την εποχή εκείνη κανονισμός για σχολείο, θα θυμούνται όμως οι μαθητές ότι μετά τη θύελλα του πολέμου άρχισε από το σχολικό έτος 1945 να οργανώνεται και να λειτουργεί κανονικά το γυμνάσιο.

Η στέγασή του γίνεται τώρα στο διδακτήριό του και έτσι ο Σύλλογος αποφασίζει τη χρονιά αυτή να γίνουν γυμναστικές επιδείξεις.

Πράξις 7. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του γυμνασίου, συνελθών ο Σύλλογος αυτού, παρόντων πάντων πλήν του επ' αδεία τελούντος Μεγ. Κανελλοπούλου, σήμερον την 11ην Ιουνίου 1945, ημέραν Δευτέραν και ώραν 6 μ.μ. και λαβών υπόψει την υπ' αριθμ. 1005 διαταγήν του κ. Γεν. Επιθεωρητού της Α' Εκπ. περιφερείας Μ. Εκπ/σεως και την υπ' αρίθμ. 19649 του Υπουργείου Παιδείας περί γυμναστικών επιδείξεων, αναγνωρίζων δ' ότι εν τω μέτρω του δυνατού πρέπει αύται κατά το έτος τούτο να τελεσθώσιν, εκλείψαντος του λόγου της κατά τα έτη της Κατοχής παραμερίσεως αυτών, συνέταξε το πρόγραμμα τούτων και εύρε πρόσφορον το προαύλιον του γυμνασίου, ικανοποιούν τας απαιτήσεις της επιδείξεως, ίνα μετά της απαιτουμένης καλής εμφανίσεως τελεσθώσιν. Ορίζει δ' ημέραν τελέσεως την Κυριακήν 17ην Ιουνίου. Εφ ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.*

Ο Γυμνασιάρχης , οι καθηγηταί

Λίγο αργότερα στις 28 Ιουνίου 1945 ο Σύλλογος δέχθηκε για εξέταση μαθητές που δεν εξετάστηκαν στις περιόδους 1943-44.

Πράξις 9. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου συνελθών ο σύλλογος αυτού αποτελούμενος εκ των παρόντων καθηγητών ως υπογράφονται κατωτέρω, σήμερον την 28ην Ιουνίου 1945 ημέραν Πέμπτην και ώραν 6ην μ.μ και λαβών υπ' όψιν τας υπ' αριθμ. 15244 και 23334 ε. έτους Διαταγάς του Υπουργείου Παιδείας περί κατατακτηρίων και απολυτηρίων εξετάσεων των μη υποστάντων ταύτας κατά τας προηγουμένας εξεταστικάς περιόδους 1943-44, της περιόδου 20-30 Ιουνίου 1945, και την γραπτήν και προφορικήν δοκιμασίαν των υποστάντων ταύτας, αποφασίζει:*

1) Κατατάσσει εις την Ε' τάξιν οκταταξίου γυμνασίου τον Κατσαρόν Λουκάν του Κων/νου και

2) Απολύει τους α) Λιακατάν Ιωάννην β) Μηνάν Εμμανουήλ γ) Στάμου Ανδρέαν και δ) Ταγκαλέγκαν Ηλίαν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα, ήτις και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Προς το τέλος της σχολικής περιόδου ένα σοβαρό πειθαρχικό γεγονός προκάλεσε την έκτακτη συγκληση του Συλλόγου των Διδασκόντων.

Πράξις 10. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού, σήμερον την 9 Ιουλίου 1945 ημέραν Δευτέραν και ώραν 6 μ.μ., αποτελούμενος εκ των παρόντων εν Λεβαδεία υπογεγραμμένων καθηγητών και λαβών υπ' οψιν: 1ον το υπ' αριθμ. 93 / 26-6-1945 έγγραφον του μικτού Γυμνασίου Π.. (μνημονευεται σχολειο των Αθηνών), εξ ου ελέγχεται πλαστόν το υπ' αριθ. 163/27/25-9-1943 αποδεικτικόν επ' ονόματι του Λ.Κ.Κ., επί τη βάσει του οποίου ούτος υπέστη κατατακτήριον εξέτασιν παρ' ημών κατά την εξετασικήν περίοδον Ιουνίου 1945, πλαστός διότι α) δεν εξεδόθη τοιούτος τίτλος επ' ονόματι του ειρημένου Λ.Κ.Κ. και β) κατά το έτος 1931-32 καθ' ό φέρεται ούτος ως μαθητής δεν υφίστατο το Γυμνάσιον Π... και 2ον την κατάσχεσιν επί πλαστογραφία παρά του ενταύθα αστυνομικού τμήματος του περί ου ο λόγος τίτλου την 8ην του μηνός κατά διαταγήν της Γεν. Ασφαλείας, κατόπιν, φαίνεται, καταγγελίας του φερομένου ως εκδώσαντος γυμνασίου αποφασίζει:*

Ακυροι την απόφασιν της υπ' αριθμ. 9/28-6-1945 πράξεως καθ' ην ούτος κατετάγη ... και θεωρεί τούτον ως μηδέποτε προσελθόντα εις το Γυμνάσιον διαγράφων αυτόν εκ του μαθητολογίου και των ελέγχων Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:

ο Γυμνασιάρχης, Οι καθηγηταί.

Η Σχολική αυτή περίοδος κλείνει με αιφνίδια διαταγή του Υπουργείου Παιδείας προς τους καθηγητές, η οποία αποτυπώθηκε σε πρακτικό ως εξής:

Πράξις 11. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του γυμνασίου, συνελθών ο Σύλλογος αυτού σήμερον την 14 Ιουλίου 1945 ημέραν Σάββατον και ώραν 10 π.μ. αποτελούμενος εκ των παρόντων εν Λεβαδεία υπογεγραμμένων καθηγητών έλαβε γνώσιν της υπ' αριθμ. 32540 διαταγής του Υπουργείου Παιδείας ότι άπασαι αι αποσπάσεις διακόπτονται άνευ άλλης διατυπώσεως και δέον άπαντες κατά την 1ην Σεπεμβρίου να ευρίσκονται εις τας οργανικάς των θέσεις. Εις πίστωσιν συνετάχθη το παρόν και υπογράφεται ως έπεται:*

Ο Γυμνασιάρχης: Καλότυχος. Οι καθηγταί: Δημακόπουλος Ευστ. , Αναστασίου Νικ., Ξύδη Ισμήνη, Πασιώτης Δημ.

Πάστωμα κατά τμήμα.

Η νέα σχολική περίοδος άρχισε την 1η Σεπεμβρίου 1945. Παρουσιάστηκαν οι καθηγητές: Κ. Καλότυχος, γυμνασιάρχης, Δημακόπουλος Ευστάθιος, Πασιώτης Δημήτριος, Περδίκης Ηλίας, Ξυδη Ισμήνη, Κωνσταντίνου Μαρία, Δούκας Λουκάς, Αναστασίου

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Νικόλαος. Τα προβλήματα είναι πολλά. Λείπουν πολλοί καθηγητές. Μέσα στον Οκτώβριο παρουσιάζονται ακόμη οι καθηγητές, Γκιζελής Γ. και Βασταρδης Μ.

Οι καθηγητές αυτοί αντιστοιχούν σε 371 μαθητές. Ας θυμηθούμε λίγο των αριθμό των μαθητών κατά τμήμα για να καταλάβουμε οι σύγχρονοι τις δυσκολίες της μάθησης.

Τμήμα Γ1 αριθμός μαθητών 69, **Τμήμα Γ2** αριθμός μαθητών 72, **Τάξη Δ'** αριθμός μαθητών 56 (ένα τμήμα), **τάξη Ε'** αριθμός μαθητών 57 (ένα τμήμα), **τάξη Στ'** αριθμός μαθητών 56 (ένα τμήμα), **τάξη Ζ'** αριθμός μαθητών 42 (ένα τμήμα) και **τάξη Η'** αριθμός μαθητών 19. Δηλαδή οι 371 μαθητές ήταν μοιρασμένοι σε εφτά (7) τμήματα, ενώ με τα σημερινά δεδομένα θα έπρεπε το σχολείο να έχει διπλάσια.

Δεν ήταν όμως μόνο αυτές οι δυσκολίες. Πολλοί μαθητές έπασχαν από σοβαρές αρρώστιες. Αναφέρουμε ορισμένες όπως αυτές έχουν καταγραφεί στο υπ' αριθμ. 15/20-9-45 πρακτικό του Συλλόγου των διδασκόντων:

Χωλότητα, αδυναμία, ατροφία άκρων και ελονοσία, πλημελής πώρωσις της αριστεράς κατ' αγκώνα αρθρώσεως συνεπεία τραύματος και ατροφία δεξιού σκέλους, χρόνια αμυγδαλίτιδα, χρόνια ελονοσία, πώρωσις αμφοτέρων των ποδών συνεπεία πολυμυελίτιδος, χρόνια νεφρίτιδα, βρογχικός κατάρρους, υπολείμματα πλευρίτιδος του δεξιού ημιθωρακίου, ρευματισμοί, εκτεταμένη ουλή δεξιού ημιθωρακίου συνεπεία εγχειρίσεως πνεύμονος, ηπατίτιδα, χρόνια σκωληκοειδίτιδα παροξυνομένη, παροξυντική ταχυκαρδία, αιμορροϊδες και συρίγγιον έδρας, οστεομυελίτιδα δεξιάς κνήμης, υδραρθρον. Πολλοί μαθητές απαλλάχτηκαν από το μάθημα της γυμναστικής εξ' αιτίας αυτών των ασθενειών. Η επιτροπή που τους απήλλαξε: Κων. Καλότυχος, Γυμνασιάρχης, Νικ. Πολυζώης, Σχολίατρος, Ισμήνη Ξύδη και Ηλίας Περδίκης Γυμναστές.

Μετά τη γιορτή

Υποτροφίες. Στις 20 Οκτωβρίου 1945 ο Συλλογος συνεδριάζει

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

για ευχάριστο γεγονός.

Πράξις 17. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού, αποτελούμενος εκ των κατωτέρω υπογραφομένων καθηγητών, σήμερον την 20 Οκτωβρίου 1945 ημέραν Σάββατον και ώραν 5 μμ επελήφθη των ακολούθων:*

Α. Έχων υπ' οψει το από 12 Οκτωβρίου ε.έ έγγραφον της SOCIETY OF FRIENDS OF AMERICAN STUDIES περί υποδείξεως μαθητών αριστευσάντων κατά το παρελθόν έτος 1943-44 και τοιούτων αριστευσάντων κατά το παρόν 1945 και διακρινομένων δια το ήθος και την μόρφωσιν αυτών προς εκλογήν και αποστολήν των ως υποτρόφων εις Αμερικανικά Κολλέγια και Πανεπιστήμια, υποδεικνύει τοιούτους α) εκ μεν του παρελθόντος σχολ. έτους τον Χρίστον Νικολ. Κεραμάρην, άριστον το ήθος και κατά πάντα τα σχολ. έτη εις το γυμνάσιον φοπήσεώς του διακριθέντα και β) εκ των τελειοφοίτων του παρόντος σχολ. έτους 1) Δημήτριον Στάμου Γουργιώτην 2) Δημήτριον Θωμά Ζαμπόπουλον και 3) Ιωάννην Παντελή Παντελίδην, αρίστους και κατά την εις τα μαθήματα επίδοσιν και κατά το ήθος.

Στον Οσιο Λουκά

Β....

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης . Οι καθηγηταί

Προς το τέλος της περιόδου, δηλ. το Δεκέμβριο του 1945, συνεδριάζει ο Σύλλογος προκειμένου να αποφασίσει για τις εξετάσεις.

Πράξις 19η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 5 Δεκεμβρίου 1945 ημέραν Τετάρτην και ώραν 3,30 μμ, συνελθών ο Σύλλογος αυτού αποτελούμενος εκ των υπογραφομένων μελών, απούσης της καθηγήτριας Ισμήνης Ξύδη, δι' ασθένειαν, επελήφθη της εξετάσεως ζητημάτων αναφερομένων εις τας επικειμένας εξετάσεις επί τη λήξει του σχολ. έτους 1945 των μαθητών και δη:*

Α' Ελαβε γνώσιν των λεπτομερειών της μελλούσης να ισχύση υπ' αρ. 61324 ε.έ αποφάσεως του Υπουργείου Παιδείας.

Β. Προκειμένου να δοθή προφορική βαθμολογία εις μαθήματα διαδοχικώς διδαχθέντα υπό διαφόρων καθηγητών εκρίθη νόμιμον και ορθόν να συνεργασθούν οι ενδιαφερόμενοι καθηγηταί.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Γ'. Εκρίθη ότι το πρόγραμμα των διαγωνισμών πρέπει να συνταχθή κατά τρόπον διευκολύνοντα τους μαθητάς εις την προπαρασκευήν των, όσον το επιτρέπουν οι όροι της λειτουργίας του Γυμνασίου.

Δ'. Ετονίσθη ότι η εππήρησις πρέπει να γίνη μετά πάσης προσοχής και ακεραιότητος ώστε να προλαμβάνεται η τυχόν διάθεσις μαθητού προς νόθευσιν του γραπτού, αλλά και να μη συγχωρηθή ο νοθεύσας.

Ε'. Εις την ρηθείσαν απόφασιν του Υπ. Παιδείας περί εξετάσεων δεν προβλέπονται περιπτώσεις τινές περί τούτων απεφασίσθη να υποβληθή ερώτημα αρμοδίως.

Εφ' ω συνετάγη οι παρούσα και υπογράφεται ως έπεται .

Ο Διευθυντής . Οι καθηγηταί (Σ.Σ. υπογράφουν και δύο νέοι καθηγηταί: Ελ. Υφαντής και Χριστοφ. Περίνης).

Βιβλία και θρανία. Με την αρχή της νέας περιόδου (νέο σχολικό έτος), τον Ιανουάριο του 1946 ο Συλλογος των διδασκόντων καθορίζει τα διδακτικά βιβλία. Ας θυμηθούμε μερικούς τίτλους κατά τάξη:

*"**Γ' τάξις:** Αναγνωστικό Δ. Φιλικού, Οργανισμού, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής γλώσσης Αχ. Τζαρτζάνου, Γάλλικά LE FRANCAIS PAR LA LECTURE ETC. DIMITRACOPOULOS, Μαθηματικά α) Πρακτική Αριθμητική β) Πρακτική Γεωμετρία...*

Δ' τάξις: Εκκλησιαστική Ιστορία, Ελληνικά Κύρου Ανάβασις και Ξενοφώντος Ελληνικά, Συντακτικόν, Αναγνωστικόν και Λατινική Γραμματική, Μαθηματικά Α) Αλγεβρα Μπαρμπαστάθη β) Θεωρητική Γεωμετρία, Φυσικά α) Σωματολογία και Υγιεινή β) Γεωλογία και Ορυκτολογία...

Ε' τάξις: Κατήχησις και Λειτουργική, Λυσίου Λόγοι, Δημοσθένους Λόγοι, Ιστορία Θουκυδίδου, Οδύσσεια, Λατινικά α) Κορνήλιος Νέπως και β) Λατινική Γραμματική, Ανόργανος Χημεία...

Στ' τάξις: Χριστιανική Ηθική, Πλάτωνος Κρίτων, Ομήρου Ιλιάς, Ευριπίδου Ιφιγένεια εν Ταύροις, Λατινικά Κικέρωνος Λόγοι, Βιολογία Βλησίδου, Γαλλικά MON LIVRE DE FRANCAIS Οικονομίδου...

Ζ' τάξις: Καινή Δια-

Πριν από την παρέλαση με το Γυμναστή κ. Κωστόπουλο

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

θήκη, Πλάτωνος Φαίδων, Γραμματολογία Γαρδίκα, Ψυχολογία...

***Η' τάξις:** Πλάτωνος Πρωταγόρας, Αντιγόνη Σοφοκλέους, Επιτάφιος Περικλέους, Θεοκρίτου Ειδύλλια, Λογική, Λατινικά SOMNIUM SCIPIONIS, Βιργιλίου Αινειάς, Κοσμογραφία...."*

Και φυσικά τα βιβλία αυτά και τα άλλα που παραλείψαμε αγοράζονταν είτε καινούργια από το βιβλιοπωλείο είτε από παλαιοτέρους μαθητές μεταχειρισμένα.

Σύρραξις. Λίγο πριν από την έναρξη των μαθημάτων ανέλαβε το Υπουργείο Παιδείας ο Γ. Αθανασιάδης- Νόβας. Στο πρακτικό της 1 Μαρτίου 1946 αναφέρονται μεταξύ άλλων και τα εξής:

... Α' Ο Σύλλογος έλαβε γνώσιν των ακολούθων εγγράφων: 1) του υπ' αριθμ. 80269/24-11-1945 χαιρετισμού του αναλαβόντος το Υπουργείον Παιδείας Υπουργού κ. Γ. Αθανασιάδου -Νόβα 2) της υπ' αριθμ. 83632/5-12-45 διαταγής περί εκκλησιασμού των μαθητών....

Β' Επιλαμβάνεται της εξετάσεως αταξίας γενομένης υπό των μαθητών κατά την ομιλίαν του ιεροκήρυκος Πανοσ. Δανιήλ Βασιλοπούλου την 27 Φεβρουαρίου εις το Α' Δημοτικόν Σχολείον.

Διεπιστώθη ότι τινές μαθηταί μεταξύ των οποίων εξήρχον, δυστυχώς, οι μαθηταί της Η' τάξεως Λ. Γιαννάκης και Λ. Σουγιάς, όντως ήσαν ανήσυχοι και επροκάλεσαν τας επιπλήξεις του ομιλούντος· ομοίως ότι άλλοι μαθηταί μ' επικεφαλής τον Ν. Κυριακάτην της Ζ' εκάκισαν κατά το τέλος την αταξίαν και επήλθε σύρραξις, ήτις τη επεμβάσει των ψυχραιμοτέρων έληξεν έως εκεί. Ο Σύλλογος μετά την πρόσκλησιν των πρωταιτίων προς εξονύχισιν των συμβάντων, δριμύτατα εξεφράσθη δια την διαγωγήν τούτων. Απεφάσισε δ' εντέλει να περιορισθή εις την επίπληξιν των πρωταιτίων Λ. Γιαννάκη και Λ. Σουγιά της Η' και Ν. Κυριακάτη, Χ. Σκλαβούνου, Ιω. Τάγκα της Ζ' ενώπιον των άλλων μαθητών και να τονισθή ότι οιαδήποτε τοιαύτη παρεκτροπή εις το μέλλον θα τιμωρηθή αμειλίκτως.

Στην εκδρομή με τον κ. Γυμνασιάρχη

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογρα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ο Θίασος του γερό-Μαρτέν

φεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης. Οι καθηγηταί. (Σ.Σ. Νέο πρόσωπο στο Σύλλογο είναι ο γνωστός στους παλαιοτέρους Μουσικός Α. Βασιλιάς.)

Υπέρ των θρανίων. Σαράντα μέρες αργότερα ο Σύλλογος συσκέπτεται:

Πράξις 8. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού σήμερον την 11ην Απριλίου 1946, απούσης λόγω ασθενείας της καθηγητρίας Ισμήνης Ξύδη, ημέραν Πέμπτην και ώρα 5.30 μμ., διεσκέφθη επί των εξής:*

Α'. Ο κ. Γυμνασιάρχης ανακοινοί χαιρετισμόν του νέου Γεν. Επιθεωρητού Μ. Εκπ/σεως Α' Περιφερείας κ. Π. Γεωργούντζου, ο δε Σύλλογος αποφασίζει να υποβληθή συγχαρητήριον τηλεγράφημα και ευχαί επί τη αναλήψει της επιθεωρήσεως.

Β'. Αποφασίζεται η επανάληψις της παραστάσεως "του χορού του Ζαλόγγου" υπό των μαθητών υπέρ της κατασκευής θρανίων.

Γ' . Γενομένης συζητήσεως περί της προόδου των μαθητών παρεκλήθησαν οι κ. κ. Καθηγηταί να καταθέσωσι σημείωμα, εις το οποίον να αναφέρεται αδρομερώς η επίδοσις των υστερούντων μαθητών.

Εφ' ω συνετάγη το παρόν και υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης. Ο Υπ/ντής. Οι καθηγηταί.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Επανάσταση και ηθική. Ένα μήνα αργότερα ένα σημαντικό έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας προκαλεί συζήτηση στο Σύλλογο.

Πράξις 9. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού, απούσης της καθηγητρίας Ισμήνης Ξύδη ένεκα ασθενείας, σήμερα την 10 Μαΐου 1946, ημέραν Παρασκευήν και ώραν 6.30 μ.μ. επελήφθη των εξής:*

Α'. Έλαβε γνώσιν της υπ' αριθμ. 12820/1946 διαταγής του Υπ. Παιδείας περί ερεύνης περί της ηθικής καταστάσεως των μαθητών κατόπιν των πολεμικών γεγονότων.

Αποφασίσθη δε, ίνα την εμπεριστατωμένην μελέτην επί των προβαλλομένων ερωτημάτων αναλάβη ο Υπ/ντής του Γυμνασίου κ. Κ. Κυριαζής μετά των καθηγητών των τάξεων και εισαγάγει το πόρισμα εις τον Σύλλογον εν καιρώ.

Β'. Έλαβε γνώσιν καταγγελίας του Διοικητού της Χωροφυλακής Βοιωτίας κατά του μαθητού της Ζ' τάξεως Π.Ι. ότι εις το χωρίον Μαυρονέριον συνελήφθη και παραπέμφθη εις τον ενταύθα εισαγγελέα δι' επιγραφάς επαναστατικού περιεχομένου. Ο κ. Γυμνασιάρχης ανακοινοί ότι ενήργησεν ανακρίσεις επ' αυτών και ότι ο καταγγελλόμενος την 14 τρέχ. μηνός θα εισαχθή εις δίκην. Ο Σύλλογος ομοφώνως αναβάλλει την λήψιν αποφάσεως μέχρι του αποτελέσματος της δίκης.

Εφ' ω συνετάγη το παρόν και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης. Ο Υπ/ντής. Οι καθηγηταί.

Στο υπ' αριθμ. 12/28-5-1946 πρακτικό αναγράφεται το αποτέλεσμα της έρευνας:

"*... Β'. Περαιωθείσης της ερεύνης επί του υπ' αριθμ. 12820 ε.έ. ερωτηματολογίου του Υπουργείου Παιδείας, περί ου εγένετο μνεία εν τη υπ' αριθμ. 9 Α' ε.έ. πράξει του Συλλόγου, ο Σύλλογος λαμβάνει γνώσιν και συζητεί και επιφέρει τροποποιήσεις τινάς*".

Έλλειψη θρανίων. Λίγες μέρες πριν από την έναρξη των εξετάσεων του Ιουνίου 1946 διαπιστώνεται έλλειψις θρανίων.

Πράξις 13. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του γυμνασίου συνελθών ο σύλλογος αυτού, απούσης ένεκα ασθενείας της καθηγήτριας Ισμήνης Ξύδη, σήμερον την 12ην Ιουνίου 1946, ημέραν Τετάρτην και ώραν 6.30 μ.μ. έλαβεν γνώσιν της υπ' αριθμ. 45237 τηλ/κής Δ/γής του Υπουργείου Παιδείας "Περί προσδιορισμού του χρόνου των εξετάσεων, του αριθμού των απουσιών των μαθητών κ.α.*

Εν συνεχεία δε τούτου συνεζήτησε ζητήματα σχετικά με την διενέργειαν των εξετάσεων· Και δη

1) Οι καθηγηταί των τάξεων ανέλαβον την υποχρέωσιν του ελέγχου των

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

απουσιών των μαθητών, ίνα εν καιρώ ληφθούν αι δέουσαι αποφάσεις ως προς τους υπερβάντας το όριον.

2) Ως προς την σύνταξιν προγράμματος απεφασίσθη ίνα αι εξετάσεις διενεργούνται καθ' όλην την ημέραν και παραταθούν και πέραν του οριζομένου χρόνου, λαμβανομένου υπ' όψει ότι ένεκα ελλείψεως θρανίων δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν πάσαι αι αίθουσαι.

3)Ανταλλάσσονται γνώμαι περί της αμερολήπτου και αυστηρός επιτηρήσεως και της προσπαθείας να μη επιτροπή ουδεμία νοθεία είτε εξ αντιγραφής είτε άλλως πως.

4) Καλούνται οι καθηγηταί εγκαίρως να καταθέσωσι την βαθμολογίαν αυτών.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται ο Γυμνασιάρχης: Καλότυχος, ο Υπ/ντής: Κυριαζής, οι καθηγηταί: Γκιζελής, Δημακόπουλος, Περδίκης, Βασταρδής, Κωνσταντίνου, Αναστασίου, Δούκας, Περίνης, Υφαντής, Βασιλιάς.

Απαγορεύσεις. Με την έναρξη του νέου σχολικού έτους 1946-47 τα πράγματα για τους μαθητές αρχίζουν να δυσκολεύουν. Στο πρακτικό αριθμ. 5/10-10-1946 διαβάζουμε μεταξύ άλλων:

.... Β' λαβών υπ' όψει την αυτήν ως άνω εγκύκλιον του κ. Γεν. Επιθεωρητού, δι' ης ορίζεται χρόνος ενάρξεως των μαθημάτων η 11 τρέχοντος (Σ.Σ. 11 Οκτωβρίου) και εορτή της σημαίας η 12η αποφασίζει τα κάτωθι σχετικώς με την μέλλουσαν συμπεριφοράν των μαθητών εντός και εκτός του σχολείου: 1)Απαγορεύει να συχνάζουν οι μαθηταί εις κινηματογράφους, θέατρα, καφενεία, και λοιπά κέντρα μη αρμόζοντα εις μαθητάς 2) Ορίζει ώραν μέχρι της οποίας επιτρέπεται η κυκλοφορία των μαθητών, την 8.30 μμ. 3) Επιβάλλει την κοπήν της κόμης των μαθητών εν χρω μέχρι της Στ' τάξεως, δια δέ τους μαθητάς της Ζ' και Η' τάξεως επιβάλλει τον μετριασμόν ταύτης κατά τρόπον κόσμιον.

Στα ... σίδερα του σχολείου

Γ'. Κανονίζει το πρόγραμμα της εορτής της σημαίας και ορίζει σημαιο-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

φόρον τον μαθητήν Παναγιωτόπουλον Σωτήριον και παρασιτάς τους μαθητάς Καρατσόλην Δημήτριον και Πάνου Παν..."

Πλήρες σχολικό έτος. Το Νοέμβριο του 1946 συνέρχεται ο Συλλογος των καθηγητών για να συζητήσει θέματα σχετικά με την ομαλή λειτουργία του Σχολείου.

Στο πρακτικό εκείνης της συνεδριάσεως έχει αποτυπωθεί περιληπτικά η δύσκολη κατάσταση των προηγουμένων ετών.

Έχουν περάσει αρκετοί μήνες από την αποχώρηση των Γερμανών και των Ιταλών και τα γεγονότα του εμφυλίου δεν φαίνεται να παρεμποδίζουν τη λειτουργία του σχολείου.

Πράξις 8η: *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 8ην του μηνός Νοεβρίου 1946, ημέραν της εβδομάδος Παρασκευήν και ώραν 5 μμ. συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών αυτού, απόντων του Γυμνασιάρχου κ. Καλοτύχου, διατελούντος εν αναρρωτική αδεία και του καθηγητού κ. Αναστασίου, προς συζήτησιν των εφαρμοστέων παιδαγωγικών μέτρων δια την εξίψωσιν του μορφωτικού και ηθικού επιπέδου των μαθητών, έλαβε τας ακολούθους αποφάσεις:*

Α. Εχων υπ' όψει ότι κατά τα προηγούμενα σχολικά έτη υπήρξεν ελλιπής η εκπαίδευσις των μαθητών, ένεκα περιορισμού του χρόνου διδασκαλίας, αποφασίζει όπως κατά το τρέχον πλήρες σχολικόν έτος μη σπεύδωσιν οι καθηγηταί εις την διδασκαλίαν της οριζομένης διδακτέας ύλης, αλλά βραδέως να προχωρώσιν, εμμένοντες μέχρις εμπεδώσεως των διδασκομένων παρά τοις μαθηταίς.

Β. Πραγματοποίησιν της επωφελούς διά τους μαθητάς συνεργασίας Σχολείου και οικογενείας αποφασίζει, όπως καλούνται άπαξ του μηνός οι γονείς των μαθητών και λαμβάνωσι γνώσιν της επιδόσεως των τέκνων αυτών, συζητώνται δε μετ' αυτών τα καλύτερα ληπτέα μέτρα δια την ηθικήν αυτών εξύψωσιν. Ημέραν πρώτης τοιαύτης συγκεντρώσεως ορίζει την 17ην τρέχοντος, ημέραν Κυριακήν.

Γ'. Αποφασίζει την λήψιν διαφόρων παιδονομικών μέτρων δια την κοσμίαν συμπεριφοράν των μαθητών εν τω Σχολείω και ορίζει όπως, εκτός της συνήθους εποπείας των εφημερευόντων καθηγητών, κατά την είσοδον των μαθητών οι καθηγηταί προπορεύωνται εις τας τάξεις και κατά την έξοδον παραμένωσι τελευταίοι, ώστε η είσοδος και έξοδος να γίνεται κοσμίως.

Διά την επίτευξιν του σκοπού του Σχολείου, και δή την εξύψωσιν του ηθικού επιπέδου των μαθητών ο γυμνασιαρχών κ. Κων. Κυριαζής ετόνισε την ανάγκην, όπως άπας ο Σύλλογος των καθηγητών αντιμετωπίζει εν συμπνοία τα ζητήματα και έχει ως γνώμονα το γενικόν συμφέρον των μαθητών μη

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

παρασύρεται δε έκαστος υπό γνωριμιών και συμπαθειών, αλλ' εν παντί, ως παιδαγωγός, να μας διέπη η ειλικρίνεια, η στοργή προς τους μαθητάς και η δικαιοσύνη.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα, ήτις και υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιαρχών Κυριαζής ΟΙ καθηγηταί.

Καλότυχος Κων/νος, ο Γυμνασιάρχης της κατοχής.

Στις 28 Νοεμβρίου 1946 παραιτείται ο Γυμνασιάρχης Κων/νος Καλότυχος.

Πράξις 9η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 28ην Νοεμβρίου 1946, ημέραν Πέμπτην και ώραν 10 π.μ. ο παραιτηθείς εκ της θέσεως του γυμνασιάρχου του γυμνασίου Λεβαδείας Καλότυχος Κων/νος του Γεωργίου παρέδωκεν εις τον υποδιευθυντήν του γυμνασίου κ. Κυριαζήν Κων/νον του Ανδρέα την υπηρεσίαν και τυπικώς, το αρχείον του Γυμνασίου, τα έπιπλα, βιβλία, σκεύη, όργανα Φυσικής και Χημείας, το αρχείον των εις το Γυμνάσιον παραδοθέντων βιβλίων των Ελληνικών σχολείων Λεβαδείας, Αραχώβης, Διστόμου, Σκριπούς- Πετρομαγούλας και Δαυλείας, το αρχείον της Σχολ. Εφορείας του γυμνασίου και τα γραπτά δοκίμια των μαθητών των σχολ. ετών 1945 και 1945-46.*

Εφ' συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται

Ο Παραδούς: Κ. Καλότυχος Ο Παραλαβών Κ. Κυριαζής.

Ο Κ. Καλότυχος διοίκησε το Γυμνάσιο εφτά χρόνια. Ισως τα δυσκολότερα χρόνια της ιστορίας του Γυμνασίου Λιβαδειάς . Χωρίς Καθηγητές, χωρίς διδακτήριο, χωρίς χρήματα, με τη βία και την κατοχή, την πείνα και το φόβο να απειλούν και αυτή τη ζωή του. Είδε να χάνονται μαθητές του δολοφονούμενοι από τους γερμανούς κατακτητές.Είδε μαθητές του να αντιστέκονται στο φασισμό και να φεύγουν στα βουνά. Ενθουσίασε και προστάτεψε τις αγνές ψυχές των παιδιών των ηρωικών εκείνων σχολικών ετών 1940-1944. Τιμώρησε, αθώωσε, κάλυψε, περιποιήθηκε, συμβούλεψε, καθοδήγησε, δίδαξε, γι' αυτό και οι μαθητές του, εξηντάριδες και πάνω τον θυμούνται, τον συζητούν και τον μνημονεύουν: Καλότυχος Κων/νος, ο Γυμνασιάρχης της κατοχής.

Συσσίτιο; Ο Γυμνασιαρχών κ. Κυριαχής καλείται να αντιμετωπίσει με το σύλλογο των καθηγητών τα οξυμένα προβλήματα του σχολείου.

Μια εβδομάδα μετά την παραλαβή του σχολείου ο σύλλογος συνεδριάζει.

Πράξις 10η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 3ην Δεκεμβρίου 1946 ημέραν Τρίτην και ώραν 5 μμ. συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών αυτού, απούσης της καθηγητρίας Ισμήνης Ξύδη, διατελούσης εν αναρρωτική αδεία, απεφάσισε τα κάτωθι:*

Α. Ο γυμνασιαρχών κ. Κυριαζής Κων. ανεκοίνωσε το περιεχόμενο διατα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Με τον κ. Δούκα

γών του κ. Γεν. Επιθεωρητου Μ.Ε.Α' Περιφερείας περί ιδρύσεως συσσιτίου μαθητών και αφού μετά προσοχής εξητάσθη η δυνατότης της ιδρύσεως τοιαύτης εστίας, διεπιστώθη, ότι προς το παρόν καθίσταται αδύνατος η παροχή παρασκευασμένου συσσιτιου εις τους μαθητάς δια τεχνικούς λόγους, ως δι' έλλειψιν επαρκούς προσωπικού. Ο γυμνασιαρχών κ. Κυριαζής εξουσιοδοτήθη, όπως γνωρίση δι' αναφοράς του την απόφασιν ταύτην του Συλλόγου εις τον κ. Νομάρχη Βοιωτίας και τον κ. Γεν. Επιθ/τήν Μ. Εκπ/σεως...

.... Δ' Αποφασίζει όπως ο καθηγητής της Ωδικής κ. Βασιλιάς καταρτίση ειδικήν χορωδίαν και διδάξη τα κάλανδα προς ενίσχυσιν του Σχολικού Ταμείου.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα, ήτις και υπογράφεται ως έπεται
Ο Γυμνασιαρχών. Οι καθηγηταί

Εθνική επέτειος. Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων περιόδου Φεβρουαρίου 1947 επιδημία παρωτίτιδας πλήττει το Γυμνάσιο .Ευτυχώς όμως μόνο είκοσι (20) μαθητές δεν κατόρθωσαν να προσέλθουν στις εξετάσεις, γι' αυτό και ο συλλογος τους καλεί να εξεταστούν λίγες μέρες αργότερα.

Αρχές Μαρτίου καλύπτονται οι ανάγκες σε θρανία, συγκροτούνται ομάδες ερυθροσταυριτών και προετοιμάζεται η γιορτή για την Εθνική επέτειο της 25ης Μαρτίου.

Πράξις 15η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 1θην Μαρτίου 1947, ημέραν Δευτέραν και ώραν 5 μ.μ συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών αυτού, απούσης της καθηγήτριας Ισμήνης Ξύδη, διατελούσης εν αναρρωτική αδεία, επελήφθη των κάτωθι:*

Α... Β' Απεφάσισεν μετά το πέρας της παραλαβής των θρανίων τεθή εις λειτουργίαν και η έκτη αίθουσα του γυμνασίου, προσαρμοζομένου αναλόγως και του προγράμματος.

Γ' ... Δ'. Ο Γυμνασιαρχών κ. Κ. Κυριαζής προέβη εις την ανακοίνωσιν της υπ' αριθμ. 225/27-2-47 εγκυκλίου διαταγής των γενικών επιθεωρήσεων Α'

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

και ΙΓ' περιφερειών και συνέστησεν την συγκρότησιν ομάδων Ερυθροσταυριτών κατά τάξεις υπό την εποπτείαν των οικείων καθηγητών, ανέθεσεν δε εις τον καθηγητήν κ. Αναστασίου, προσφερθέντος προς τούτο, να ομιλήση προς τους μαθητάς εντός των προσεχών ημερών περί του σκοπού του Ε.Ε.Σ.Ν.

Ε'. Διά την πανηγυρικήν συμμετοχήν του γυμνασίου εις τον εορτασμόν της 25ης Μαρτίου αποφασίζει την από της σκηνής του κινηματοθεάτρου "Αρμονία" παράστασιν του έργου του Β. Ρώτα "Να ζη το Μεσολόγγι", ούτινος την διδασκαλίαν αναθέτει εις τον καθηγητήν κ. Κουτρολίκον . Το συγκεντρωθησόμενον ποσόν αποφασίζει να διατεθή υπέρ των οικογενειών των απόρων εφέδρων κατατιθέμενον εις την συγκροτηθείσαν Νομαρχιακήν επιτροπήν εξυπηρετήσεως μαχομένων.

Μετά τη δοξολογία

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιαρχών Κ. Κυριαζής Οι καθηγηταί.

Στις 19 του ίδιου μήνα σε συνεδρίαση του Συλλόγου καταρτίζεται το πρόγραμμα της εορτής για την εθνική επέτειο και αποφασίζεται: *"Οι μαθηταί θα ασχοληθώσιν εις την διακόσμησιν και στολισμόν του κτιρίου... Το απόγευμα της ιδίας ημέρας (σ.σ. της 24ης Μαρτίου) θα γίνη γενική συγκέντρωσις εις τον περίβολον του γυμνασίου, όπου θα τελεσθή η εορτή... Οπως παρακληθούν να τιμήσουν δια της παρουσίας των ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θηβών και Λεβαδείας κ. Πολύκαρπος και ο Νομάρχης Βοιωτίας κ. Καλατζής... Μετά το πέρας της εν τω γυμνασίω εορτής θα κατατεθή στέφανος εις το Ηρώον υπό μαθητών και θα παρελάση το Σχολείον δια των κεντρικών οδών της πόλεως, καταλήγον εις το γυμνάσιον... Την 25ην Μαρτίου το εσπέρας και ώραν 1θην μ.μ. θα παιχθή το προαναφερθέν έργον με τιμήν εισιτηρίου 3.000 δρχ...*

Ορίζει επί της υποδοχής και της τοποθετήσεως τους καθηγητάς κ.κ. Περδίκην Ηλίαν και Αναστασίου Νικόλαον. (Πράξις 16η/ 19-3-1947)

28η Οκτωβρίου. **Μέχρι το τέλος του το σχολικό έτος 1946-47 κυλησε ήρεμα.**

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Τη "μονοτονία" έσπασαν λίγο οι γυμναστικές και αθλητικές επιδείξεις που έγιναν "εν τω γηπέδω" της πόλεως.

Το νέο σχολικό έτος 1947-48 αρχίζει με σοβαρότατα προβλήματα.

Πράξις 4η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 30ην Σ/βρίου 1947, ημέραν Τρίτην και ώραν 6ην μ.μ. συνελθών ο συλλογος των καθηγητών αυτού απούσης της καθηγήτριας Ισμήνης Ξύδη, διατελούσης εν ανάρρωτική αδεία, επελήφθη των ακολούθων:*

Α. Λαβών υπ' όψει αφ' ενός μεν το από 12/18 Απριλίου 1940 Β.Δ. δι' ου ορίζεται ημέρα ενάρξεως των μαθημάτων του νέου σχολ. έτους η 1η Οκτωβρίου, αφ' ετέρου δε την έλλειψιν επαρκών αιθουσών διδασκαλίας, ως εκ της κατοχής του ενός ορόφου του γυμνασίου υπό του στρατού, αποφασίζει την οπωσδήποτε έναρξιν των μαθημάτων με τας τρεις αιθούσας του κάτω ορόφου, αφού εναποτεθούν τα πλεονάζοντα θρανία εις τον διάδρομον. Τα μαθήματα θα διενεργούντο εις τρεις κύκλους από 8-11, 11-2 και 3-6, δηλαδή εκάστη τάξις θα διδάσκεται ανά τρίωρον ημερησίως, πλήν της ογδόης, ήτις θα προσέρχεται και εις τους δύο πρωινούς κύκλους, βάσει προσωρινού μεν προγράμματος μέχρι του Σαββάτου, οριστικού δε από της Δευτέρας 6 τρέχοντος.

Β. Ορίζει ημέραν τελέσεως αγιασμού την Παρασκευήν 3 Οκτωβρίου, εις ον θα παρακληθεί να χοροστατήσει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θηβών και Λεβαδείας, να παραστώσι δε και ενταύθα στρατιωτικαί αρχαί.

Παρέλαση

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιαρχών Οι καθηγηταί

Τη χρονιά αυτή γιορτάζεται για πρώτη φορά η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου ο Σύλλογος αποφασίζει:

"Την παραμονήν 27ην Οκτωβρίου και ώραν 9ην π.μ. θα γίνη γενική συγκέντρωσις των μαθητών του σχολείου, εις ην θα κληθούν να παραστούν ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θηβών και Λεβαδείας και οι εν τω κτιρίω του Γυμνασίου διαμένοντες αξιωματικοί. Κατ' αυτήν μαθηταί και μαθήτριαι θ' απαγγείλουν ποιήματα πατριωτικού περιεχομένου και δη αναφερόμενα εις την εποποιΐαν της Βορείου Ηπείρου και θα ψάλουν άσματα ιδία της εποχής

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

εκείνης. Τον πανηγυρικόν της ημέρας θα εκφωνηση ο καθηγητής κ. Ι. Δημητριάδης. Το απόγευμα της αυτής ημέρας και ώραν 4 μ.μ. θα γίνη κατάθεσις στεφάνου εκ μέρους των μαθητών και θα επακολουθήση παρέλασις προ του μνημείου των Πεσόντων. Την 28ην και ώραν 1θην π.μ. άπαν το γυμνάσιον θα παραστεί εις την δοξολογίαν, ο δε γυμνασιαρχών κ. Κ. Κυριαζής θα καταθέση στέφανον εκ μέρους αυτού. Μετά τούτο οι μαθηταί και αι μαθήτριαι θα παρελάσουν προ των Επισήμων".

Την 1η Δεκεμβρίου 1947 αναλαμβάνει τη διοίκηση του Γυμνασίου ο νέος γυμνασιάρχης Κων/νος Παπαπαναγιώτου.

Δώστε νερό. **Πράξις 11.** *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 16ην Δεκεμβρίου 1947, ημέραν Τρίτην και ώραν 5.30 μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών αυτού υπό την Προεδρίαν του γυμνασιάρχου κ. Κων. Παπαπαναγιώτου, παρόντων πάντων πλην της καθηγητρίας Ισμήνης Ξύδη, διατελούσης εν αναρρωτική αδεία επελήφθη των ακολούθων:*

Α: Έλαβε γνώσιν της υπ'αριθμόν 3(Α46) της 10-12-47 εγκυκλίου διαταγής του κ. Γεν. Επιθεωρητού. Συμφώνως προς ταύτην απεφάσισε την επίσπευσιν και του εντός ολίγων ημερών τερματισμού του διενεργουμένου υπέρ του πληθυσμού Β.Ελλάδος εράνου. Ως προς την συμμετοχήν του γυμνασίου εις την αναδασωτικήν προσπάθειαν, ένεκα των επικρατουσών ενταύθα συνθηκών από απόψεως ασφαλείας, διεπιστώθη ότι προς το παρόν δεν είναι δυνατή τοιαύτη εξόρμησις, απεφασίσθη όμως, όπως, ευθύς ως αι συνθήκαι το επιτρέψωσι καταβληθή ως και άλλοτε, πάσα προσπάθεια προς συμπλήρωσιν της αναδασώσεως της περιφερείας.

Β. Ο κ. γυμνασιάρχης ετόνισε την ανάγκην λήψεως εντόνων μέτρων καθαριότητος του κτιρίου του γυμνασίου, λαμβανομένης υπ' όψει της συστεγάσεως των μαθητών μετά στρατιωτών και της συνεχούς καθ' όλην σχεδόν την ημέραν λειτουργίας του σχολείου . Αντηλλάγησαν γνώμαι και απεφασίσθη: πρώτον ν' αναλάβη ο κ. Γυμνασιάρχης να προβή εις πάσαν ενέργειαν όπως ο Δήμος χορηγήση εις το γυμνάσιον περισσότερον ύδωρ, ώστε η καθαριστης να γίνεται τελειοτέρα και δια την ύδρευσιν των μαθητών να επαρκή· δεύτερον από τον μέλλοντα να διενεργηθή επ' ευκαιρία των εορτών έρανον υπέρ του επιστάτου και της καθαριστρίας να διατεθή ποσόν τι δια την προμήθειαν ασβέστου, πετρελαίου, σάπωνος κ.λ.π., αναγκαιούντων υλικών δια τον συνεχή καθαρισμόν και απολύμανσιν των αποχωρητηρίων και τρίτον η ατομική καθαριότης των μαθητών να ελέγχεται τακτικά υπό των κ.κ. καθηγητών.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Μετά πέντε μέρες ήτοι στις 20 Δεκεμβρίου ο σύλλογος αποφασίζει.

"...Β. Την σύνταξιν υπό επιτροπής εξόλων των διενεργησάντων τον έρανον Β.Ελλάδος καθηγητών συγκεντρωτικής καταστάσεως πάντων των προσφερθέντων υπό των μαθητών ειδών, άτινα θα παραλάβη τριμελής επιτροπή εκ των κ.κ. Περδίκη και Αναστασίου, υπό την προεδρίαν του κ. Κυριαζή. Ως προς τα συγκεντρωθέντα χρήματα απεφασίσθη να ερωτηθή ο κ. Επιθεωρητής, εάν εγκρίνη την διάθεσιν αυτών διά την προμήθειαν νήματος όπερ να διανεμηθή εις τας μαθητριάς προς πλέξιν μαλλίνων ειδών.

Γ. Το εκ του εράνου υπέρ του επιστάτου και της καθαριστριας συγκεντρωθησόμενον ποσόν απεφασίσθη να διανεμηθή εις τούτους εξίσου, αφού αφαιρεθή ποσόν δραχμών τριακοσίων χιλιάδων, το οποίον θα διατίθεται δια προμήθειαν ειδών καθαριότητος...

Δ. Οπως κατά τας εορτάς περιέλθωσι την πόλιν μαθηταί και μαθήτριαι και ψάλλωσι τα κάλλανδα. Αι εισπράξεις θα διατεθούν υπέρ των απόρων μαθητών..."

Το ποσό που συγκεντρώθηκε έφτασε τις 786.000 δραχμές και διατέθηκε "δια την αγοράν υποδημάτων εις δέκα εξ εκ των απορωτέρων και διακρινομένων δια το ήθος των μαθητών...".

Βραβεία. Το σχολικό έτος 1947-48 κύλισε στη συνέχεια ήρεμα. Πότε- πότε αταξίες των μαθητών άλλοτε σοβαρές και άλλοτε όχι τάρασσαν τη σχολική ζωή. Γιορτές για εθνικές επετείους απορροφούσαν αρκετά τους μαθητές και η "Μπουμπουλίνα" που παρουσιάστηκε στην "Αρμονία" στις 25 Μαρτίου 1948 ήταν ένα γεγονός για το σχολείο και την πόλη .

Ενα πρακτικό στο τέλος του διδακτικου έτους (21/27-6-1948) μας θυμίζει τις θλιβερές μέρες της κατοχής. Μειώνεται η διαγωγή μαθητών:

"Τάξις Τρίτη. 1) Μ.Σ.Η., "καλή" και 2) Τ.Ι.Λ."καλή" διότι ανελθόντες επί της ταράτσας του γυμνασίου, κατεκρήμνιζον εις την οδόν σάκκους πλήρεις άμμου εκ των εγκαταλειφθέντων υπό του στρατού, καταστρέψαντες ούτω το δίκτυον ηλεκτροφωτισμού του γυμνασίου και της συνοικίας όλης". Ηταν οι σάκκοι με άμμο που χρησίμευσαν για την κατασκευή πολυβολείου στην ταράτσα του γυμνασίου.

Το νέο σχολικό έτος 1948-49 αρχίζει με ευχάριστα γεγονότα.

Απονέμονται σε μαθητές του Γυμνασίου χρηματικά βραβεία και έπαινοι. Αξίζει να αναφέρουμε τα ονόματα των μαθητών εκείνων οι οποίοι πρώτοι γεύτηκαν τη χαρά του επαίνου.

Πράξις 5η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 4ην Οκτωβρίου 1948, ημέραν Δευτέραν και ώραν 5 μμ, συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών αυτού και λαβών υπ' όψει την υπ' αριθμ. 10580/10/2/48 απόφασιν του κ. Υπουργού της Παιδείας "περί απονομής*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

χρηματικών βραβείων και επαίνων εις μαθητάς των Γυμνασίων και Εμπορικών Σχολών", την υπ' αριθμ. 4/8-7-48 πράξιν της Σχολικής Εφορείας του γυμνασίου, εγκριθείσαν δια της υπ' αριθμόν 2787/28-9-48 δ/γής του κ. Γεν. Επιθεωρητού Μ. Εκπ/σεως Α' περιφερείας, ως και του βαθμού της υπό των μαθητών επιδειχθείσης προόδου, χρηστότητος και διαγωγής κατά το λήξαν σχολικόν έτος, απονέμει τα κάτωθι χρηματικά βραβεία και επαίνους εις τους εξής μαθητάς:

Α. Τάξις Τρίτη: *1) Δασοπούλου Αικατερίνη Γεωργίου με βαθμόν άριστα 19 6/8 , πρώτον χρηματικόν βραβείον εκ δραχμών 100.000 . 2) Σταύρου Λουκάς Γεωργίου με βαθμόν άριστα 19 4/8, δεύτερον χρηματικόν βραβείον εκ δραχμών 50.000, 3) Λιανού Αικατερίνη Κων/νου, με βαθμόν άριστα 19 1/8 , πρώτον έπαινον, 4) Θεοδωροπούλου Άννα- Μαρία Γεωργίου, με βαθμό άριστα 18 7/8 , δεύτερον έπαινον και 5) Οικονόμου Ανθή Λουκά, με βαθμόν άριστα 18 7/8, τρίτον έπαινον.*

Β. Τάξις Τετάρτη: *1) Δασόπουλος Γεώργιος Θεμιστ. με βαθμόν άριστα 19, πρώτον χρηματικόν βραβείον εκ δρχ. 100.000, 2) Νίκαινας Δημ. Λουκά, με βαθμόν άριστα 18 7/8 , δεύτερον χρηματικόν βραβείον εκ δρχ. 50.000, 3) Αθηναίου Αθανασία Κων/νου, με βαθμόν άριστα 18 7/8, πρώτον έπαινον, 4) Τσιπλάκου Κατίνα Ιωάννου, με βαθμόν "λίαν καλώς" 18 2/8 ,δεύτερον έπαινον και 5) Λάμπρου Ιωάννης Δημ. "λίαν καλώς" 17 4/8,τρίτον έπαινον.*

Γ. Τάξις Πέμπτη: *1) Πούλος Νικόλαος Λουκά, με βαθμόν άριστα 18 6/9,πρώτον χρηματικόν βραβείον εκ δραχμών 100.000, 2) Μαργαρίτης Ευστάθιος Νικολ. με βαθμόν "λίαν καλώς" 17 5/9,δεύτερον χρηματικόν βραβείον εκ δρχ. 50.000, 3) Αλλαντάλα Κονδυλία Δημ. με βαθμόν "λίαν καλώς " 17, πρώτον έπαινον 4) Καλλίνωσης Παναγιώτης Ανδρέου, με βαθμόν "λίαν καλώς" 16 7/9 δεύτερον έπαινον και 5) Κατσαρού Λουκία Αθαν. με βαθμόν "λίαν καλώς" 16 7/9 , τρίτον έπαινον.*

Κορίτσια της Η'

Δ. Τάξις Έκτη: *1) Κυριακοπούλου Ελένη Γεωργίου, με βαθμόν "άριστα" 19 7/9, πρώτον χρηματικόν βραβείον εκ δραχμών 100.000 2) Βασιλάκης Νικόλαος Αθαν. με βαθμόν "άριστα" 18 7/9 ,δεύτερον χρηματικόν βραβείον*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

εκ δραχμών 50.000, 3) Μέλλιου Πιπίτσα Ευαγ. με βαθμόν "άριστα" 18 5/9 ,πρώτον έπαινον, 4) Σταύρου Σταυρούλα Χαρ. με βαθμόν "λίαν καλώς" 18 2/8, δεύτερον έπαινον και 5) Μπάκας Δημοσθένης Βασιλ. με βαθμόν "λίαν καλώς" 17 8/9, τρίτον έπαινον.

Ε. Τάξις Εβδομη: *1) Βασιλείου Γεώργιος Αναστ. με βαθμόν "λίαν καλώς" 17 10/11, πρώτον χρηματικόν βραβείον εκ δραχμών 100.000 , 2) Στεφανόπουλος Ιωάννης Βασ. με βαθμόν "λίαν καλώς" 17 9/11 , δεύτερον χρηματικόν βραβείον εκ δραχμών 50.000, 3) Δασοπούλου Μαρία Γεωργίου, με βαθμόν "λίαν καλώς" 17 8/11, πρώτον έπαινον, 4) Κανελοπούλου Δήμητρα Γεωργίου με βαθμόν "λίαν καλώς" 17 6/11, δεύτερον έπαινον και 5) Τριανταφύλλου Κων/νος Νικ. με βαθμόν "λίαν καλώς" 17 5/11, τρίτον έπαινον.*

ΣΤ. Τάξις Ογδόη: *1) Τριανταφύλλου Δημήτριος Παν. με βαθμόν "άριστα" 18 7/10 , πρώτον χρηματικόν βραβείον εκ δραχμών 100.000, 2) Τριανταφύλλου Μαρία Παν.με βαθμόν "άριστα" 18 6/10 ,δεύτερον χρηματικόν βραβείον εκ δραχμών 50.000,3) Ρούσσος Ανάργυρος Δημ. με βαθμόν "λίαν καλώς" 18 3/10 πρώτον έπαινον, 4) Σκορδά Φλώρα Νικολ. με βαθμόν "λίαν καλώς"18 2/10, δεύτερον έπαινον και 5) Σίμου Πόπη Κων/νου, με βαθμόν "λίαν καλώς "17 6/10, τρίτον έπαινον.*

Εφ ω συνετάγη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης: Παπαπαναγιώτου, Ο υποδιευθυντής Κυριαζής, Οι καθηγηταί Ε. Δημακόπουλος, Ιω. Δημητριάδης, Ηλ. Περδίκης, Μαρ. Κωνσταντίνου, Νικ. Αναστασίου, Λ. Δούκας, Ελ. Υφαντή, Ευθ. Κουτρολίκος, Κων. Κατσούλης.

Εποχή Σαΐνη.

Στις αρχές Νοεμβρίου 1948 μετατίθεται στην Κηφισιά ο Γυμνασιάρχης Παπαπαναγιώτου και στις 29 Νοεμβρίου του ίδιου χρόνου, έρχεται Γυμνασιάρχης ο Σαΐνης Ευάγγελος.

Αρχές Μαρτίου του 1948 έμμεσα πληροφορούμαστε από την πράξη αριθμ. 18/15-3-1948 ότι στο Γυμνάσιο λειτουργεί Μαθητικό Συσσίτιο.

Μέχρι το τέλος αυτού του διδακτικού έτους η ζωή στο Γυμνάσιο κύλισε ήρεμα, αν εξαιρέσουμε τις πολλές και πολυήμερες αποβολές τις οποίες αποφάσιζε ο Σύλλογος των καθηγητών με εισήγηση του Γυμνασιάρχη. Αυτό όμως στους μαθητές εκείνους δεν ήταν περίεργο και πρωτοφανές αν ληφθεί υπόψη ότι ο Γυμνασιάρχης Σαΐνης άφησε τη φήμη αυστηρού αλλά δίκαιου διευθυντή. Οσοι διαβάζουν τις γραμμές αυτές και ήταν μαθητές της χρονιάς εκείνης αλλά και των επομένων 6-7 ετών θα τον θυμούνται και κάτι θα έχουν να διηγηθούν σήμερα για τον τότε Γυμνασιάρχη τους.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Εξορία. Ο εμφυλιος έχει ήδη τελειώσει. Οπως γράψαμε σε προηγούμενο άρθρο μας, ο πόλεμος αυτός δεν παρεμπόδισε την ομαλή λειτουργία του σχολείου εκτός από την περίπτωση κατά την οποία για λίγο χρονικό διάστημα παραχωρήθηκε ο επάνω όροφος του διδακτηρίου για να στεγαστούν στρατιωτικά τμήματα.

Αξίζει όμως να μνημονεύσουμε την περίπτωση μαθητή ο οποίος αφού ενεπλάκη έμμεσα στα γεγονότα του εμφυλίου αντιμετώπισε στη συνέχεια την αυστηρότητα του σχολείου.

Αφορμή μας δίνει το πρακτικό αριθμ. 7 της 18 Μαΐου 1950 σύμφωνα με το οποίο ο σύλλογος των καθηγητών αποφασίζει:

"*Επειδή ο εν λόγω μαθητής υπέπεσεν κατ' επανάληψιν εις το παράπτωμα της αναγραφής αντεθνικών συνθημάτων εις τοίχους παρά τας επανειλημμένας νουθεσίας εκ μέρους των κ.κ. καθηγητών αυτού, αφ' ετέρου επειδή δικαιούται συμφώνως προς την σχετικήν νομοθεσίαν να υποστή κατατακτηρίους εξετάσεις εις Γυμνάσιον Θηβών, εις το οποίον και φέρεται ήδη εγγεγραμμένος κρίνει σκόπιμον ο Σύλλογος, όπως επί του παρόντος επιμείνη εις την επιβληθείσαν ποινήν μέχρις ότου σχηματίσει την βεβαιότητα, ότι τω όντι εν τη εξορία ο εν λόγω μαθητής ανένηψεν και δεν καθίσταται ούτω επικίνδυνος και εις τους άλλους μαθητάς του σχολείου, εφ' όσον μετά την ακύρωσιν της επιβληθείσης αυτώ ποινής πρόκειται να φοιτήση και πάλιν εις το καθ' ημάς Γυμνάσιον.*"

Ας σημειωθεί ότι ο μαθητής το Φεβρουάριο του 1947 είχε τιμωρηθεί με πολλή μεγάλη αυστηρότητα εφ' όσον είχε αποβληθεί δια παντός από το σχολείο. Το παράπτωμα: " ανέγραψεν επί των τοίχων κομμουνιστικά συνθήματα επαναστατικού περιεχομένου και θεωρεί τούτον ως επικίνδυνον κομμουνιστήν".

Την άλλη μέρα ο Σύλλογος συνεδριάζει προκειμένου να απαλλάξει από την καταβολή της ετήσιας μαθητικής εισφοράς μαθητές διαφόρων κατηγοριών. Με την 99666/6-4-50 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών με θέμα " περί χορηγήσεως επιδόματος εις εκπαιδευτικούς λειτουργούς κλπ." καθιερώνεται η ετήσια μαθητική εισφορά.

Είναι τα εκπαιδευτικά τέλη που πλήρωναν προηγούμενες μαθητικές γενιές. Έτσι λοιπόν ο Σύλλογος των καθηγητών απαλλάσσει πολλές κατηγορίες μαθητών μεταξύ των οποίων: τους αριστούχους, τα τέκνα δημοσίων υπαλλήλων, τα τέκνα αναπήρων πολέμου, τα τέκνα αξιωματικών, τα τέκνα απόρων πολυτέκνων, τα τέκνα θυμάτων πολέμου, τα τέκνα απόρων πυροπαθών, τα τέκνα συμμοριοπλήκτων, τους αποδεδειγμένα απόρους, τους ορφανούς, τα τέκνα θυμάτων αμάχου πληθυσμού, τα τέκνα συνταξιούχων δημοσίων υπαλλήλων, τα τέκνα συνταξιούχων αξιωματικών και αναπήρων αξιωματικών.

Από το μισό της εισφοράς απαλλάσει τα αδέλφια και μαθητές ορφανούς.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Στις δυο αυτές συνεδριάσεις παρευρέθησαν οι καθηγητές: Σαΐνης Γυμνασιάρχης, Δημητριάδης Ιω., Κωστόπουλος Νικ., Περδίκης Ηλ., Αναστασίου Νικ., Σκάπας Δημ., Λαβράνος Οθ., Βασταρδής Μιχ., Δούκας Αουκ., Κουτρολίκος Ευθ., Κατσούλης Κ., Αθανασιάδης Α., Ράπτης Νικ.

1.000.000 . Το σχολικό έτος 1949-50 κύλισε χωρίς τίποτε το εξαιρετικό μέχρι τη λήξη του.

Στις αρχές του νέου σχολικου έτους και αφού διεκπεραιώθηκαν όλες οι εργασίες για τις επαναληπτικές και εισιτήριες εξετάσεις, αφού έγιναν οι εγγραφές και η κατανομή των μαθημάτων στους καθηγητές, ο Συλλογος συνεδριάζει στις 25 Οκτωβρίου 1950 προκειμένου να αποφασίσει για τα χρηματικά βραβεία στους αριστούχους και για την εορτή της 28ης Οκτωβρίου.

Αξίζει να μεταφέρουμε εδώ ολόκληρο το πρακτικό του Συλλόγου, διότι μας δινονται ο' αυτό σημαντικά στοιχεία για την εποχή εκείνη.

Πράξις 28η. *Εν Λεβαδεία σήμερον την 25ην του μηνός Οκτωβρίου του έτους 1950 ημέραν της εβδομάδος Τετάρτην και ώραν 6ην μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν αφ' ενός μεν τας σχετικός διαταγάς του σεβαστού Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας περί απονομής βραβείων και επαίνων εις πρωτεύσαντας μαθητάς του Γυμνασίου κατά το παρελθόν έτος, αφ' ετέρου δε την σημειωθείσαν επίδοσιν των μαθητών των διαφόρων τάξεων του σχολείου κατά το παρελθόν σχολικόν έτος, αποφασίζει όπως τα βραβεία εξ εκατόν χιλιάδων δραχμών (100.000) έκαστον απονεμηθώσιν εις τους κάτωθι πρωτεύσαντος μαθητάς:*

Της Τρίτης τάξεως εις τον Μπούκιον Θεμιστοκλήν, της Τετάρτης τάξεως εις τον Ανασιασίου Κων/νον, της Πέμπτης τάξεως εις την Δασοπούλου Αικατερίνην, της έκτης τάξεως εις τον Παπανικολάου Λουκάν, της έβδομης τάξεως εις την Αλλαντάλα Κονδυλίαν, της όγδοης τάξεως εις την Κυριακοπούλου Ελένην.

Λαβών ωσαύτως υπ' όψιν ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου, ότι ο Δήμος Λεβαδέων κατόπιν καταλλήλων ενεργειών του Γυμνασιάρχου εψήφισεν επιχορήγησιν ενός εκατομμυρίου δραχμών (1.000.000) δια την απονομήν επάθλων εις μαθητάς διακριθέντος επί χρηστότητι και επιμελεία κατά το παρελθόν σχολικόν έτος 1949-1950 απεφάσισεν, όπως δια του ως ανωτέρω ποσού αγορασθώσιν ωφέλιμα βιβλία, άτινα και να απονεμηθώσιν ως έπαθλα εις μαθητάς του Γυμνασίου και προκρίνει δια την ως ανωτέρω απονομήν τους κάτωθι μαθητάς κατά τάξεις:

α) Εκ της Τρίτης τάξεως τους 1) Λιάκον Νικόλαον και 2)Λιόντου Μαρίναν.

β) Εκ της Τετάρτης τάξεως τους 1) Παντελίδην Ευστράτιον, 2) Καϊλην Ιωάννην και 3) Κεφάλαν Αθανάσιον

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

γ) Εκ της Πέμπτης Τάξεως τους : 1) Θεοδωροπούλου Μαρίαν και 2) Σταύρου Λουκάν.

δ) Εκ της Εκτης τάξεως τους : 1) Τοάρκαν Δημήτριον, 2) Μήτσου Γεώργιον και 3) Τσιπλάκου Αικατερίνην.

ε) Εκ της Εβδόμης Τάξεως τους : 1) Καλλίνωσην Παναγιώτην και 2) Μαυρόπουλον Μιχαήλ.

στ) Εκ της Ογδόης τάξεως τους: 1) Βασιλάκην Νικόλαον και 2) Παπαϊωάννου Ταξιάρχην.

Κατά την αυτήν ωσαύτως συνεδρίασιν απεφάσισεν ο Σύλλογος των καθηγητών, όπως δια την ενεργοτέραν συμμετοχήν του Σχολείου εις τον εορτασμόν της 28ης Οκτωβρίου δοθή ιδιαίτερος πανηγυρικός τόνος δια της καταβολής προσπαθειών, όπως παρακολουθήσουν οι μαθηταί των Ε', ΣΤ' Ζ 'και Η' τάξεως την δοξολογίαν, συμμετάσχουν όσον το δυνατόν επιτυχέστερον εις την παρέλασιν, κατά τας απογευματινός ώρας εκτελεσθώσιν εθνικοί χοροί των μαθητριών εις την Κεντρικήν Πλατείαν της πόλεως και κατά τας πρώτας νυχτερινός ώρας λάβωσιν οι μαθηταί μέρος εις λαμπαδηφορίαν .

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα ήτις και υπογράφεται ώς έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης: Κ. Σαΐνης, Οι καθηγηταί: Δούκας, Κουτρολίκος, Ράπτης, Αναστασίου, Σκόπας, Κατσούλης, Αθανασιάδης, Βασταρδής, Ααβράνος, Περδίκης, Βαρυμπόπη.

Στο βουνό

Πρόβατα και ερίφια.

Το σχολικό έτος 1950-51 κύλισε χωρίς να σημειωθεί άλλο αξιόλογο γεγονός. Οι μαθητές βέβαια του σχολικού εκείνου έτους αλλά και των επομένων θα έχουν πολλά να διηγηθούν σήμερα· γεγονότα που πιθανόν να έχουν επηρεάσει θετικά ή αρνητικά τη ζωή τους.

Ομως στο βιβλίο των πράξεων του Συλλόγου των διδασκόντων δεν είναι αποτυπωμένα τέτοια περιστατικά. Βρίσκουμε πρακτικά για την έκδοση αποτελεσμάτων, την απαλλαγή από το μάθημα της Γυμναστικής, την απαλλαγή από τα εκπαιδευτικά τέλη, τις κατατακτήριες εξετάσεις και βεβαίως τις ποινές που επί διευθύνσεως Κ. Σαΐνη είναι άφθονες και... αυστηρές.

Το ίδιο σκηνικό επαναλαμβάνεται και κατά το επόμενο σχολικό έτος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

1951-52. Πολύ θα θέλαμε να μεταφέρουμε εδώ ονόματα φίλων και γνωστών που πέτυχαν ή.... απέτυχαν στις εισιτήριες εξετάσεις τον Ιούνιο 1951 ή τον Σεπέμβριο 1951. Ομως η έρευνά μας δεν έχει αυτό το σκοπό. Ενδεικτικά μόνο αναφέρω μερικά ονόματα: Βέργος Ανδρέας, Ζαχαρόπουλος Ευάγγελος, Κρανιώτης Νικόλαος, Μαλούχος Ευάγγελος, Μπάρλος Γεώργιος, Πανουργιάς Αθανάσιος, Σοφιανάτος Αλέξανδρος, Τσάβας Ηλίας, Τσάγκας Χρίστος, Τσάντας Ιωάννης, Χουτζούμης Πέτρος, Κακοσαίου Ελένη, Μαγκούφη Χαρίκλεια, Καρατζάς Ιωάννης, Θηβαίος Γεώργιος, Μπαλαγούρας Ιωάννης, Τσάγκας Ηρακλής και άλλοι πολλοί.

Αξίζει να μεταφέρουμε εδώ απόφαση του Συλλόγου των καθηγητών με την οποία στηλιτεύεται η αδιαφορία γονιού για τις απουσίες του παιδιού του:

Πράξις 10η. *Εν Λεβαδεία σήμερον 18η του μηνός Δεκεμβρίου 1951 ημέρα της εβδομάδος Τρίτη και ώρα 6η μ.μ. συνήλθεν ο Σύλλογος των Καθηγητών του Γυμνασίου και έλαβε τας εξής αποφάσεις: Κατόπιν της υπ' αριθμ. Ε.Π. 3354/5-12-51 Δ/γής του Σεβαστού Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας δια της οποίας διατασσόμεθα όπως, συνεπεία της υποβληθείσης αιτήσεως του πατρός του μαθητού της ...τάξεως του καθ' ημάς Γυμνασίου κατά το παρελθόν σχολικό έτος 1950-1951...ως και του ιατρικού πιστοποιητικού, συγκληθή ο Σύλλογος του Γυμνασίου, ίνα αναθεωρήση την προγενεστέραν αυτού απόφασιν, δι' ης απέκλεισε τον ειρημένον μαθητήν των εξετάσεων λόγω ελλιπούς φοιτήσεως, επειδή εσημείωσεν ούτος μίαν επί πλέον απουσίαν των υπό του Νόμου οριζομένων και προβή εις την έκδοσιν νέας αποφάσεως, δι' ης να παραπέμπη τον μαθητήν εις ολικήν κατά Σεπέμβριον εξέτασιν, την θα υποστή εις το Γυμνάσιον..., ο Σύλλογος του Γυμνασίου Λεβαδείας καίτοι διατελεί εν πλήρει γνώσει, ότι ο εν λόγω μαθητής, κατά το παρελθόν σχολικόν έτος, αν και σαφώς εγνώριζε τας συνεπείας της ελλιπούς φοιτήσεως καθ' όσον επανειλημένως εκλήθη ο γονεύς αυτού δια την συστηματικώς παρατηρηθείσαν αμέλειαν εις τον υιόν αυτού, αλλά και δια τας πολλάς απουσίας, αίτινες ουδαμώς ωφείλοντο εις ασθένειαν, εν τούτοις εν τη μακροθυμία και μεγαθυμία αυτού δέχεται, όπως ακυρώση την προγενεστέραν αυτού απόφασιν και παραπέμψη τον εν λόγω μαθητήν εις ολικήν κατά Σεπέμβριον εξέτασιν, ουχί διότι δεν είναι δίκαιον να απορριφθή ο μαθητής επιδειξάμενος χαρακτηριστικήν αμέλειαν καθ' όλην την διάρκεια του σχολικού έτους και σημειώσαντος πλείστας απουσίας άνευ ουδενός αποχρώντος λόγου, αλλά διότι ο Σύλλογος του Γυμνασίου στερρώς έχεται του κηρύγματος ότι "ο καλός ποιμήν την εαυτού ψυχήν τίθησι υπέρ των προβάτων" αλλά και των εριφίων αυτού. Ιδιαιτέρως θεωρεί σκόπιμον όπως τονίση ότι ο γονεύς του εν λόγω μαθητού κατά το τέλος του σχολικού έτους ουδέν πιστοποιητικόν ασθενείας προσεκόμισεν εις το Γραφείον και τούτο βεβαίως ουχί διότι εσκόπει να περιφρονήση και εις αυτό το σημείον τον Σύλλογον των καθηγητών, αλλά διότι καλώς εγνώριζεν ότι αι εν λόγω*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

απουσίαι ωφείλοντο εις πάντα άλλον λόγον εκτός του λόγου της ασθενείας.

Εφ' ω συνετάγη η παρουσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Οι φρουροί της ειρήνης. Περί τα μέσα Απριλίου 1952 σοβαρό γεγονός τάραξε την μέχρι τότε ήρεμη σχολική ζωή.

Αιτία; Ο....κομμουνιστικός κίνδυνος. Ας δούμε όμως αποσπάσματα από την υπ' αρίθμ. 15/15 Απριλίου 1952 πράξη του Συλλόγου των διδασκόντων.

"Εν Λεβαδεία τη 15η Απριλίου 1952, ημέρα της εβδομάδος Τρίτη και ώρα 6.30 μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν την υπ' αριθμ. ΕΠ 508/4-4-52 εμπ. διαταγήν του Σεβαστου Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας, δια της οποίας πέμπεται ημίν το υπ' αριθμ. Φ 10141/3/1/2/13-3-52 απόρρητον έγγραφον του ΓΕΣ και δια της οποίας διαταγής δίδεται η παραγγελία εις τον Σύλλογον των καθηγητών του Γυμνασίου Λεβαδείας ίνα αποφασίση σχετικώς με την επιβλητέαν ποινήν εις τους κατωθι μαθητάς: 1)...2)...3)..., οίτινες αποτελουσι μέλη της κομμουνιστικής οργανώσεως (Ενώσεως Δημοκρατικής Νεολαίας) αποφασίζει : είναι βεβαίως γνωστόν, ότι ολόκληρος ο Συλλογος των κ.κ. καθηγητών, όσον και ο Γυμνασιάρχης του Γυμνασίου συστηματικώτατα από της ενάρξεως του Σχολ. έτους και εις γενικάς συγκεντρώσεις των μαθητών και εις δεδομένος ευκαιρίας κατά την διδασκαλίαν των διαφόρων μαθημάτων επιζητούν να φρονηματίσουν εθνοπρεπώς πάντας τους μαθητάς και υποδεικνύουν εις αυτούς ότι δέον να απέχωσι πάσης οργανώσεως πλην των δια της υπ' αριθμ. 29020/8/4/1950 εγκυκλίου οριζομένων.

Είναι ωσαύτως γνωστόν εις ολόκληρον τον Σύλλογον των κ.κ. Καθηγητών ότι... (οι μαθηταί) ελάμβανον το ελευθέρως κυκλοφορούν έως τότε περιοδικόν "Φρουροί της Ειρήνης"... Ωσαύτως δια καταλλήλων ομιλιών και εκ μέρους του κ. Γυμνασιάρχου και άλλων κ.κ. καθηγητών επεζητήθη, ώστε να αποσαφηνισθή και κατά άλλας ευκαιρίας εις τους μαθητάς η φθοροποιός επίδρασις των κομμουνιστικών κηρυγμάτων...

...Εφ' ω συνετάγη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται."

Αυτό το σχολικό έτος 1951-52 κυλισε μέχρι το τέλος του ήρεμα. Για τους μαθητές εκείνης της χρονιάς αναφέρουμε τα ονόματα των καθηγητών τους :

Σαΐνης Κ., Γυμνασιάρχης, Καθηγητές: Νικ. Αναστασίου, Αννινος Γερ., Περδίκης Ηλ., Λίβα Αρχ., Λαβράνος Οθ., Σκόπας Δημ., Βασταρδής Μιχ., Δούκας Λ., Σαράφης Ανδρ., Κατσουλης Κων., Αθανασιάδης Δ., Ράπτης Ν., Ανδονίδου Φ., Γιατίλης Τρ., Βασιλπάς Ανδρ., Αρβανπάκου Ανθή, Ζαριφοπούλου Αννα, Ριζάκου Μαρία, Βαρυμπόπη Μαργαρίτα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Σφαγή. Στο τέλος αυτού του διδακτικού έτους (1951-52) εκδόθηκαν τα αποτελέσματα . Στο σχολείο φοιτούσαν 724 μαθητές και για όσους γνωρίζουν το κτίριο, αυτοί οι μαθητές στριμώχνονταν στις αίθουσες και κάθονταν τρεις - τρεις στα καναδέζικα θρανία για να χωρέσουν. Είναι όμως αλήθεια ότι η Γ' και η Δ' τάξεις που είχαν 369 μαθητές φοιτούσαν τις απογευματινές ώρες ενώ οι μεγάλες τάξεις το πρωΐ. Κατά την έκδοση των αποτελεσμάτων έγινε πραγματική σφαγή. **Γ' τάξη:** φοιτώντες 217: προάγονται 80, μένουν ανεξεταστέοι 29 και απορρίπτονται οι μισοί, δηλαδή οι 108. **Δ' τάξη:** Φοιτώντες 152: Προάγονται 98, ανεξεταστέοι 28, απορριπτόμενοι 26. **Ε' τάξη:** φοιτώντες 104, προάγονται 47, ανεξεταστέοι 34, απορριπτόμενοι 23. **Στ' τάξη:** φοιτώντες 98 προάγονται 50, ανεξεταστέοι 14, απορριπτόμενοι 34. **Ζ' τάξη:** φοιτώντες 92, προάγονται 46, ανεξεταστέοι 25, απορριπτόμενοι 21. **Η' τάξη:** φοιτώντες 61, απολύονται 49, ανεξεταστέοι 12. Δηλαδή σε σύνολο 724 μαθητών, προάγονται 370, μένουν ανεξεταστέοι 142 και απορίπτονται 212 (πράξ. 22/2-7-52) .

Με μοναχό στον Οσιο Λουκά

Εξ άλλου στις εισιτήριες εξετάσεις που έγιναν το πρώτο δεκαήμερο του Ιουλίου εισάγονται για την Τρίτη τάξη 122 μαθητές ενώ δεν γίνονται δεκτοί 37. (πράξ. 24/9-7-52).

Μεταξύ αυτών που εισάγονται είναι: Αγγελούσης Γεώργιος Δημ., Βέβελος Νικόλαος Α., Καρατζάς Γεώργιος Δημ., Κατσίκας Παναγιώτης Δημ., Μπίνιος Λουκάς Ιω., Παπαμανώλης Νικόλαος Βαλ., Στασινός Σπυρίδων Λ., Γεώργαρη Ευγενία, Κοσκοβόλη Καίτη, και πολλοί άλλοι.

Το νέο σχολικό έτος 1952-53 αρχίζει με τους καθηγητές: Κ. Σαΐνης, Γυμνασιάρχης, Αναστασίου Ν., Αννινος Γερ., Λίβα Αρχ., Σκόπας Δημ., Στεφάνου Φ., Βασταρδής Μιχ., Δούκας Λ., Κατσούλης Κ., Αθανασιάδης Δ., Ράπτης Ν., Παπαγεωργίου Δ., Γιατίλης Τρ., Αρβανιτάκου Ανθή, Ζαριφοπούλου Αννα, Βασιλπάς Ανδρ., Βαρυμπόπη Μαργ., Ριζάκου Μαρία, Παπαθανασίου Δ., Τσίπρας Π.

Οι μαθητές του σχολείου εξακολουθούν να έχουν σοβαρά προβλήματα υγείας, γι' αυτό και η επιτροπή απαλλαγής από το μάθημα της Γυμναστικής με επικεφαλής το Σχολίατρο κ. Πολυζώη Νικ. απαλλάσσει πολλούς μαθη-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

τές και μαθήτριες που πάσχουν από : τραχειοβρογχική αδενίτιδα, πολυομυελίτιδα, παροξυσμένη ηπατίτιδα, χρόνια παροξυσμένη σκωληκοειδίτιδα, πλατυποδία, οστεομυελίτιδα, αμοιβάδωση, ρευματισμούς, εξυδρωματική πλευρίτιδα, σκλήρυνση ονύχων κλπ.

Τα ιδιαίτερα. Στο τέλος του Νοεμβρίου 1952 εγκρίνεται η εγκατάσταση τηλεφώνου. Στο πρακτικό αριθμ. 15/26-11-1952 της Σχολικής Εφορείας διαβάζουμε:

"Ο Πρόεδρος ανεκοίνωσεν ότι το Γυμνάσιον κατά το παρελθόν έτος ητήσατο εγγράφως παρά του ΟΤΕ την εγκατάστασιν ενός τηλεφώνου εν τω Γραφείω αυτού προς εξυπηρέτησιν των αναγκών του. Η έγγραφος αύτη αίτησις ενεκρίθη παρά της διοικήσεως του ΟΤΕ και συνεργείον αυτού προέβη εις την εγκατάστασιν του. Προς τούτο επρότεινεν ίνα εκ της πιστώσεως του αρθρου 4 του προϋπολογισμού εξόδων οικον. έτος 1952-53 εγκρίνωσι την καταβολήν αυτώ δραχμών 1.500.000 δι' έξοδα εγκατασπάσεως".

Ο κ. Βασταρδής με το Ν. Βελέτζα στον Οσιο Λουκά

Λίγες μέρες αργότερα γίνεται παιδαγωγική συνεδρίαση και παίρνονται σοβαρές αποφάσεις.

Πράξις 18. *Έν Λεβαδεία σήμερον τη 17 Δεκεμβρίου 1952, ημέρα της εβδομάδος Τετάρτη και ώρα 6 μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος των Καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν κατέληξεν εις τας εξής αποφάσεις:*

Α'...

Β'. Και πάλιν ετονίσθη εκ μέρους του κ. Γυμνασιάρχου η ικανοποίησις του κ. Γεν. Επιθεωρητού εκ της επιθεωρήσεως την οποίαν ενήργησε και την οποίαν ικανοποίησίν του ποικιλοτρόπως εξεδήλωσε.

Γ' Λαμβανομένου υπ' όψιν του ιδιορρύθμου της Κοινωνίας της πόλεως Λεβαδείας ως και της νοοτροπίας των γονέων και κηδεμόνων, οίτινες κατά το τέλος του σχολικού έτους και μετά την έκδοσιν των αποτελεσμάτων θορυβούμενοι εκ της αποτυχίας ωρισμένων μαθητών επανειλημμένως έδειξαν την πρόθεσίν των να αναγάγωσι την αποτυχίαν εις ήκιστα σοβαρούς λόγους και δη πολλά ως δυσφημούν τον Σύλλογον διασπείροντες φήμας περί

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

πολλών άλλων, αλλά και περί κατ' ιδίαν διδασκαλίας εκ μέρους των κ.κ. Καθηγητών, κατόπιν σχετικής εντολής τόσον του κ. Νομάρχου όσον και του κ. Γεν. Επιθεωρητού, ο κ. Γυμνασιάρχης συνέστησεν, όπως οι κ.κ. Συνάδελφοι τηρήσουν μετ' ιδιαιτέρας ευλαβείας την σχετικήν απαγορευτικήν διάταξιν του Σεβαστού Υπουργείου περί των ιδιαιτέρων μαθημάτων.

Δ' Απεφασίσθη η σύγκλησις των γονέων και κηδεμόνων εις την οποίαν και να ομιλήση ο κ. Γυμνασιάρχης επί ζητημάτων αφορώντων εις την κανονικήν λειτουργίαν του σχολείου και του διαφέροντος, το οποίον δέον να δεικνύουν οι γονείς και κηδεμόνες ως προς την συχνήν παρακολούθησιν των μαθητών υιών αυτών ιδίως δια την επίδοσίν των εις διάφορα μαθήματα.

Ε'..

Στ' Λαβών υπ' όψιν ο Σύλλογος των κ.κ. καθηγητών του Γυμνασίου το υπ' αριθμ. 5/1952 έγγραφον του Αγγλο-Αμερικανο-Ελληνικού Γραφείου δι' υποτροφίας, δια του οποίου καλείται ο Σύλλογος, όπως υποδειξη τρεις μαθητάς οριστείς του Γυμνασίου δια την συμμετοχήν εις τον διαγωνισμόν δι' υποτροφίας εις Ελληνας αποφοίτους Γυμνασίων αποφασίζει, υποδεικνύει α) την Δασοπούλου Αικατερίνην, μαθήτριαν της Η' τάξεως και β) τον Σταύρου Λουκάν, μαθητήν ωσαύτως της Η' τάξεως.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Κ. Σαΐνης Οι καθηγηταί.

Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων. Στις 23 Ιανουαρίου συνεδριάζει ο Συλλογος των καθηγητών και ασχολείται με μια σειρά από σοβαρά θέματα.

Πράξις 19. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 23 Ιανουαρίου 1953 ημέρα της εβδομάδος Παρασκευή και ώρα 6.30 μ.μ συνελθών ο Σύλλογος των Καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν επελήφθη των εξής ζητημάτων: 1) Ανεκοινώθησαν οι κάτωθι δ/γαί. α) Η υπ' αριθμ. 106/19-1-53 τηλ/κή Δ/γή του κ. Γεν. Επιθεωρητού της Γ' Εκπ/κής Περιφερείας, δια της οποίας εγκρίνεται η παραχώρησις των δύο συνεχομένων αιθουσών του διδακτηρίου κατά την 24 του μηνός ένθα πρόκειται να λάβη η υπό την προστασίαν του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβών και Λεβαδείας, του Νομάρχου Βοιωτίας, του Δημάρχου Λεβαδέων μεγάλη χοροεσπερίς υπέρ του Τοπικού Συνδέσμου των Προσκόπων Λεβαδείας, δια την οικονομική και ηθικήν ενίσχυσιν του τελούντος εν μαρασμώ Προσκοπισμού της Πόλεως, β) Το υπ' αριθμ. 1011/8-1-53 έγγραφον του Τοπικού Τμήματος Λεβαδείας του Σώματος Ελληνίδων οδηγών διά του οποίου συνυποβάλλεται η υπ' αριθμ. 4331/9-10-52 εγκύκλιος του Σώματος Ελληνίδων Οδηγών, διά την ενίσχυσιν της Εθνικής ταύτης οργανώσεως εν τη πόλει, δια την οποίαν ενίσχυσιν λίαν*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

προθύμως ανέλαβεν ολόκληρος ο Σύλλογος των Καθηγητών, όπως συστήση εις τας μαθητριας του Γυμνασίου να συμμετάσχουν εις τον Οδηγισμόν και καταλλήλως αναπτύξη τα αγαθά αποτελέσματα εκ της κινήσεως ταύτης τόσον δια την οικογένειαν όσον και την κοινωνίαν, όπως και δι' ολόκληρον το Εθνος.

γ) Η υπ' αριθμ. 47/28-12-52 εγκύκλιος του Συλλόγου Γονέων και κηδεμόνων των μαθητών του Γ' Γυμνασίου Αρρένων Αθηνών εν τη οποία ευρύτατα αναπτύσσονται αι ωφέλειαι, οίτινες δύνανται να προκύψουν και εις τους ιδίους μαθητάς και κατ' ακολουθίαν εις ολόκληρον το Εθνος εις της συμπήξεως συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων μαθητών εις πάντα τα Γυμνάσια του Κράτους και της συμπήξεως ακολούθως ομοσπονδίας. Τα αγαθά αποτελέσματα της τοιαύτης ενεργείας είναι γνωστόν ότι είχον αναπτυχθή προς τους συγκεντρωθέντος γονείς και κηδεμόνας των μαθητών του Γυμνασίου κατά την 21-12-52 οπότε και παρά του κ. Νομάρχου Βοιωτίας, παρισταμένου και υπό την ιδιότητα του πατρός μαθητού του Γυμνασίου διετυπώθη παράκλησις προς εγκρίτους δικηγόρους της πόλεως, όπως προβούν εις τας προκαταρκτικός ενεργείας, ίνα και εν τη πόλει Δεβαδείας συμπηχθή Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων μαθητών του Γυμνασίου. δ)...

ε) Ωσαύτως ανεκοινώθη εις τους κ.κ. συναδέλφους, ότι η εξόρμησις η γενομένη παρά δύο ομάδων μαθητών και μαθητριών του Γυμνασίου με τους κ.κ. Αναστασίου Νικόλαον, Σκόπαν Δημήτριον και Βασιλιάν Ανδρέαν επί κεφαλής κατά την παραμονήν των Χριστουγέννων και την Παραμονήν του νέου έτους, οπότε και έψαλαν τα κάλαντα, δια την ενίσχυσιν απόρων και επιμελών μαθητών του Γυμνασίου, απέδωσε το ποσόν των δραχμών ενός εκατομμυρίου.

Διδάσκαλος ο μέγας και αφανής εργάτης. *Με τα χρήματα από τα κάλαντα αγοράστηκαν "ένδεκα ζεύγη υποδημάτων".*

...Απεφασίσθη προς τούτο όπως η διανομή των υποδημάτων γίνη εις γενικήν συγκέντρωσιν των μαθητών, ίνα τοιουτοτρόπως η επιβράβευσις γίνη των απόρων μεν μαθητών του Γυμνασίου, αλλ' εν ταυτώ χρηστών και επιμελών, αφ' ετέρου δε εις γενικήν συγκέντρωσιν εκφρασθούν αι ευχαριστίαι προς τους συντελέσαντας δια την συγκέντρωσιν του ως ανωτέρω ποσού.

στ) Κατά την αυτήν ωσαύτως συνεδρίαν ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου καθώρισε τας λεπτομερείας του εορτασμού της εορτής των Τριών Ιεραρχών της 30ης Ιανουαρίου. Ανεκοινώθη ότι παρακληθείς ανέλαβεν όπως ομιλήση εις τον Ιερόν Ναόν μετά την αρτοκλασίαν και το ιερόν Ευαγγέλιον εξαίρων το έργον των Τριών Ιεραρχών ο καθηγητής - φιλόλογος κ. Μιχαλέτος Ιωάννης και ότι μετά το πέρας της θείας λειτουργίας θέλει γίνει δεξίωσις κατά πρώτον εις το Μητροπολιτικόν μέγαρον και ακολούθως

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

εις το Γυμνάσιον των προσκληθέντων επισήμων κατά την εορτήν.

z)...

η)...

θ) Τέλος ανεκοινώθη, ότι κατά την προσεχή Κυριακήν 25ην Ιανουαρίου συνεχιζομένης εις την πόλιν της πνευματικής εξορμήσεως, της εκούσης την αφετηρίαν εκ του Γυμνασίου, θέλει δώσει διάλεξιν εν τω Κινηματοθεάτρω "Αρμονία" ο καθηγητής του Γυμνασίου κ. Γιατίλης Τριαντάφυλλος, με θέμα: "Ο ποιητής Κωστής Παλαμάς".

Λίγες μέρες αργότερα στις 11 Φεβρουαρίου 1953 οργανώνεται ωραία εκδήλωση η οποία στις μέρες μας θα φαινόταν ,δυστυχώς, πολυτέλεια.

Πράξις 20η. *στ) Η υπ' αριθμ. 2570/7-2-1953 Δ/γή του κ. Νομάρχου Βοιωτίας "περί οργανώσεως της εβδομάδος του διδασκάλου". Ανεκοινώθη προς τους κ.κ. συναδέλφους, ότι συμφώνως προς την ανωτέρω δ/γήν το Εθνικόν Ιδρυμα οργανώνει από 2 έως 8 Μαρτίου ε. έ. την Εβδομάδα του Διδασκάλου καθ' άπασαν την χώραν. Κατά την εβδομάδα ταύτην θέλουν λάβει χώραν εκδηλώσεις, δια των οποίων να τιμηθή ο διδάσκαλος, ο μέγας, αλλά αφανής αυτός εργάτης και παράγων, εις τον οποίον η Πολιτεία και η Κοινωνία εμπιστεύονται το ύψιστον έργον της διαπαιδαγωγήσεως των πολιτών της αύριον χωρίς και επαξίως να τον τιμούν πάντοτε. Συμφώνως προς την αυτήν Δ/γήν και τας αποφάσεις τας ληφθείσας κατά την συνεδρίαν της 10ης Φεβρουαρίου παρά της Επιτροπής της καταρτισθείσης παρά του κ. Νομάρχου πρόκειται να λάβη χώραν δικηγορική ομιλία παρουσία των αρχών, των κατοίκων και των μαθητών, και καθ' ην θα εξαρθή το έργον του διδασκάλου και αι υποχρεώσεις των γονέων έναντι αυτού υπό ενδεδειγμένου ομιλητού, αποκλειομένων των εκπαιδευτικών, οίτινες και πρέπον είναι να ακούσουν τον έπαινόν των από στόματος τρίτων. 2) θέλει γίνει κήρυγμα απ' άμβωνος δια το έργον του διδασκάλου, δι' ο παρεκλήθη ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης, ίνα δώση τας απαιτουμένας οδηγίας προς τον ιερόν κλήρον. Πάντως δια τας λεπτομερείας της αυτής ως άνω εκδηλώσεως θέλει ενεργήσει συμφώνως προς την υπ' αριθμ. 3499/11-2-53 Δ/γήν του κ. Νομάρχου η ορισθείσα Επιτροπή υπό την προεδρείαν του κ. Δημάρχου Λεβαδέων και εις ην συμμετέχουν οι κ.κ. Γυμνασιάρχης , Επιθεωρητής των Δημ. Σχολείων και οι Πρόεδροι Σχολικών Εφορειών.*

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα, ήτις και υπογράφεται ως έπεται .

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί.

Μόνο το 30%. Στις 24 Φεβρουαρίου 1953 συγκαλείται εκτάκτως ο Σύλλογος των διδασκόντων διότι προέκυψε σοβαρό ζήτημα με τη βαθμολογία των μαθητών. Εκτός αυτού θίγονται και άλλα σοβαρά θέματα για τη λειτουργία του Σχολείου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Πράξις 21η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 24 Φεβρουαρίου 1953, ημέρα της εβδομάδος Τρίτη και ώρα 6.30 μ.μ. συνήλθεν ο σύλλογος των Καθηγητών του Γυμνασίου κατόπιν προσκλήσεως του κ. Γυμνασιάρχου εις συνεδρίαν.*

Κατά ταύτην: 1) Ο κ. Γυμνασιάρχης ανεκοίνωσεν ότι ως προκύπτει εκ της

Οι καθηγητές του σχολείου κατά το σχολ. έτος 1954-55. Στο άκρο δεξιά όρθιος ο μπαρμπα-Σεραφείμ ο επιστάτης.

κατατεθείσης βαθμολογίας του α' εξαμήνου του παρόντος σχολ. έτους 1952-1953 δύνανται να θεωρηθούν δυσμενή τα αποτελέσματα των τάξεων Τρίτης και Τετάρτης, καθ' όσον εκ μεν των διακοσίων περίπου μαθητών της Τρίτης τάξεως απέτυχον πλήρως οι εκατόν είκοσι πέντε, πολύ πέραν του κανονικού ποσοστού του προβλεπομένου παρά των ειδικώς ασχοληθέντων με το θέμα της επιδόσεως των μαθητών, εκ δε των εκατόν πεντήκοντα περίπου μαθητών της Τετάρτης τάξεως πλήρως αποτυγχάνουν οι πεντήκοντα πέντε περίπου. Εις τας υπολοίπους τάξεις η σημειωθείσα αποτυχία εμπίπει εις τα κανονικά όρια τα προβλεπόμενα παρά των υγιών παιδαγωγικών αρχών. Προς θεραπείαν του προκύπτοντος τούτου ζητήματος κατά το α' εξάμηνον ο κ. Γυμνασιάρχης ετόνισεν, ότι βεβαίως αυστηρώς αντικειμενικά κριτήρια διά τον τρόπον της βαθμολογήσεως δεν είναι δυνατόν να ανευρεθούν και είναι όντως αληθές, ότι ως απεδείχθη και εις το συνέδριον των κ.κ. Γενικών Επιθεωρητών κατά το παρελθόν σχολ. έτος εκ των ήδη φοιτώντων εις Σχολεία Μέσης Εκπ/σεως μαθητών μόνον ποσοστόν 30% είναι ικανόν να παρακολουθή Γυμνασιακά μαθήματα, αλλά δια τα μεταπολεμικά έτη και κυρίως

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

μετά τα αλλεπάλληλα πλήγματα, άτινα εδέχθη η χώρα και προσέτι λόγω της κατά πολλά ελλιπούς λειτουργίας των σχολείων Μέσης Εκπ/σεως, λόγω της ελλείψεως, ήτις παρουσιάζεται εις καθηγητάς και ακόμη λόγω της ταλαιπωρίας εις την οποίαν υπεβλήθη το Σχολείον κατά το παρελθόν σχολικόν έτος, είναι ανάγκη, όπως κατά το β' εξάμηνον καταβληθή μεγίστη προσπάθεια εκ μέρους των κ.κ. συναδέλφων, ώστε αρκούντως να μειωθή το ποσοστόν της πλήρους αποτυχίας και εις αυτάς τας κατωτέρας τάξεις, ίνα εκτός των άλλων μη προκύψη κατά το τέλος κατάστασις αντίθετος και προς το γενικόν αίσθημα της υγιούς μερίδος της Κοινωνίας.

Στο Ναύπλιο

Προς επιτυχίαν των ανωτέρω παρεκλήθησαν οι κ.κ. συνάδελφοι, όπως ανελλιπώς παρακολουθούν τους υστερήσαντας εις επίδοσιν κατά το α' εξάμηνον και ανελλιπώς αναφέρουν εις τον Δ/ντήν του Σχολείου, ίνα προσκαλούνται οι γονείς και κηδεμόνες και λαμβάνωσι γνώσιν της επιδόσεως των τέκνων αυτών.

2) Λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η Σχολική εργασία του Γυμνασίου διεξάγεται εις δύο ημερησίους κύκλους, εις πρωινόν δήλον ότι κύκλον και απογευματινόν τοιούτον και ότι κατά τας απογευματινάς ώρας προσέρχονται οι μαθηταί των Γ' και Δ' τάξεων, οίτινες και κατά το πλείστον δεν είναι πλήρως προσαρμοσμένοι εις την μαθητικήν ζωήν του Γυμνασίου, ο κ. Γυμνασιάρχης παρεκάλεσεν όπως εφ' όσον αυτός ο ίδιος παραμένει εις το Σχολείον συνεχώς από της 8 π.μ. μέχρι και της 2.30 μ.μ πάντες μεν οι κ.κ. συνάδελφοι, οίτινες και διδάσκουν κατά τας απογευματινάς ώρας μετ' ιδιαιτέρας προσοχής παρακολουθούν τους πολυπληθείς μαθητάς των απογευματινών τμημάτων, ο κ. Υποδ/ντής του Σχολείου παρευρίσκεται εις το Σχολείον, ως πράγματι συνηθίζεται τούτο από ετών, από της 2.30 μ.μ. το δε προσωπικόν της Σωματικής Αγωγής αναλάβη εφημερείαν κατά την απογευματινήν εργασίαν και εναλλάξ ανά τρεις ημέρας εκάτερος των Γυμναστών. Ωσαύτως ωρίσθη, όπως ο καθηγητής της Ωδικής του Γυμνασίου, εφ' όσον εν τω προγράμματι είναι εντετεγμέναι μόνον 14 ώραι και τινες δια την συγκρότησιν της χορωδίας του Γυμνασίου, αναλάβη την εφημερείαν από τέσσερας πρωινούς και απογευματινούς κύκλους εργασίας.

3) Λαμβανομένης υπ' όψιν της ιδιαιτέρας επιδράσεως την οποίαν ασκεί

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

το μάθημα της Σωματικής Αγωγής δια την πειθαρχημένην σχολικήν ζωήν και δεδομένου όντος, ότι επί ικανόν χρονικόν διάστημα λόγω των ιδιορρυθμων αντιξοων καιρικών συνθηκών εν Λεβαδεία και της ακαταλληλότητος του σχολικού Γυμναστηρίου και της ελλείψεως υποστέγου, το μάθημα της Γυμναστικής δεν διδάσκεται ήδη, μετά την βελτίωσιν του καιρού, παρεκλήθησαν οι Γυμνασταί, όπως καταβάλλουν συντόνους προσπαθείας, ίνα, εκτός των άλλων εργασιών βάσει του ωρολογίου προγράμματος, αρχίση η επιβαλλομένη προπαίδευσις και προάσκησις δια της παρελάσεως των μαθητών, καθ ' όσον μάλιστα εγγίζουν και αι ημέραι δια τον εορτασμόν της Εθνικής Εορτής της 25ης Μαρτίου και ακόμη αρχίση και η άσκησις εις καταλλήλους χορούς τόσον των θηλέων όσον και των αρρένων...".

Τέλος αποφασίστηκε να ληφθούν *"άπαντα τα επιβαλλόμενα μέτρα, ώστε η Μεγάλη του Έθνους εορτή της 25ης Μαρτίου ε. έτους εορτασθή κατά τον πανηγυρικώτερον τρόπον"*, να παρουσιαστεί επί σκηνής το έργο του Σπ. Μελά "Ο Παπαφλέσσας", να γίνει λαμπαδηφορία τις βραδινές ώρες από τις μεγάλες τάξεις. Το έργο ανέλαβαν να διδάξουν οι καθηγητές Μιχαλέτος Ιωάννης και Ράπτης Νικόλαος.

Επιτέλους! **Πράξις 25.** *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 16 Απριλίου 1953 ημέρα της εβδομάδος Πέμπτη και ώρα 6.30 μ.μ συνελθών ο Σύλλογος των Καθηγητών του Γυμνασίου Λεβαδείας εις συνεδρίαν επελήφθη της εξετάσεως των κάτωθι ζητημάτων:*

1) Ανεκοινώθησαν παρά του κ. Γυμνασιάρχου διαταγαί και εγκύκλιοι του κ.κ. Επιθεωρητού και του Σεβαστού Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας.

2) Βάσει του ισχύοντος Αναλυτικού Προγράμματος ο κ. Γυμνασιάρχης παρεκάλεσε τους κ.κ. συναδέλφους, όπως καταβάλλουν συνεχείς προσπαθείας, ίνα εφαρμόζωνται πιστώς αι σχετικοί αυτού διατάξεις και κυρίως ως προς την διδακτικήν ύλην ετονίσθη ότι, εφ' όσον κατά το παρόν σχολικόν έτος η λειτουργία του σχολείου είναι αρτιωτέρα παντός άλλου έτους και κυρίως εκ του λόγου, ότι, δεν υπάρχει έλλειψις εκπαιδευτικών λειτουργών, ώστε να προβάλλωνται δυσχέρειαι όπως εις προγενέστερα έτη, καθίσταται επιτακτικόν, όπως πάντες οι κ.κ. συνάδελφοι καταβάλωσι προσπαθείας, ίνα ανταποκριθώσιν εις την παιδαγωγικήν απαίτησιν, να περατωθή δήλον ότι η εν τω αναλυτικώ προγράμματι διαλαμβανομένη διδακτέα ύλη εν τοις διαφόροις μαθήμασι, εν πάσαις ταις τάξεσι του Γυμνασίου. Εις περίπτωσιν δε καθ' ην το τοιούτον αποβαίνει ανέφικτον και κυρίως ως προς μαθήματα, των οποίων η διδακτέα ύλη είναι πλούσια, αι δε διατιθέμενοι εκ του ωρολογίου προγράμματος ώραι δια την διδασκαλίαν δεν επαρκούν δια την αποπεράτωσιν της ύλης, συμφώνως προς τας γενικάς αρχάς της Γενικής και Ει-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

δικής Διδακτικής έχουν οι κ.κ. συνάδελφοι την ευχέρειαν, όπως ωρισμένων κεφαλαίων και κυρίως των μη εχόντων γενικώτερον διαφέρον συντομεύσουν την διδασκαλίαν και προσφέρουν την ύλην αυτών περιληπτικως, επιμείνουν δε κυρίως επί κεφαλαίων μεγαλυτέρας αξίας και σημασίας. Ωσαύτως επειδή εις τα διάφορα τμήματα των αυτών τάξεων του Σχολείου το αυτό μάθημα διδάσκεται υπό διαφόρων συναδέλφων ετονίσθη, ότι επί τη βάσει των γενικοτέρων παιδαγωγικών απαιτήσεων δέον όπως καταβάλληται προσπάθεια, ίνα επιτυγχάνηται συντονισμός των προσπαθειών των διδασκόντων, ίνα τα τμήματα της αυτής τάξεως διεξέλθωσι την αυτήν ύλην με την όσον ένεστι ομοίαν επεξεργασίαν και υφίσταται ακολούθως ομοίαν επίδρασιν.

Εφ ω συνετάχθη η παρούσα, ήτις και υπογράφεται ως έπεται .

Ο Γυμνασιάρχης . Οι καθηγηταί.

Επρεπε δηλαδή να περάσουν εξήντα τέσσερα χρόνια ήτοι από το 1889 για να ακουστεί και να γραφτεί ότι το σχολείο, λειτουργεί άρτια. Και φυσικά με 55 έως 60 μαθητές κατά τμήμα, με διδασκαλία πρωΐ - απόγευμα και με άλλα προβλήματα "νεοφανή" που θα δουμε στο επόμενο.

Γυμναστικαί επιδείξεις και ιδιαίτερα.

Εξι μέρες αργότερα ο Σύλλογος των καθηγητών συνεδριάζει και ασχολείται με πολλά και ποικίλα θέματα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους σχολικούς αγώνες και στις γυμναστικές επιδείξεις. Επειδή το Γυμνάσιο είναι μικτό η άθληση στο Εθνικό Στάδιο Λιβαδειάς γίνεται ως εξής:

"Προς τούτο και δια τον συντονισμόν των προσπαθειών δια την επιτυχεστέραν διεξαγωγήν των Γυμναστικών επιδείξεων του Γυμνασίου καθωρίσθη, όπως οι μαθηταί των τάξεων Ε', Στ', Ζ' και Η' ασκούνται καταλλήλως παρά του Γυμναστού εις το Εθνικό Γυμναστήριον της πόλεως Λεβαδείας κατά τας ημέρας Τρίτην, Τετάρτην και Παρασκευήν και κατά τας ώρας 5.30 - 7.30 μ.μ αι δε μαθήτριαι κατά τας ημέρας Δευτέραν, Πέμπτην και κατά τας αυτάς ώρας." (Πράξις 26 / 22.4. 53) Στην ίδια συνεδρίαση ο Σύλλογος οργανώνει τη γιορτή για

Στο γήπεδο με την κ. Ρίτα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Αγώνας δρόμου

τα 125 χρόνια από τη γέννηση του Ερρίκου Ντυνάν, ιδρυτή του Ερυθρού Σταυρού. Κατ' αυτήν "*παρεκλήθησαν οι κ.κ. Φιλόλογοι του Γυμνασίου, όπως συμβάλουν εις τον μεγαλοπρεπέστερον εορτασμόν, καθ' όσον μάλιστα εις την εν λόγω εορτήν πρόκειται να πρωτοστατήση το Γυμνάσιον του οποίου οι μαθηταί και αι μαθήτριαι τυγχάνουν ερυθροσταυρίται. Κατά την εν λόγω εορτήν, ήτις θα λάβη χώραν εις τας δυο συνεχομένας αιθούσας του διδακτηρίου του Γυμνασίου θα απαγγελθούν ποιήματα κατάλληλα, η χορωδία του Γυμνασίου θα προβή εις την εκτελεσιν διαφόρων και καταλλήλων ασμάτων, ο δε Υποδ/ντής του Γυμνασίου, όστις τυγχάνει και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Παραρτήματος του Ελλ. Ερυθρού Σταυρού κ. Αναστασίου Νικόλαος, θα εκφωνήση τον κατάλληλον λόγον*" (ίδια πράξις).

Τέλος αποφασίζεται ημερήσια εκδρομή!

"*Γνωστού όντος του ευεργετικού αποτελέσματος των σχολικών εκδρομών ωρίσθη, όπως, εφ' όσον ήδη ο καιρός εβελτιώθη οι δε κλιματολογικοί όροι επιτρέπουν την εκτέλεσιν σχολικών εκδρομών, κατά το υπόλοιπον χρονικόν διάστημα μέχρι της ενάρξεως των διαγωνισμών του β' εξαμήνου διενεργηθούν ημερήσιοι εκδρομαί εις πλησίον κείμενα τοπεία, εκτελουμένης της πρώτης κατά την 25ην Απριλίου εις Χαιρώνειαν και Λυκούρες*" (ίδια πράξις).

Ενα μήνα αργότερα και στη συνεδρίαση της 19ης Μαΐου ο γυμνασιάρχης Σαΐνης προειδοποιεί:

"*ο κ. Γυμνασιάρχης μετ' αυστηρότητος παρετήρησεν, ότι ένιοι των κ.κ. καθηγητών του Γυμνασίου, παρά τας κατ' επανάληψιν γενομένας συστάσεις τόσον εκ μέρους αυτού, όσον και εκ μέρους του κ. Νομάρχου Βοιωτίας και του κ. Γεν. Επιθεωρητού της Γ' Εκπαιδευτικής Περιφερείας ήδη επανήρχισαν την κατ' ιδιαν διδασκαλίαν εις μαθητάς αυτών, συμφώνως προς σχετικάς πληροφορίας, αίτινες προσεκομίσθησαν εις το Γραφείον, και μάλιστα κατά τρόπον εγγίζοντα τα όρια του εκβιασμού και εδήλωσεν , ότι εάν δεν καταπαύση η ανήθικος αυτή συναλλαγή θα αναγκασθή να λάβη μέτρα*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

σκληρότατα" (Πράξις 27/ 19-5-1953).

Σεραφείμ Βελέτζας. Την επομένη μέρα 20 Μαΐου 1953 συνέρχεται η Σχολική Εφορεία του Γυμνασίου διότι ένα απρόσμενο αλλά σοβαρό γεγονός κάνει την εμφάνισή του.

Πράξις 26η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 20 Μαΐου 1953, ημέρα της εβδομάδος Τετάρτη και ώρα 6 μ.μ συνελθόντα τα μέλη της Σχολικής Εφορείας του Γυμνασίου Λεβαδείας εις συνεδρίαν και λαβόντα υπ' όψιν το εις τον κ. Πρόεδρον της Σχολικής Εφορείας του Γυμνασίου επιδοθέν αντίγραφον της αγωγής της Παναγιούς χήρας Ιωάννου Ξεν. Μακρή και Ξεν. Ι. Μακρή, την οποίαν αγωγήν οι ως ανωτέρω ήγειραν κατά του Ελληνικού Δημοσίου, εκπροσωπουμένου υπό του κ. Υπουργού των Οικονομικών και κατά της Σχολικής Εφορείας του Γυμνασίου Λεβαδείας, νομίμως εκπροσωπουμένης, δια δήθεν ζημίας προξενηθείσας εις την γειτονικήν προς το διδακτήριον του Γυμνασίου οικίαν αυτών εκ των υδάτων των αποχωρητηρίων του Γυμνασίου και εν τη οποία αγωγή διατυπώνουσι την απαίτησίν των όπως καταβληθώσιν αυτοίς εκατόν ογδοήντα εκατομμύρια δραχμαί (180.000.000) αποφασίζουσι, διορίζουσιν ως πληρεξούσιον αντιπρόσωπον του Σχολικού Ταμείου, συμφώνως προς το άρθρον 19 του Νόμου 5019 τον δικηγόρον Λεβαδείας κ. Παπανικολάου Γεώργιον, όπως εκπροσωπήση την Σχολικήν Εφορείαν του Γυμνασίου Λεβαδείας κατά την ενώπιον του Πρωτοδικείου Λεβαδείας εκδίκασιν της υποθέσεως ταύτης τη 18η Ιουνίου ε. έτους.*

Ο μπαρμπα-Σεραφείμ με Αμαλία

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται:

Ο Πρόεδρος: Θ. Δασόπουλος ο Γραμματέας: Εμ. Σαΐνης

Το μέλος Γ. Αλλαντάλας

Λίγες μέρες πριν από την εκδίκαση της υπόθεσης εγκρίνεται ποσόν 415.000 δραχμών "δια την επισκευήν των αποχωρητηρίων" οι οποίες καταβάλλονται στους Αν. Τσιροπουλαν και Αχ. Καραουλάνη.

Αυτήν την εποχή ή και ενωρίτερα εμφανίζεται ο επιστάτης του σχολείου Σεραφείμ Βελέντζας ή μπάρμπα - Σεραφείμ ή μπάρμπα Σειράκος, όπως

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

τον φώναζε η γυμνάστρια Ρίτα Βαρυμπόπη. Δεν φαίνεται στα πρακτικά και στο υπάρχον αρχείο του Σχολείου πάτε ακριβώς προσελήφθη, φαίνεται άμως άτι αρχίζει να παίζει ένα ρόλο στη λειτουργία του σχολείου επί της εποχής Σαΐνη. Ετσι στα πρακτικά της Σχολικής Επιτροπής τον βλέπουμε να οργώνει κυριολεκτικά τα καταστήματα της Λιβαδειάς: ΟΤΕ, Ηλεκτρική Εταιρεία, Ρούσσου Αφοί, Θ. Ψιλόπουλος, Γ. Τσεκούρας, Σ. Μαγγίνας, Ν. Αλεξόπουλος, Βασιλάκος, Λ. Ψαρόμυαλος, Ζαχ. Πελέκης , Δ. Μαργαρίτης είναι λίγα από τα καταστήματα που επισκεπτόταν ο Μπάρμπα Σεραφείμ για να εξυπηρετήσει το σχολείο.

Προφορικές πληροφορίες φέρνουν τον Σεραφείμ Βελέντζα να παρουσιάζεται στο σχολείο στις 24 Οκτωβρίου 1940. Από τότε και μέχρι τη συνταξιοδότησή του ήταν ο άγρυπνος φρουρός του εν Λεβαδεία Γυμνασίου.

Ο μπαρμπα-Σεραφείμ με μια μαθήτρια

1952-53 Απολύονται.

Αυτή η σχολική χρονιά ήταν πράγματι άρτια. Τούτο φαίνεται όχι μόνο από τα αποτελέσματα αλλά και από όλη την εικόνα που παρουσιάζει το σχολείο μέσα από τα πρακτικά του Συλλόγου των καθηγητών. Τα προβλήματα σχεδόν μηδενίστηκαν, οι ποινές λίγες και για αφορμές ασήμαντες, (πλην μιας εξαιρέσεως για την οποία θα αναφερθούμε στο σχετικό μέρος της έρευνάς μας), το προσωπικό ήταν πλήρες, το διδακτήριο ύστερα από 13 χρόνια λειτούργησε ολόκληρο ως σχολείο. Ετσι σε σύνολο 721 μαθητών προάγονται ή απολύονται 485. Παραπέμπονται να εξεταστούν το Σεπτέμβριο 180 και απορρίπτονται 56 μαθητές. Πιο αναλυτικά: στη Γ' τάξη προάγονται 128, παραπέμπονται 53 και απορρίπτονται 41. Στη Δ' τάξη προάγονται 83, παραπέμπονται 32 και απορρίπτονται 5. Στην Ε' τάξη προάγονται 75, παραπέμπονται 41 και απορρίπτονται 5. Στην Στ' τάξη προάγονται 82, παραπέμπονται 19 και απορρίπτονται 3. Στην Ζ' τάξη προάγονται 53, παραπέμπονται 32 και δεν απορρίπτεται κανένας. Στην Η' τάξη απολύονται 64, παραπέμπονται 3 και απορρίπτονται 2.

Αξίζει νομίζω εδώ να αναφέρουμε τα ονόματα των μαθητών εκείνων της Η' τάξεως που απολύθηκαν από ένα σχολείο που επί τέλους λειτούργησε

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

άρτια:

Αγραφιώτης Παναγιώτης, Αλλαντάλας Τριαντάφυλλος, Αναγνωστόπουλος Κων/νος, Ανέστης Θεόδωρος, Αννης Γεώργιος, Ανταλόπουλος Γεώργιος,

Στην Ακροκόρινθο

Αρκουμάνης Ευστάθιος, Βαλλάς Ευστάθιος, Βασιλείου Ιωάννης, Γαλάνης Γεώργιος, Γεροντόπουλος Παναγιώτης, Γκαμουλος Βασίλειος, Δασόπουλος Λουκάς, Δημακόπουλος Δημήτριος, Ιωάννου Ιωάννης, Ιωάννου Νικήτας, Καλαντζής Βασίλειος, Καραγκούνης Νικόλαος, Καραμάνης Ιωάννης, Καράμπελας Κων/νος, Καραστέργιος Γεώργιος, Κιούσης Ηλίας, Κοντογιάννης Παναγιώτης, Κουκιάσας Λουκάς, Κουράντος Γεώργιος, Κυριαζής Κωνσταντίνος, Κωσταντέλλος Κων/νος, Λάμπρου Αντώνιος, Ματσώτας Ιωάννης, Μόρφης Αθανάσιος, Μπακάλης Γεώργιος, Μπαμπαλούκας Αθανάσιος, Μπενέκος Λουκάς, Μπλούτης Θεοφάνης, Ντουφεξής Γεώργιος, Παπαγεωργίου Γεώργιος, Παπακωνσταντίνου Παναγιώτης, Περγαντάς Ιωάννης, Ρούτης Νικόλαος, Σκόπας Δημήτριος, Σοφός Λουκάς, Σταύρου Λουκάς, Τάνταλος Σπυρίδων, Τόρνος Ιωάννης, Χήνας Ιωάννης, Χουσιάδας Δρόσος, Χρίστου Γεώργιος, Γεωργά Ευαγγελία, Δασοπουλου Αικατερίνη, Δασοπούλου Γεωργία, Ευαγγελίου Ιωάννα, Θεοδωροπουλου Μαρία, Ιωάννου Ευφροσύνη, Κυριαζή Αννα, Κωνσταντέλλου Άρτεμις, Κουλακιώτου Ευτυχία, Κρίκου Ελένη, Λιανου Αικατερίνη, Μάλδετ Ματθίλδη, Οικονόμου Ανθή, Σουλτάνη Αγγελική, Τσούτσα Παναγιώτα, Χατζημανώλη Γαρυφαλλιά και Ψαρομυάλου Άννα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Το εργαστήριο. Το νέο σχολικό έτος 1953-54 αρχιζει με τους καλυτερους οιωνούς. Ηδη την 1η Σεπεμβρίου παρουσιάζονται δέκα εννέα καθηγητές, ενώ απουσιάζουν τέσσερις. Σαΐνης Ευάγγελος, Γυμνασιάρχης, Αναστασίου Νικόλαος, Αννινος Γεράσιμος, Μιχαλέτος Ιωάννης, Δούκας Λουκάς,Υφαντή Ελένη, Γιατίλης Τριαντάφυλλος, Αρβανιτάκου Ανθή, Ράπτης Νικόλαος, Ζαριφοπούλου Αννα, Παπαθανασίου Δημήτριος, Παπαγεωργίου Δημήτριος, Αθανασιάδης Δημήτριος, Κατσούλης Κων/νος, Σκόπας Δημήτριος, Λίβα Αρχοντούλα, Βασιλιάς Ανδρέας, Κωστόπουλος Νικόλαος, Βαρυμπόπη Μαργαρίτα. Απουσιάζουν: Δημητριάδης Ιωάννης, Στεφάνου Φραγκίσκος, Βασταρδής Μιχαήλ και Ριζάκου Μαρία. Παρουσιάζεται για λίγες μέρες και στη συνέχεια φεύγει ο Παπαγεωργίου Δημήτριος, ενώ μέχρι τέλος Σεπεμβρίου παρουσιάζεται και η Κεφαλά- Σαΐνη Αντιγόνη.

Ο Σύλλογος ασχολείται με τρέχοντα θέματα: εξετάσεις ανεξεταστέων, εισιτήριες εξετάσεις, βελτιώσεις διαγωγών και πριν από την έναρξη των μαθημάτων συνεδριάζει δύο φορές για να ρυθμίσει θέματα ομαλής λειτουργίας του σχολείου.

Πράξις 8η (αποσπάσματα): *... Καθ' εκάστην Κυριακήν συμφώνως και προς σχετικάς εγκυκλίους του Σεβαστού Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας εκκλησιάζωνται οι μαθηταί του Γυμνασίου, διαιρουμένων των τάξεων εις δύο κύκλους λόγω της πληθώρας των μαθητών, τη συνοδεία ικανού αριθμού καθηγητών, κοινοποιηθέντος προς τούτο και σχετικού προγράμματος.*

....4) Συνεστήθη εις τους κ.κ. συναδέλφους, όπως εφ' όσον είναι δυνατόν, γίνεται χρήσις τακτική των υπαρχόντων εποπτικών και διδακτικών οργάνων, η προετοιμασία των οποίων θα λαμβάνει χώραν προ της ενάρξεως του μαθήματος, μη επιτρεπομένης της διακοπής του μαθήματος δια την προσκόμισιν των ως ανωτέρω οργάνων. Ειδικώς δια το εργαστήριον της φυσικής και χημείας παρεκλήθησαν οι διδάσκοντες τα σχολικά μαθήματα, όπως φροντίζουν δια την τακτοποίησιν, εφ' όσον μάλιστα αι δύο τοποθετημέναι εκεί βιβλιοθήκαι μετεφέρθησαν αλλαχού και ολόκληρος ήδη ο χώρος του εργαστηρίου διατίθεται αποκλειστικώς δια τα όργανα Φυσικής και Χημείας. (Σημείωση: το εργαστηριο Φυσικής και Χημείας βρισκόταν στο τέρμα του κλιμακοστασίου. Θα έπρεπε μάλλον να μιλήσουμε για αποθήκη εποπτικών οργάνων Φυσικής και Χημείας παρά για εργαστήριο).

Το πρόβλημα των εργαστηρίων είναι χρόνιο. Ηδη από εκείνη την εποχήπρο 40 ετών- γίνεται προσπάθεια για την οργάνωση τους. Οι χώροι όμως διδασκαλίας δεν επαρκούν και έτσι τα σχολεία αρκούνται στη δημιουργία αποθηκών. Ακόμη και μέχρι σήμερα το θέμα "Εργαστήριο" στο "Εν Λεβαδεία Γυμνάσιο" δεν έχει λυθή.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Οι ευνοούμενοι. Δέκα πέντε μέρες μετά τη συζήτηση για τα εργαστήρια η πρεμία του Συλλόγου των καθηγητών διαταράσσεται:

Πράξις 9. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 22α Οκτωβρίου 1953, ημέρα της εβδομάδος Πέμπτη και ώρα 6.30 μ.μ. συνελθών ο σύλλογος των Καθηγητών του Γυμνασίου Λεβαδείας εις συνεδρίαν κατόπιν εγγράφου προσκλήσεως του κ. Γυμνασιάρχου επελήφθη της εξετάσεως των κάτωθι ζητημάτων: 1) Εν αρχή ο κ. Γυμνασιάρχης ανεκοίνωσεν, ότι εσπευσμένως εκλήθη παρά του κ. Γεν. Επιθεωρητού εις το Γραφείον της Επιθεωρήσεως εν Αθήναις, ένθα ανεκοινώθησαν αυτώ διατυπωθέντα παράπονα παρά τρίτων α) διότι δήθεν δεν διευκολύνονται εξ ίσου πάντες οι κ.κ. συνάδελφοι κατά τον καταρτισμόν του ωρολογίου προγράμματος, β) ότι εδημιούργησεν ο κ. Γυμνασιάρχης εις το Γυμνάσιον κατηγορίαν ευνοουμένων καθηγητών και μή ευνοουμένων και γ) ότι εις τας συσταθείσας πρακτικός επαγγελματικός Σχολάς ο κ. Γυμνασιάρχης υπέδειξεν εκείνους τους συναδέλφους, τους οποίους και ευνοεί. Δια τα ως ανωτέρω δήθεν παράπονα η μεν δις Ζαριφοπούλου διεμαρτυρήθη ότι ουδέποτε υπέβαλε παράπονα εις ουδένα περί του ότι δεν ευνοείται εις την σύνταξιν του ωρολογίου προγράμματος, οι κ.κ. συνάδελφοι μετά δυσφορίας ήκουσαν τα ψευδώς διατυπωθέντα, ότι υπάρχει εν τω Γυμνασίω κλίκα ευνοουμένων και μη ευνουμένων συναδέλφων και εξεδήλωσαν την δυσαρέσκειαν αυτών, καθ' όσον τα τοιαύτα υποβολιμαία και ασύστατα παράπονα δεν προάγουν το γενικώτερον συμφέρον του σχολείου. Ως προς την υπόδειξιν δια τας Επαγγελματικάς Πρακτικάς Σχολάς είναι γνωστόν, ότι το δικαίωμα της επιλογής του διδακτικού προσωπικού ανήκει εξ ολοκλήρου εις τας δύο επιτροπάς τας διοικούσας τας δύο Πρακτικάς Σχολάς, εις τας οποίας δεν είναι δυνατόν να ασκήσει επιρροήν ο κ. Γυμνασιάρχης και τέλος δια την σύνταξιν του προγράμματος είναι γνωστόν, ότι καθ' όλα τα μακρά έτη, καθ' α υπηρετεί εις το Σχολείον ο Υποδ/ντής κ. Αναστασίου Νικόλαος μετά της χαρακτηριζούσης αυτόν μεγάλης προθυμίας δια την εξυπηρέτησιν του Σχολείου συντάσσει τα ωρολόγια προγράμματα και εις τινα περίπτωσιν, ότε είχον διατυπωθή αυτού παράπονα, πράγμα το οποίον είναι συνηθέστατον εις πάντας τους συλλόγους των καθηγητών των Γυμνασίων του Κράτους προυτάθη, όπως εάν τις των κ.κ. συναδέλφων δύναται να παρουσιάση ωρολόγιον πρόγραμμα κατηρτισμένον κατά τρόπον ικανοποιούντα τας απαιτήσεις της παιδαγωγικής και τας ανάγκας των κ.κ. συναδέλφων ευχαρίστως δύναται να αναλάβη την σύνταξίν του, πλην ουδείς των κ. κ. συναδέλφων επροθυμοποιήθη να αναλάβη..*

Εφ ω συνετάγη η παρούσα ήτις υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Ποδόσφαιρο και οκταήμερη. Το σχολικό αυτό έτος

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Μετά το γύρο της Λιβαδειάς. Διακρίνονται οι μαθητές: Καρβούνης, Παπακωνσταντίνου, Βελέτζας με δημοσιογράφο

προχώρησε χωρίς, μέχρι το Μάϊο του 1954, να σημειωθή σοβαρό γεγονός. Την ομαλή λειτουργία του σχολείου ετάρασσαν κατά καιρούς τα πειθαρχικά παραπτώματα των μαθητών. Ετσι ανάμεσα στις πολλές ποινές που δόθηκαν από το Συλλογο των καθηγητών εντύπωση κάνουν ορισμένες για τη μεγάλη τους αυστηρότητα αλλά και κυρίως για τη σοβαρότητα του παραπτώματος. Οκτώ (8) μέρες διότι διάβαζε εφημερίδα στην τάξη, τέσσερις (4) μέρες διότι αυθαδίασε, ένα (1) μήνα διότι πέταξε το παπούτσι του στην έδρα, διαπαντός διότι βλαστήμησε. Αξιζει να αναφέρουμε όμως μια ποινή η οποία σήμερα θα φαινόταν πολύ παράλογη: " *..2) Λαβών υπ' όψιν, ότι οι μαθηταί Καρβούνης Τριαντάφυλλος της Η' τάξεως, Τζάθας Παναγιώτης της Η' τάξεως, Αρμακάς Κων/νος της Η' τάξεως, Αθανασίου Δημήτριος της Ζ' τάξεως και Ατάλαλης Κυριάκος της Ζ' τάξεως παρά τας κατ' επανάληψιν γενομένας συστάσεις, όπως μη λαμβάνωσι μέρος εις ποδοσφαιρικάς συναντήσεις εξωσχολικών ομάδων κατήλθον εις το γήπεδον και εις ποδοσφαιρικήν συνάντησιν μετά ομάδων εξωσχολικών την παρελθούσαν Κυριακήν 18/4/54 (Σ.Σ. Να ήταν άραγε συνάντηση Παλλεβαδειακής - Τροφωνίου;) αποφαίνεται, επιβάλλει εις τους εν λόγω μαθητάς την ποινήν της προσωρινής αποβολής εκ του Σχολείου επί οκτώ (8) ημέρας.*" *(πράξις 19/19-4-1954).*

Στις 18 Μαΐου, ένα μήνα αργότερα, συνεδριάζει ο Συλλογος των καθηγητών και γίνονται κατά τη διάρκεια της συνεδριασεως σημαντικές ανακοινώσεις.

Πράξις 20/ 18-5-1954. *2) Απεφασίσθη όπως οι μαθητές της Α' και Ζ' τάξεως παρευρεθώσιν εις τα εν Τιθορέα αποκαλυπτήρια της προτομής του*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ήρωος της Ελληνικής Επαναστάσεως Οδυσσέως Ανδρούτσου... 4) Ο καθηγητής κ. Ράπτης Νικόλαος ανεκοίνωσεν ότι δια του έρανου... διά την ανέγερσιν ηρώου δια τους υπέρ της Ελευθερίας και Ανεξαρτησίας του Ελληνικού Εθνους σφαγιασθέντας κατά Σ/βρίου του έτους 1944 εν Μελιγαλά Πελοποννήσου Ελληνας μάρτυρας συνεκεντρώθη το ποσόν των 906,50 δραχμών εις νέας δραχμάς.. 5) δια τον διενεργηθέντα μεταξύ των μαθητών του Γυμνασίου έρανον δια την κατασκευήν και τοποθέτησιν της προτομής του Πλουτάρχου εν τη γενετείρα αυτού Χαιρωνεία, .. συνεκεντρώθη το ποσόν των 934,50 δρχ. εις νέας δραχμάς... 6) Απεφασίσθη όπως πολυήμεροι εκδρομαί πραγματοποιηθώσι μετά την τέλεσιν των Γυμναστικών Επιδείξεων και τούτο ίνα υπάρξη συντονισμός εις τας προσπαθείας δια την πληρεστέραν επιτυχία, δεδομένου μάλιστα όντος, ότι λόγω της πρωτοφανούς κακοκαιρίας κατά το παρόν σχολικόν έτος ελάχισται ευκαιρίαι παρουσιάσθησαν δια την αρτίαν συγκρότησιν των διαφόρων ομάδων. ... 9) Απεφασίσθη όπως τη 20η Μαΐου ε. έτους πραγματοποιηθή η πρώτη ημερήσια γενική εκδρομή του Γυμνασίου εις Αγιον Παντελεήμονα τη συμμετοχή πάντων των κ.κ. καθηγητών και μαθητών.

Ηλεκτρικό κουδούνι. Εχουν αρχίσει στα σχολεία να κτυπούν τα ηλεκτρικά κουδούνια. Η Σχολική εφορεία "*προέτεινεν, όπως εγκριθώσι αι κάτωθι δαπάναι εις βάρος των αντιστοίχων άρθρων του προϋπολογισμού εξόδων του οικονομικού έτους 1953 - 54.. 3) Εις Δ. Τάσιον, Ιωάννην Μπαλωματίνην και Δ. Κουτσογιάννην δι' εγκατάστασιν υαλοπινάκων, ηλεκτρικών κωδώνων και λαμπτήρων δραχμάς τριακοσίας τριάκοντα εξ χιλιάδας (336.000)...*"

Ετσι ο μπάρμπα - Σεραφείμ κτυπούσε το κουδούνι το κουμπί του οποίου βρισκόταν έξω από την πόρτα του γραφείου του Δ/ντή, εκεί που βρίσκεται ακόμη και σήμερα. Είχε όμως για καλό και για κακό και το ορειχάλκινο κουδούνι που όταν το κτύπαγε οι μαθητές γελούσαν γιατί τους θύμιζε το σκουπιδιάρικο.

Εδώ θα πρέπει να θυμηθούμε και τις δύο αδιόριστες καθαρίστριες του σχολείου την κυρία Ελένη Τάσιου και την κυρία Μαρία Γκώνια οι οποίες κάθε μέρα καθάριζαν όλο το διδακτήριο, γραφεία, διαδρόμους, WC, προαύλιο και ο μισθός τους: 375.000 δραχμές το μήνα σε παλαιές δραχμές, δηλαδή σημερινές δραχμές 375.

Την ίδια περίοδο (20-4-54) έγινε ο απολογισμός των εισπράξεων από τη θεατρική παράσταση που έπαιξαν οι μαθητές με την ευκαιρία της εθνικής Εορτής. Οι εισπραξεις ανήλθαν στα 2.095.000 δρχ. και αφού αφαιρέθηκαν τα έξοδα έμειναν καθαρά και κατατέθηκαν για λογαριασμό της σχολικής Εφορείας 500.000 δραχμές.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Τάξη Η' 1954-55

Λίγο αργότερα οτις 25-6-1954 γίνεται ο απολογισμός των εσόδων - εξόδων των γυμναστικών επιδείξεων. Η Σχολική Επιτροπή αποφασίζει: "*μετά την αφαίρεσιν των γενομένων εξόδων δια τας ενεργηθείσας δαπάνας δια την διεξαγωγήν των γυμναστικών επιδείξεων του σχ. ετους 1953 - 1954, ως αυται αναγράφονται αναλελυμένως εις τας προσκομισθείσας αποδείξεις, εγκρίνει την εισαγωγήν εις το Βιβλίον Ταμείου της Σχ. Εφορείας και εις την στήλην των εσόδων του υπολοίπου ποσού των δραχμών χιλίων διακοσίων εβδομήκοντα πέντε (1275) (Σ.Σ. σε νέες δραχμές)*".

Στις 9 Ιουλίου 1954 εκδίδονται τα αποτελέσματα για τις εισιτήριες εξετάσεις. Εισάγονται για την Γ' τάξη 109 μαθητές και δεν γίνονται δεκτοί 37.

Μεταξύ των επιτυχόντων διακρίνουμε: Ζαχαρόπουλο Γεώργιο του Φραγ., Λυμπερόπουλο Σπύρο, Μπαντήλα Ευάγγελο, Μπράμη Ιωάννη, Σανιδά Γεώργιο, Τζέμο Παναγιώτη, Χρυσικό Επαμεινώνδα, Καλπούζου Ευγενία, Πασιώτου Παναγιωτίτσα και πολλούς άλλους.

Δημητρίου Σωτήριος ή Φαρούκ. Το νέο σχολικό έτος 1954-55 άρχισε και κυλισε ήρεμα. Σημαντικά γεγονότα δεν είχαμε εκτός από την αλλαγή φρουράς στη δ/νση. Ο Γυμνασιάρχης Σαΐνης Ευάγγελος στις 16 Μαρτίου 1955 παραδίδει τη σκυτάλη στο νέο Γυμνασιάρχη Δημητρίου Σωτήριο (τουπίκλην Φαρούκ). Ο Γυμνασιάρχης Ε. Σαΐνης άφησε εποχή. Ηταν αυστηρός, αντικειμενικός και οι μαθητές του πολλά θυμούνται από τη

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

συμπεριφορά του. Πολλά απ' αυτά που ακούγονται και κυκλοφορούν φαίνονται απίστευτα, μυθώδη. Αν όμως λάβουμε υπόψη μας ότι παρέλαβε τα πνία του σχολείου λίγο μετά το τέλος του εμφυλίου (10-9-52), τότε δικαιολογείται η υπερβολική αυστηρότητά του. Και όχι μόνο η δύσκολη εποχή. Αλλά και οι πολλές λειτουργικές δυσκολίες. Εξι αίθουσες, 700 περίπου μαθητές κάθε χρόνο, δύο βάρδιες, έλλειψη καθηγητών, 55 και 60 μαθητές στην αίθουσα κλπ."

Τώρα αναλαμβάνει ο Δημητρίου Σωτήριος, Φιλόλογος. Και:

Πράξις 16η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 29ην φθίνοντος μηνός Μαρτίου ε.ε. ημέραν της εβδομάδος Τρίτην και ώραν 6 μ.μ. συνήλθεν ο Σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν μετ' έγγραφον πρόσκλησιν του κ. Γυμνασιάρχου και έλαβεν αποφάσεις επί των εξής δύο θεμάτων: 1)Επί του εορτασμού επί τη επετείω της ιδρύσεως του ΝΑΤΟ 2)Επί των ληπτέων μέτρων προς εύρυθμον λειτουργίαν του Σχολείου.*

Οσον αφορά εις το πρώτον θέμα ο κ. Γυμνασιάρχης ανακοινοί, ότι, κατά ληφθείσαν απόφασιν εν τη εν τω γραφείω του κ. Νομάρχου συσκέψει, η εορτή επί τη 6η επετείω της ιδρύσεως του ΝΑΤΟ θα λάβη χώραν εν τω Γυμνασίω. Ομιλητής ωρίσθη ο Γυμνασιάρχης κ. Δημητρίου Σωτήριος. Οσον αφορά εις το δεύτερον θέμα ο Σύλλογος μετά διεξοδικήν συζήτησιν έλαβε τας εξής αποφάσεις: α) Οι μαθηταί θα καρούν (ουχί εν χρω). β)Η προσευχή προ της ενάρξεως των μαθημάτων π.μ. και μ.μ. θα είναι κοινή μετεχούσης της μικτής χορωδίας του Γυμνασίου και παρισταμένων πάντων των διδασκόντων. γ) Τόσον κατά την είσοδον, όσον και κατά την έξοδον θα προπορεύωνται οι μαθηταί και θα έπωνται αι μαθήτριαι. Οι κ.κ. καθηγηταί κατά μεν την είσοδον θα υποδέχωνται τους τροφίμους, κατά δε την έξοδον θα εξέρχωνται των αιθουσών τελευταίοι. δ) Οι εφημερεύοντες καθηγηταί, εκ της εγκαίρου προσελεύσεως εις το σχολείον και εκ της συστηματικής και ευσυνειδήτου εργασίας των οποίων εξαρτάται η ομαλή και εύρυθμος λειτουργία του σχολείου, κατά τα διαλείμματα θα ευρίσκωνται εις τους χώρους συγκεντρώσεων των μαθητών και μαθητριών και δεν θα απομακρύνωνται εν ουδεμία περιπτώσει εκ του σχολείου προ της λήξεως των μαθημάτων. ε)Οι μαθηταί θα φέρουν υποχρεωτικώς πηλήκια και θα χαιρετίζουν στρατιωτικώς και στ) εν ουδεμιά περιπτώσει οι τρόφιμοι του σχολείου θα παρακολουθούν προβαλλομένας κινηματογραφικός ταινίας άνευ προηγουμένης εγκρίσεως του σχολείου.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα, ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης Σ. Δημητρίου, Οι καθηγηταί.

Οι μεταφράσεις. Περί τα τέλη Μαΐου 1955 συνέρχεται ο Σύλ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

λογος των καθηγητών σε παιδαγωγική συνεδρίαση και ασχολείται διεξοδικώς με την επίδοση, διαγωγή, ήθος και φοίτηση των μαθητών του Γυμνασίου. Από την συνεδρίαση αυτή διασώθηκαν και τα χειρόγραφα σημειώματα των καθηγητών στα οποία αποτυπώνεται η εικόνα του μαθητικού δυναμικού του σχολείου. Από τα χειρόγραφα αυτά επιλέξαμε και δημοσιεύουμε τρία: των φιλολόγων καθηγητών Μιχαλέτου Ιωάννη, Ράπτη Νικολάου και Αρβανιτάκου Ανθής.

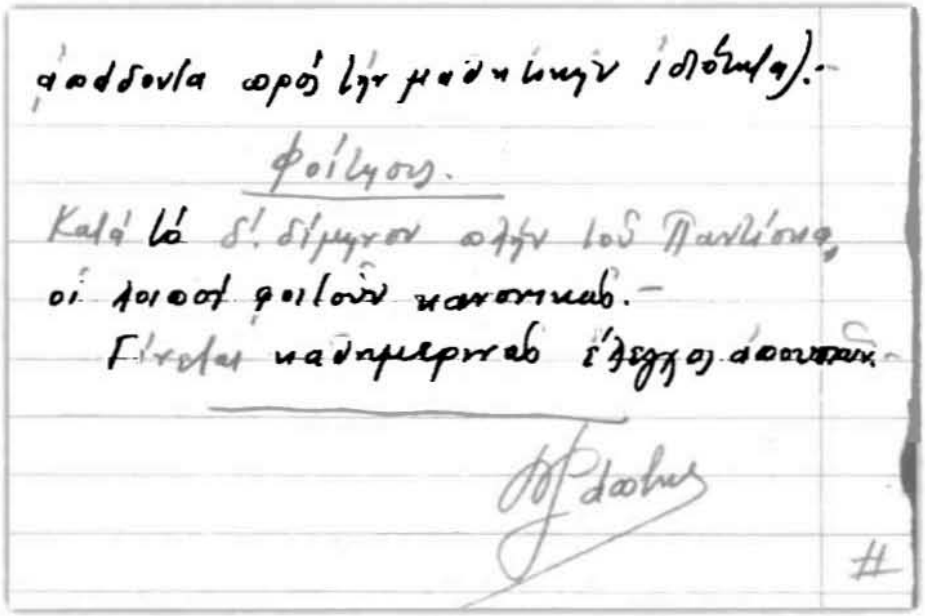
Στο τέλος της γιορτής με τον κ. Καρπούζα. Σε πρώτο πλάνο ο κ. Μιχαλέτος

Μιχαλέτος Ιωάννης: Πάντες οι μαθηταί είναι ευάγωγοι ως προς το ήθος. Επιδεικνύουν προσέτι, πλην ολίγων εξαιρέσεων φιλοπονίαν. Παρά ταύτα η απόδοσις των πλείστων εκ τούτων, μέχρι ποσοστού των τριών τετάρτων, δεν είναι ικανοποιητική, ιδία εις το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών. Οι λόγοι είναι γνωστοί: η γενική πτώσις του μαθητικού πνευματικού επιπέδου, ένεκα των δυσμενών πολεμικών και μεταπολεμικών συνθηκών· η πλημμελής λειτουργία του σχολείου δια τον μέγαν αριθμόν των μαθητών, την έλλειψιν διδακτηρίων, την μείωσιν του διδάσκοντος προσωπικού κλπ· η κακή επιλογή κατά τας εισιτηρίους και τας προαγωγικάς εξετάσεις, ώστε να συνωθούνται σήμερον εις τα Γυμνάσια μεγάλαι μάζαι μαθητών μη πεπροικισμένων δια των απαιτουμένων ψυχικών και πνευματικών προδιαθέσεων ως και του αναγκαίου βαθμού νοημοσύνης· η χρήσις των μαθητικών μεταφράσεων καθιστώσα αδύνατον την αυτενέργειαν· η γενική στροφή των ανθρώπων της εποχής εκ λόγων είτε πνευματικών είτε ταπεινώς υλικών προς τας φυσικάς και μαθηματικός επιστήμας και τα σχετικά προς αυτά επαγγέλματα.

Ράπτης Νικόλαος: Πάντες οι μαθηταί καταβάλλουν προσπάθειαν, πλην αδυνατούν να παρακολουθήσουν ανωτέραν σκέψιν, ελλείψει γλωσσικής καταρτίσεως. Μικρόν ποσοστόν δεικνύει παντελή σχεδόν αδιαφορίαν, ήτις οφείλεται μάλλον εις αδυναμίαν προς παρακολούθησιν, παρά εις οκνηρίαν. Γενικώς κινούνται, αλλά βραδέως. Η χρήσις μεταφράσεων απέβη πνευματοκτόνος. Το ήθος καλόν, ιδία των μαθητριών.

Αρβανιτάκου Ανθή: Η τάξις αύτη παρουσιάζει εις μεν τα Αρχαία Ελληνικά αρκετόν ποσοστόν αδιαφορων μαθητών εις δε τα Νέα Ελληνικά ιδία δε την έκθεσιν, έλλειψιν ικανότητος εις την γλωσσικήν διατύπωσιν και συνοχήν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Από τις σημειώσεις του κ. Ράπτη για την παιδαγωγική συνεδρίαση

και ορθογραφίαν. Κατά το ήθος είναι καλή πλην του μαθητού ..... διακρινομένου συν τη αμελεία και δι' αυθάδειαν. Η τάξις Ε2 έχει ανάγκην γενικής καθάρσεως, διότι πλην του μεγίστου ποσοστου των παντελώς αδιαφόρων μαθητών εν αυτή, διακρίνεται εν τω συνόλω και δια το ατίθασον και ανάγωγον του χαρακτήρος, μηδέ των μαθητριών εξαιρουμένων, τινών μάλιστα υπερβαλλουσών και αυτούς τους μαθητάς.

Από τους 159, οι 118. Αρχές Ιουλίου του 1955 γίνονται οι εισαγωγικές εξετάσεις. Την επιτροπή των εξεταστών αποτελούν οι καθηγητές Δουκας Λουκάς, Αρβανιτάκου Ανθή και Χαλκιόπουλος Γεώργιος για τα φιλολογικά μαθήματα και Σκόπας Δημήτριος και Αθανασιάδης Δημήτριος στα Μαθηματικά και Φυσικά. Εξετάστηκαν 159 υποψήφιοι και από αυτούς εισήχθησαν οι 118. Δεν έγιναν δεκτοί 41. Μεταξύ των επιτυχόντων αναφέρονται: Αγγελόπουλος Ναπολέων, Ασημακόπουλος Ανδρέας, Δελλάκος Σπύρος, Κακοσαίος Χαράλαμπος, Καφρίτσας Χαράλαμπος, Κόρμπος Γεώργιος, Κουρεντής Κων/νος, Λουλος Ιωάννης, Μέρμηγκας Ιωάννης, Μερτζάνης Πέτρος, Μυτιληναίος Γεώργιος, Παπαγγελής Γεώργιος, Παπαμανώλης Παναγιώτης, Ραυτόπουλος Γεώργιος, Σακελλαρίου Ευστάθιος, Σωτήρχαινας Μιλτιάδης, Χριστοφόρου Αντώνιος, Βάγγου Ελένη, Βασιλιά Αγγελική, Δούκα Αναστασία, Κονίτσα Ασημίνα, Λιναρδούτσου Βασιλική, Μπράλιου Ευσταθία, Ρουτη Ασημούλα, Σκλάβου Ευγενία, Σουραφή Ροδάν-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

θη, Στάμου Πολυτιμη, Φαρμάκη Δέσπω, Χουτζούμη Ελισσάβετ, Ψωμά Ιωάννα.

Την ίδια μέρα με την έκδοση των αποτελεσμάτων των εισπηρίων εξετάσεων ο Συλλογος αποφασίζει για τις διαγωγές των μαθητών. Ετσι χαρακτηρίζει **καλή** τη διαγωγή έντεκα (11) μαθητών "*δι' επανειλημμένα παραπτώματα απάδοντα εις την υψηλήν αποστολήν των μαθητών, εις α ούτοι υπέπεσαν κατά την διάρκειαν του σχολικού έτους*", ***κοσμία*** *τη διαγωγή σαράντα εφτά (47) μαθητών, ενός (1) μαθητή χαρακτηρίζει τη διαγωγή* ***επίμεμπτο*** *και "πάντων των λοιπών μαθητών και μαθητριών ο Σύλλογος χαρακτηρίζει την διαγωγήν* ***κοσμιωτάτην***".

Στις 14 Ιουλίου ο επιστάτης του σχολείου Σεραφείμ Βελέντζας με εντολή του Συλλόγου των καθηγητών "*προβαίνει εις την δια πυράς καταστροφήν των γραπτών δοκιμίων παρελθόντων ετών*".

Οι καθηγητές που επωμίστηκαν το διδακτικό βάρος αυτής της χρονιάς ήταν: Σωτηρίου Δημήτριος, Γυμνασιάρχης, Αναστασίου Νικ., Μιχαλέτος Ιω., Σκόπας Δημ., Δούκας Λουκάς, Κωστόπουλος Νικ., Κατσούλης Κων., Παπαθανασίου Δημ., Αθανασιάδης Δημ., Γιατίλης Τριαντ., Αρβανιτάκου Ανθ., Ζαριφοπούλου Αννα, Βασιλιάς Ανδρ., Βαρυμπόπη Μαργ., Σερέτης Κων. και Ράπτης Νικόλαος.

Έπαινοι και βραβεία.

Το νέο σχολικό έτος 1955-56 αρχίζει με την ανακοίνωση στους μαθητές του κανονισμού του σχολείου. Φέτος επέρχονται οι εξής μεταβολές: *α) "οι μαθητές θα φέρουν υποχρεωτικώς πηλήκια και θα χαιρετίζουν δι' αποκαλύψεως και β) Η ώρα πέραν της οποίας θα απαγορεύεται η κυκλοφορία των μαθητών και μαθητριών θα καθορίζεται εκάστοτε υπό του Συλλόγου των καθηγητών, λαμβανομένης υπ' όψιν της εποχής του έτους*". Οι όροι αυτοί αλλά και ορισμένοι από τους παλαιούς έγιναν αφορμή να τιμωρηθούν πολλοί μαθητές κατά τη διάρκεια του έτους (Για το θέμα όμως των ποινών θα ασχοληθούμε στο ειδικό μέρος της έρευνας). Να αναφέρουμε όμως εδώ ότι 6 ημέρες μετά την ανακοίνωση του κανονισμού πέφτει η πρώτη οκτάρα και η πρώτη εξάρα διότι "*ούτω (οι μαθητές) ου μόνον δεν προσήλθον εις το σχολείον την 13/10/55, ίνα παρακολουθήσουν τα μαθήματα, αλλά και επεδείξαντο συμπεριφοράν απάδουσαν εις μαθητάς και δη ανωτέρων τάξεων, έναντι του καθηγητού της Ωδικής κ. Βασιληά Ανδρέου, εις δε τον μαθητήν..... διότι ούτος παρέβη ρητήν σχολικήν διάταξιν*".

Τέσσερις μέρες αργότερα δηλαδή στις 24-10-55 ο Σύλλογος συνεδριάζει και

Αποφασίζει α)απονέμει επαίνους επιμελείας και χρηστότητος εις τους κάτωθι μαθητάς: 1)Ψωμά Ανναν του Παν. 2) Ακουρή Πετρούλα του Δημ. Δ'

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

τάξεως 3) Περίνη Αλεξάνδραν του Μιχ. 4)Καραμερτζάνην Κων/νον του Παν. 5)Δασοπούλου Ζωήν του Αριστ. Ε' τάξεως, 6)Μαγκούφην Απόστολον του Γεωργ. 7)Κρανιώτην Αλέξανδρον του Κων. Στ' τάξεως, 8) Ανταλόπουλον Νικόλαον του Κων. 9)Ντουρντουρέκαν Δημήτριον του Χρ. και 10) Κουτσούκη Δήμητραν του Γεωργ. Ζ' τάξεως.

*β)Ωσαύτως ο σύλλογος λαβών υπ' όψιν οτι η Αμερικανική Υπηρεσία Πληροφοριών εδωρήσατο εις το Γυμνάσιον τρία (3) αντίτυπα της εις την Ελληνικήν μεταφράσεως του βιβλίου της GENEVIEVE FOSTER "**Τον καιρόν του Γεωργίου Ουάσιγκτον**" προς τον σκοπόν να δοθώσι ταύτα, ως βραβεία εις τους πρωτεύσαντος μαθητάς των τριών πρώτων τάξεων Γ', Δ', Ε', αποφασίζει, απονέμει ανά εν αντίτυπον του ως άνω βιβλίου εις τους κάτωθι μαθητάς: 1)Λαγαρού Μαρουσώ του Νικ. Γ' τάξεως, 2)Ψωμά Ανναν του Παν. Δ' τάξεως και 3) Περίνη Αλεξάνδραν του Μιχ. της Ε' τάξεως "Στην ίδια συνεδρίαση ορίστηκε ο Σημαιοφόρος του σχολείου (Ντουρντουρέκας Δημήτριος) και οι παραστάτες (Μαγκούφης Απόστολος, Καραμερτζάνης Κων/νος, Περίνη Αλεξάνδρα και Ψωμά Αννα).*

Ο εκπαιδευτικός παράδειγμα για μίμηση. Το σχολικό αυτό έτος κύλισε χωρίς να σημειωθεί κανένα αξιόλογο γεγονός. Το σχολείο λειτουργούσε ομαλά γεγονός που μπορούν να το επιβεβαιώσουν οι μαθητές εκείνης της εποχής δηλ. οι σημερινοί 5θρηδες έως 55ρηδες. Η ιδιάζουσα σοβαρότητα και αυστηρότητα του συλλόγου των καθηγητών και ιδιαιτέρως του Γυμνασιάρχη Σωτηρίου Δημητρίου έχει μείνει στη μνήμη όλων μας. Ποιός δεν θυμάται τις πρωινές αναφορές μπροστά σ' όλο το σχολείο; Τότε που ο Γυμνασιάρχης ρωτούσε τον αναφερόμενο να ομολογήσει το παράπτωμά του; Ποιός δεν θυμάται τις φωνές του, αλλά και το ξύλο του; Ποιός δεν θυμάται τις πατριωτικού περιεχομένου ομιλίες του (χωρίς μεγάφωνα φυσικά) που από τον παλμό τους εδονείτο όλη η γύρω περιοχή; Ηταν μια άλλη αυστηρότητα, διαφορετική από την αυστηρότητα του Σαΐνη ή των προηγουμένων Γυμνασιαρχών. Και φυσικά κατά το Διευθυντή και οι υφιστάμενοι. Γι' αυτό και στο σχολείο επικράτησε τη χρονιά αυτή, αλλά και τις επόμενες, τάξη και πειθαρχία.

Στα μέσα Ιουνίου του 1956 μετά από έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας ο Συλλογος των καθηγητών *"συνήλθεν εις παιδαγωγικήν συνεδρίαν... και πσχολήθη εις συζήτησιν αφορώσαν εις τους συγχρόνους τρόπους ψυχαγωγίας, ως και εις την επίδρασιν αυτών επί την ψυχικήν υγιεινήν τόσον των ατόμων, όσον και των κοινωνιών (Πρ. 47/15-6-1956).*

Β' Ο Σύλλογος θεωρεί επιβεβλημένην την εφαρμογήν των κάτωθι μέτρων, διότι είναι πεπεισμένος, ότι ταύτα θα συντελέσωσι το μεν εις την ψυχαγωγίαν των πολιτών και δη των νέων και νεανίδων, το δε εις τον ηθικόν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

εξοπλισμόν και την πνευματικήν ανάτασιν τούτων. Τα εν λόγω μέτρα είναι τα εξής:

1. Η ίδρυσις βιβλιοθηκών εις Δήμους και Κοινότητας.

2. Η λειτουργία κινουμένων κέντρων ψυχαγωγίας, ως κινηματογράφου, θεάτρου κλ.π.

3. Η λειτουργία μαθητικού θεάτρου.

4. Η οργάνωσις συχνών διαλέξεων επί πάσης φύσεως θεμάτων και δη διδακτικού και ψυχαγωγικού περιεχομένου.

5. Αι επισκέψεις εις αρχαιολογικούς χώρους και εις διάφορα μέρη, άτινα προκαλούν διαφέρον και συντελούν εις την εκτίμησιν των επιτευγμάτων του σημερινού πολιτισμού.

6. Η συγκρότησις και λειτουργία παρ' εκάστω Γυμνασίω μικρών φιλαρμονικών.

7. Οργανωμέναι εκπαιδευτικαί και ψυχαγωγικαί εκδρομαί, εκ των οποίων θα γεννηθεί η αγάπη των πολιτών, ιδία δε των νέων, προς την φύσιν και η απομάκρυνσις τούτων εκ των κακών, ανθυγιεινών και ψυχοφθόρων κέντρων.

8. Η οργάνωσις και λειτουργία μαθητικών πνευματικών αγώνων μεταξύ των μαθητών Γυμνασίων του αυτού Νομού ή Γυμνασίων μιας ή περισσοτέρων εκπαιδευτικών περιφερειών και

9. Η καλλιέργεια του συναισθήματος αλληλεγγύης και ψυχικών σχέσεων μεταξύ μαθητών Σχολείων του αυτού Κράτους ή και ευρύτερον μεταξύ μαθητών Σχολείων διαφόρων Κρατών.

***Πάντα ταύτα θα επιτευχθώσιν, εάν οι πνευματικοί άνθρωποι, και δη οι εκπαιδευτικοί, παρέχωσιν εαυτούς πρότυπα και παράδειγμα προς μίμησιν,** διότι κατά τον πρύτανιν των αρχαίων Ελλήνων ρητόρων Δημοσθένην "άπας μεν ο λόγος, αν απή τα πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται και κενόν".*

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις, ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης: Δημητρίου Σ. Οι καθηγητές: Σκόπας, Μιχαλέτος, Αννινος, Συρέτης, Δούκας, Ράπτης, Λιάφος, Κατσούλης, Παπαθανασίου, Ζαριφοπούλου, Κωστόπουλος, Βαρυμπόπη, Βασιλιάς.

Είναι πράγματι ιστορική η συνεδρίαση του συλλόγου στις 15-6-1956. Πολλές από τις προτάσεις οι οποίες για την εποχή εκείνη φαινόντουσαν άπιαστο όνειρο σήμερα έχουν γίνει πραγματικότητα. Ομως ο βασικός μοχλός ο οποίος θα κινήσει όλον αυτό το μηχανισμό, όλο το βάρος της παιδείας, με την ευρύτερη έννοια, είναι ο καθηγητής, ο εκπαιδευτικός, η ψυχή και η καρδιά της παιδείας, το "πρότυπο για μίμηση".

68 στο τμήμα. Η διαδικασία για το νέο σχολικό έτος 1956-57

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

αρχίζει στις 4 Ιουλίου 1956 με την έκδοση των αποτελεσμάτων των εισιτηρίων εξετάσεων. Εξετάστηκαν 188 υποψήφιοι και εισήχθησαν 165. Το Σεπτέμβρη εισήχθησαν άλλοι 37 και έτσι το σύνολο των μαθητών της Γ' τάξεως για το νέο σχολικό έτος ανήλθε στους 202. Αυτοί οι μαθητές μοιράστηκαν σε τρία τμήματα το Γ1 με 67 μαθητές, το Γ2 με 67 μαθητές και το Γ3 με 68. Για όσους γνωρίζουν το διδακτήριο που στεγαζόταν το Γυμνάσιο (είναι αυτό που στεγάζεται σήμερα το 1ο Γυμνάσιο Λιβαδειάς) αυτοί οι μαθητές χωρούσαν στις αίθουσες αυτές δηλαδή διπλάσιοι από αυτούς που στεγάζονται σήμερα ή και τριπλάσιοι. Μνημονεύω ανάμεσα σ' όλους αυτούς τους μαθητές ορισμένους και όχι και τους 202 λόγω έλλειψης χώρου: Ασημακόπουλος Νικ, Βασιλιάς Λουκάς Κρ., Γαλάνης Αγγ., Γαλάνης Κωνστ., Δερμάνης Ευθ, Δημακόπουλος Ιωάν., Ευταξίας Σπυρ., Καβρούζος Γεωργ., Καΐλης Νικ., Καραμπάτσος Λουκ., Κίνιας Γεώργ., Κόγκος Χρ., Κόρμπος Γεώργ., Κουκιάσας Ιω., Κουτσούμπας Λάμπρος, Λαμπάτος Ελευθ., Λιάκος Νικ., Μακρής Ιω., Μπλέτσας Χρ., Μπράμης Ανδρ., Νακάσης Αναστ., Νεροντσόπουλος Παν., Παπαβδής Θεοφ., Παπανικολάου Αναστ., Πατής Αγγ., Πεινασμένος Γεωργ., Πολυζώης Πολυζ., Πούλος Γεώργ., Σανιδάς Σωτηρ., Σαράντης Δημ., Τζουτζουκλάρης Κων., Τσαμπής Οδυσ., Ψύχας Αλεξ., Γεωργίου Ασημ., Γεώργαρη Ασπ., Ευεργέτου Δημ., Ηλιοπούλου Αικ., Καβρούζου Αικ., Καλκίνη Βασ., Κοϊτσάνου Σπυρ., Κονίτσα Λέλα, Λαγαρού Μαρία, Μακρή Ζώνα, Ματζίρη Λουκ., Νίκαινα Α., Νίκαινα Πηνελ., Πανουργιά Αικατ., Παπαντωνίου Μαίρη, Πλασιώτου Ελ., Σοφιανάτου Αντ., Σπυροπούλου Ιωαν., Σουβαλιώτου Ιω., Στάμου Αικατερ., Σωτηρίου Κατιν., Ταγκαλέγκα Ευφρ., Ταντάλου Μαρ., Τζουβαλη Ηλέκτρα, Τσούτσα Δήμητρα, Τσώκου Αργ., Φλώρου Βασ., Χριστοπούλου Δέσπω, Γκώνιας Τρ., Δέλλιος Θεόδ., Ρεντίφης Κων., Ναούμ Ναούμ, Πέτρου Αννα.

Στις 5 Ιουλίου 1956 ο Σύλλογος συνεδρίασε και ασχολήθηκε με τη διαγωγή των μαθητών. Ετσι χαρακτηρίζει "καλή" τη διαγωγή εφτά (7) μαθητών, "κοσμία" τη διαγωγή 17 μαθητριών της Γ' τάξεως, 6 μαθητών της Δ', 9 μαθητών της Ε', 20 μαθητών της Στ', 21 μαθητών Ζ'. Από την Η' τάξη χαρακτήρισαν τη διαγωγή όλων των μαθητών "κοσμιωτάτη". Επίσης χαρακτήρισαν "κακή" τη διαγωγή 5 μαθητών. Ο χαρακτηρισμός αυτός εγκρίθηκε από το Υπουργείο Παιδείας.

Μια ζωή κοντά στη φύση.

Το διδακτικό έτος 1955-1956 έληξε με συνεδρίαση του Συλλόγου κατά τη διάρκεια της οποίας συζητήθηκε εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας που αφορούσε το Εκπαιδευτικό πρόγραμμα κοινοτικής Αναπτύξεως. Τα πορίσματα έχουν μεγάλη σημασία για μας σήμερα διότι ύστερα από σαράντα περίπου χρόνια* αγωνίζονται

* Το παρόν δημοσιεύτηκε στα τέλη του 1993

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

όλοι ο φορείς να απεγκλωβίσουν το σχολείο από τα κάγκελα που το περιβάλλουν και να το συνδέσουν με την κοινωνία.

Πράξις 61η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 6η του μηνός Ιουλίου του έτους 1956, ημέρα της εβδομάδος Παρασκευή και ώρα 8.30 π.μ. συνήλθεν ο Σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν την υπ' αριθμ. 64617/12-6-56 Διαταγήν του σεβαστού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Υπηρεσίας Μελετών και Συντονισμού) αφορώσαν εις το Εκπαιδευτικόν Πρόγραμμα Κοινοτικής Αναπτύξεως, μετα διεξοδικήν συζήτησιν κατέληξεν εις τας κάτωθι κρίσεις:*

Στον Αγιο Παντελεήμονα

1)Επιβάλλεται ο διαχωρισμός των Σχολείων Μέσης Εκπαιδεύσεως εις δύο κύκλους, κατώτερον και ανώτερον.

2) Το εκπαιδευτικόν πρόγραμμα Κοινοτικής Αναπτύξεως έχον ως βάσιν την εργασίαν και συνεργασίαν των τροφίμων δύναται κατά την κρίσιν του Συλλόγου να εφαρμοσθή πλήρως εις τα Δημοτικά Σχολεία, εν μέρει δε εις τα τοιαύτα του κατωτέρου κύκλου Μέσης Παιδείας και ιδία εις εκείνα, τα οποία θα έχουν επαγγελματικήν και εν γένει πρακτικήν κατεύθυνσιν (Γεωργικά, επαγγελματικά).

3)Τα Γυμνάσια (Σχολεία ανωτέρου κύκλου) δύνανται να μετέχουν της κοινωνικής ζωής ενεργώς, εάν το έργον τούτων δεν περιορίζεται, ως δυστυχώς σήμερον παρατηρείται, εις τας αιθούσας των διδακτηρίων, αλλ' εάν θα επεκτείνεται, ως επιβάλλεται, ευρύτερον.

4)Πρέπει άπαντες οι διδάσκοντες, τόσον της Στοιχειώδους, όσον και της Μέσης Παιδείας να εμφυσήσουν εις τους τροφίμους των την αγάπην προς την φύσιν, την ζωήν και δη την αγροδίαιτον τοιαύτην, ως και προς την μεθοδικήν εργασίαν και συνεργασίαν μετά πάντων των παραγόντων της Κοινωνίας, εν η διαβιούσι.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις, ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Οι κάθηγηταί

Μετά τη συνεδρίαση αυτή το σχολείο έκλεισε για τις καλοκαιρινές διακοπές. Στις 11 Ιουλίου αναχωρεί για διακοπές ο Γυμνασιάρχης Σωτηρίου Δη-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

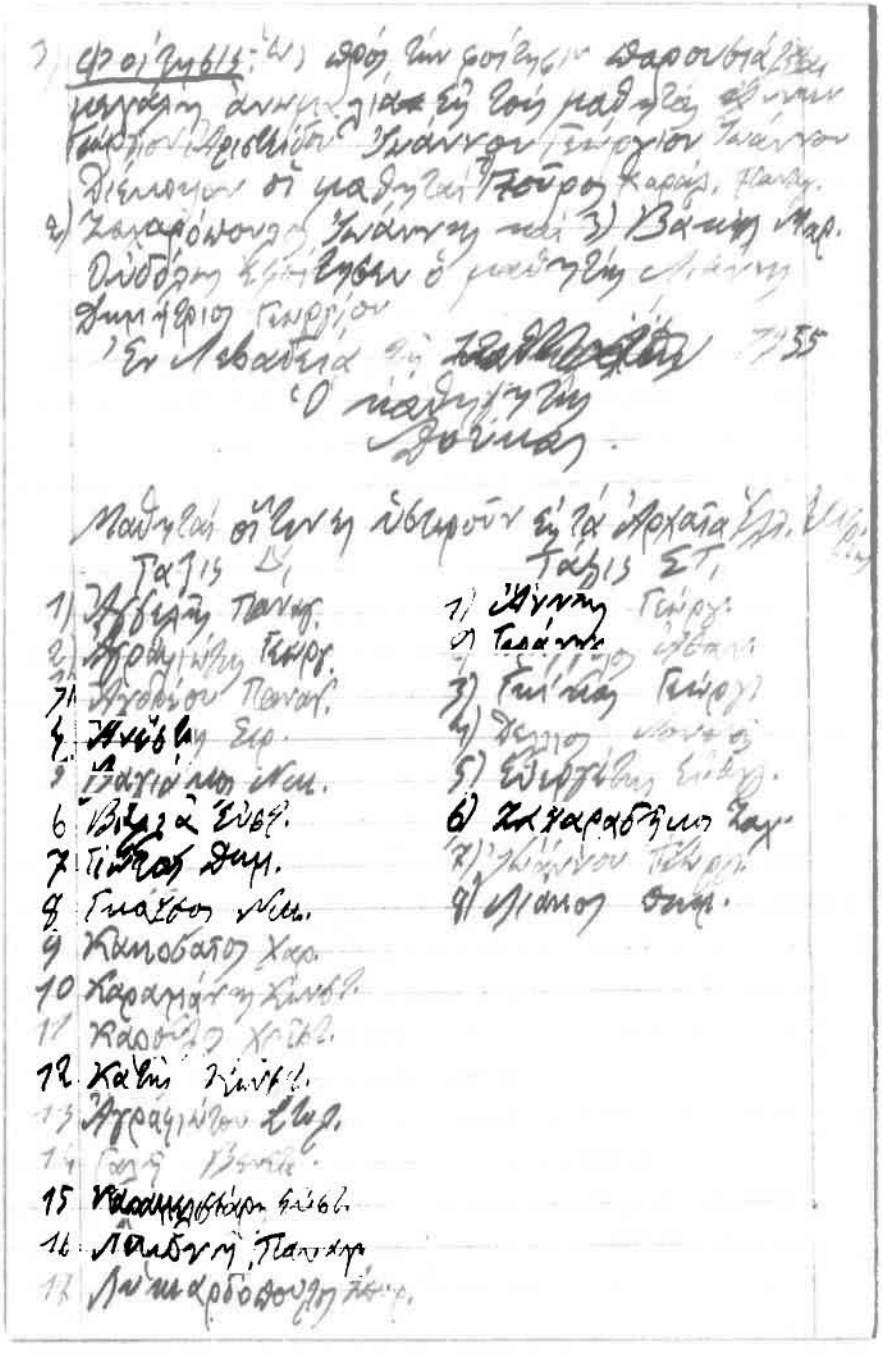
μήτριος, παραδίνοντας το σχολείο στον καθηγητή των Φυσικών Σκόπα Δημήτριο.

Ουδείς πρίστευσε. Το νέο σχολικό έτος 1956-57 αρχίζει με τους καθηγητές Δημητρίου Σωτήριο, Γυμνασιάρχη, Σκόπα Δ., Αννινο Γερ., Μιχαλέτο Ιω., Χριστοπούλου Θάλεια, Συρέτη Κ., Δούκα Α., Ράπτη Ν., Διάφο Θωμά, Αγγελάκη Μαρία, Παπαθανασίου Δ., Κατσούλη Κ., Παπαγεωργίου Δ., Κωστόπουλο Ν., Βαρυμπόπη Μαργ., Βασιλιά Ανδρέα. Από την αρχή των μαθημάτων, από τον Οκτώβριο, δίνονται στους μαθητές οι οδηγίες "αφορώσες εις την εύρυθμον και ομαλήν λειτουργίαν του Σχολείου". Δηλ. κούρεμα "εν χρω", "προπόρευσις των μαθητών, ακολουθουσών των μαθητριών κατά την είσοδο και έξοδο των μαθητών, εφημερεύοντες καθηγητές, πηλίκιο και χαιρετισμός "δι' αποκαλύψεως" απαγόρευση παρακολουθήσεως κινηματογραφικών ταινιών, απαγόρευση κυκλοφορίας πέραν της καθορισμένης ώρας, απαγόρευση να συχνάζουν οι μαθητές σε οινοπωλεία, σφαιριστήρια κλπ.

Γεγονός όμως πολύ χαρακτηριστικό των ετών εκείνων είναι και το παρακάτω όπως αποτυπώθηκε στο βιβλίο πράξεων: "*... ο Σύλλογος λαβών υπ' όψιν την υπ' αριθμ. 18276/24-8-1956 Διαταγήν της Νομαρχίας Βοιωτίας "περί των αριστευσάντων κατά τας εισαγωγικάς εξετάσεις μαθητών κατά τα έτη 1955-1956 και 1956-1957, αποφαίνεται, ουδένα των υποσάντων εισιτηρίους εξετάσεις μαθητών κατά τα έτη 1955 και 1956 προτείνει δια την χορήγησιν υποτροφίας, διότι ουδείς τούτων πρίστευσε λαβών γενικόν βαθμόν δέκα οκτώ και 5/10 άριστα*". Σε αντίθεση με τις μετέπειτα σχολικές χρονιές όπου οι αριστούχοι ξεπερνούν πολλές φορές το 10 ή και το 15 τοις εκατό των μαθητών. Πληθωρική η εποχή μας ακόμη και στους αριστούχους.

Αρχές Νοεμβρίου του 1956 συνεδριάζει ο Σύλλογος προκειμένου να απαλλάξει από τα εκπαιδευτικά τέλη ορισμένες κατηγορίες μαθητών. Ετσι ανάμεσα στις κατηγορίες που απαλλάσσονται διακρίνουμε: τα τέκνα αναπήρων πολέμου, τα τέκνα απόρων πολυτέκνων, τα τέκνα απόρων α' κατηγορίας, τα τέκνα εκπαιδευτικών, τους αριστούχους, τα τέκνα θυμάτων αμάχου πληθυσμού, τα ορφανά, τα τέκνα δημοσίων υπαλλήλων, τα τέκνα ιερέων, τα τέκνα εργατών με βιβλιάριο ΙΚΑ, τα τέκνα συνταξιούχων δημοσίων υπαλλήλων, τα τέκνα δημοτικών υπαλλήλων. Τα εκπαιδευτικά αυτά τέλη εγγραφής και τίτλων σπουδών, καθώς και οι εισφορές υπέρ του σχολικού Ταμείου εκυμαίνοντο από 100 μέχρι 400 δραχμές ετησίως, ποσό πολύ μεγάλο για την εποχή εκείνη. Στον προϋπολογισμό της σχολικής εφορείας φέρεται εγγεγραμένο στο άρθρο 12 "εξ υποχρεωτικών εισφορών μαθητών Μέσης Εκπαιδεύσεως" δραχμές 48.000, επί συνόλου εσόδων 129.000 δραχμών.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Μέρος των σημειώσεων του κ. Δούκα για την παιδαγωγική συνεδρίαση

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Χαμηλή νοημοσύνη. Στις 19 Δεκεμβρίου 1956 γίνεται η παιδαγωγική συνεδρίαση του Συλλόγου των καθηγητών προκειμένου να συζητήσουν για την επίδοση, το ήθος και τη φοίτηση των μαθητών. Από τη συνεδρίαση αυτή αξίζει να μεταφέρουμε εδώ τους προβληματισμούς ορισμένων καθηγητών:

Αννινος Γεράσιμος-φιλόλογος:... η επίδοσις των μαθητών (Ε' τάξεως) μολονότι εισέρχεται εις νέον κύκλον μαθημάτων, είναι σχετικώς καλή με αναλογούν ποσόν υστερούντων.

Μιχαλέτος Ιωάννης-φιλόλογος:... Γενικώς καταβάλλεται προσπάθεια εκ μέρους των μαθητών πλην ολίγων εξαιρέσεων. Η απόδοσις όμως δεν είναι γενικώς ικανοποιητική ένεκα χαμηλής νοημοσύνης ή παλαιοτέρας αμελείας ή ψυχοσυνθέσεως ξένης προς τα φιλολογικά μαθήματα, αλλά και ένεκα των γενικοτέρων διαφόρων δυσμενών συνθηκών, υφ' άς εργάζεται η Μέση Παιδεία και δη ως προς την ανθρωπιστικήν αυτής ιδιότητα. Η μειονεκτική αύτη απόδοσις παρουσιάζεται μάλλον έκτυπος εις τα μαθήματα των Αρχαίων Ελληνικών και των Νέων Ελληνικών.

Σωτηρίου Δημήτριος, Γυμνασιάρχης- Φιλόλογος: Παρατηρεί ότι αρκετοί μαθηταί και μαθήτριαι της εν λόγω τάξεως (Η') εις τα μαθήματα των Αρχαίων Ελληνικών και Λογικής υστερούν καταφανώς παρά τας υπό τούτων καταβαλλομένας προσπαθείας. Τούτο το αποδίδει εις το γεγονός, ότι οι τρόφιμοι δεν διαθέτουν την απαιτουμένην γλωσσικήν συγκρότησιν. Η εν λόγω γλωσσική συγκρότησις των τροφίμων του Γυμνασίου πιστεύει ότι θα επιτευχθεί τότε και μόνον τότε, εάν οι κ. διδάσκοντες συντονίζουν κατά τρόπον συστηματικόν τας ενεργείας των.

Για την ανύψωση του μορφωτικού επιπέδου των μαθητών το Γυμνάσιο αποφασίζει στα μέσα Φεβρουαρίου 1957 την παρακάτω εκδήλωση:

Πράξις 34η (19-2-1957):... *Β' Ορίζει ημέραν εορτασμού του Σχολείου επί τη συμπληρώσει εκατόν ετών από του θανάτου του εθνικού ημών ποιητού Διονυσίου Σολωμού, συμφώνως τη υπ' αριθμ. 239/30-1-57 εγκυκλίω του κ. Γενικού Επιθεωρητού Μ. Εκπαιδεύσεως Γ' Περιφερείας, την 21ην Φεβρουαρίου ε.έ. ημέραν της εβδομάδος Πέμπτην.*

Γ'. Ωσαύτως αποφασίζει, όπως την 24ην Φεβρουαρίου ε.έ. τελεσθή υπό του σχολείου μνημόσυνον εν τω ενταύθα ιερώ Μητροπολιτικώ Ναώ εις μνήμην του Εθνικού ημών ποιητού Διονυσίου Σολωμού. Ο Σύλλογος ανέθεσεν εις τον καθηγητήν-φιλόλογον κ. Μιχαλέτον Ιωάννην, όπως μετά το μνημόσυνον ομιλήση επί του έργου του ποιητού'.

Απεφασίσθη επίσης όπως "την 24ην του μηνός Μαρτίου παρουσιασθή εις το κινηματοθέατρον "Αρμονία", το θεατρικόν έργο "τα Σουλιωτόπουλα δεν πεθαναν".

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Μπασκέτες. Στις 14 Δεκεμβρίου 1956 διενεργείται μειοδοτικός διαγωνισμός από τη σχολική εφορεία:

Πράξις 21η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 14η του μηνός Δεκεμβρίου του έτους 1956 ημέραν της εβδομάδος Παρασκευή και ώρα 7μ.μ. συνήλθεν εις συνεδρίαν η Σχολική Εφορεία του Γυμνασίου αποτελουμένη εκ των: 1)Καραμερτζάνη Παναγιώτου, προέδρου, 2) Μπαρμπάτση Λάμπρου, ταμίου και 3) Δημητρίου Σωτηρίου, Γυμνασιάρχου, ως Γραμματέως και λαβούσα υπ' όψιν τας προσφοράς των: 1)Αδελφών Π. Ζάμπα και 2) Ανασιασίου Μπολιτσιού εκ του γενομένου προχείρου μειοδοτικού διαγωνισμού διά την κατασκευήν καλαθοσφαίρας (μπάσκετ μπώλ) ανατολικώς του Γυμνασιακού διδακτηρίου (εντός του Σχολικού Γυμναστηρίου) Αποφασίζει, αναθέτει την εκτέλεσιν της εν λόγω εργασίας εις τον τελευταίον μειοδότην Αδελφούς Ζάμπα.*

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται:

Ο Πρόεδρος, ο ταμίας, ο Γραμματέας.

Μετά από δέκα πέντε μέρες η μπασκέτα κατασκευάστηκε και πληρώθηκε:

"Εις Αδελφούς Ζάμπα δια την αξίαν και τοποθέτησιν σιδηρών σωλήνων μετά βάσεων και λοιπών υλικών χρησιμοποιηθέντων δια καλαθόσφαιραν (μπάσκετ-μπώλ) δραχμάς δύο χιλιάδας επτακοσίας είκοσι (2720) εις βάρος του άρθρου 20 του προϋπολογισμού εξόδων".

Βασιλιάς Ανδρέας, Μουσικός.

Προς το τέλος του διδακτικου έτους (αρχές Ιουνίου 1957) ένα σοβαρό γεγονός συγκλόνισε το Γυμνάσιο της Λιβαδειάς και ολόκληρη την πόλη. Ο καθηγητής της Ωδικής Βασιλιάς Ανδρέας σκοτώθηκε σε ατύχημα.

Θυμούμαστε σι μαθητές εκείνης της εποχής το μουσικό μας καβάλα στο μοτοποδήλατό του και με το δίκανο στην πλάτη να πηγαίνει συχνά-πυκνά για κυνήγι. Εκείνη την ημέρα όμως ήταν το τελευταίο του κυνήγι. Σαν ψέμματα μας φάνηκε τότε η είδηση. Κι όμως ο θάνατος του ήταν γεγονός. Κάπου στην Τουρκοπούλα κι ενώ επέστρεφε από κυνήγι το μοτοποδήλατο παρεξέκλινε από την πορεία του και ο άτυχος καθηγητής μας τραυματίστηκε θανάσιμα*. Τα πρακτικά του συλλόγου παρέμειναν ανυπόγραφα από τις 16 Μαΐου 1957 μέχρι και τις 13 Ιουνίου 1957. Η τελευταία συνεδρίαση στην οποία παρευρέθηκε ήταν στις 13 Ιουνίου 1957 ημέρα Πέμπτη και ώρα 2 μ.μ. και που είχε ως θέμα κατατακτήριο εξέταση του μαθητή Μάνδαλου Κων/νου. Από την επόμενη συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 1957 και μετά απουσιάζει το όνομά του. Εμείς πάντως τον θυμούμαστε και τον μνημονεύουμε. Του εξαίρετου καθηγητή μας

* Πληροφορία φέρει τον άτυχο καθηγητή να συγκρούστηκε με φορτηγό αυτοκίνητο.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ανδρέα Βασιλιά, μουσικού, αιωνία η μνήμη!

Παράρτημα Αραχώβης. Από τις 27 Ιουνίου μέχρι της 2 Ιουλίου ο Σύλλογος των καθηγητών ασχολήθηκε με την έκδοση των αποτελεσμάτων. Στην Γ' τάξη έγινε πραγματική σφαγή: Από τους 211 μαθητές που προσήλθαν στις εξετάσεις του Ιουνίου 1957, προήχθησαν οι 114, παραπέμφθηκαν για επανεξέταση το Σεπτέμβριο οι 26 και απορρίφθηκαν 71 μαθητές δηλ. το 1/3 περίπου έμεινε στην ίδια τάξη, το 54% πέρασε στη Δ' και το 12% παραπέμφθηκε για το Σεπτέμβρη. Στις υπόλοιπες τάξεις τα αποτελέσματα μπορούν να χαρακτηριστούν φυσιολογικά.

Το νέο σχολικό έτος 1957-58 ξεκίνησε χωρίς τίποτα το ιδιαίτερο. Στους ήδη υπηρετούντες καθηγητές προστίθεται η καθηγήτρια Γαλλικών Αναστασιάδου Αριάδνη που μετατέθηκε από το Γυμνάσιο Πόρου.

Στην Αράχωβα αρχίζει να λειτουργεί το Γυμνασιακό παράρτημα με δύο τάξεις Γ' και Δ'. Η Γ' τάξη έχει συνολικά 40 μαθητές και η Δ' 9. Το κεντρικό Γυμνάσιο φροντίζει για την ομαλή λειτουργία του παραρτήματος. Έτσι στις 30 Νοεμβρίου 1957 η Σχολική Εφορεία του Γυμνασίου πληρώνει "*εις Ζαχαρίαν Ν. Πελέκην και Υιόν διά την αξίαν τριών θερμαστρών, σωλήνων, γωνιών, δίσκων διά το εν Αραχώβη παράρτημα δραχμάς εννιακοσίας ογδοήκοντα μίαν (981) εις βάρος του άρθρου 6 του προϋπολογισμού*". "*Εις Αδελφούς Α. Βέργου, βιβλιοχαρτοπώλας δια την αξίαν γραφικής ύλης και ειδών γραφείου δια το εν Αραχώβη Γυμνασιακόν παράρτημα δραχμάς τριακοσίας ογδοήκοντα εξ και 50/100 (386,50)*". Στις 28 Φεβρουαρίου 1958 πληρώνονται οι πίνακες: "*Εις Γρανπσιώτην Ανδρέαν, κάτοικον Αραχώβης, ξυλουργόν, δια την αξίαν γραφείου, πινάκων και κρεμαστρών προοριζομένων δια το εν Αραχώβη Γυμνασιακάν παράρτημα δραχμάς χιλίας πεντήκοντα δύο και 50/100 (1052,50)*".

Το ΙΚΑ κτυπά. Στις 27 Μαρτίου 1958 η Σχολική Εφορεία επειδή "*η εκδοθείσα απόφασις του ΙΚΑ, η αφορώσα εις την ασφάλισιν των δύο καθαριστριών του Γυμνασίου 1)Τάσσιου Ελένης και 2) Γκώνια Μαρίας από του 1950 μέχρι και του 1954 έτους κρίνεται παράνομος και άδικος δια την Σχολικήν Εφορείαν του Γυμνασίου, διότι, ως εμφαίνεται εκ του βιβλίου Ταμείου της Σχολικής Εφορείας, οι ειρημέναι καθαρίστριαι ήρξαντο μισθοδοτούμεναι υπό της Σχολικής Εφορείας από του μηνός Ιανουαρίου του έτους 1954, αποφασίζει, αναθέτει την υπόθεσιν εις τον δικηγόρον Νησιώτην Ευάγγελον, ίνα δικαστικώς διεκδικήση τα δίκαια της Σχολικής Εφορείας του Γυμνασίου*".

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ηρεμία. Μετά τη διαμάχη που είχε η Σχολική εφορεία με το ΙΚΑ για την ασφάλιση των δύο καθαριστριών το υπόλοιπο διδακτικό έτος κύλισε ήρεμα διότι ήδη το "νερό βρίσκεται στο αυλάκι". Εξ άλλου θα ήταν αφύσικο, μετά τα τόσα μέτρα που είχαν παρθεί από το Σύλλογο των καθηγητών και... (γιατί όχι) με την αστυνόμευση των μαθητών μέσα και έξω από το σχολείο, να μη λειτουργεί το σχολείο σωστά. Οποια ώρα και αν κυκλοφορούσε μαθητής στο δρόμο, ιδιαίτερα στους δρόμους της αγοράς ήταν αδύνατο να μη συναντούσε καθηγητή ή παρέα καθηγητών (περιπολία;) ή τον ίδιο το Γυμνασιάρχη. Θυμούνται φυσικά πολύ καλά οι μαθητές της εποχής εκείνης την... κάθοδο του Γυμνασιάρχη στα σφαιριστήρια του Μπαρμπακώστα και την... πτώση των μαθητών στο... ποτάμι, ή την εμφάνιση του Γυμνασιάρχη ή της... περιπόλου των καθηγητών στην ΑΡΜΟΝΙΑ ή στο ΑΛΚΑΖΑΡ και τον πανικό που επικρατούσε. Αλλά για τα θέματα αυτά θα γράψουμε εκτενέστερα στο ειδικό μέρος της έρευνάς μας. Ετσι λοιπόν η σχολική αυτή χρονιά κύλισε ήρεμα. Οι γυμναστικές επιδείξεις, οι εξετάσεις, τα αποτελέσματα ήταν, θα λέγαμε, τα σημαντικότερα γεγονότα.

Εισιτήριες. Στις 3 Ιουλίου 1958 εκδίδονται τα αποτελέσματα των εισιτηρίων εξετάσεων. Εξετάστηκαν 148 υποψήφιοι και εισήχθησαν 125. Αναφέρουμε ενδεικτικά ορισμένα ονόματα νεοεισαχθέντων Αργυρίου Λουκάς, Βασιλιάς Δημήτριος, Δαλαμάγκας Γεώργιος, Δελήμπασης Γεώργιος, Δούκας Ιωάννης, Καΐκης Ιωάννης, Καλπούζος Γεώργιος, Καραμάνης Κων/νος, Κατσαλίγκος Γεώργιος, Κοντογιάννης Γεώργιος, Κοτσικόρος Γεώργιος, Μακρής Γεώργιος, Μωραΐτης Ιωάννης, Ξηρογιάννης Νικόλαος, Ροζάνας Γεώργιος, Σανιδάς Νικόλαος, Σοφιανάτος Αχιλλέας, Τσάγκας Ηρακλής του Χρήστου, Τσάγκας Λάμπρος του Ιων., Τσιφής Δημήτριος, Τσούτσας Αναστάσιος, Χίνης Παναγιώτης, Αγγελοπούλου Αννα, Αδαμοπούλου Μαρία, Βαρουξή Ιωάννα, Γιώτη Μαρία, Δημακοπούλου Ευσταθία, Δημόκα Αθηνά, Δρόσου Παναγιώτα, Ευταξία Αννα, Κοντογιάννη Αναστασία, Μιχαηλίδου Γεωργία, Μάλδετ Βασιλική, Μούχα Πολυτίμη, Νίκαινα Ιωάννα, Παπαϊωάννου Λουκία, Παπακων/νου Παρασκευή, Πασαλόγλου Μαρία, Σκλάβου Παναγιώτα Χρίστου, Τσούμπρα Ρουμπίνα, Τσούμπρα Μαρία, Φαρμάκη Αφροδίτη, Χήνα Ευαγγελία.

Με τελευταία πράξη του για τη χρονιά αυτή ο σύλλογος χαρακτηρίζει τις διαγωγές των μαθητών. Ετσι μειώνει σε καλή τη διαγωγή 15 μαθητών και σε κοσμία 30 μαθητών. Η διαγωγή όλων των άλλων μαθητών χαρακτηρίστηκε κοσμιωτάτη.

Στις 11 Ιουλίου ο Γυμνασιάρχης Δημητρίου παραδίδει προσωρινά τη Δ/νση του σχολείου στον καθηγητή Σκόπα και φεύγει για διακοπές. Επιστρέφει στις 4 Σεπτεμβρίου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Στις 23 Σεπεμβρίου 1958 ο Σύλλογος των καθηγητών καταχωρεί στο βιβλίο τους επιτυχόντες στις εισιτήριες εξετάσεις για το "εν Αραχώβη Γυμνασιακόν παράρτημα. Στις εξετάσεις αυτές πέτυχαν: Βαγλής Παρασκευάς, Βρούδας Νικόλαος, Γερακιός Μιχαήλ, Γεωργίου Λουκάς, Γκόλφης Γεώργιος, Δερβέναγας Δήμος, Καραπατούχας Παναγιώτης, Καρούζος Φώτιος, Κατσαρίδας Ιωάννης, Κοντοδήμος Παναγιώτης, Κοπανιάς Αθανάσιος, Κρέμος Γεώργιος, Κώνστας Κωνσταντίνος, Λαγογιάννης Νικόλαος, Λούσκος ή Πάλλας Ιωάννης, Μακαρέζος Δημήτριος, Μανιάτης Ευθύμιος, Μάνος Γεώργιος, Μαντάς Ευάγγελος, Οικονόμου Ιωάννης, Παπαδήμος Γεώργιος, Παππάς Διαμαντής, Περδίκης Νικόλαος, Πλήτσος Γεώργιος, Σιδηράς Παναγιώτης, Σταύρου Βασίλειος, Στεφανόπουλος Βασίλειος του Ανδ, Στεφανόπουλος Χριστόφορος του Γεωργ., Στιβακτάς Αθανάσιος, Στιβακτάς Γεώργιος, Τριανταφύλλου Νικόλαος, Βλαχαντώνη Παναγιού, Γραμματικού ή Κόγια Γεωργία, Ιωαννίδου Σοφία, Κοτοπούλη Χρυσαφούλα, Λούσκου Ευσταθία, Μπάκα Ευσταθία, Παπαδημητρίου Αννα, Ράπτη Ιωάννα, Σιδηρά Πανδώρα, Σιδηρά Ροδάνθη, Τριάντη Ευμορφία.

Την ίδια εποχή η Σχολική Επιτροπή "ψηφίζει τας κατωθι γενομένας δαπάνας εις βάρος των αντιστοίχων άρθρων του προϋπολογιμού εξόδων οικ. έτους 1958... 5) εις Ευεργέτην Ανδρέαν δια την αξίαν τεσσάρων (4) καθισμάτων δια το εν Αραχώβη παράρτημα δραχμάς τετρακοσίας δώδεκα (412) εις βάρος του άρθρου 4 του προϋπολογισμού εξόδων"

Λίγο αργότερα στο τέλος Δεκεμβρίου 1958 η Σχολική Επιτροπή ψηφίζει τις παρακάτω δαπάνες:

"1) εις Μαντάν Νικόλαον, δια την αξίαν μιας θερμάστρας μετά σωλήνων, γωνιών και δίσκου για το εν Αραχώβη παράρτημα δραχμάς τριακοσιάς (300).

2) Εις Μαυρεπήν Γεώργιον, δια την αξίαν μιας πινακίδος δια το εν Αραχώβη παράρτημα, δραχμάς τριακοσίας είκοσι (320).

3) Εις Ευστάθιον Α. Οικονόμου, ως αμοιβήν δια τον υδροχρωματισμόν και την γενικήν επισκευήν του διδακτηρίου του εν Αραχώβη Γυμνασιακού παραρτήματος δραχμάς επτακοσίας ενενήκοντα πέντε (795).

4) Εις Νικολ. Δημητρέλον, δια την αξίαν ενός μελανοπίνακος δια το εν Αραχώβη παράρτημα δραχμάς τριακοσιάς δέκα (310).

5) Εις Αλέξανδρον Κομνάν, δια την αξίαν και τοποθέτησιν υαλοπινάκων δια το διδακτήριον του εν Αραχώβη παραρτήματος δραχμάς εκατόν τριάκοντα (130).

Με την ιδια πράξη καταβάλλονται:

...7) Εις Παπαευσταθίου Παναγιώτην, ως αμοιβήν δια την επιδιόρθωσιν πέντε θυρών των αφοδευτηρίων των αρρένων, μιας θύρας της αποθήκης αθλητικών ειδών, δύο θυρών αιθουσών διδασκαλιας κ.λπ. δραχμάς τετρακοσίας ενενήκοντα (490)...

...13) Εις Μυτιληναίον Παντελήν, ως αμοιβήν δια την επισκευήν και στιλ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

βωσιν δέκα πέντε (15) ξυλίνων καθισμάτων και της μεγάλης τραπέζης των συνεδριών του Συλλογου δραχμάς τριακοσίας είκοσι πέντε (325)...

Ελένη Τάσου. Δεν πάει πολύς καιρός -ήταν αρχές Ιουνίου - που μπροστά στο Γυμνάσιο συνέβη ατύχημα τροχαίο. Ενα τρακτέρ παρέσυρε και σκότωσε την Ελένη Τάσου. Γι' αυτήν θα αφιερώσουμε το σημείωμά μας αυτό.

Πράξις 1η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 31η του μηνός Ιανουαρίου του έτους 1959, ημέρα της εβδομάδος Σαββάτω και ώρα 5η μ.μ. συνήλθεν η Σχολική Εφορεία του Γυμνασίου εις συνεδρίαν, μετά πρόσκλησιν του Προέδρου αυτής, αποτελουμένη εκ των: 1)Μερτζάνη Νικολάου, προέδρου, 2)Στάϊκου Γεωργίου, ταμίου και 3)Σωτηρίου Δημητρίου, Γυμνασιάρχου, ως Γραμματέως, και λαβούσα υπ' όψιν, ότι η προσωρινή αδιόριστος καθαρίστρια του Γυμνασίου Τάσου Ελένη πτήσατο, όπως παραπηθή της θέσεώς της από 1ης Φεβρουαρίου 1959 λόγω υγείας, αποφασίζει, αποδέχεται την περί παραπήσεως αίτησιν της άχρι τούδε προσωρινής αδιορίστου καθαριστριας του Γυμνασίου Τάσου Ελένης του Δημητρίου. Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις, ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται:*

Ο Πρόεδρος, ο Ταμίας, Ο Γραμματέας.

Η κυρά-Ελένη δουλεψε ευσυνείδητα όλα τα χρόνια που ήταν στο σχολείο. Οταν εμείς μαθητές γυρνούσαμε στα σπίτια μας, εκείνη με υπομονή τακτοποιούσε τις δικές μας αταξίες. Τα χαρτιά, τα σκουπίδια, η σκόνη, το προαύλιο, τα WC είναι ο,τι αφίναμε τα βράδυα στην κυρά-Ελένη. Κι εκείνη με υπομονή τα τακτοποιούσε όλα.

Και ο μισθός της πενιχρός. "Εις Τάσου Ελένην, προσωρινήν αδιόριστον καθαρίστριαν, δια την γενομένην καθαριότητα του Γυμνασιακού διδακτηρίου κατά τον Ιανουάριον του έτους 1959 δραχμάς τετρακοσίας τριάκοντα (430) εις βάρος του άρθρου 6 του προϋπολογισμού εξόδων".

Αρετή Σωτηρίου. Μετά ένα μήνα στις 27 Φεβρουαρίου 1959 η Σχολική Εφορεία συνεδριάζει και πάλι:

Πράξις 2α. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 27η του μηνός Φεβρουαρίου του έτους 1959, ημέρα της εβδομάδος Παρασκευή και ώρα 7η μ.μ. συνήλθεν εις συνεδρίαν η Σχολική*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Εφορεία του Γυμνασίου, μετά πρόσκλησιν του προέδρου αυτής, αποτελουμένη εκ των: 1) Μερτζάνη Νικολάου, προέδρου, 2)Στάϊκου Γεωργίου, ταμίου και 3) Δημητρίου Σωτηρίου, Γυμνασιάρχου, ως Γραμματέως, και λαβούσα υπ' όψιν τας αιτήσεις των υποψηφίων δια την εκ της παραιτήσεως της Τάσου Ελένης κενωθείσαν θέσιν προσωρινής αδιορίστου καθαριστρίας του Γυμνασίου, αποφασίζει προσλαμβάνει ως προσωρινήν αδιόριστον καθαρίστριαν του Γυμνασίου την Αρετήν Σωτηρίου του Ιωάννου από 1ης Μαρτίου 1959 επί μηνιαία αμοιβή 430 δραχμών.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις, ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται:

Ο Πρόεδρος, ο Ταμίας, ο Γραμματέας

Έξοδα... έξοδα. Μέχρι το τέλος του σχολικου έτους 1958- 59 η Σχολική εφορεία προέβη σε πληρωμές για εργασίες και είδη τα οποια σήμερα φαίνονται σε μας παράξενα.

Στις 28 Φεβρουαρίου ψηφίζονται μεταξύ άλλων και οι παρακάτω δαπάνες: "Εις Ηλεκτρικήν εταιρείαν δια την αξίαν καταναλωθέντος ρεύματος απο 7-11-58 εως 9-1-59 δραχμας επτακοσίας οκτώ (708)... " (Σημείωση: είναι η τελευταία φορά που η Σχολική εφορεία πληρώνει στην Ηλεκτρική Εταιρεία. Ο επόμενος λογαριασμός θα πληρωθεί, όπως θα δούμε παρακάτω στη ΔΕΗ).

"Εις Πειρουνάκην Ηρακλέα, εργάτην, ως αμοιβήν δια την κοπήν των καυσοξύλων εκ των δέντρων του Γυμνασίου δραχμάς εβδομήκοντα πέντε (75).."

"Εις Νίκαιναν Λουκάν, Δήμαρχον Λεβαδέων, δια την αξίαν ενός αντιτύπου του βιβλίου του Ελευθερίου Πρόκου "Ελληνισμός και Κομμουνισμός" δραχμάς ογδοήκοντα πέντε (85)..."

Στις 31 Μαρτίου 1958:

"Εις Ιωάννην Ματσώταν, σπουδαστήν Εθνικής Ακαδημίας Σωματικής Αγωγής, δι' έξοδα παραλαβής και αποστολής Γυμναστικών οργάνων εκ του Υπουργείου Εθν. Παιδείας δραχμάς πεντήκοντα τέσσαρες (54)..."

"Εις Ηλεκτρικήν Εταιρείαν (ΔΕΗ) δια την αξίαν καταναλωθέντος ρεύματος από 9-1-59 έως 7-3-59 δραχμάς εξακοσίας δέκα τέσσαρας (614)..."

"Εις Λουκάν Σκληβανιώτην, δια την αξίαν ξυλείας και λοιπών υλικών χρησιμοποιηθέντων δια την επισκευήν του βόλεϊ- μπώλ του Σχολικού Γυμναστηρίου, δραχμάς διακοσίας τριάκοντα εννέα (239).."

Την 1η Ιουνίου 1959:

"Εις Αγγελον Γολεμάτην δια την αξίαν σαρώθρων, σάπωνος, πετρελαίου, τρινάλ κλπ δραχμάς εκατόν ογδοήκοντα μίαν (181)..."

"Εις Σάββαν Καλπούζον δια την μεταφοράν εξ Αθηνών εις Αράχωβαν 15

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

καινουργών θρανίων εκ του Σεβαστού Υπουργείου Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων χορηγηθέντων εις το εν Αραχώβη Γυμνασ. Παράρτημα δραχμάς τετρακοσίας εξήκοντα (460)..."

"Εις Καραδήμον Νικόλαον, ξυλουργόν, ως αμοιβήν δια την κοπήν 5.000 οκάδων καυσοξύλων του εν Αραχώβη Γυμνασιακού Παραρτήματος δραχμάς τετρακοσίας πεντήκοντα (450)..."

"Εις Παπαευσταθίου Παναγιώτην ως αμοιβήν δια την κατασκευήν θηκών βάσεων στυλοβατών βολλευ μπωλ του Σχολικού Γυμναστηρίου δραχμάς εκατόν είκοσι (120)..."

"Εις Στεφανόπουλον Γεώργιον, ως αμοιβήν δια την μεταφοράν μαθητών αθλητών και μαθητριών αθλητριών εκ της Αραχώβης εις Λεβάδειαν και τανάπαλιν την 3ην του μηνός Μαΐου του έτους 1959 δραχμάς τριακοσίας πεντήκοντα (350)..."

(Σ.Σ. Ο Στεφανόπουλος Γεώργος είναι ο γνωστός μας "Βουλγαράκος" και εκτελούσε μεταφορές με φορτηγό αυτοκίνητο).

30.000 δραχμές για την Αράχωβα.

Στις αρχές Ιουλίου 1959 αρχίζει η διαδικασία για την ανέγερση του διδακτηρίου του Γυμνασιακού Παραρτήματος στην Αράχωβα.

Πράξις 8η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 4η του μηνός Ιουλίου του έτους 1959, ημέρα της εβδομάδας Σαββάτω και ώρα 7η μ.μ. συνήλθεν η Σχολική Εφορεία του Γυμνασίου, αποτελουμένη εκ των 1) Μερτζάνη Νικολάου, προέδρου, 2) Σταΐκου Γεωργίου, ταμία και 3) Δημητρίου Σωτηρίου, Γυμνασιάρχου, ως γραμματέως, και λαβούσα υπ' όψιν την υπ' αριθμ. 129516α/9-12-1958 Διαταγήν του Σεβαστού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δι' ης το ποσόν των τριάκοντα χιλιάδων δραχμών (30.000) το χορηγηθέν τη Σχολική Εφορεία και κατατεθέν εν τω ενταύθα Υποκαταστήματι της Εθνικής Τραπέζης Ελλάδος και Αθηνών θέλει χρησιμοποιηθή αποκλειστικώς και μόνον δια την ανέγερσιν του διδακτηρίου του εν Αραχώβη Γυμνασιακού Παραρτήματος, αποφασίζει, ψηφίζει την παρά του ταμία Στάικου Γεωργίου ανάληψιν του ειρημένου ποσού των τριάκοντα χιλιάδων δραχμών (30.000) εκ του ενταύθα Υποκαταστήματος Εθνικής Τραπέζης Ελλάδος και Αθηνών και παράδοσιν τούτου τη Ερανική Επιτροπή Στεγάσεως Γυμνασιακού Παραρτήματος Αραχώβης και αναθέτει εις τον κ. Γυμνασιάρχην, όπως υποβάλη εις τον κ. Νομάρχην Βοιωτίας αντίγραφον της παρούσης πράξεως εις διπλούν προς σχετικήν έγκρισιν. Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται..."*

Μετά την επιχορήγηση αυτή αναμορφώνεται σχετικά και ο προϋπολογισμός της Σχολικής Εφορείας ως εξής:

ΕΣΟΔΑ:.. 9) Αρθρον 26. Εκ χορηγίας του κράτους δια την ανέγερσιν του

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

διδακτηρίου του εν Αραχώβη Γυμνασιακού Παραρτήματος δρχ. 30.000...

ΕΞΟΔΑ:.. 17) Αρθρον 21. Δια την ανέγερσιν του διδακτηρίου του εν Αραχώβη Γυμνασιακού Παραρτήματος δρχ. 30.000.

Την ίδια εποχή η σχολική Εφορεία ψηφίζει:

" Εις Δημητρέλον Νικόλαον, επιπλοποιόν, δια την αξίαν μιας βιβλιοθήκης προοριζομένης δια το εν Αραχώβη Γυμνασιακόν Παράρτημα δραχμάς χιλίας πεντήκοντα (1050)..."

Μάσκα, ντομινό και φαντασία. Το νέο σχολικό έτος 1959-60 ξεκίνησε χωρίς να αντιμετωπίζει το σχολείο ιδιαίτερα για την εποχή εκείνη προβλήματα. Οι επακόσιοι περίπου μαθητές παρακολουθούσαν τα μαθήματα μοιρασμένοι σε δύο βάρδιες, πρωΐ-απόγευμα, στεγάζονταν στις έξι συν έξι αίθουσες του σχολείου, δηλαδή 50-70 μαθητές κατά αίθουσα. Παρά τη στενότητα όμως του χώρου οι μαθητές παρακολουθούσαν κανονικά τα μαθήματά τους, οι δε καθηγητές έκαναν φιλότιμες, ηρωικές θα έλεγα, προσπάθειες να κρατήσουν το σχολείο σε υψηλό επίπεδο:

Πράξις 35. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 22α του μηνός Μαρτίου του έτους 1960... ο Σύλλογος των καθηγητών... αποφασίζει..., ωσαύτως λαβών υπ' όψιν Διαταγήν του Σεβαστού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κοινοποιηθείσαν ημίν διά της υπ' αριθμ. 3143/12-1-1960 Δ/γής της ΚΔ' Γεν. Επιθεωρήσεως Σχολείων Μ.Ε. αφορώσαν εις πορίσματα Συλλόγου επί του θέματος "ποίαν επίδρασιν εξασκούν τα κυκλοφορούντα περιοδικά μεταξύ των μαθητών" κατέληξε μετά διεξοδικήν συζήτησιν εις τα κάτωθι πορίσματα:*

1) Μεταξύ των μαθητών κυκλοφορούν εκτός του Σχολείου, εις περιορισμένην κλίμακα, περιοδικά φθοροποιού επιδράσεως υπό τους τίτλους "Μάσκα", "Ντομινό', "Φαντασία" κλπ.

2)Περιοδικά επωφελούς επιδράσεως κυκλοφορούν μεταξύ των μαθητών τα εξής: "Ερυθρός Σταυρός Νεότητος" 600, "Ζωή του παιδιού" 400, "Ακτίνες" 100 και "Χαρούμενα παιδιά' 300. Τα αναφερθέντα έντυπα ευεργητικής επιδράσεως είναι λίαν ωφέλιμα και εποικοδομητικά ου μόνον δια την συγκρότησιν των μαθητών, αλλά και δια την ηθικοποίησιν εκ του εθνικού, θρησκευτικού και εν γένει ηθικοπλαστικού περιεχομένου εντύπων. Διέγνωσαν τούτο άπαντες οι διδάσκοντες και δη οι φιλόλογοι καθηγηταί οι διορθώνοντες τας πάσης φύσεως εκθέσεις και γραπτάς εργασίας των Τροφίμων του Γυμνασίου.

3) Οίκοθεν νοείται, ότι τα περιοδικά φθοροποιού επιδράσεως τα κυκλοφορούντα μεταξύ των μαθητών και μαθητριών του Γυμνασίου και ευρύτερον μεταξύ της Ελληνικής Νεότητος συντελούν εις την εξάλειψιν ου μόνον του ενδιαφέροντος των νέων προς συστηματικήν μελέτην των σχολικών μαθη-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

μάτων, αλλά και παντός ηθικού, υψηλού και γενναίου, το οποίον ούτοι ενεστερνίσθησαν κατά την μαθητείαν. Οθεν κατά την γνώμην του Συλλόγου επιβάλλεται όπως α) οι διδάσκοντες εν συνεργασία πάντοτε μετά των γονέων και κηδεμόνων των μαθητών ελέγχωσι τα υπό τούτων αναγιγνωσκόμενα βιβλία, β) Οπως το επίσημον Κράτος λάβη τα ενδεικνυόμενα αυστηρά μέτρα προς περιστολήν του γιγνομένου εις την ελληνικήν νεολαίαν κακού, εν ανάγκη εξικνούμενον μέχρι του σημείου της δια νόμου απαγορεύσεως της κυκλοφορίας των εν λόγω ρυπαρού, νοοκτόνου και ψυχοφθόρου περιεχομένου εντύπων και γ) Οπως η Πολιτεία θέση εις την διάθεσιν της μαθητιώσης νεολαίας επαρκή βιβλία και διάφορα έντυπα μορφωτικού περιεχομένου δια του Οργανισμού Εκδόσεως Σχολικών Βιβλίων, ως και δια του εμπλουτισμού των σχολικών και δημοτικών βιβλιοθηκών.

4) Ουδέν μαθητικόν περιοδικόν εκδίδεται υπό του ημετέρου Σχολείου.

Υποτροφίες. Τον Απρίλιο του 1960 μια ενδιαφέρουσα συνεδρίαση του συλλόγου των καθηγητών κατέληξε σε ευχάριστη απόφαση:

Πράξις 39η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 29η του μηνός Απριλίου του έτους 1960 ημέρα της εβδομάδος Παρασκευή και ώρα 6.15 μ.μ. συνήλθεν ο Σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν, μετ' έγγραφον πρόσκλησιν του Γυμνασιάρχου, παρόντος κατόπιν ειδικής προσκλήσεως και του Διευθυντού του εν Αραχώβη Γυμνασιακού παραρτήματος καθηγητού-Φιλολόγου Παλαιολογοπούλου Νικολάου, και λαβών υπ' όψιν την υπ' αριθμ. 1354/22-4-1960 Διαταγήν του κ. Γεν. Επιθεωρητού Μέσης Εκπ/σεως ΚΔ' Περιφερείας κοινοποιούσαν την υπ' αριθμ. 45024/139/11-4-1960 εγκύκλιον Διαταγήν του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων "περί τρόπου χορηγήσεως υποτροφιών εις απόρους διακρινομένους μαθητάς των Γυμνασίων και Τεχνικών Σχολών", μετ' εμπεριστατωμένην έρευναν και διεξοδικήν συζήτησιν, αποφασίζει εκλέγει ομοφώνως τους κατωτέρω αποδεδειγμένως απόρους μαθητάς τόσον εκ του κεντρικού Γυμνασίου, όσον και εκ του εν Αραχώβη Γυμνασιακού Παραρτήματος, διακρινομένους δια την επιμέλειαν και το ήθος προς χορήγησιν αυτοίς κρατικής υποτροφίας: 1)Σούλιον Νικόλαον Ευσταθίου, εξ Επταλόφου, πατρός γεωργού, Α' τάξεως του εν Αραχώβη Γυμνασιακού Παραρτήματος, 2) Αδαμοπούλου Μαρίαν Ιωάννου, εκ Λεβαδείας, πατρός γεωργού, Β' τάξεως, 3) Δούλου Αικατερίνην Κων/νου, εξ Ελικώνος, πατρός γεωργού, Γ' τάξεως, 4) Καπουκίνη Ελένην Αγγέλου, εκ Πύργου, πατρός γεωργού, Δ' τάξεως, 5) Μπάκαν Δημήτριον Κων/νου, εξ Αγίου Βλασίου, πατρός κτηνοτρόφου Ε' τάξεως και 6) Ντουρντουρέκαν Σεραφείμ Ιωάννου, εξ Ελικώνος, πατρός ποιμένος, Στ' τάξεως, του Κεντρικού Γυμνασίου.*

Εφ ω συνετάχθη η παρούσα πράξις, ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

επεται:

Ο Γυμνασιάρχης, Οι καθηγηταί

Μισθός γλίσχρος. Λίγες μέρες νωρίτερα η Σχολική Επιτροπή πήρε γενναιόδωρη απόφαση που αφορούσε τις δύο καθαρίστριες του σχολείου: "*... λαβούσα υπ' όψιν πρότασιν του προέδρου αυτής (σ.σ. Π. Δελήμπαση), αφορώσαν εις την απαλλαγήν των προσωρινών καθαριστριών του γυμνασίου 1)Πειρουνάκη Ελένης και 2)Σωτηρίου Αρετής εκ της καταβολής τελών εις το ΙΚΑ (αξίαν ενσήμων) λόγω του γλίσχρου των μηνιαίων αποδοχών των, αποφασίζει, όπως τα τέλη εις το ΙΚΑ (αξίαν ενσήμων) καταβάλη εξ ολοκλήρου το Σχολικόν Ταμείον του Γυμνασίου*".

(Μια τέτοια απόφαση σήμερα θα δημιουργούσε πρόβλημα στους ταμίες των Σχολικών Επιτροπών και στα Ταμεία του ΙΚΑ).

Οι έκτακτοι. Το σχολικό έτος 1960-1961 κύλησε ομαλό. Κανένα γεγονός σημαντικό δεν τάραξε τη λειτουργία του σχολείου. Ακόμη και αυτές οι αταξίες των μαθητών περιορίστηκαν ή και μηδενίστηκαν. Η ρουτίνα σε όλες τις φάσεις της σχολικής ζωής ήταν χαρακτηριστική. Εγγραφές, απαλλαγές, εξετάσεις, αποτελέσματα, γιορτές, επιδείξεις, παρουσιάσεις καθηγητών ήταν μερικές από τις εργασίες στο σχολείο. Ετσι θα μπορούσαμε να πούμε ότι η δεκαετία του '60 άρχισε με πολύ καλούς οιωνούς. Για τους μαθητές εξακολουθούν να ισχύουν όλοι οι όροι του κανονισμού του σχολείου που ίσχυαν και στις αρχές της δεκαετίας του '50: κούρεμα "ουχί εν χρω", απαγόρευση κυκλοφορίας, πηλήκιο, χαιρετισμός "στρατιωτικώς", απαγόρευση σύχνασης "εν τοις καφενείοις και τοις σφαιριστηρίοις" κλπ.

Ηδη εμφανίστηκαν στο σχολείο οι πρώτοι "εκτακτοι" καθηγητές οι οποίοι πληρώνονται από το Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων, οι δε μόνιμοι καθηγητές εμφανίζονται κατ' αρχήν στο σχολείο ως "προσωρινοί", ορκίζονται, αφού προηγουμένως έχουν κριθεί "νομιμόφρονες" από το "οικείο Συμβούλιο Νομιμοφροσύνης συμφώνως προς τας διατάξεις του Α.Ν. 516/1948".

Ετσι στο τέλος του σχολικού έτους 1960-61 υπηρετούν στο Γυμνάσιο είκοσι ένας καθηγητές και ο Γυμνασιάρχης. Ηταν: Δημητρίου Σ., Αναστασίου Ν., Μιχαλέτος Ι., Παλαιολογόπουλος Ν., Δούκας Λουκάς, Σκόπας Δ., Κωστόπουλος Ν., Παπαθανασίου Δ., Κατσούλης Κ., Λιάφος Θ., Ράπτης Ν., Παπασπύρου Αθαν., Λελούδα Σταμ., Παπασιδέρης Γεωργ., Βαρυμπόπη Μαργ., Αναστασίου Αριαδ., Μπούρα Σταυριανή, Νικολάου Αγγ., Κόλλιας Λουκάς, Γιαννακόπουλος Νικ., Σκουτέλης Αναργ., Παπαγεωργοπούλου Μαρία.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Η δωρεά του οσίου Λουκά.

Τον Απρίλιο του '61 παραιτείται η κ. Πειρουνάκη Ελένη του Ηρακλή από καθαρίστρια του σχολείου για λόγους υγείας, η δε Σχολική Εφορεία αποδέχεται την αίτησή της.

Στην εκδρομή

Στις 13 Μαΐου 1961 στο βιβλίο πράξεων της Σχολικής Εφορείας καταγράφεται:

"Πράξις 8η. Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 13η του μηνός Μαΐου του έτους 1961, ημέρα της εβδομάδος Σαββάτω και ώρα 12η μεσημβρινή, συνήλθεν εις έκτακτον συνεδρίαν η Σχολική Εφορεία του Γυμνασίου, αποτελουμένη εκ των 1)Δελήμπαση Παναγιώτου, προέδρου 2)Ψωμά Παναγιώτου, Ταμίου και 3) Δημητρίου Σωτηρίου, Γυμνασιάρχου ως Γραμματέως, και λαβούσα υπ' όψιν ότι η Ιερά Μονή του Οσίου Λουκά Λεβαδείας εχορήγησεν εις το Γυμνάσιον το χρηματικόν ποσόν των πέντε χιλιάδων δραχμών (5000), προς ενίσχυσην του Σχολικου Ταμείου, κατόπιν σχετικής εντολής του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβών και Λεβαδείας κ. Δωροθέου, αποφασίζει, εξουσιοδοτεί τον Ταμίαν της Εφορείας Ψωμάν Παναγιώτην, όπως εισπράξει το εν λόγω χρηματικόν ποσόν των 5.000 δραχμών παρά του Ηγουμένου της ειρημένης Μονής Κωσταγιάννη Ιωάσαφ και ακολούθως καταθέση τούτο εις το ενταύθα υποκατάστημα της Εθνικής Τραπέζης Ελλάδος και Αθηνών..."

Εις μνήμην Σ. Δημητρίου.

Θα μπορούσαμε όμως να σημειώσουμε ως σημαντικό γεγονός αυτής της χρονιάς τη μετάθεση την 1η Σεπτεμβρίου 1961 του Γυμνασιάρχη Δημητρίου Σωτηρίου. Το πέρασμά του από το Γυμνάσιο άφησε εποχή. Σ' όλους όσους είχαμε την τύχη να τον έχουμε Γυμνασιάρχη άφησε στην ψυχή μας τις καλύτερες εντυπώσεις. Τον θυμόμαστε στην πρωινή αναφορά να στέκεται μπροστά μας με την ευθυτενή και ευμεγέθη κορμοστασιά του και να μας μιλάει και να ακούγεται η φωνή του σ' όλη τη γειτονιά μέχρι την πλατεία της Απλας. Κι όταν ύστερα από κάποιο παράπτωμά μας μας πλησίαζε τότε συμμαζευόμασταν γιατί το χέρι του υψωνόταν και ακούγαμε: "αφηρημένε" και έπεφτε βαρύ στο σβέρκο. Αριστος φιλόλογος, άριστος διευθυντής, άριστος παιδαγωγός, φύλακάς μας,

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

πνευματικός μας πράγματι πατέρας. Πριν λίγο καιρό άφησε την τελευταία του πνοή στο χωριό του, στο Λεοντάρι Θηβών.

Του άξιου Γυμνασιάρχη Σωτηρίου Δημητρίου αιωνία η μνήμη.

Νικόλαος Πατακιάς. Στις 21 Οκτωβρίου 1961 αναλαμβάνει υπηρεσία ο νέος Γυμνασιάρχης Πατακιάς Νικόλαος. Την ίδια μέρα γίνεται παιδαγωγική συνεδρίαση κατά τη διάρκεια της οποίας ο γυμνασιάρχης μεταξύ άλλων είπε και τα εξής:

"... το λειτούργημά μας αληθής διακονία τυγχάνει, καθ' όσον εις τους εκπαιδευτικούς, ως γνωστόν, είναι εμπεπιστευμένον αυτό τούτο το μέλλον του έθνους· αποτελεί δε ο εκπαιδευτικός την ψυχήν της πνευματικής του Εθνους αλκής· μέγισται, ως εκ τούτου αι έναντι της πολιτείας και της Ελληνικής Πατρίδος ευθύναι και δύσκολον το έργον του, βαρύ και κοπιώδες, πλην όμως έργον υψηλόν και ιδιαζόντως Εθνικόν και Ιερόν, ως έργον κατ' εξοχήν δημιουργικόν, ως έργον διαπλάσεως ψυχών και χαρακτήρων ακεραίων· ανθρώπων "καλών κ' αγαθών". Εζήτησεν από τους συναδέλφους του ο κ. Γυμνασιάρχης όπως με ζήλον και ενθουσιασμόν και την καρδίαν πίστεως πεπληρωμένην δια το εκπαιδευτικόν τους έργον, χωρήσουν εις την ανηφορικήν του καθήκοντος οδόν ως αληθείς Ιεροφάνται και Εθναπόστολοι, τάσσοντες ως σκοπόν των, ουχί τον πνευματικόν μόνον εξοπλισμόν των τροφίμων του Γυμνασίου, δια της παροχής εις αυτούς ξηρών γνώσεων αλλά συγχρόνως και τον ηθικόν τοιούτον, δια του προσαναλωτισμού της κοσμοθεωρίας των μαθητών των, προς το Ελληνοχριστιανικόν ιδεώδες, μεταδίδοντες πνοήν από την πνοήν τους και ψυχήν από την ψυχήν τους· πνοήν και ψυχήν Ελληνικήν, περικλείουσαν το ένδοξον παρελθόν και ικανήν να σφυρηλατήση αντάξιον τον δρόμον του μέλλοντος".

Απολυόμεθα. Το σχολικό έτος 1961-62 με Γυμνασιάρχη τον Ν. Πατακιά κύλησε χωρίς κανένα απρόοπτο, χωρίς προβλήματα. Ο Γυμνασιάρχης Πατακιάς είχε άλλες παιδαγωγικές ιδέες, σύγχρονες. Εγινε αμέσως αντιληπτή η διαφορά αυστηρότητας ανάμεσα στους προηγούμενους γυμνασιάρχες και στον τωρινό. Στο θέμα βεβαίως της συμπεριφοράς των μαθητών μέσα και έξω από το σχολείο ήταν κι αυτός, όπως και οι προηγούμενοι, αυστηρός. Στο τέλος του διδακτικού έτους και κατά την εξαγωγή των αποτελεσμάτων το σχολείο παρουσίασε την παρακάτω εικόνα: Από την Α' τάξη προήχθησαν 141 μαθητές, απορρίφθηκαν 22 και παραπέμφθηκαν 46. Από τη Β' τάξη προήχθησαν 106, απορρίφθηκαν 10 και παραπέμφθηκαν 30. Από τη Γ' τάξη προήχθησαν 120, απορρίφθηκαν 19 και παραπέμφθηκαν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

39. Από την Δ' τάξη προήχθησαν: από το κλασσικό τμήμα 43 και από το πρακτικό 27, απορρίφθηκαν από το κλασσικό 8 και από το πρακτικό 6 και παραπέμφθηκαν από το κλασσικό 15 και από το πρακτικό 12. Από την Ε' τάξη προήχθησαν 50, απορρίφθηκαν 23 και παραπέμφθηκαν 29. Τέλος απολύθηκαν 26, απορρίφθηκαν 5 και παραπέμφθηκαν 12 από την Στ' τάξη.

Θα μου επιτρέψουν οι αγαπητοί αναγνώστες να αναφερθώ εδώ τιμής ένεκεν στους μαθητές που φοίτησαν τη χρονιά αυτή και απολύθηκαν είτε τον Ιούλιο, είτε το Σεπτέμβριο, διότι μέσα σ' αυτούς συμπεριλαμβάνεται και ο γράφων:

Πράξις 54η της 4ης Ιουλίου 1962... *Απολύει εκ της Στ' τάξεως τους: Γαλάνην Κων/νον, Γερονικολόν Θεόδωρον, Ευταξίαν Σπυρίδωνα, Καΐλην Νικόλαον, Κίνιαν Γεώργιον, Λούκον Κων/νον, Μάρκου Αθανάσιον, Μπλέτσαν Χρήστον, Μυτιληναίον Γεώργιον, Ρεντίφην Κων/νον, Τριανταφύλλου Σεραφείμ, Τσέλλον Χρήστον, Γκλάβα Ελένην, Ηλιοπούλου Αικατερίνην, Καπουκίνη Ελένη, Καρούζου Ευσταθία, Μακρή Ζώνα, Μπαλαφούτη Μαρία, Νίκαινα Πηνελόπη, Πανουργιά Αικατερίνη, Παπαντωνίου Μαρία, Σπυροπούλου Ιωάννα, Σωτηρίου Αικατερίνη, Φλώρου Βασιλική, Χριστοπούλου Δέσποινα, Γαλατερού Σταυρούλα, Κανινήν Ιωάννην, Μπάλιον Δημήτριον, Πατήν Αγγελον, Ψίχαν Αλέξανδρον, Γεωργίου Ασημίνα, Δούμα Παρασκευή, Καλκίνη Βασιλική, Νίκαινα Ακριβή, Παπαϊωάννου Βασιλική, Σπηλιοπούλου Σοφία, Ταμπουρέα Ευσταθία, Χατζηδάκη Αικατερίνη, Κοντελέν Βασίλειον, Παπαδημητρίου Νικόλαον, Σβολιαντόπουλον Κων/νον, Ευεργέτου Δήμητρα, Νικολάου Ευσταθία, Λαγαρού Μαρία.*

Παρά θιν αλός

Το τέλος. Το σχολικό έτος 1962-63 είναι και το τελευταίο του εν Λεβαδεία Γυμνασίου. Από το επόμενο έτος 1963-64 το Γυμνάσιο διχοτομείται και δημιουργούνται δύο νέα σχολεία το "Γυμνάσιον Αρρένων Λεβαδείας" και το "Γυμνάσιον Θηλέων Λεβαδείας". Από τη χρονιά αυτή θα καταγράψουμε μερικά από τα άρθρα του κανονισμού του σχολείου προκειμένου να φανεί η συνέχεια, της αυστηρότητας του σχολείου όσον αφορά τη συμπεριφορά των μαθητών:

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

"...2) Οι μαθηταί καρώσι κοσμίως, ουχί εν χρω, φέρωσι πηλίκια και χαιρετώσι στρατιωτικώς, αι δε μαθήτριαι φέρωσι την μαθητικήν ποδιάν μετά λευκού περιλαιμίου. 3) Εισέρχονται οι μαθηταί προ των μαθητριών εις τας αιθούσας διδασκαλίας και μετ' αυτάς να εξέρχονται. 4) Απαγορευθή αυστηρώς εις τους μαθητάς το να συχνάζουν εις κέντρα, ως τα σφαιριστήρια, ταβερνεία, κλπ. ως και η είσοδος εις τα παντός είδους κινηματοθέατρα. 5) Καθ' εκάστην Κυριακήν, Εθνικός εορτάς, ως και κατά τας μεγάλας Θρησκευτικός εορτάς εκκλησιάζονται ομαδικώς οι μαθηταί-εναλλάξ τα τμήματα θηλέων και αρρένων συνοδεία των Γυμναστών και ετέρων δύο τουλάχιστον εκ των διδασκόντων 6) Αγρυπνος είναι ουχί μόνον η εσωσχολική αλλά και η εξωσχολική παρακολούθησις των μαθητών, δια τακτικών αιφνιδιασμών - ιδία νυκτερινών- υπό των διδασκόντων εις τα δωμάτια των εκ χωρίων καταγομένων μαθητών ως και τους απηγορευμένους εις τους μαθητάς χώρους..."

Από τη χρονιά αυτή αρχίζει και η εν μέρει διανομή δωρεάν βιβλίων σε "ενδεείς μαθητές". Με την 19/1-10-62 πράξη του ο Σύλλογος των καθηγητών αποφασίζει "να χορηγηθούν δωρεάν τα μαθητικά βιβλία των κάτωθι πλέον ενδεών μαθητών: Ταγκαλέγκα Δημητρίου Νικ., Γαζή Αγγελικής Γεωργ., Σάκλα Γιαννούλας Δημ. εκ της Α' τάξεως, Καραβίδα Σπυρίδωνος Φωτ., Κιούση Ιωάννου Σωτ., Πάνου Δημητρίου Παν., Λιάκου Καλλιόπης Χαραλ., Κουκοδήμου Δήμητρας Ευστρ., Παπή Αικατερίνης Ευαγ. εκ της Β' τάξεως, Κολιούκου Νικολάου Ιω., Λιάκου Ηλία Νικ., Αγιωργίτη Χρηστίνας Αχιλ., Τσακιλτσίδου Αγαθής Αν., Κάτσουρα Στέλλας Χρ., εκ της Γ' τάξεως, Βαρβετάκη Ευαγγελίας Γρηγ., Λιάκου Σοφίας Νικολ., Μπούκιου Αντωνίας Ταξ., εκ της Δ' τάξεως, Κράλη Λουκά Γεωργ., Λούλου Δημητρίου Κ. εκ της Ε' τάξεως, Καζακοπούλου Κλεάνθους Γεωργ., Λούλου Αικατερίνης Δημ., Σταμάτη Ελένης Σπυρ. και Ταγκαλέγκα Ευφροσύνης Νικ. εκ της Στ' τάξεως".

Την ίδια χρονιά πάρα πολλοί καθηγητές αναλαμβάνουν υπηρεσία προφανώς να επανδρώσουν στη συνέχεια τα δύο σχολεία. Αναφέρουμε τους παρακάτω: Ανδρεόπουλος Παναγιώτης, Αναστασίου Γεσθημανή, Λύκουρα Γαρυφαλιά, Δαουλτζή Ελευθερία, Πουλιδάκη Αικατερίνη, Παπαθανασίου Κων/να, Χύμου Αικατερίνη, Τζιβάρα Ευθυμία, Πιλάτης Ιωάννης, Βαρβατσούλη Αργυρώ, Μιλάτου Ιουστίνη, Ηλιοπούλου Ελένη, Γεωργιάδου Ελένη, Δημητρίου Μαρίνος.

Η διχοτόμηση. Στο τέλος του διδακτικού έτους 1962-63 διεξάγονται οι εισαγωγικές εξετάσεις για το Γυμνάσιο της Λιβαδειάς. Εισάγονται 124 αγόρια και 59 κορίτσια, ενώ απορρίπτονται 35 αγόρια και 11 κορίτσια. Εκείνο όμως που είναι αξιοπρόσεκτο σ' αυτές τις εξετάσεις είναι ότι για

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

πρώτη φορά γίνεται μνεία για εισαγωγή μαθητών στα Γυμνάσια Α' βαθμίδας Αλιάρτου και Δαυλειας, ενώ εισάγονται για τελευταία φορά μαθητές για το Παράρτημα της Αράχωβας. Από το νέο σχολικό έτος το Παράρτημα της Αράχωβας γίνεται ανεξάρτητο Γυμνάσιο. Ετσι στο Γυμνάσιο Α' βαθμίδας Αλιάρτου, εισάγονται 45 αγόρια και 36 κορίτσια, στο Γυμνάσιο Α' βαθμίδας Δαυλειας εισάγονται 24 αγόρια και 18 κορίτσια και στο "Παράρτημα εν Αραχώβη" εισάγονται 30 αγόρια και 17 κορίτσια.

Με την έναρξη του σχολικου έτους 1963-64 παρουσιάζονται στο εν Λεβαδεία Γυμνάσιον 32 καθηγητές. Στο πρακτικό 8 της 19ης Σεπεμβρίου το Γυμνασιακό Παράρτημα της Αράχωβας αναφέρεται ως "του εν Αραχώβη τέως παραρτήματος".

Στο πρακτικό 16 της 14ης Νοεμβρίου μνημονευεται για πρώτη φορά το Γυμνάσιον Θηλέων Λεβαδείας: "... διωρίσθη ως δόκιμος εκπαιδευτικός λειτουργός επί βαθμώ καθηγητρίας και μισθώ 2015 δρχ. εις το υπ' εμέ Γυμνάσιον Θηλέων Λεβαδείας..." κλπ.

Στις 17 Ιανουαρίου 1964 αναλαμβάνει υπηρεσία ο καθηγητής Ταμπαξής Γρηγόριος του Γεωργίου. Στο πρακτικό ανάληψης υπηρεσίας (22/17-1-1964) μνημονεύεται για πρώτη φορά το "Γυμνάσιον Αρρένων Λεβαδείας: "... διωρίσθη δόκιμος καθηγητής επί βαθμώ καθηγητου και μισθώ 2015 εις το Γυμνάσιον Αρρένων Λεβαδείας..." κλπ.

Στο πρακτικό αριθμ. 24 της 25 Ιανουαρίου 1964 μπαίνει για τελευταία φορά η σφραγίδα του εν Λεβαδεία Γυμνασίου. Το επόμενο πρακτικό αριθμ. 25 της ίδιας ημέρας σφραγίζεται με την νέα σφραγίδα που φέρνει τα στοιχεία: "Βασίλειον της Ελλάδος. Γυμνάσιον Αρρένων Λεβαδείας".

Ηδη έχει μοιραστεί ο Συλλογος των καθηγητών και στο Γυμνάσιο Αρρέ-

Το 1ο Λύκειο Λιβαδειάς όπως είναι σήμερα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

νων εργάζονται 21 καθηγητές.

Ετσι με τη νέα σφραγίδα, με το νέο όνομα και νέα πνοή με πολλούς νέους καθηγητές (Παπάζογλου Κυριακή, Τσάκου Χριστίνα, Μαγκλίνη Π. κλπ) και με πείρα μεγάλη με παλιούς καθηγητές (Μιχαλέτος Ιω., Δούκας Λουκάς, Σκάπας Δ., Παπαθανασίου Δ., Βαρυμπάπη Μαργ. κλπ) το νέο σχολείο, το Γυμνάσιο Αρρένων Λεβαδείας, αλλά και το αδελφό σχολείο, το Γυμνάσιο Θηλέων Λεβαδείας συνέχισαν τη μορφωτική τους πορεία μέσα στην κοινωνία της Λιβαδειάς.

Σήμερα *η πόλη μας έχει τρία Λύκεια, τέσσερα Γυμνάσια και μία Τεχνική Σχολή, όλα "απόγονοι" του ιστορικού Γυμνασίου που είχε τον τίτλο:

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ

* Το παρόν γράφτηκε στα τέλη του 1994. Σήμερα 2-12-2001 στην πόλη της Λιβαδειάς λειτουργούν δύο (2) ημερήσια Λύκεια, ένα (1) εσπερινό, τέσσερα (4) Γυμνάσια ημερήσια και ένα (1) εσπερινό καθώς και δύο (2) Τ.Ε.Ε., ένα (1) ημερήσιο και ένα (1) εσπερινό.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΜΕΡΟΣ Β'
Η πειθαρχία του

Στο δεύτερο μέρος της έρευνάς μας θα επιχειρήσουμε να παρουσιάσουμε την πειθαρχια και τους τρόπους με τους οποίους αυτή επιβαλλόταν στους μαθητές. Οι τρόποι και τα μέσα ήταν ποικίλα ανάλογα με την εποχή, το διευθυντή, τον καθηγητή αλλά και το φύλο του μαθητή. Το μέγεθος των ποινών ήταν επίσης ανάλογο με την αταξία, το μέγεθός της, τον αντίκτυπο που είχε η αταξία στους μαθητές και τον κοινωνικό περίγυρο. Εχουν καταγραφεί στα πρακτικά του Συλλόγου των διδασκόντων ποινές αυστηρότατες, εξουθενωτικές, ήπιες, ασήμαντες. Από την "*δια παντός και από όλα τα σχολεία της ελληνικής επικρατείας*" μέχρι την "*επίπληξη ενώπιον του Συλλόγου των διδασκόντων και των συμμαθητών του*". Εχουν καταγραφεί ποινές για σοβαρά παραπτώματα: διάρρηξη, κλοπή, σοβαρό τραυματισμό, βλασφημία κλπ, για διατάραξη της ομαλής λειτουργίας του σχολείου, για παραβάσεις του σχολικού κανονισμού (κάπνισμα, σφαιριστήρια, κινηματογράφο κλπ), αλλά και για... απλά πταίσματα (ραβασάκια, γελάκια, ξεγελάσματα καθηγητών, γλεντάκια κλπ). Αν το πρώτο μέρος της έρευνάς μας έδειξε το ρόλο που διαδραμάτισε το ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ στην ιστορία της πόλης μας την τελευταία 1θθετία, το δεύτερο μέρος θα είναι μια φωτογραφία της κοινωνίας των μαθητών με τον τρόπο ζωής τους σε κάθε εποχή.

Δεν μας ενδιαφέρουν εν προκειμένω τα ονόματα των τιμωρημένων, εκτός βέβαια από τις ποινές εκείνες των οποίων οι "δράστες" με τη στάση τους χαρακτήρισαν μια ολόκληρη γενιά (μαθητική αντίσταση κλπ).

Εκεί που θα σταθούμε περισσότερο θα είναι το παράπτωμα και το μέγεθος της ποινής. Ο τόπος, ο τρόπος, ο χρόνος και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες έκανε ο μαθητής Χ. την παράβαση. Κάθε μαθητής ή μαθήτρια θα είναι για την έρευνά μας Χ.

Από το 1889 μέχρι το 1910 δεν σώζονται τα πρακτικά του Συλλόγου των καθηγητών, σώζονται όμως οι Γενικοί έλεγχοι όπου είναι καταγεγραμμένες οι αλλοιώσεις της διαγωγής των μαθητών. Αυτές οι αλλοιώσεις συμβαίνουν ανεξάρτητα από την οικογενειακή κατάσταση των μαθητών. Δεν εξαρτώνται από το αν ο πατέρας είναι "γεωργός, ιατρός, υποδηματοποιός, δικηγόρος, τέκτων, πεταλωτής, εργάτης, κτηματικός, δήμαρχος, έμπορος, ποιμήν, ιερεύς, κρεοπώλης, αγωγεύς, βαμβακέμπορος" ή ακόμη και αν ήταν "ορφανός ή μεταξουργός".

Κοσμία, χρηστή, απρεπής. Κατά το σχολικό έτος 1889-90 φοίτησαν στο εν Λεβαδεία Ελληνικόν Σχολείον 103 μαθητές. Δεν φαίνονται εγγεγραμμένες μαθήτριες. Απ' αυτούς 34 φοίτησαν στην Α' τάξη, 36 στη Β' και 33 στη Γ' τάξη. Οι μαθητές προέρχονταν από την περιοχή γύρω από τη

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Λιβαδειά: Από την Πετρα, τη Θίσβη, τον Ορχομενό, το Κυριάκιον, τη Χαιρώνεια, τις Θεσπιές, το Δίσιομον, τη Βελίτσα, το Χρισσόν κλπ. Ανάμεσα σιους μαθητές διαβάζουμε: Κων/νος Αθ. Σοφιώτης, Αριστοτέλης Ιω. Νάκος, Γεώργιος Φιλ. Χριστοδουλου, Λουκάς Παν. Μπουρνόζος, Θεοχάρης Γεωργ. Θεοχαρόπουλος, Ιωάννης Γ. Πασχάλης, Χρήστος Αθαν. Σακελλίου, Αγγελος Παπαγγελής, Κων/νος Γ. Καλλιαγκάκης, Λουκάς Γεωργ. Κουτσοπέταλος, Κων/νος Ν. Χαρτοδιπλωμένος, Γεώργιος Δ. Μαγιάκος, Σίμων Πατακιάς κ.αλ. Των περισσοτέρων μαθητών η διαγωγή χαρακτηρίστηκε "αρίστη", αρκετών χαρακτηρίστηκε "κοσμία", άλλων "καλή", άλλων "σχεδόν καλή" και λίγων μαθητών χαρακτηρίστηκε "μετρία". Από τη διακύμανση αυτή των διαγωγών συμπεραίνουμε ότι τα... "αγγελουδια" του 1889-90 δεν ήταν και... τόσο αγγελουδια.

Κατά το σχολικό έτος 1890-91 έχουμε νέα κλίμακα διαγωγών: Επαινετή, κοσμία, χρηστή και μάλιστα με μόρια: Επαινετή 10-9, κοσμία 8-7 και χρηστή 6-5. Ετσι από τους 94 μαθητές που φοίτησαν εκείνη τη χρονιά στο Ελληνικό Σχολείο 3 διέκοψαν, 67 πήραν διαγωγή επαινετή, 14 διαγωγή κοσμία και 13 διαγωγή χρηστή. Είναι εύκολο να συμπεράνουμε ότι οι μαθητές που πήραν διαγωγή κοσμία ή χρηστή θα έπρεπε να είχαν υποπέσει σε σοβαρά παραπτώματα. Δεν γνωρίζουμε τα παραπτώματα. Αλλά τα υποθέτουμε λαμβάνοντας υπόψη τις επόμενες γενιές μαθητών. Ανάμεσα στους μαθητές εκείνης της χρονιάς (στα πρωτάκια) διακρίνουμε: το Χριστοδουλου Φ. Γεώργιο, το Φουφουλα Σεραφ. Ιωάννη, Θεοδώρου Τρ. Θεόδωρο, Δουκα Θ. Κων/νο, Τάτση Ιω. Βασίλειο, Σπυρίδωνος Αρ. Βασίλειο, Κοϊτσάνο Λάμπρου Νικόλαο, Παπαγεωργίου ή Φράγκο Γεώργιο, Χουντζουμη Α. Βασίλειο, Κουρεντή Γ. Αθανάσιο κ.α. Ολοι αυτοί γεννημένοι γύρω στα 1875.

Η ίδια κατάσταση επικράτησε και στα επόμενα σχολικά έτη 1891-92, 1892-93 (εδώ μειώθηκε σε "κοσμία" η διαγωγή ενός μόνο μαθητή, ενώ όλων των άλλων η διαγωγή χαρακτηρίστηκε "επαινετή")

Κατά το σχολ. έτος 1893-94 αλλάζει πάλι η κλίμακα των διαγωγών. Ετσι έχουμε: Κοσμία, καλή και απρεπής. Από τους 105 μαθητές εκείνης της χρονιάς, 3 μόνο πήραν διαγωγή "απρεπή", 11 "καλή" και οι υπόλοιποι "κοσμία". Ανάμεσα στα πρωτάκια διακρίνουμε: Κων/νος Χριστόπουλος, Αθαν. Σανδάλης, Γεώργιος Λαζαρής, Χρίστος Θεμιστ. Χριστόπουλος, Αγγελος Κ. Πατής, Δημητρ. Δεοναρδίδης.

Το σχολικό έτος 1894-95 ξεκινάει και πάλι με αλλαγές στην κλίμακα των διαγωγών. Τώρα κάνει την εμφάνιση της η "κοσμιωτάτη". Εχουμε λοιπόν "κοσμιωτάτη", "κοσμία", "καλή", "χρηστή" και "κακή". Στην Α' τάξη γράφτηκαν μεταξυ άλλων: Γ. Λ. Βελέτζας, Ιω. Θ. Τζώρτζης, Δ. Α. Ψωμάς, Πλ. Α. Σακελλίου, Χ. Ι. Μερτζάνης, Θ. Δ. Μπτάς, Θεοδ. Σ. Λαζαρής, Φωτ. Π. Λοιδώρης, Ευθ. Ι. Παπαντωνίου, Λ. Σ. Βουτζας, Δ. Γ. Καλλιαγκάκης, Δ. Φ. Χριστοδουλου. Ηταν πολλοί οι μαθητές των οποίων μειώθηκε η διαγωγή, αλλά ήταν και αρκετοί εκείνοι που η διαγωγή τους χαρακτηρίστηκε "κο-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

σμιωτάτη". Δεν είναι εύκολο να γυρίσουμε πίσω τόσα χρόνια και να μπούμε στο προαύλειο του σχολείου (εκεί στην Ευαγγελίστρια) και να δούμε πώς μαλώνουν π.χ. ο γυιός του μαχαιροποιου (ο Π. Α. Σακελλίου) με το γυιό του Δήμαρχου (ο Αγ. Παπασιδέρης) ή με το γυιό του καποτορόπτη (ο Κ. Γ. Τσότρας). Ο σημερινός πολιτισμός θα δώσει στις επερχόμενες γενιές να απολαύσει τα καμώματα των σημερινών μαθητών και αυριανών πολιτών.

Κατά τα σχολικά έτη 1895-96, 1896-97, 1897-98 παρουσιάζεται η ίδια εικόνα όσον αφορά τη συμπεριφορά των μαθητών. Αξιο όμως προσοχής είναι η αυστηρότητα των δασκάλων για τη βαθμολογία των μαθητών. Ετσι σε μια σημείωση στα αποτελέσματα του σχολικού έτους 1896-97 διαβάζουμε: προήχθησαν εκ της πρώτης εις την δευτέραν εν όλω, μαθηταί 13 (επί συνόλου 33), εκ της δευτέρας εις την τρίτην εν άλω 12 (επί συνόλου 30) και απελύθησαν εκ του Ελληνικού Σχολείου εν όλω 8 (επί συνόλου 21). Υπογράφουν ο Σχολάρχης Γ. Παπαδήμος και οι Ελληνοδιδάσκαλοι Γρηγορίου και Μπένος.

Το σχολικό έτος 1898-99 έχουμε ένα σημαντικό γεγονός. Γράφεται για πρώτη φορά στα χρονικά του σχολείου, στην Α' τάξη μαθήτρια. Είναι η Παρασκευή Κόνιαλη του Ιωάννου εκ Λεβαδείας, πατρός συνταξιούχου. Ο τελικός βαθμός της μάλιστα ήταν και ο τρίτος του σχολείου 8, 12/36 "πάνυ καλώς", μετά τον δεύτερο Χαρίδημο Δ. Μαγιάκο με βαθμό 9,12/40 "πάνυ καλώς" και τον πρώτο Πέτρο Δ. Μαγιάκο με βαθμό 10 "άριστα". Δεν γνωρίζουμε την υποδοχή που θα επεφύλαξαν στην πρώτη μαθήτρια οι συμμαθητές της (96 τον αριθμό), δεν πιστεύουμε όμως ότι η μείωση τόσων πολλών διαγωγών τη χρονιά αυτή οφείλεται στην παρουσία της. Γράφτηκαν επίσης εκείνη τη χρονιά μεταξύ άλλων και οι: Κ. Πασχάλης, Γεωργ. Αχ. Χριστοδούλου εκ Βισβαρδίου, Β. Λ. Βασιλείου εκ Βελίτσας, Γ. Α. Τσόρβας εκ Δαυλίδος, Χ. Δ. Μαρλάσης εκ Στεβενικίου, Ε. Α. Τσιπλάκος εκ Λεβαδείας, Α. Δ. Νικολάου εκ Βρασταμπών κ.α.

Και κατά το σχολικό έτος 1899-1900 γράφεται και πάλι μία μαθήτρια η Ευφροσύνη Α. Οθωναίου εξ Αθηνών πατρός ταμία. Γράφονται ακόμη μεταξύ άλλων και οι: Σπυρ. Αθ. Καθάριος, Πλ. Ιω. Γεωργίου, Αγγ. Ι. Τσίκητης, Λ. Βαφιάς, Αντ. Κ. Στουραΐτης.

Ηταν όλοι κόσμιοι. Κατά το πρώτο σχολικό έτος του 20ου αιώνα (1900-1901) δεν μειώθηκε η διαγωγή κανενός μαθητή. Ολων των μαθητών η διαγωγή χαρακτηρίστηκε "κοσμία". Δεν συνέβη όμως το ίδιο και το επόμενο σχολικό έτος 1901-1902 κατά το οποίο πολλοί μαθητές πήραν διαγωγή "καλή". Αξιο προσοχής είναι ότι έχει αρχίσει η δύναμη του σχολείου να αυξάνει και μάλιστα με γρήγορους ρυθμούς. Στην Α' τάξη γράφονται 79 μαθητές, ενώ η Β' τάξη έχει 49 και η Γ' 33. Η πρώτη τάξη λειτουργεί με δύο τμήματα ενώ οι άλλες δύο τάξεις με ένα η κάθε μία. Καμμία μαθήτρια δε γράφτηκε στην Α' τάξη. Πολλοί από τους μαθητές των οποίων μειώθηκε η

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

διαγωγή "απερρίφθησαν" ή έμειναν "ανεξεταστέοι εν τοις μαθηματικοίς". Από τους 79 μαθητές "απερρίφθησαν" 22 μαθητές, 3 "επαύσαντο φοιτώντες", ένας έμεινε "ανεξεταστέος εν τοις μαθηματικοίς".

Για το σχολικό έτος 1902-1903 δεν έχουμε σημειωμένες τις διαγωγές των μαθητών, γεγονός που σημαίνει ότι δεν είχαμε μείωση της διαγωγής των μαθητών. Ανάμεσα στους καινούργιους μαθητές διαβάζουμε: Δημ. Γουρούνας ετών 12, Δημ. Χριστοδουλου ετών 11, Σερ. Κατσιμπάρδης, ετών 12 πατρός Δημάρχου, Ιω. Τσιπλάκος, ετών 12, Παν. Σ. Κίνιας ετών 12, πατρός Δικολάβου, Ιω. Κ. Ψωμάς ετών 11 πατρός παντοπώλου, Γεωργ. Σ. Καρατζάς ετών 11, Αποστ. Φουντάς εκ Κουτουμουλά ετών 12, Γεωργ. Παπανικολάου ετών 14 εκ Διστόμου πατρός Ιερέως κ.α.

Η ίδια εικόνα όσον αφορά τις διαγωγές των μαθητών παρατηρείται και κατά τα σχολικά έτη από το 1903-1904 μέχρι το 1909-1910. Οπως είπαμε στην αρχή του δεύτερου μέρους δεν σώζονται τα πρακτικά του Συλλόγου των διδασκόντων και ό,τι ερευνήσαμε ήταν οι Γενικοί έλεγχοι των ετών από το 1889 μέχρι το 1910.

Και για να θυμηθούμε τους σχολάρχες εκείνης της εικοσαετίας:

1889-1891: Περικλής Τρόκας (πρώτος Σχολάρχης)
1891-94: Γ. Παπαδήμος
1895-97: Σωτ. Σαλακίδης
1897-99: Γ. Παπαδήμος
1899-1910: Ν. Πατακιάς

Τεσσάρα, τριαντάρα και εικοσιπεντάρα. Πολύ νωρίς κατά το σχολικό έτος 1910-1911, το σχολικό περιβάλλον ταράχθηκε από σοβαρά παραπτώματα.

***Πράξις 3η**. Εν Λεβαδεία σήμερον τη 25 Νοεμβρίου 1910 συνελθών ο Σύλλογος των διδασκάλων του ενταυθα Ελληνικού Σχολείου και συσκεψάμενος επιβάλλει ποινήν τετραημέρου αποβολής εις τους μαθητάς ..., ... και ... διότι αφήρεσαν εκ τινος των ενταύθα βιβλιοπωλείων διάφορα αντικείμενα.*

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις ήτις και υπογράφεται.

Ο Σχολάρχης: Παρασκευόπουλος. Οι διδάσκαλοι: Μπένος, Γρηγορίου.

***Πράξις 4η**: Αποφάσει του συλλόγου αποβάλλεται εκ του σχολείου επί ένα (!!) μήνα ο μαθητής της Γ' τάξεως Α. Ι. αφ' ενός μεν διότι παρεμβάς δήθεν να διαχωρίση δύο μαθητάς ερίζοντας έρριψεν αμφοτέρους εις τον πηλόν, αφ' ετέρου δε διότι κληθείς εν τω γραφείω του σχολείου παρά του κ. Σχολάρχου ίνα απολογηθή επί της υποθέσεως ταύτης ενώπιον του συλλόγου αυθαδέστατα και αναιδέστατα προς αυτόν προσηνέχθη και διότι έπαιζεν επί χρήμασι μετά του μαθητού της τρίτης τάξεως Δ. Ν. ον επ' ίσης τιμωρεί δι' αποβολής πέντε ημερών και τέλος διότι πλειστάκις παρέσχε πράγματα εις διαφόρους μαθητάς, δι' α ο σύλλογος εις ουδεμίαν προέβη τιμωρίαν ελ-*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

πίζων, ότι ο ειρημένος μαθητής ήθελε διορθωθή. Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις ήτις και υπογράφεται.

Εν Λεβαδεία τη 8 Δεκεμβρίου 1910.

Ο Σχολάρχης, οι διδάσκαλοι.

Πράξις 5η. *Αποφάσει του Συλλόγου αποβάλλεται εκ του σχολείου επί είκοσι πέντε (25) (!!) ημέρας ο μαθητής της Γ' τάξης Π.Η.Ε. διότι ενώπιον συμμαθητών του ωμίλησεν ανοικείως περί του Σχολάρχου του σχολείου. Η ποινή άρχεται από σήμερον.*

Εν Λεβαδεία τη 7 Φεβρουαρίου 1910.

Αξιζει να σημειώσουμε τη μεγάλη αυστηρότητα του συλλόγου στην 4η και στην 5η πράξη καθώς και τη μεγάλη επιείκεια στη 3η πράξη. Πιστεύουμε ότι σοφά τιμώρησε με λίγες, ελάχιστες ημέρες τους μαθητές που "*αφήρεσαν από βιβλιοπωλείο αντικείμενα*" και τούτο για να αποφευχθή το κοινωνικό στίγμα. Οι άλλες ποινές είναι μεν αυστηρές αλλά έτσι την εποχή εκείνη διαφυλασσόταν το κύρος των καθηγητών.

Πολύ αραιά αλλά με την ίδια παιδαγωγική αυστηρότητα ο σύλλογος των διδασκάλων του Ελληνικού Σχολείου επέβαλε ποινές στους μαθητές. Αποφεύγουμε να αναφερθούμε με σχολαστικότητα στις ποινές κάθε έτους για να μη καταστεί η έρευνά μας ανιαρή. Η ενδεικτική παράθεση ορισμένων περιστατικών μας βοηθάει να συλλάβουμε το πνεύμα της εποχής εκείνης και να κάνουμε τις αναγκαίες συγκρίσεις.

Σχολικό έτος 1914-15. ***Πράξις 33η.*** *Εν Λεβαδεία σήμερον την 12ην του μηνός Φεβρουαρίου του 1915 συνελθών και συσκεφθείς ο Σύλλογος των διδασκάλων του ενταύθα Ελλ. Σχολείου επέβαλεν εις τον μαθητήν της Βας τάξεως Α. Γ. Λ. ως ποινήν πενθήμερον αποβολήν εκ του σχολείου, διότι ούτος ετραυμάτισεν ελαφρώς δια μαχαιριδίου τον συμμαθητήν του Κ. Γ. ζητήσας ν' αστειευθή, να τον εκφοβίση κατά τινα ουχί σοβαράν συμπλοκήν των. Εφ' ω συνετάγη η παρούσα πράξις και υπογράφεται.*

Ο Σχολάρχης: Σταμνόπουλος. Οι διδάσκαλοι

Πράξις 34η. *Εν Λεβαδεία σήμερον την 23ην του μηνός Φεβρουαρίου του 1915 συνελθών ο σύλλογος των διδασκάλων και λαβών υπ' όψιν του την επανειλημμένως εκδηλωθείσαν επίμεμπτον διαγωγήν του μαθητού της Βας τάξεως Π. Σ. Χ. πλην των γενομένων αυτώ παρατηρήσεων απεφάσισε και του επέβαλε προς σωφρονισμόν του δεκαπενθήμερον αποβολήν εκ του σχολείου.*

Ο Σχολάρχης. Οι διδάσκαλοι

Μετά δύο χρόνια, από τον ίδιο σχολάρχη και τους ίδιους διδασκάλους.

Πράξις 53η. *Εν Λεβαδεία σήμερον την 16ην Φεβρουαρίου του 1917 συνελθών ο Σύλλογος των διδασκάλων και συσκεφθείς επί της διαγωγής του μαθητού της Γ' τάξεως Κ. Δ. επειδή ούτος από ετών δεικνύει λίαν επιλήψιμον διαγωγήν και καθίσταται επιβλαβής εις τους συμμαθητάς του, δεν φαίνεται δε ότι δύναται να διορθωθή, αποφασίζει όπως απομακρύνη αυτόν του*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

σχολείου μέχρις ου αποφανθή το Υπουργείον αν εγκρίνη ή ου την εντελή αποβολήν αυτού.

Ο Σχολάρχης, οι διδάσκαλοι

Η ίδια παιδαγωγική νοοτροπία επικρατεί και ο' αυτές τις ενδεικτικές συνεδριάσεις του Συλλόγου των διδασκάλων. Στην πρώτη περίπτωση το "μαχαίρωμα" κοστίζει πενθήμερο. Θα μπορούσε να επιβληθή και μεγαλύτερη ποινή. Ομως, πιστεύουμε, ότι για λόγους καθαρά κοινωνικούς επεβλήθη η μικρή για την εποχή εκείνη ποινή.

Το χαρακτηριστικό στις άλλες δύο συνεδριάσεις είναι ότι δεν έχουμε συγκεκριμένο παράπτωμα προκειμένου να επιβληθεί ποινή στους μαθητές. Ο Σύλλογος διαμορφώνει γνώμη για να επιβάλει την αυστηρή ποινή από την εν γένει διαγωγή των μαθητών. Δεν φαίνεται στο βιβλίο πράξεων να έχει επιβληθεί ποινή για προηγούμενα παραπτώματα των μαθητών, έτσι ώστε να δικαιολογείται τελικά η αυστηρότητα του συλλόγου, ιδιαίτερα μάλιστα στην περίπτωση του τρίτου μαθητή Κ. Δ. φαίνεται ότι ο σύλλογος είχε τότε από το Νόμο τη δικαιοδοσία να επιβάλει παρόμοιες ποινές.

Αγρια ένστικτα. Οπως ήδη έχουμε γράψει από τις 8 Μαρτίου 1921, ιδρύθηκε και λειτούργησε στη Λιβαδειά "Γυμνάσιον" με πρώτο Γυμνασιάρχη τον Ι. Γιαννούτσο. Αυστηρότερος αέρας άρχισε να πνέει στο σχολείο.

Πράξις 13. *Εν Λεβαδεία σήμερον 22 Οκτωβρίου 1923 συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν τιμωρεί δι' εξαημέρου εκ του γυμνασίου αποβολής τον μαθητήν της τρίτης τάξεως Γ. Α. διότι ούτος εθεάθη από τον κ. γυμνασιάρχην παίζων εν καφφενείω και μάλιστα παραπλεύρως των καθηγητών του, εις δε την υπό του κ. γυμνασιάρχου γενομένην αυτώ σήμερον ενώπιον της τάξεως παρατήρησιν πυθαδίασεν ειπών "δεν επιτρέπεται, κ. γυμνασιάρχα, να με παρατηρείτε ενώπιον των συμμαθητών μου".*

Ο Γυμνασιάρχης, οι καθηγηταί.

Πράξις 19η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 22 Φεβρουαρίου του έτους 1924 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν τη προσκλήσει του κ. γυμνασιάρχου, ήκουσεν αυτού εισηγουμένου περί της διαγωγής των μαθητών της γ' τάξεως Σ. Ν. και Τ. Σ. τα ακόλουθα: α) ότι οι μαθηταί ούτοι τη 20 φθίνοντος εντός της αιθούσης της διδασκαλίας και ενώπιον του, παρατηρούντος αυτούς διά προηγηθείσας αταξίας διεπληκτίσθησαν και ώρμησαν κατ' αλλήλων αναστατώσαντες το γυμνάσιον β) ότι αμφότεροι επανειλημμένως ετιμωρήθησαν δι' αντιπειθαρχικά παραπτώματα και παραβάσεις σχολικών διατάξεων και δη ο μεν πρώτος Σ. Ν. δια τριημέρου αποβολής, διότι συνελήφθη καπνίζων έξωθι του γυμνασίου, ο δε δεύτερος δια τριημέρου αποβολής διά την αυτήν αιτίαν και δι' επανειλημμένων επιπλήξεων αμφότεροι, δι' ανευλαβή προς τους καθηγητάς των συμπεριφοράν, γ) ότι*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

και μετά τας τιμωρίας ταυτας οι ειρημένοι επανειλημμένως παρέσχον νέας αφορμάς, ας παρέκαμψεν, επιχειρήσας δι' ηπιωτέρων μέσων την βελτίωσιν αυτών, δ) ότι γενικώς η διαγωγή αυτών απέβη πλέον σκανδαλώδης εν τε τω σχολείω και τη κοινωνία, εκδηλούντων αμφοτέρων άγρια ένστικτα και ανηθικους ροπάς, και τείνει να ασκήσει ολεθρίαν επιρροήν επί των λοιπών μαθητών, ε) ότι αι συχνοί απασχολήσεις του σχολείου υπ' αυτών τείνουν να μειώσουν το κύρος της τε διευθύνσεως και των καθηγητών απέναντι των λοιπών μαθητών, στ)... z)... η) ότι ούτοι ικανώς προηγμένοι την ηλικίαν κατανοούσι πλήρως την σημασίαν της συμπεριφοράς των ταύτης και θ) ότι η πρόοδος των μαθητών τούτων είναι μετριωτάτη, λαβών δε υπ' όψιν πάντα τα ανωτέρω και ότι τα ληφθέντα μέτρα προς διόρθωσιν των ειρημένων μαθητών εις ουδέν συνετέλεσαν, η δε περαιτέρω φοιτησίς των εν τω γυμνασίω τούτω θέλει αποβή επί βλάβη της πειθαρχίας και τάξεως, ομοφώνως αποφασίζει την επιβολήν αυτοίς της ποινής της διαρκούς εκ του σχολείου τούτου αποβολής, ην παρακαλεί το Σεβαστόν Υπουργείον, όπως ευαρεστούμενον εγκρίνει.

Ο Γυμνασιάρχης, οι καθηγηταί

(Σημ. Ενεκρίθη, αριθμός τηλεγρ. 8628/5-3-1924)

Καπνίζων. Το Μάρτιο του 1924 ο σύλλογος επέβαλε ποινή για πράξη η οποία πιθανώς σήμερα να επιβραβεύετο.

Πράξις 20η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 1 Μαρτίου 1924 συνελθών ο σύλλογος εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν του εν δημοσίευμα της εν Αθήναις εφημερίδος "Νέας Ημέρας" εν ω υπεγράφοντο οι μαθηταί της Δ' τάξεως 1)Κατής Ανδρέας και 2) Αθανασίου Κρέων και εν ω διεμαρτύροντο ούτοι κατά των αποφάσεων του Σεβαστού Υπουργείου, επιβάλλει εις τους δύο τούτους μαθητάς την ποινήν της Οκταημέρου από του σχολείου αποβολής.*

Ο Γυμνασιάρχης, οι καθηγηταί

Λίγο αργότερα και συγκεκριμένα:

Πράξις 22. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 14 Μαΐου 1924 συνελθών ο σύλλογος εις συνεδρίαν επέβαλεν εις τον μαθητή της τρίτης τάξεως Α. Π. την ποινήν της 8/μέρου από του σχολείου αποβολής διότι ούτος συνελήφθη κάτωθι της κατοικίας του κ. γυμνασιάρχου καπνίζων και παρενοχλών δεσποινίδα τινα.*

Ο Γυμνασιάρχης, οι καθηγηταί

Το Δεκέμβριο του 1924

Πράξις 10η *Εν Λεβαδεία σήμερον την 16 Δεκεμβρίου 1924 συνελθών ο σύλλογος επιμώρησε τους μαθητάς της δ' τάξεως 1) Κ.Σ. δι' οκταημέρου από του σχολείου αποβολής, διότι ου μόνον συνελήφθη χαρτοπαικτών εν καφφενείω, αλλά και προς τον κ. Γυμνασιάρχην παρατηρήσαντα αυτόν εν τη τάξει, προσηνέχθη αυθαδώς 2) Α.Ι. δι' εξαημέρου από του σχολείου απο-*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

βολής διότι συνελήφθη χαρτοπαικτών εν καφφενείω μετά του ανωτέρω συμμαθητού του.

Ο Γυμνασιάρχης, οι καθηγηταί

Θα ήταν σημαντικό να γνωρίζαμε τι παιχνίδια έπαιζαν οι μαθητές εκείνης της εποχής στα "καφφενεία" με τις τράπουλες. Πάντως δεν έπαιζαν "επί χρήμασι" αλλά για διασκέδαση. Αυτό όμως πληρωνόταν. Και σαν να μην έφτανε αυτό:

Πράξις 11. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 17 Δεκεμβρίου 1924 συνελθών ο σύλλογος ετιμώρησε δι' οκταημέρου από το σχολείο αποβολής τους μαθητάς της Δ' τάξεως 1) Κ.Ν. 2) Μ.Α. και 3) Κ.Δ. διότι ούτοι μετά την τιμωρίαν των εν τη ανωτέρω πράξει (υπ' αριθμ. 10) αναγραφομένων μαθητών και μεθ' όλας τας συμβουλάς του κ. Γυμνασιάρχου συνελήφθησαν κατά την εσπέραν της ίδιας ημέρας χαρτοπαικτούντες εν καφενείω.*

Ο Γυμνασιάρχης, οι καθηγηταί

Μάλλον οι τρεις αυτοί μαθητές ήθελαν να δείξουν την συμπαράσταση τους στους συμμαθητές τους, ή να περιπαίξουν τους καθηγητές του σχολείου. Εκείνοι το γνωρίζουν.

Η εξαήμερος. Το σχολικό έτος 1924-25 μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε και έτος ποινών. Το σχολικό αυτό έτος είχαμε τις περισσότερες αποβολές, από όλη την προηγουμενη τριακονταπενταετία (1889-1925), οι περισσότερες εξ αιτίας της διαγωγής των μαθητών.

Πράξις 12η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 19 Ιανουαρίου 1925 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών ετιμώρησε τον μαθητήν της τετάρτης τάξεως Α. Β. δι εξαημέρου από το Σχολείον αποβολής, διότι ούτος εις παρατήρησιν του κ. γυμνασιάρχου, διατί δεν έγραψε σύνθεσιν (σ.σ. από το γαλλικό composition= έκθεση-σύνθεση) απήντησεν αυθαδώς δια της εξής φράσεως· "Δεν φέρνω σύνθεσιν γιατί όσο καλήν και αν γράψω, τέσσαρα (4) θα μου βάλης".*

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Μετά εννέα ημέρες με την ίδια αποβολή τιμωρήθηκε και ο μαθητής Π. Ι. Β. "*διότι ούτος εφέρθη ανοικείως προς την συμμαθήτριάν του Α.*"

Φαίνεται όμως ότι η εξαήμερος αποβολή ήταν ταρίφα· και ήταν η ανώτατη αποβολή που μπορούσε να επιβάλει ο σύλλογος των καθηγητών αφού για μεγαλύτερη, όπως θα δούμε, ποινή έπρεπε να εγκρίνει το Υπουργείο. Έτσι λοιπόν:

Πράξις 17. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 10 Μαρτίου 1925 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν ίνα αποφασίση περί του μαθητού της Δ' τάξεως Δ.Ε. συλληφθέντος εντός καφωδείου, ένθα συχνάζουσιν άνθρωποι αμφιβόλου ηθικής υποστάσεως, ετιμώρησε τούτον δι' εξαημέρου από του σχολείου αποβολής.*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Επίσης στις 28 Μαρτίου 1925 ο σύλλογος τιμωρεί "*τον μαθητήν της Δ' τάξεως Α.Β. δι' εξαημέρου αποβολής, διότι κατά την ώραν της διδασκαλίας των Λατινικών, περιφρονών ταύτα ησχολείτο από της αρχής μέχρι τέλους εις το να γράφη επιστολάς, εις παρατήρησιν δε, γενομένην αυτώ υπό του διδάσκοντος καθηγητού, απήντησεν αναρμόστως*".

Και η οκταήμερη:

Εν Λεβαδεία σήμερον τη 7η Απριλίου 1925 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψει του, ότι οι μαθηταί της Δ' τάξεως Α. Β., Δ. Ε ου μόνον δεν υπήκουσαν εις δοθείσαν υπό του κ. γυμνασιάρχου διαταγήν, όπως πάντες οι μαθηταί παρακολουθήσωσιν απροφασίστως την προχθεσινήν εκδρομήν του γυμνασίου, καθ' όσον κατ' αυτήν επρόκειτο να διδαχθώσι και τα μαθήματα της ημέρας, αλλά και επιδεικτικώς απομακρυνθέντες των άλλων μαθητών μετέβησαν εις το κεντρικώτερον καφφενείον της πόλεως και εκεί έμειναν μέχρι της μεσημβρίας, ασεβήσαντες ούτω και προς τους διδασκάλους και προς το σχολείον και προς αυτήν την κοινωνίαν, επιβάλλει εις αυτούς την ποινήν της οκταημέρου από το σχολείον αποβολής και παρακαλεί το Σεβαστόν Υπουργείον, όπως εγκρίνει την ποινήν ταύτην καθ' όσον αμφότεροι οι μαθηταί ούτοι δια δευτεραν φοράν περιπίπτουσιν εις το αυτό αμάρτημα τιμωρηθέντες το πρώτον δι' εξαημέρου αποβολής.

Ο Γυμνασιάρχης, οι καθηγηταί

(Τέλος του μηνός ήλθε η έγκριση του Υπουργείου).

Θα πάω εις τας φυλακάς. Μία μέρα μετά, ήτοι στις 8 Απριλίου, ο σύλλογος και πάλι "κτυπάει".

Πράξις 20. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 8η Απριλίου 1925 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψει του ότι ο μαθητής της Γ' τάξεως Δ. Ε. χθες την πρωΐαν εισελθών εις το γραφείον του γυμνασίου με τρόπον απρεπή ωμίλησεν αυθαδώς προς τον κ. γυμνασιάρχην θελήσας να παραστήσει εαυτόν ηδικημένον, ένεκεν της προηγουμένης επιβληθείσης αυτώ ποινής της διημέρου αποβολής κατά τρόπον αυθαδέστατον και απρεπέστατον, επιβάλλει εις αυτόν την ποινήν της τριημέρου από του σχολείου αποβολής.*

Ο Γυμνασιάρχης, οι καθηγηταί

Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων του Ιουνίου 1925 δύο πολύ σοβαρά παραπτώματα υποχρέωσαν το σύλλογο να αποφασίσει με πολύ μεγάλη αυστηρότητα:

Πράξις 22. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 16 Ιουνίου 1925 συνελθών ο σύλλογος εις έκτακτον συνεδρίαν ήκουσε τον καθηγητήν κ. Ιω. Καβράκην καταγγείλαντος τα εξής· χθες περί ώραν 7ην προ μεσημβρίας ο καταγγέλων*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

κ. Καθηγητής ερχόμενος εις το γυμνάσιον συνηντήθη συνάντησιν σκόπιμον εν τω μέσω της αγοράς της πόλεως υπό του μαθητού της Βας τάξεως Ι. Τ. και ηπειλήθη παρ' αυτού δια της φράσεως "αν δεν με προβιβάσης θα εγκληματήσω και θα πάω στας φυλακάς". Το επεισόδιον τούτο διεξήχθη κατά τοιούτον τρόπον, ώστε εγένετο αντιληπτόν και υπό των παρευρισκομένων, μειωθέντος ούτω του κύρους του κ. Καθηγητού. Ο Σύλλογος λαβών υπ' όψει του και ότι από ημερών ο εν λόγω μαθητής διασπείρει απειλάς και ότι περί του ζητήματος αυτού ελήφθησαν και παρά του κ. γυμνασιάρχου ανώνυμοι επιστολαί απειλητικοί, γραφείσαι κατά την πεποίθησιν του κ. γυμνασιάρχου υπό του μαθητού τούτου, θεωρών την πράξιν ταύτην ου μόνον ασεβή, αλλά και καταλυτικήν της πειθαρχίας του σχολείου αποφαίνεται:

Αποβάλλει τον μαθητήν της Β' τάξεως Τ. Ι. Π. δια παντός από του σχολείου τούτου και παρακαλεί το Σεβαστόν Υπουργείον, όπως εγκρίνει την ποινήν ταύτην.

Ο Γυμνασιάρχης, Οι καθηγηταί

Η απάντηση του Υπουργείου: *εμετριάσθη υπό του Υπουργείου είς ενός έτους αποβολήν από του επιόντος σχολικού έτους.*

Ηταν βέβαια η συμπεριφορά του μαθητή απρεπής αλλά και η ποινή ήταν εξοντωτική για ένα μαθητή 15-16 ετών.

Και για τα φρονήματα. Το δευτερο περιστατικό αλλά και το τελευταίο του σχολικου έτους 1924-25 συνέβη κατά τη διάρκεια των εξετάσεων του Ιουνίου και ήταν πράγματι συγκλονιστικά.

Πράξις 24. Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον τη 23η Ιουνίου 1925 συνήλθε ο Σύλλογος των καθηγητών ίνα λάβη αποφάσεις περί του μαθητού της Τετάρτης τάξεως Γ.Α. δια τους εξής λόγους: ο μαθητής ούτος από της αρχής του σχολικού έτους έδωσε πολλάκις αφορμάς, δι' ας θα έπρεπε μεν να απομακρυνθή του σχολείου διότι τα εκάστοτε παραπτώματα αυτού χαρακτήρος κομμουνιστικού συνέτειναν εις την παράλυσιν της πειθαρχίας αυτού. Εν τούτοις ο σύλλογος επιεικώς λόγω της ηλικίας του, όντος στρατευσίμου, και λόγω της οικογενειακής του καταστάσεως φερόμενος και ελπίζων μεταμέλειαν εκ μέρους αυτού αφ' ενός και αφ' ετέρου έχων υπ' όψιν του τας σχετικάς εγκυκλίους του Σεβαστού Υπουργείου, συνιστώντος την χρήσιν ηπίων και συμβουλευτικών μέσων εις τους τοιούτους μαθητάς, εθεώρησεν ορθόν να αρκεσθή εις την υπό της Δ/νσεως επιβαλλομένην ποινήν και ούτως ούτος ετιμωρήθη δια τριημέρου αποβολής. Αλλά δυστυχώς ο μαθητής ούτος μεν εκτιμήσας προσηκόντως την επιείκειαν ταύτην δεν μετεμελήθη. Απόδειξις δε τούτου είναι το εξής· χθες, προκειμένου να διεξαχθή η απολυτήριος γραπτή εξέτασις εν τοις μαθηματικοίς, κατά την ώραν της προσευχής ο καθηγητής κ. Δημ. Παπαδημητρίου παρετήρησε μα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

θητήν τινα, μη ιστάμενον μετά της προσηκούσης ευλαβείας. Η παρατήρησις αύτη έδωκεν αφορμήν εις τον υπό κρίσιν μαθητήν Γ. Α., έχοντα τας αυτάς περί θρησκείας αντιλήψεις με τον ανευλαβώς ιστάμενον, να εγερθή εκ της θέσεως του και με τρόπον απρεπή να είπη εις τον καθηγητήν κ. Παπαδημητρίου, επί παρουσία και του συνεπιτηρητού κ. Ι. Καβράκη: "Συ εδώ θα μείνης;" Επί τη καταφατική απαντήσει του καθηγητού "τότε εγώ θα πάω εις την άλλην αίθουσαν" συνεπλήρωσεν ούτος. Ο Σύλλογος λαβών πάντα ταύτα υπ' όψει του ως και την απολογίαν του μαθητού, ειπόντος ότι η θέα του καθηγητού κ. Παπαδημητρίου του ταράσσει τα νεύρα και δεν δύναται να γράψη, επιβάλλει εις αυτόν την ποινήν της δια παντός από του γυμνασίου τούτου αποβολήν.

Ο Γυμνασιάρχης, Οι καθηγηταί

Θα πρέπει για την ποινή αυτή να λάβουμε υπόψη μας ότι η εποχή αυτή επηρεαζόταν από την Οκτωβριανή Επανάσταση, και φυσικά τα νέα παιδιά ενθουσιάζονταν από τα συνθήματά της. Επίσης θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας και την κατάσταση που επικρατούσε στην Ελλάδα. Το ΣΕΚΕ (το Κομμουνιστικό Κόμμα) έκανε ζωηρή την παρουσία του και στις 15 Ιουνίου 1925 (οκτώ μέρες πριν από την ποινή) ορκίζεται η κυβέρνηση Μιχαλακοπούλου αντικαθιστώντας την κυβέρνηση Κονδύλη.

Χαραυγή και οκταήμερος. Το Φεβρουάριο του 1927 ένα Ζαχαροπλαστείο έπαιξε σοβαρό ρόλο για τη μείωση της διαγωγής δύο μαθητών.

Πράξις 11η. Εν Λεβαδεία σήμερον τη 10 Φεβρουαρίου 1927 συνελθών ο σύλλογος εις συνεδρίαν, όπως αποφασίση περί της επιβληθησομένης ποινής εις τους μαθητάς της Τετάρτης τάξεως 1)Ν.Θ. και 2) Π.Ε.., διότι ούτοι, παρά τας επανειλημμένας και αυστηράς απαγορεύσεις του κ. γυμνασιάρχου, όπως μη εισέρχωνται εις το Ζαχαροπλαστείον και χαρτοπαικτείον "η Χαραυγή", συνελήφθησαν χθες παρά του ιδίου κ. γυμνασιάρχου εν αυτώ χαρτοπαικτούντες, ετιμώρησε τούτους αμφοτέρους δι' οκταημέρου από το σχολείον αποβολής

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Την άλλη μέρα.

Πράξις 12. Εν Λεβαδεία σήμερον τη 11 Φεβρουαρίου 1927 συνελθών ο σύλλογος εν εκτάκτω συνεδρία, όπως επιβάλη την αρμόζουσαν τιμωρίαν εις τους χθες τιμωρηθέντας μαθητάς 1)Ν.Θ. και 2) Π. Ε., διότι ούτοι και ιδιοχείρως ο πρώτος, εξέσχισαν την επί της θύρας επικεκολλημένην έγγραφον δήλωσιν της τιμωρίας των κατά τρόπον δηλούντα μεγάλην δόσιν ασεβείας και μοχθηρίας, αρκείται επί του παρόντος εις το να χαρακτηρίση την διαγωγήν αυτών και χαρακτηρίζει του μεν Ν. Θ. ως "κακήν" του δε Π. Ε. ως "καλήν".

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Από το επόμενο σχολικό έτος αναλαμβάνει τη διεύθυνση του σχολείου ο Γυμνασιάρχης Ν. Π. Γιδόπουλος. Οι αταξίες των μαθητών και οι ποινές αυξήθηκαν κατακόρυφα.

Πράξις 27. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη **28**η του μηνός Μαρτίου **1929** συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών, λαβών υπ' όψιν ότι οι μαθηταί της Δ' τάξεως του γυμνασίου Κ. Κ. και Π.Ε. διεπληκτίσθησαν εν αυτή τη αιθούση της διδασκαλίας διαταράξαντες την ησυχίαν του γυμνασίου, αποφασίζει, τιμωρεί τον μεν Κ. Κ. δια πενθημέρου αποβολής, διότι επανειλημμένως εκτύπησε τον Π. Ε., τούτον δε δια τριημέρου ομοίως, διότι εξηρέθισε τον πρώτον δια χυδαίας χειρονομίας επί τω ακούσματι ανακριβούς και θιγούσης αυτόν ανακοινώσεως του Κ. Κ.*

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Και ένα πολύ σοβαρό παράπτωμα.

Πράξις 28. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη **20**η Απριλίου **1929** συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου επί τη καταγγελία του ... ότι ο μαθητής ... συνοικών μετά του υιού του επεχείρησε να παρασύρει τούτον εις ασέλγειαν, πν ο υιός του απέκρουσε, λαβών υπ' όψιν ότι ουδέν το θετικόν προέκυψεν μετ' αυστηρός ανακρίσεις... αποφαίνεται τιμωρεί τον ειρημένον ... διά δεκαπενθημέρου από του γυμνασίου αποβολής. (σ.σ. έλαβαν υπόψη την προτέρα διαγωγή του μαθητή)*

Ο Γυμνασιάρχης, οι καθηγηταί

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι τα μέχρι τώρα πρακτικά αλλά και στη συνέχεια δεν τα υπογράφουν οι γυμναστές οι οποίοι ως φαίνεται δεν είχαν δικαίωμα να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του συλλόγου των καθηγητών.

Το δακτύλιον του αρραβώνος.

Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων του Ιουνίου 1929 ένα σοβαρό περιστατικό έγινε αφορμή να τιμωρηθή μαθητής με την απίθανη αποβολή των τριών μηνών.

Πράξις 30. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη **26** του μηνός Ιουνίου **1929** συνελθών ο σύλλογος εις έκτακτον συνεδρίαν, λαβών υπ' όψιν του ότι ο μαθητής της Δ' τάξεως του γυμνασίου Π. Ε. υφιστάμενος την απολυτήριον εξέτασιν εις το μάθημα των αρχαίων Ελληνικών μετά το τέλος αυτής ηγέρθη της θέσεώς του, ίνα απέλθη συναποκομίζων και το γραπτόν του εξ αποτυχίας, ως ο ίδιος ωμολόγησεν, όπερ ο κ. Γυμνασιάρχης δεν επέτρεψε ζητών να λάβη αυτό, αλλ' ο μαθητής ου μόνον πρνήθη ν' αποδώση, αλλά και προσεπάθησε να το σχίση και κατά το πλείστον το επέτυχεν, διότι ο κ. γυμνασιάρχης μόλις τεμάχια τινα του όλου κατώρθωσεν ν' αποσπάση των χειρών του μαθητού, και ότι διό τα ανωτέρω ου μόνον ασέβειαν προς τον διευθυντήν του γυμνασίου απέδειξεν, αλλά και δημόσιον έγγραφον κατεξέσχισεν, ο σύλλογος αποφασίζει, τιμωρεί τον ειρημένον μαθητήν Π. Ε. δια τριμήνου αποβολής από σήμερον μέχρι της **26** Σεπεμβρίου ε.έ. ίνα μη δι' αυστηροτέρας καίπερ*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

επιβεβλημένης τιμωρίας αποβή εις τελείαν καταστροφήν του η λίαν αξιόποινος πράξις του. Επαφίησι δε εις το Σ. Υπουργείον ν' αποφαοίση αν πρέπη να επαναληφθή κατά Σ/βριον η εξέτασίς του και εις το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών.

Παρακαλεί δ' όμως θερμώς το Σ. Υπουργείον να εγκρίνει την πράξιν ταύτην του συλλόγου διότι άλλως το κύρος του σχολείου θα κατέπιπτεν ου μόνον εις την συνείδησιν του αμαρτάνοντος, αλλά και των λοιπών μαθητών, της κολασίμου πράξεως γενομένης ου μόνον τοις συνεξετασομένοις συμμαθηταίς του αντιληπτή, αλλά και πάσι τοις λοιποίς μαθηταίς κοινολογηθείσης.

Ο Γυμνασιάρχης: Ν. Π. Γιδόπουλος Οι καθηγηταί: Αναγνωστόπουλος, Τζώνας, Ξινόπουλος, Παπανικολάου, Σκουτέρης, Παπακωνσταντίνου.

Ασυλληπτο το μέγεθος της ποινής γιο τα δεδομένα της εποχής μας αφού για ποινές πολύ μικρές δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία των σχολείων. Ο tempora, o mores!

Και μεταμέλεια: ***Πράξις 20.*** *Εν Λεβαδεία σήμερον τη **25** Οκτωβρίου **1929** συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου, λαβών υπ' όψιν, ότι ο μαθητής της Στ' τάξεως του Γυμνασίου Τ. Α. αφήρεσεν εκ του κιβωτίου του συνοίκου του δακτύλιον αρραβώνος της οικοδεσποίνης των, ον είχεν εμπιστευθή προς φύλαξιν εις τον σύνοικον του ειρημένου μαθητού, αλλά συγχρόνως έχων υπ' όψιν του ότι ούτος μεταγνούς απέδωκε τον ειρημένον δακτύλιον επιδειξάμενος ούτως έμπρακτον μετάνοιαν, αποφασίζει, τιμωρεί λίαν επιεικώς δια την μεταμέλειάν του τον περί ου ο λόγος μαθητήν δια μηνιαίας εκ του Γυμνασίου αποβολής, δια τον αυτόν δε λόγον χαρακτηρίζει και την διαγωγή του "καλήν" αντί "κακής".*

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Διά τον Υμνον της Γ' Διεθνούς. Δύο πολύ σοβαρά παραπτώματα συνέβησαν στις αρχές του 1930 στο σχολείο. Το ένα αφορούσε το ήθος και το άλλο την ιδεολογία μαθητών.

Πράξις 26. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη **20** Φεβρουαρίου **1930** συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εν τω γραφείω αυτού και λαβών υπ' όψει την τε εξ αυτηκοΐας καταγγελίαν του καθηγητού Παπανικολάου Γεωργίου και τας μαρτυρίας συμμαθητών, ότι ο μαθητής της Β' τάξεως Α.Κ.Α. κατά το πρωινόν μάθημα των Τεχνικών καθ' ην στιγμήν εισήρχετο εις την αίθουσαν της παραδόσεως η διδάσκαλος των Τεχνικών, εξεφώνησε τας χυδαίας φράσεις "έξω σκρόφα, έξω π...α κλπ" επανειλημμένως και εις έντασιν φωνής ώστε να ακουσθή και εις την παρακειμένην αίθουσαν, όπου εδίδασκεν ο κ. Παπανικολάου, προκαλέσας δια τών πρωτοφανών ύβρεων την ταραχήν και τον θόρυβον όλης της τάξεως επειδή και αυτή καθ' εαυτή η πράξις μαθητού δεκαετούς προς διδάσκαλόν του είναι αξία αυστηράς ποινής, αλλά και γενομένη ενώπιον όλης της τάξεως εκ μαθητών και μαθη-*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

τριών ηδύνατο να διασαλεύση την πειθαρχίαν και να κλονίσει το πνεύμα της ευπρεπείας, αν δεν παταχθή αυστηρώς, εξ άλλου δε επειδή και η όλη διαγωγή του εν τω σχολείω δεν είναι η προσήκουσα εις μαθητήν, δια ταύτα αποφαίνεται παμψηφεί, ότι δέον ο μαθητής Α.Κ.Α. ν' αποβληθή δια παντός εκ του σχολείου τούτου και παρακαλεί το Σ. Υπουργείον να εγκρίνει την πράξιν και απόφασίν του.

Ο Γυμνασιάρχης. Οι καθηγητές.

Δέκα πέντε μέρες αργότερα.

***Πράξις 29**. Εν Λεβαδεία σήμερον τη 7 Μαρτίου 1930 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών του γυμνασίου, λαβών υπ' όψιν ότι ο μαθητής της ΣΤ' τάξεως Σ.Κ. κατά πληροφορίας της Αστυνομίας της πόλεως και των συμμαθητών του συναναστρέφεται μετ' ατόμων λίαν αριστεριζόντων και ότι αρέσκεται να απαγγέλλη - ουχί βέβαια δημοσία - τον ύμνον της Γ' Διεθνούς, μετ' αυστηράν ανάκρισιν πεισθείς ότι εις τα ανωτέρω περιέπεσεν εξ επιπολαιότητος και ασυνειδήτως και με την πεποίθησιν, κατόπιν της υποσχέσεώς του, ότι του λοιπού θα απέχηται των ανωτέρω περί ων, ως ισχυρίσθη, δεν είχεν συνείδησιν των επιβλαβών και αντικειμένων εις τους καθεστώτος νόμους, αποφασίζει, τιμωρεί - επιφυλασσόμενος να επανέλθει εν υποτροπή αυστηρότατος - λίαν επιεικώς δι' οκταημέρου από των μαθημάτων αποβολής ακυρών συγχρόνως και την απόφασίν του περί ατελούς εγγραφής, διότι ήδη δεν συντείνει ο έτερος των παραγόντων, ο της χρηστότητας, προς ατελή εγγραφή κατά το β' και γ' τρίμηνον.*

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Ερωτικές επιστολές. Τον Μάϊο και τον Ιούνιο του 1930 σοβαρά ηθικά παραπτώματα ανάγκασαν το σύλλογο των καθηγητών να λάβει αυστηρές αποφάσεις:

***Πράξις 31**. Εν Λεβαδεία τη 10 Μαΐου 1930 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν λαβών υπ' όψιν ότι οι μαθηταί της Δ' τάξεως Ι. Κ. και Π. Κ. επωφελούμενοι την... του μαθητού της Στ' τάξεως Σ. Π. εξεβίασαν αυτόν και έλαβον δραχμάς εκατόν (100), ίνα μη παραδώσωσιν εις την διεύθυνσιν του Γυμνασίου επιστολάς, αι ούτος απέστελλε δια του μαθητού της Δ' Σ.Σ. προς μαθήτριαν του Γυμνασίου Αποφασίζει, τιμωρεί τους μεν δύο πρώτους δι' οκταημέρου από σήμερον αποβολής μόνον, διότι επέστρεψαν το μνημονευθέν χρηματικόν ποσόν αυθορμήτως, τον δε Σ. Σ. δι' οκταημέρου επίσης, διότι ούτος ου μόνον εχρησίμευεν ως κομιστής ερωτικών επιστολών, αλλά και διότι ανεκοίνου το περιεχόμενον των εν λόγω επιστολών εις τους Κ. Γ. και άλλους συμμαθητάς του, τον δε Π.Σ. δι' οκταημέρου ωσαύτως αποβολής από σήμερον λίαν επιεικώς δια την ..., διότι δι' ερωτικών επιστολών και δι' ασμάτων εξέθετε την υπόληψιν συμμαθητριας του εν αγνοία της.*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ο Γυμνασιάρχης, οι καθηγηταί

Ενα μήνα αργότερα:

Πράξις 32. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη ενάτη του μηνός Ιουνίου 1930 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν, λαβών υπ' όψιν ότι η μαθήτρια της Β' τάξεως του γυμνασίου ... δι' ασέμνων εικόνων και διό φράσεων, ας μόνον το στόμα του ακολαστοτέρου άρρενος θα ετόλμα να εκστομίση, γραφεισών επί φύλλου χάρτου, όπερ προσήγε ταις λοιπαίς συμμαθητρίαις της, ίνα και αύται συμπληρώσωσιν αυτάς δια παρομοίων τας ιδίας των τυχόν παρατηρήσεις και επιθυμίας, συνετέλει εις ηθικήν διαφθοράν ου μόνον των συμμαθητριών της, αλλά και αυτών των συμμαθητών της, διότι και ουτοι έλαβον γνώσιν, επειδή θεωρεί την ειρημένην μαθήτριαν κίνδυνον διαφθοράς των συμμαθητριών της προ πάντων, εφ' όσον μάλιστα θα προάγηται εις ηλικίαν, αποφασίζει, αποβάλλει την ... του γυμνασίου δια παντός, επιτρέπων λίαν επιεικώς δια το μη δυνατόν της μετεγγραφής της, ληξάντων ήδη των μαθημάτων, την εξέτασιν της, εάν ήθελε καταβάλει τα εκπαιδευτικά τέλη του τρίτου τριμήνου.*

Ο Γυμνασιάρχης: Ν. Γιδόπουλος, Οι καθηγηταί

Η Πράξη αυτή: "ενεκρίθη δια της υπ' αριθμ. 36249/20-6-1930 διαταγής Υπουργείου Παιδείας".

Ιεροσυλία= διά παντός. Μια μέρα προτού να κλείσει το σχολείο για τις καλοκαιρινές διακοπές του 1930 ο συλλογος τιμωρεί με αποβολή "διά παντός".

Πράξις 35. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 4 του μηνός Ιουλίου 1930 συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις τακτικήν συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν την δια των υπ' αριθμ.... εγγράφων της υποδιοικήσεως χωροφυλακής Λεβαδείας βεβαίωσιν της υποδιοικήσεως χωροφύλακής και την εκ προσωπικών πληροφοριών βεβαίαν πεποίθησιν εκάστου των καθηγητών ότι οι μαθηταί της Δ' τάξεως .., ... και ... κατά διάφορα χρονικά διαστήματα, από της αρχής του σχολικού έτους μέχρι της 22 Ιουνίου, δια διαφόρων μέσων διέπραττον ιεροσυλίαν εις τον ναόν της Αγίας Παρασκευής του Νεκροταφείου αφαιρούντες εκ των χρηματοκιβωτίων αυτού εισφοράς των πιστών, συνδυάζοντες δε την πράξιν ταύτην προς την κατά τας εκδρομάς του Γυμνασίου παρατηρηθείσαν υπό του καθηγητού κ. Κόντερη προπορείαν του μαθητού ... και τας μαρτυρίας συμμαθητών του γενομένας μετά την γνωστοποίησιν, της πρώτης ιεροσυλίας, ότι προπορευόμενος εσύλει ο μαθητής ούτος τα κιβωτίδια των παροδίων εικονοστασίων και την δια της υπ' αριθμ. 31 της 10 Μαΐου ε. έ. τιμωρηθείσαν πράξιν των ιδίων τριών μαθητών εκβιασμού συμμαθητού των επί τη απειλή, ότι θα καταδώσωσιν ερωτικάς επιστολάς του αναγκαζομένου να εξαγοράζη την σιωπήν των δια χρημάτων επειδή η κατ' επανάληψιν διάπραξις ασεβών και εκβιαστικών πράξεων προδίδει*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

εγκληματικήν φύσιν επικίνδυνον δια την θρησκευτικήν και ηθικήν συνείδησιν των μαθητών του Γυμνασίου, δια ταύτα ο σύλλογος αποφασίζει: Αποβάλλει τους μαθητάς τούτους ..., ..., και ... δια παντός ου μόνον από του Γυμνασίου τούτου, αλλά εξ όλων των Γυμνασίων του Κράτους.

Εφ' ω συνετάχθη και υπογράφεται η παρούσα.

Ο Γυμνασιάρχης: Γιδόπουλος Οι καθηγηταί: Παπακωνσταντίνου, Κωνσταντινίδης, Σιόρβανης, Αποστολίδου, Κόντερης, Παπανικολάου (και δύο ακόμη δυσανάγνωστες υπογραφές).

Και κάτι ακόμη στο τέλος του 1930.

Πράξις 13. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 16 Δεκεμβρίου ε.έ. συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών, λαβών υπ' όψιν ότι οι μαθηταί της Ε' τάξεως 1) Μακρής Γ., 2) Καραδήμος Γ. 3) Χαρίσης Χ. και 4) Καμινάρης Δ. κατά την διάρκειαν του Λατινικού μαθήματος έρριπτον κατ' άλλων συμμαθητών των αστραγάλους, ων εις εκτύπησεν εις το πρόσωπον την παρακολουθούσαν το μάθημα καθηγήτριαν της Γαλλικής, αποφασίζει, τιμωρεί δια πενθημέρου από των μαθημάτων αποβολής τους ειρημένους μαθητάς.*

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Σφαγή διά μαχαιριδίου. Ενα ασήμαντο γεγονός στις αρχές του 1931 έγινε αφορμή να τιμωρηθεί μαθητής με εξοντωτική αποβολή:

Πράξις 17. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 27 Ιανουαρίου του 1931 συνελθών ο σύλλογος των εν Λεβαδεία καθηγητών του γυμνασίου και λαβών υπ' όψιν ότι ο μαθητής της πέμπτης τάξεως του ενταύθα γυμνασίου Κ. Σ. Θ. μετά το τέλος των μαθημάτων χθες μετά μεσημβρίαν και καθ' ήν στιγμήν τρεις άλλοι μαθηταί απερχόμενοι συνεβάδιζον, ο ειρημένος επήδησεν επί τινος εξ αυτών του Κ. Χ., ως ανέφερε απολογούμενος, λόγω αστεϊσμού κατά την γνώμην του, ότε δε ούτος ο Χ. τον απώθησεν, ο Κ. εξαγαγών μαχαιρίδιον (σουγιάν) έπληξεν αυτόν εις τον βραχίονα προκαλέσας ισχυράν αιμορραγίαν κατ' ακολουθίαν της οποίας, ο ιατρός, προς ον προσέφυγε προς θεραπείαν πναγκάσθη να ενεργήση διττήν ένεσιν τεχνητού ορού λόγω της εξαντλήσεως την είχεν υποστή.*

Επειδή ο υπό κατηγορίαν μαθητής Κ. προφανώς υπέπεσεν εις σοβαρόν πειθαρχικόν παράπτωμα, ασχέτως αν προέβη εις αυτό ουχί εκ προθέσεως και λαμβανομένου υπ' όψιν ότι διά της πράξεώς του ταύτης λίαν ενδεχόμενον είναι να προκαλέση την μίμησιν και άλλων μαθητών, επειδή δε προσέτι διαρκούντος του σχολικού έτους έχει κατ' επανάληψιν παράσχη αφορμάς εις το σχολείον, ων ένεκα ετιμωρήθη δι' αποβολής, διά ταύτα ο σύλλογος αποφασίζει, αποβάλλει τον μαθητήν Κ. Σ. Θ., από το σχολείον τούτο καθ' όλην την διάρκειαν του παρόντος σχολικού έτους προς σωφρονισμόν αυτού και παραδειγματισμόν των άλλων και χαρακτηρίζει την διαγωγήν αυτού επίμεμπτον.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Το Μάρτιο του ιδίου χρόνου ένα πολύ σοβαρό παράπτωμα ηθικής φύσεως απασχόλησε το Σύλλογο.

Πράξις 22. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 18 του μηνός Μαρτίου 1931 συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του γυμνασίου εις τακτικήν συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν ότι οι μαθηταί ... της ... τάξεως και ... της ... τάξεως συναναστρεφόμενοι πρόσωπα υπόπτου διαγωγής διέσειραν την υπόληψιν αυτών ως ηθικών μαθητών και μελών της οικογενείας των εν τη κοινωνία και εγένοντο ήρωες αμφότεροι επεισοδίου εξευτελιστικού, καθ' όσον ο μεν ..., εξερχόμενος της οικίας προσώπων υπόπτου ηθικής κατά κοινήν ομολογίαν, κατεγελάσθη υπό παραφυλαττόντων έξωθεν ταύτης αγυιοπαίδων και άλλων ατόμων, ως ανήθικος, ο δε δεύτερος ... διετέλει εν γνώσει εις τα της διαπομπεύσεως ταύτης και επρωτοστάτησεν κατ' αυτήν, αποφασίζει, τιμωρεί αμφοτέρους τους ανωτέρω αναφερομένους μαθητάς δι' αποβολής εκ των μαθημάτων επί τεσσαράκοντα ημέρας και χαρακτηρίζει την διαγωγήν εις επίμεμπτον.*

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

...σαν σαρδέλα. Οι μήνες και τα χρόνια περνούσαν και οι αταξίες των μαθητών εξακολουθούν να απασχολούν το Σύλλογο των διδασκόντων.

24-3-1932: *"επτά ημέρας διότι πσέβησε προς καθηγητήν και εξεδήλωσεν ανηθίκους προθέσεις προς συμμαθητάς του"*

19-9-1932: *"μειώνει την διαγωγήν των Κ.Δ.Α. και Χ.Χ. Γ εις Καλήν διότι την 17ην τρέχοντος και ώρα 7.30 μ.μ. ενήδρευσαν εις μέρος σκοτεινόν παρά την οικίαν του κ. Γυμνασιάρχου και τον ππείλησαν και τον ύβρισαν, ως κατήγγειλεν ούτος εις την Διεύθυνσιν της Αστυνομίας και εις τον κ. Αντεισαγγελέα".*

2-12-1932: *"Επτά ημέρας εις τον Κ.Ι. διότι ενώπιον του κ. Γυμνασιάρχου εντός της τάξεως μετά το πέρας του μαθήματος ερράπισε τον μαθητήν της ιδίας τάξεως Σ. Γ."*

Πράξις 14η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 2α Νοεμβρίου του έτους 1932 συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών και λαβών υπ' όψιν την μήνυσιν δύο χωροφυλάκων και το πόρισμα της υπό του κ. Γυμνασιάρχου ανακρίσεως, καθ' ό απεδείχθη ότι οι μαθηταί 1) Κ.Σ. της Ε' τάξεως και 2) Α.Μ. της Δ' τάξεως εχαρτόπαιζον εν τω καφενείω Βιζένη αποφασίζει, μειώνει την διαγωγήν αυτών εις καλήν και απαγορεύει εν τω μέλλοντι απολύτως να μεταβαίνωσιν οι μαθηταί του Γυμνασίου εις το Γαλακτοπωλείον Βιζένη, διότι ο καταστηματάρχης επιτρέπει εις τους πελάτας του καταστήματος του να παίζωσιν τυχηρά παιχνίδια.*

Ο Γυμνασιάρχης, οι Καθηγηταί

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Πράξις 18. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 7 Μαρτίου του έτους 1933 συνελθών ο Σύλλογος των κ. Καθηγητών και λαβών υπ' όψει την καταγγελίαν του καθηγητού κ. Μαυροειδή Ηλ. κατά του μαθητού της Γ' τάξεως Ψ.Χ., την οποίαν επεβεβαίωσε και ο Γυμναστής κ. Σανιδάς Κ., παρών κατά την ώραν του επεισοδίου, κατά την οποίαν ο κ. Μαυροειδής παρετήρησε τον μαθητήν ενώπιον της τάξεως άμα τη ενάρξει του μαθήματος και ούτος εσπκώθη να φύγη λέγων "αφού το λέγει και ο Μαυροειδής, ότι είμαι τελευταίος, εγώ φεύγω", έπειτα ο κ. καθηγητής τον ερράπισε και ούτος απερχόμενος του σχολείου ενώπιον του κ. Σανιδά, κ. Μαυροειδή και ενώπιον του μαθητού της Στ' τάξεως Σοφιώτου Ι. και του υπηρέτου του Γυμνασίου εν τω διαδρόμω εξύβρισε και ηπείλησε τον κ. Μαυροειδήν με τας φράσεις:*

"Π..., την ...σου, έβγα έξω, θα σε σχίσω σαν σαρδέλλα", αποφασίζει, επειδή η πράξις αύτη του ειρημένου μαθητού τον παρουσιάζει επικίνδυνον δια την ομαλήν λειτουργίαν του Γυμνασίου του επιβάλλει την ποινήν της αποβολής ενός μηνός.

Διό συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται προσηκόντως.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί.

1 μέχρι 7. Στο τέλος του ίδιου μήνα σημειώθηκε μεγάλη... συμπλοκή στο προαυλιο του σχολείου με ήρωες τους ίδιους τους μαθητές. Αξίζει εδώ να αναφέρουμε τα ονόματα εκείνων των μαθητών οι οποίοι σήμερα είναι (;) εβδομηντάρηδες.

Πράξις 21η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γυμνασίω σήμερον την 30ην Μαρτίου 1933 συνελθών ο σύλλογος των κ. Καθηγητών αποβάλλει 1)τον μαθητήν της Α' τάξεως Παναγώταν Αντων. επί εξ (6) ημέρας 2) Τον Οικονόμου Θεμ. της Α' τάξεως επί επτά (7) ημέρας 3) Τον Κοβήν Ιωάν. της Β' ταξ. επί πέντε (5) ημέρας 4) Τον Μπράμπν Σεραφείμ της Γ' τάξεως επί τρεις (3) ημέρας 5) Τον Μπρέχαν Βασίλειον της Γ' τάξεως επί τρεις (3) ημέρας 6) Τον Βασιλαράκον Βασίλειον της Δ' τάξεως επί τρεις (3) ημέρας 7) Τον Γαλάνην Λουκάν της Δ' τάξεως επί τρεις (3) ημέρας και 8) Τον Βασιλαράκον Ιωάννην της Γ' τάξεως επί μίαν (1) ημέραν, διότι οι μεν δύο πρώτοι συμπλακέντες εμωλλωπίσθησαν, ο τρίτος διεβίβασε ψευδείς συκοφαντίας, ο τέταρτος και πέμπτος έλαβον μέρος υπέρ ενός, οι δε τρεις τελευταίοι συνεπλάκησαν εντός του περιβόλου του Γυμνασίου.*

Δι' ο συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται προσηκόντως.

Ο Γυμνασιάρχης: Παπαθανασίου, Οι καθηγηταί

Το Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου και μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων μαθητής ασέβησε κατά των καθηγητών:

Πράξις 6η. *Εν Λεβαδεία σήμερον την 23 Σεπεμβρίου του 1933 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών εν τω γραφείω του Γυμνασίου και λαβών*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

υπ' όψιν ότι, ο μαθητής της Βας τάξεως Δ. Ρ. μετά την έκδοσιν των αποτελεσμάτων των συμπληρωματικών εξετάσεων του Σεπεμβρίου εις ας είχε παραπεμφθή και καθ' ας απερρίφθη, προσελθών εις το Σχολείον την 1ην μ.μ. ώραν της 21 Σεπεμβρίου απεπειράθη να διαρρήξη τας θυρας και μη επιτυχών τούτο κατέστρεψε τα κλείθρα και ότι ανήρτησε φύλλον χάρτου επί της θύρας του σχολείου επί του οποίου ανέγραψεν ιδιοχείρως "κύριοι καθηγηταί, να σας χ...ω π...ς", αποφαίνεται χαρακτηρίζει την διαγωγήν αυτού "Κακήν". Δι'ο συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Και ως συνήθως:

Πράξις 24. Εν Λεβαδεία σήμερον την 19ην Μαρτίου 1934 συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών αποφαίνεται, αποβάλλει τον μαθητήν της Δ' τάξεως Ν. Χ. επί πέντε ημέρας διότι συνελήφθη καπνίζων αναιδώς εν μέση αγορά.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Το σχίσμα. Τέλος Απριλίου του 1934 ένα σοβαρό μαθητικό παράπτωμα μοιράζει το Συλλογο των Καθηγητών και αναγκάζει καθηγητή να αποχωρήσει από τη συνεδρίαση. Το φαινόμενο της αποχώρησης είναι πρωτοφανές. Ας δουμε το σχετικό πρακτικό:

Πράξις 26η: *Εν Λεβαδεία σήμερον την 24ην Απριλίου 1934 συνήλθεν ο σύλλογος των καθηγητών ίνα λάβη απόφασιν επί των παρεκτραπέντων μαθητών της Δ' τάξεως 1) Γ. Κ. 2) Χ. Ν. 3) Χ. Π. και 4) Β. Μ. Μετά την έναρξιν της συνεδρίας ο καθηγητής των Φυσικών κ. Ν. Ζωγράφος εδήλωσεν ότι αποχωρεί της συνεδρίας διότι κατά την γνώμην του αι αποφάσεις του συλλόγου εμπνέονται εξ εμπαθείας και δεν θα λάβη μέρος εις ουδεμίαν συνεδρίαν εν τω μέλλοντι εάν δεν πεισθή ότι ο σύλλογος θα μεταβάλη διαθέσεις. (Ο Σύλλογος) λαβών υπ' όψιν την εισήγησιν του κ. Γυμνασιάρχου καθ' ην εξέθεσε τα αποτελέσματα των ανακρίσεων κατά των εν λόγω μαθητών, την προφορικήν καταγγελίαν του κ. ...., συμβολαιογράφου, τον υιόν του οποίου .... μαθητήν Γ' τάξεως Γυμνασίου, μεταβαίνοντα εις εκτέλεσιν εντολής του πατρός του, εκακοποίησαν και απεπειράθησαν να βιάσουν την 1θην νυκτερινήν της 20ης Απριλίου εν μέθη διατελούντες και την προτέραν διαγωγήν των εκ των άνω μαθητών Κ.Γ. και Χ. Ν. καθ' ην πολλάκις και κατ' επανάληψιν ετιμωρήθησαν επειδή συνελήφθησαν να χαρτοπαίζουν, να καπνίζουν, να προσβάλουν την υπόληψιν συμμαθητών των και εν γένει ν' αποτελούν κίνδυνον δια την λειτουργίαν του Γυμνασίου, αποφαίνεται κατά πλειοψηφίαν: τους μεν Κ. Γ. και Ν .Χ. αποβάλλει δια παντός εκ του Γυμνασίου Λεβαδείας και χαρακτηρίζει την διαγωγήν των "Επίμεμπτον", τους δε Π. Χ. και Β. Μ. τιμωρεί δι' οκταημέρου αποβολής επειδή πρώτην φοράν υπέπεσαν εις παράπτωμα παρασυρθέντες υπό των άλλων και χαρακτηρίζει*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

την διαγωγήν των "Καλήν".

Ο καθηγητής κ. Αθ. Πλατής θεωρεί το παράπτωμα παιδικόν διότι ετέλουν εν μέθη και διότι συνέβη τούτο εν κεντρική οδώ και προτείνει ποινήν δια μεν τους Κ. Γ. και Ν .Χ. αποβολήν οκτώ ημερών, δια δε τους Μ. Β. και Π. Χ. αποβολήν τριών ημερών.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Και απεργία. Το Μάρτιο του 1936 για πρώτη φορά παρατηρείται το φαινόμενο της απεργίας (το ίδιο άθρο και στη σελίδα 60) των μαθητών σαν μέσο διαμαρτυρίας. Μέχρι την εποχή αυτή οι αντιδράσεις των μαθητών ήταν φραστικές γι' αυτό πολλές από τις ποινές των μαθητών ήταν αποτέλεσμα φραστικών διαπληκτισμών. Φαίνεται όμως ότι οι μαθητές επηρεασμένοι από το γενικό κλίμα αντίδρασης που επικρατούσε εκείνη την εποχή στην πατρίδα μας, αλλά και παραδειγματιζόμενοι από τις κινητοποιήσεις των εργαζομένων αποφάσισαν να εκδηλώσουν την αντίδρασή τους με απεργία (αποχή). Δεν γνωρίζουμε εμείς τους λόγους αυτής της απεργίας.

Ανεπιβεβαιώτες πληροφορίες λένε ότι η απεργία έγινε διότι από το Υπουργείο Παιδείας αποφασίστηκε η καθιέρωση του μαθήματος των Λατινικών. Αξιοσημείωτο στην προκειμένη περίπτωση είναι ότι δεν συμμετείχαν στην απεργία οι μαθητές της ΣΤ' (τελευταία) τάξης φοβούμενοι τη μείωση της διαγωγής που θα είχε σαν αποτέλεσμα τον αποκλεισμό τους από τα ΑΕΙ.

Φυσικά ο σύλλογος των διδασκόντων πήρε τα επιβαλλόμενα μέτρα. Επειδή για τις μέρες μας και για την ιστορία το περιστατικό αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, το δημοσιεύουμε και πιστεύουμε ότι όσοι από τους απεργήσαντες βρίσκονται σήμερα ανάμεσά μας θα συγκινηθούν ενθυμούμενοι τις μέρες εκείνες:

***Πράξις 22.** Εν Λεβαδεία σήμερον την 17ην του μηνός Μαρτίου του έτους 1936 συνελθών ο σύλλογος των κ. κ. καθηγητών εις τακτικήν συνεδρίασιν εν τω γραφείω του γυμνασίου αποφαίνεται: αποβάλλει των μαθημάτων του Γυμνασίου τους κάτωθι μαθητάς: Α'. 1) Ζαχαρίαν Γεωργίου, της Γ' τάξεως, επί επτά (7) ημέρας, ως πρωτοστατήσαντα και οργανώσαντα την απεργίαν των μαθητών κατά την 11ην και 12ην τρέχοντος μηνός Μαρτίου. Β'. Επί πέντε (5) ημέρας τους: 1) Καλλιακούδαν Νικ., Γ' τάξεως, 2) Μόρφην Διαμάντην, Γ' τάξεως, 3) Παπακωνσταντίνου Νικ., Γ' τάξεως, 4) Νικόλαον Δημήτριον, Ε' τάξεως και 5) Καλπούζον Ευθ. Ε' τάξεως διότι προέτρεπον και παρημπόδιζον παντοιοτρόπως τους συμμαθητάς των να προσέλθουν εις τα μαθήματα κατά τας δύο ως άνω ημέρας. Γ'. Επί τρεις (3) ημέρας, τους: 1) Καραλήν Λουκάν, Δ' τάξεως, 2) Νικολάου Ευάγγ., Β' τάξεως, 3) Αθανασίου Γεώργ. Β' τάξεως, 4) Αραμπάνον Γεώργ., Γ' τάξεως και 5) Τσολάκον Δημήτρ., Γ' τάξεως, διότι ανεμίχθησαν ενεργώς εις την απεργίαν.*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Δ'. Επί δύο (2) ημέρας τους: 1) Καλογερήν Κων. 2) Αίσωπον Νικ. 3) Κουτσογιάννην Ιωάν. 4) Σπίτσαν Νικ., Α' τάξεως, 5) Καλπούζον Παναγ. 6) Αλμπάνην Νικ. 7) Βλάχου Ιωαννν. 8) Οικονόμου Σπ. 9) Αργυρίου Συμεών. 10) Μακρήν Κων. 11) Καραγεώργου Κων. 12) Παραμπάτην Ιωαννν., Β' τάξεως, 13) Ιακώβου Θεμ. 14) Πρασούλαν Χαρίλαον. 15) Ροδίτην Σπ. 16) Τζερεμόπουλον Αθανάσιον της Γ' τάξεως. 17) Τσιροπούλαν Αναστασ. 18) Τζερεμόπουλον Αουκάν. 19) Μέτταν Κων/νον. 20) Κουρεμένον Παν. 21) Σοφόν Κων. 22) Κοκορέλην Κων. 23) Αποστόλου Κων. 24) Ρουμουνδούμην Χρ. της Δ' τάξεως. 25) Κουτσούκην Γεώργ. και 26) Δούκαν Θωμάν, Ε' τάξεως διότι απλώς απήργησαν. Απάντων των ανωτέρω μειοί την διαγωγήν κατά ένα βαθμόν και υποχρεοί τούτους να επανέλθωσι μετά των κηδεμόνων των. Οι δε εκ τούτων απαλλαγέντες των τελών εγγραφής, στερούνται του δικαιώματος τούτου δια το Γ' τρίμηνον.

Ο Γυμνασιάρχης: Παπαπαναγιώτου, Οι καθηγηταί.

Αδιάσπαστη ομάδα. Δεν λείπουν και οι ποινές για... τρεχούσης φύσεως παραπτώματα, αρκετά από τα οποία, επειδή βρίσκονται στο αίμα των παιδιών, εξακολουθούν να συμβαίνουν και σήμερα και άλλα ήταν παραπτώματα της εποχής.

Πράξις 15η. (11 - 11 - 1935)... ο σύλλογος λαβών υπ' όψιν ότι οι μαθηταί 1) Νικολάου Αθ. 2) Βαρουξής Λουκ. 3)Γερονικολός Κων. της Στ' τάξεως 4) Αναστασίου Ιω. 5) Νικολάου Δημ. της Ε' 6)Σαμαρτζής Χαρ. 7) Σιπαράς Λουκ. 8) Ψιλόπουλος Κων. της Δ' 9) Γαζής Ευαγ. 10) Μόρφης Αδαμ. 11) Παπακων/νου Νικ. της Γ', 12) Αθανασίου Γεώργ. 13) Ηλιόπουλος Αθ. 14) Κουρεντής Αθ. 15) Νικολάου Ευάγ. 16) Οικονόμου Σπύρ. της Β' και 17) Κωτίκας Δ. της Α', παρακολούθησαν, παρά τας διατάξεις του Σχολείου, κινηματογραφικήν παράστασιν, αποφασίζει: αποβάλλει πάντας τους ανωτέρω μαθητάς επί δύο (2) ημέρας...

Πράξις 16η (20 - 1 - 1936)... ο σύλλογος λαβών υπ' όψιν ότι ο μαθητής της Τρίτης τάξεως Ζ.Γ. επέδειξε κατά την ώραν του μαθήματος των μαθηματικών ανάρμοστον διαγωγήν και απρεπή συμπεριφοράν προς την καθηγήτριαν κ. Σερβετά αποφασίζει: αποβάλλει τον ανωτέρω μαθητήν επί επτά (7) ημέρας

Πράξις 23η (21 - 4 - 1936)... ο σύλλογος... αποφαίνεται αποβάλλει του Γυμνασίου επί οκτώ (8) ημέρας τους μαθητάς της Δ' τάξεως 1) Κ.Π. και 2) Κ.Λ, διότι έρριξαν κροτίδα εντός της αιθούσης του σχολείου κατά την διάρκειαν του μαθήματος των Γαλλικών...

Πράξις 24η (4 -6 -1936)... ο Σύλλογος... αποφαίνεται, αποβάλλει του Γυμνασίου επί επτά (7) ημέρας τον μαθητήν της Ε' τάξεως Ν.Δ., διότι κληθείς εις το Γραφείον του κ. Γυμνασιάρχου ίνα παρατηρηθή διά την αναξιοπρεπή στάσιν του απέναντι του καθηγητού των θρησκευτικών κ. Κυριαζή, ωμίλη-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

σεν αυθαδέστατα εναντίον του κ. Διευθυντού εκστομίσας την βαρείαν φράσιν "άμα βγης έξω θα σου αλλάξω την Παναγίαν'...

***Πράξις 25η (8 - 6 - 1936)**... ο Σύλλογος... αποφαίνεται, αποβάλλει του Γυμνασίου επί τρεις (3) ημέρας τον μαθητήν της Β τάξεως Ν.Ε. δι' αυθάδειαν προς την καθηγήτριαν κ. Σερβετά...*

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε πολλούς μαθητές στο τέλος της χρονιάς ο σύλλογος των καθηγητών μείωσε "δεόντως" τη διαγωγή "*Λαβών υπ' όψιν την καθ' όλον το σχολ. έτος διαγωγήν εντός και εκτός του σχολείου*"... *χαρακτηρίζει ταύτην "κακήν"... Η εν γένει δε διαγωγή... υπήρξεν όντως κακή, καθ' ότι αποτελούντες αδιάσπαστον ομάδα παρηνώχλουν συνεχώς την ομαλήν λειτουργίαν του σχολείου παρέχοντες δια της διαγωγής των ταυτης κάκιστον παράδειγμα μιμήσεως εις τους άλλους μαθητάς. Δια πάντα τα ανωτέρω η παραμονή των μαθητών τούτων εις το Γυμνάσιον Λεβαδείας κρίνεται ως λίαν επικίνδυνος...*".

Εννοείται ότι δεν συμπεριλαμβάνονται οι παρακολουθήσαντες την κινηματογραφικήν ταινίαν.

Σωφρονισμός και όχι γράμματα.

Ενα σοβαρό περιστατικό στο τέλος του διδακτικού έτους 1936-37 ανάγκασε το σύλλογο των καθηγητών όχι μόνο να δείξει μεγάλη αυστηρότητα αλλά και να χαρακτηρίσει με σοβαρούς όρους τα παραπτώματα των μαθητών.

***Πράξις 33**. Εν Λεβαδεία σήμερον την 25ην του μηνός Ιουνίου του έτους 1937 ημέραν Παρασκευήν συνήλθεν ο σύλλογος των καθηγητών εις τακτικήν συνεδρίαν ίνα χαρακτηρίση την διαγωγήν των μαθητών 1)... και 2)... Οι μαθηταί ούτοι και κατά το περυσινόν σχολικόν έτος και κατά το λήξαν εξωσχολικώς δεν επεδείκνυον την προσήκουσαν διαγωγήν και πάντοτε απησχόλουν την διεύθυνση του σχολείου και τον σύλλογον. Ως ανέφερεν η Διοίκησις Χωροφυλακής Λεβαδείας συνελήφθησαν υπό του ασυνομικού τμήματος την 4-6-37 διότι εξ ενεργηθείσης κατ' αυτών προανακρίσεως, διεπιστώθη ότι ούτοι ήσαν δράσται των γενομένων ιεροσυλιών εις τους ενταύθα ιερούς Ναούς Ευαγγελιστρίας, Μητροπόλεως κατά διάφορα χρονικά διαστήματα και συγκεκριμένως έκλεπτον χρήματα δια ρήξεως των κυτίων των ευρισκομένων εντός των εκκλησιών. Αμφότεροι μετασχηματισθείσης δικογραφίας απεστάλησαν εις τον ενταύθα Εισαγγελέα δια την ποινικήν δίωξιν τούτων.*

Επειδή αι πράξεις αύται είναι βαρύταται από ηθικής και παιδαγωγικής απόψεως δια μαθητάς και απήχησαν κακώς εις την κοινωνίαν της Λεβαδείας και επειδή πρωτεργάτης των ιεροσυλιών είναι ο μαθητής... ο οποίος έχει έμφυτον την ροπήν προς το κακόν και ιδιαιτέρως προς την κλοπήν, ο δε... *είναι μεν συνεργός αλλά αναμφισβητήτως είναι ανωτέρας ηθικής υγείας και παρεσύρθη υπό του ... ο σύλλογος ομοφώνως αποφασίζει: τον μεν ... απο-*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

βάλλει διά παντός από όλα τα γυμνάσια του Κράτους διότι δεν έχει ανάγκην γραμμάτων αλλά ανάγκην σωφρονισμού και πρέπει να εγκλησθεί εις τας παιδικός φυλακάς, τον δε... αποβάλλει δια παντός μόνον εκ του Γυμνασίου Λεβαδείας διότι είναι επιδεκτικός βελτιώσεως εις άλλην πόλιν μακράν των κακών του φίλων.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα υπογράφεται δεόντως.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Την ίδια ημέρα (25-6-1937) ο σύλλογος βελτιώνει διαγωγή μαθητή με το παρακάτω σκεπτικό:

"... και λαβών υπ' όψιν ότι κατά την εποχήν εκείνην είχε παρασυρθή υπό άλλων συμμαθητών του και εκρίθη υπεράγαν αυστηρώς και ότι έκτοτε η διαγωγή αυτού εν τη κοινωνία υπήρξεν αρίστη, κατά εισήγησιν του κ. Γυμνασιάρχου και κατά μαρτυρίαν του τότε υπηρετούντος ενταύθα καθηγητού κ. Ηλία Μαυροειδή, αποφαίνεται, χαρακτηρίζει την διαγωγήν τούτου ως "κοσμίαν".

Πάντων των αρρένων. Το Μάρτιο του 1938 ο σύλλογος των διδασκόντων συνεδριάζει.

Πράξις 23η. *Εν Λεβαδεία σήμερον τη 2α του μηνός Μαρτίου του έτους 1938 συνελθών ο Σύλλογος των διδασκόντων εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν ότι μαθηταί της Δ' τάξεως έδειξαν ανάρμοστον συμπεριφοράν κατά το μάθημα της Ωδικής, αποφασίζει ίνα μειωθή ο βαθμός της διαγωγής πάντων των αρρένων μαθητών της Δ' τάξεως υπό την επιφύλαξιν του συλλόγου να δύναται ούτως να αυξήση ή και να μειώση τον βαθμόν τούτου αναλόγως της μελλούσης συμπεριφοράς πάντων των μαθητών της ανωτέρω τάξεως ή και μερικών εκ τούτων.*

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται δεόντως.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Λίγο αργότερα η "ΑΡΜΟΝΙΑ" γίνεται αφορμή για αποβολή:

Πράξις 24. *Εν Λεβαδεία σήμερον την 6ην Απριλίου του έτους 1938 συνελθών ο Σύλλογος των διδασκόντων εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν ότι οι μαθηταί της Στ' τάξεως Κουρεμένος Παναγής και Κοντέλης Κων/νος συνελήφθησαν εν τω κινηματοθεάτρω "Αρμονία" μετά την 1θην νυκτερινήν παρακολουθούντες τελείως ακατάλληλον ταινίαν, αποφασίζει όπως τιμωρήσει τούτους λίαν επιεικώς με αποβολήν πέντε (5) ημερών, διότι επανειλημμένως μέχρι τούδε επεπλήχθησαν και ετιμωρήθησαν και δι' αποβολής και δεν παρουσίασαν μέχρι τούδε κανέν σημείον βελτιώσεως. Ο κ. Γραμματικός τους ανωτέρω μαθητάς της Στ' τάξεως κληθέντας ενώπιον του Συλλόγου ήλεγξεν ένα έκαστον ιδιαιτέρως, αποδείξας εις αυτούς το σαθρόν των επιχειρημάτων των προς δικαιολογίαν και συστήσας εις αυτούς εν πνεύματι νουθεσίας να μην υποπέσωσι εις παρεκτροπήν τινά εν τω μέλλοντι, διότι θα*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

μειωθή σημαντικώς η διαγωγή των κατά το τέλος του σχολικού έτους...

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Και το φλερτ της χρονιάς με σάτυρα:

(15-12-1938. *Πράξις 17*)... *Ο σύλλογος... λαβών υπ' όψιν την υπό του κ. γυμνασιάρχου γενομένην ανάκρισιν συνεχίσας δε ταύτην επί ώραν, λόγω της προκυψάσης ανάγκης προς διαλεύκανσιν σκοτεινών σημείων, Αποβάλλει τον μαθητήν της Ε' γυμνασιακής τάξεως... επί εξαήμερον από σήμερον, διότι παρηνώχλησε συμμαθήτριάν του κατ' επανάληψιν, εκυκλοφόρησε δε ποιημάτιον σατυρικού περιεχομένου...*

Αρχή κατοχής. Παρόλον ότι η Ευρώπη έχει γίνει πολύ ανήσυχη λόγω της ανόδου και επικρατήσεως του γερμανικού φασισμού, παρόλον ότι οι ανησυχίες αυτές έχουν αρχίσει να επηρεάζουν και τα μη εμπόλεμα (μέχρι αυτή τη στιγμή) κράτη, στο εν Λεβαδεία Γυμνάσιον επικρατεί το 1939 σχεδόν ηρεμία. Ελάχιστα τα παραπτώματα των μαθητών άρα ελάχιστες και οι ποινές. Τα προηγούμενα ανήσυχα νειάτα τώρα "ηρεμούν". Ο φόβος του πολέμου; Οι ανησυχίες των μεγάλων; Ισως οι μαθητές εκείνης της εποχής θα μπορούσαν να μας διαφωτίσουν.

Αρχές του 1940 ο σύλλογος "*επιμώρησε με την ποινήν της αποβολής επί τέσσαρας ημέρας κατά πλειοψηφίαν τον μαθητήν της Δ' τάξεως Λ. Π. διότι δια ψευδολογιών και ανοήτων διαδόσεων έθιξε ευυπόληπτον οικογένειαν της πόλεως*".

Και αρχίζει για το εν Λεβαδεία Γυμνάσιον η μαρτυρική αλλά ηρωική τετραετία της κατοχής. 1940 μέχρι 7-6-1941 το σχολείο έκλεισε.

Στις 12 Ιουλίου 1941 το σχολείο λειτουργεί. Σε γενομένη συνεδρίαση στις 6 το απόγευμα εκείνο το Σάββατο, ο Σύλλογος συζητά πολλά και ποικίλα θέματα που άπτονται της λειτουργίας του Γυμνασίου. Μεταξύ άλλων διαβάζουμε:

Πράξις 12 ... Ο κ. Γυμνασιάρχης ανακοινοί εις τον Σύλλογον ότι ενώ μέχρι τούδε απεφεύχθη ο κίνδυνος της καταλήψεως του διδακτηρίου του γυμνασίου υπό των Ιταλικών στρατευμάτων της κατοχής και ούτω από της 10 Ιουνίου, ημέρας της επαναλήψεως των μαθημάτων, απροσκόπτως ελειτούργησε το Γυμνάσιο και εφιλοξενήθησαν εν αυτώ και δύο δημοτικά σχολεία, ων τα οικήματα κατελήφθησαν, δυστυχώς το ωραίον κτίριον, κατά τα φαινόμενα και τας υπαρχούσας ειδοποιήσεις μετά τας διακοπάς θα καταληφθή...

Συνεζητήθη η από της επαναλήψεως των μαθημάτων επιδειχθείσα επίδοσις των μαθητών εις τα μαθήματα και η εν γένει διαγωγή αυτών και εν συνόλω και κατά τάξεις. Διεπιστώθη δε και ομολογήθη παρά πάντων ο ζήλος και η προθυμία των μαθητών και η εύρυθμος λειτουργία του Γυμνασίου, παρά την προκληθείσαν πολύμηνον διακοπήν, παρά τας δυσχερείς βιοτικός

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

συνθήκας, παρά την συρροήν νέων μαθητών εκ διαφόρων δοκιμασθεισών πόλεων, παρά το άκαιρον των μαθημάτων εν μηνί Ιουλίω. Χαρακτηριστικόν είναι ότι δεν ευρέθη το Γυμνάσιον εις την ανάγκην τιμωριών δι' αταξίας αξιοποίνους. Και των ολίγων υστερούντων η υστέρησις περισσότερον οφείλεται εις έλλειψιν βάσεων παρά εις απροθυμίαν..."

Μαθητική Αντίσταση. Ενα μήνα μετά την έναρξη των μαθημάτων η νεανική ψυχή, το αδούλωτο ελληνικό πνεύμα εκφράζει την αντίθεσή του στον κατακτητή. Και δεν υπολογίζει ούτε ποινές, ούτε άλλες αντιδράσεις. Τι κι αν οι Ιταλοί βρίσκονται δίπλα του; τι κι αν διατάζουν; τι κι αν απαγορεύουν; Ο Ελληνας φέρνει στο αίμα του την ελευθερία.

Πράξις 14. Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού αποτελούμενος εκ των παρευρισκομένων εν Λεβαδεία κατά τας θερινάς διακοπάς μελών του κ.κ. Κων/νου Γ. Καλότυχου, γυμνασιάρχου, Γ. Γκιζελή, Ευσταθ. Δημακοπούλου, Ι. Γεωργιοπούλου, Μαρίας Κωνσταντίνου, Νικολάου Αναστασίου και Νικολ. Σηφάκη, καθηγητών, σήμερον την 21 Ιουλίου 1941, ημέραν Δευτέραν και ώραν 6 μ.μ. υπελήφθη των ακολούθων θεμάτων:

... Γ' Τιμωρεί με οκταήμερον αποβολήν τον μαθητήν της Δ' τάξεως π.τ. Γεώργιον Κορνιλάκην, διότι την επομένην της λήξεως των μαθημάτων, την 16 Ιουλίου, εισελθών εις το Γυμνάσιον κατά την ώραν του καθαρισμού, εσχεδίασεν επί του πίνακος διαφόρους σημαίας (Σ.Σ. πιθανώς ελληνικές, αγγλικές και ρωσσικές), ίσως προς επίδειξιν ικανότητος, χωρίς να σκεφθή εξ επιπολαιότητος, ότι ηδύνατο να παρεξηγηθή η παρουσία ταύτης ή εκείνης της σημαίας. Το σχεδίασμα τούτο, του οποίου την ύπαρξιν ουδείς ηδύνατο να υποπτεύση, ευρέθη εκεί, όταν το απόγευμα επεσκέφθησαν το Γυμνάσιον Ιταλοί αξιωματικοί προς επίταξίν του. Είναι αληθές ότι παρομοία επιπολαιότης εις άλλην περίστασιν μόνο με παρατήρησιν ή επίπληξιν θα ετιμωρείτο· αλλά η επιβαλλομένη τιμωρία είναι παραδειγματική, ίνα και τους άλλους συνετίση και διδάξη ότι δεν είναι επιτετραμμένον εξ επιπολαιότητος να εκτίθεται το Γυμνάσιον, του οποίου αι διαταγαί ήσαν ρηταί και επανειλημμέναι περί της οφειλομένης αξιοπρεπείας απέναντι του στρατού της κατοχής και της προσοχής προς αποφυγήν πάσης παρεξηγήσεως.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Με σύνεση συμπεριφέρθηκε ο συλλογος των καθηγητών στην περίπτωση αυτή. Αυτό μας θυμίζει τον "αφορισμό" του Υψηλάντη από τον Γρηγόριο τον Ε', όταν ξέσπασε η επανάσταση στις παραδουνάβιες περιοχές.

Κάθε ηρωική πράξη έχει τη δική της ομορφιά και το δικό της χρώμα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Έρως ανίκατε μάχαν. Τι κι αν είναι Κατοχή;

Πράξις 17. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού σήμερον την 18 Οκτωβρίου 1941 ημέραν Σάββατον και ώραν 5 μ.μ. διεσκέφθη επί των ακολούθων θεμάτων...*

Ε' Ο Σύλλογος, κατόπιν προφορικής καταγγελίας της μαθητριας της Γ' τάξεως π.τ. Α. Κ. και της μητρός της, καθ' ην ο μαθητής της αυτής τάξεως Π.Β. παρηνόχλει συστηματικώς την συμμαθήτριάν του ταύτην επιδιώκων ερωτικάς σχέσεις μετ' αυτής, επελήφθη του ζητήματος τούτου λαβών υπ' όψει:

1) Τα επί του ζητήματος τούτου καταγγελόμενα και τα κατόπιν καταλλήλων ανακρίσεων του κ. Γυμνασιάρχου προκύψαντα, εξ ων ομοφώνως ο Σύλλογος εμόρφωσε την γνώμην ότι ο εν λόγω μαθητής παρεξετράπη.

2) Καταγγελίαν και ετέρας συμμαθητριας περί παρομοίας συμπεριφοράς προς αυτήν.

3) Την ανάγκην όπως διά πραγματικών ποινών επί τοιούτου είδους παραπτωμάτων προληφθή η επέκτασις παρομοίων εκδηλώσεων και όπως περιφρουρηθή το κύρος του σχολείου καθόσον το παράπτωμα εκοινολογήθη μεταξύ των μαθητών και

5) Τας ειδικάς συνθήκας της σημερινής λειτουργίας του γυμνασίου και του βίου εν γένει οίτινες επήνεγκον αισθητήν χαλάρωσιν της πειθαρχίας, αποφασίζει αποβάλλει λίαν επιεικώς τον εν λόγω μαθητήν Π. Β. επί οκτώ (8) ημέρας, διότι παρενώχλει συστηματικώς συμμαθήτριάν του κατά τρόπον ανάρμοστον εις μαθητήν και θίγοντα την υπόληψιν ταύτης. Διό των οικείων φιλολόγων δε να γίνη γνωστόν εις τας τάξεις ότι του λοιπού πάσα τοιαύτη πράξις θα τιμωρείται παραδειγματικώς, θα τιμωρούνται δε και αι μη καταγγέλλουσαι αμέσως τοιαύτας πράξεις μαθητών εις βάρος των μαθήτριαι, εάν καθ' οιανδήποτε τρόπον περιέλθουν αι πράξεις αύται εις γνώσιν του Συλλόγου.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα πράξις και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Ανώμαλος κατάστασις. Μετά την επίταξη του διδακτηρίου από τα στρατεύματα κατοχής, η λειτουργία του σχολείου έγινε δύσκολη. Οι τάξεις έγιναν περιπλανώμενες. Οι ναοί της πόλης και αποθήκες στο σημερινό κέντρο της Λιβαδειάς φιλοξένησαν για αρκετό καιρό τις τάξεις του σχολείου.

Ετσι λοιπόν αποδιοργανωμένο το σχολείο, με την ίδια την πόλη να ζει στο ρυθμό της κατοχής, με τους μαθητές οργανωμένους στις αντιστασιακές οργανώσεις, δεν είχαν και πολλές ευκαιρίες για αταξίες. Πολλά από τα παρα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

πτώματα της αμνηστευονταν λόγω των "συνθηκών", γι' αυτό και στα πρακτικά του Συλλόγου των καθηγητών λίγες φορές βλέπουμε να τιμωρούνται μαθητές.

Στα μέσα του 1943 έχουμε και πάλι "ερωτικό επεισόδιο" που δεν είχε όμως αίσιο τέλος.

Πράξις 9. Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του γυμνασίου συνελθών ο Σύλλογος αυτού σήμερα την 17 Μαΐου 1943 ημέραν Δευτέραν και ώραν 5 και 30' απόντος του καθηγητού Ευσταθίου Δημακοπούλου, ένεκα ασθενείας, επελήφθη των εξής ζητημάτων:

Α'...

Β' Επελήφθη της εξετάσεως της ακολούθου υποθέσεως: Ο μαθητής της Ε' τάξεως ν. τ. Χ. Β. κατηγορείται ότι έστειλεν επιστολή ερωτικού περιεχομένου προς μαθήτριαν. Η επιστολή αύτη περιήλθε χωρίς να φθάση εις τον προορισμόν της, εις χείρας του γυμνασιάρχου. Η πράξις επιβεβαιώθη. Επειδή αύτη είναι βαρύ πλήγμα κατά του πνεύματος και της υποστάσεως του μεικτού γυμνασίου, ο γυμνασιάρχης εισηγήθη την αποπομπήν του μαθητού εκ του γυμνασίου. Ο Σύλλογος όμως λαβών υπ' όψει την καταστροφήν ήτις θα προσεγένετο εις τον μαθητήν, αν εις το τέλος του σχολ. έτους υπό τας σημερινάς περιστάσεις εκλείετο η θύρα του σχολείου δι' αυτόν, λίαν επιεικώς αποφασίζει την επί οκτώ ημέρας αποβολήν και την επίπληξίν του ενώπιον του Συλλόγου.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Ο υποδ/ντής Οι καθηγηταί

Και στο τέλος της κατοχής:

8-6-1944 *" ... Ο Σύλλογος λίαν επιεικώς τιμωρεί δι' οκταημέρου αποβολής τον μαθητήν της Ζ' τάξεως Τ.Κ. Γ., διότι ούτος κατά την ώραν του μαθήματος των Λατινικών ανακληθείς εις την τάξιν ηπείθησε και προσηνέχθη ανευλαβώς προς τον διδάσκοντα καθηγητήν, παρακούσας δε εις την πρόσκλησιν ν' απέλθη, εξενεύρισε τον καθηγητήν και βιαίως εκδιωχθείς εξύβρισεν αυτόν. Η τιμωρία έπρεπε να ήτο βαρυτέρα και παραδειγματική. Αλλ' ο Σύλλογος έλαβεν υπ' όψει ιδιαιτέρας τινάς συνθήκας της ζωής του μαθητού και την ανώμαλον κατάστασιν ήν σήμερον διερχόμεθα και έδειξε τόσην επιείκειαν...".*

Ποινή με έκπτωση. Η κατοχή τελείωσε. Ηδη το γυμνάσιο έχει αρχίσει να λειτουργεί ομαλά και υποτίθεται ότι οι μαθητές έχουν ήδη μπει σε σειρά. Ομως όπως θα δούμε στη συνέχεια της έρευνας η νοοτροπία των μαθητών λόγω της προηγηθείσας καταστάσεως έχει αλλάξει. Αλλά και η νοοτροπία του συλλόγου των καθηγητών έχει αλλάξει. Η διαφορά με τις προηγούμενες δεκαετίες είναι ότι αρχίζουν να μειώνονται τα μεγέθη των ποινών αν και αυτές παραμένουν πυκνές.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Πράξις 18. *Εν Λεβαδεία σήμερον την 7η Νοεμβρίου (του έτους 1945) ημέραν Τετάρτην και ώραν 5 μ.μ. συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών μετά πρόσκλησιν, ίνα αποφανθή περί της τιμωρίας των μαθητών της Ζ' τάξεως 1) Τ. Γ. και 2) Μ.Α. μετ' εισήγησιν του κ. γυμνασιάρχου, εκθέσαντος τα του επεισοδίου και την γνώμην των λοιπών καθηγητών διά την εν γένει διαγωγήν του πρώτου μαθητού, διεπιστώθη ότι ούτος πολλάκις απησχόλησε την διεύθυνσιν του γυμνασίου με την καθόλου συμπεριφοράν του εντός του σχολείου. Επειδή ο μαθητής Τ. Γ. παρά τας συστάσεις, επιπλήξεις και επιβληθείσας εις αυτόν ποινάς υπό της διευθύνσεως του γυμνασίου και παρά τας δοθείσας υπ' αυτού διαβεβαιώσεις, ότι μελλοντικώς δεν θα ήθελε απασχολήσει το σχολείον, ούτος την 8ην Οκτωβρίου, ημέραν δευτέραν ενώ ο καθηγητής κ. Δούκας εδίδασκε, δι' υβριστικής βαρείας φράσεως έθιξε και εξερέθισε τον συμμαθητήν του Μ. Α. εις τοιούτον βαθμόν ώστε να προκληθή εξ απίας του πρώτου σοβαρώτατον επεισόδιον εν τη τάξει. Επειδή και κατά το διάλειμμα και εν τω γραφείω όπου εκλήθησαν η συμπεριφορά των εν λόγω μαθητών ήτο τελείως ανοίκειος αποδεικνύουσα περισσήν ανευλάβειαν και εκτροπήν εκ της μαθητικής κοσμιότητος, ο σύλλογος των καθηγητών λαβών υπ' όψιν το σοβαρότατον διά το σχολείον παράπτωμα, του οποίου πρωτεργάτης ήτο ο μαθητής Τ.Γ., του ετέρου προκληθέντος, συνάμα δε και το ενδεχόμενον του αποκλεισμού εκ των εξετάσεων, λόγω απουσιών: τιμωρεί λίαν επιεικώς τον μεν Τ. Γ. με αποβολήν πέντε (5) ημερών, εξ ων δύο ημέρας θέλει εκτίσει, του δε Μ.Α. με τριών ημερών αποβολήν εξ ων θέλει εκτίσει την μίαν (1).*

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης Ο υποδιευθυντής Οι καθηγηταί

Ποικίλα. ***Πράξις 18.*** *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 21ην μηνός Μαρτίου 1947, ημέραν και ώραν 11 π.μ. συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών αυτού εις έκτακτον συνεδρίασιν, απούσης της καθηγητρίας Ισμήνης Ξύδη διατελούσης εν αναρρωτική αδεία και λαβών υπ' όψει έγγραφον καταγγελίαν του καθηγητού κ. Δούκα Λουκά περί της εν τη τάξει και κατά την διάρκειαν του μαθήματος του μαθητού της Στ' τάξεως Π.Α. εξυβριστικής συμπεριφοράς, αποφασίζει όπως αποβάλη τούτον λίαν επιεικώς επί οκτώ (8) ημέρας, κληθή δε και προσέλθει εις το γραφείον του σχολείου ο πατήρ αυτού.*

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται δεόντως.

Ο Γυμνασιαρχών Οι καθηγηταί

Πράξις 19η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του γυμνασίου σήμερον την 31ην Μαρτίου 1947, ημέραν Δευτέραν και ώραν 5.30 μ.μ. συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών αυτού, απούσης της καθηγητρίας Ισμήνης Ξύδη, λόγω ασθενείας και λαβών υπ' όψει το υπ' αριθμ.... έγγραφον του αστυνο-*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

μικού τμήματος Λεβαδείας δια του οποίου καθίσταται γνωστόν ότι ο μαθητής της ... τάξεως ... ετιμωρήθη υπό του Πλημμελειοδικείου Λεβαδείας με φυλάκισιν τριάκοντα πέντε (35) ημερών διότι την νύκτα της 23ης προς 24ην Φεβρουαρίου ε. έ. ανέγραψεν επί των τοίκων κομμουνιστικά συνθήματα επαναστατικού περιεχομένου, θεωρεί δε τούτον ως επικίνδυνον κομμουνιστήν εισηγούμενον την αποβολήν αυτού εκ του γυμνασίου Λεβαδείας, αποβάλλει τον ρηθέντα μαθητήν... διά παντός εκ του γυμνασίου Λεβαδείας και παρακαλεί το Σον Υπουργείον όπως εγκρίνει την επιβληθείσαν αυτώ ποινήν.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιαρχών Οι καθηγηταί

Και το ...φλερτ:

Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 16ην Φεβρουαρίου 1947 ημέραν Τρίτην και ώραν 6 μ.μ. συνελθών εκτάκτως ο Σύλλογος των καθηγητών αυτού, υπό την προεδρίαν του Γυμνασιάρχου κ. Κ. Παπαπαναγιώτου, παρόντων απάντων πλην της καθηγητρίας κ. Ισμήνης Ξύδη, και λαβών υπ' όψει καταγγελίαν πατρός μαθητριας ... ότι ο μαθητής .... δι' επιστολής και άλλων μέσων προσεπάθησεν επανειλημμένως να παρασύρη αυτήν ως και άλλην μαθήτριαν της αυτής τάξεως εις επιληψιμους σχέσεις, αποφασίζει όπως αποβάλη τούτον επί οκταήμερον, κληθή δε ο πατήρ του να προσέλθη εις το γραφείον του Γυμνασίου.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα ήτις υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης Ο υποδ/ντής Οι καθηγηταί

Σάκκοι με όμμο. Ενα μήνα αργότερα και κατά την παραμονήν της Εθνικής Επετείου (24-3-1948).

Πράξις 17η. Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 24ην Μαρτίου 1948, ημέραν Τετάρτην και ώραν 12 μεσημβρινή, συνελθών εκτάκτως ο Σύλλογος των καθηγητών αυτού και λαβών υπ' όψει καταγγελίαν του καθηγητού Ηλ. Περδίκη, ότι ο μαθητής της Ε' τάξεως Λ.Ν.Χ., καθ' ην ώραν ετελείτο εν τω προαυλίω του Γυμνασίου ο εορτασμός της Εθνικής εορτής, διαφυγών την προσοχήν εισήλθεν εντός αιθούσης του σχολείου και εκ του παραθύρου δι' ανοήτων πράξεων απέσπα την προσοχήν των μαθητών και προεκάλει θυμηδίαν μεταξύ αυτών, αποφασίζει όπως αποβάλει τούτον επί πέντε (5) ημέρας δια την ανευλαβή αυτού συμπεριφοράν.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Ο Υπ/ντής Οι καθηγηταί

Στο τέλος του διδακτικού έτους ο Συλλογος των καθηγητών συνεδριάζει προκειμένου να συζητήσει τη διαγωγή των μαθητών. Στο πρακτικό αυτής της συνεδριάσεως συναντάμε τις αταξίες των μαθητών αλλά και την τελική "πληρωμή' τους.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Πράξις 21η. Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 27ην του μηνός Ιουνίου 1948, ημέραν Κυριακήν και ώραν 6ην μ.μ. συνελθών ο Συλλογος των καθηγητών αυτού παρόντων πάντων πλην της καθηγητριας κ. Ισμήνης Ξύδη, διατελούσης εν αναρρωτική αδεία, προέβη εις τον χαρακτηρισμόν της διαγωγής των μαθητών του γυμνασίου κατά το λήξαν σχολ. έτος ως ακολούθως;

Τάξις τρίτη. 1) Μ.Η.Σ. 'καλή' και 2) Τ.Λ.Ι. 'καλή' διότι ανελθόντες επί της ταράτσης του γυμνασίου κατεκρήμνιζον εις την οδόν σάκκους πλήρεις άμμου εκ των εγκαταλειφθέντων υπό του στρατού, κατασπρέψαντες ούτω το δίκτυον ηλεκτροφωτισμού του γυμνασίου και της συνοικίας όλης. Τάξις τετάρτη: 1) Μ.Ι.Γ. και 2) Μ.Α.Λ. αμφότεροι 'καλή' δια την αυτήν αιτίαν ως άνω. Τάξις πέμπτη: 1) Λ.Ν.Χ. "καλή" (Σ.Σ. κοίτα το προηγούμενο πρακτικό) 2) Δ.Χ.Σ. διότι εξυλοκόπησεν αγρίως παίδα εξωσχολικόν ''καλή" 3) Μ. ή Μ.Λ.Δ "καλή", δι' επανειλημμένα παραπτώματα. Τάξις έκτη 1) Γ.Κ.Λ. 'καλή' δι' επανειλημμένα παραπτώματα και διαγωγήν ανάρμοστον εντός και εκτός του σχολείου. 2) Π.Σ.Λ. 'καλή', διότι απεπειράθη να παρασύρη μαθητριας εις επιληψιμους σχέσεις 3) Α.Γ.Ι. 'καλή' διότι μετέδιδε ζητήματα κληρωθέντα κατά τους διαγωνισμούς εις μαθητάς άλλων αιθουσών και παρατηρηθείς πυθαδίασε 4) Π.Ε.Γ. "καλή' δια την αυτήν αιτίαν.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται: Ο Γυμνασιάρχης: Παπαπαναγιώτου Οι καθηγηταί: Ε. Δημακόπουλος, Ι. Δημητριάδης, Η. Περδίκης, Μ. Κωνσταντίνου, Ι. Διαούρτας, Ν. Αναστασίου, Λ. Δούκας, Ε. Υφαντής, Ε. Κουτρολίκος, Κ. Κατσούλης.

Σαΐνιος πειθαρχία. Ο Γυμνασιάρχης Σαΐνης έχει αναλάβει τα καθήκοντά του. Η χώρα μας σπαράσσεται από τον εμφυλιο. Το σχολείο χρειάζεται "σιδερένια" πειθαρχία· και αυτή βρέθηκε στο πρόσωπο του νέου Γυμνασιάρχη. Θυμούνται οι μαθητές της εποχής εκείνης την ευκολία με την οποία ο σύλλογος των καθηγητών τιμωρούσε, αλλά και το μέγεθος της ποινής που επέβαλε. Δείγματα αυτών των ποινών θα αναφέρουμε στη συνέχεια.

Πράξις 10. Εν Λεβαδεία σήμερον τη 15η Μαρτίου 1949, ημέρα της εβδομάδος Τρίτη και ώρα 5 μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν έλαβον τας εξής αποφάσεις: α) Λαβών υπ' όψιν ότι ο μαθητής της Ζ' τάξεως του Γυμνασίου Γ. Κ. επ' αυτοφώρω συλληφθείς παρά του Γυμνασιάρχου να καπνίζη εν τη εστία του μαθητικού Συσσιτίου του Γυμνασίου επιβάλλει εις τον ως άνω μαθητήν την ποινήν της οκταημέρου αποβολής εκ του Σχολείου. β) λαβών ωσαύτως υπ' όψιν ότι ο μαθητής της Τετάρτης τάξεως του Γυμνασίου Κ. Γ. συλληφθείς παρά της αστυνομίας ενεκλείσθη εις το Κρατητήριον διότι επανειλημμένως εξηφάνισε τρόφιμα μαθητών ομοχωρίων, τα οποία ενώ προθύμως παρελάμβανεν δια να τα πα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ραδώση εις τους δικαιούχους, τα απέκρυβε, το τοιούτον δε εγένετο καθ' υποτροπήν και παρά τας κατ' επανάληψιν προς αυτόν γενομένας συστάσεις του Γυμνασιάρχου, δια ταύτα αποφασίζει, επιβάλλει εις τον εν λόγω μαθητήν την ποινήν της αποβολής εκ του σχολείου επί ένα μήνα και χαρακτηρίζει την διαγωγήν αυτού επίμεμπτον. Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης: Σαΐνης Οι καθηγηταί.

Πράξις 11. *... (29-3-1949)... ότι ο μαθητής της Στ' τάξεως Μ. Γ. επανειλημμένως μέχρι σήμερον από της ενάρξεως των μαθημάτων υπέπεσε καθ' υποτροπήν εις διάφορα παραπτώματα, ύβρισεν άλλοτε χυδαιότατα και ηπείλησε τον καθηγητήν του φιλόλογον κ. Ιω. Δημητριάδην παρά δε τας κατ' επανάληψιν γενομένας προς αυτόν νουθεσίας και συστάσεις τόσον εκ μέρους των κ.κ. συναδέλφων, όσον και εκ μέρους του κ. Γυμνασιάρχου όχι μόνον δεν έδειξε δείγματα μεταμελείας, αλλά και εξηκολούθησε να παρουσιάζει τα αυτά δείγματα αυθαδείας, την δε 29 Μαρτίου και ώρα 10 π.μ. ενώ ο κ. Γυμνασιάρχης προέβαινεν εις έλεγχον δια την εξαφάνισιν του απουσιολογίου της Στ' τάξεως και χωρίς ουδόλως να προκληθή, αναιδέστατα και αυθαδέστατα ήρχισε να αποδοκιμάζη τα λαμβανόμενα μέτρα παρά του Διευθυντού του σχολείου, όταν δε του απηγγέλθη η ποινή της τετραημέρου αποβολής εκ του σχολείου δια την αυθάδειάν του περιύβρισεν τον κ. Γυμνασιάρχην και τον ηπείλησεν ενώπιον πάντων των μαθητών της Στ' τάξεως δια της φράσεως "θα σου δείξω εγώ μέσα στο Γραφείον", κατόπιν όλων αυτών και ιδών και την ελεεινοτάτην εικόνα, την οποίαν παρουσιάζει ως προς την επίδοσιν κατά το Α' εξάμηνον, αποφασίζει, επιβάλλει εις τον ανωτέρω μαθητήν της Στ' τάξεως Μ. Γ. την ποινήν της δια παντός αποβολής εκ του Γυμνασίου Λεβαδείας.*

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Και εξορία. ***Πράξις 6η:*** *Εν Λεβαδεία σήμερον την 20 Μαρτίου 1950 ημέρα της εβδομάδος Δευτέρα και ώρα 5μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν τα παραπτώματα εις τα οποία υπέπεσαν ένιοι μαθηταί του Γυμνασίου αποφασίζει: 1) Επιβάλλει εις τον μαθητήν της Η' τάξεως του Γυμνασίου Φ. Λ. την ποινήν της αποβολής εκ του Γυμνασίου επί οκτώ (8) ημέρας και χαρακτηρίζει την διαγωγήν αυτού "καλήν" διότι συνελήφθη εις κέντρον της πόλεως χαρτοπαίζων. 2) Επιβάλλει εις τον μαθητήν της Η' ωσαύτως τάξεως του Γυμνασίου Σ.Α. την ποινήν της αποβολής εκ του Γυμνασίου επί οκτώ (8) ημέρας διότι συνελήφθη παρακολουθών χαρτοπαίχνιον εν τω καφενείω. 3) Επιβάλλει εις τον μαθητήν της Στ' τάξεως του Γυμνασίου Μ.Α. την ποινήν της αποβολής εκ του γυμνασίου επί οκτώ (8) ημέρες και χαρακτηρίζει την διαγωγήν*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

αυτού "επίμεμπτον" διότι επεδείξατο ανευλαβή συμπεριφοράν προς τον υποδιευθυντήν του Γυμνασίου....

Η αυστηρότητα όμως του Συλλόγου εκείνης της εποχής φαίνεται στο απόσπασμα του παρακάτω πρακτικού:

Πράξις 7. Εν Λεβαδεία σήμερον τη 18 Μαΐου 1950, ημέρα της εβδομάδας Παρασκευή και ώρα 10 πμ. συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν την υπ' αριθμ... Δ/γήν της Νομαρχίας Βοιωτίας δια της οποίας διαβιβάζεται αίτησις του Π.Α. μαθητή του Γυμνασίου κατά το σχολ. έτος 1947 αποβληθέντος εκ του Γυμνασίου δια παντός, αποσταλείσα δια της υπ' αριθμ. ... του Υπ. Θρησκευμάτων και Εθν. Παιδείας, και δια της οποίας απήσεως ο εν λόγω άλλοτε μαθητής του Γυμνασίου αιτείται, όπως ακυρωθεί η επιβληθείσα αυτώ κατά το Σχολ. έτος 1947 ποινή αποφασίζει: επειδή ο εν λόγω Λ.Π. υπέπεσεν κατ' επανάληψιν εις το παράπτωμα της αναγραφής αντεθνικών συνθημάτων εις τοίχους παρά τας επανειλημμένος νουθεσίας εκ μέρους των κ.κ. καθηγητών αυτού, αφ' ετέρου επειδή δικαιούται συμφώνως προς την σχετικήν νομοθεσίαν να υποστή κατατακτηρίους εξετάσεις εις το Γυμνάσιον Θηβών, εις το οποίον και φέρεται ήδη εγγεγραμμένος κρίνει σκόπιμο, ο Σύλλογος, όπως επί του παρόντος επιμείνη εις την επιβληθείσαν ποινήν μέχρις ότου σχηματίσει την βεβαιότητα, ότι τω όντι εν τη εξορία, ο εν λόγω μαθητής ανένηψεν και δεν καθίσταται ούτω επικίνδυνος και εις άλλους μαθητάς του Σχολείου, εφ' όσον μετά την ακύρωσιν της επιβληθείσης αυτώ ποινής πρόκειται να φοιτήση και πάλιν εις το καθ' ημάς Γυμνάσιον.

Ο έρωτας τιμωρείται. Είναι πράγματι πολύ... δύσκολο στους καθηγητές να κατανοήσουν το τικ - τακ μιας ερωτευμένης εφηβικής καρδιάς.

Γι' αυτό και η τιμωρία είναι... αμείλικτη.

Πράξις 10η. Εν Λεβαδεία τη 9η Ιουνίου 1950 ημέρα Παρασκευή και ώρα 7μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος ησχολήθη με την παρεκτροπήν (sic) της μαθήτριας της Η' τάξεως Τ.Α. Κατά την ανακοίνωσιν την γενομένην παρά του κ. Γυμνασιάρχου, η μαθήτρια Τ.Α. της Η' τάξεως ενώ διεξήγετο κανονικώς το μάθημα κατά την 2αν Ιουνίου, ημέρα Παρασκευήν και ώραν 10 π.μ. ήρχισε να κινήται εν τη θέσει αυτής υπόπτως, μη προσέχουσα εις το μάθημα. Επλησίασεν ο κ. Γυμνασιάρχης εις το θρανίον όπου εκάθητο η μαθήτρια, και εύρεν επί του αναλογίου του θρανίου της μαθητριας τετράδιον περιέχον δύο επιστολάς, εκ των οποίων η μία ερωτικού περιεχομένου απηυθύνετο προς την εν λόγω μαθήτριαν, η δ' ετέρα προς την μαθήτριαν της αυτής τάξεως Μ.Π., ήτις και παρεκαλείτο να μεσολαβήση,, να επανασυνδεθώσιν αι ερωτικοί σχέσεις του γράφοντος μετά της πρώτης μαθήτριας. Εσυνεχίσθη κανονικώς το μάθημα και κατά τα επακολουθήσαντα δύο διαλείμματα υπο-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

βληθείσαι αι μαθήτριαι εις πρόχειρον ανάκρισιν εβεβαίωσαν ότι αι σχέσεις της Τ.Α. χρονολογούνται από δύο περίπου ετών και διατελεί εν γνώσει η μήτηρ, η δε δευτέρα μαθήτρια άνευ ουδεμιάς άλλης αναμίξεως παρεκαλείτο ήδη δια πρώτην φοράν παρά του νεαρού δια την μεσολάβησιν αλλ' εκτός τούτου εις το ως προηγουμένως ανεφέρθη ευρεθέν τετράδιον ήσαν τα πρωτότυπα των ερωτικών επιστολών των γραφεισών παρά της μαθητριας Τ.Α. προς τον νεαρόν και εις μίαν εκ των ως άνω επιστολών περιείχοντο υβριστικοί φράσεις εναντίον των καθηγητών του Γυμνασίου κ.κ. Αθανασιάδη Δημητρίου, Μαθηματικού και Ράπτη Νικολάου φιλολόγου. Δαβών υπ' όψιν ο Σύλλογος των κ.κ. Καθηγητών ότι η εν λόγω μαθήτρια επιδείξατο πρωτοφανή αναίδειαν και αναισχυντίαν φέρουσα μεθ' εαυτής εις το Σχολείου ερωτικήν επιστολογραφίαν, την οποίαν και επεχείρησε να αναγνώση καθ' ην ώραν διεξήγετο το μάθημα και το χείριστον, φέρουσα μεθ' εαυτήν εις το σχολείον τετράδιον εις το οποίον είχεν αναγράψει υβριστικάς φράσεις δια καθηγητάς αυτής, αποφασίζει, επιβάλλει εις την εν λόγω μαθήτριαν Τ.Α. λίαν επιεικώς την ποινήν της αποβολής εκ του Γυμνασίου επί 8 ημέρας και χαρακτηρίζει την διαγωγήν αυτής επίμεμπτον δια την έγκρισιν του οποίου χαρακτηρισμού αποφασίζει να υποβάλλει σχετικήν παράκλησιν εις τον κ. Νομάρχην Βοιωτίας. Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα ήτις υπογράφεται ως έπεται. Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγητές

Αραγε να υπάρχουν αυτές οι επιστολές ή κατασχέθηκαν από τον κ.Γυμνασιάρχη; Εφτασαν στα χέρια του παραλήπτου; Εκεινοι (οι εφηβοι) γνωριζουν. (*Όπως φαίνεται παρακάτω, στη σελίδα 202, το θέμα είχε και συνέχεια).*

Παιδονομικά μέσα. Στις 7 Ιουλίου ο Σύλλογος των διδασκόντων συνεδριάζει για τη διαγωγή των μαθητών κατά το σχολικό έτος που διέρρευσε (1949-1950).

Πράξις 16η. Εν Λεβαδεία σήμερον την 7η Ιουλίου 1950, ημέραν της εβδομάδος Παρασκευήν και ώραν 6ην μ.μ. συνελθών ο σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν, προέβη εις τον χαρακτηρισμόν της διαγωγής των μαθητών του Γυμνασίου κατά το λήξαν σχολικόν έτος ως ακολούθως:

Α. Χαρακτηρίζει ως κοσμίαν την διαγωγήν των κάτωθι μαθητών: (ακολουθούν τα ονόματα είκοσι δύο (22) μαθητών).

Β. Χαρακτηρίζει ως καλήν την διαγωγήν των: 1)... της Γ' τάξεως, διότι κατά την είσπραξιν του αντιτίμου του συσσιτίου εξηπάτησε δύο καθηγητάς 2)... της Γ' τάξεως διότι αφήρεσε ποδήλατον άνευ της συγκαταθέσεως του νομίμου κτήτορός του. 3)... της Γ' τάξεως, διότι εξύβρισεν όργανον τάξεως εν δημοσίω χώρω και προ πολιτών 4)... της Δ' τάξεως, διότι αφήρεσε ποδήλατον άνευ της συγκαταθέσεως του νομίμου κτήτορός του. 5)... της Δ' τάξε-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ως, διότι αφήρεσε ποδήλατον άνευ της συγκαταθέσεως του νομίμου κτήτορός του.

Γ. Χαρακτηρίζει ως επίμεμπτον την διαγωγήν του μαθητού της Στ' τάξεως Κ.Γ. διότι συνηκολούθησε συμμαθητήν του λιθοβολήσαντα την οικίαν του καθηγητού του Γυμνασίου Δημητριάδου Ιωάννου.

Δ. Χαρακτηρίζει ως κακήν την διαγωγήν του μαθητού της Στ' τάξεως Σ.Α., όν αποβάλλει εκ των Γυμνασίων ολοκλήρου του Κράτους, διότι ο ανωτέρω μαθητής, ως εκ των ανακρίσεων, των διενεργηθεισών υπό του κ. Γ/ρχου, απεδείχθη, ολίγας ημέρας προ της εκδόσεως των αποτελεσμάτων, διέδιδε μεταξύ των συμμαθητών του ότι θα επιτεθή εναντίον του καθηγητού Δημητριάδου Ιωάννου και κατόρθωσε να παρασύρει εκ των συμμαθητών του τον Κ.Γ. υπό του οποίου ακολουθούμενος ελιθοβόλησεν την οικίαν του ανωτέρω καθηγητού, κινδυνευσάντων εκ του ως άνω γεγονότος των ενοίκων. Επειδή ο ως άνω μαθητής και εξ άλλων εκδηλώσεών του απέδειξεν ότι, εάν εξακολουθήση να φοιτά εις Σχολεία, θέλουν διατρέξει κίνδυνον οι διδάσκοντες και οι διδασκόμενοι και επειδή ουδέν παιδονομικόν μέσον δύναται να τον επαναφέρη εις την ευθείαν οδόν, διά ταύτα μετά μεγάλης του λύπης ο σύλλογος, εκτός του χαρακτηρισμού της διαγωγής του ως κακής, παρακαλεί τας προϊσταμένας Αρχάς να απαλλάξουν εκ της παρουσίας του τα Δημόσια Σχολεία.

Ε. Πάντων των λοιπών την διαγωγήν χαρακτηρίζει ως Κοσμιωτάτην.

Εφ' ω συνετάγη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Σύρραξις. Οι αποβολές έχουν αρχίσει να πέφτουν βροχηδόν. Παραπτώματα για τα οποία σήμερα δεν θα δίναμε καν σημασία, την εποχή εκείνη αποτελούν αιτίες για ποινές. Ακόμη υπάρχουν πρακτικά του Συλλόγου των καθηγητών με ποινές μέχρι και οκτώ (8) ημέρες χωρίς να αναφέρεται η αιτία της αποβολής.

Πράξις 29η. Εν Λεβαδεία σήμερον την 16ην του μηνός Νοεμβρίου του έτους 1950 ημέραν της εβδομάδος Πέμπτην και ώραν 11 π.μ.συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν ανακοίνωσιν του κ. Γυμνασιάρχου έχουσαν ούτω: Κατά την 16 Νοεμβρίου ε. έτους και ώραν 10 π.μ. οπότε εις την Η' τάξιν εδίδασκεν ο καθηγητής κ. Βασταρδής, ο μαθητής Α. Ν. πτάκτησε, προκληθείς δε παρά του κ. καθηγητού να εξέλθη εκ της αιθούσης όχι μόνον επιμόνως πρνήθη, αλλά και έλαβε στάσιν προκλητικήν ζητών τον λόγον παρά του κ. καθηγητού δια την επιβαλλομένην αυτώ τιμωρίαν της αποπομπής εκ του μαθήματος. Εν τω μεταξύ ανεμείχθη και ο έτερος αδελφός Λ. Α. μαθητής της αυτής τάξεως όστις εκάθητο εις το αμέσως επόμενον θρανίον, παρουσιασθείς ως βοηθός και συμπαραστάτης εις την ανευλαβή συμπεριφοράν του αδελφού του. Ούτω επ'

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

αρκετόν διεσαλεύθη η τάξις χωρίς ο μαθητής να εξέρχηται οπότε ο κ. καθηγητής ηναγκάσθη να επικαλεσθή την επέμβασίν μου. Καθ' ην στιγμήν εκινούμην προς την αίθουσαν της Η' τάξεως είδον τον καθηγητήν να εξέρχηται, αφού διέκοψε το μάθημα. Κατόπιν τούτων αποφασίζει επιβάλλει εις τους μαθητάς της Η' τάξεως του Γυμνασίου Α. Ν. και Α. Α. την ποινήν της αποβολής εκ του Σχολείου επί οκτώ (8) ημέρας.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται ο Γυμνασιάρχης: Κ. Σαΐνης Οι καθηγηταί: Δούκας Α., Κουτρολίκος Ε., Ράπτης Ν., Αναστασίου Ν., Σκόπας Δ., Κατσούλης Κ., Αθανασιάδης Δ., Βασταρδής Μ., Λαβράνος Ο., Περδίκης Η., Βαρυμπόπη Μ.

Ακόμη:

***Πράξις 30η** (22-11-1950. Ο Σύλλογος... λαβών υπόψιν παραπτώματα, εις τα οποία υπέπεσαν οι μαθηταί της Στ' τάξεως Ν.Α. Γ., Μ.Σ.Η. και Τ.Ο. Αποφασίζει: Επιβάλλει εις μεν τους Ν.Α. και Μ.Σ. την ποινήν της 6ημέρου εκ του Γυμνασίου αποβολής, εις δε το Τ. Θ. την ποινήν της 4ημέρου εκ του Γυμνασίου τοιαύτης.*

Παίσματα. Αξίζει λόγω της φύσεως των παραπτωμάτων να αναφέρουμε στη συνέχεια αυτά τα ονόματα των μαθητών όχι βέβαια για να... χαρούν για το κατόρθωμά τους αλλά για να θυμηθούν την όμορφη εκείνη εποχή.

***Πράξις 35η** Εν Λεβαδεία σήμερον τη 23η Φεβρουαρίου 1951 ημέρα της εβδομάδος Παρασκευή και ώρα 6.30 μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν απεφάσισεν: 1) Επιβάλλει εις τον μαθητήν της... τάξεως... την ποινήν της αποβολής εκ του Γυμνασίου επί εξ (6) ημέρες, διότι καθ' υποτροπήν παρηνόχλησε την μαθήτριαν της αυτής τάξεως... και επιπροσθέτως αφήκεν εις την τσάνταν αυτής τετράστιχον ερωτικού περιεχομένου μετά της υπογραφής του "...", πράγμα το οποίον κατήγγειλεν η εν λόγω μαθήτρια εις τον καθηγητήν κ. Λαβράνον και είτα εις τον υποδιευθυντήν κ. Αναστασίου, εξηκριβώθη δε και παρά του Συλλόγου των καθηγητών, 2) Εις τον μαθητήν της Ε' τάξεως Σπυρόπουλον Θεόδωρον επιβάλλει την ποινήν της αποβολής εκ του Σχολείου επί οκτώ (8) ημέρας, διότι επεδείξατο πρωτοφανή αυθάδειαν προς τον καθηγητήν της Γαλλικής γλώσσας κ. Μιχ. Βασταρδήν, προς τον οποίον και είπε "το παράκανες". 3) Εις τον μαθητήν της Στ' τάξεως Πούλον Σεραφείμ την αποβολήν επί τέσσαρας (4) ημέρας, διότι κατά το μάθημα των Τεχνικών ηθέλησε μετ' αναιδείας να αστειευθή εις βάρος του μαθήματος και 4) Εις τον μαθητήν της Η' τάξεως Μακρήν Ασημάκην την ποινήν της επιπλήξεως ενώπιον των μαθητών του Γυμνασίου δια την επιδειχθήσαν ανάρμοστον συμπεριφοράν προς τον καθηγητήν της Γαλλικής γλώσσας κ. Βασταρδήν Μιχαήλ.*

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ο Γυμνασιάρχης *Οι καθηγηταί*

Και ποινή "δια παντός":

"Πράξις... (2-5-1952)... ο μαθητής... υπέπεσεν εις πράξιν όλως απάδουσαν εις την μαθητικήν ιδιότητα, συλληφθείς παρά του εν λόγω ανθυπασπιστού εντός κακοφήμου κέντρου της πόλεως Λεβαδείας και οδηγηθείς υπ' αυτού εις το τμήμα. Επειδή το τοιούτον προσβάλλει την ηθικήν υπόστασιν των φοιτούντων εις το Γυμνάσιον μαθητών και μαθητριών, Αποφασίζει: Αποβάλλει τον ως άνω μαθητήν δια παντός εκ του Γυμνασίου Λεβαδείας κρίνος τούτον επικίνδυνον δια το Γυμνάσιον , την δε διαγωγήν αυτού χαρακτηρίζει επίμεμπτον..."

Η ποινή αυτή μετά από λίγες μέρες τροποποιήθηκε και έγινε οκταήμερη.

Αντε στρίβε ρε! Ηταν πράγματι σοβαρό το περιστατικό που συνέβη στο τέλος Οκτωβρίου 1952 γι' αυτό και επιβλήθηκε η πρέπουσα ποινή ενώ λίγες μέρες αργότερα για "ψίλου πήδημα" επεβλήθη επιεικέστερη. Ας τα δούμε τα περιστατικά αυτά.

Πράξις 12. Εν Λεβαδεία σήμερον την 24ην του μηνός Οκτωβρίου του έτους 1952 ημέραν της εβδομάδος Παρασκευήν και ώραν 6ην μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος των Καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν την καταγγελίαν του καθηγητού των Γαλλικών κ. Μιχαήλ Βασταρδή κατά του μαθητού της Στ' τάξεως Π. Χ. κατά την οποίαν ο εν λόγω μαθητής εν ώρα διδασκαλίας δι' αταξίαν κληθείς να εξέλθη της αιθούσης πυθαδίασεν δια της φράσεως "αντε στρίβε ρε, που θα πάω έξω" καθώς και την καταγγελίαν του καθηγητού κ. Νικολάου Ράπτη κατά του μαθητού της Στ' τάξεως Π. Π. κατά την οποίαν ο εν λόγω μαθητής εν ώρα διδασκαλίας του μαθήματος της ιστορίας, ενώπιον της τάξεως και του καθηγητού, απευθυνόμενος προς τον συμμαθητήν του Π. Χ., όστις τον ενοχλούσε εξεφράσθη αυθαδώς δια των λέξεων "α στο διάολο ρε", αποφαίνεται: Επιβάλλει εις μεν τον πρώτον Π. Π. την ποινήν της 8ημέρου αποβολής, εις δε τον δεύτερον Π. Χ. λίαν επιεικώς, την ποινήν της 6ημέρου αποβολής.

Εφ ω συνετάχθη η παρούσα ήτις υπογράφεται ως έπεται: Ο Γυμνασιαρχών Οι καθηγηταί

Λίγες μέρες αργότερα:

Πράξις 13... (7-11-52)... συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν και εξετάσας την πειθαρχικήν υπόθεσιν του μαθητού της Ε' τάξεως Ε . Σ. Γ. ως εξετέθη υπό της καθηγητρίας δίδος Ζαριφοπούλου επέβαλε εις αυτόν την ποινήν της επιπλήξεως ενώπιον της τάξεως και την τοιαύτην της τριημέρου αποβολής δι' ανάρμοστον και απάδουσαν εις την μαθητικήν ιδιότητα συμπεριφοράν του εις την εν λόγω καθηγήτριαν εν ώρα διδασκαλίας.

Εν συνεχεία ο Σύλλογος των κ.κ. καθηγητών κατόπιν πλήρους μεταμελεί-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ας του εν λόγω μαθητού αναστέλλει την ποινήν της τριημέρου αποβολής, ήτις θέλει επιμετρηθεί εν περιπτώσει καθ' ην ήθελε δώσει οιανδήποτε νέαν αφορμήν.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιαρχών Οι καθηγηταί

Αθώος λόγω αμφιβολιών. Οι πινέζες (ή καρφιδες) δεν είναι ανακάλυψη των μαθητών της εποχής μας. Μάλλον είναι "φονικό όργανο" στα χέρια των μαθητών κάθε εποχής. Ας το δούμε:

Πράξις 15η. Εν Λεβαδεία σήμερον τη 2α Φεβρουαρίου 1954, ημέρα της εβδομάδος Τρίτη και ώρα 5 μ.μ. συνελθών ο Σύλλογος των καθηγητών του Γυμνασίου εις συνεδρίαν κατόπιν εγγράφου προσκλήσεως του κ. Γυμνασιάρχου συνεζήτησε και απεφάσισεν επί του εξής ζητήματος: Τη 23η Ιανουαρίου ε. έτους και εις το κάθισμα του διδάσκοντος της τάξεως Δ2 είχε τοποθετήσει, προφανώς μαθητής της τάξεως ταύτης, καρφίδα, ήτις και επωδύνως εκέντησε την καθηγήτριαν φιλόλογον της τάξεως κ. Ανθήν Αρβανιτάκη-Γιατίλη. Αι υπόνοιαι δια την τοποθέτησιν εστράφησαν προς τον μαθητήν της τάξεως ταύτης Π. Δ.. Συμφώνως προς την παρά του κ. Γυμνασιάρχου δοθείσαν εντολήν επιτροπή αποτελουμένη εκ των κ.κ. Νικολάου Αναστασίου, υπ/ντού του Γυμνασίου, Δημητρίου Παπαδημητρίου, α/θμιου καθηγητού των Θρησκευτικών και του Γυμναστού κ. Κωστοπούλου Νικολάου διεξήγαγεν ανακρίσεις λαβούσα εγγράφους καταθέσεις μαθητών της τάξεως ταύτης. Κατά την ανάγνωσιν των εγγράφων τούτων καταθέσεων ενώπιον του Συλλόγου των κ.κ. καθηγητών, οι μεν κ.κ. Γυμνασιάρχης, Νικόλαος Αναστασίου ... (Σ.Σ. ακολουθούν τα ονόματα εξι ακόμη καθηγητών) διετύπωσαν την γνώμην ότι υπάρχουν αμφιβολίαι ως προς την ενοχήν του μαθητού καθ' όσον δεν υπάρχουν πλήρεις αποδείξεις περί του ότι ο εν λόγω μαθητής ετοποθέτησε την καρφίδα, οι δε κ.κ. .... (ακολουθούν τα ονόματα επτά καθηγητών) διετύπωσαν την γνώμην ότι υπάρχουν στοιχεία πείθοντα περί της πλήρους ενοχής του εν λόγω μαθητού, του κ. Μιχαλέτου Ιωάννου α/θμίου φιλολόγου δηλώσαντος ότι δεν δύναται να αποφανθή περί της ενοχής ή μη του μαθητού, καθ' όσον προβάλλει δι' αυτού η ανάγκη, όπως κατ' ιδίαν μελετήσει τας γραπτάς καταθέσεις των μαθητών, ίνα καταλήξει εις το συμπέρασμα εάν υπάρχουν πραγματικοί αποδείξεις περί της ενοχής του κατηγορουμένου μαθητού. Κατόπιν τούτου και εφ' όσον η πλειοψηφία του Συλλόγου των κ.κ. καθηγητών ετάχθη προς την άποψιν ότι δεν υπάρχουν πλήρεις αποδείξεις περί της ενοχής του μαθητού, αλλά πέπλος αμφιβολιών καλύπτει την υπόθεσιν, διά τούτο αυτομάτως προβάλλει η απαίτησις της μη επιβολής ουδεμιάς κυρώσεως εις τον εν λόγω μαθητήν.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα, ήτις υπογράφεται ως έπεται.

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

(Σημείωση: Από τα μέχρι σήμερα ερευνηθέντα πρακτικά του Συλλόγου των διδασκόντων βρίσκουμε πρώτη φορά φανερά διαφωνία στον σχηματισμό της τελικής αποφάσεως).

Το τίμημα της αγάπης. Θα μας επιτρέψουν οι αγαπητοί αναγνώστες να επιστρέψουμε λίγο πίσω, διότι στην πορεία αυτής της γλυκειάς ανάμνησης των εφηβικών χρόνων έχουμε μια όμορφη και αναπάντεχη εξέλιξη. Διαβάστε το άρθρο με τίτλο "ο έρωτας τιμωρείται" (σελίδα 196) και διαβάστε και τα παρακάτω:

Το περιστατικό έχει γίνει διήγημα από τον ίδιο τον καθηγητή που ...συνέλαβε την μαθήτρια να στέλνει και να διαβάζει ερωτική αλληλογραφία. Γράφει λοιπόν ο καθηγητής στην αφιέρωσή του:

"*Η οδυνηρή δοκιμασία των μαθητικών σου χρόνων (σ.σ. εννοεί την οκταήμερη αποβολή της μαθήτριας) -που έγινε τελικά η ευτυχία μιας ολόκληρης ζωής-ζούσε πάντοτε στη μνήμη μου. Έτσι, θέλησα να την καταγράψω σαν ένα δείγμα της έλλειψης κατανόησης των προβλημάτων της εφηβικής ηλικίας από τους μεγαλύτερους- και μάλιστα όταν αυτοί τυχαίνει να είναι και "παιδαγωγοί" και να στηλιτεύσω την απαράδεκτη συμπεριφορά τους. Βέβαια οι λεπτομέρειες, που συμπληρώνουν τον πυρήνα της υπόθεσης, δεν έχουν καμμιά σχέση με την πραγματικότητα -που μου ήταν άλλωστε άγνωστη- αλλά είναι γεννήματα φαντασίας, απαραίτητα για να δημιουργήσουν κάποια λογοτεχνική μορφή*".

Την αφιέρωση αυτή μας την έστειλε η μαθήτρια εκείνης της εποχής μαζί με το διήγημα του κ. Γυμνασιάρχη που φέρνει τον τίτλο ΤΟ ΤΙΜΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ και το οποίο, με την άδεια του συγγραφέα, θα δημοσιεύσουμε στο τρίτο μέρος της έρευνάς μας. Ευχαριστούμε θερμά την εκλεκτή κυρία που μας έστειλε το πιο πάνω υλικό. Θα χαρούμε όμως πολύ αν μας επιτρέψει να δημοσιεύσουμε και το όνομά της προκειμένου να φανεί ότι η ιστορία του Γυμνασίου μας και η εξάχρονη ζωή των μαθητών του μέσα από τα κάγκελα του προαυλίου συνεχίστηκε και μετά την αποφοίτησή τους.

Και για να πάρουμε μια πρώτη γεύση του όμορφου αυτού συναισθηματικού αφηγήματος παραθέτουμε τις τελευταίες γραμμές του:

"*Τι σημασία μπορούσαν να έχουν όλ' αυτά τα μικροπρεπή που έγιναν σήμερα; Το ότι αγάπησε και αγαπήθηκε, αυτό ήταν το σπουδαίο και υπέροχο, αυτό έδινε νόημα στη ζωή της, την έκανε να νιώσει την πρώτη μεγάλη ευτυχία! Ο,τι υπέφερε σήμερα δεν ήταν παρά το τίμημα αυτής της ευτυχίας, το τίμημα της μεγάλης αγάπης, που της χάρισε αυτήν την ευτυχία. Της αγάπης που από δω και πέρα θα στεκόταν πιο δυνατή από κάθε τι άλλο, που θα χάραζε οριστικά την πορεία της ζωής της.*

Και μ' αυτή τη σκέψη, με το ηθικό αναπερωμένο, την ψυχή όρθια, προχώρησε προς το σπίτι της.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ε. Κουτρολίκος".

Η ... ράβδος και η βακτηρία. Το σχολικό έτος 1953-54 έληξε χωρίς να έχουμε τίποτε το ιδιαίτερο εκτός ενός περιστατικού που συνέβη στις 7 Μαΐου 1954 και το οποίο έγινε αφορμή να δημιουργηθεί σοβαρό πρόβλημα στις σχέσεις μαθητού και καθηγητού.

Πράξις 20/18-5-1954... 10) Λαβών ο Σύλλογος των κ.κ. καθηγητών του Γυμνασίου υπ' όψιν την από 7-5-54 αναφοράν του καθηγητού κ. Γιατίλη Τριανταφύλλου κατά την οποίαν την 11ην ώραν της αυτής ημέρας, ενώ κατηυθύνετο εις την αίθουσαν της διδασκαλίας της Στ2 εκ λάθους εισήλθεν εις την παρακειμένην αίθουσαν της Στ1 ηκούσθησαν μαθηταί κραυγάζοντες "έξω έξω", γενομένης δε ερεύνης μετά του καθηγητού κ. Δούκα ο μαθητής Δ. Α. ωμολόγησεν, ότι αυτός εκραύγασεν αποφαίνεται, επιβάλλει εις τον εν λόγω μαθητήν Δ. Α. την ποινήν της προσωρινής αποβολής εκ του σχολείου επί πέντε ημέρας του κ. Κωστοπούλου Ν. προτείναντος την αποβολήν επί τέσσαρας ημέρας".

Η συνέχεια του περιστατικού το Σεπτέμβρη του ίδιου χρόνου. Ο καθηγητής κ. Δούκας "*καθ' οδόν προς την οικίαν του*" συναντάται με τον μαθητήν ο οποίος ζητά εξηγήσεις για την αναβαθμολόγηση γραπτών του και άλλες πληροφορίες. Οταν όμως ο μαθητής εξετράπη ο καθηγητής δεν θέλησε να δώσει συνέχεια στη συζήτηση και έφυγε. Να πως περιγράφει στην αναφορά του τη συνέχεια:

"*... και ήρχισα να ανέλθω την κλίμακα της οικίας μου, αλλά μόλις ήρχισα να ανέλθω την πρώτην, μου ετράβηξε την βακτηρίαν η οποία έπεσε χαμαί και κατήλθον να την πάρω. Συγχρόνως όμως την έπιασε και αυτός από το άλλο άκρον. Ευτυχώς δεν την ετράβηξε δυνατά και αφού έγινα κύριος ταύτης, επέστρεψα προς την αγοράν δια να εύρω χωροφύλακα και επειδή δεν εύρον επήγα εις το εσπιατόριον Ήβη όπου είχον δειπνήσει τρεις αξιωματικοί και ανέφερον το γεγονός, όπου προθυμότατα ο ανθυπασπιστής κ. Τζοβλάς με συνόδευσεν οίκοι. Την επομένην συνέλαβον τον μαθητήν Δ. και κατ' αρχάς πρνείτο να ομολογήση, αλλ' έπειτα ωμολόγησεν. Εκλήθην και εγώ να υποβάλλω μήνυσιν, αλλά δεν υπέβαλλον. Ως εκ τούτου, παρακαλώ, όπως τύχη της δεούσης τιμωρίας εκ μέρους του συλλόγου των κ.κ. συναδέλφων*". Η αναφορά έχει ημερομηνία 21-9-1954 λίγες μέρες προτού να αρχίσουν τα μαθήματα.

Ο συλλογος βέβαια συνήλθε μέσα στον Οκτώβρη και μαζί με τα άλλα θέματα ασχολήθηκε και με την περίπτωση του μαθητού αυτού. Αλλά για τον παθόντα κ. καθηγητήν ο χρόνος έγινε γιατρός. Εκεί, σ' αυτή τη συνεδρίαση φάνηκε πραγματικά η αγάπη του κ. Δούκα Λ. προς τους μαθητές του. Μια αγάπη την οποία ευκαίρως ακαίρως φανέρωνε: είτε συγχωρώντας τα παραπτώματα των μαθητών του, είτε συζητώντας μαζί τους, είτε ακόμη (και αυτό

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

είναι στο σπουδαιότερο) συμμετέχοντας με λεπτότητα και ευγένεια στα προβλήματα των παιδιών (και ο εωρακώς μεμαρτύρηκε).

Ο... δράστης εκείνης της βραδυάς του Σεπτεμβρίου βρέθηκε τετ - α - τετ με τον καθηγητή του:

"Πράξις 7η (19 - 10 - 1954)... 4) Λαβών ο Σύλλογος των κ.κ. Καθηγητών υπ' όψιν αναφοράν του καθηγητού του Γυμνασίου κ. Δούκα Λουκά, καθ' ην ο μαθητής της Στ' τάξεως... ημέραν τινά κατά τας θερινός διακοπάς και εν καιρώ νυκτός παρηνώχλησε τον ως άνω καθηγητήν και όλως ανευλαβώς εζήτησε πληροφορίας αναγομένας εις την απόρριψιν αυτού διετύπωσε τας εξής γνώμας ως προς την επιβλητέαν εις τον ανωτέρω μαθητήν ποινήν: Ο κ. Κ... εζήτησε την αποβολήν του μαθητού εκ του Γυμνασίου επί 8 ημέρας τουλάχιστον υποχρεουμένου αυτού όπως προσέλθη ενώπιον ολοκλήρου του Συλλόγου των κ.κ. καθηγητών και απήσηται συγγνώμην. Ο κ. Α... ομοίως. Με την αυτήν γνώμην ετάχθησαν και οι κ.κ. Λ..., Λ...

Την δια παντός αποβολήν του μαθητού εκ του Γυμνασίου εζήτησαν οι κ.κ. Κ. Κ.., Β. Α., Β.Μ., και Γ.Τ., του τελευταίου μάλιστα ειπόντος, ότι ο εν λόγω μαθητής και προηγουμένως παρουσίασε δείγματα απειθειας κατ' επανάληψιν απασχολήσας τον Σύλλογον. Ο κ. Δούκας Λουκάς ηρκέσθη όπως ο μαθητής ζητήσει συγγνώμην ενώπιον του Συλλόγου. Ο κ. Ρ.Ν. εζήτησε την αποβολήν του μαθητού επί ένα (1) μήνα και την αίτησιν συγγνώμης. Κατόπιν τούτου ο Σύλλογος επέβαλεν εις τον ως άνω μαθητήν την ποινήν της αποβολής εκ του Γυμνασίου επί οκτώ (8) ημέρας υπό τον όρον όπως ούτος ζητήσει συγγνώμην ενώπιον του Συλλόγου των κ.κ. καθηγητών."

Προς το τέλος του σχολικού αυτού έτους έχουμε ποινές για σοβαρά παραπτώματα:... *"επί διήμερον διότι θέσας κόκκον αντεμπρίνης εις άρτον, πρόσφερεν εις μαθήτριαν", "Επί 8ήμερον διότι παρακολούθησαν κινηματογραφικάς ταινίας ψυχοφθόρου περιεχομένου παρά τας σχετικάς απαγορευτικάς διατάξεις του Συλλόγου"* και *"υποχρεοί πάντας τους ανωτέρω, όπως μετά την λήξην της ποινής των παρουσιασθώσιν μετά των γονέων των".*

30 ημέρας διά τους άδοντας. Είναι γνωστή στους μαθητές εκείνης της εποχής η απαγόρευση της κυκλοφορίας πέραν της 9ης μ.μ. ώρας. Φυσικά εξαίρεση δεν γινόταν για κανέναν και για καμιά αιτία. Ούτε και στους εορτάζοντες. Έτσι η νύχτα από 21 προς 22 Μαΐου 1955 θα μπορούσε να έχει μείνει στην ... ιστορία και στη μνήμη των μαθητών εκείνων ως "νύχτα του Αγίου Κωνσταντίνου" κατά το "νύχτα του αγίου Βαρθολομαίου"

Πράξις 24η. Εν Λεβαδεία σήμερον τη 31 του μηνός Μαΐου του έτους 1955, ημέρα της εβδομάδος Τρίτη και ώρα 6.30μ.μ. συνήλθεν ο Σύλλογος των κ.κ. καθηγητών εις συνεδρίαν μετ' έγγραφον πρόσκλησιν του κ. Γυμνασιάρχου... και λαβών υπ' όψιν το πόρισμα των υπό των κ.κ. Γυμνασιάρχου

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Δημητρίου Σωτηρίου και καθηγητού Κατσούλη Κων/νου φυσικού, διενεργηθεισών ανακρίσεων κατά το υπ' αριθμ. ... έγραφον του ενταύθα Δ/τού Τμήματος Ασφαλείας, εναντίον των κάτωθι μαθητών του Γυμνασίου... αποφασίζει: 1) Επιβάλλει εις τον μαθητήν... την ποινήν της 6ημέρου αποβολής διότι ούτος περιεφέρετο ανά την πόλιν πέραν της 11ης μ.μ. ώρας παραβάς ρητήν Σχολικήν διάταξιν, απαγορεύουσαν την πέραν της 9ης μ.μ. ώρας κυκλοφορίαν των μαθητών και μαθητριών 2) Επιβάλλει κατά πλειονοψηφίαν την ποινήν της 10ημέρου αποβολής εις τους μαθητάς: 1)... 2)... 3)...4)... και 5)..., διότι αυτοί παρά τας ρητάς απαγορευτικάς διατάξεις του σχολείου εφωράθησαν κυκλοφορούντες την 21ην προς 22αν Μαΐου ε.ε. μέχρι της 1ης πρωϊνής ώρας, εν μέθη διατελούντες και άδοντες ανά τας οδούς της πόλεως. Εμειοψήφισαν οι κ.κ. Α.Ν. προτείνας 20ήμερον αποβολήν και 2) οι Μ.Ι. και Κ.Ν. προτείναντες 15ήμερον τοιαύτην.

3). Επιβάλλει κατά πλειονοψηφίαν την ποινήν της 20ημέρου αποβολής εις τους μαθητάς 1)... 2)..., διότι αυτοί την 21ην του μηνός Μαΐου ε.ε., όταν εξήλθον της οικίας του εορτάζοντος πρώτου τούτων... μετά των ανωτέρω αναφερθέντων συμμαθητών των, διατελούντες εν κραιπάλη μέθης και επιλήσμονες γενόμενοι της υψηλής αυτών αποστολής, ως μαθητών και δη ανωτέρας Γυμνασιακής τάξεως κατεβίβασαν κατά την ομολογίαν των, περί ώραν 12.30 πρωϊνήν χάριν αστεϊσμού τρεις ανηρτημένος εις καταστήματα Ελληνικός σημαίας, μίαν των οποίων έφθειραν πως, προσπαθώντες να την καταβιβάσωσιν. Εμειοψήφισαν 1) οι κ.κ. Α.Ν., Μ.Ι., Κ.Ν., προτείνοντες 30ήμερον αποβολήν και 2) οι Γ.Τ., και Α.Α. προτείναντες 25ήμερον τοιαύτην.

Πως αλλάζουν οι καιροί!

Τι να πούμε για πολλούς από τους σημερινούς μαθητές μας και μαθήτριές μας. Η νύχτα γι' αυτούς έχει γίνει μέρα.

Ακόμη και τη Σημαία. Για άλλη μια φορά το γλέντι στο σπίτι εορτάζοντος μαθητή έγινε αιτία να τιμωρηθούν 32 συνολικά μαθητές και μαθήτριες. Θα μπορούσε κανείς να πει ότι την εποχή εκείνη αν συνέβαινε να συλληφθεί κανείς ύστερα από νυκτερινή διασκέδαση του έβγαινε "ξυνή" και η διασκέδαση και η παρέα. Ετσι λοιπόν η γιορτή του Ευαγγελισμού για τους μαθητές αυτούς και τις μαθήτριες κατέληξε σε δράμα, αφού πέρα από τις τετραήμερες και τις διήμερες στερήθηκε ο σημαιοφόρος τη σημαία. Ας δούμε το περιστατικό.

***Πράξις 36η.** Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 29η του μηνός Μαρτίου του έτους 1956, ημέρα της εβδομάδος Πέμπτη και ώρα 6.30 μ.μ. συνήλθεν ο Σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν μετ' έγγραφον πρόσκλησιν του Γυμνασιάρχου... και λαβών υπ' όψιν Α) ότι εφωράθησαν παρά των 1) Γυμνασιάρχου 2) Καθηγητού φιλολόγου.... και 3) καθη-*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

γητού..., την εσπέραν της 25ης φθίνοντος μηνός Μαρτίου ε.έ. εν τη οικία του εορτάζοντος μαθητού της ...τάξης... συνδιαοκεδάζοντες και χορεύοντες μετ' αλλήλων, παρά τας ρητάς απαγορευτικάς διατάξεις του Σχολείου, οι μαθηταί και μαθήτριαι: 1)... (ακολουθούν 32 ονόματα μαθητών και μαθητριών). Αποφασίζει, επιβάλλει εις μεν τους μαθητάς την ποινήν της τετραημέρου εκ του Σχολείου αποβολής, εις δε τας μαθητριάς της διημέρου τοιαύτης και υποχρεοί πάντες, όπως μετά την λήξιν της ποινής των παρουσιασθώσι μετά των γονέων των.

Β) Ο Σύλλογος λαβών υπ' όψιν, ότι ο Σημαιοφόρος του Γυμνασίου μαθητής... τιμωρείται δι' αποβολής δια παράβασιν ρητών σχολικών διατάξεων, απαλλάσσει τούτον των καθηκόντων του Σημαιοφόρου του Γυμνασίου.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις, ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται:

Λίγο αργότερα ένα πολύ οοβαρό περιστατικό υποχρέωσε το Συλλογο να πάρει (δικαιολογημένα αυτή τη φορά) σοβαρές αποφάσεις. Οι ποινές που επεβλήθησαν είναι πράγματι ενδεικτικές του μεγέθους των παραπτωμάτων.

"...Αποφασίζει, επιβάλλει... την ποινήν της διαρκούς αποβολής εκ του Σχολείου τούτου και εκ πάντων των εν τω κράτει Σχολείων, εις δε τους μαθητάς... την ποινήν της διαρκούς αποβολής εκ του Σχολείου τούτου και εκ των σχολείων της Γ' εκπαιδευτικής Περιφερείας. Την διαγωγήν των ειρημένων τεσσάρων μαθητών ο Σύλλογος χαρακτηρίζει κακήν".

Εφωράθησαν εν σφαιριστηρίω. Πολλές φορές τα σφαιριστήρια του Μπαρμπακώστα έγιναν αφορμή όχι μόνο να τιμωρηθουν μαθητές αλλά και αρκετοί για να γλυτώσουν την έφοδο της... καθηγητικής περιπόλου έπεφταν στην Ερκυνα και έβγαιναν απέναντι εκεί που είναι σήμερα το ΚΤΕΑ (*το παλαιό στην πλατεία*).

Αλλά και οι κινηματογράφοι ΑΛΚΑΖΑΡ και ΑΡΜΟΝΙΑ με τη σειρά τους έδωσαν το δικό τους παρόν στις ποινές των μαθητών. Πολλοί είναι εκείνοι που θυμούνται το σάλτο που έδωσαν από τη γαλαρία στην πλατεία ή την κάθοδό τους όχι από τη σκάλα αλλά από τις... κουρτίνες.

Δύο τέτοια περιστατικά μας περιγράφουν δύο πρακτικά του Συλλόγου με διαφορά μιας εβδομάδας το ένα από το άλλο.

Πράξις 26. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 13η του μηνός Δεκεμβρίου του έτους 1956, ημέρα της εβδομάδος Πέμπτη και ώρα 6 και 15' μ.μ. συνήλθεν ο Σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν, απόντος του κ. Βασιλιά Ανδρέου, καθηγητού της Ωδικής, και λαβών υπ' όψιν, ότι οι μαθηταί 1) Μ. Γ. της Στ' τάξεως και 2) Μ. Λ. της Ζ' τάξεως εφωράθησαν παίζοντες εν σφαιριστηρίω παρά τας απαγορευτικός διατάξεις του Σχολείου. Αποφασίζει επιβάλλει εις τους ειρημένους μαθητάς: 1) Μ. Γ. και 2) Μ. Λ. την ποινήν της οκταημέρου αποβολής και υποχρεοί τούτους, όπως,*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

μετά την λήξιν της ποινής των, παρουσιασθώσι μετά των γονέων των.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται...

... Και το ΑΛΚΑΖΑΡ ή η ΑΡΜΟΝΙΑ.

Πράξις 27η. *Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 19η του μηνός Δεκεμβρίου του έτους 1956 ημέρα της εβδομάδος Τετάρτη και ώρα 6η μ.μ. συνήλθεν ο Σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν μετ' έγγραφον πρόσκλησιν του Γυμνασιάρχου απόντος λόγω ασθενείας του καθηγητού Φυσικών Κατσούλη Κων/νου και λαβών υπ' όψιν ότι οι μαθηταί 1) Γ. 2) Μ. Γ. της Στ' τάξεως και 3) Π.. της Δ' τάξεως εφωράθησαν παρακολουθούντες θέαμα λίαν ακατάλληλον παρά τας ρητάς προς τούτο απαγορευτικάς διατάξεις του σχολείου. Αποφασίζει επιβάλλει εις τους ειρημένους μαθητάς... την ποινήν της οκταημέρου αποβολής και υποχρεοί τούτους όπως μετά την λήξιν της ποινής παρουσιασθώσι μετά των γονέων των.*

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

Εφωράθη χαρτοπαίζων. Λόγω της ομαλοποίησης των κοινωνικών πραγμάτων οι αταξίες και οι ποινές έχουν γίνει πλέον ρουτίνα. Η ζωή στο Γυμνάσιο έχει πάρει πια το ρυθμό της. Τα πολεμικά γεγονότα και ο αντίκτυπος του εμφυλίου έχουν πια απομακρυνθεί από το χώρο του σχολείου. Η πόλη και η περιοχή της Λιβαδειάς αναμορφώνονται με έργα ειρηνικά. Η ανασυγκρότηση επιτελείται σ' όλους τους τομείς.

Ο Συλλογος των καθηγητών με γυμνασιάρχες το Δημητρίου Σ. και τον Πατακιά Ν. δίνουν σάρκα και οστά στο πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας για αναβάθμιση του πνευματικού επιπέδου της νέας γενιάς. Οι αταξίες προέρχονται κυρίως από τις παρακάτω αιτίες: Κάπνισμα, σφαιριστήρια, ακατάλληλα κινηματογραφικά έργα, κυκλοφορία πέραν της ορισμένης ώρας και χαρτοπαιξία. Πότε-πότε και σε συγκεκριμένα μαθήματα παρουσιάζονται φαινόμενα απειθαρχίας. Η συνηθισμένη "ταρίφα" ποινής είναι η "οκταήμερη". Σαν να ηχούν ακόμη στ' αυτιά μας οι λέξεις του Γυμνασιάρχη μετά την πρωινή προσευχή: "*Αφηρημένε, αποβάλλεσαι επί οκταήμερον και μετά την λήξι της ποινής σου να επανέλθης μετά του κηδεμόνος σου! Πήγαινε*".

Ενδεικτικά λοιπόν για τα 6-7 τελευταία χρόνια ζωής του εν Λεβαδεία Γυμνασίου θα αναφερθούμε σε ποινές με αφορμή τις παραπάνω αιτίες:

Πράξις 33η. *Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 13ην του μηνός Ιανουαρίου του έτους 1959, ημέρα της εβδομάδος Τρίτη*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

και ώρα 6.30 μ.μ. συνήλθεν ο Σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν, μετ' έγγραφον πρόσκλησιν του Γυμνασιάρχου, απόντων των 1) Κατσίρη Παν. 2) Λελούδα Σ. 3) Σκόπα Δημ. και 4) Βαρυμπόπη Μαργ. και μετά την ανάγνωσιν εγκυκλίων δ/γών, λαβών υπ' όψιν, ότι κατά την διάρκειαν των Χριστουγέννων ο μαθητής της Η' τάξεως Σ. Κ. εφωράθη χαρτοπαίζων εν κέντρω της πόλεως, αποφασίζει επιβάλλει εις τον ειρημένον μαθητήν της Η' τάξεως Σ. Κ. την ποινήν της πενθημέρου αποβολής και υποχρεοί τούτον όπως μετά την λήξιν της επιβληθείσης αυτώ ποινής, παρουσιασθή μετά του κηδεμόνος του.

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις, ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης Οι καθηγηταί

*"**Πράξις 9η**: Εν Λεβαδεία και εν τω Γραφείω του Γυμνασίου σήμερον τη 7η του μηνός Οκτωβρίου του έτους 1961 ημέραν της εβδομάδος Σαββάτω και ώραν 8 π.μ. συνήλθεν ο Σύλλογος των καθηγητών εις συνεδρίαν και λαβών υπ' όψιν ότι ο μαθητής της Στ' τάξεως ...εφωράθη κατά προκεχωρημένην νυκτερινήν ώραν (11ην μ.) άνευ πηλικίου καθήμενος εντός καφενείου εις την τράπεζαν χαρτοπαικτούντων παλαιών συμμαθητών του, αποφασίζει: επιβάλλει εις τον ειρημένον μαθητήν την ποινήν της πενθημέρου αποβολής και υποχρεοί τούτον, όπως, μετά την λήξιν της επιβληθείσης αυτώ ποινής παρουσιασθή μετά του κηδεμόνος του.*

Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα πράξις, ήτις αναγνωσθείσα υπογράφεται ως έπεται:"

Και η τελευταία:

***Πράξις 18η** . Εν Λεβαδεία και εν τω γραφείω του Γυμνασίου σήμερον την 4ην Δεκεμβρίου 1963 ημέραν Τετάρτην και ώραν 7ην μ.μ. συνήλθεν εις συνεδρίαν ο σύλλογος των διδασκόντων. (...) Ο Σύλλογος ευρέως συνεζήτησεν και αποφάσεις έλαβεν περί της τακτικής φοπήσεως, επιμελείας, επιδόσεως εις τα μαθήματα, της τε εσωσχολικής και εξωσχολικής συμπεριφοράς των μαθητών.Ο κ. Γυμνασιάρχης, ιδιαιτέρως, και δια μίαν εισέτι φοράν συνέστησεν εις τους συνεργάτες του, όπως πατρικώς μεν, αλλά συνεχώς, συστηματικώς και αυστηρώς παρακολουθούν τους μαθητάς των εντός τε και εκτός του σχολείου όπως συνεργάζονται μεταξύ των οι διδάσκοντες, επί παντός σχολικού θέματος και εν γένει το υψηλόν λειτούργημα εν ω διακονούν, ασκούν, ως αληθείς ιεροφάνται και εθναπόστολοι. Τέλος ο σύλλογος μετά διεξοδικήν συζήτησιν και έρευναν προέβη εις την επιβολήν των κάτωθι ποινών: Επέβαλε την ποινήν της 8/μέρου εκ του σχολείου αποβολής εις τους μαθητάς Μ. Γ. της Ε' δι' απρεπεστάτην συμπεριφοράν προς καθηγητήν του εν μέση οδώ και Κ.Β. της Δ' τάξεως διότι συνελήφθη κατ' επανάληψιν εις απηγορευμένους χώρους καπνίζων και εν γένει απρεπώς φερόμενος. Την ποινήν της 6/μέρου αποβολής εις τον μαθητήν... δι' απρεπή συμπεριφοράν προς συμμαθητριας του και της 4/μέρου αποβολής εις τους μαθητάς*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ζ. και Μ. δι' απρεπή κατ' επανάληψιν συμπεριφοράν εντός της αιθούσης διδασκαλίας και κατά την ώραν της διδασκαλίας. Εφ' ω συνετάχθη η παρούσα και υπογράφεται ως έπεται:

Ο Γυμνασιάρχης: Ν. Πατακιάς Οι Καθηγηταί

Γιατί. Με το δεύτερο μέρος της έρευνας προσπαθήσαμε να δείξουμε την αυστηρότητα και την επιείκεια του Συλλόγου των καθηγητών, τη διακύμανση των ποινών, τη σταδιακή μείωσή τους αλλά και παράλληλα να ζωντανέψουμε στη μνήμη των μαθητών της εποχής εκείνης την παιδική και εφηβική ζωή τους. Πρόθεσή μας δεν ήταν να θίξουμε ή να υπενθυμίσουμε "οικεία κακά". Οι επιστολές των αναγνωστών μας αλλά και τα προφορικά τους σχόλια αποδεικνύουν το αντίθετο.

Εμείς θα προχωρήσουμε στο Τρίτο μέρος της έρευνας το οποίο όπως έχουμε προείπει θα περιλάβει αυτά τα γεγονότα, αυτές τις ενθυμήσεις που εσείς, οι αναγνώστες μας, μας έχετε καταθέσει είτε προφορικά, είτε γραπτά. Πιστεύουμε ότι και αυτό το μέρος της εργασίας θα τύχει της ίδιας υποδοχής όπως και τα δύο προηγούμενα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΜΕΡΟΣ Γ'
Η ζωή του

Μέχρι σήμερα παρουσιάσαμε στους εκλεκτους μας αναγνώστες την ιστορία του Εν Λεβαδεία Γυμνασίου όπως αυτή φαίνεται μέσα από τα πρακτικά του Συλλόγου των διδασκόντων. Είδαμε στη σύνοψη και σε γενικές γραμμές την πορεία του σχολείου τα τελευταία ογδόντα περίπου χρόνια και συγκεκριμένα από το 1889 μέχρι το 1964. Στο πρώτο μέρος και σε λεπτομέρειες παρουσιάσαμε τη ζωή του Γυμνασίου· μια ζωή αναπόσπαστα δεμένη με τη ζωή της περιοχής αλλά και του έθνους ολόκληρου. Μια ζωή γεμάτη με ιστορία, με χαρά και λύπη. Στο δεύτερο μέρος, ξαναζήσαμε, όλοι οι μαθητές αυτού του Γυμνασίου, όσοι από την παλαιά φρουρά ζουν ακόμη, αλλά και οι νεότεροι, τις ζωηράδες μας, τις αταξίες μας, τις φιλίες μας, τις "γλυκιές" απαγορεύσεις των κανόνων του σχολείου. Ζήσαμε τις 4/μερες και τις 8/μερες, τις μέρες "άνευ πηλικίου" ή "καπνίζοντες", τις νύχτες "εν τω κινηματοθεάτρω" ή "εν τη οικία εορτάζοντος".

Ποικίλα τα σχόλια των αναγνωστών. Κυρίως όμως χαρά και ευχαρίστηση για την ιστορική αναδρομή. Δεν έλλειψαν όμως και οι "επικριτές". Εκείνοι οι οποίοι όχι μόνο παραμένουν ανικανοποίητοι και ασυγκίνητοι μπρος στην ιστορία, αλλά και συνιστούν "σιωπή" και "λησμονιά". Ακόμη, ευτυχώς "μονάδες", εκείνοι που κατηγόρησαν το "Γυμνάσιον εν Λεβαδεία" γιατί, κατά την άποψή τους, προσβάλλει την πάλη της Λιβαδειάς. Αλήθεια, δεν γνωρίζουμε πόσο προσέβαλε την πόλη της Λιβαδειάς ο μαθητής εκείνος τον οποίο οι Γερμανοί κατακτητές κρέμασαν στην Πλατεία της πόλης μαζί με άλλους εννέα. Ή πόσο προσέβαλε την πόλη ο μαθητής εκείνος ο οποίος "τόλμησε" και ζωγράφισε την ελληνική σημαία στον πίνακα της τάξης του εν μέση κατοχή και τιμωρήθηκε από τους Ιταλούς δια στόματος γυμνασιάρχη με οκτώ μέρες αποβολή. Ή ακόμη πόσο προσβολή ήταν για την πόλη της Λιβαδειάς το γεγονός ότι οι μεγάλοι μαθητές του Γυμνασίου κατά τη διάρκεια της κατοχής και κατά την ημέρα της 25ης Μαρτίου στεφάνωσαν τον Άγνωστο Στρατιώτη και πήραν τα βουνά. Ή για να αναφερθούμε ακόμη παλαιότερα, ήταν άραγε προσβολή για την πόλη το ότι με έξοδα της Σχολικής εφορείας το 1923 ζεσταίνονταν οι Μικρασιάτες πρόσφυγες που κατοικούσαν στα υπόγεια του σχολείου;

Μικροψυχίες! Εμείς συνεχίζουμε με το τρίτο μέρος. Το τιτλοφορήσαμε "το Σχολείο μας " γιατί στο μέρος αυτό θα γράψετε, θα μιλήσετε εσείς. Θα αναφερθείτε στα μαθητικά σας χρόνια. Θα δημοσιεύσουμε φωτογραφίες σας, ενδεικτικά σας, βεβαιώσεις σας που έχετε από τα μαθητικά σας χρόνια και άλλα στοιχεία που εσείς θεωρείτε ότι θα μας βοηθήσουν να παρουσιάσουμε καλύτερα το μέρος αυτό.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Το τίμημα της αγάπης*. Το διήγημα αυτό μας το έστειλε η κυρία Άννα Τσατσαρώνη-Καλογήρου. Της το έστειλε τιμής ένεκεν ο συγγραφέας του κ. Ευθύμιος Κουτρολίκος, καθηγητής του εν Λεβαδεία Γυμνασίου, όταν η κυρία Τσατσαρώνη ήταν μαθήτρια.

Το διήγημα το εμπνεύστηκε ο κύριος Κουτρολίκος από ένα περιστατικό που συνέβη στην τάξη της κυρίας Τσατσαρώνη και που έγινε αφορμή να τιμωρηθεί η μαθήτρια.

Τα υπόλοιπα τα αφήνουμε σε σας να τα καταλάβετε.

Άστραφτερή, λιόλουστη και ζεστή ξημέρωσε η ανοιξιάτικη μέρα πάνω στην πόλη. Οι στέγες των σπιτιών, ξεπλυμένες από τη νυχτερινή μπόρα, γυάλιζαν και άχνιζαν με τις λοξές ακτίδες του ήλιου. Στους χωματόδρομους κυλούσαν ακόμη που και που μικρά ρυάκια, απόνερα της μπόρας, και κατέληγαν στο μικρό ποτάμι της πόλης, που κυλούσε θολό ανάμεσα στις πυκνόφυτες από τα καταπράσινα πλατάνια όχτες του.

Οι δρόμοι άρχισαν σιγά σιγά να γεμίζουν από μαθητές και μαθήτριες, που παρέες παρέες από τα διπλανά δρομάκια έμπαιναν στους κεντρικούς δρόμους που οδηγούσαν στο Γυμνάσιο. Οι μαθήτριες ήταν ντυμένες μόνο με τις μπλε ομοιόμορφες ποδιές τους και ξαφνιαζόσουν να βλέπεις πώς τα μικρά ασχημάτιστα κοριτσάκια του φθινοπώρου είχαν γίνει τώρα ώριμες κοπέλες. Ολο το χειμώνα, κάτω από τα χοντρά παλτά και τα φαρδιά πουλόβερ, δούλευαν αόρατα οι νεανικοί χυμοί και φούσκωναν τα στήθη, στρογγύλευαν τους αγορίστικους πριν γλουτούς, για να δημιουργήσουν το πρώτο και δροσερό κορμί της αυριανής γυναίκας. Οι ποδιές είχαν στενέψει και δυσκολεύονταν να συγκρατήσουν τη σφριγηλή σάρκα και αντί να περιορίζουν τόνιζαν περισσότερο τις αφροδισιακές προκλήσεις που αναδίνονταν από τις τορνευτές καμπυλότητες. Τα πιο μεγάλα αγόρια έμεναν εκστατικά μπροστά σ' αυτή την ξαφνική μεταμόρφωση και τη θαύμαζαν με ονειροπόληση και σεβασμό.

Στα σταυροδρόμια, όσο ο κυριότερος κεντρικός δρόμος πλησίαζε προς το σχολείο, τα μπουλούκια γίνονταν πιο πολλά και πιο πυκνά. Καλημέρες και χαμόγελα ανταλλάσσονταν, ενώ οι πιο εκδηλωτικές κοπέλες φιλιόντουσαν, σαν να είχαν να ιδωθούν από καιρό.

Η Άννα, όμορφη, με τα κατάμαυρα μεγάλα και γυαλιστερά, σαν ώριμη ελιά, μάτια, με τα πλούσια εβένινα μαλλιά, που μάταια πάσχιζε η μαθητική κορδέλα να περιμαζέψει, λυγερή και στητή προχωρούσε περιτριγυρισμένη από τις στενές φίλες της, που την είχαν στη μέση σαν αρχηγό. Δεν ήταν μόνο με την ομορφιά της που επιβαλλόταν στις άλλες, χωρίς να το επιδιώξει, αλλά και με την καλοσύνη της, τον ευγενικό χαρακτήρα της, την καλή επίδοσή της στα μαθήματα , αλλά και τό' κέφι της. Στις συγκεντρώσεις τους στα σπίτια, στις εκδρομές του σχολείου τους διασκέδαζε όλους με τη ζωντά-

* Στα γραπτα κείμενα των αναγνωστών μας σε πολλά σημεία κρατάμε την ορθογραφία τους

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

νια της. Ετσι, χωρίς να τη φθονούν, της αναγνώριζαν τα πρωτεία.

Καθώς προχωρουσαν, οι κουβέντες τους ήταν κυρίως γύρω από τα μαθήματα:

- Τι βρήκες στο δευτερο πρόβλημα;
- Για να δω τις αντικαταστάσεις στα αρχαία.
- Θα κάνεις γυμναστική σήμερα;

Η Άννα έπαιρνε μέρος στις συζητήσεις, απαντουσε, μα που και πού αφαιρενόταν. Κάπου αλλού φτερούγιζε ο νους της. Από καιρό η εφηβική καρδιά της είχε χτυπήσει για ένα αγόρι, μαθητή σε ανώτερη τάξη από τη δική της. Μερικές ματιές αρχικά, λίγα χαμόγελα με σημασία. Έπειτα στις συζητήσεις που γίνονταν με άλλους συμμαθητές και συμμαθήτριες, κρίνοντας κάποιο βιβλίο που είχαν διαβάσει ή κάποιο κινηματογραφικό έργο που είχαν δει, έλεγαν τις απόψεις τους, γνώριζαν τις ιδέες ο ένας του άλλου και έβρισκαν ότι συμφωνούν. Ετσι, σιγά-σιγά, χωρίς να το καταλαβαίνουν, έπεφταν στην παγίδα που τους έστηνε η ακαταμάχητη από τον καιρό του Αδάμ και της Εύας LIBIDO.

Έπειτα ήρθαν μερικοί διαξιφισμοί στα "λευκώματα" των κοριτσιών, που κυκλοφορούσαν από μαθήτρια σε μαθητή και από τάξη σε τάξη, με τα κλασικά ερωτήματα: "Τι είναι έρως;" "Ποιός συγγραφέας σας αρέσει;" "Ποιόν ήρωα θαυμάζετε;", απομεινάρια των παλιών καιρών. Εκείνος πολλές φορές προσπαθούσε να δίνει απαντήσεις ειρωνικές, ενώ η Άννα έπαιρνε στα σοβαρά το κάθε ερώτημα και πάσχιζε να δώσει μέσα από τις απαντήσεις το προσωπικό της πιστεύω, όπως είχε αρχίσει να διαμορφώνεται μέσα από τα διαβάσματά της και τη στοχαστική θεώρηση της ζωής, που δεν της έλειπε και κάποιος δικαιολογημένος για την ηλικία της ρομαντισμός.

Ετσι άρχισε για την Αννα ο έρωτάς της για το Γιώργο, ο Έρωτας με κεφαλαίο, όπως τον είχε πλάσει στα όνειρά της από την παιδική της ηλικία. Ως τώρα δηλαδή τίποτα άλλο από μια ακαθόριστη γλύκα που ένιωθε, όταν βρισκόταν κοντά του, όταν δε χόρταινε να τον βλέπει και να τον ακούει.

Εκείνη τη μέρα περίμενε με ανυπομονησία να συναντηθούν, γιατί σήμερα θα της γύριζε το μυθιστόρημα που του είχε δανείσει και ήξερε πως ανάμεσα στις σελίδες του θα είχε κάποιο γράμμα του. Η Αννα θυμόταν με ποιό ρομαντικό και παιδιάστικο τρόπο της πρωτοφανέρωσε γραπτά την αγάπη του, γιατί βέβαια το ότι την αγαπούσε ερωτικά το είχε νιώσει από καιρό, μα την αγάπη του αυτή δεν την είχε εκφράσει ποτέ καθαρά, ούτε της είχε γράψει. Και μια μέρα, γυρίζοντάς της ένα βιβλίο που του είχε δανείσει, της ψιθύρισε: "Κοίτα στη σελίδα 45". Με ανυπομονησία και λαχτάρα άνοιξε το βιβλίο στη σελίδα 45, μα δεν βρήκε τίποτα. Υστερα άρχισε να διαβάζει όλη τη σελίδα, μήπως βρει από το κείμενο κανένα υπονοούμενο. Τίποτα. Και ξαφνικά πρόσεξε: μερικά γράμματα της σελίδας ήταν μελανωμένα. Τα έβαλε στη σειρά και είδε να σχηματίζονται οι λέξεις: "Σε Αγαπώ". Η καρδιά της άρχισε να χτυπάει σφυριές. Γιατί παρόλο που είχε νιώσει από καιρό την

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

αγάπη του, τώρα ήταν σίγουρη. Μέσα στη χαρά της δεν μπόρεσε να μη χαμογελάσει για τον τόσο πρωτότυπο τρόπο εκμυστήρευσης της αγάπης του. Με τον ίδιο τρόπο του απάντησε κι εκείνη: "Κι εγώ πολύ".

Ύστερα άρχισαν να βάζουν στα βιβλία, που αντάλλαζαν, γράμματα, λιγόλογα στην αρχή, που όσο πήγαινε και μάκραιναν και γίνονταν χείμαρρος ερωτικού παραληρήματος και λυρισμού, που τα ρουφούσε η καρδιά τους όπως η διψασμένη γη το πρωτοβρόχι. Θαρρείς και το υποσυνείδητό τους, όπου είχαν συσσωρευτεί όλα τα κοινωνικά και θρησκευτικά "δεν πρέπει", γύρευε να εξαϋλώσει, να εξιδανικεύσει, να εξαγνίσει αυτό που από μόνο του ήταν ευγενικό και αγνό και ωραίο και που μονάχα μερικά διαστρεβλωμένα μυαλά, δουλεύοντας αιώνες κάτω από το βλέμμα βλοσυρών θεών, το είχαν ντύσει με αποκρουστικές φορεσιές και το 'χαν λερώσει με το βούρκο της "αμαρτίας".

Με ανυπομονησία λοιπόν περίμενε η Άννα να συναντηθούν σήμερα, γιατί ήταν βέβαιη ότι θα είχε να της δώσει κάποιο γράμμα. Κι η καρδιά της πετάρισε, όταν τον είδε να ξεπροβάλλει με την παρέα του από το τελευταίο σταυροδρόμι κοντά στο σχολείο. Χαιρετήθηκαν όλοι, κι εκείνος, αφού προχώρησαν αρκετά, σαν να το θυμήθηκε ξαφνικά, είπε, προσπαθώντας να κάμει όσο μπορούσε πιο φυσική τη φωνή του:

- Α, Άννα, σου έφερα το βιβλίο σου. Ευχαριστώ. Και της το 'δωσε. Εκείνη το πήρε με χτυποκάρδι και ρώτησε, κοκκινίζοντας ως τ' αυτιά:

- Λοιπόν, σου άρεσε;

- Θα το συζητήσουμε καμιάν άλλη φορά, είπ' εκείνος.

Η Άννα το 'βαλε στη σάκκα της και κουβεντιάζοντας έφτασαν στο σχολείο.

Σε λίγη ώρα, αφού έγινε η συνηθισμένη παράταξη και η προσευχή, μπήκαν στις αίθουσες για μάθημα.

Η τάξη της Άννας την πρώτη ώρα είχε Λατινικά, που δεν τους τα δίδασκε η φιλόλογος τους, αλλά ο γυμνασιάρχης, που μπήκε σε λίγο και κάλεσε δυο μαθητές και μια μαθήτρια για εξέταση.

Άρχισε να διαβάζει ο πρώτος:

- Hannibal, Hamilcaris filius, carthaginiensis...

Ομως την Άννα δεν την ενδιέφερε ούτε ο Αννίβας ούτε η πατρίδα του η Καρχηδόνα. Ανυπομονούσε να διαβάσει το γράμμα, που ήταν σίγουρη ότι θα έβρισκε μέσα στο βιβλίο.

Καθώς καθόταν στο τελευταίο θρανίο της πτέρυγας των κοριτσιών, επειδή ήταν από τις πιο ψηλές, της ήταν εύκολο να βγάλει το βιβλίο από την τσάντα και να το διαβάσει, χωρίς να γίνει αντιληπτή. Τράβηξε λοιπόν το βιβλίο, το ακούμπησε στα γόνατά της κι άρχισε να το ξεφυλλίζει βιαστικά. Δεν άργησε να βρει τη γνώριμή της ελαφρά γαλάζια κόλλα με το στρωτό ωραίο γράψιμο, που γρήγορα-γρήγορα την έβγαλε και την έβαλε πάνω στο θρανίο, κάτω

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

από το βιβλίο των Λατινικών και τα τετράδια, ξαναβάζοντας το βιβλίο στην τσάντα. Έρριξε μια ματιά προς την έδρα, είδε το Γυμνασιάρχη αφοσιωμένο στην εξέταση των συμμαθητών της, και άρχισε να διαβάζει: "Άννα μου..."

Η καρδιά της άρχισε να χτυπάει γοργά. Αυτό το "Άννα μου" τη γέμιζε με μιαν άφατη γλυκα που την ένιωθε να κυλάει στις φλέβες της και να τη γεμίζει ευτυχία. Ολα έσβησαν γύρω της, και ο Γυμνασιάρχης και οι συμμαθητές της. Αφησε τον εαυτό της να βυθιστεί σ' αυτήν την τόσο γλυκιά απόλαυση που της έδινε κάθε λέξη της επιστολής.

Και ξαφνικά, καθώς όλο της το είναι, ξεκομμένο από τον περίγυρο της, είχε ανεβεί στον έβδομο ουρανό της ευτυχίας, ένα χέρι ακούμπησε βαρύ πάνω στο γράμμα.

- Τι κάνεις εσύ εδώ; Ηταν η αυστηρή φωνή του γυμνασιάρχη, που διασχίζοντας το διάδρομο των θρανίων σαν αιλουροειδές, είχε βρεθεί από πάνω της. Εκείνη πάγωσε ολόκληρη. Όλη η έξαψη που της είχε ανάψει το πρόσωπο είχε γίνει τώρα νεκρική χλωμάδα.

- Μη! Σας παρακαλώ, ψέλλισε. Δώστε μού το. Είναι κάτι εντελώς προσωπικό μου. Σας παρακαλώ...

- Τα προσωπικά δεν τα διαβάζουν στο σχολείο, είπε εκείνος άγρια. Και σιωπηλά άρχισε να διαβάζει το γράμμα. Οσο προχωρούσε, ένα ειρωνικό χαμόγελο χαραζόταν στα χείλη του.

- Ετσι, ε; Μπράβο, μπράβο, Μυρώνη. Εχουμε και αγάπες από τώρα;

Οι λέξεις, σαν μαχαιριές, έσχιζαν την καρδιά της Άννας. Έβλεπε το μεγάλο, το ωραίο μυστικό της ν' αποκαλύπτεται με τέτοιο κακεντρεχή τρόπο. Μα εκείνο που ακολούθησε δεν μπορούσε ποτέ να το φανταστεί.

Με ειρωνική, περιπαιχτική φωνή ο Γυμνασιάρχης, άρχισε να διαβάζει το γράμμα μεγαλόφωνα, έτσι που ν' ακούει όλη η τάξη. Η Άννα συντριμμένη έπεσε πάνω στο θρανίο κι έχωσε το κεφάλι της μέσα στα χέρια της, προσπαθώντας να βουλώσει τ' αυτιά της, να μην ακούει.

Στην αρχή έγινε κάποιο σούσουρο στην τάξη, ακούστηκαν κι ένα-δυο κοροϊδευτικά γελάκια από μερικούς, μα καθώς οι άλλοι συμμαθητές και συμμαθήτριες γύρισαν και τους κοίταξαν επιτιμητικά, βουβάθηκαν. Όλοι τώρα είχαν σκυφτό το κεφάλι κι άκουαν τη σκληρή φωνή να συνεχίζει το διάβασμα των αγνών ερωτόλογων, μα οι περισσότεροι ένιωθαν μιαν αποστροφή προς το γυμνασιάρχη τους για την πράξη του αυτή, που την έβρισκαν σκληρή, βάρβαρη, απάνθρωπη.

Η Άννα, σωστό ψυχικό ράκος, εξακολουθούσε να μένει σκυφτή στο θρανίο της, μα δεν έκλαιγε. Με πείσμα συγκρατούσε τα δάκρυά της κι έλεγε στον εαυτό της: "Κρατήσου, Αννα, κρατήσου. Μην κλάψεις, μην του δώσεις την ικανοποίηση να σε δει ταπεινωμένη". Από μικρή, όταν βρισκόταν σε μια δύσκολη κατάσταση, όταν τη μάλωναν, άκουγε σιωπηλή τις επιπλήξεις, κοίταζε ίσια μπροστά με τα μεγάλα της μάτια, μα δεν έκλαιγε ποτέ. Δεν ήθελε να τη συγχωρούν, γιατί τη λυπήθηκαν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Τώρα εκείνο που δεν μπορούσε να καταλάβει και να δικαιολογήσει ήταν η πράξη του γυμνασιάρχη.

- Γιατί τάση κακία, Θεέ μου; αναρωτιόταν. Τι κακό έκαμα; Ποιον έβλαψα;

Το κτύπημα του κουδουνιού για διάλειμμα ήταν ο από μηχανής θεός που καταλάγιασε την ηλεκτρισμένη ατμόσφαιρα της τάξης.

- Αύριο να έρθεις με τον κηδεμόνα σου, ακούστηκε η σκληρή φωνή του γυμνασιάρχη καθώς έβγαινε.

Η αίθουσα άδειασε βουβά, χωρίς ν' ακουστεί η συνηθισμένη την ώρα αυτή της εξόδου φασαρία. Όλοι έβγαιναν αμίλητοι, σκεφτικοί, τόσο τους είχε συνταράξει το απροσδόκητο αυτό περιστατικό. Ο καθένας κι η καθεμιά το έβλεπε με το δικό του τρόπο, μα οι πιο πολλοί ένιωθαν πως κάτι άπρεπο είχε γίνει από το γυμνασιάρχη τους.

Η Αννα έμενε στη θέση της, στην ίδια στάση, με το κεφάλι σκυμμένο πάνω στο θρανίο της. Δυο-τρεις στενότερες φίλες της πήγαν κοντά της να της συμπαρασταθούν και να την παρηγορήσουν.

- Επρεπε να ντρέπεται γι' αυτό που έκανε, είπε με αγανάκτηση η Φιλιώ.

Είναι γυμνασιάρχης αυτός; είναι παιδαγωγός; Και στο νου της έφερε τη φιλόλογο καθηγήτριά τους, την κυρία Ελένη. Πόσο κοντά βρισκόταν στους μαθητές της και προπάντων στις μαθήτριές της! Πώς τους συμπαραστεκόταν σε όλα τους τα προβλήματα, τα προσωπικά αλλά και τα οικογενειακά ακόμα! Με τι κατανόηση συζητούσε μαζί τους το καθετί, τις συμβούλευε, τους έδειχνε το σωστό. Κι ο περσινός γυμνασιάρχης τους, πόσο πράος, πόσο μειλίχιος, ακόμα και στους πιο ατίθασους μαθητές. Κι ο τωρινός;

Ομως ο νους της ξαναγύρισε στη δύσκολη θέση της Άννας.

- Τι θα κάνεις τώρα, Άννα; τη ρώτησε. Με τον πατέρα σου, θέλω να πω. Άκουσες τι είπε; Να έρθεις με τον κηδεμόνα σου.

Η Αννα σαν να συνειδητοποίησε για πρώτη φορά αυτή την εντολή, ανασήκωσε το κεφάλι της και την κοίταξε. Κι ύστερ' από λίγη σκέψη:

- Θα του πω ό,τι έγινε ακριβώς, είπε αποφασιστικά. Ξέρω ότι ο πατέρας μου θα με καταλάβει.

Ομως στο βάθος της ψυχής της είχε κάποια ανησυχία. Πώς θα το 'παιρνε ο πατέρας της; Μήπως πραγματικά είχε κάνει κάτι πολύ κακό; μήπως είχε προσβάλει την τιμή της και την τιμή της οικογένειάς της;

Καθώς οι μαθητές και η φιλόλογος τους μπήκαν στην αίθουσα για τη δεύτερη ώρα, η Άννα σηκώθηκε, πήρε την τσάντα της και προχώρησε προς την καθηγήτριά της, ζητώντας της την άδεια να φύγει. Εκείνη, καθώς είχε πληροφορηθεί το τι είχε γίνει και νιώθοντας την ψυχολογική κατάσταση στην οποία βρισκόταν, της την έδωσε αμέσως, παρακαλώντας και τις δυο φίλες της τη Φιλιώ και τη Χρύσα, να τη συνοδέψουν.

Μέσα σε μια απόλυτη σιγή βγήκε από την τάξη, διέσχισε το προαύλιο και

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

πήρε το δρόμο προς το σπίτι της. Καθώς προχωρουσε με τις φίλες της, αμίλητη, ανάμεικτα συναισθήματα συγκρούονταν μέσα της. Από τη μια ένιωθε ντροπή για τον εξευτελισμό της μπροστά στους συμμαθητές της κι από την άλλη αγανάκτηση και μίσος για το γυμνασιάρχη της, που σαδιστικά τη βασάνιζε διαβάζοντας ένα γράμμα που ήταν γραμμένο γι' αυτήν. "Εντάξει, έλεγε μέσα της, έκαμα ένα σφάλμα να το διαβάσω την ώρα του μαθήματος. Αλλά έπρεπε να τιμωρηθώ γι' αυτό μ' αυτόν το βάναυσο τρόπο;" Και το μίσος της κατά του γυμνασιάρχη φούντωνε πιο πολύ.

Ως τώρα δεν είχε νιώσει για τους άλλους παρά μόνο αγάπη. Ποτέ της δεν αντιπάθησε και πολύ περισσότερο δε μίσησε κανέναν. Καθώς μπήκε στην εφηβεία, νιώθοντας την ανάγκη να την αγαπούν όλοι, οι γονείς της, τ' αδέρφια της, οι καθηγητές της, οι φίλες της, οι συμμαθητές της αφειδώλευτα κι αυτή τους αγαπούσε όλους, όλους τους θαρρούσε γεμάτους καλοσύνη, όπως γεμάτη καλωσύνη ήταν η ψυχή της. Δεν μπορούσε να φανταστεί πως η εικόνα του κόσμου, που είχε πλάσει μέσα της, δεν ήταν παρά το αντικαθρέφτισμα της ίδιας της της ψυχής. Και τώρα για πρώτη φορά άρχισε να βλέπει μιαν άλλη εικόνα του κόσμου, όπου η κακία της παρουσιαζόταν με το πρόσωπο εκείνου που θα έπρεπε να είναι η προσωποποίηση της καλοσύνης.

Βέβαια με τη λίγη πείρα που είχε από τη ζωή και κυρίως από τα διαβάσματά της ήξερε πως στη ζωή υπάρχουν και καλοί και κακοί. Στον κόσμο όμως, όπου ζούσε αυτή, υπήρχαν μόνο οι καλοί της ζωής. Οι κακοί βρίσκονταν έξω από τα τείχη που είχε υψώσει γύρω της, για να κλείσει μέσα τους καλούς. Και τώρα έβλεπε πως είχε γελαστεί. Κι αυτό την έκανε να νιώθει απογοήτευση, την πρώτη μεγάλη απογοήτευση της ζωής της.

Ομως οι μαύρες σκέψεις της αφανίστηκαν, μόλις έφερε στο νου της τη γλυκιά μορφή του αγαπημένου της. Ένα φως έστραψε μέσα της κι όλο της το είναι πλημμύρισε από μιαν άφατη γλύκα, που έσβηνε την απογοήτευση, εξανέμιζε την αρχική ντροπή που ένιωσε, ημέρωνε την αγανάκτηση, απάλυνε το μίσος. Τι σημασία μπορούσαν να έχουν όλ' αυτά τα μικροπρεπή που έγιναν σήμερα; Το ότι αγάπησε και αγαπήθηκε, αυτό ήταν το σπουδαίο και υπέροχο, αυτό έδινε νόημα στη ζωή της, την έκανε να νιώσει την πρώτη μεγάλη ευτυχία! Ο,τι υπόφερε σήμερα δεν ήταν παρά το τίμημα αυτής της ευτυχίας, το τίμημα της μεγάλης αγάπης, που της χάρισε αυτήν την ευτυχία. Της αγάπης που από δω και πέρα θα στεκόταν πιο δυνατή από καθετί άλλο, που θα χάραζε οριστικά την πορεία της ζωής της.

Και μ' αυτή τη σκέψη, με το ηθικό αναπτερωμένο, την ψυχή όρθια, προχώρησε προς το σπίτι της."

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ο Γερο Μαρτέν και η Τύχη του Αλέξη. Η κ. Αννα

Καλογήρου μας "βομβαρδίζει" με τον "θίασο" και το πρόγραμμα του θεάτρου

Στη φωτογραφία διακρίνονται: ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: Κατσούλης Κώστας, Περδίκης, Κωνσταντίνου, Παπαναγιώτου Κώστας (Γυμνασιάρχης), Δημητριάδης, Κουτρολίκος. ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ-ΗΘΟΠΟΙΟΙ: Δημακόπουλος Δημ., Τριανταφυλλου Τάκης, Χατζηβασίλης, Δρόσου- Αργυρίου Βάσω, Ρούσσος Αργύρης, Κοντογιάννη Ελπινίκη, Βασιλείου Γιάννης, Χουτζούμης Δημ., Οικονόμου, Ψιλόπουλος Γιώργος, Δημητρακοπούλου Μίνα, Γουργιώτης Πάνος, Τσατσαρώνη-Καλογήρου Αννα, Χριστοδούλου Φίλων, Δασοπούλου Ροδοπούλου, Τσόγκας Ελευθέριος, ΠερίνηςΤάκης.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ της υπό του Γυμνασίου διδομένης θεατρικής παραστάσεως τελούσης υπό την προστασίαν του Σεβασμιωτ. Μητροπολίτου κ.κ. ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ ως Προέδρου της πνευματικής επιστρατεύσεως

ΜΕΡΟΣ Α'.

"Ο ΓΕΡΟ-ΜΑΡΤΕΝ" Δράμα εις τρεις πράξεις

Κατανομή προσώπων:

1	Γέρο-Μαρτέν	Δημακόπουλος Δημ.	Η' τάξεως
2	Γενοβέφα σύζυγος του	Οικονόμου Δήμητρα	Στ' "
3	Αρμάνδος υιός του	Τριανταφύλλου Δημ.	Η' "
4	Αμαλία βαπτισιμιά του	Τσατσαρώνη Αννα	Στ' "

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

5	Ευτύχιος, φίλος του Αρμάνδου	Βασιλείου Ιωάννης	Η'	"
6	Σαραζόν, τοκογλύφος	Δημακόπουλος Πέτρος	Στ'	"
7	Λαυρέντιος, υπηρέτης	Τσόγκας Ελευθέριος	Η'	"
8	Λασβούργ, πλοίαρχος	Χουτζούμης Δημ.	Η'	"
9	Υποκόμης, φίλος του Αρμάνδου	Ψιλόπουλος Γ.	Ζ'	"
10	Μαρκήσιος " "	Περίνης Παν.	Ζ'	"
11	Γεράλδος, ναυτικός	Χατζηβασίλης Θ.	Στ'	"
12	Ολυμπία, ηθοποιός	Κοντογιάννη Ελπινίκη	Ζ'	"
13	Μαργαρίτα, φοιτήτρια	Δημητρακοπούλου Μίνα	Στ'	"
14	Μαλβίνα, φοιτήτρια	Δρόσου Βάσω	Στ'	"

Ταξιδιώται, αχθοφόροι, πολίται

ΜΕΡΟΣ Β'.

"Η ΤΥΧΗ ΤΟΥ ΑΛΕΞΗ" Κωμωδία μονόπρακτος

Κατανομή προσώπων

1	Αλέξης, θυρωρός	Τσόγκας Ελευθέριος	Η'	τάξ.
2	Λεκάτος, δ/ντής Ν/μείου	Τσιπλάκος Μιχ.	Στ'	"
3	Λίζα, σύζυγος του	Αναστασιάδου Πόπη	Η'	"
4	Κροκιδάς, ιατρός	Δημακόπουλος Π.	Στ'	"
5	Πετρίδης "	Καραδημητρίου Γ.	Η'	"
6	Σουλφαμίδης "	Τριανταφύλλου Ι.	Η'	"
7	Νοσοκόμος	Μαγκούφη Χρυσούλα	Η'	"
8	Υπηρέτρια	Χριστογιάννη Κούλα	Ε'	"
9	Προμηθευτής	Νένες Γεώργιος	Η'	"
10	Ελαιοχρωματιστής	Χατζηβασίλης Θεόδ.	Στ'	"
11	Υποψήφιος θυρωρός	Περίνης Παν.	Ζ'	"
12	Δικηγόρος	Βασιλείου Ιωάν.	Η'	"

ΣΚΗΝΙΚΑ

1) Χριστοδουλου Φίλων Η' ταξ. 2) Αμερικάνος Κωνστ. Η' τ. 3) Γουργιώτης Παν. Η' τ.

ΥΠΟΒΟΛΕΙΣ 1) Ρούσσος Ανάργ. Η' ταξ., 2) Κατσαρός Κωνστ. Η' ταξ.

Η "Συμμορία των έξη". Ο κ. Νίκαινας Λουκάς μας γράφει:

Υπάρχουν στιγμές της μαθητικής ζωής που έρχονται και χάνονται μέσα στη σύραγγα του χρόνου.

Κάποιες άλλες όμως, χαρακτηριστικά έντονες, μένουν για πάντα στη μνήμη μας και εκμαιεύουν από τον εσωτερικό μας κόσμο, εκείνο το υπέροχο συναίσθημα των ανέμελων παιδικών και εφηβικών χρόνων...

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Είναι αυτές ακριβώς οι στιγμές που μας θυμίζουν νεανικές αδεξιότητες, αμηχανίες, ανησυχίες, ένα χαμόγελο της νεότητος που ήλθε, ένα δάκρυ της παιδικής αθωότητος που κυλησε, μιά ρομαντική μελαγχολία, μιά γλυκειά αναστάτωση... Τέλος είναι εκείνες, που όταν επανέλθουν, σε υποχρεώνουν να πραγματοποιήσης σύντομη αναδρομή στο παρελθόν, που είναι απαραίτητη για την ολοκλήρωση της αυτογνωσίας, ενός σκεπτομένου ανθρώπου...

Το μάθημα που δεν έγινε... Εν αρχή ήτο η συμμορία των έξη, που εισηγήθηκε στην τάξη να μην γίνη το μάθημα της μουσικής, πράγμα που κατέστη διά βοής αποδεκτό. Πώς όμως θα επιτυγχάναμε τον στόχο μας;

Εψαξα στο σπίτι μου και βρήκα ένα παλαιό περιοδικό το ΠΑΝΘΕΟΝ, που στην δευτερη σελίδα, μιά φωτογραφία απεικόνιζε τον καθηγητή μας αείμνηστο Ανδρέα Βασιλειά πάνω σε μιά εξέδρα να διευθύνη την ορχήστρα που απετελείτο από έξη μουσικούς.

Η φωτογραφία αυτή δεν θα σήμαινε τίποτε για μας εάν, λίγα λεπτά μετά την λήψη της, δεν υποχωρούσαν τα σανίδια της εξέδρας και βιολιά, κιθάρες και σαντούρια γινόντουσαν ένα! Επακολούθησε πανδαιμόνιο, η χοροεσπερίδα διεκόπη, για να συνεχισθή λίγο αργότερα, όταν απεκατεστάθη η τάξις.

Με το τρόπαιο, που λέτε, στα χέρια, σηκώθηκα από το τελευταίο θρανίο, άπου είχε κράτος και εξουσία η "ομάδα των έξη" (Σκαλτσάς, Χουτζούμης, Πανουργιάς, Ρήγας, Νίκαινας, Μπούτσικας Λ.) και άφησα επάνω στο τραπέζι το περιοδικό ανοιγμένο στη σελίδα δύο, που φιγουράριζε η επίμαχη φωτογραφία.

Μόλις ανέβηκε στην έδρα ο μακαρίτης ο Βασιλειάς, είδε το περιοδικό και απευθυνόμενος προς την τάξη είπε: "Ποιός το έφερε αυτό εδώ;" "Εγώ κύριε καθηγητά" απάντησα θαρραλέα." "Μπράβο παιδί μου Νίκαινα, είπε. Ξέρεις τί συναισθηματική αξία έχει αυτή η φωτογραφία για μένα;" Και άρχισε να διηγείται τα απρόοπτα της χοροεσπερίδας εκείνης έως ότου χτύπησε το κουδούνι.

Στο πρόσωπο της συμμορίας των έξη, διεγράφη ένα πλατύ χαμόγελο, γιατί υπεσχέθη ότι μάθημα μουσικής δεν θα γινόταν και δεν έγινε...

*

"Για να γίνη κανείς μέλος στην περιβόητη αυτή συμμορία, έπρεπε προηγουμένως να υποβάλη στο προεδρείο γραπτή αίτηση, υπογεγραμμένη από τον ενδιαφερόμενο και από δύο άλλα μέλη τα οποία θα εβεβαίωναν την έξωθεν "καλή" μαρτυρία!

Ενας λοιπόν συμμαθητής τους, ο οποίος επιθυμούσε διακαώς την ένταξή του για να εισέλθη εις τα "άδυτα των αδύτων" έκανε τα πάντα, πλην όμως εκείνοι δεν το επέτρεπαν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Μια μέρα στο μάθημα των Νέων Ελληνικών, ο φιλόλογος ανέλυσε ένα αριστούργημα της εγχώριας λογοτεχνιας. Ο κάθε μαθητής διάβαζε μεγαλοφώνως από μιά παράγραφο του κειμένου και κατόπιν ακολουθούσε η ανάλυσις. Σε κάποια στιγμή, έφτασε η σειρά του αιτουμένου την ένταξή του, να διαβάση. Η ανάγνωση πήγαινε περίφημα, όταν ο "φίλος" σε ένα σημείο σταμάτησε και έρριξε προς το προεδρείο μιά παρακλητική ματιά, γιατί στη λέξη πυρκαϊά δεν γνώριζε τα δύο διαλυτικά στο γιώτα, τί ρόλο έπαιζαν. Με χαμηλή φωνή γεμάτη αγωνία ζήτησε απ' αυτούς να του πουν, πώς διαβαζόταν η λέξη. Πυρκαία, του απάντησαν εκείνοι χαμογελώντας. Πυρκαία! Πυρκαία! ξεφώνησε ο ατυχής αντί του ορθού πυρκαϊά! Τό τί έγινε μέσα στην αίθουσα δεν περιγράφεται... Θρανία μετατοπίστηκαν, τσάντες και βιβλία πετάχτηκαν προς τα πάνω, ενώ ο καθηγητής αιφνιδιασμένος από τα συμβαίνοντα προσπαθούσε εν μέσω θυμηδίας και σοβαρότητος να επιβάλη την τάξη. Τότε ο "υπό ένταξιν" ατυχής, με θρόμβους ιδρώτα στο πρόσωπο του κατάφερε να ψελλίση προς την συμμορία ότι δεν ήταν εν τάξει και ότι του τη φέρανε!

Από εκείνη την ημέρα ο συμμαθητής τους απέκτησε το προσωνύμιο "ο πυρκαίας"... Αυτό, από ότι θυμάμαι, ήταν και το τελευταίο "κατόρθωμα" της συμμορίας. Δύο μέλη έφυγαν για την Αθήνα, άλλα δύο πήγαν στο Γυμνάσιο Βαγίων, ένας κατέβηκε στον Ορχομενό και ο τελευταίος παρέμεινε σαν τον κούκο στο Γυμνάσιον εν Λεβαδεία, για να θυμίζη τις "ένδοξες ημέρες" στην επακολουθήσασα παρακμή... Ο όμιλος των έξη ήταν πλέον παρελθόν".

Αναμνήσεις. Ο Βουλευτής Βοιωτίας και τ. Υπουργός κ. Αριστείδης Τσιπλάκος θυμάται:

"Είναι γεγονός ότι εμείς την περίοδο της κατοχής περάσαμε δύσκολες μέρες· το Γυμνάσιο είχε επιταχθεί από τους Γερμανούς και κάναμε μάθημα στις αποθήκες και στις Εκκλησίες. Οταν κάναμε στις αποθήκες κλείναμε και τα ρολά και το μάθημα γινότανε κρυφά. Οταν οι Γερμανοί περνούσαν απ' έξω, εμείς κάναμε απόλυτη ησυχία. Κάποια μέρα, θυμάμαι, χτύπησε η πόρτα. Ηταν οι Γερμανοί που ζητούσαν τον καθηγητή να τον συλλάβουν κι εκείνος βγήκε από το παράθυρο. Τότε ανοίξαμε τα ρολά εμείς οι μαθητές. Απόρησαν οι Γερμανοί πως είμασταν χωρίς καθηγητή. Εμείς τους είπαμε ότι λείπει ο καθηγητής και ότι εγώ ήμουνα ο επιμελητής.

Θυμάμαι ακόμη: κάναμε τότε μάθημα στο ναό της Μητροπόλεως και είχαμε αποφασίσει στις 25 Μαρτίου του '42 ή του '43 να στεφανώσουμε τον Άγνωστο στρατιώτη. Είχαμε ετοιμάσει ένα στεφάνι αλλά δεν μπορούσαμε να βγούμε έξω γιατί ήταν οι Γερμανοί που φρουρούσαν το πρώο. Είχαμε αποφασίσει να το πετάξουμε από ένα παραθυράκι που υπάρχει πάνω από τον Άγνωστο Στρατιώτη, μέσα από το ιερό, αλλά κανείς δεν τόλμησε να το κάνει και έτσι μείναμε μέσα στην Εκκλησία όλη νύχτα και φύγαμε το πρωί.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Κάποια άλλη χρονιά κατόρθωσαν οι μαθητές-μάλλον το '42 και κατέθεσαν στέφανο. Πρέπει να ήταν οι μαθητές Γιώργος Κοντογιάννης και Απόστολος Λιανός. Ηταν μεγαλύτεροι από μας.

Κάποια μέρα ο Γυμνασιάρχης Καλότυχος με επέπληξε αγρίως διότι συνέβει το εξής πρωτοφανές για την εποχή: Πήγα στο γραφείο σαν εκπρόσωπος των μαθητών. Ημουν τότε στην ΕΠΟΝ και ο Καλότυχος ήταν άκρως συντηρητικός και πολύ αφοσιωμένος στους θεσμούς. Πήγα λοιπόν και του είπα ότι πρέπει οι μαθητές, οι εκπρόσωποι των μαθητών, να παρίστανται στο συμβούλιο των καθηγητών. Ο Καλότυχος το θεώρησε αυτό εγκληματικό και με χαρακτήρισε ως ένα μη καλό μαθητή. Αυτό που του είπα ήταν πολύ πρωτοποριακό για την εποχή και μου λέει:

-Σουτ, τι είναι αυτά τα πράγματα; τι βλασφημίες είναι αυτές.

Οι μαθητές τότε απαντήσαμε με απεργία. Και επιβάλαμε να υπάρχει, όχι πάντα αλλά σε ορισμένα θέματα που συζητούσαν οι καθηγητές, ιδιαίτερα μαθητικά θέματα. Απειληθήκαμε με αποβολές αλλά τελικά επιβάλαμε την άποψή μας.

Κάναμε κι άλλη φορά απεργία, αργότερα, όταν πέρασε η πρώτη φούρια της κατοχής. Κάναμε τότε ένα πάρτυ στο σπίτι του Καθάριου και σβύσανε τα φώτα. Πήγε κάποιος μαθητής και το κατήγγειλε στον καθηγητή Κυριαζή το Θεολόγο κι εκείνος έκρινε σκόπιμο να τιμωρήσει τις μαθήτριες που μετείχαν στο πάρτυ. Τότε σε ένδειξη συμπαραστάσεως και αλληλεγγύης προς τις μαθήτριες απεργήσαμε οι μαθητές μέχρι που ακυρώθηκε η τιμωρία.

Είμασταν τότε δύο ομάδες, δύο τάξεις στο σχολείο. Η μία της ΕΠΟΝ και μια άλλη με αρχηγό το Γιάννη τον Τάγκα τον αξιωματικό, με τον Κυριακάτη, η παράταξη των εθνικιστών. Γινότανε "σκοτωμός". Επειδή η παράταξη της ΕΠΟΝ ήταν πολυπληθέστατη είχαν επιλέξει ως αντιπρόσωπο για το συμβούλιο των καθηγητών εμένα.

Είχα πάει πολλές φορές στο συμβούλιο με κοσμιότητα και σοβαρότητα γεγονός που το εκτιμούσαν οι καθηγητές. Οταν θέλανε οι καθηγητές να μας καλμάρουνε να μη φωνάξουμε, μας καλούσαν στο συμβούλιο. Βέβαια το μέτρο αυτό ατόνησε. Ήταν όμως αυτό μια εμπειρία για μας. Είχαμε οργανωθεί σε συλλόγους και οι μαθητές επιζητούσαν να βγαίνουν στα συμβούλια της τάξης.

- Είχατε καλές σχέσεις με όλους τους καθηγητές;

- Με τον Περδίκη καθ' όλην τη διάρκεια που ήμουνα στο Γυμνάσιο δεν είχαμε καλές σχέσεις γιατί είχα ζητήσει να μη μετέχω στο μάθημα της Γυμναστικής. Όλα τα χρόνια που ήμουνα στο Γυμνάσιο δεν μετείχα στο μάθημα της γυμναστικής, χωρίς να μου μειώνει το βαθμό, βάζοντάς μου 19 με απαίτηση των καθηγητών, γιατί ήμουν πρώτος. Ολα αυτά γιατί είχα προσβληθεί.

Κάποτε μιλούσα στην παρέλαση, στη Β' Γυμνασίου, και μ' έβγαλε έξω από τη γραμμή στη μέση της Κεντρικής Πλατείας την ώρα που παρελαύνα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

με. Το θεώρησα πολύ προσβλητικό γιατί ήμουνα πολύ μυστήριος στα θέματα αυτά και ήμουνα καπετάν ένας. Επέβαλα τις απόψεις μου και είχα τόσο προσβληθεί που είπα στο γυμνασιάρχη: - Δεν ξαναπηγαίνω γυμναστική.

Μάλιστα για να μη μου χαλάσει το βαθμό επειδή είχα πάντα 20 επενέβαιναν οι καθηγητές και μου έβαζε 19. Με τον Περδίκη, θυμάμαι, γίναμε φίλοι μετά όταν τελείωσα το Γυμνάσιο και έγινα μηχανικός, του έφιαξα και το σπίτι στην Αθήνα.

- Τιμωρηθήκατε καμμιά φορά στο Γυμνάσιο;

- Ναι, είχα μια σοβαρή επίπληξη. Με επέπληξε τότε ο Καλότυχος μπροστά σ' όλο το Γυμνάσιο. Την προσευχή την έλεγε πάντα ο Καρατσώλης ο δικηγόρος, ο οποίος ήταν δεινός σ' αυτά. Ουδείς ησχολείτο με την προσευχή, ουδείς ήξερε την προσευχή. Έκανα βέβαια προσευχή από μικρός, έλεγα το "Πάτερ ημών" και κοιμόμουνα. Δεν έλεγα όλη την προσευχή που λέγαμε στο σχολείο. Μια μέρα ο Καρατσώλης απουσίαζε. Όταν απουσίαζε ο Καρατσώλης, όλοι πήγαιναν πίσω. Εγώ δεν το πήρα είδηση και βρέθηκα για μια στιγμή μπροστά. Μου λέει ο Καλότυχος:

- Ελα εσύ να μας πεις την προσευχή.

Ανεβαίνω λοιπόν εγώ επάνω. Μέχρι να σκεφθώ πιο είναι περισσότερο το "Βασιλεύ ουράνιε" ή το "πάτερ ημών", λέω: είναι το "Πάτερ ημών". Αρχίζω λοιπόν "Αγιος ο Θεός κλπ" μετά, το "Πάτερ ημών", πού να το βγάλω, μπερδεύομαι, λέω μισά από δώ, μισά από κει. Σηκώνεται ο Καλότυχος:

"Και τα λοιπά, και τα λοιπά. Κάτσε κάτω. Τι να σε κάνω να είσαι άριστος στα μαθήματα και να είσαι τενεκές και να μην ξέρεις την προσευχή."

Αυτό ήταν μεγάλη προσβολή για μένα και για μια εβδομάδα δεν πήγαινα στο Γυμνάσιο. Μετά ήρθε ο Κυριαζής στον πατέρα μου και ζήτησε να σταματήσει αυτή η ιστορία.

Για μια συνάντηση*.

Ο κ. Μάκης Μακρής, απόφοιτος του Γυμνασίου το 1951 μας έστειλε τα παρακάτω:

Ωραίες αναμνήσεις!

Γιά μιά δεύτερη φορά το πείραμα να ξανασμείξουν ύστερα από δεκαετίες οι άλλοτε μαθηταί του Γυμνασίου Λεβαδείας και τώρα αποκατεστημένοι και ώριμοι άνδρες, επανελήφθη με επιτυχία. Πέρυσι, όπως θα θυμούνται οι αναγνώστες μας το πείραμα έγινε στην Αθήνα με μαθητάς του σχολικού έτους 1938. Εφέτος με τελειόφοιτους μαθητάς του έτους 1951 και στη Λειβαδιά.

Συγκεκριμένα το Σάββατο 4η Μαΐου, 21 από τους 61 μαθητάς και μαθητριας της τελευταίας τάξεως του Γυμνασίου Λεβαδείας κατά το σχολικόν έτος 1951, ύστερα δηλαδή από 23 ολόκληρα χρόνια, συνεγκεντρώθη-

* Η συνάντηση αυτή έγινε στις 4 Μαΐου 1974

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

σαν και εώρτασαν την συνάντησί τους στην κοσμική ταβέρνα του συμπολίτου μας κ. Μαυρίκη.

Η στιγμή της συναντήσεως, που για πολλούς απ' αυτούς, ήταν η πρώτη ύστερα από 23 χρόνια, υπήρξε συγκινητική. Δεν ήσαν πλέον οι νεαροί και οι νεαρές των 18 χρονών. Ησαν τώρα οι ώριμοι με τα γκρίζα μαλλιά. Οι γιατροί, οι δικηγόροι, οι αξιωματικοί, οι επιχειρηματίες. Αυτοί οι τότε μικροί μαθηταί με την ανέμελη και γεμάτη όνειρα ζωή τους, είναι οι σημερινοί λαμπροί επιστήμονες με τις εξέχουσες θέσεις στην κοινωνία μας. Αυτοί, λοιπόν, οι σημερινοί μπαμπάδες και μαμάδες, αποφάσισαν να ξαναγίνουν προς στιγμήν έστω και για μιά βραδυά, οι μικροί μαθηταί ύστερα από 23 ολόκληρα χρόνια.

Το πράγμα δεν ήταν καθόλου δύσκολο. Απεναντίας, ήρθε μόνο του κατά τρόπον αυθόρμητον φυσιολογικόν, έτσι σαν άρχισαν να θυμηθούν την παλιά, ωραία και ανέφελη μαθητική ζωή. "Για σκέψου, ρε Μάκη, τί κάναμε στον καθηγητή". "Ναι, ναι, ρε, θυμάσαι, πως τον τουμπάραμε να μας αφήση να παίξουμε λίγη μπάλλα;" Ετσι συζητώντας τραγουδώντας τραγούδια της τότε εποχής, χορεύοντας και πίνοντας, η βαρειά ατμόσφαιρα του σήμερα φορτωμένη από χίλιες δυό σκοτούρες, άρχισε να αλλάζη και σιγά-σιγά να γίνεται ανάλαφρη, ενώ μέσα από την ομίχλη του παρελθόντος, ανεδύθησαν και ανεφάνησαν οι παλιές μαθητικές φιγούρες, έτσι καθώς η αναδρομή στο παρελθόν η φαντασία και η θύμησι τις μεταμόρφωνε σε νεαρούς μαθητάς.

Την ωραία έμπνευσι και πρωτοβουλία την είχαν οι συμπολίτες μας κ.κ. Μάκης Μακρής, επιχειρηματίας ηλεκτρικών ειδών, Νικ. Μαρτιναίος, προϊστάμενος ΟΤΕ Αθηνών και Νικ. Αβδελάς, αεροπόρος της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Απ' αυτούς ο πρώτος κ. Μάκης Μακρής, βρήκε κατά τύχη ένα απουσιολόγιο της τελευταίας τάξεως του Γυμνασίου που ήσαν γραμμένα όλα τα ονόματα των συμμαθητών. Ανεκοίνωσε την σκέψι του στους άλλους δύο και εκείνοι ενθουσιασμένοι ενεκολπώθησαν την ωραία ιδέα.

Η πρώτη τους δουλειά είναι να κάμουν προσκλητήριο των ευρεθέντων ονομάτων και την αναζήτησίν των. Διεπίστωσαν ότι: Από τους 64 μαθητάς του Γυμνασίου 3 απεδήμησαν εις Κύριον. Από τους 61 εν ζωή: Οι 18 μένουν στην Λειβαδιά, οι 20 στην Αθήνα και οι υπόλοιποι 23 σ' όλη την Επικράτεια και στο εξωτερικό. Ενθουσιασμένοι από την σκέψι της συναντήσεως, έσπευσαν βιαστικά να κάμουν την συγκέντρωσι. Αλλά όπως ήταν φυσικό, δεν ήταν εύκολο να συγκεντρωθούν όλοι σε σύντομο χρονικό διάστημα και κάπως απροετοίμαστα και λόγω αποστάσεως και λόγω υπηρεσιακών δεσμεύσεων. Ετσι, απεφάσισαν να ξανασυγκεντρωθούν όλοι οι 61 επιζώντες στο τέλος Σεπτεμβρίου. Στην συγκέντρωσι αυτή δεν θα παραλείψουν να καλέσουν και τους τότε καθηγητάς των μεταξύ των οποίων και τους κ.κ. Σκόπαν, Αναστασίου και Περδίκην.

Στην τωρινήν συγκέντρωσιν και πριν από το γλέντι μίλησε για λίγο ο κ. Μάκης Μακρής εκφράσας την χαράν και την συγκίνησίν του που ξαναβλέ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ponται ύστερα από 23 χρόνια, εξέθεσε την άποψί του για την προσεχή συγκέντρωση και έκαμε προσκλητήριο. Συγκινητική υπήρξε η στιγμή όταν κάλεσε στο τηλέφωνο όλους τους παρευρισκομένους ο σμήναρχος κ. Σ. Παπακωνσταντίνου που υπηρετεί στην Αγχίαλο και δεν μπορούσε να παρευρεθή για να ακούση τις φωνές των παρόντων συμμαθητών του.

Το γλέντι κράτησε μέχρι την 1ην πρωϊνήν της Κυριακής, εν συνεχεία μετέβησαν στο "Ζιβάγκο" του συμπολίτου μας κ. Πέτρου Χουτζούμη, ύστερα στο κέντρο "Γαλαξίας" και η ωραία εκδήλωσι έληξε με μία εκδρομή στον Παρνασσό.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ. (του κ. Α. Μακρή)

Σεβαστοί μας καθηγητές

Αγαπητές συμμαθήτριες- Αγαπητοί συμμαθητές.

Στη σημερινή συγκέντρωση η χαρά και η συγκίνηση φαίνεται ζωγραφισμένη στα πρόσωπα όλων μας.

Τον Ιούνιο του 1951 και μόλις τελειώσαμε την ογδόη - μιά ομάδα από συμμαθητές και συμμαθήτριες ρίξαμε την ιδέα να ξαναβρεθούμε μετά από κάποια χρόνια και πάλι στο ΓΥΜΝΑΣΙΟ της ΛΕΙΒΑΔΙΑΣ.

ΚΥΡΙΑΡΧΟΥΜΕΝΟΙ από την συγκίνηση των αλησμόνητων εκείνων χρόνων και δονούμενοι από την άδολη επιθυμία -υποσχεθήκαμε να μη χαθούμε!!

Βέβαια αυτό ήταν ένας ρομαντισμός που ξεπήδησε αυθόρμητα από τις καρδιές μας. Τις καρδιές που τις φλόγιζε τότε η ανυπομονησία να ριχτούμε στο στίβο της ζωής, για την πραγματοποίηση των πιό παράτολμων ονείρων μας.

Και πραγματικά με εμπιστοσύνη στις δυνάμεις μας όχι βέβαια τις σωματικές, μα τις πνευματικές- τις δυνάμεις της γνώσης- αυτές που οι άξιοι, ικανοί, οι ακάματοι τότε καθηγητές, μας προίκησαν και μ' αυτές ακολουθήσαμε ο καθένας το δρόμο που είχε χαράξει: το δρόμο που νόμιζε "Στίβο ευγενούς αμίλλης". Γρήγορα όμως βρεθήκαμε στη δίνη της ανελέητης κοινωνικής πραγματικότητας.

Πολλοί δοκίμασαν την σκληρότητα της ζωής, από τα πρώτα κιόλας χρόνια και αναγκάστηκαν απ' την πεζή πραγματικότητα να αλλάξουν σχέδια, όνειρα, στόχους και προοπτικές και να ξεφύγουν απ' αυτό που ήθελαν. Αλλοι μέσα από χίλιες δυό αντιξοότητες έφτασαν σ' αυτό που ήθελαν.

Ολοι όμως -ανεξάρτητα απ' τους επιστημονικούς και επαγγελματικούς τίτλους που μαζέψαμε -ξοδέψαμε εν τω μεταξύ χωρίς ανάσα τα ωραιότερα χρόνια της ζωής μας, στον αγώνα για την επιβίωση.

Και χάσαμε τον ρομαντισμό μας, την ανεμελιά μας και την αμεσότητα της ανθρώπινης επαφής.

Ωσπου μετά από 23 χρόνια που είχαμε αφήσει τα θρανία ήλθε ο καιρός

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

για μιά ανάσα για ένα νοσταλγικό γύρισμα στα δέκα οχτώ μας χρόνια.

Η ωραία έμπνευση και η πρωτοβουλία γιά την πρώτη συνάντηση ήλθε κατά τρόπο αυθόρμητο και φυσιολογικό. Από τους Ν. ΑΒΔΕΛΑ- Ν. ΜΑΡΤΙΝΑΙΟ και τον υποφαινόμενον.

Αρχίσαμε να θυμόμαστε την παλιά ωραία και ανέμελη μαθητική ζωή: "Για θυμήσου εκείνον, εκείνη, τον τάδε καθηγητή." Ετσι πίνοντας, συζητώντας και τραγουδώντας τα τραγούδια της εποχής η βαρειά ατμόσφαιρα, φορτωμένη από χίλιες δυό σκοτούρες, άρχισε να γίνεται ανάλαφρη, ενώ μέσα από την ομίχλη του παρελθόντος, ανεδύθησαν και ενεφάνησαν οι παλιές μαθητικές φιγούρες, έτσι, καθώς η αναδρομή στο παρελθόν, η φαντασία και η θύμιση τις μεταμόρφωνε σε νεαρούς μαθητές.

Με μιά κατάσταση της Στ' του 1949 για εκδρομή που είχα και ο ενθουσιασμός της στιγμής, προκάλεσε το προσκλητήριο της 4ης Μαΐου 1974, ακολούθησε αν θυμάμαι άλλη μία μετά από δύο χρόνια. Με χαρά βλέπω στο σημερινό προσκλητήριο σάλπισμα -χωρίς κανείς μας να πει: "έχω δουλειές," "τί να κάνω τα παιδιά;" "θα κρατήσω τα εγγόνια" "έχω κλεισμένη τη μέρα αυτή", χωρίς να μας εμποδίση η πεζή πραγματικότητα, τα παραμερίσαμε όλα και δώσαμε το παρόν.

Ηλθε λοιπόν η ώρα. Να η ευκαιρία! νάχουμε τη χαρά ασπρομάλληδες να δούμε ο ένας τον άλλο.

Να μάθουμε για την προκοπή μας. Να μετρήσουμε τα συν και τα πλην των 41 χρόνων της ζωής μας που πέρασαν πιά!!!

ΣΑΤΥΡΑ. Για κείνα τα ωραία παιδιά, τους απόφοιτους του 1951, η κ. Πόπη Καθάριου έγραψε τη σάτυρα που ακολουθεί. Τα στοιχεία της τα έδωσε... ποιός άλλος; Ο κ. Μάκης Μακρής φυσικά. Παρακολουθήστε την:

Πόπης Καθάριου = Σάτυρα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
Ολοι μας μαζευτήκαμε
να φάμε και να πιούμε
να πούμε λίγα απ' τα παλιά
και να τα θυμηθούμε

Τα χρόνια τα εφηβικά
ποτέ μας δεν ξεχνάμε
τα χρόνια τα νεανικά
που πάντα θ' αγαπάμε

Τα κουδουνίσματα ηχούν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ακόμα μεσ' τ' αυτιά μας
και το παρόν μας δώσαμε
με όλη την καρδιά μας
*
Και τί να πρωτοθυμηθώ
και τί να μην ξεχάσω
τον Βασταρδή των Γαλλικών
το κέφι σας θ' αλλάξω

Στο μάθημα των Γαλλικών
δεν μπόραγα ν' αντέξω
αδικημένα δυό παιδιά
να βγάζει πάντα έξω

Σαν έπεφτε το σύνθημα
από τ' αυτί να πιάνη
άδικα τους ξαπόστελνε
Ούτσα και Κοντογιάννη
*
Ιστορικός, αθόρυβος
πάταγε σαν τη γάτα
άτολμος και προσεκτικός
να μην τον πιάνη φάκα

Ψηλός, λιγνός, μαυριδερός
διστακτικός και λούφας
στην Ιστορία αλώνιζε
ο Σταύρος ο Μαγκούφης
*
Το πρακτορείο Ρώυτερ
ωχρίαζε μπροστά του
μέσα σε όλα ήτανε
καλά και στα κακά του

Τα πάντα παραμόνευε
το μάτι του γαρίδα
μπορούσε από κουτσομπολιό
να βγάλη εφημερίδα

Τον εκδικήθηκαν λοιπόν
αυτόνε τον ωραίον
γιαυτό και τον αφήσανε

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

και μεταξετασιέον

Στη σπειρα φαύλων ήτανε
Ζαΐρας και Κολαίος
Κουΐκ κι άλλα ονάματα
είχε ο Μαρτιναίος
*
Εγκυκλοπαίδεια σωστή
μελέτης μα και γνώσης
ο πρώτος μεσ' τη τάξη μας
είκοσι να του δώσης

Ηταν διανοούμενος
των μαθημάτων δούλος
άριστα πάντα άξιζε
ο Νικολάκης Πούλος

Παρ' όλο που ήτανε καλός
και τον παινεύαν όλοι
ο πρόσκοπος ο ήσυχος
και με καρδιά περβόλι

όλοι που ήταν άτακτοι
αντί να βγουν στη φόρα
αυτός πάντα επλήρωνε
τον έπαιρνε η μπόρα.

κι αφού δεν έφταιγε αυτός
ήτανε ν' απορής
πώς πάντοτε τη γλύτωνε
ο Μάκης ο Μακρής;

που έκανε το σαματά
κι είχε ύφος οσίας
αλλά στο παρασκήνιο
ηγέτης της Μαφίας

Και ήτανε και φίλος του
και τον εσυμπαθούσε
ο δε Σαΐνης σαν γιατρό
πάντοτε τον υμνούσε.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

παρ' όλα τα παινέματα
δασκάλων και Σαΐνη
πώς ήτανε καλό παιδί
τον... άφησαν να μείνη

να δίνη τον Σεπτέμβριο
πάλι τις εξετάσεις
ο Νυδριώτης ο Κωστής
τους άλλους για να φτάση

Από την ψύξη στράβωσε
το στόμα του ο καημένος
έγινε στήλη άλατος
ωσάν κατεψυγμένος

παρ' όλα αυτά του άρεσε
στο θέατρο να παίζη
κι όταν νευρίαζε πολύ
όλους μας να μας... χέζει

Τη φουστανέλλα φόραγε
έβγαινε στη σκηνή
σαν μπόγος εκαμάρωνε
με δυνατή φωνή.

και τί ζωγράφος δυνατός
μοντέρνος κυβιστής
ανάποδα να τάβλεπες
ωσάν φουτουριστής.

αλλά και στα διαβάσματα
είχε πολλή σοφία
και το βραβείο έπαιρνε
στην ανορθογραφία

Γιαυτό συχνά την πάταγε
απ' το Δημητριάδη
και πάλι το Σεπτέμβριο
έμενε να διαβάζη.

ήτανε μέλος μυστικό

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Από την γύζη θραβώσεσαι
το δόξα σου ο μαγμένος
τέζινε θυζη βάζαρος
σου σάν ματζυζμένος

παρ' όλα αυτά σου άρεσε
σο θέαρο να παίζω
μ' όταν νευριαζε πολύ
όλους μας να μάς ... χέζ-νι

(Χι φουσκανε-λα φόραζε
έβγαινε θυ σκηνή
σάν μπόζος τσαμαράρωνε
με δυναζή φωνή

Και χι ζωγράφος δυνατός
μοντέρνος κυβισθής
ανάπουδα να τάβλεπες
σου σάν φουτουρισθής

Βλλά μαι θα διαβάσμουθα
είχε πολλή σοφία
μαι το θραβείο έπαιρνε
θην ανορθογραφία

(Γιαυτό συχνά την πάταζε
θη το Δημητριάδη
μαι πάλι το Σεπτέμβριο
τέλεινε να διαβάζω

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

απάντων των διαυλων
στη σπείρα μέσα και αυτός
των υπολοίπων φαυλων

ήθελε τα παινέματα
του Σάΐνη εκείνου
Σωτήρης το καλό παιδί
ο Παπακωνσταντίνου.

Κει που καθόταν ήσυχος
αν τουκανες αστείο
θηρίο εγινότανε
θάφευγες με φορείο.

η ανταπόδοση σκληρή
με βάναυσο τον τρόπο
δεν είχες περιθώρια
σε άφηνε στον τόπο

όταν δεν τον επείραζες
ήσυχος σαν λαπάς
αθόρυβος και βολικός
Δημήτρης ο Σκαλτσάς

Στην τάξη όταν βλέπαμε
τον κυρ-Δημητριάδη
κι άνοιγε τον κατάλογο
πηγαίναμε στον Αδη

Κι άνοιγε τον κατάλογο
που ονόμαζε Μορμώ
κι από τα ρίγη τα πολλά
παθαίναμε δαρμό.

Εμπρός τα μπουγαδόνερα!
Εμπρός και τα κοφίνια!
μπουγαδο-κόφινα παιδιά!
δεν είσαστε σαΐνια!

Ενας ο λεβεντάνθρωπος!

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ενας αξίζει μόνο
με σας ρε μπουγαδόνερα
θα κάνω κανά φόνο

Εκείνος εκαμόρωνε
και ήταν ψηλομύτης
ήταν και λεβεντάνθρωπος
Στάθης ο Μαργαρίτης

Κατέβαινε απ' τα ψηλά
κάτω στην αγορά
και πάλι ξανανέβαινε
πάνω στον Ζαγαρά.

Εκανε δρομολόγια
ωσάν αλπινιστής
κατά Σαΐνη -σαμποτέρ
μα και κομμουνιστής

Στο Στάλιγκραντ της εποχής
το σπίτι του το είχε
και ο Σαΐνης νόμιζε
πώς σ' όλα συμμετείχε

Γιαυτό και δεινοπάθησε
κείνη την εποχή
ο Τσίκητης ο Χρίστος μας
για μας καλό παιδί.

*

Ισχυρογνώμων και σκληρός
με νεύρα να αφρίζη
σαν δράκοντας τα δόντια του
ολημερίς να τρίζη.

Με μιά γροθιά σε άραζε
εις το νεκροταφείο,
δούλευε εξωσχολικά
σ' ένα φωτογραφείο.

Και βολευόμαστε καλά
φωτογραφίες τσάμπα

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

τα χρόνια εκείνα τα φτωχό
μ' εκείνου την αβάντα

Κι έχουμε τα ενθυμια
στα άλμπουμ στα συρτάρια
να βλέπουμε πώς ήμασταν
και πώς γίναμε χάλια

Ευχαριστώ από καρδιά
το λέω και το γράφω
το φίλο τον αγαπητό
το Σπύρο μας το Βλάχο

*

Ενα παιδάκι ξενικό
μας ήρθ' απ' την Αθήνα
με μιά ωραία προφορά
μίλαγε πολύ φίνα

Πρωτευουσιάνικη λαλιά
με λι και με το νι
και μας εντυπωσίαζε
την κάθε μας στιγμή.

Μανούλι ήταν στη θωριά
και πολύ κολπατζής
τσίφτης αποκαλούμενος
μα και χωρατατζής

Τα αστεία του ξεπερασιά
του μέτρου και ορίου
αξέχαστος ο πλακατζής
ο Θάνος Σωτηρίου

*

Σε όλα ήτανε μπροστά
και πανταχού παρών
σε απαντήσεις άφθαστος
και πάντοτε πληρών.

Οπου καυγάς αυτός μπροστά
και με χειρονομίες

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

πάντα υπερασπίζονταν
ως και ... παρανομίες.

Ο πιό τεχνίτης μαθητής
σε κάθε μιά γραφή
έκανε ναν' αόρατη
και η αντιγραφή.

Οπως στο διαγωνισμό
άκουσον, ο παράφρων!
ακόμα και στην έκθεση
να είναι αντιγράφων!

Πολλές δραστηριότητες
πρόσκοπος και δρομέας
ποδόσφαιρο -βόλεϋ-μπωλ
το μούτρο της παρέας.

Ηθοποιός στα θέατρα
έπαιζε από κούνια
στο κολατσό του ήθελε
δύο ψητά γουρούνια.

Ο Ζεν-πρεμιέ του Σινεμά
και όλων των θεάτρων
για παρτεναίρ του δίνανε
ένα τσουβάλι σκιάχτρων.

Καζανόβας μαθητής
σούπερ κατακτητής
και νοσοκόμος πρόσκοπος
ο Μάκης ο Μακρής

*

Τα χρόνια πέρασαν γοργά
ξεγέλασμα της φύσης
το μόνο που μας έμεινε
είναι οι αναμνήσεις

Γιαυτό να μαζευόμαστε
μία φορά το χρόνο
να συζητάμε τα παλιά
με γέλιο και με πόνο.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Κι αφου δεν είναι δυνατόν
ο χρόνος να γυρίση
ας αρκεσθουμε στο παρόν
στην τωρινή μας δύση

Μην απογοητεύεστε
έχουμ' ακόμα χρόνια
να ζήσουμε ειρηνικό
με γλέντι και ομόνοια

Αντε παιδιά γειά και χαρά
πιείτε και άσπρο πάτο
το γλέντι να συνεχιστή
νάναι πολύ κεφάτο

Φάτε και πιείτε σωρηδόν
κι αφήστε τις νηστείες
έχουμε τράτο για χορό
πέντε δεκαετίες

Μαθητές στην Αντίσταση.

Στις 26-5-95 ο κ. Ρούσσος Παναγιώτης, έμπορος, μας έδωσε την παρακάτω συνέντευξη

Τελείωσα το Γυμνάσιο το 1946-47. Δηλαδή είμαι μαθητής που τα περισσότερα μαθητικά μου χρόνια τα πέρασα στην κατοχή και συγκεκριμένα όταν κηρύχθηκε ο ελληνοϊταλικός πόλεμος ήμουνα μαθητής νομίζω στη Β' οκταταξίου. Στις 28 Οκτωβρίου 1940 τα μαθήματα σταματήσανε και αρχίσανε τον επόμενο χρόνο. Τον επόμενο χρόνο που αρχίσανε τα μαθήματα δεν πήγαμε στο σχολείο γιατί το είχανε καταλάβει οι Ιταλοί και το είχανε κάνει στρατώνα. Εμείς κάναμε μάθημα στις εκκλησίες του Αγίου Γεωργίου και της Μητροπόλεως. Σε κάθε εκκλησία κάναμε δύο τάξεις μάθημα, η μία στην αριστερή πέρυγα (κλίτος) και η άλλη στη δεξιά. Τύχαινε πάντοτε εγώ να κάνω μάθημα στην αριστερή πτέρυγα. Ακόμη κάναμε μάθημα και σε αποθήκες. Στην πρώτη αποθήκη που κάναμε μάθημα ήτανε του Μεραναίου· σήμερα είναι μια pub εκεί κοντά στην πλατεία της Μητροπόλεως. Την επόμενη χρονιά έκανα μάθημα σε μιά αποθήκη του Βλάχου, απέναντι από το Δημαρχείο. Μαθήματα δεν κάναμε όλο το χρόνο· κάναμε μισό χρόνο και κερδίζαμε μια χρονιά.

Φάρσες και αστεία στην εποχή μας δεν γινόντουσαν γιατί ήταν κατοχή. Είμασταν οργανωμένοι στην ΕΠΟΝ (κλαίει) και οργανωμένοι σε δεκαρχίες.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Εγώ ήμουνα σε μια δεκαρχία μαζί με πέντε φίλους. Με είχε προσηλυτίσει ο Τάκης ο Γουργιώτης. Οι άλλοι με τους οποίους κάναμε και φυλακή ήταν: Ο Στάθης ο Νταραδήμος, ο Γιώργος ο Τζίμας (πέθανε αυτός), ο Αλλαντάλας ο Τριαντάφυλλος και ο Λουκάς ο Σκορδάς.

Το 1943 μας δώσανε εντολή να στεφανώσουμε τον Αγνωστο Στρατιώτη. Είχαμε αναλάβει να φιάξουμε το στεφάνι και προκηρυξεις τις οποίες θα μοιράζαμε και θα τοιχοκολλούσαμε. Και το στεφάνι κατετέθη και οι προκηρυξεις κολλήθηκαν. Το στεφάνι το καταθέσαμε στις 24 Μαρτίου τη νύχτα. Και εγώ τοιχοκόλλησα τις προκηρύξεις της ΕΠΟΝ νύχτα.

Εκείνη τη βραδυά πάντως κόλλαγα και όταν είχα φτάσει εδώ στη γωνία που είναι τώρα το κατάστημά μου (κλαίει), ερχόταν μιά περίπολος από την πλατεία και μου φώναξε: Αλτ. Εγώ βέβαια δεν σταμάτησα και το έβαλα στα πόδια. Εκείνοι με πυροβόλησαν αλλά δεν με πέτυχαν. Πρόλαβα μπήκα στο σπίτι μου και επειδή αυτό είναι ιδιόρρυθμο επειδή είναι χτισμένο επί τουρκοκρατίας, έχει και παραπόρτι, οι Ιταλοί έχασαν τα ίχνη μου. Ετσι οι Ιταλοί δεν με συνέλαβαν.

Το γεγονός αυτό μαθεύτηκε και συνέλαβαν τρεις τέσσερις φίλους μου από άλλη δεκαρχία· ήταν ο Γιώργος ο Κοντογιάννης, ο Γιώργος ο Κουντουράκης, ο Στάθης ο Νταραδήμος και Γιώργος ο Τζίμας. Εμένα δεν με πιάσαμε. Με πιάσανε στις 2 με 3 Απριλίου.

Στις φυλακές Κοντογιάννη. Τη μέρα εκείνη κάναμε γυμναστική. Είχαμε μάθημα με τον κύριο Περδίκη. Είμαστε στην αποθήκη του Παπαθανασόπουλου. Τώρα έχει γίνει κτίριο εκεί. Τότε ήταν μια αλάνα. Κάναμε γυμναστική και ήρθε ο Μάριο ο Ιταλός και λέει:

- Ποιός είναι ο Ρουσσος; Να βγει ένα βήμα μπροστά.

Και ενώ με ήξερε, ήξερε όλους τους μαθητές γιατί ερχότανε πάντοτε στις αποθήκες. Και με συνέλαβε και με πήγε στην καραμπινιερία που ήτανε εκεί που είναι τώρα το αγροτικό κτηνιατρείο, στη γέφυρα του Καλπουζου. Με βάλανε στο γραφείο και μου λέει:

- Ελα εδώ, μάθαμε ότι εσύ κόλλησες τις προκηρύξεις, έδωσες το καρμπόν, τα χαρτιά...

Εγώ τα αρνήθηκα. Μάλιστα μου είπαν ότι οι προκηρυξεις είχαν κομμουνιστικό περιεχόμενο. Ενώ δεν είχαν. Είχαν πατριωτικό περιεχόμενο. Αρχίσανε τις βουρδουλιές. Πόσες έφαγα δεν θυμάμαι γιατί ήμουνα και μικρός. Επέμεναν πολύ. Μάλιστα μου είπαν ότι εδώ δίπλα έχουμε και τον άλλο το φίλο σου και αυτός μας τα είπε όλα. Εκ των υστέρων αποδείχθηκε ότι δεν είχε πει εκείνος τίποτα. Εμείς ξέραμε. Είχαμε κατατοπιστεί, προτού αρχίσουμε τι θα πουμε όταν μας συλλάβουν. Στο ίδιο το κτίριο είχαν υπόγειο και το είχαν κρατητήριο. Τη βραδυά αυτή με κράτησαν στο κρατητήριο. Το μάθανε οι γονείς μου και ήρθαν. Τι μπορούσαν να κάνουν. Την άλλη μέρα το πρωί

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

πάλι με πήραν επάνω, με ανέκριναν πάλι, είδαν άτι δεν έβγαινε τίποτα και με πήγανε ατις φυλακές του Κοντογιάννη. Μάλιστα προ δυο ημερών είχε περάσει ο "Νικηφόρος" (αντάρτικη περίπολος του ΕΛΑΣ) και τις είχε ανοίξει τις φυλακές. Στις φυλακές είχαν πολύ λίγους κρατουμένους. Οταν πέρναγα την είσοδο της φυλακής μου λέει ο Ιταλός ο δεσμοφύλακας αν ξέρω να κλίνω το ρήμα "έρχομαι" (κλαίει). Εγώ δεν του απάντησα αλλά μπροστά στην πόρτα της φυλακής ήταν μια πινακίδα μ' ένα λόγο του Ισοκράτη. θαρρώ πως έλεγε: Μηδενί συμφοράν ονειδήσεις, κοινή γαρ η τύχη (κλαίει) και το μέλλον αόρατον. Είπα λοιπόν κι εγώ στο δεσμοφύλακα αν μπορεί να διαβάσει αυτήν την πινακίδα.

Όταν μπήκα στο θάλαμο ήταν και άλλος φίλος μου και δυό γερόντια, πατεράδες δυό παιδιών του Γυμνασίου τους οποίους είχαν πάρει ως ομήρους. Καθημερινώς μας ανακρίνανε. Επειδή είμασταν μικροί στην ηλικία (ήμουν νομίζω 15 χρονών) κι εγώ και τα άλλα τα παιδιά, κι ο Στάθης ο Νταραδήμος και ο Λουκάς ο Σκορδάς και ο Γιώργος ο Τζίμας. Τον Τριαντάφυλλο τον Αλλαντάλα και κάποιους άλλους δεν τους είχαν πιάσει γιατί είχαν φύγει από τη Λιβαδειά, είχαν πάει στα χωριά. Ο Αλλαντάλας είχε πάει στον Αγιο Βλάσση. Ενας Σωτηρόπουλος είχε βγει στο αντάρτικο.

Το Σχολείο δεν θυμάμαι να έκανε τίποτα για μας. Η μάνα μου ερχόταν συχνά στη φυλακή και μ' έβλεπε. Φοβόντουσαν βέβαια. Ερχόταν και μια φίλη της μάνας μου κάθε μέρα.

Στις φυλακές Αβερωφ.

-Πότε αποφυλακιστήκατε;

- Εμάς τους τέσσερις, δηλ. το Στάθη το Νταραδήμο, το Γιώργο το Τζίμα, το Λουκά το Σουγιά κι εμένα μας βγάλανε γιατί είμασταν ανήλικοι. Κάλεσαν όμως τους γονείς μας και υποσχεθήκανε ότι θα είμαστε φρόνιμοι και μέχρι να γίνει το δικαστήριο θα πηγαίνουν να δίνουν "παρών". Είμαστε υπό την επίβλεψη των γονέων μας.

Τον Ιούλιο μας ξανάπιασαν, μας έβαλαν σε φορτηγά αυτοκίνητα, πήγαμε στην Αθήνα και περάσαμε από παλικό στρατοδικείο. Εκεί είμασταν τυχεροί γιατί δικαστήκαμε λίγο. Συγκεκριμένα δικαστήκαμε δεκαοχτώ μήνες. Μας έβαλαν σε ένα απομονωτήριο, σ' ένα γκαράζ των Ιταλών, και όταν τελείωσαν όλες οι δίκες, μας πήγανε στις φυλακές Αβέρωφ. Εκεί καθίσαμε αρκετό καιρό, νομίζω δυό-τρεις μήνες ακόμη και μόλις έγινε η συνθηκολόγηση το 1943 επειδή είμασταν ανήλικοι οι Γερμμανοί μας άφησαν. Είχαμε φτάσει στο 16 έτος της ηλικίας. Πρέπει να ήταν Οκτώβριος.

Ολο αυτό το διάστημα στο σχολείο πέρναμε απουσίες και εκείνη τη χρονιά μείναμε στην ίδια τάξη λόγω ελλιπούς φοιτήσεως. Οταν αποφυλακίστηκα φοίτησα στην ίδια τάξη όπως και τα άλλα παιδιά (κλαίει).

Οταν φτάσαμε στις φυλακές Αβέρωφ, συγκεκριμένα μέτρησα και πόσες

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

πόρτες περάσαμε. Ηταν δώδεκα μέχρι να φτάσουμε στο κελλί. Ηταν ένα δωμάτιο και είμαστε 80 παιδιά κάτω από 18 χρονών. Μας υποδέχτηκαν στο θάλαμο όταν φτάσαμε και επειδή ήταν χωρισμένοι και στη φυλακή σε ΕΠΟΝίτες και σε ΠΕΑΝ, μας παρέλαβαν οι της ΕΠΟΝ. Ηταν και της ΠΕΑΝ σε άλλη γωνία του δωματιου. Είχαμε αγαθές σχέσεις μεταξύ μας όλα τα παιδιά.

Εκείνες τις μέρες είχε γίνει ανατίναξη της ΕΣΠΟ. Αυτά ήταν τα παιδιά της ΕΣΠΟ που είχαν πιάσει. Αυτή την ανατίναξη την είχαν κάνει νέα παιδιά κάτω των 18 χρονών. Το κτίριο αυτό βρισκόταν στην Πατησίων.

Μέσα σ' αυτό το θάλαμο, 80 παιδιά, υπήρχε το αδιαχώρητο. Μπορώ να πω ότι για να κοιμηθούμε, αναλογούσε στον καθένα δύο τετραγωνικά πόδια, δηλαδή μία έκταση 0,50Χ0,50 εκατοστά του μέτρου. Αυτό αναλογούσε στον καθένα για να ξαπλώσει να κοιμηθεί. Γινόταν πολύ καλαμπούρι εκεί πέρα και διασκεδάζαμε. Μάλιστα έρχονταν και οργανώσεις των Αθηνών έξω από τη φυλακή (κλαίει) και μας έκαναν καντάδα κάτω από τα παράθυρα. ήταν τότε που έγιναν οι μεγάλοι βομβαρδισμοί στον Πειραιά.

Κάναμε πολλά αστεία για να περνάμε τη μέρα μας. Μια μέρα θέλοντας να αστειευτώ στο φίλο μου το Γιώργο το Τζίμα του είχα δέσει το πόδι του με το πόδι του θαλαμάρχη· είμασταν, βλέπεις, en face. Είμασταν πόδια με πόδια. Με πήραν είδηση οι Ιταλοί οι σκοποί που κάναμε ανησυχία, γιατί ήταν σιωπητήριο, ήταν 7 ή 8 η ώρα και μας έκλεισαν στο απομονωτήριο.

Μια βέρα για λίγη κουραμάνα. Το απομονωτήριο ήταν ένα δωμάτιο, ένα κελλί, τζέλλα την έλεγαν οι Ιταλοί, ένα επί ενάμιση, χωρίς ρούχα, μας έρριξαν και κάμποσο νερό κάτω. Εγώ προνόησα και πηγαίνοντας ήταν κάτι κοτσάνια από σκούπες και συγκεκριμένα ήταν πέντε κοτσάνια. Τα πήρα μαζί μου. Τα τρία τα κράτησα εγώ γιατί τα μάζεψα και για να τα στρώσω να κοιμηθώ και τα δύο τα έδωσα στο συχωρεμένο το Γιώργο το Τζίμα, ο οποίος ήθελε σώνει και καλά να πάρει αυτός το τρίτο. Είναι αλήθεια ότι πέρασε και αυτή η βραδυά στενόχωρα βέβαια γιατί είχαμε αρχίσει να καπνίζουμε κιόλας. Εγώ δεν είχα τσιγάρα μαζί μου, αυτός είχε τσιγάρα. Οσες φορές πέταγε τη γόπα του, εγώ τη μάζευα και στο τέλος έφτιαξα ένα τσιγάρο ενώ αυτός είχε μείνει χωρίς τσιγάρο. Και πολλά άλλα τέτοια. Είναι αλήθεια ότι ο καιρός κυλούσε ευχάριστα. Βγαίναμε στο προαύλιο. Συναντούσα κι άλλους πατριώτες Λειβαδίτες , πιο μεγάλους. Ηταν κι ένας παπάς από τη Βρασταμίτα (Υψηλάντης) τον οποίο είχανε δικάσει ογδόντα χρόνια.

Στο διπλανό κτίριο από το δικό μας, στη φυλακή, ήταν κρατούμενοι γερμανοί στρατιώτες. Τους φύλαγαν πολύ αυστηρά. Εμείς κάναμε βόλτες στο προαύλιο. Εκείνοι επειδή ήταν απομονωμένοι πεινούσαν. Εδεναν λοιπόν τις βέρες τους με σκοινιά και τις κατέβαζαν στο προαύλιο τις έπαιρ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ναν οι Ελληνες και στα ίδια σκοινιά τους έδεναν κουραμάνα. (Τρώγαμε καλά στη φυλακή γιατί ό,τι τρόφιμα έστελνε ο Ερυθρός Σταυρός μας τα μοίραζαν. Εξω μπορεί να πείναγε πολύς κόσμος, εμείς με τα τρόφιμα του Ερυθρού Σταυρού τρώγαμε καλά). Αυτοί οι Γερμανοί που είχαν πετάξει τις βέρες τους στους Ελληνες που πουλούσαν την κουραμάνα, ήρθαν μετά δεσμοφύλακες σ' εμάς. Και πιάσανε αυτούς τους κυρίους που τους είχαν πάρει τα δακτυλίδια και άλλα είδη και τους τα ξαναπήραν.

Με τους γερμανούς που καθίσαμε εκεί ένα μήνα περίπου οι μέρες ήταν δυσάρεστες. Μας έβαζαν ομαδικά σ' ένα ντους και επιθεωρούσε μια κοπέλα η οποία πρέπει να ήταν 20 χρονών και εμείς ολόγυμνοι κι αυτή χασκογελούσε. Τέλος πάντων ήταν και αυτά μέσα στο πρόγραμμα του Χίτλερ.

Μετά από λίγες μέρες κοίταξαν τα χαρτιά είδαν ότι είμασταν ανήλικοι. Οσοι ήταν ανήλικοι τους πήγαν στο Χαϊδάρι και μας, μας άφησαν προσωρινά να πάμε να πάρουμε το αποφυλακιστήριο, για το οποίο ποτέ δεν επέστρεψα γιατί φοβήθηκα να επιστρέψω μη με ξαναπιάσουν. Γι' αυτό δεν έχω κανένα ντοκουμέντο, κανένα χαρτί (αποφυλακιστήριο). Και κανείς από μας δεν το έχει πάρει. Οταν βγήκα από τη φυλακή πετούσα από τη χαρά μου. Εκανα από τις Φυλακές Αβέρωφ μέχρι την οδό Αθηνάς 5 ή 10 λεπτά. Ετρεχα ακατάπαυστα.

Οι κύριοι Καθηγητές μου.

-Θυμάστε κ. Παναγιώτη τους καθηγητές σας;

-Διευθυντή είχα το κ. Καλότυχο. Καθηγητές είχα τον κ. Λουκά το Δούκα, (τον είχα στα Λατινικά), Μαθηματικά και Κοσμογραφία είχα τον κ. Περίνη. Λογική είχα τον κ. Σούλια. Γαλλικά νομίζω τη λέγανε κ. Λυγδοπούλου. Γυμναστική τον κ. Περδίκη. φυσική τον κ. Γκιζελή, Θρησκευτικά τον κ. Κυριαζή.

Ο πιο αυστηρός ήταν ο κ. Περίνης ο οποίος ήταν κέρβερος. Όταν έμπαινε στην τάξη είχε ένα κόκκινο κατάλογο και τον έλεγε "γιαφτά" άνοιγε τον κατάλογο και έλεγε: - Ο Ρούσος να πει μάθημα. Ηταν τόσο επιβλητικός και άνθρωπος πολύ ψυχρός που δεν σου άφηνε περιθώριο ούτε να σκεφτείς. Έπρεπε να τα ήξερες αυτολεξεί, ιδιαίτερα τις ασκήσεις των Μαθηματικών.

Με είχε σηκώσει κάποτε να βγάλω τον τύπο της κόλουρης πυραμίδας. Οι άλλοι καθηγητές ήταν καλοί γιατί είχαμε ζήσει και μερικά χρόνια κατοχικά. Ηταν πιο μαλακοί, ενώ αυτόν τον κ. Περίνη τον είχα στην τελευταία τάξη, οπότε είχε γίνει η απελευθέρωση.

Την τελευταία χρονιά είχαμε ανεβάσει μια θεατρική παράσταση στην οποία είχα λάβει κι εγώ μέρος. Νομίζω πως ήταν "ο Χορός του Ζαλόγγου". Πρωταγωνίστρια είχαμε την κόρη του Γυμνασιάρχη μας, τη Ρίνα την Καλοτύχου, την οποία έχω χρόνια να δω και δεν ξέρω που βρίσκεται, αν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ζει, αν πέθανε.

Αυτά εν ολόγοις.

Σ.Σ. Πραγματικά αυτά εν ολίγοις, αλλά αυτά με τόση ουσία. Μέσα σ' αυτή την αφήγηση περικλείεται μια ολόκληρη ζωή, μια μεγάλη και άγνωστη ιστορία.

Ιστορία της πόλης, της πατρίδας, μια ιστορία προσωπική αλλά κοινωνική. Θρανία, φιλία, καθηγητές, (αυτό το "ο κ. Σουλιας" τι σεβασμό περικλείει!), χαρές, λύπες πόλεμος, αντίσταση, αχαριστία (από τη στυγνή υπηρεσία), δόξα, αιωνιότητα. Και να φανταστεί κανείς ότι όλοι αυτοί οι μαθητές θα είχαν να αφηγηθούν παρόμοιες καταστάσεις. Άραγε η επίσκεψη εκείνων των μαθητών στο κτίριο του Γυμνασίου (παλιό Γυμνάσιο) τι τους λέει; τι τους θυμίζει;

Ευχαριστούμε, κ. Παναγιώτη, και θέλουμε να πιστεύουμε ότι οι συμμαθητές σου και οι συμμαθήτριές σου που θα διαβάζουν τις γραμμές αυτές, κάτι θα έχουν να πουν.

Αναστάσιος Τσιροπούλας (θυμάται). Βρήκαμε τον κ. Τσιροπούλα Αναστάσιο στο γραφείο του στην περιοχή Κουρούπι και του ζητήσαμε να αφήσει για λίγο τη δύσκολη δουλειά του και να θυμηθεί τα μαθητικά του χρόνια. Ακούγεται λίγο παράξενα αυτό, αν αναλογιστεί κανείς ότι από τότε που γράφτηκε στο Εν Λεβαδεία Γυμνάσιον μέχρι σήμερα έχουν περάσει 63 χρόνια. Κι όμως όταν κανείς αναπολεί στα χρόνια που καθόταν στα μαθητικά θρανία, γίνεται παιδί, επιστρέφει έστω και για λίγο στην εφηβεία και ζει έντονα το χρώμα και τον παλμό της. Η έκφραση και ο τόνος της φωνής, οι χειρονομίες και τα χαμόγελα κατατίθενται σαν να μην έχουν φύγει ποτέ από τη σκέψη τους. Ω! και να μπορούσαν, όλοι μαζί οι συμμαθητές, να ξαναζήσουν, να ξανασμίξουν, να ξανακάτσουν στα θρανία, να γελάσουν, να κλάψουν, να φωνάξουν, να νοιώσουν εν πάση περιπτώσει παιδιά.

- Λοιπόν, πήγα στο Γυμνάσιο της Λιβαδειάς το 1932 και αποφοίτησα το 1939. Ηταν πολύ καλό, πολύ όμορφο το κλίμα εκείνης της εποχής. Τα παιδιά είχαν μεταξύ τους μια φιλική σχέση και συμμαθητική φυσικά. Το πρόγραμμά μας τότε το σχολικό δεν διέφερε από το σημερινό. Ξεκινούσαμε το πρωΐ με την προσευχή του σχολείου, μπαίναμε στις τάξεις, ερχότανε ο καθηγητής που είχε μάθημα την ώρα, είτε ήταν φιλόλογος είτε ήταν ο θεολόγος, ή μαθηματικός. Δεν θυμάμαι πολλά ονόματα καθηγητών. Θυμάμαι όμως ότι θρησκευτικός ήταν ο Κυριαζής, το θυμάμαι αυτό πολύ καλά. Ο Κόταρης που ήταν πριν από τον Κυριαζή. Αυτός είχε τη συνήθεια να έρχεται στο σχολείο το χειμώνα με τα κρύα με πουκάμισο. Ηταν υγιέστατος φυσικά. Οταν μετετέθη αυτός τη θέση του την πήρε ο Κυριαζής. Εγινε γαμπρός της Λιβαδειάς. Πήρε την κόρη του Βούλγαρη του εμπόρου, είναι

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

γνωστό το όνομά του. Οι Βουλγαραίοι ήταν 2-3 αδέλφια, είχαν 2-3 αδελφές, από τις οποίες τη μία την πήρε ο Κυριαζής.

Ο Κυριαζής έγινε και δ/ντής αλλά προηγουμένως είχαμε γυμνασιάρχη έναν άλλον που τον λέγαμε "Τζουλιο". Αυτός φοβότανε να βγει έξω τη νυχτα και στη γυναίκα του τη Τζουλια έλεγε συχνά: - Τζουλια, φοβού τους σκύλους της Λιβαδειάς. Φοβότανε μην την ξεσκίση σκυλί λιβαδείτικο. Μετά απ' αυτόν έγινε γυμνασιάρχης ο Κυριαζής.

Τα απογεύματα είχαμε και ώρες εργασίας στο σχολείο, κυρίως κάναμε γυμναστική ή και κάποιο άλλο μάθημα ανάλογα με το πρόγραμμα.

Οι στολές των φαλαγγιτών. Στην αρχή κάναμε μάθημα στο παλιό Σχολείο που βρίσκεται δυτικά από το Γυμνάσιο σήμερα. Το Γυμνάσιο μας το καινούργιο θεμελιώθηκε το 1932 από τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Εγινε ο αγιασμός και ετέθη ο θεμέλιος λίθος στο δρόμο επί της Δελφών. Θυμάμαι ότι ο Βενιζέλος στεκότανε τότε στο Γηροκομείο (σ.σ. εκεί που βρίσκεται σήμερα η μονάδα τεχνητού νεφρού) πάνω στη σκάλα με το δίκωχο και από κει μας μίλησε.

Εκείνο που μου έκανε εντύπωση ήταν το εξής: το 1937 βρισκόμασταν στην Δ' ή Ε' τάξη Γυμνασίου, μας μάζεψαν στο προαύλιο του σημερινού Γυμνασίου, προς το κάτω μέρος, στην παλιά Επισκοπή απέναντι, μας έβαλαν στη γραμμή, μας είπαν: "κλείνατε δεξιά", κλείναμε δεξιά όλοι και είχε έρθει ένας αστυνομικός, τον οποίον δεν θυμάμαι το όνομό του, ήταν πολύ γνωστός στη Λιβαδειά γιατί κυνηγούσε τους αριστερούς πάρα πολύ την εποχή εκείνη και μας είπε: "θαρθείτε στην Αστυνομία (η Αστυνομία ήταν εκεί που είναι σήμερα το ξενοδοχείο ΛΕΒΑΔΕΙΑ) και θα σας δώσουμε στολές φαλαγγιτών", της εποχής εκείνης, το δίκωχο, το μπλε κλπ. Βγήκανε μπροστά ο Κουρεμένος ο Παναγής ή Λαδάς, ο Γιώργης ο Παπαϊωάννου γυιός μπαλωματή και λένε: "Κύριε Διοικητά, εμείς δεν μπορούμε να την κάνουμε αυτή τη δουλειά, διότι είμαστε στην τελική ευθεία για να δώσουμε εξετάσεις στα Ανώτατα Εκπ/κά Ιδρύματα και δεν έχουμε χρόνο καθόλου. Ούτε να έρθουμε σε παρελάσεις, ούτε σε τίποτα. Εμείς δεν ερχόμαστε. Ο,τι θέλετε κάντε μας. Θέλετε να μας στείλετε σε ξερονήσι, στείλτε μας". Εκεί, έκανε πίσω ο Αστυνομικός, λέγοντας: "Θα το επανεξετάσω το θέμα και θα επανέλθω". Ο Λαδάς του λέει: "Και να επανέλθετε και να μην επανέλθετε θα σας δώσουμε την ίδια απάντηση που σας δίνουμε τώρα. Αμα θέλετε ελάτε. Βέβαια, αν μας καλέσει ο καθηγητής μας να έρθουμε να παρατα-χθούμε, θα έρθουμε· δεν μπορούμε να μην υπακούσουμε. Αλλά θα σας δώσουμε την ίδια απάντηση. Δεν ερχόμαστε να ντυθούμε φαλαγγίτες".

Ερώτηση: Γι' αυτό ήταν σύμφωνη όλη η τάξη;

Απάντηση: Κοίταξε να δεις. Βεβαίως ήταν σύμφωνη όλη η τάξη, διότι οι

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

τάξεις της εποχής εκείνης δεν είχαν πολλά παιδιά. Εμείς στην τάξη μας είμαοταν δώδεκα. Οχτώ αγόρια και τέσσερα κορίτσια. Τα κορίτσια, βέβαια, δεν είχαν έλθει σ' αυτή τη συγκέντρωση που έγινε, ήταν μόνο για τα αγόρια. Η κλήση του Αστυνόμου αφορούσε μόνο τα αγόρια της τάξης.

Απεργία και νταμιζάνα. Οταν στεγαζόμασταν ακόμη στο παλιό κτίριο, αυτό ήταν ετοιμόρροπο, είχε ρωγμές. Εμείς, οι μικρές τάξεις κάναμε μάθημα στο ισόγειο, οι δε μεγάλες έκαναν μάθημα επάνω, στον όροφο. Συνεννοηθήκαμε λοιπόν να απεργήσουμε με αίτημα να μετασταγαστούμε το συντομότερο, διότι δεν είχε τελειώσει το καινούργιο Γυμνάσιο ακόμη. Αυτό πρέπει να έγινε το 1934. Συγκεντρωθήκαμε απέναντι στο σχολείο, σ' ένα κτίριο πεσμένο. Αυτό το κτίριο είχε τους τοίχους του, δεν είχε πόρτα μπροστά. Μπήκαμε μέσα να μη μας δουν οι καθηγητές, τα είπαμε μεταξύ μας και αποφασίσαμε να απεργήσουμε. Προς τα που θα πάμε; Προς τις Μάκρες εκεί που γινότανε εκσκαφή για να βρουν μια εικόνα ·δεν θυμάμαι το όνομα της κυρίας που προΐστατο στις ανασκαφές. Είπαμε λοιπόν να πάμε προς τα εκεί, προς τα Καφριτσέϊκα. Ηταν άνοιξη, είχαν γίνει τα μυριγκίζα, μαζέψαμε μυριγκίζα. Κάτσαμε στον Αγιο Χαράλαμπο μπροστά, πέρασε η ώρα και γυρίσαμε πίσω κατά τις 12 ή 1 η ώρα το μεσημέρι και φθάσαμε στο σχολείο. Περιμέναμε να γίνει διάλειμμα από τις άλλες τάξεις, να δούμε τί γίνεται, γιατί απεργία έκανε μόνο η Δ' τάξη ή η Β' τάξη αν θυμάμαι καλά. Οι άλλοι που ήταν μεγαλύτερες τάξεις φοβόντουσαν να κάνουν απεργία γιατί φοβόντουσαν την αποβολή. Εμείς δεν φοβόμασταν. Κι αν μας απέβαλαν, κι αν φώναζαν και τους κηδεμόνες, δεν φοβόμασταν. Τους φώναξαν, βέβαια, τους κηδεμόνες. Πήγαν οι κηδεμόνες και είπαν στους καθηγητές: "Τι θα τα κάνετε τα παιδιά; θα τα σκοτώσετε σ' αυτό το κτίριο; Κάντε μια αναφορά στο Υπουργείο να τακτοποιηθεί το θέμα. Αν γίνει ένας σεισμός θα πέσει να τους πλακώσει. Βρείτε ένα άλλο κτίριο". (Τότε δεν είχαμε δείγματα σεισμών). Οι γονείς συμφωνούσαν με την απεργία που κάναμε.

Κάτι πρέπει να είχε γίνει ακόμη όταν καθιερώθηκαν τα Λατινικά, γύρω στα '35, αλλά δεν θυμάμαι ακριβώς τί έγινε.

Κάναμε και γλέντια εκείνη την εποχή. Οι καθηγητές μας παρακινούσαν για γλέντι. Συνήθως πηγαίναμε εκδρομή στον Αγιο Παντελεήμονα. Είχαμε λοιπόν ένα γυμναστή, τον Περδίκη, που ήταν από τη Δεσφίνα και ο οποίος μας έλεγε πριν από την εκδρομή: "Ε! ρε! κάντε κουμάντο, πάρτε και καμμιά νταμιζάνα καλό κρασί". Το παίρναμε εμείς το κρασί, αλλά δεν μπορούσαμε να το περάσουμε στα χέρια, ήταν λίγο δύσκολο. Βγάζαμε κάποιον ότι απουσίαζε δήθεν (και συνήθως αυτός ήταν ο Παναγής ο Κουρεμένος με τον Γιώργη τον Παπαλάμπρο -ήταν ζωηροί αυτοί). Το παίρναν αυτοί το κρασί, έμεναν τελευταίοι. Και μόλις φτάναμε εμείς στον Αη-Παντελεήμονα,

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

έρχονταν και αυτοί από τις σούδες και τα όχθια έφερναν την νταμιζάνα. Ερχόταν ο Περδίκης και φώναζε: "Ε! που την έχετε την νταμιζάνα". "Την έχουμε κάτω". "Μπρος, πηγαίνετε να τη φέρετε". Πίναμε λοιπόν το κρασάκι μας και διασκεδάζαμε.

Οι λαιμοδέτες. Πέφταν και τιμωρίες εκείνη την εποχή. Βέβαια δεν πέφταν ομαδικές, αλλά εύρισκαν τον πρωταίτιο της απεργίας ή της αποχής ή τέλος πάντων της αταξίας και όχι για πολλές μέρες, δυο μέρες, τρεις μέρες. Θυμάμαι είχαν αποβάλει κάποιον Πάλλα από τη Θήβα και ήρθε στη Λιβαδειά. Κάτι έκανε όμως και εδώ και τον ξανααπέβαλαν από όλα τα Γυμνάσια της Ελλάδος και γύρισε στη Θήβα. Δεν σπούδασε αλλά άνοιξε εστιατόριο απέναντι στο Σιδηροφρομικό Σταθμό της Θήβας.

Είχαμε τότε έναν καθηγητή Παναγιωτόπουλο, ήταν εξαιρετικός καθηγητής και μας δίδασκε Ιστορία. Μια μέρα λοιπόν μιλούσαμε για την εξέλιξη της κοινωνίας την εμφάνιση του ανθρώπου μέσα στην κοινωνία. Και είπε ο καθηγητής ότι ξεκινήσαμε με τα τσαρούχια, με τις πουκαμίσες, ξεπεράστηκαν μερικά πράγματα και ο άνθρωπος χρησιμοποίησε τη μόδα την εξελισσόμενη στην Ευρώπη και σε άλλες χώρες και έφτασε σήμερα ο άνθρωπος να φοράει και λαιμοδέτη (γραβάτα). Αρπάξαμε εμείς το λαιμοδέτη και τι κάνουμε την άλλη μέρα; Συνεννοηθήκαμε όλοι οι μαθητές όλων των τάξεων και είπαμε πως την άλλη μέρα το πρωί να πάμε όλοι στο σχολείο με γραβάτες. Στο Ζαγαρά που έμενα, δεν είχε κανείς γραβάτα. Ο πατέρας μου ήταν γεωργός. Ο Παναγής ο Κουρεμένος είχε μπάρμπα τον Παναγιώτη τον Καραμερτζάνη το δικηγόρο. Είπε λοιπόν ότι θα πάει να αρπάξει ότι έχει ο μπάρμπας του στη ντουλάπα, θα τις έφερνε στο σχολείο. "Θα σας τις δέσω εγώ, λέει ο Παναγής". "Ρε, Παναγή, πώς θα τις δέσεις, αφού δεν ξέρεις να δένεις γραβάτα;". "Δεν πειράζει θα τη δέσουμε έτσι". (γελάει). Μας έφερε λοιπόν τις γραβάτες, καθίσαμε εκεί που είναι ο φούρνος του Θεοδώρου και πιο κάτω και πιο πάνω και δένουμε τις γραβάτες. Οταν κτύπησε το κουδούνι για μέσα, εμφανιστήκαμε στη γραμμή με γραβάτες. Μας είδαν οι καθηγητές, "τι φοράτε, ρε;" μας είπαν, "φοράμε λαιμοδέτες" είπαν μερικοί, "φοράμε γραβάτες" είπαν άλλοι, "δεν εξελίχθηκε ο άνθρωπος;" (γελάει). Και πήγαμε εκείνη τη μέρα με τις γραβάτες. Μπήκαμε στις τάξεις, κάναμε μάθημα κανονικό, δεν μας είπαν να βγάλουμε τις γραβάτες. Μας δέχθηκαν έτσι, και ιδιαίτερα ο Παναγιωτόπουλος που μας είχε διδάξει την εξέλιξη της μόδας διασκέδασε και αυτός, αλλά και όλοι οι καθηγητές.

Αυτό το περιστατικό το θυμάμαι έντονα. Θυμάμαι ακόμη ότι μας είδε ο Γυμνασιάρχης ο "Τζούλιο" στο δρόμο που ερχόταν με τα βιβλία της ύλης παραμάσχαλα και δεν μας είπε τίποτα. Συνεχίσαμε λοιπόν το μάθημά μας εκείνη την ημέρα, αλλά αυτό το περιστατικό θα μου μείνει αξέχαστο.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Οι Γερμανοί στην Πολωνία. Δεν είχε περάσει πολύς καιρός από τότε που αποφοιτήσαμε, το '39. Η πλατεία της Λιβαδειάς είχε διαφορετική όψη. Ηταν τα καφενεία και τα ουζερί απ' εκεί. Εμείς συχνάζαμε στου Λιανού το ουζερί. Σαν μαθητές δε μας επέτρεπαν να συχνάζουμε στα ουζερί ούτε στους κινηματογράφους. Αλλά τώρα ήμασταν πια απόφοιτοι. Καθόμασταν λοιπόν στο ουζερί και απέναντι ήταν το περίπτερο του Τότσικα. Είδαμε λοιόν, εκεί, απέναντι να σταματάει ένα μαύρο αυτοκίνητο και να κατεβαίνουν τέσσερις επιβάτες: δύο κύριοι και δύο κυρίες με τις βαλίτσες και ανέβαιναν στο ξενοδοχείο "ΕΛΙΚΩΝ" για να κοιμηθούν. Το αυτοκίνητο αυτό είχε ξένες πινακίδες και απ' ότι μπορέσαμε να καταλάβουμε το αυτοκίνητο ήταν ρωσικό. Ηταν μαζί μας ο Λινάρδος ο Κουντουριώτης, ένας Λιβαδείτης που φόραγε πάντοτε πατατούκα -τα μανίκια από τις πατατούκες τότε ήταν από μέσα κόκκινα. Μόλις τους είδε ο Κουντουριώτης ο οποίος ήταν κι αυτός παλαιός κομμουνιστής πάει κοντά τους, -οι άνθρωποι ήξεραν ελληνικά- "Πού πάτε, ρε συντρόφια" τους λέει και εκείνοι του απάντησαν: "Οι Γερμανοί έβαλαν χέρι στην Πολωνία και μας ανεκάλεσε η Κυβέρνηση η δική μας, να φύγουμε από όλες τις Πρεσβείες που υπάρχουν και πάμε για τη Ρωσία" - "Θα πάτε με το αυτοκίνητο σας;" "Θα πάμε με το αυτοκίνητο μας".

Μόλις είδαμε το μπαρμπα-Λινάρδο που είχε στιχομυθία μ' αυτούς τον φωνάξαμε. "Μπάρμπα Λινάρδο, έλα απ' εδώ. Τί έγινε;" και μας είπε όλο αυτό το περιστατικό.

Η εποχή μας ήταν εποχή αυστηρής εκπαιδεύσεως. Και στη βαθμολογία και στα προφορικά.

Υπήρχε και πολλή φτώχεια. Δεν ήταν τα πράγματα όπως σήμερα. Το φαΐ των οικογενειών μας ήταν το όσπριο, το γάλα από τις γίδες που διατηρούσαμε, τα αυγά κλπ. Στην τάξη μας είχαμε ένα συμμαθητή που έμενε στο σπίτι του Μήτσου του Παπασπύρου του Προέδρου της Βουλής και τον είχαν εκεί σαν υπάλληλο. Αυτός ήταν πολύ φτωχός. Δεν είχε γονείς. Καταγόταν από την Αγία Τριάδα. Σοφός το επίθετο. Έτρωγε και κοιμόταν εκεί. Έβγαλε το γυμνάσιο, έδωσε εξετάσεις στην Αεροπορία, στους ραδιοτηλεγραφητάς. Είχε μπει στην Πατησίων, αλλά τον έλυωσαν στο ξύλο και πέθανε εκεί μέσα. Ηταν αριστερός, το μάθανε εκεί και τον έλυωσαν στο ξύλο.

Είχαμε και πολλούς συμμαθητές που ήταν από χωριά και έμεναν σε σπίτια στη Λιβαδειά. Κάθε Σάββατο έρχονταν οι γονείς τους με τα ζώα, τους έπαιρναν και τους πήγαιναν στα χωριά και την Κυριακή το βράδυ τους έφερναν. Έφερναν επίσης φαγητό με τα κατσαρόλια από τα χωριά. Τα έβαζαν στις σόμπες γιατί ψυγεία δεν είχαμε τότε, και τρώγανε από κεί. Ήταν κυρίως παιδιά του κάμπου. Είχαμε και Ζηρικαίους. Όλοι αυτοί έχουν γίνει

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

επιστήμονες.

Αξέχαστα χρόνια και ανεπανάληπτα.

Ο κ. Βελέντζας Νικόλαος (θυμάται). Συναντήσαμε τον κ. Νίκο Βελέντζα στο σπίτι του, έξω από τη Λιβαδειά, στον παλαιό δρόμο προς Δελφούς. Καθίσαμε έξω στον όμορφο κήπο του κι εκεί ανάμεσα στις μυρωδιές από το φρεσκοκομμένο γκαζόν και τις φυστικές συζητήσαμε για τη μαθητική του ζωή.

Βάψιμο και κοντοσούβλι. "Έχω να διηγηθώ πολλά περιστατικά από τη μαθητική μου ζωή και τούτο διότι είχα τα "μέσα". Ο πατέρας μου, ο μπαρμπα-Σεραφείμ, ήταν ο επιστάτης του Σχολείου και οι συμμαθητές μου πίστευαν ότι θα μπορούσα έχοντας "τα μέσα" να τους βοηθήσω σε πολλά πράγματα: σε εκδρομές, αντιγραφές κλπ.. Πίστευαν οι συμμαθητές μου ότι εγώ μπορούσα να γνωρίζω τα θέματα από την προηγούμενη ημέρα και ότι ο πατέρας μου θα μπορούσε να έχει τα θέματα από τους καθηγητές. Είχαμε πολύ καλές σχέσεις όλα τα παιδιά τότε και οι καθηγητές μας ήταν θαυμάσιοι άνθρωποι, τους σεβόμασταν και τους αγαπούσαμε. Είχαμε το Δούκα, το Μιχαλέτο, το Ράπτη το Νίκο, το λεβέντη το Σκόπα το Μήτσο (που όταν δεν ξέραμε μάθημα χασμουριόμασταν και χασμουριόταν κι αυτός), το Βασταρδή των Γαλλικών, τον Παπαθανασίου το Μήτσο που έχει μεγάλη ιστορία και μας αγαπούσε, το Δημητρίου το Γυμνασιάρχη με τα ρητά του και το Σαΐνη το Γυμνασιάρχη.

Πήγα σχολείο το 1950 και τελείωσα το 1955. Οταν πήγα στο σχολείο -είμασταν τότε μετά τον εμφύλιο- βρήκαμε το κτίριο σε κακή κατάσταση. Τότε μας παρακάλεσαν οι καθηγητές μας να βοηθήσουμε κι εμείς να βάψουμε το κτίριο. Μόλις μας το είπαν στην αρχή παραξενευτήκαμε όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριες. Κοιταχτήκαμε και αρχίσαμε τα σχέδια ποιός θα φιάξει τις καλύτερες αίθουσες. Ετσι λοιπόν ενωμένοι και μονιασμένοι άλλοι με βούρτσα και άλλοι με ασβέστη φιάξαμε το σχολείο μέσα σε μια

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

εβδομάδα. Τόσο πολύ χάρηκαν οι καθηγητές μας που για να μας ευχαριστήσουν μας υποσχέθηκαν μία ημερήσια εκδρομή στον Αγιο Παντελεήμονα. Εκεί, με κοντοσούβλι και κρασί, και εμείς και οι καθηγητές μας κάναμε ένα γλέντι θαυμάσιο.

Στο τμήμα μας είμασταν 38 μαθητές και μαθήτριες, είχαμε όμως στα μέσα της χρονιάς μια ατυχία: χάσαμε δύο από τους συμμαθητές μας, το Σπυρίδου Δημήτρη από τον Αγιο Σπυρίδωνα και την Κατή από τον Αγιο Γεώργιο. Δεν μιλώ βέβαια γι' αυτούς που πρόσφατα μας έφυγαν όπως ο Κώστας Βουλγαρης, ο Ντουρντουρέκας από το Ζερίκι, η Βαρβάρα η Ζώνα. Πολύ έχουμε στενοχωρηθεί γι' αυτούς.

Ημουν πάρα πολύ ζωηρός στο σχολείο. Ο Γυμνασιάρχης πάντα με κυνηγούσε. Τόσο ο Σαΐνης, όσο και ο Δημητρίου. Ο Σαΐνης μάλιστα μου είχε δώσει και αποβολή γιατί δεν διάβαζα. Ομως αργότερα κατάλαβα ότι η αποβολή ήταν σκηνοθετημένη και πήραν μέρος σ' αυτή ο πατέρας μου, ο καθηγητής ο Ράπτης ο Νίκος και ο Γυμνασιάρχης.

Αργος: έφοδος οτο θηλέων. Ο πατέρας μου πήρε τα βιβλία μου, αφού δεν διάβαζα, και τα έρριξε στο φούρνο για να τα κάψει. Εγώ όμως του υποσχέθηκα ότι θα διαβάσω. Ο καθηγητής ο Νίκος ο Ράπτης που έμενε στο σπίτι μου την άλλη μέρα λέει στο Γυμνασιάρχη το Σαΐνη ότι ο Σεραφείμ πήρε τα βιβλία του γιού του για να τα κάψει και ότι αυτός υποσχέθηκε ότι θα διαβάσει. Να τον καλέσεις στο γραφείο. Με καλεί λοιπόν στο γραφείο του και το τι έγινε δεν λέγεται· μου δίνει δύο σφαλιάρες δυνατές που μ' έκαναν να φέρω δύο γύρους γύρω απ' τον εαυτό μου. "Κύριε Γυμνασιάρχα, του λέω, σας υπόσχομαι ότι στο εξής θα διαβάζω".

Δεν ήμουν όμως μόνο εγώ ζωηρός. Ηταν κι άλλοι. Ο Γιώργος ο Καραμερτζάνης, ο Γιώργος ο Κωσταγιάννης, ο Αθανασίου ο Δημήτρης, ο Στάθης ο Κώστας. Αυτοί ήμασταν η "αφρόκρεμα" που μας καλούσαν συνεχώς στο γραφείο.

Κάποτε λοιπόν είχαμε πάει εκδρομή στο Αργος. Μέσα στα τρία πούλμαν ήμασταν μισοί και μισοί, αγόρια και κορίτσια. Επί κεφαλής ήταν ο Ράπτης ο Νίκος. Οταν φτάσαμε εκεί ήταν ακόμη στο σχολείο που θα μέναμε άλλα τρία πούλμαν με μαθήτριες. Δεν μέναμε τότε, όπως σήμερα, σε ξενοδοχεία, αλλά καταλύαμε σε σχολείο. Εμάς μας τακτοποίησαν στον κάτω όροφο, χώρια οι μαθητές από τις μαθήτριες.

Είχα μια συμμαθήτρια που τη λέγανε Γουλιέλμου. Παίρνω την ποδιά της και τη μαντήλα της -αυτή η μαθήτρια ήταν ψιλή- τη φοράω και ανεβαίνω στον άλλο όροφο που έμενε το Γυμνάσιο Θηλέων. Την ώρα αυτή οι μαθήτριες είχαν αρχίσει να ετοιμάζονται για το βραδυνό ύπνο: να στρώνουν τις κουβέρτες, να φορούν τις νυχτικιές κλπ. Οπως λοιπόν έκανα βόλτα στον όροφο, μου φεύγει η μαντήλα απ' το κεφάλι και με βλέπει ένας καθηγητής

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

του Γυμνασίου Θηλέων και μου πετάει τη μαγγούρα που κρατουσε επειδή ήταν ανάπηρος. Κλείνω την πόρτα απότομα και η μαγγούρα κτυπάει με δύναμη την πόρτα. Φεύγω, κατεβαίνω στο ισόγειο, δίνω την ποδιά, κάθομαι στην αίθουσα. Κατεβαίνει και ο καθηγητής πιάνει το Ράπτη και του λέει:

-"Τι πράγματα είναι αυτά; ένας μαθητής σου είχε ανέβει στο Θηλέων"

-Αποκλείεται, λέει ο Ράπτης, όλοι είναι κάτω.

Ερχεται στην αίθουσα μέσα και ρωτάει:

"Είναι όλα τα αγόρια εδώ; Ο Βελέντζας είναι εδώ;"

"Εδώ είμαι, κύριε καθηγητά, του λέω εγώ."

"Βλέπεις, λέει στο συνάδελφό του καθηγητή. Ολοι εδώ είναι".

Και έφυγε ο καθηγητής.

Την άλλη μέρα διηγηθήκαμε το περιστατικό και στα κορίτσια του Θηλέων, γελάσαμε, πιάσαμε και φιλίες με 2-3 μαθήτριες απ' αυτές.

Σ' εκείνη την εκδρομή είχαμε περάσει πολύ ωραία.

Αντιγραφή κατ' επάγγελμα. Θα σου διηγηθώ ένα περιστατικό που έμεινε στα χρονικά. Εκείνη την ημέρα γράφαμε Λατινικά. Είχαμε το Δούκα. Είχαμε μπει στην αίθουσα και είχαμε πάρει τις θέσεις μας. Οι μεγάλοι αντιγράφοντες -Βελέντζας, Κωσταγιάννης, Καραμερτζάνης και Αθανασίου Τάκης- είμασταν έτοιμοι. Εγώ είχα κάνει τα σκονάκια και τα είχα αριθμήσει. Μπαίνει ο Δούκας. Ο άλλος καθηγητής καθόταν στην έδρα. Λέει ο Δούκας: "Γράφτε. Hic Africam..." Με το Hic Africam λέω. "Δεξιά

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

είναι". Πιάνω το χαρτί, το γράφω στην επίσημη κόλλα. Γράφω το κείμενο και υπολογίζω ότι μέχρι να πει τις παρατηρήσεις εγώ θα έχω γράψει και τη μετάφραση. Πραγματικά, γράφω εννιά σειρές, σταματώ σε άνω τελεία. Δεν προσέχω αν έχει πει πάρα κάτω ο Δούκας. Γράφω τη μετάφραση, γράφω και τις παρατηρήσεις. Μου λέει ο Γρίβας που καθόταν δεξιά μου.

"Νίκο, η τάδε λέξη θέλει δυο σίγμα ή δυο ταυ;". Κοιτάζω στο κείμενο δεν βρίσκω τίποτα. Μου λέει ο Καλόγιαννος που ήταν μπροστά:

"Νίκο, η τάδε λέξη θέλει δυο λάμδα;" Δεν τη βρίσκω μέσα.

"Ρε, Γιώργο, του λέω, τί γίνεται;" Μου λέει:

"έχεις κάνει λάθος το κείμενο. Είναι δύο κείμενα που αρχίζουν με το Hic African".

"Η μετάφραση που αρχίζει;"

-"Κανονικά". Είχα γράψει λάθος κείμενο, αλλά μετάφραση κανονική καθώς και τις παρατηρήσεις. Τι κάνω λοιπόν: Βάζω Χ στο κείμενο που είχα γράψει και στο τέλος της κόλλας γράφω, πάλι από αντιγραφή το κείμενο το κανονικό. Δίνω την κόλλα στο Δούκα στο τέλος.

"- Τι είναι αυτό, μου λέει".

- Το διαγώνισμα, κύριε καθηγητά·

- Ρε το βλάκα! έχει κάνει αντιγραφή!

- Τι λέτε κύριε καθηγητά; Εγώ το κείμενο το ξέρω απ' έξω.

- Πως το ήξερες απ' έξω...

Αυτό έφτασε μέχρι το Γυμνασιάρχη την άλλη μέρα και έγινε μεγάλο σχόλιο.

Στην ίδια συχνότητα κινείται και το επόμενο περιστατικό. Είχαμε Μαθηματικά το λεβέντη τον Παπαθανασίου και στο διαγώνισμα έπρεπε να γράψω δύο ασκήσεις για να περάσω την τάξη. Από το πρωί λοιπόν πήγαινα από κοντά το Μήτσο το Μανώλη που ήταν καλός στα Μαθηματικά. Στην αίθουσα καθόταν μπροστά ο Μήτσος και πίσω εγώ. Αρχίσαμε να γράφουμε. Μου δίνει ο Μανώλης την κόλλα του και γράφω την άσκηση. Το είδε ο επιτηρητής, αλλά μέχρι να συνειδητοποιήσει τί γινότανε εγώ είχα τελειώσει την άσκηση. Τη δεύτερη όμως δεν μπορούσα να τη λύσω. Φεύγανε οι συμμαθητές μου. Είχαν πάρει και το Μανώλη από μπροστά μου και δεν ήξερα τι να κάνω. Ρωτάω το Στάθη τον Κώστα.

"Η τρίτη άσκηση τί αποτέλεσμα έχει;"

"- 45". Κάνω λοιπόν ένα κατεβατό πράξεις τις οποίες και τις έσβυνα και στο τέλος γράφω: =45.

Εδωσα το γραπτό μου στον καθηγητή κι έφυγα. Είχα μεγάλη αγωνία γιατί είχα και τον πατέρα μου στο σχολείο.

Μετά από τρεις μέρες ερχότανε ο Παπαθανασίου στο σχολείο. Τον πλησιάζω και του λέω: "Καλημέρα, κ. Καθηγητά, τι γίνεται με τα μαθηματικά; Περνάω;

- Ελα εδώ, ρε Νίκο, μου λέει. Εκείνη την πρώτη άσκηση την έχεις λύσει

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

καλά. Αυτή τη δεύτερη άσκηση δεν μπορώ να την καταλάβω γιατί μ' έχεις μπερδέψει.

- Το αποτέλεσμα δεν βγαίνει, κύριε καθηγητά;

- Μωρέ το αποτέλεσμα βγαίνει. Αλλά πώς τα 'χεις κάνει εκεί μέσα... Αλλά αφού βγαίνει το αποτέλεσμα σ' έχω περάσει.

Τον Ιούνιο με παλτό. Θα πρέπει να θυμίσω ακόμη ότι στις εξετάσεις του Ιουνίου εγώ, ο Κωσταγιάννης ο Γιώργος και ο Καραμερτζάνης ο Γιώργος πηγαίναμε με παλτό. Είχαμε όλα τα σκονάκια της αντιγραφής μέσα στις τσέπες. Οταν μας ρωτούσαν οι καθηγητές τί συμβαίνει απαντούσαμε ότι έχουμε κρυάδες και είμασταν καλά ντυμένοι.

Παρόλα αυτά οι καθηγητές μας μας αγαπούσαν πάρα πολύ. Ηταν πολύ καλοί. Κι εμείς τους αγαπούσαμε γιατί ήταν ωραίοι άνθρωποι. Τους ευχαριστώ γιατί μας έμαθαν πολλά πράγματα. Και να ληφθεί υπόψη ότι οι στιγμές τότε ήταν δύσκολες και οι άνθρωποι αυτοί δείχνανε μεγάλη κατανόηση.

Ωραίες οι μαθητικές μας στιγμές. Οταν συναντιόμαστε τώρα που είμαστε μεγάλοι πολύ συγκινούμαστε. Μάλιστα στις μεταμαθητικές μας συναντήσεις πολλοί είναι εκείνοι που φέρνουν και τα παιδιά τους και ακούνε τις μαθητικές μας ιστορίες.

Είμαστε πάρα πολύ συνδεδεμένοι. Οταν γεννήσαμε την τρίτη κόρη μας τη Μαρία, είχαμε συνεστίαση. Η σύζυγός μου έλλειπε γιατί ήταν στις μέρες της και δεν μπορούσε να έρθει. Ολοι οι συμμαθητές μου ήθελαν να δουν την Κατίνα που την αγαπούσαν. Τότε συμφώνησε όλη η "τάξη" να βαφτίσει τη Μαρία. Κι έγινε. 24 Νονοί βάφτησαν τη Μαρία στον Αγιο Γεώργιο. Αξέχαστα χρόνια. Μεγάλες στιγμές. Η ζωή όμως τρέχει και οι γενιές διαδέχονται η μία την άλλη. Μακάρι όλοι οι μαθητές να νοιώθουν αυτό που ζήσαμε και νοιώθουμε ακόμη: Τη γλυκειά ζωή του Σχολείου του εν Λεβαδεία Γυμνασίου!.

Σ.Σ. Ευχαριστούμε τον κ. Βελέντζα διότι μέσα από εύθυμα και ωραία περιστατικά ξαναζωντάνεψε στη μνήμη των αναγνωστών μας αλλά και των συμμαθητών του λίγες από τις όμορφες στιγμές που έζησε με πολλά άλλα παιδιά στο Γυμνάσιο.

Ο κ. Δημήτριος Β. Μακρής (θυμάται). Ο κ. Δημήτριος Β. Μακρής, 79 χρονών σήμερα, φοίτησε στο εν Λεβαδεία Γυμνάσιο από το 1925 μέχρι το 1928. Τον βρήκαμε στο σπίτι του ένα απόγευμα να απολαμβάνει, μαζί με τη σύζυγό του, την κυρία Μαρία, το καφεδάκι του και να παρακολουθεί στην τηλεόραση τις ειδήσεις. Τον παρακαλέσαμε να μας αφιερώσει λίγο χρόνο και να μας διηγηθεί λίγα για τη σχολική ζωή του.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

- Φοίτησα στο Ελληνικό Σχολείο δύο χρόνια και ένα χρόνο στο Σχολαρχείο (σ.σ. στο Γυμνάσιο), από το 1925 μέχρι το 1928. Στην Α' του Ελληνικού το 1925-26, στη Β' Ελληνικού το 1926-27 και στην Α' Σχολαρχείου το 1927-28. Το σχολείο όπου φοίτησα βρίσκεται (ακόμη και σήμερα), πίσω και δυτικά από το σημερινό 1ο Γυμνάσιο Λιβαδειάς. Τότε δεν υπήρχε το κτίριο του 1ου Γυμνασίου. Εγινε αργότερα. Ηταν παλιό το κτίριο, όπως είναι και σήμερα. Είχε βέβαια μεγάλες αίθουσες, είχε και υπόγεια.

Οι καθηγητές μας ήταν αξιόλογοι άνθρωποι. Θυμάμαι τον Καλλιτέρη, τον Κυριαζή, τον Παπανικολάου· δεν θυμάμαι άλλους. Είχε βέβαια ο καθένας απ' αυτούς τα χούγια του. Ο Παπανικολάου ήταν μαθηματικός -καλός μαθηματικός- και σε όλους τους μαθητές είχε βγάλει παρατσούκλια. Τον Τότσικα τον έλεγε βρωμυλο, κασιάρη έλεγε τον Ταξιάρχη το Μακρή...

- Εσένα πώς σε είχε βγάλει;

- Δεν θυμάμαι. Δεν μου είχε βγάλει παρατσούκλι γιατί δεν ήμουνα πολύ ζωηρός. Ημουν πιο ήσυχος μαθητής από τους άλλους. Είχα κι άλλους συμμαθητές. Το Γιώργη τον Παπαγεωργίου, το Γιάννη το Σοφιώτη το δικηγόρο, τη Γαλατσάνου την Αγανίκη που έχει πάρει το Γιώργο το Γουργιώτη, την Ταμπάκη, τη Χριστοδούλου.

Μετά την Γ' Ελληνικού (Α' Γυμνασίου) σταμάτησα το σχολείο.

Ζήσαμε και ευχάριστες και δύσκολες στιγμές στο σχολείο. Είμασταν πολύ άτακτοι μαθητές. Οταν αργούσαμε το πρωΐ να πάμε στο σχολείο, δεν μας άφηναν να μπούμε στην τάξη. Μάλιστα ο Παπανικολάου ο Μαθηματικός μας έδιωχνε με βρισιές. Ενας συμμαθητής μου Νικολάου για ασήμαντη αφορμή μάλωσε με καθηγητή και ήρθαν στα χέρια. Ο Νικολάου χτύπησε άσχημα τον καθηγητή μέχρι που μετά από λίγο καιρό πέθανε. Είπαν ότι πέθανε από το χτύπημα. Τον απέβαλαν βέβαια το μαθητή, αλλά τι τα θες, ο καθηγητής χάθηκε.

- Απαγορευόταν το κάπνισμα τότε; καπνίζατε εσείς;

- Ναι, απαγορευόταν το κάπνισμα. Ομως εμείς καπνίζαμε. Μάλιστα είχαμε βρει τότε ένα ωραίο τόπο για να καπνίζουμε. Πίσω από το σχολείο χτιζόταν το γηροκομείο (σ.σ. η σημερινή μονάδα τεχνητού νεφρού, το παλιό Κρατικό Νοσοκομείο επί της οδού Δελφών). Εκεί, λοιπόν, στα θεμέλια του γηροκομείου πηγαίναμε στα διαλείμματα και καπνίζαμε. Στην αρχή δεν μας πήραν είδηση αλλά αργότερα μας έβλεπαν γιατί το σχολείο είχε και παράθυρα δυτικά, οπότε μπορούσαν να μας επιτηρούν και από εκεί.

Πάρε κρέας, δώσε μου κόκκαλα... Το διδακτήριο που φοιτούσαμε δεν ήταν τόσο καλό. Δεν υπήρχε όμως και καλύτερο. Από κάτω από το κτίριο υπήρχε υπόγειο με 2-3 δωμάτια. Στο υπόγειο δεν κάναμε μάθημα γιατί ήταν σκοτεινά και είχε πολύ υγρασία. Εκεί το 1922 έμειναν οι πρόσφυγες που ήρθαν από τη Μικρά Ασία. Έμειναν αρκετό καιρό από

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

κάτω. Εμείς, οι μαθητές, αλλά και όλοι οι γείτονες τους βοηθούσαμε πολύ. Θυμάμαι μάλιστα που λέγανε ότι και το σχολείο έδινε χρήματα για να αγοράζονται ξύλα και κάρβουνα για να ζεσταίνονται το χειμώνα οι πρόσφυγες. Μέχρι το 1928 που ήμουνα στο σχολείο ήταν και οι πρόσφυγες στο υπόγειο, μετά έφυγα από τη Λιβαδειά και δεν ξέρω τι απέγιναν. Θα πρέπει ακόμη να πω ότι πριν από μας και τους πρόσφυγες το κτίριο αυτό είχε χρησιμοποιηθεί για φυλακές. Γι' αυτό και στα παράθυρα του υπογείου του υπήρχαν χοντρά κάγκελα.

- Τιμωρούσαν τότε οι καθηγητές τους μαθητές; Εσένα σε είχαν τιμωρήσει ποτέ;

- Ναι, τιμωρούσαν. Με είχαν τιμωρήσει και εμένα μια φορά. Συνέβη το εξής: Είχα έναν πολύ αυστηρό καθηγητή, τον Καλλιτερη. Μια μέρα λοιπόν ήρθε ο πατέρας μου στο σχολείο για να ρωτήσει πώς πάω. Πήγε λοιπόν στον Καλλιτερη και του είπε: "πάρε το γυιό μου. Σου φέρνω κρέας, να μου δώσεις κόκκαλα". Οταν έφυγε ο πατέρας μου, μπαίνει ο Καλλιτέρης στην τάξη. Εγώ όχι μόνο δεν ήξερα μάθημα, αλλά δεν ήξερα ούτε τι μάθημα είχαμε.

- Μακρής, μάθημα!

- Δεν έχω διαβάσει, κ. καθηγητά.

- Κάθισε.

Κάθισα. Ο καθηγητής δεν μου είπε τίποτα. Εξέτασε άλλους συμμαθητές μου και μετά παρέδωσε το παρακάτω μάθημα. Οταν τελείωσε λέει:

- Μακρής, σήκω να μας πεις τι είπα!

Τότε εγώ σηκώθηκα και είπα το μάθημα που είχε παραδώσει ο Καλλιτέρης όπως ακριβώς το είχε πει. Με τις ίδιες λέξεις. Σηκώνεται αυτός από την έδρα με πλησιάζει και μου λέει:

- Ρε, κερατά, αφού έχεις μυαλό, αφού ο πατέρας σου σε στέλνει εδώ να μάθεις γράμματα, να γίνεις καλός άνθρωπος, εσύ γιατί δεν διαβάζεις;

Και μου δίνει ένα ξύλο! Με χτύπαγε όπου έβρισκε: στο κεφάλι, στην πλάτη, στα πόδια... Μου έδωσε τέτοιο ξύλο που οι συμμαθητές μου έκλαιγαν. Οι μύτες μου και τα δόντια μου έτρεχαν αίματα.

Οταν πήγα σπίτι και με είδε ο πατέρας μου μου είπε:

-Καλά σου έκανε. Κι άλλο έπρεπε να σου δώσει... Και φυσικά το ξύλο το συμπλήρωσε εκείνος.

Δουλειά από τα 13.

- Γιατί δεν συνέχισες το σχολείο. Γιατί το σταμάτησες στην Α' τάξη;

- Γιατί έμεινα στην Α' τάξη και ο πατέρας μου δεν είχε δυνάμεις για να με ξαναστείλει.

- Πληρώνατε τότε στο σχολείο;

- Πληρώναμε. Πληρώναμε την εγγραφή και αγοράζαμε τα βιβλία. Βέβαια

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

δεν ήταν τόσο δύσκολα να φοιτήσει κανείς στο σχολείο. Δεν χρειαζόντουσαν πολλά λεφτά. Βλέπεις τότε δεν είχαμε φροντιστήρια και άλλα εξωσχολικά που έχουν σήμερα τα παιδιά. Γι' αυτό δεν χρειαζόταν να είσαι πλούσιος για να πας στο Γυμνάσιο. Ηταν στενόχωρα τα πράγματα και δεν μπορούσε όλος ο κόσμος να στείλει τα παιδιά του στο σχολείο.

Μετά το σχολείο, αφού το διέκοψα, πήγα για δουλειά.

-Πόσο χρονών ήσουν όταν πήγες για δουλειά;

- Ημουν 12 στα 13 χρόνια.

- Και τι δουλειά μπορούσες να κάνεις σ' αυτή την ηλικία;

- Δούλεψα σιδηρουργός. Βαρειά δουλειά. Χτύπαγα βαριά, δούλευα στο καμίνι, φύσαγα. Δούλευα μαζί με τον πατέρα μου που ήταν σιδηρουργός. Και όχι στη Λιβαδειά. Αλλοτε πηγαίναμε με τα πόδια στον Αγιο Γεώργιο, άλλοτε στον Υψηλάντη, άλλοτε στην Κορώνεια αλλά και σε άλλα χωριά.

Πολλά παιδιά δούλευαν τότε. Ή για να πω καλύτερα, όλα τα παιδιά δούλευαν τότε. Γι' αυτό και τα παιδιά σκληραγωγούνταν από μικρά, άντεχαν στις ταλαιπωρίες και όταν η πατρίδα μας χρειαζόταν τη βοήθειά τους ήταν έτοιμοι και ώριμοι για να τη βοηθήσουν. Δεν πρέπει να ξεχνάτε ότι η γενιά η δική μου είδε και έζησε μεγάλες περιπέτειες της πατρίδας μας. Τη Μικρασιατική Καταστροφή, τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο, τη γερμανική κατοχή, τον εμφύλιο σπαραγμό και σ' όλα αυτά εμείς είτε σε μικρή ηλικία, είτε σε μεγαλύτερη συμμετείχαμε ενεργά.

Ευχαριστήσαμε τον κ. Μακρή Β. Δημήτριο για τις στιγμές που μας θύμισε. Εχουν περάσει από τότε εβδομήντα χρόνια περίπου. Αραγε αν οι τότε μαθητές ξαναγίνονταν νέοι πώς θα ένοιωθαν και πώς θα ζούσαν μέσα στα σημερινά διδακτήριο; Ας διδαχθούν οι σημερινοί μαθητές από τους πατέρες τους και τους παππούδες τους και γιατί όχι ας τους πουν εκείνο το σπαρτιάτικο: "Εμείς θα γίνουμε καλύτεροι από σας".

Η κ. Ορσα Αποστολίδου (θυμάται). Η κ. Ορσα Αποστολίδου δέχθηκε μετά χαράς να μας μιλήσει για τα μαθητικά της χρόνια. Τη συναντήσαμε στο σαλόνι του σπιτιού της λίγο πιο κάτω από τα μέσα της Καραγιαννοπούλου και μια-δυό μέρες μετά την ανατολή του νέου έτους 1996. Η ατμόσφαιρα κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ήταν πολύ συγκινητική. Αλλά και πώς μπορεί να μην είναι, όταν προκαλείσαι να αναφερθείς σε στιγμές της εφηβικής σου ηλικίας;

Ηταν χειμαρώδης στο λόγο της η κυρία Αποστολίδου και μας κατέπληξε με τη γερή μνήμη της:

Ιδε ο άνθρωπος. Το 1948 για να εισαχθεί κανείς στο Γυμνάσιο έπρεπε να δώσει εισαγωγικές εξετάσεις, προφορικές και γραπτές. Το

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Η κυρία Αποστολίδου όρθια αριστερά

σχολείο ήταν μικτό. Οι δάσκαλοι της Στ' Δημοτικού συνόδευαν τα παιδιά στην αυλή του σχολείου. Τους δασκάλους τους είχαμε αποκούμπι γιατί, όπως καταλαβαίνετε, χρειαζόμασταν την παρουσία τους λίγο πριν από τις εξετάσεις επειδή είμασταν σε ξένο περιβάλλον με ξένους ανθρώπους.

Εκείνη τη χρονιά (1948) εξεταστής ήταν ο κύριος Δημακόπουλος ο οποίος ήταν φιλόλογος και ήταν φίλος του πατέρα μου και γεπονάκια. Οι παππούδες μας ήταν ιερείς. Μπαίνω στην αίθουσα. Με ατενίζει μ' ένα σοβαρό μειδίαμα ο καθηγητής και μου λέει:

- Καλώς την! Ελα! ανέβα στην έδρα. Πώς σε λένε;
- Με λένε Ορσα Νίκαινα.
- Και τη γιαγιά την παπαδιά την Ορσα Νίκαινα τι την έχεις;
- Την έχω γιαγιά.
- Εχεις παππού τον παπα-Θανάση;
- Ναι.
- Λοιπόν, Ορσα, να μου κλίνεις τη λέξη "ώρα" επί του πίνακος. Γραπτώς.

Γράφω, λοιπόν, εγώ στον πίνακα: η ώρα, της ώρας, τη ώρα, την ώραν, ω ώρα κλπ.

- Γιατί, Ορσα παιδί μου, βάζεις στη λέξη "της ώρας" οξεία;

Εμένα τα γόνατά μου να τρέμουν. Με είχε περιλούσει κρύος ιδρώτας. Να νοιώθω κόμπο στο λαιμό μου! Ημουν έτοιμη να σωριαστώ.

- Γιατί, κύριε, το -ας της Α' κλίσεως είναι μακρό. Και όταν η λήγουσα είναι μακρά η παραλήγουσα τονιζομένη οξύνεται.
- Μπράβο, παιδί μου, πήγαινε.

Συνήλθα αμέσως.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Δίπλα μου καθόταν η Σουλτάνα η Τζοβανάκη. Ηταν ένα κοριτσάκι από το 4ο Δημοτικό σχολείο, λεπτό και φοβισμένο. Μπαίνει μέσα ο γυμνασιάρχης ο κ. Σαΐνης και απευθυνόμενος προς τη Σουλτάνα λέει:

- Εσύ, παιδί, τι είσαι;

Τα χάνει για μια στιγμή η Σουλτάνα και λέει:

- Ανθρωπος, κύριε!

Γυρίζει τότε ο κ. Σαΐνης και λέει:

- Ιδε ο άνθρωπος, και γέμισε ολόκληρος χαμόγελα.

Να με κοιτάτε στο κούτελο. Καλοκαίρι, λοιπόν, 1948 βγαίνουν τα αποτελέσματα των εισιτηρίων εξετάσεων. Εισαχθήκαμε 80 παιδιά και γίναμε δυο τμήματα. Είμαστε 55 αγόρια και 25 κορίτσια, ποσοστό πολύ μικρό για τις κοπέλλες. Τα 80 παιδιά δεν τα χωρούσε καμμιά αίθουσα γι' αυτό γίναμε δυο τμήματα το Α' και το Β' τμήμα της Πρώτης τάξης. Επειδή, λοιπόν, η τάξη μας ήταν πολυάριθμη και οι άλλες τάξεις είχαν λιγότερους μαθητές, εμείς, η πρώτη τάξη πηγαίναμε στο σχολείο το απόγευμα επί μονίμου βάσεως. Είχαμε καθηγητές τον κ. Ράπτη, φιλόλογο, τον κ. Κυριαζή, Θεολόγο, τον κ. Αθανασιάδη, μαθηματικό, νέος καθηγητής, πολύ ωραίος, με φρέσκες ιδέες. Υπήρχαν και παλιοί καθηγητές, όπως ο κ. Κατσουλης και άλλοι. Πολύ θα ήθελα να επικοινωνήσω και σήμερα με κάποιους από τους καθηγητές μου.

Γαλλικά είχαμε τον κ. Βασταρδή, τεχνικά τον κ. Λαβράνο. Κάναμε σχέδια, σχήματα... Είχαμε πλήρες πρόγραμμα. Φυσική-Χημεία είχαμε τον κ. Αναστασίου. Με το γυιό του είμασταν συμμαθητές. Εμείς βέβαια κατά τη διάρκεια του μαθήματος της Φυσικής αφαιρούμασταν κι εκείνος μας έλεγε:

- Εδώ, εδώ, στο κουτελο να με κοιτάτε... κι εμείς προσπαθούσαμε να τον κοιτάμε στο κούτελο για να μην διασπάται η προσοχή μας έξω από τα παράθυρα του σχολείου. Πώς όμως να παρακολουθήσουμε μάθημα μετά το μεσημέρι; Πηγαίναμε φαγωμένοι στο σχολείο.

Το απόγευμα ερχόντουσαν τα πρωινά τμήματα κι έκαναν γυμναστική. Το μάθημα αυτό γινόταν απογευματινές ώρες. Κι εμείς κάναμε γυμναστική το απόγευμα. Ηταν η χαρά μας. Όταν λοιπόν εμείς είχαμε μάθημα και οι πρωινοί είχαν γυμναστική, εμείς πού μυαλό για μάθημα. Να είναι γεμάτοι οι διάδρομοι με παιδιά που φώναζαν κι εμείς να κάνουμε μάθημα; Πού μυαλό; Τίποτα! Σπειρί.

Μετά από κάποιες τάξεις -τρίτη, τετάρτη, αρχίσαμε εμείς να πηγαίνουμε πρωί σχολείο και το απόγευμα οι νεότεροι.

Εκδρομές πηγαίναμε με τα πόδια. Ημερήσιες στον Άγιο Παντελεήμονα και στις Λυκούρες καθώς και στον Αγιο Αθανάσιο. Θα σας πω πάρα κάτω για τις εκδρομές. Θέλω να μνημονεύσω πρώτα τον κ. Μιχαλέτο.

Ο κ. Μιχαλέτος το πρώτο τμήμα που πήρε όταν ήρθε ήταν το δικό μας, το

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ζ2. Κατάλαβε άτι δεν είχαμε γνώσεις συντακτικού και άρχισε χωρίς να μας το διδάξει να μας βάζει να μαθαίνουμε απ' έξω κομμάτια από το συντακτικό του Τζαρτζάνου. Πες, πες, πες, μάθαμε όλο το συντακτικό απέξω κι ανακατωτά. Μας έκανε άγνωστα κείμενα Αρχαίων, αισθητικές αναλύσεις. Από την Ιστορία κεφάλαια ολόκληρα, αλλά μας επεσήμανε τα σπουδαιότερα κομμάτια. Για δε την ελληνική Επανάσταση, πραγματικά ήταν για μας μια ιστορική επανάσταση το διάβασμά μας. Φανταστείτε ότι κάναμε σύγκριση από διάφορες ιστορίες (Κόκκινου, Παπαρρηγόπουλου κλπ) για τα γεγονότα της Επανάστασης. Ηταν για μας ένας σπουδαίος καθηγητής.

Μαύρη ποδιά και κοτσίδες. Με τον κ. Σαΐνη κάναμε ανάλυση της Αντιγόνης μεθοδικά, στίχο προς στίχο και τον Επιτάφιο του Περικλέους. Το Α' εξάμηνο κάναμε Τραγωδία και το Β' εξάμηνο κάναμε την ανάλυση. Εκεί ο λόγος περί Δημοκρατίας, περί Ελευθερίας κλπ. Απ' τον κ. Μιχαλέτο γνωρίσαμε τους Νεοέλληνες Ποιητές, γνωρίσαμε τι θα πει αισθητική ανάλυση, μάθαμε να διαβάζουμε τα Άπαντα του Μακρυγιάννη σε σχέση με τα ιστορικά γεγονότα. Είμασταν τυχεροί μ' αυτούς τους δυό καθηγητές γιατί απ' αυτούς πήραμε μια πυξίδα, ένα μπούσουλα, μια αρχή, μια κατεύθυνση και πολλά παιδιά -το 70% ή το 80% της τάξης μας γίνανε όλοι επιστήμονες. Τα παιδιά που δεν εισήχθησαν στο Πανεπιστήμιο, δεν είχαν λεφτά για να σπουδάσουν. Φροντιστήρια τότε δεν υπήρχαν. Από το 1948 μέχρι το 1954 που αποφοιτήσαμε, φροντιστήριο οργανωμένο, όπως υπάρχει τώρα, δεν υπήρχε. Τα παιδιά φεύγαν από εδώ τον Ιούνιο που τελειώναμε και πήγαιναν στου Θεάκου τα Φροντιστήρια, στην Αθήνα, στην πλατεία Κάνιγγος. Αλλοι πήγαιναν σε θεωρητικής κατεύθυνσης, άλλοι σε θετικής, ανάλογα τι ήθελε να σπουδάσει ο καθένας. Οπως γνωρίζετε, τότε σε όποια σχολή ήθελε να σπουδάσει ο καθένας σ' αυτή τη σχολή έδινε και εξετάσεις.

Για μας το σχολείο, τότε, ήταν μόρφωση, επικοινωνία, και ψυχαγωγία. Ας φαίνεται παράξενο αυτό που λέω. Είχαμε και

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ψυχαγωγία. Λειτουργούσαν τότε στη Λιβαδειά δύο κινηματογράφοι το ΔΙΟΝΥΣΙΑ και η ΑΡΜΟΝΙΑ· όταν έφερναν ταινίες όπως Ταρζάν, Χονδρό-Λιγνά ερχόταν ο δ/ντής του κινηματογράφου στο σχολείο για να ενημερώσει για τις ταινίες αυτές το Γυμνασιάρχη και τους καθηγητές. Εμείς όταν τον βλέπαμε να μπαίνει στο γραφείο του Γυμνασιάρχη λέγαμε: "Σήμερα έχει σινεμά!" Το εισιτήριο ήταν ένα πενηνταράκι. Πηγαίναμε εν σώματι και μας συνόδευαν οι καθηγητές μας. Φυσικά πηγαίναμε σε ώρες εκτός μαθημάτων, αλλά όχι και πολύ αργά. Έτσι πετυχαίναμε και να μη χάσουμε μαθήματα και να μη κυκλοφορήσουμε σε απαγορευμένη ώρα.

Στην εποχή μας το σχολείο μας είχε και παιδονόμο τον κ. Παπέλη. Αυτός λοιπόν κυκλοφορούσε στην πόλη και αν μας έβλεπε να κυκλοφορούμε σε ώρα πέραν της ογδόης βραδυνής είχαμε συνέπειες. Και φυσικά τα αγόρια κυκλοφορούσαν με πηλήκιο και κουρεμένα εν χρω κι εμείς με ποδιά μαύρη και κοτσίδες.

Εκτός βέβαια από τον κινηματογράφο, η ψυχαγωγία μας ήταν ακόμη η γυμναστική, οι περίπατοι, οι εκδρομές κ.α. Αν συνέβαινε και κάναμε καμιά γιορτή σε σπίτι, έπρεπε να γίνει κρυφίως και να μη μαθευτεί από τους καθηγητές. Γινόταν βέβαια αργότερα γνωστό γιατί η κοινωνία της Λιβαδειάς ήταν μικρή και τα πάντα μαθεύονταν. Εμείς όμως είχαμε το φόβο και το σεβασμό στο νόμο του Σχολείου. Όταν αποφοιτήσαμε πια έκανε ένα γλέντι στο σπίτι της η Φρειδερίκη η Ακριδοπούλου κι εκεί πήγαν όλα τα αγόρια και από τα 25 κορίτσια μόνο 5. Κι ας είχαμε αποφοιτήσει. Φοβόμασταν ακόμη.

Η Ηγουμένη. Εκκλησιαζόμασταν κάθε Κυριακή. Τα κορίτσια με τις ποδιές μας, τα αγόρια με τα πηλήκιά τους και εν σώματι. Παίρναμε απουσίες αν δεν πηγαίναμε. Συγκεντρωνόμασταν πρώτα στο σχολείο, παίρναμε απουσίες και στη συνέχεια με τη συνοδεία του γυμναστή και της γυμνάστριας πηγαίναμε στην Εκκλησία. Πηγαίναμε στο Μητροπολιτικό Ναό και στο ναό του Αγίου Γεωργίου. Είμασταν πάρα πολλοί. Ολο το σχολείο. Είχαμε και τα κατηχητικά, τα ομαδόπουλα, τον οδηγισμό. Είχαμε τις γιορτές μας, τις άλλες εκδηλώσεις. Είχαμε καλές ασχολίες. Πού αλλού να πάμε; Αυτοκίνητα δεν υπήρχαν τότε. Ραδιόφωνα δεν υπήρχαν. Τα περισσότερα παιδιά δεν είχαμε στα σπίτια μας ραδιόφωνο. Λίγοι διάβαζαν εφημερίδα από το 1948-1952. Απ' το 1954 κάτι πήγαινε να γίνει, κάτι έστρωνε. Είμασταν, όπως γνωρίζετε, στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια.

Μια μέρα το σχολείο αποφάσισε να πάμε ημερήσια εκδρομή στον... Αγιο Αθανάσιο. Πήραμε λοιπόν πράγματα, φαγητά, για να πάμε. Χαρά εμείς που θα πηγαίναμε ημερήσια εκδρομή. Αλλά "μέρα βροχερή, μέρα συννεφιασμένη" που λέγουν και οι παλιοί. Την ημέρα που ήταν να πάμε έβρεχε. Εμείς να μη φεύγουμε. Οι καθηγητές μας λένε ότι η εκδρομή αναβάλλεται. Η

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

βροχή δεν σταματούσε. Εμείς δεν φεύγαμε. Εγώ λοιπόν, με το πολύ μυαλό λέω "-Παιδιά, ας μας είπαν να φύγουμε. Δεν παίρνουμε το δρόμο-δρόμο, να πάμε στον Αη-Θανάση, να μπούμε μέσα στην εκκλησία, θα καθίσουμε, θ' ανάψουμε ένα κεράκι, θα φάμε και τα φαγητά μας και να γυρίσουμε πίσω." Ολοι είπαν ναι. Ολο το τμήμα ξεκινάμε υπό βροχή. Παίρνουμε το δρόμο για τον Άγιο Αθανάσιο. Είχαμε φθάσει μέχρι το γιοφύρι. Ο κ. Αναστασίου αντιλαμβάνεται ότι ένα τμήμα οδεύει προς Αγιο Αθανάσιο. Φεύγει σφαίρα, τρεχάλα να μας φθάσει. Τον είδαμε εμείς από μακριά, αυτός είχε βγάλει τη σφυρίχτρα και σφύριζε να γυρίσουμε πίσω. Φρρρ... Φρρρ... και μας έκανε νόημα. Γυρίσαμε πίσω. Είμασταν σαν βρεγμένες γάτες και γιατί φταίγαμε και γιατί είχαμε γίνει μούσκεμα από τη βροχή.

Η... ηγουμένη στο κέντρο

- Ποιός σας είπε να πάτε;
- Οχι εγώ, έλεγε ο ένας, όχι εγώ έλεγε ο άλλος.
- Ποιός;
- Η Ορσα μας είπε να πάμε.
- Εσύ, ηγουμένη, είπες να πάτε; (από τότε μ' έλεγαν ηγουμένη, επειδή τους ξεσήκωσα και ηγήθηκα)· Είχαμε βέβαια και κάποιες συνέπειες. Άλλη διέξοδο δεν είχαμε. Όλο κι όλο το πανηγύρι μας αυτό ήταν. Να μην πηγαίναμε;

Οι φουφούλες. Στο σχολείο και στις εκδρομές χορεύαμε τους χορούς που μας μάθαινε η γυμνάστρια. Οταν ήρθε στο σχολείο μας η νέα γυμνάστρια η κ. Βαρυμπόπη -μέχρι τότε είχαμε τον κ. Περδίκη- έκανε μια σημαντική αλλαγή στην αμφίεσή μας. Οι φόρμες μας μέχρι τότε ήταν μπλέ. Ηταν σαν τις φόρμες που φοράνε σήμερα στα γκαράζ, μονοκόματες. Όταν πηγαίναμε να κάνουμε κάμψη, δεν τέντωνε γιατί το πανί ήταν δίμιτο και σχιζότανε το μανίκι, σχιζότανε η μέση και πάλι το ράβαμε και πάλι σχιζότα-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

νε. Η κ. Βαρυμπόπη, νέα κοπέλα, νέα γυμνάστρια, φορούσε τα σπορτέξ, γεμάτη ζωντάνια. "Τι κατάσταση είναι αυτή, λέει. Κύριε Γυμνασιάρχα, πρέπει να αλλάξει η στολή του σχολείου. Στις γυμναστικές επιδείξεις οι κοπέλες δεν μπορούν να γυμναστούν". Και μας υπέδειξε και κάναμε αυτή τη φουφούλα (σ.σ. στο σημείο αυτό η κ. Αποστολίδου βγάζει μέσα από ένα συρτάρι και μας δείχνει τη φουφούλα της γυμναστικής που είχε φιάξει όταν ήταν μαθήτρια). Είναι κι αυτή από δίμιτο πανί. Τω καιρώ εκείνω πήγαμε το ράψαμε, το φιάξαμε. Τα αγόρια είχαν σκελέες. Τα φορούσαμε κι από μέσα, τα φορούσαμε και για γυμναστική. Εμείς, τα κορίτσια, φιάχναμε αυτό που βλέπετε: λίγο λαστιχάκι στη μέση και λίγο λαστιχάκι στα πόδια και φορούσαμε από πάνω ένα μπλουζάκι μακό. Μόλις μας είδε ο κ. Σαΐνης λέει:

- Α' πα! πα! απαράδεκτα πράγματα αυτά. Αυτά είναι προκλητικά. Δεν γίνεται να φορεθούν.

Οχι, θα τα φορέσουμε, όχι δεν θα τα φορέσουμε, τελικά επικράτησε η άποψη της γυμνάστριας και αυτό που βλέπετε στη φωτογραφία εδώ (σελίδα 261) (σ.σ. μας δείχνει μια φωτογραφία από τις γυμναστικές επιδείξεις εκείνης της χρονιάς) είναι η πρώτη εμφάνιση των κοριτσιών με τις φουφούλες το Μάϊο του 1954, όταν είμασταν ογδόη (Η') τάξη. Η γυμνάστριά μας θριαμβολογούσε γιατί κατόρθωσε μετά από πάρα πολλά χρόνια να αλλάξει την αμφίεση της γυμναστικής. Πού ADIDAS και πού DIADORA και που τριάντα και σαράντα και πενήντα χιλιάδες για φόρμες; Ένα μαύρο πανάκι με λίγο λάστιχο, που το φορούσαμε και στο σχολείο.

Αφήστε για την ποδιά! Αυτή την ποδιά που με πολλή συγκίνηση την κρατώ στα χέρια μου, με γυρίζει στα παιδικά μου και μαθητικά μου χρόνια, ήταν η μοναδική ποδιά που έρραψα στα χρόνια του σχολείου. Ο πατέρας μου είχε πολλά παιδιά, σε κάθε τάξη του Γυμνασίου ήταν κι από ένα παιδί του. Φορούσαμε λοιπόν ποδιές άλλων κοριτσιών· πότε της ξαδέρφης μου, πότε την ποδιά της Αννας της Καλογήρου που ήταν μοναχοπαίδι και φορούσε την ποδιά της ένα-δυό χρόνια και μετά την έπαιρνα εγώ. Τόχα μαράζι να φορέσω ποδιά καινούργια. Οταν ήμουν στην Ζ' τάξη πήγα το καλοκαίρι μάζεψα βαμβάκι στα χωράφια και με τα χρήματα που πήρα έφτιαξα καινούργια ποδιά. Χαρά εγώ τότε! Και δεν τη φόρεσα πολύ: δυό-τρεις μήνες μόνο. Γιαυτό τη βλέπετε ακόμη καινούργια. Την κρατώ γιατί ήταν το όνειρο μου!

Τα ρουμελιώτικα. Το 1954 θεσπίστηκαν οι πολυήμερες εκδρομές. Η τελευταία τάξη μπορούσε να πάει διήμερη ή τριήμερη εκδρομή. Ξεκινήσαμε, λοιπόν, για τριήμερη εκδρομή με το παρακάτω πρόγραμμα: Λιβαδειά, ιερή πόλη του Μεσολογγίου, Ρίο-Αντίριο, Κόρινθος, Ακροκόρινθος, Μουσείο, Μυκήνες, Αθήνα, Ακρόπολη, Λιβαδειά, δηλαδή όλες τις

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

αρχαιότητες πέριξ του Κορινθιακού. Διανυκτερευσαμε στο Μεσολόγγι. Φύγαμε την πρώτη μέρα από εδώ, σταθήκαμε λίγο στη Ναύπακτο, φάγαμε, πήγαμε στο Μεσολόγγι, επισκεφθήκαμε τον κήπο των ηρώων, το Δημαρχείο και διανυκτερεύσαμε εκεί, σε σχολείο. Κουβαλούσαμε μαζί μας ράντζα, κουβέρτες και όλα τα σχετικά και αφού προηγουμένως είχαμε εξασφαλίσει τη διαβεβαίωση του σχολείου ότι εκεί δεν θα διανυκτέρευε άλλη αποστολή. Εκείνοι βέβαια (το σχολείο) το πρωί είχαν μαθήματα κι εμείς έπρεπε να σηκωθούμε πρωΐ-πρωΐ, να ετοιμαστούμε και να φύγουμε. Έπρεπε να τακτοποιήσουμε τα θρανία που τα είχαμε βγάλει στο διάδρομο. Αφού φτάσαμε, λοιπόν στο Μεσολόγγι, μας ξενάγησαν, μας είπαν όλη την ιστορία για την πόλη, για το μοναστήρι του Οσίου Συμεών, έπρεπε νωρίς να κοιμηθούμε. Ο κ. Παπαθανασίου ο συχωρεμένος, ο μαθηματικός, συνοδευόταν από τη σύζυγό του την κυρά-Παναγιού που ήταν απ' τη Βιλίτσα και μιλούσε ρουμελιώτικα, βιλιτσώτικα. Εμείς είμασταν 25 (τα κορίτσια) και τα αγόρια 50. Εμάς μας έβαλαν στον επάνω όροφο, σε μια αίθουσα, και οι 25 να κοιμηθούμε όλες μαζί. Εντάξει! Εξω από την πόρτα ο κ. Παπαθανασίου έβαλε την έδρα κόντρα ώστε να μη μπορούμε να ανοίξουμε την πόρτα και να βγούμε. Τώρα, τι θα συνέβαινε τη νύχτα, αν κάποιο παιδί ήθελε να βγεί;

Στρώνει η κυρά Παναγιού να κοιμηθεί. Εμείς από μέσα να χαλάμε τον κόσμο! Φασαρία! Κακό! Γέλια. Τα αγόρια δεν τα προσέχανε πολύ. Δεν τα είχανε ασφυκτικά κλεισμένα. Παίρνουμε, λοιπόν, κι εμείς με το πολύ μυαλό ζώνες (βγάλαμε τις ζώνες από τις ποδιές). Ζώνη, ζώνη, ζώνη, κάναμε 4-5 μέτρα ζώνη, ίσως και 7 μέτρα. Στην άκρη της ζώνης δένουμε ένα τενεκεδάκι απ' αυτά τα αλουμινένια που παίρναμε μαζί μας και βάλαμε μέσα ένα σημείωμα για τα αγόρια τους συμμαθητές μας. Κάναμε το κύπελο αυτό κούνια έξω από το παράθυρο. Βλέπουν εκείνοι (τα αγόρια) να κουνιέται ένα αντικείμενο στον τοίχο κρεμάμενο απ' τον επάνω όροφο, κόντεψαν να σπάσουν τα τζάμια. Παίρνουν το σημείωμα που έγραφε: "Έξω απ' την πόρτα μας πάνω στην έδρα κοιμάται ο κ. Παπαθανασίου".

Εκείνοι δεν είχαν αντιληφθεί το γεγονός. Μόλις το πληροφορήθηκαν, άρχισαν να ανεβοκατεβαίνουν και να κάνουν φασαρία. Οπότε η κυρά-Παναγιού:

- Μήτσου, Μήτσου, ντιπ δεν σι σέβοντι αυτά τα πιδιά; ντιπ; Βαλτς έναν κακό βαθμό να ιδούμι θα σι σέβοντι ή δε θα σι σέβοντι;

Αυτά ν' ακούγονται κι από μέσα κι απ' έξω και να σκάμε στα γέλια. Τι έφταιγε κι αυτός; Είχε την ευθύνη, είχε κι εμάς. Όμως είναι ένα περιστατικό που μας έχει μείνει στη μνήμη μας.

Στέκα και ψαλλιδιές. Οι ποινές ήταν αυστηρές. Κατ' αρχήν δεν επιτρεπόταν στ' αγόρια να έχουν μακρυά μαλλιά. Ολες οι κοπέλες είχαν πλεξούδες. Ήταν νόμος. Απ' το Δημοτικό ακόμα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

- Σε μια φωτογραφία, εδώ, φαίνεται ότι δεν έχετε κοτσίδες.

- Έχει, έχει πολλές. Θα δείτε. Εδώ στη φωτογραφία οι δυό κοπέλες με τα μαλλιά κοντά, η μια ήρθε από τη Ρόδο κι η άλλη απ' την Αθήνα. Η Ντίνα η Παπαλιάκου είχε την αδελφή της που ήταν στην Παιδαγωγική Ακαδημία Ρόδου. Έμενε λοιπόν με την αδελφή της και φοιτούσε στο πρότυπο Γυμνάσιο της Ακαδημίας Ρόδου. Η Λεβητικού, ο πατέρας της ήταν διευθυντής του Ταχυδρομείου, ήρθε από την Αθήνα εδώ και η κοπέλα ήταν με τα μαλλάκια κοντά. Εμείς οι άλλες όμως είχαμε κοτσίδες. Οταν κάναμε γυμναστική, η γυμνάστρια μας επέβαλε να έχουμε μια στέκα, να είναι τα μαλλιά μας πιασμένα. Ολα τα μαλλιά μας. Εδώ, όπως βλέπετε, η Αλέκα η Καϊλογιάννου έχει μακριές κοτσίδες ξανθές, αλλά και αυτή όταν κάναμε γυμναστική έπιανε τα μαλλιά της με τη στέκα.

Τα αγόρια όταν δεν έκοβαν τα μαλλιά τους, όπως επέβαλε το σχολείο, οι καθηγητές έπαιρναν ψαλίδι και έκαναν στο κεφάλι τους ψαλιδιές και νοιώθαμε πολύ άσχημα όλοι μας. Όταν ήταν πολύ βαθειά η ψαλιδιά, όσο κι αν τα έκοβε ο κουρέας, ακόμη και με την ψιλή το σημάδι φαινόταν. Μέχρι να μεγαλώσουν τα μαλλιά στο σημείο της ψαλιδιάς περνούσε καιρός πολύς κι αυτό μας πίκραινε σαν παιδιά και θυμάμαι τότε το Σωτήρη τον Παπακωνσταντίνου, ήταν λίγο μεγαλύτερος από μας, τόσο πολύ στενοχωρήθηκε που του έκαναν ψαλιδιά στο κεφάλι και αντέδρασε. Πήγε κι έκανε ξύρισμα στο κεφάλι όχι κούρεμα. Οταν τον είδε ο Γυμνασιάρχης του λέει:

- Προκαλείς! Γιατί ξυρίστηκες έτσι;

- Για να κάνω έξι μήνες να ξαναπάω στον κουρέα. Δεν αντέχω άλλο τις ψαλιδιές.

Οι καθηγητές μας, παρ' όλα αυτά, μας αγαπούσαν, μας συμβούλευαν, μας προστάτευαν, μας φρόντιζαν, ενδιαφερόντουσαν για μας. Δεν είχαμε σχέσεις αντιπαλότητας.

Η μαθητική κοινότητα ήταν πάρα πολύ αγαπημένη. Κι εκείνο που είδα, συγκρίνοντας τα μαθητικά χρόνια των παιδιών μου, δεν υπήρχε στη δική μας εποχή. Εμείς, όταν ερχόταν η εποχή των διαγωνισμών, διαβάζαμε δυο-δυο και τρεις-τρεις μαζί. Ενας καλύτερος στα μαθηματικά πήγαινε με τους άλλους και λύναμε ασκήσεις για εξάσκηση. Ενας καλύτερος στα ελληνικά πήγαινε με άλλους και κάναμε τα κείμενα, ερμηνεία σύνταξη και γραμματικές ασκήσεις. Οι καλύτεροι διόρθωναν τους άλλους. Σήμερα δεν συμβαίνει αυτό. Τα παιδιά έχουν αντιπαλότητα και δεν συνεργάζονται. Οι μανάδες που μας φιλοξενούσαν στα σπίτια που διαβάζαμε μας κάναν ομελέττα, κεΐκ, λίγο βυσινάδα το καλοκαίρι, κι εμείς χαρά που θα μας φίλευαν! Δεν μας έφτανε η σκασίλα μας, χαιρόμασταν κιόλας γιατί οι μανάδες θα μας φίλευαν.

Θέλαμε όμως και τη βόλτα μας.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ρίτα Ανδρεούλη - Βαρυμπόπη.

"Ο,τι γράψεις στην παιδική ψυχή, μένει ανεξίτηλο και κρατάει πάντα την πρώτη συγκίνηση".

Κι αυτή η συγκίνηση ήρθε στην επιφάνεια με το δυσάρεστο άγγελμα του θανάτου σου.

Αξέχαστη καθηγήτρια και φίλη όλων των μαθητών, της εποχής που υπηρέτησες στο Γυμνάσιο Λιβαδειάς.

Για τη δύσκολη εποχή σου και εποχή μας μόνο μιά γυμνάστρια όπως εσύ, με νου και κορμί, όπως ο αθλητισμός διαπλάθει, μπόρεσε να φέρει το νέο αέρα στη σχέση καθηγητή-μαθητή, να βάλει σε τελείως άλλη βάση το μάθημα.

Ο χρόνος στη σκέψη μας δεν σε άγγιξε. Σε θυμόμαστε πάντα λεβεντόκορμη να ανοίγεις την παρέλαση, και τ' απογευματινά στην εθνική εορτή να σέρνεις πρώτη το χορό στην πλατεία με τις βλαχοπούλες και τις αμαλίες και τη Φιλαρμονική του Δήμου να παίζει δημοτικούς σκοπούς.

Η αγάπη σου, η συμπαράστασή σου, η κατανόησή σου ακόμη μας συντροφεύουν. Δεν λέγαμε "η κυρία Βαρυμπόπη". Λέγαμε: η Ρίτα. Σαν να ήσουν η συμμαθήτριά μας.

Το πέρασμά σου από τη Λιβαδειά με τη δημιουργία μιας ωραίας οικογένειας, η συμμετοχή σου στα κοινά, όπως και η προεδρία σου στο Δ.Σ. του Σώματος Ελληνίδων Οδηγών ολοκλήρωσαν τη μεγάλη προσφορά σου.

Εκφράζουμε στον εκλεκτό σύντροφό σου Γιώργο Ανδρεούλη και στα παιδιά σου τα θερμά συλλυπητήριά μας.

Ολοι οι μαθητές και οι μαθήτριές σου από τη Λιβαδειά και τα περίχωρα σου στέλνουν το στερνό αντίο.

Η αγάπη μας, η καλύτερη προσευχή για την ανάπαυση της ψυχής σου.

Καλή μας ΡΙΤΑ.*

---

* Γράφτηκε μόλις η κα Αποστολίδου πληροφορήθηκε το θάνατο της κας Ρίτας Ανδρεουλη - Βαρυμπόμπη

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Διάβασμα ή Αη Βλάση. Ηταν των Τριών Ιεραρχών.

Παίρναμε το πρόγραμμα και άρχιζε η εξεταστική περίοδος. Θέλαμε να πάμε καμμιά βόλτα αλλά πώς να πάμε; Δύσκολο το πρόγραμμα. Είχαν αρχίσει και οι αλκυονίδες μέρες. Είχε αρχίσει η άνοιξη με τις πρώτες ανεμώνες. Τότε γιορτάζει ο άγιος Βλάσιος. Ήταν το εκκλησάκι του Αγίου Βλασίου όπως το ξέρουμε και λέγαμε:

- Πάμε καμμιά βόλτα μέχρι τον άγιο Βλάση, ν' ανάψουμε τα καντηλάκια, να κάνουμε και καμμιά προσευχή, να μας φωτίσει, να γράψουμε μαθηματικά.

Και αυτό το πιστεύαμε, αλλά και θέλαμε να πάμε και βόλτα να μαζέψουμε ανεμώνες. Θέλαμε να κάνουμε και τη βόλτα μας, να ξεσκάσουμε λίγο. Τα συνδυάζαμε όλα αυτά. Τα μαθηματικά, η φυσική, τα αρχαία, αν ήταν δύσκολα πηγαίναμε στον Αη-Βλάση ν' ανάψουμε ένα κεράκι, ν' ανάψουμε τα καντήλια και να παρακαλέσουμε τον Αγιο.

Ηταν πολύ ωραία στον αγιο-Βλάση. Στο λόφο δεν υπήρχαν σπίτια. Ηταν μόνο το Παγοποιείο και το εκκλησάκι. Και ο λόφος ήταν γεμάτος ανεμώνες. Πάρα πολύ ωραίος!

- Μιλείστε μας για τη μεταπολεμική εποχή στο σχολείο.

- Ακόμα, όταν είμασταν μαθητές, το σχολείο μας ήταν βαμμένο χακί, όπως οι στολές των στρατιωτών. Στον επάνω όροφο του σχολείου υπήρχε κλιμάκιο αξιωματικών και στρατιωτών. Μέχρι και την εποχή που πήγα στο γυμνάσιο υπήρχαν ακόμη. Πριν πάμε εμείς, λίγο πριν, είχε μετατραπεί και σε νοσοκομείο. Μέχρι αργά, τώρα τελευταία, πάνω από το γραφείο του γυμνασιάρχη υπήρχε ζωγραφισμένος στον τοίχο ένας μεγάλος σταυρός μέσα σ' ένα κύκλο μεγάλο. Κόκκινος Σταυρός. Τα ζήσαμε αυτά: και τους αξιωματικούς με τους στρατιώτες στον επάνω όροφο και τον κόκκινο σταυρό.

Το πρωί κάναμε ομαδική προσευχή. Είχε επιλεγεί ο άριστος των μαθητών για να κάνει προσευχή και εμείς όλοι ψέλναμε και τραγουδούσαμε το "Σ' εσένα Πλάστη και Θεέ". Μας το είχε μάθει ο καθηγητής της μουσικής ο κ. Βασιλπάς. Μας είχε μάθει ακόμα τον Ολυμπιακό Υμνο για τις επιδείξεις τις γυμναστικές, είχαμε χορωδία για τις γιορτές. Αφού ψέλναμε λοιπόν το "Σ' εσένα Πλάστη και Θεέ" και ένας μαθητής έκανε την προσευχή -σ' εμάς τότε έκανε προσευχή η Κατερίνα η Δασοπούλου που ήταν άριστη μαθήτρια- τότε μπαίναμε κατά τμήμα στις τάξεις.

Επιστάτη είχαμε τον μπαρμπα-Σεραφείμ. Τον βρήκαμε επιστάτη και τον αφήσαμε. Μας αγαπούσε πάρα πολύ. Εγώ όταν πρωτοπήγα το 1948 εντυπωσιάστηκα από το σχολείο. Ηταν τότε έξω από το σχολείο ο μπαρμπα-Ζαμπόπουλος ο οποίος έκανε κάτι κουλούρια με ζάχαρη! πεντανόστιμα! Κι εμείς πώς να εξοικονομήσουμε κανένα πενηνταράκι για να αγοράσουμε;

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ερχόταν εκείνος έξω από τα κάγκελα. Ηταν γλυκύτατος, πράος, ήρεμος. Ψωνίζαμε. Κι άμα δεν είχαμε λεφτά έπαιρνε ο συμμαθητής μας και το μοιραζόμασταν. Δεν είχαμε καντίνα τότε, όπως σήμερα.

Η γενιά της Κατοχής. Η εποχή του πολέμου μας είχε διαμορφώσει το αίσθημα του φόβου έντονο, διότι από το 1942 που πήγαμε σχολείο μέχρι το 1948 σαν παιδιά του Δημοτικού ζήσαμε όλο το φάσμα της Κατοχής, και της Γερμανικής και της Ιταλικής. Θυμάμαι ακόμη και την απελευθέρωση της Λιβαδειάς, όταν φύγανε τα τελευταία στρατεύματα των Γερμανών και ανατίναξαν τη γέφυρα κάτω από τον άγιο Νεκτάριο μετά το εργοστάσιο Μέγα και Δαρόπουλου, όταν πέρασε και το τελευταίο γερμανικό όχημα· κτυπούσαν οι καμπάνες· υπήρχε μεγάλη χαρά! Εμείς όμως τα παιδιά στο σχολείο υποφέραμε· είχαμε πάθει ασιγματισμό από την ασπία. Τότε ο Ερυθρός Σταυρός μας έδινε το πρωί ένα ποτήρι γάλα και ένα κομμάτι σταφιδόψωμο. Το γάλα ήταν σκόνη. Το βάζανε στο καζάνι και από κάτω φωτιά με ξύλα και κόλλαγε το γάλα και μύριζε, αλλά εμάς μας άρεσε γιατί είχαμε πάει νηστικά το πρωί, δεν είχαμε φάει τίποτα. Ήταν η κυρά-Γαρέφω και η κυρά- Φωτεινή· η μια μας έδινε το σταφιδόψωμο και η άλλη με την κουτάλα μας έβαζε στο ποτήρι γάλα. Αυτά μέχρι το 1948 που τελειώσαμε το δημοτικό. Τα δίναν σ' όλα τα παιδιά των δημοτικών σχολείων. (Ηταν τότε τέσσερα τα Δημοτικά Σχολεία της Λιβαδειάς με διευθυντές τους Δάλκα, Καϊλα, Πρωτόπαπα και Δελήμπαση).

Ο φόβος ήταν ζωγραφισμένος στα πρόσωπά μας. Ημασταν σαν τα φοβισμένα ζουλαπάκια.

Ηταν μια αποθήκη του Καζάζη και μια του Μεραναίου που τις χρησιμοποιούσαν για αίθουσες διδασκαλίας. Το θυμάμαι σαν όνειρο γιατί ήμουν τότε που τα έβλεπα αυτά 10-12 χρονών. Τα μεγάλα παιδιά του Γυμνασίου στα μάτια μας φάνταζαν άνδρες και γυναίκες και ήταν έντονα πολιτικοποιημένα, όχι με τη σημερινή έννοια του όρου που είναι υποβαθμισμένος. Είχαν υψηλό εθνικό φρόνημα, αγαπούσαν την πατρίδα και δεν λογάριαζαν τίποτα. Άφηναν το μάθημα, την αίθουσα, βγαίναν στον Αγνωστο Στρατιώτη, κατέθεταν ένα στέφανο, έψελναν τον εθνικό Υμνο και πάλι έμπαιναν στις αίθουσες. Τους κυνηγούσαν οι Ιταλοί, οι Γερμανοί αλλά δεν μπορούσαν να μπουν στις αίθουσες γιατί είχαν... άσυλο οι μαθητές. Τον πατριωτισμό τους όμως τον έδειχναν.

Σ' εκείνο το χώρο που ήταν οι αίθουσες-αποθήκες ήταν το κέντρο της Λιβαδειάς, ήταν η πλατεία, το σταροπάζαρο, η εκκλησία, τα αρχοντόσπιτα. Μετά άρχισε να επεκτείνεται η πόλη προς τα βόρεια, ανατολικά και δυτικά. Εκεί ήταν το εμπορικό κέντρο της Λιβαδειάς. Οπως σας είχα πει, το σχολείο το είχαν επιπάξει, είχε γίνει διοικητήριο των Ιταλών και το σχολείο λειτουργούσε σε άλλους χώρους. Εκεί ο χώρος γύρω από τις αποθήκες ήταν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

πολυσύχναστος, γι' αυτό οι πράξεις των μαθητών (το στεφάνι, ο εθνικός Υμνος) έδιναν θάρρος και στους μεγαλύτερους. Τα ελληνικά νειάτα πάντα πρώτα δίνουν το παρόν όταν η πατρίδα το καλεί.

Τότε και σήμερα. - Μιλείστε μας για τους συμμαθητές σας.

- Ηταν όλοι πολύ καλά παιδιά. Αν, όπως λένε, στα 18 ευδοκιμεί ο έρωτας, τότε αυτό είχε εφαρμογή στη χρονιά μας γιατί μέσα από την παρέα μας βγήκαν και ζευγάρια. Αυτά βέβαια ήταν εις γνώσιν του κ. Γυμνασιάρχη που μας παρακολουθούσε και ήξερε τα πάντα. Αν συνέβαινε καμμιά φορά και έπιανε μαθητές ή μαθήτριες αδιάβαστες τους έλεγε:

- Τι έγινε; σκεφτόσουνα τον τάδε ή την τάδε και δεν διάβασες.

Είμασταν πολύ αγαπημένοι μεταξύ μας. Τόσο πολύ, που αν τολμούσε μαθητής άλλης τάξεως να εκφέρει γνώμη -να πειράξει- μαθήτρια της τάξης μας τότε τα αγόρια της τάξης μας το έπαιρναν τόσο προσωπικά που έκαναν σοβαρές παρατηρήσεις στο πειραχτήρι. Τέτοια δυνατή σχέση είχαμε! Αυτή η σχέση εξακολουθεί να υπάρχει και τώρα. Βρεθήκαμε όλοι μαζί το 1964. Μετά το '64 ξαναβρεθήκαμε το 1994· είχαμε τελειώσει το σχολείο πριν από 40 χρόνια. Και είμασταν παρόντες όλοι οι επιζώντες. Συγκεντρωθήκαμε σε μια εποχή που και τα παιδιά μας ήταν τελειωμένα και που πολλοί από μας είμασταν παππούδες και γιαγιάδες. Ηταν πολύ χαρακτηριστική η τελευταία συνάντησή μας. Σ' αυτή αναπολήσαμε στα εφηβικά μας χρόνια και διαπιστώσαμε πως τα σημερινά παιδιά βιώνουν την εφηβεία τους, τα μαθητικά τους χρόνια. Σήμερα οι σχέσεις των μαθητών είναι θανάσιμα ανταγωνιστική, δεν ανοίγουν βιβλίο, δεν έχουν αγάπη. Εμείς όταν βλεπόμαστε με τα παιδιά (σ.σ. εννοεί τους συμμαθητές της), ξεχνούμε πόσο χρονών είμαστε, ξεχνούμε αν είμαστε παντρεμένοι, αν έχουμε παιδιά, αν έχουμε εγγόνια· λειτουργεί μέσα μας το παιδί των 18 χρονών. Στην τελευταία μας μάλιστα συνάντηση ζήσαμε μια αξέχαστη μέρα, με τον κ. Σκόπα που είναι ο μόνος από την "ομάδα" των τότε καθηγητών. Τον ευχαριστούμε, γιατί ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση. Είμαστε όλοι σήμερα συνταξιούχοι. Καθηγητές Πανεπιστημίου, γιατροί, δικηγόροι, δάσκαλοι, υπάλληλοι καριέρας και οι πιο μέτριοι μαθητές (των 14 και των 15 βαθμών), ήταν τόσο αξιόλογοι και τόσο καλοί που αυτό τον βαθμό τον άξιζαν πραγματικά. Αυτό ήταν οι δυνάμεις των και όταν ωρίμασαν, αυτοί οι βαθμοί πολλαπλασιάστηκαν και αυτοί οι άνθρωποι έγιναν μεγάλοι και σπουδαίοι στην κοινωνία. Το 19 και 20 ήταν τότε άπιαστο όνειρο. Δεν υπήρχαν τότε. Το 16; ξέρετε τι είναι το 16; Με τέτοιο βαθμό μπήκαν με την πρώτη στο Πανεπιστήμιο. Και όχι μόνο παρακολούθησαν και αποφοίτησαν ως πτυχιούχοι αλλά στη συνέχεια διέπρεψαν ως επιστήμονες, λειτουργοί και επαγγελματίες. Σήμερα τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. Εχουμε πληθωρική βαθμολογία, που πολλές φορές δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Δεν παραγνωρί-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ζουμε βέβαια και από τους σημερινούς μαθητές τις αξίες που αναδεικνύονται μέσα από τον ανταγωνισμό όπως είπαμε παραπάνω.

Λούλας Βασιλπά-Κουντούρη: Οι επιδείξεις. Πολύ συχνά τώρα τελευταία αναπολώ τα μαθητικά μου χρόνια. Θες γιατί ήταν ανέμελα, θες γιατί ήταν όμορφα, θες γιατί φταίει η μοναξιά, πάντως ξεφυλλίζω ώρες ατέλειωτες το Λεύκωμά μου, τις μαθητικές μου φωτογραφίες και σκαλίζω τις αναμνήσεις μου.

Και να! σάθηκα σε μία φωτογραφία... τι αναμνήσεις!! εσείς οι νεώτεροι όμως ίσως γελάσετε γιατί δείχνει εμάς τις κοπελιές... βρακοφορεμένες! Με άσπρες για την περίσταση φουφούλες ως τα γόνατα. (Οι καθημερινές ήτανε μπλε). Είμαστε στο γήπεδο για τις καθιερωμένες στο τέλος της σχολικής χρονιάς γυμναστικές επιδείξεις. Διακρίνω τρεις συμμαθητές μου: σημαιοφόρος ο Νίκος Βασιλάκης, (πολλοί από τους νεώτερους τον είχανε καθηγητή) δίπλα του ο Πλιακοστάμος που έφυγε τόσο πρόωρα από τη ζωή, τον τρίτο δυστυχώς τον κρυβει η σημαία.

Στις γραμμές των κοριτσιών πολλές από τις συμμαθήτριές μου θα αναγνωρίσουν τον εαυτό τους. Διακρίνω τις Πετρουλα Σκοτίδα, Παναγιωτίτσα Δουκα, Χρυσούλα Σωτήρχαινα, Μαίρη Δασοπούλου, φυσικά τον ...εαυτό μου και όλες τις αγαπημένες μορφές που με συντρόφευαν στις καθημερινές μαθητικές δραστηριότητες.

Να και μία δεύτερη φωτογραφία από τις γυμναστικές επιδείξεις, αυτή τη φορά μην ετοιμαστείτε όμως να γελάσετε ε! όχι δεν είμαστε πάντα για γέλια!! Είμαστε όλα τα δροσερά νιάτα του Γυμνασίου που χορεύουμε ελληνικούς χορούς. Τι κόπος, τι αγώνας, αλλά και τι λαχτάρα για το αποτέλεσμα των Γυμναστικών επιδείξεων που έκλειναν με ελληνικούς χορούς. Και ήτανε πάντα το γεγονός της χρονιάς γιατί εκτός από τους γονείς που ερχόντουσαν να καμαρώσουν τα παιδιά τους, μπορώ να πω ότι ξεσηκωνότανε όλη η Λιβαδειά.

Εμείς τα παιδιά μόνο με τη σφυρίχτρα και πολλές φορές χωρίς τα παραγγέλματα του Γυμναστή μας κ. Περδίκη ή της Γυμνάστριάς μας κ. Ρίτας Ανδρεούλη (που δυστυχώς έφυγε από τη ζωή πρόσφατα), κάναμε μέχρι τέλους τις ασκήσεις χωρίς λάθη, εκτός από μεμονωμένες περιπτώσεις αφηρημάδας. Είχαμε τη χαρά να εισπράττουμε παρατεταμένο χειροκρότημα για κάθε δύσκολη άσκηση και για πολλές ημέρες οι συζητήσεις έπαιρναν και έδιναν γύρω από την εντύπωση που προκάλεσε στους απ' έξω η εν γένει εκδήλωση.

Γυμναστικές επιδείξεις!

Ενας ωραιότατος θεσμός που καταργήθηκε. Αραγε γιατί; Ας αναπολήσουν οι παλιοί και ας προβληματιστούν οι νεώτεροι.

Για να μας θυμίζει

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

την ξέγνοιαστη μαθητική ζωή
όταν θα μείνει ένα όνειρο,
μιά ανάμνηση αιώνια,
όνειρο που το ζήσαμε
σε μιά γλυκειά εποχή!

Οσο πλησιάζουμε προς το τέλος της έρευνάς μας, τόσο οι φίλοι μας και οι αναγνώστες μας, μαθητές και μη του ΕΝ ΛΕΒΑΔΕΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ μας παρακαλούν να συνεχίσουμε με αναμνήσεις. Πολλοί μάλιστα γνωστοί μας με τηλεφωνήματα αλλά και σε συζητήσεις σε συναντήσεις που έχουμε μαζί τους μας εκμυστηρεύονται τα συναισθήματά τους. Όλοι τους, λες και είναι προσυνεννοημένοι, εκφράζουν τη χαρά τους και τη συγκίνησή τους για τις αναμνήσεις που τους προσέφερε η έρευνα. Σήμερα το ρεπορτάζ είναι "σιωπηλό". Απολαύστε το:

Σοφία Τσιτσοπούλου - Γεωργά: Το Λεύκωμα. Πολύ χάρηκα όταν η αναγνώστριά μας κυρία Σοφία Τσιτσοπούλου-Γεωργά με πληροφόρησε ότι ύστερα από 40 χρόνια βρέθηκε και της παραδόθηκε λεύκωμα που χρησιμοποιήθηκε ή καλύτερα που εμπλουτίστηκε με τις απόψεις των εφήβων εκείνης της εποχής πάνω σε θέματα που και σήμερα ακόμα εξακολουθούν να απασχολούν, να "ανησυχούν" και να προβληματίζουν τους νέους. Θέματα όπως: τι είναι λεύκωμα; σας αρέσει η μαθητική ζωή; τι είναι ζωή; τι είναι ανήρ; τι είναι γυνή; τι είναι φλερτ; τι είναι έρως; τι είναι γάμος; τι είναι ευτυχία; τι είδος ψυχαγωγία σας αρέσει κλπ; "αναπτύσσονται" με τον τρόπο που μόνο έφηβοι μπορούν να αναπτύξουν.

Χάρηκα διότι αυτά που μέχρι σήμερα δημοσιεύσαμε από συνεντεύξεις μαθητών του εν Λεβαδεία Γυμνασίου, παρελαύνουν μέσα στις απλές, απέρριτες, γουστόζικες γραμμές του λευκώματος. Ακόμη φαίνεται μέσα από τις απόψεις των μαθητών της γενιάς του '50 πως τα παραπάνω θέματα και άλλα, με την πάροδο των χρόνων είτε αλλοιώθηκαν, είτε άλλαξαν νόημα.

Πολλοί μαθητές περνούν με μάσκα μέσα από τις σελίδες του λευκώματος. Δεν θα βγάλουμε τις μάσκες. Δεν μπορούμε να τις βγάλουμε. Αυτοί που τις φορούσαν γνωρίζουν ποιοι είναι. Θα χαρούν, θα αναπολήσουν, θα ξαναζωντανέψουν μπροστά τους τα μαθητικά χρόνια.

Να μερικές μάσκες: Η κτήτωρ, Μανιάνα, Γόης, Μαραμένη ανεμόνα, Ζιντελάρ, Σεβαχ ο θαλασσινός, Πειρατής, Βαλεντίνο, Ζεράλ, Ταρζάν, Διπρόσωπος, Σπίθα, Μπέμπα, Αγνωστη, Αγγέλικα, Παμέλα, Μαύρο Τριαντάφυλλο, Γκρατσιέλα, Ζαμόρα, 13, Miss Πλαz, Poz-Μαρί, Αττίκ, Μελαχρινό λουλούδι, Λίγδας, Starlet, Ονειροπλασμένη, Σφίγγα, Ανήσυχα νειάτα, Η τσιγγάνα, Βασίλισσα της Ζούγκλας, Χρυσός διάβολος και άλλες πολλές μάσκες.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

...χωρίς μάσκα

Όπως τις καταγράφω μου δίνουν την εντύπωση άτι γράφω τον κατάλογο της τάξεως. Πίσω από κάθε μάσκα δυό ζωηρά εφηβικά μάτια, ένα βλέμμα χαρουμενο και αθώο, ένα στόμα έτοιμο να μιλήσει για το '50, ένα πρόσωπο αθώο, αγνό, ένα χρώμα ταιριαστό στην ηλικία των 16 και 17. Πίσω από κάθε μάσκα ένα δάκρυ, ένα χαμόγελο, μια ζήλεια, μια ανησυχία. Πίσω από κάθε μάσκα το μέλλον της πατρίδος μας. Πίσω από κάθε μάσκα το σήμερα, η πραγματικότητα, η ζωή. Πίσω από κάποια μάσκα μια ανάσα που σήμερα μπορεί να μην υπάρχει; μια ζωή που σήμερα μπορεί να βρίσκεται στη σκέψη των συμμαθητών της και στην αγκαλιά του Θεού.

Σας αρέσει η μαθητική ζωή.

Σε πολλές περιπτώσεις ναι! μου αρέσει. Σε άλλες όχι!! "**Η κυίτωρ**"

Αλλοτε μου άρεσε πολύ, τώρα λιγώτερο. "**Η Τσιγγάνα**"

Η απόλαυσις της ζωής μου! "**Βαλεντίνο**".

Μου αρέσει διότι εκεί γνώρισα την πρώτη μου αγάπη. "**Μαραμένη ανεμόνα**".

... Μα όχι και την τελευταία...! "**Μαύρο τριαντάφυλλο**".

Ναι!! Ειναι κάτι που ποικίλει την ζωή μου. "**Πειρατής**"

Αιώνια κουταμάρα. "**Ταρζάν**".

Μάλλον χαλάει την ζωή σου. "**Γόης**"

Ω! ναι! Μου αρέσει, γιατί αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα μέρη του ημερολογίου μου. "**Παμέλα**"

Ναι, διότι εκεί εγνώρισα τις πρώτες φιλίες μου. "**Γκρατσιέλλα**".

Γκρατσιέλλα, μου φαίνεται πως εδημιούργησες φιλίες και όχι εγνώρισες. Ετσι δεν είναι πιο καλά; "**14**"

Μου αρέσει διότι γνώρισα την ωραιότερη πνευματική καλλονή, μια καθηγήτριά μου, που ύστερα από λίγο καιρό πέθανε αφήνοντας πίσω της τας καλλιτερας αναμνήσεις. **4-3-37 "Αττίκ"**

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Μου άρεσε μόνον κατά τα διαλείμματα. "Λίγδας".

Μέχρι το 1952 μ' άρεσε, αλλά από εκεί και πέρα έχει καταντήσει ανιαρή... σχεδόν τυραννία καθ' όσον...! "**Starlet**".

Οταν βρισκόμεθα κοντά της την βαριόμασθε και όταν βρισκόμεθα μακριά της τη λαχταρούμε. "Μαντόνα".

Τρελαίνομαι γι' αυτήν. "**Poz Μαρί**".

Μου αρέσει διότι κρυβει τα νειάτα και την ομορφιά "**Σπίθα**".

Μ' αρέσει γιατί με μαθαίνει να ζω και όταν δεν είμαι κοντά της. "**Σφίγγα**".

Τι είναι ανήρ;

Κατά την κρίσιν μου είναι ένας άπιστος Θωμάς. "**Κτήτωρ**"

Ο Πρίγκηψ των ονείρων μου. "**Μαραμένη ανεμόνα**"

Ανήρ είναι ο θεμελιωτής της οικογενείας και το στολίδι της φύσεως. "**Σεβάχ ο θαλασσινός**"

Ο προστατεύων τα αδύναια πλάσματα. "**Βαλεντίνο**"

Ο αχθοφόρος των βαρών της ζωής. "**Ζεράλ**"

Το λαγωνικό της γυναίκας. "**Μπέμπα**"

Για σκυλί τον πέρασες; "**Τόης**"

Το κατεψυγμένο κρέας που διατηρείται με το αλάτι της δημιουργίας. "**Γκρατσιέλλα**"

Ένα εξωτικό λουλούδι. "**Poz-Μαρί**"

Ο άνδρας ανύπαρκτος είναι παγώνι, αρρεβωνιασμένος λιοντάρι και παντρεμένος... γάιδαρος! "**Starlet**"

Ανήρ= πασατέμπος για να περνώ την ώραν. "**Ανήσυχα νειάτα**"

Ανήρ= η δύναμις και ο στύλος της οικογενείας, ο άρχων του σπιτιού· "**Χρυσός Διάβολος**"

Τι είναι γυνή;

Το αριστούργημα της δημιουργίας. "**Η κτήτωρ**"

Πυρήν διαρθρώσεως οικογενείας και κοινωνίας. "**Ζίντελαρ**"

Ιδών τις ποτε γυναίκα κρεμασμένην από δένδρον είπεν. Πόσον θα ήτο ωραίον εάν όλα τα δένδρα έφερον τοιούτους καρπούς. "**Σεβάχ ο θαλασσινός**"

Μια κιθάρα που το παίξιμό της εξαρτάται από την τέχνην του κιθαριστού. "**Πειρατής**"

Το στολίδι της φύσεως. "**Μπέμπα**"

Το γαϊδουράγκαθο της φύσεως. "**Τόης**".

Ο,τι είναι η Ελλάδα για την ανθρωπότητα είναι η γυναίκα για τον άνδρα. "**Σπίθα**"

Το αλάτι της δημιουργίας. "**Γκρατσιέλλα**"

Το νέκταρ των ανθέων. "**Μαύρο τριαντάφυλλο**"

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Απαραίτητη για τον άνδρα. "Poz-Μαρί"
Αναγκαίον κακόν. "Αττίκ"
Το ωραιότερον ελάττωμα της φύσεως. "Λίγδας".

Τι είναι έρως;

Δεν μπορώ πώς να τον πρωτοχαρακτηρίσω κι έτσι αφίνω σ' εσάς να τον χαρακτηρίσετε. "Η κτήτωρ"
Μας κάνεις την καθυστερημένη, κτήτωρ. "Πειρατής"
Σαπουνόφουσκες. "Βαλεντίνο"
Κοίταμαι να σε κοιτώ, να περνούμε τον καιρό. "Πειρατής"
Ενα αίσθημα γεμάτο πίκρες, λύπες, χαρές και απογοητεύσεις "Ζεράλ"
Το τικ-τακ της καρδιάς. "Αγνωστη"
Μήπως δεν χτυπάνε και οι καρδιές όλων; "Γκρατσιέλλα"
Δεν χτυπάνε οι καρδιές μόνο από τον έρωτα, αλλά και όταν βλέπεις τον κύριο Δούκα ν' ανοίγη κατάλογο. "13"
Ενας μικρός άγγελος που κρατά το κλειδί των καρδιών και που τις ανοίγει, με το χρόνο όμως. "Παμέλα"
Σήμερον αληθινός έρωτας δεν υπάρχει παρά μόνον απόλαυσις της ύλης και κοροϊδία. Τι να πης λοιπόν γι' αυτόν. "Miss Πλαz"
Το μεγαλείον της ζωής. "Αττίκ"
Ερως= Στεναγμός, δάκρυα, απελπισία, λατρεία, αφοσίωσις, πίστις, αμφιβολία, πόθος, ελπίς, ακρίβεια, στο τέλος απδία. "Starlet"
Ερως= Το μεγάλο μυστικό της Δημιουργίας, ο χυμός που ομορφαίνει και συντηρεί το λουλούδι της ζωής, πλημμυρίζει τη φύσι και την ύπαρξή μας. Άλλοτε μεθά με το νέκταρ της ιδανικής αγάπης, άλλοτε πυρπολεί με το πφαίστειο του φλογερού πάθους, άλλοτε πληγώνει την καρδιά και τυραννεί κι άλλοτε γλυκαίνει σα θεϊκή ευλογία τη ζωή μας. "Χρυσός Διάβολος"
Είναι μια δροσερή και γλυκειά σταγόνα που ρίχνει η φύσις μέσα στο κύπελλο της ζωής μας για να γλυκαίνει την πίκρα της. "Media Lay"
Ερως είναι εγωϊσμός μοιρασμένος σε δύο πρόσωπα. "Η τσιγγάνα"
Ψυχική οδύνη δύο καρδιών "Ταρζάν".

Τι είδους ψυχαγωγία σας αρέσει;

Τους δύο φίλους μου (Χονδρό και Λιγνό) να εκτελούν καθήκοντα αεραμύνης. "Κτήτωρ"
Να βλέπω τον Κοκοβιό να ποζάρη κωμικά μπρος στο φακό της οθόνης. "Μανιάνα"
Μου αρέσει πολύ η κινηματογραφική ταινία. "Η τσιγγάνα"
Μου αρέσει η μαθητική ζωή. "Μαραμένη ανεμόνα".
Είσαι ψεύτρα ανεμόνα. "Ζιντελάρ"
Μόνον η ώρα των Γαλλικών δύναται να υπερβή και την ψυχαγωγία του

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΗΡ

Ένα παιδί ίσως μαύρο
και μικρόβιο ως παραπονιάρη
γι' αυτό είναι πολύ τρυφερό
μέσα στη φύση

"Μαγιάνα"

Καλά τότε
ποιος μπορεί να είναι
ένας άθλιος θνητός.

"Η κυρία"

Ο αρχαίος τον ονόμασε "Βαλβείνο"

Ανήρ σώφρων ειδερο είναι μαγεμένη
απ' τις τύχες των γυναικών

"Ζαχαράκη"

Άνηρ είναι ο άνθρωπος που δεν μπορεί
και δεν θέλει να κρύψει τα δάκρυά του
"Ηλιάκη ο Καζαντζάκης"

Το αγόρι των παιχνιδιών και
των μιας γυναίκας
Σωτήρα

Το αρσενικό ζώο των γυναικών
Αλεξάνδρα Γιάλου
τα άλλα άνθρωπος
Hamlet
"Πειραιάς"

Συμφωνώ απολύτως
με τον Πειραιά.
(Γάκης)

"Ο προσωπείον τα αδύναμα μαύρα."

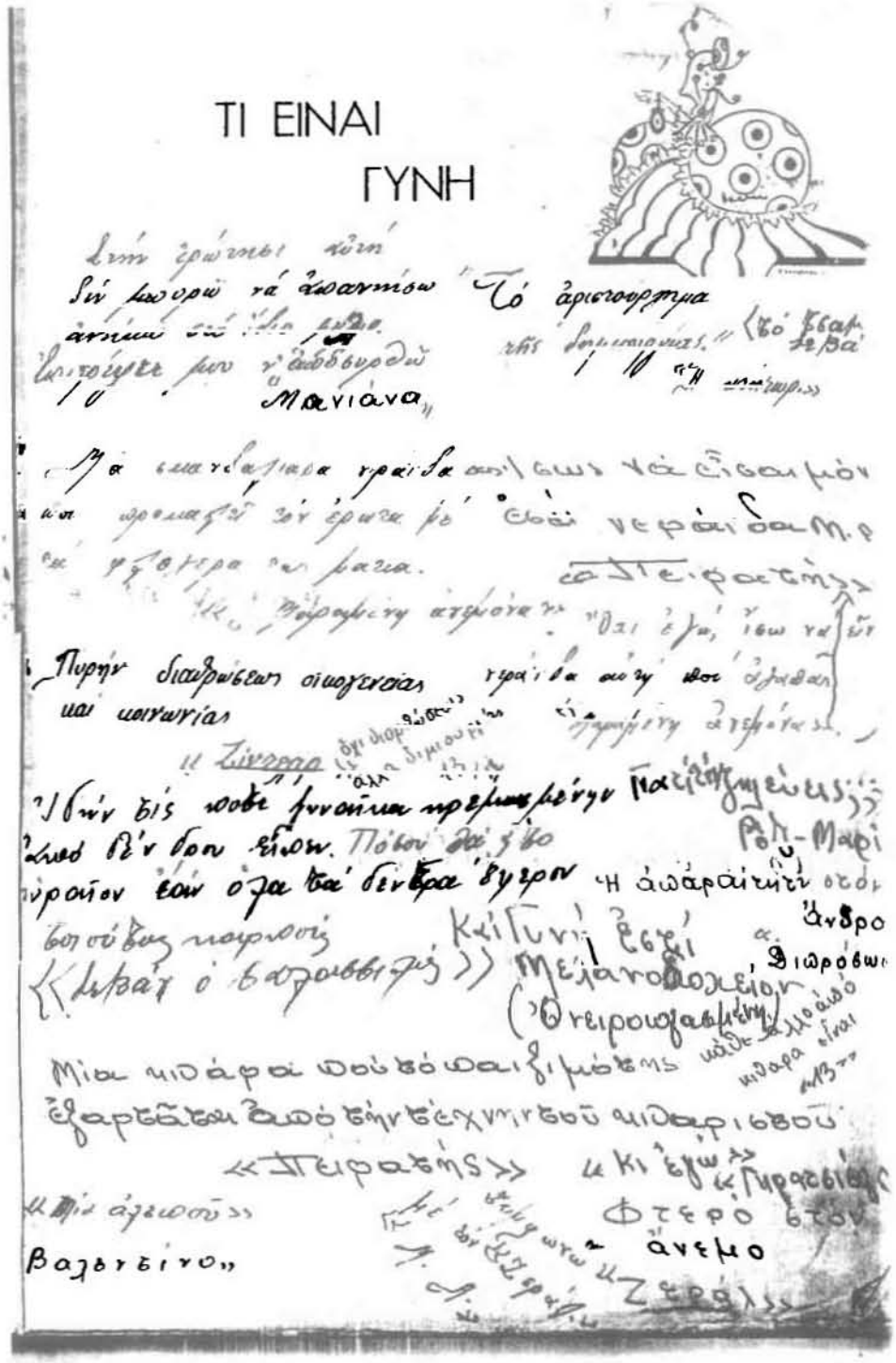
"Βαλβείνο"

Συμφωνώ με τον Σεφέρη
"Στροφή"

Ο απαραίτητος στις γυναίκες
"Διωρόφωσης"

Ο αχτύπητος των
βαρβάρων της φωτιάς
"Σεφέρης"

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Παίζοντας κάτω από ένα δέντρο

Οικονομίδη. "**Ζιντελάρ**"

Η ώρα του Ηρακλή. "**Πειρατής**"

Να ακούω τις γεροντοκόρες να διηγούνται τις ανεξάντλητες ερωτικές των περιπέτειες. "**Διπρόσωπος**"

Μ' αρέσουν τα "φεστιβάλ". "**Ζεράλ**"

Κουτσομπολιό με τις φίλες μου. "**Μπέμπα**"

Να βλέπω τον Αννινο να βγάζη λόγο. "**Ζαμόρα**"

Οι εκδρομές. "**Αγγελικα**"

Παίζοντας με τα παιχνίδια μου κάτω από ένα δένδρο, στην εξοχή, κρατώντας στην αγκαλιά την κούκλα μου να την νανουρίζω. "**Παμέλα**"

Ενώ η μελάνη σου μυρίζει γάλα, φαντάζομαι πως θα μυρίζεις εσύ! "**14**"

Η ώρα του Νικολάκη και της Νίνας. "**Γκρατσιέλλα**"

Μόνον τα χιούμορ και οι φάσεις του κ. Δούκα υπερβαίνουν το θρυλικό Σαρλώ. "**Μαύρο Τριαντάφυλλο**"

Να παίζω καρπαζιές με δεσποινίδα μαυρομάτα. "**Τόης**".

Βλέποντας τον διαγωνισμό στα καλλιστεία του Λογκ-Μπίτς. "**Αττίκ**".

Να ακούω την εύθυμη εκπομπή "Ιπτάμενοι δίσκοι". "**Starlet**".

Εγώ προτιμώ να λούζομαι στην αφράτη και παιχνιδιάρα θάλασσα του νησιού μου. "**Μαντόνα**".

Ξαπλωμένη στο ημίφως του φεγγαριού, στον κήπο να ακούω μουσική. "**Σφίγγα**".

Ξαπλωμένη σε κάποιο γνωστό νησάκι μακρυά από του κόσμου την βοή με συντροφιά το φεγγάρι, ακούοντας το κελάηδισμα των πουλιών. "**Ονειροπλασμένη**"

Ποίον από τα οπόρτ προτιμάτε;

Η ιππασία φορώντας την στολήν του τζόκεϋ. "**Κιπίωρ**"

Άμα τ' απολαύσης να μου γράψης. "**Μαραμένη ανεμόνα**".

Κολύμπι στην γαλανή θάλασσα του Σουνίου. "**Μανιάνα**"

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Ξέρης;; "13"

Να προσέχης μόνον τους καρχαρίας. "Μαύρο Τριαντάφυλλο"

Ορειβασία με σορτς στην υψηλή κορυφή του Παρνασσού. "Μαραμένη ανεμόνα"

Ξεσκέπαστος ύπνος. "Ζιντελάρ"

Θα συναχωθής οπωσδήποτε. "Αγνωστος"

Η γαϊδουροκαβαλαρία. "Σεβάχ ο θαλασσινός".

Το τέννις και η καλαθόσφαιρα. "Βαλεντίνο"

Θα προτιμούσα κατά μείζονα λόγο το σκι, αλλά μάλλον μου αρέση το κολύμπι, βέβαια δεν είναι άσχημο το τέννις, αλλά καλό είναι και το ποδόσφαιρο. "Διπρόσωπος"

Βαρκάδα στα γαλανά νερά της Χαλκίδος φορώντας το μαγιώ μου. "Μαραμένη ανεμόνα".

Ιππασία με την στολήν της Αμαζόνας. "Παμέλα"

Δεν σου πάει η στολή της αμαζόνας γιατί είσαι λίγο αδύνατη, Παμέλα. "13".

Κωπηλασία, στην ανοιχτή θάλασσα του Σορρέντο. "Γκρατσιέλα".

Το μποξ αλλά με χονδρές γυναίκες. "Γόης".

Το κολύμπι με ευχάριστη παρέα αποτελουμένη από κορίτσια και δη να φορούν μπικίνι. "15".

Μου αρέσει το κολύμπι ίσως διότι το κατέχω. "Σπίθα".

Τα σπορτ της θαλάσσης. "Βασίλισσα της ζούγκλας".

Ποδόσφαιρο και ποδηλασία. "Χρυσός Διάβολος"

Μου αρέσουν όλα, αλλά περισσότερον η ιππασία. "Μελαχροινό Λουλούδι"

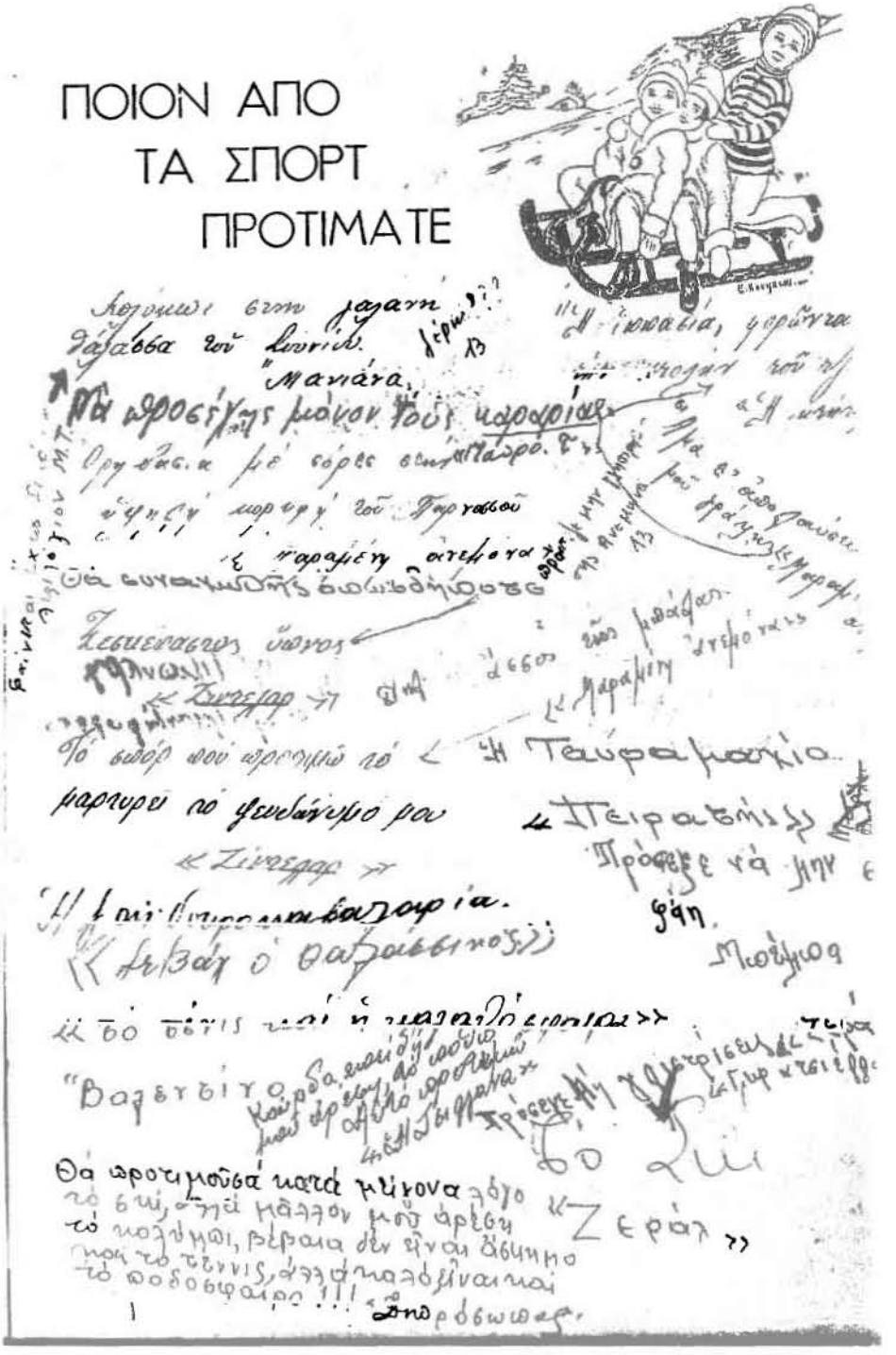
Το πατινάζ στις παγωμένες λίμνες. "Σφίγγα"

Επιμείναμε στο λεύκωμα. Κι αυτό όχι για κανένα άλλο λόγο αλλά γιατί στο περιεχόμενό του καθρεφτίζονται οι γενιές του '40, του '50, του '60. Στις γραμμές του καταγράφονται τα ενδιαφέροντα των εφήβων, οι ασχολίες τους, τα συναισθήματά τους, τα χτυποκάρδια τους. Μέσα από τις γραμμές του περνούν οι γονείς των εφήβων, οι καθηγητές τους, οι φίλοι τους· περνούν τα μαθήματά τους, ο ελεύθερος χρόνος τους, τα ξενύχτια τους. Με απλά λόγια μέσα στο λεύκωμα καταγράφτηκε η εφηβική ιστορία τριών δεκαετιών. Τριών, διότι στην ουσία το μεταπολεμικό κλίμα τελείωσε το '67 και μέσα σ' αυτό ανατράφηκε αυτή η γενιά.

Γι' αυτό επιμείναμε. Θεωρήσαμε το λεύκωμα ως το καταλληλότερο κείμενο τώρα που πλησιάζουμε στο τέλος.

Κλείνοντας αυτή τη σειρά των δέκα συνεχών παρουσιάσεων ευχαριστούμε θερμά την κυρία Σοφία Τσπσοπούλου- Γεωργό για την ευγενική της προσφορά.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Το ανήσυχο τρίο. Τιμής ένεκεν για τον εκδότη της εφημεριδας "Βοιωτική Ωρα" φίλο Πέτρο Χουτζούμη δημοσιεύουμε επιστολή των καθηγητών του και καθηγητών του εν Λεβαδεία Γυμνασίου κυρίων Τριαντάφυλλου και Ανθής Γιατίλη:

Αγαπητέ μας Πέτρο,

Εκφράζοντας τη χαρά μας και τη βαθειά μας συγκίνηση, που έπειτα από 45 χρόνια επικοινωνούμε μαζί σου, τον τότε ζωηρό μαθητή μας και τώρα εξαίρετο εργάτη του δημοσιογραφικου λειτουργήματος, του εκδότου και διευθυντού της εγκρίτου εφημερίδος " Βοιωτική Ώρα" και αρίστου οικογενειάρχου, σε συγχαίρουμε θερμότατα και ολοψύχως σου ευχόμεθα κάθε επιτυχία, υγεία και οικογενειακή ευτυχία.

Άπειρες ευχές στην αγαπημένη σου σύζυγο και αγαπημένα σου παιδιά, να προοδεύουν και πάντα ευνοϊκοί και ευδιάβατοι να ξανοίγονται μπροστά τους οι δρόμοι της ζωής .

Ιδιαίτερα εγώ, αγαπητέ μου Πέτρο, η καθηγήτριά σου Ανθή, σου εύχομαι πάντα να ευδοκιμείς, να είσαι χαρούμενος, όπως στα παιδικό σου χρόνια με εκείνο το ζωηρό και ανήσυχο τρίο " Νίκαινας , Χουτζούμης, Σκαλτσάς " που έντονα παραμένει στη μνήμη μου.

Εσωκλείοντας το γράμμα με συναισθήματα αγάπης, εκτιμήσεως και υπερηφανείας για την επιστημονική και επαγγελματική πρόοδο του αγαπητού μας μαθητού και συμμαθητού σου ιατρού κ. Παναγιώτη Φουντά, σε ευχαριστούμε για την αυθόρμητη προθυμία σου να δημοσιευθεί στην έγκριτη και ευρείας κυκλοφορίας εφημερίδα σου " Βοιωτική Ώρα" για την οποία ευχόμεθα κυκλοφορία πανελλήνια.

Με εγκάρδιες ευχές και πολλή αγάπη

Οι καθηγητές σου

Τριαντάφυλλος και Ανθή Γιατίλη

Επίτιμοι Λυκειάρχαι

Γλυφάδα 28-1-1998

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα όλους εκείνους που απλό και ταπεινά θέλησαν και μας έδωσαν από τα βάθη της καρδιάς τους τις αναμνήσεις τους. Εκείνους που ψάχνοντας τα προσωπικά και απόρρητα αρχεία τους άστειλαν φωτογραφίες, γραπτά κείμενα, άλπουμ με παιδικά και εφηβικά καρδιοκτύπια. Εκείνους τους καλόπιστους κριτικούς που με την κριτική τους μας προέτρεψαν να ανεβάσουμε το περιεχόμενο. Ακόμη και εκείνους που με την άδικη κριτική τους έγιναν αιτία να μην επιμείνουμε σε ορισμένα σημεία εκθέτοντας (ανώνυμα) τους εφηβικούς προβληματισμούς. Ολους τους Ευχαριστούμε. Τέλος ευχαριστούμε θερμά την καταξιωμένη πια εφημερίδα ΒΟΙΩΤΙΚΗ ΩΡΑ και ιδιαίτερα τον Εκδότη της και Διευθυντή κ. Πέτρο Χουτζούμη που είχε την ευγενική καλωσύνη να μας φιλοξενήσει όλα αυτά τα χρόνια και να μας δώση "βήμα" για την ανακοίνωση της ιστορίας. Ευχαριστούμε την κυρία Καλλιόπη Χουτζούμη που με υπομονή αλλά και επιμονή κατόρθωνε και διάβαζε τα ορνιθοσκαλίσματά μας, ώστε να παρουσιάζονται ευανάγνωστα.

Η ιστορία τελείωσε. Τα ίχνη όμως του ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ παραμένουν μπροστά μας ολοζώντανα. Κι αυτά είναι α) τα κτίρια όπου κατά καιρούς στεγάστηκε το ΓΥΜΝΑΣΙΟ και κυρίως το κτίριο όπου στεγάζεται σήμερα το 1ο Γυμνάσιο Λιβαδειάς και β) το αρχείο του Γυμνασίου το οποίο ατόφιο βρίσκεται στο 1ο Λύκειο Λιβαδειάς. Αυτά χρειάζονται την προστασία μας, την προστασία των αρμοδίων και την αξιοποίησή τους. Ο χρόνος φθείρει και θα ήταν κρίμα και απώλεια για τη Λιβαδειά να μην διατηρηθούν το διδακτήριο και το αρχείο. Θέλουμε λοιπόν να προτείνουμε προς κάθε αρμόδια Αρχή να εκτεθεί και να αξιοποιηθεί όλο το αρχείο του ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ και ότι άλλο θα μπορούσε να μαζευτεί που να έχει σχέση με το ΓΥΜΝΑΣΙΟ, σε χώρο του διδακτηρίου του 1ου Γυμνασίου Λιβαδειάς. Ως τέτοιος χώρος φαίνεται κατάλληλος το "υπόγειο" του Γυμνασίου (ισόγειο από την οδό Δελφών), αφού βέβαια καθαριστεί και διαμορφωθεί κατάλληλα. Και, ποιος ξέρει; μπορεί να εξελιχθεί σε Μουσείο της τοπικής ιστορίας της Εκπαίδευσης. Υπάρχουν τα μέσα. Θέληση; Θα υπάρξει κι αυτή. Χρήματα κυκλοφορούν αρκετά και μάλιστα για τέτοιους σκοπούς. Χρειάζεται απόφαση. Ποιος όμως θα είναι εκείνος ο οποίος θα αρνηθεί να προσφέρει τη βοήθειά του για ένα τέτοιο έργο; Για ένα έργο μνημείο για την πόλη μας.

ΤΕΛΟΣ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Το βιβλίο αυτό τυπώθηκε
στα τυπογραφεία
της «ΒΟΙΩΤΙΚΗΣ ΩΡΑΣ»
Θεσσαλονίκης 7, 32100 Λιβαδειά
τηλέφωνο: (22610) 23175, 81050

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38

Η Φοίβη Μυτιληναίου γεννήθηκε στην Πτολεμαΐδα και μεγάλωσε στη Λιβαδειά. Τελείωσε το γυμνάσιο και λύκειο στη Λιβαδειά και σπούδασε παιδαγωγικά στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Σπούδασε παράλληλα Ανώτερα Θεωρητικά της Μουσικής, διεύθυνση μπάντας και διεύθυνση χορωδίας. Από το 2001 υπηρετεί ως δασκάλα σε δημοτικό σχολείο του Καρπενησίου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
02/05/2026 19:53:17 EEST - 216.73.217.38